

แนวคิด นโยบาย และแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน
ในประเทศไทย

นายพรณรงค์ พงษ์กลาง

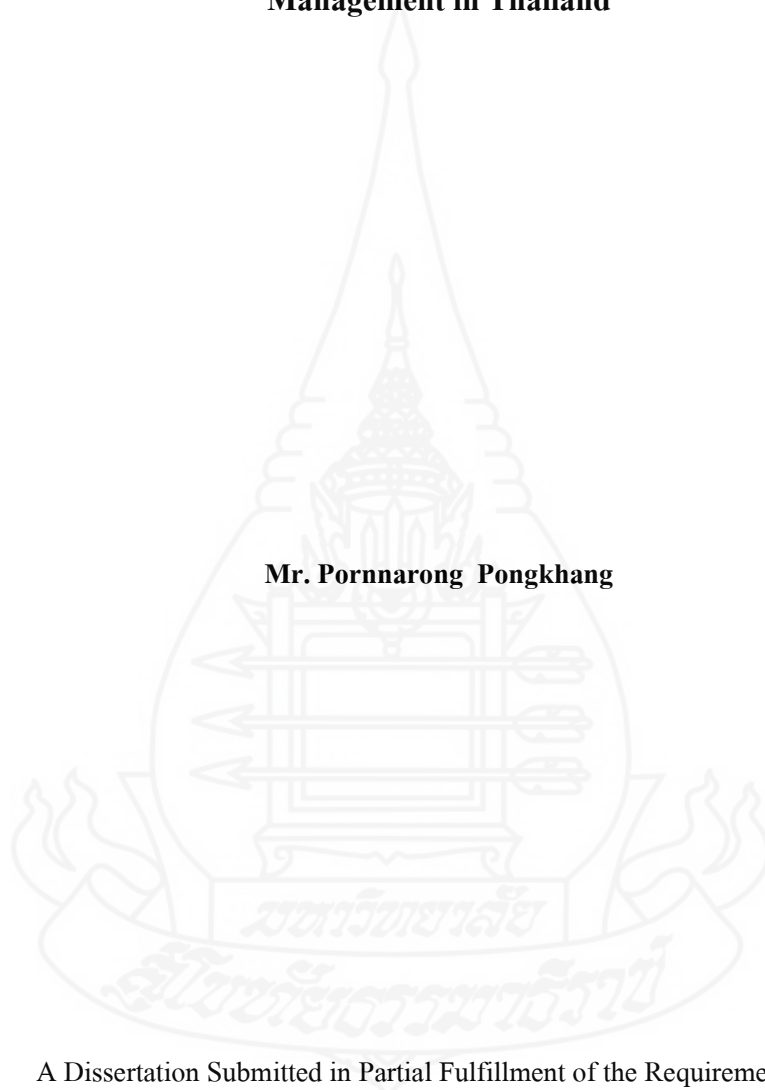
คุณูปการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2560

**Concept, Policy and Trend for Community Television Stations
Management in Thailand**

Mr. Pornnarong Pongkhang

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Doctor of Philosophy in Communication Arts

School of Communication Arts

Sukhothai Thammathirat Open University

2017

หัวข้อคุณูปการ แนวคิด นโยบาย และแนวโน้มนำการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน
ในประเทศไทย
ชื่อและนามสกุล นายพรณรงค์ พงษ์กลาง
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันศักดิ์ ทองรินทร์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.วิฑาธร ท่อแก้ว
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุช ปัญญาไพโรจน์

คุณูปการนี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาเอก เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2561

คณะกรรมการสอบคุณูปการ

.....ประธานกรรมการ

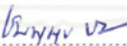
(รองศาสตราจารย์ ดร.พนา ทงมีอาคม)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันศักดิ์ ทองรินทร์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิฑาธร ท่อแก้ว)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุช ปัญญาไพโรจน์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อุษา บิ๊กกินส์)

.....ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา รุ่งโรจน์วิชย์)

ชื่อคุณูปนิพนธ์ แนวคิด นโยบาย และแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย
ผู้วิจัย นายพรณรงค์ พงษ์กลาง **รหัสนักศึกษา** 4561500168 **ปริญญา** ปรัชญาคุณวุฒิบัณฑิต (นิเทศศาสตร์)
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันศักดิ์ ทองรินทร์ (2) รองศาสตราจารย์ ดร.วิยาธร ท่อแก้ว
(3) รองศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุช ปัญญาไพโรจน์ **ปีการศึกษา** 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สถานการณ์ของโทรทัศน์ชุมชนในปัจจุบัน 2) ความรู้ความเข้าใจและความต้องการของชุมชน 3) แนวคิดของโทรทัศน์ชุมชน 4) นโยบายและมาตรการสนับสนุนของโทรทัศน์ชุมชน 5) แนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน และ 6) ปัจจัยความสำเร็จของสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้เทคนิคเดลฟายและการสำรวจ โดยการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 27 ราย ประกอบด้วยผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ชุมชน ผู้นำชุมชน นักวิชาการด้านโทรทัศน์ ผู้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับโทรทัศน์ชุมชน โดยใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจงและแบบลูกโซ่ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิจัยเชิงสำรวจกลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่รับชมของสถานีโทรทัศน์ชุมชนนำร่อง 3 โครงการ คือ โครงการโทรทัศน์ชุมชนพะเยาทีวีชุมชน จังหวัดพะเยา โครงการโทรทัศน์ชุมชนจังหวัดอุบลราชธานี และโครงการทีวีชุมชนอันดามันมั่นคง จังหวัดกระบี่ โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควตาเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างโดยเฉลี่ยเท่ากัน จำนวน 414 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สถานการณ์ของโทรทัศน์ชุมชนในปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินการตามโครงการต้นแบบโทรทัศน์บริการชุมชนโดยการสนับสนุนของสำนักงาน กสทช. และมีการดำเนินการทดลองออกอากาศโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยแต่ละสถานีมีอัตลักษณ์ของตนเอง 2) กลุ่มตัวอย่างประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชน แต่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในนโยบายของโทรทัศน์ชุมชน ทั้งนี้มีความต้องการในประเด็นสิทธิการสื่อสาร การใช้ประโยชน์จากโทรทัศน์ชุมชนในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การวางแผนนโยบายสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ อย่างไรก็ตามประชาชนมองว่าแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนในอนาคตมีแนวโน้มเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด 3) ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่านโยบายและมาตรการสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชนด้านต่างๆ ของมีแนวโน้มเป็นไปได้ในระดับมาก 4) ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าการบริหารจัดการด้านต่างๆ ของสถานีโทรทัศน์ชุมชนมีแนวโน้มเป็นไปได้ในระดับมาก 5) ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชนมีแนวโน้มเป็นไปได้ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยความสำเร็จของสถานีโทรทัศน์ชุมชนขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในโดยรวมมากกว่าปัจจัยภายนอกชุมชนและเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์

คำสำคัญ แนวคิด นโยบาย การบริหารจัดการ แนวโน้ม โทรทัศน์ชุมชน

Dissertation title: Concept, Policy and Trend for Community Television Stations Management in Thailand

Researcher: Mr. Pornnarong Pongkhang; **ID:** 4561500168;

Degree: Doctor of Philosophy (Communication Arts);

Dissertation advisors: (1) Dr.Santat Thongrin, Assistant Professor;

(2) Dr.Wittayatorn Tokeaw, Associate Professor; (3) Dr.Chompunuch Phanyapairote, Associate Professor; **Academic year:** 2017

Abstract

The objectives of this research were to study 1) the current situation of community television; 2) the level of knowledge and the demand of 3 sample communities regarding community television; 3) concepts of community television; 4) the policy and support measures for community television; 5) management trends for community television; and 6) factors of success for community television in Thailand.

This was a quantitative research using the Delphi and survey techniques. For the Delphi portion, data were collected from 27 experts, consisting of managers of community television stations, community leaders, academics specializing in broadcasting media, and policymakers involved with community television, chosen through purposive sampling and snowball sampling. The data collection tool was a questionnaire. Data were analyzed using median, interquartile range, percentage, mean, and standard deviation. For the survey, the sample was people who lived in the reception areas of 3 pilot community television projects: the Payao Community TV Project in Payao Province, the Community Television Project in Ubon Ratchathani Province and the Secure Andaman Community TV Project in Krabi Province. The respondents were chosen through simple random sampling and quota sampling method for a final sample size of 414. The data collection tool was a questionnaire. Data were analyzed using percentage, mean, and standard deviation.

The results showed that 1) community television in Thailand is operated under pilot projects supported by the National Broadcasting and Telecommunications Commission. The stations are making test broadcasts with an emphasis on community participation. Each station has its own identity. 2) Most respondents understand the concept of community TV, but do not understand its policy. There are also demand for right of communication and utilization of community TV for disseminate news and information, as well as participation in the station's policy and operation. Most respondent though that the future trend for the concept of community television was feasible to the highest level. 3) Most of the experts surveyed thought that the future trend for the policy and support measures for community television was feasible to a high level. 4) Most of the experts surveyed thought that the future trend for the management of community television was feasible to a high level. 5) Most of the experts surveyed thought that the future trend for the factors of success for community television was feasible to a medium level, and 6) that overall success depended more on the internal factors of each community than on external factors of success, which was in line with the desired future scenario.

Keywords: Concept, Policy, Management, Trend, Community Television

กิตติกรรมประกาศ

คุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันหัตถ์ ทองรินทร์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วิทยาธร ท่อแก้ว ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาพร ศรีดี อาจารย์ที่ปรึกษา คุษฎีนิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้ความรู้ ความช่วยเหลือแนะนำ แนวทางในการแก้ปัญหาและกำลังใจ เสมอตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นกระบวนการวิจัย

ขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.พนา ทองมีอาคม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชมพูนุช ปัญญาไพโรจน์ และรองศาสตราจารย์ ดร.อุษา บิ๊กกินส์ ที่กรุณาให้เกียรติเป็นกรรมการในการสอบ และให้คำชี้แนะอันทำให้ คุษฎีนิพนธ์ครั้งนี้มีความถูกต้องและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ พ.ต.ท.หญิง ดร.ศิริวรรณ อนันต์โท และรองศาสตราจารย์ ไพบุลย์ คะเชนทรพรรค อาจารย์ประจำ สาขาวิชาเทคนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช อาจารย์ ดร.ภัทภักย์ อินทรจักร อาจารย์ประจำคณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อาจารย์ ดร.นิคม ชัยขุนพล ผู้อำนวยการสำนักสื่อสารองค์กร มหาวิทยาลัยพายัพที่กรุณาให้เกียรติเป็น กรรมการตรวจสอบ เครื่องมือ และเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยที่ให้คำชี้แนะในการออกแบบเครื่องมือวิจัยและเนื้อหา ตลอดจนคณาจารย์สาขาวิชาเทคนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาท วิชาตั้งแต่เข้ารับการศึกษาในระดับปริญญาเอก และขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลหลักทุกท่านที่ได้ให้ ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อคุษฎีนิพนธ์ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์พิกุล พงษ์กลาง ภรรยาผู้ที่ให้การดูแล สนับสนุน ช่วยเหลือในทุกอย่างและเป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมา ประโยชน์ของการวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัย ขอยกความดีทั้งหมดแด่ท่านอาจารย์ และกรรมการสอบคุษฎีนิพนธ์ทุกท่าน รวมทั้งกราบเป็น กตเวทิตาแก่บิดา มารดา ที่ได้ให้ความรักความเมตตา และสนับสนุนการศึกษาแก่ผู้วิจัยเสมอมา แต่ หากคุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้มีความบกพร่องประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับความผิดพลาด ไว้แต่เพียงผู้เดียว

พรณรงค์ พงษ์กลาง

กันยายน 2561

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	13
กรอบแนวคิดการวิจัย	14
กรอบแนวคิดทางทฤษฎี	15
ขอบเขตการวิจัย	16
นิยามศัพท์เฉพาะ	17
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	19
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	21
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	63
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	70
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	70
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	73
การเก็บรวบรวมข้อมูล	76
การวิเคราะห์ข้อมูล	77
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
ตอนที่ 1 สถานการณ์ของการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชนในปัจจุบัน	81
ผลการวิจัยเชิงสำรวจ	99
ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจและความต้องการของชุมชนที่มีต่อโทรทัศน์ชุมชน	99

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ผลการวิจัยอนาคต.....	127
ตอนที่ 3 แนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย.....	127
ตอนที่ 4 นโยบายและมาตรการสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชน.....	134
ตอนที่ 5 แนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย.....	147
ตอนที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน.....	164
ตอนที่ 7 ภาพอนาคตของโทรทัศน์ชุมชน.....	173
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	213
สรุปผลการวิจัย.....	214
อภิปรายผล.....	241
ข้อเสนอแนะ.....	262
บรรณานุกรม.....	265
ภาคผนวก.....	271
ก แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ.....	272
ข แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	308
ค แบบสอบถาม.....	312
ง แบบสอบถามการวิจัยอนาคต (EDFR รอบที่ 2) ผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	327
จ รายชื่อผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	346
ฉ ภาพประกอบการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	351
ช ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	365
ประวัติผู้วิจัย.....	379

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ หรือ ผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	72
ตารางที่ 3.1 จำแนกขนาดตัวอย่างตามสถานีโทรทัศน์ชุมชน.....	73
ตารางที่ 4.1 ตารางเปรียบเทียบการศึกษาศาสนาการณักรบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน ตามคุณลักษณะที่สำคัญของการเป็นโทรทัศน์ชุมชน.....	96
ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามแนวคิดของ โทรทัศน์ชุมชน.....	100
ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามนโยบายของ โทรทัศน์ชุมชน.....	103
ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ.....	107
ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ.....	107
ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ.....	108
ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา.....	108
ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	109
ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานะในชุมชน.....	109
ตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามจังหวัดที่อยู่อาศัย.....	110
ตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความคิดเห็น สถานีโทรทัศน์เป็นของชุมชนหรือไม่.....	110
ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความคิดเห็น เรื่องการใช้ประโยชน์จากโทรทัศน์ชุมชน.....	111
ตารางที่ 4.13 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ โทรทัศน์ชุมชน.....	111
ตารางที่ 4.14 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความคิดเห็น เรื่องการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ชุมชน.....	112
ตารางที่ 4.15 ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยควอไทล์ ระดับแนวโน้มที่เป็นไปได้ และความสอดคล้องด้าน ปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน.....	112
ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการสถานีโทรทัศน์ชุมชน จำแนกตามความต้องการใช้สิทธิในการสื่อสาร.....	113

สารบัญตาราง (ต่อ)

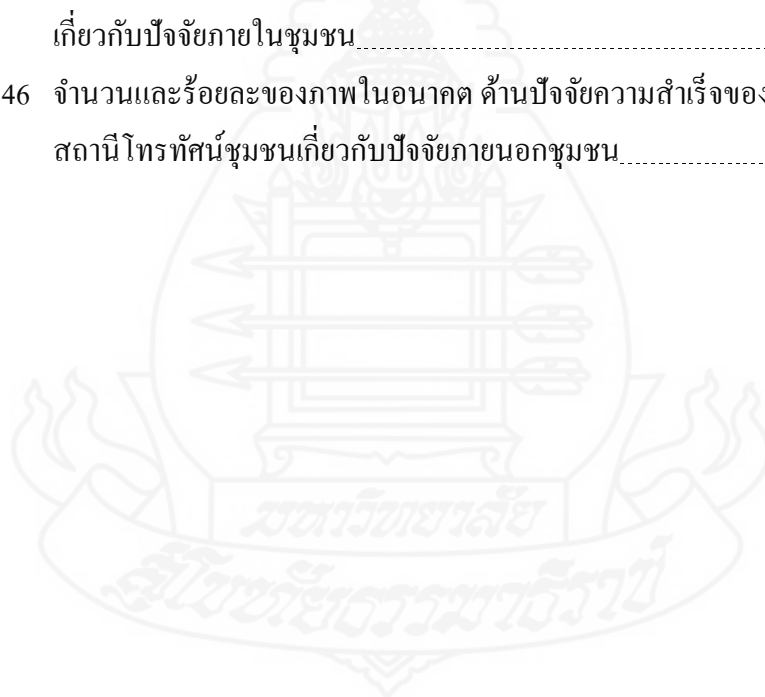
	หน้า
ตารางที่ 4.17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการสถานีโทรทัศน์ชุมชน จำแนกตามความต้องการวางแผนนโยบายสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง.....	114
ตารางที่ 4.18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการสถานีโทรทัศน์ชุมชน จำแนกตามความต้องการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการดำเนินงาน.....	117
ตารางที่ 4.19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการสถานีโทรทัศน์ชุมชน จำแนกตามความต้องการใช้ประโยชน์จากโทรทัศน์ในการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารชุมชน.....	120
ตารางที่ 4.20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำเร็จสถานีโทรทัศน์ชุมชน จำแนกตามปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชนโดยรวม.....	122
ตารางที่ 4.21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำเร็จสถานีโทรทัศน์ชุมชน จำแนกตามปัจจัยภายในที่มีผลต่อความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน.....	123
ตารางที่ 4.22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการสถานีโทรทัศน์ชุมชน จำแนกตามปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน.....	126
ตารางที่ 4.23 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ.....	130
ตารางที่ 4.24 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	131
ตารางที่ 4.25 ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยควอไทล์ ระดับแนวโน้มที่เป็นไปได้ และความสอดคล้อง ด้านแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชน.....	131
ตารางที่ 4.26 ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยควอไทล์ ระดับแนวโน้มที่เป็นไปได้ และความสอดคล้อง ด้านนโยบายของโทรทัศน์ชุมชน.....	138
ตารางที่ 4.27 ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยควอไทล์ ระดับแนวโน้มที่เป็นไปได้ และความสอดคล้อง ด้านมาตรการสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชน.....	143
ตารางที่ 4.28 ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยควอไทล์ ระดับแนวโน้มที่เป็นไปได้ และความสอดคล้อง ด้านการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหาร สถานี.....	150
ตารางที่ 4.29 ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยควอไทล์ ระดับแนวโน้มที่เป็นไปได้ และความสอดคล้อง ด้านการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับแนวทาง ในการจัดทำผังและรูปแบบรายการ.....	152

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.30 คำมัธยฐาน ค่าพิสัยควอไทล์ ระดับแนวโน้มที่เป็นไปได้ และความสอดคล้องด้านการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนการดำเนินการ.....	154
ตารางที่ 4.31 คำมัธยฐาน ค่าพิสัยควอไทล์ ระดับแนวโน้มที่เป็นไปได้ และความสอดคล้องด้านการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับระบบกลไกในการตรวจสอบทั้งภายในและภายนอก.....	156
ตารางที่ 4.32 คำมัธยฐาน ค่าพิสัยควอไทล์ ระดับแนวโน้มที่เป็นไปได้ และความสอดคล้องด้านการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของเนื้อหารายการโทรทัศน์ชุมชน.....	158
ตารางที่ 4.33 คำมัธยฐาน ค่าพิสัยควอไทล์ ระดับแนวโน้มที่เป็นไปได้ และความสอดคล้องด้านการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน.....	160
ตารางที่ 4.34 คำมัธยฐาน ค่าพิสัยควอไทล์ ระดับแนวโน้มที่เป็นไปได้ และความสอดคล้องด้านดัชนีปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน.....	166
ตารางที่ 4.35 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวโน้มที่เป็นไปได้ด้านแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชน.....	170
ตารางที่ 4.36 จำนวนและร้อยละของภาพในอนาคตของการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชนด้านแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชน.....	174
ตารางที่ 4.37 จำนวนและร้อยละของภาพในอนาคตของการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชนด้านนโยบายของโทรทัศน์ชุมชน.....	178
ตารางที่ 4.38 จำนวนและร้อยละของภาพในอนาคตของการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชนด้านมาตรการสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชน.....	185
ตารางที่ 4.39 จำนวนและร้อยละของภาพในอนาคตของการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชนด้านรูปแบบการสถานีโทรทัศน์ชุมชน เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานี.....	190
ตารางที่ 4.40 จำนวนและร้อยละของภาพในอนาคตของการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชนเกี่ยวกับแนวทางในการจัดทำผังรายการและรูปแบบรายการ.....	192

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.41 จำนวนและร้อยละของภาพในอนาคตของการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชน เกี่ยวกับแนวทางการจัดหาแหล่งเงินทุนหรือเงินสนับสนุนการดำเนินการ.....	195
ตารางที่ 4.42 จำนวนและร้อยละของภาพในอนาคตของการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชน เกี่ยวกับระบบกลไกในการตรวจสอบทั้งภายในภายนอก.....	197
ตารางที่ 4.43 จำนวนและร้อยละของภาพในอนาคตของการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชน เกี่ยวกับคุณลักษณะของเนื้อหารายการโทรทัศน์ชุมชน.....	199
ตารางที่ 4.44 จำนวนและร้อยละของภาพในอนาคตของการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน.....	202
ตารางที่ 4.45 จำนวนและร้อยละของภาพในอนาคตด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน เกี่ยวกับปัจจัยภายในชุมชน.....	206
ตารางที่ 4.46 จำนวนและร้อยละของภาพในอนาคต ด้านปัจจัยความสำเร็จของ สถานีโทรทัศน์ชุมชนเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกชุมชน.....	210

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	14
ภาพที่ 1.2 กรอบแนวคิดทางทฤษฎี.....	15
ภาพที่ 2.1 กระบวนการนโยบาย.....	26
ภาพที่ 4.1 โครงการนำร่องพะเยาที่วิชุมชน.....	83
ภาพที่ 4.2 การรับเงินอุดหนุนเพื่อการบริหารจัดการ.....	84
ภาพที่ 4.3 โครงสร้างการบริหารสถานีโทรทัศน์ชุมชนพะเยา.....	84
ภาพที่ 4.4 ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ของพะเยาที่วิชุมชน.....	86
ภาพที่ 4.5 โครงการนำร่องดิจิทัลชุมชนอุบลราชธานี.....	88
ภาพที่ 4.6 โครงสร้างคณะกรรมการโทรทัศน์ชุมชนอุบลราชธานี.....	89
ภาพที่ 4.7 ช่องทางสื่อสังคมของสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลชุมชนอุบลราชธานี.....	47
ภาพที่ 4.8 โครงการนำร่องที่วิชุมชนอันดามันมั่นคง.....	92
ภาพที่ 4.9 โครงสร้างการบริหารสถานีโทรทัศน์ชุมชนอันดามันมั่นคง.....	93
ภาพที่ 4.10 ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ของที่วิชุมชนอันดามันมั่นคง.....	95
ภาพที่ 5.1 ภาพอนาคตด้านแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย.....	247
ภาพที่ 5.2 ภาพอนาคตด้านนโยบายของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย.....	521
ภาพที่ 5.3 ภาพอนาคตด้านมาตรการสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย.....	253
ภาพที่ 5.4 ภาพอนาคตด้านบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย.....	256
ภาพที่ 5.5 ภาพอนาคตด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย.....	262

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การกระจายเสียงและแพร่ภาพในประเทศไทยเริ่มต้นเมื่อปี พ.ศ. 2498 โดยมีสถานะเป็น “สื่อของรัฐ” ซึ่งรัฐเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในการใช้สื่อเพื่อประโยชน์ทางการเมืองและเศรษฐกิจ ดังนั้นช่วงเวลาครั้งศตวรรษของกิจการกระจายเสียงและแพร่ภาพในประเทศไทยจึงถูกกลุ่มอำนาจทางการเมืองใช้เป็นเครื่องมือในการแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกันกับกลุ่มธุรกิจมาโดยตลอด เช่น ให้เช่าเวลา ให้สัมปทานสถานี ขยายช่วงเวลาโฆษณา ที่มุ่งเน้นการอยู่รอดทางการค้า (Commercial Viability) มากกว่าส่งเสริมสิทธิเสรีภาพ ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของพลเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อกระจายเสียงและแพร่ภาพทุกสังกัดล้วนตกอยู่ภายใต้การครอบงำของอำนาจรัฐทั้งสิ้น (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2544)

ถึงแม้กิจการกระจายเสียงและแพร่ภาพในประเทศไทยจะถูกครอบงำด้วยปัจจัยทางการเมืองและธุรกิจ แต่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหลายฉบับก็ได้มีเจตนารมณ์ที่จะให้กิจการสื่อสารมีความเป็นกลาง ปราศจากการครอบงำและสร้างประโยชน์ให้กับสังคมมากที่สุดตามหลักการและเจตนารมณ์ของสื่อ โดยเฉพาะในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี พ.ศ. 2540 ที่ได้มีการบัญญัติไว้ในมาตรา 40 ซึ่งมีใจความสำคัญโดยสรุปว่า คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุคมนาคม เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ตามวรรคหนึ่ง และกำกับดูแลการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์และกิจการ โทรคมนาคมตามที่กฎหมายบัญญัติ¹ โดยการดำเนินการ

¹ ปัจจุบันเปลี่ยนมาใช้พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการ โทรคมนาคม พ.ศ. 2553 มาตรา 41 ใจความโดยสรุปว่า การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการกระจายเสียงและกิจการ โทรทัศน์ต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น ในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่น รวมทั้งการแข่งขัน โดยเสรีอย่างเป็นธรรมและต้องดำเนินการในลักษณะที่มีการกระจายการใช้ประโยชน์โดยทั่วถึงในกิจการด้านต่างๆ ให้เหมาะสมแก่การเป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ

ดังกล่าวต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติและท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่นรวมทั้งการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

จากบทบัญญัติแห่งหลักการและเจตนารมณ์ของสื่อภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี พ.ศ. 2540 ที่ได้มีการบัญญัติไว้ในมาตรา 40 ที่กำหนดให้คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุคมนาคม เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ ซึ่งหมายถึงการที่ประชาชนทุกคนมีสิทธิในการใช้คลื่นความถี่ได้ นั่นคือการที่ภาคประชาชนได้สิทธิในการใช้คลื่นความถี่จำนวนร้อยละ 20 ของคลื่นความถี่ทั้งหมดตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 จึงนำไปสู่แนวคิดในการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2556 ประเทศไทยได้เริ่มมีการปรับเปลี่ยนระบบโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล ตามแผนแม่บทการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ในยุทธศาสตร์ที่ 6 ว่าด้วยเรื่องการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบการรับ ส่งสัญญาณในระบบดิจิทัล เพื่อให้การใช้คลื่นความถี่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถจัดให้ภาคประชาชนได้ใช้คลื่นความถี่ในกิจการโทรทัศน์ตามที่กฎหมายกำหนด

จะเห็นได้ว่าเมื่อมีการกำหนดกิจการวิทยุโทรทัศน์ช่องบริการชุมชน (SDTV) จำนวน 12 ช่อง ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการกระจายข้อมูลข่าวสาร ส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับประชาชน และรัฐสภากับประชาชน ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนในการเผยแพร่และให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนการบริการข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์สาธารณะแก่คนพิการ คนด้อยโอกาส หรือกลุ่มความสนใจที่มีกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะตลอดจนข่าวสารสาธารณะอื่น และต้องเป็นประโยชน์ตามความต้องการของชุมชนหรือท้องถิ่นที่รับบริการรายการไปยังเครื่องรับที่สามารถรับชมและรับฟังการบริการนั้นๆ ได้ ไม่ว่าจะส่งสัญญาณผ่านระบบคลื่นความถี่ ระบบสาย ระบบแสง ระบบไฟฟ้า ระบบใดระบบหนึ่งหรือหลายระบบรวมกัน หรือกิจการอื่นในทำนองเดียวกัน โดยในการออกใบอนุญาตประกอบกิจการบริการชุมชนของ กสทช. ได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ชุมชนทางภูมิศาสตร์หรือกายภาพ และชุมชนกลุ่มสนใจร่วมหรือประโยชน์ร่วม ซึ่งตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดขอบเขตของการบริการไว้ให้มีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกับการประกอบกิจการบริการสาธารณะ แต่ต้องเป็นประโยชน์ตามความต้องการของชุมชนที่รับบริการ ซึ่งสอดคล้องในหลักการของโทรทัศน์บริการชุมชนให้เป็นรูปแบบสื่อมวลชนแขนงหนึ่งโดยสถานีโทรทัศน์ที่จัดตั้งขึ้นเป็นของชุมชน เพื่อชุมชน และดำเนินการโดยชุมชน เพื่อให้บริการรายการที่ตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นหรือที่เรียกว่ารายการท้องถิ่น

ซึ่งสถานีโทรทัศน์บริการชุมชนจะต้องดำเนินการโดยกลุ่มคนหรือองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรหรืออาจอยู่ในรูปของสหกรณ์ แต่อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีอาจพบว่าสถานีโทรทัศน์บริการชุมชนจะดำเนินการโดยมหาวิทยาลัยวิทยาลัย โรงเรียน ผู้ประกอบกิจการเคเบิลทีวี หรือสำนักงานเทศบาลประจำท้องถิ่นนั้น (ภัสวดี นิติเกษตรสุนทร, 2550)

กระบวนการดำเนินการจัดตั้งโทรทัศน์ชุมชนเริ่มมีก่อร่างสร้างตัวหลังจากเริ่มมีการปรับเปลี่ยนระบบโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล โดยการร่วมผลักดันของเครือข่ายนักวิชาการ เครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชน เครือข่ายประชาสังคม และเครือข่ายชุมชน โดยในช่วงเวลาดังกล่าวทางคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ได้อนุมัติโครงการพัฒนาต้นแบบสถานีโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน จำนวนทั้งหมด 3 โครงการ คือ โครงการโทรทัศน์ชุมชนพะเยาทีวีชุมชนจังหวัดพะเยา โครงการโทรทัศน์ชุมชนจังหวัดอุบลราชธานี และโครงการทีวีชุมชนอันดามันมั่นคงจังหวัดกระบี่ โดยการกำหนดใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์เป็นกิจการวิทยุโทรทัศน์ในประเภทบริการชุมชน ซึ่งมีจำนวน 12 ช่อง (จำแนกเป็นแต่ละเขตบริการ) โดยการประกอบกิจการโทรทัศน์ชุมชนใน 3 พื้นที่ทดลองตั้งสถานี มีการนำเสนอแนวคิดทำสื่อเพื่อตอบสนองชุมชน การพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็ง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน โดยการสร้างให้ชุมชนร่วมเป็นเจ้าของและรัฐสนับสนุนโครงข่าย ปัจจุบันโทรทัศน์ชุมชนทั้ง 3 โครงการ ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการ และได้มีการลงนามข้อกำหนดของผู้ว่าจ้าง (Term of reference : TOR) โดยโทรทัศน์ชุมชนทั้ง 3 แห่งจึงได้รับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานตามที่คณะกรรมการอนุมัติ โดยมีระยะเวลาการดำเนินงาน 2 ปี ซึ่งในช่วง 6 เดือนแรกจะเป็นช่วงการเตรียมการ และอีก 18 เดือนจะเป็นช่วงการออกอากาศ หลังจากนั้นจะมีการสรุปผลการดำเนินงานของโทรทัศน์ชุมชนแต่ละแห่งว่าได้ผลเป็นอย่างไร สำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่ นอกจากนี้ผลการดำเนินการของโทรทัศน์ชุมชนทั้ง 3 แห่งจะนำมาใช้เป็นข้อมูลหรือเป็นชุดประสบการณ์สำหรับโทรทัศน์ชุมชนแห่งอื่นๆ ต่อไป โดยโทรทัศน์ชุมชนทั้ง 3 แห่งนี้ เป็นสถานีโทรทัศน์ชุมชนนำร่อง เป็นการทดลองเพื่อนำไปสู่การออกอากาศจริงต่อไป

ความเป็นมาของการเกิดขึ้นโทรทัศน์ชุมชนทั้ง 3 แห่ง ดังกล่าวข้างต้น ก่อนการได้รับอนุมัติโครงการนำร่องโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย จากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ดังนี้

สถานีโทรทัศน์ชุมชนพะเยา “พะเยาทีวี” ได้ดำเนินการต่อ ยอดจากโครงการเดิมที่ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2552 ซึ่งเป็นความร่วมมือของสถาบันปวงศญาพายว มหาวิทยาลัยพะเยา และไทยพีบีเอส ทำงานภายใต้ที่ปรึกษาที่มาจากส่วนต่างๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ ขณะเดียวกันได้ร่วม

เครือข่ายภาคประชาสังคม สถาบันวิชาการ ผลักดันเชิงนโยบายพยายามให้ทีวีชุมชนเกิดทุกพื้นที่ แบ่งปันพัฒนาองค์ความรู้ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการในด้านการผลิตรายการต้นแบบต่างๆ เช่น รายการสารคดี รายการผสมผสานภูมิปัญญา งานวิจัย รายการ ข่าว สนทนา จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน และร่วมกับเครือข่ายต่างๆ ภายในชุมชน โดยยึดหลักคิดสำคัญของทีวีชุมชน คือ ความเป็นเจ้าของ เกิดขึ้นจริง การบริหารจัดการองค์กร ที่เป็นสถาบัน ขนาดหรือทักษะ รูปแบบเนื้อหา รายการ เครื่องมือ ความคิดสร้างสรรค์ เป็นความคิดร่วม สถานีโทรทัศน์ชุมชนแห่งนี้ยึดหลักการดำเนินการในรูปแบบสถานีโทรทัศน์ต้นทุนต่ำ โดยใช้ทุนทางสังคมและวัฒนธรรมในท้องถิ่นเป็นผู้สนับสนุนหลัก ทั้งบุคลากร ทรัพยากร โดยออกแบบสถานีให้เป็นสำนักงาน และสตูดิโอในการผลิตรายการ เพื่อออกอากาศเท่านั้น ในส่วนของการผลิตเนื้อหา รายการ รวมถึงการดำเนินกิจกรรมด้านอื่นๆ เช่น การประชุม การถ่ายทำรายการ ได้รับการสนับสนุนสถานที่ บุคลากร และทรัพยากรจากเครือข่ายต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชน อาทิ สถาบันการศึกษา องค์กรภาคประชาสังคม ศาสนสถาน และ หน่วยงานท้องถิ่น มีการดำเนินการจัดหาอุปกรณ์ด้านเทคนิคที่จำเป็นในการผลิตรายการ โทรทัศน์ต่างๆ เช่น เครื่องส่งสัญญาณไปยังสถานีโครงข่าย เครื่องตัดต่อลำดับภาพ กล้องวิดีโอ ซึ่งในการถ่ายทำนั้นการทำงานบนโทรศัพท์มือถือ (Mobile Journalism) ที่เอื้อประโยชน์ต่อผลิตอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพเหมาะสมแก่การดำเนินงานในระยะต่อไป โดยพะเยาทีวีชุมชนได้เปิดตัวอย่างเป็นทางการในวันที่ 19 มกราคม 2561 และถือเป็นจุดเริ่มต้นของโครงการนำร่องโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

สำหรับพันธกิจของสถานีโทรทัศน์ชุมชนพะเยา เป้าประสงค์ขององค์กร คือ การให้บริการชุมชนตามบริบทชุมชน ยกกระดับของคนในชุมชนที่ เป็นผู้ชม ยกกระดับคนที่ เป็นผู้ผลิตสื่อ และให้ชุมชนเป็นเจ้าของสื่อ สร้างกระบวนการมีส่วนร่วม โดยการเปิดเวทีให้แสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นแนวทางสู่การสร้างสรรค์ผลงาน หรือรายการที่มีคุณภาพ และมีการสะท้อนผลลัพท์จากการทำกิจกรรมทุกครั้ง ทำให้ผู้ปฏิบัติได้พัฒนาความคิด และศักยภาพร่วมกันในการผลิตรายการ เพื่อให้โทรทัศน์ชุมชนตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง โดยการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนพะเยาเกิดจากความต้องการของชุมชน ในประเด็นของการสำนึกรักท้องถิ่น และการพัฒนาชุมชนในด้านการศึกษา ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสื่อสารมวลชน นำไปสู่การกำหนดแผนงานด้านการพัฒนาสื่อชุมชนขึ้น โดยให้มีการจัดทำโครงการวิจัยและพัฒนาต้นแบบสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง ซึ่งมีการกำหนดแนวทางในการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นข้อมูลความรู้ หรือข่าวสาร ที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในพื้นที่จังหวัดพะเยา และเชียงราย โดยเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพ พัฒนารายได้ และคุณภาพชีวิตของเกษตรกร สนับสนุนการสร้างควมมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งชุมชน ภาครัฐ และเอกชน เผยแพร่อัตลักษณ์ วิถีวัฒนธรรมชุมชน

เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น นำไปสู่การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ เช่น การท่องเที่ยว การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชน สร้างความรู้เท่าทันสื่อ การบริโภคข่าวสาร สินค้า บริการ ปกป้องผลประโยชน์ของชุมชน ให้พื้นที่ในความเห็นต่างทางความคิด นำเสนอความคิดเห็นทุกฝ่ายอย่างรอบด้าน สนับสนุนกิจกรรมของผู้ด้อยโอกาส เยาวชน สตรี และผู้สูงอายุ โดยการเปิดพื้นที่ให้หน่วยงานทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมผลิตรายการต่างๆ เช่น ด้านกฎหมาย ด้านการเกษตร ด้านสุขภาพ ด้านแรงงาน ด้านกีฬา ด้ายวิชาการ เป็นต้น

สถานีโทรทัศน์ชุมชนอุบลราชธานี “ทีวีชุมชนอุบลราชธานี” เริ่มต้นจากมูลนิธิสื่อสร้างสุข จังหวัดอุบลราชธานี ได้ทราบว่ามีกฎหมายในมาตรา 49 ที่ระบุว่า ต้องจัดให้ภาคประชาชนได้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประโยชน์สาธารณะ จึงมีความสนใจที่จะดำเนินการจัดตั้งโทรทัศน์ชุมชนขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ ต้องเป็นสื่อที่มีความอิสระ เป็นกลาง เข้าถึงง่าย ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอเนื้อหาด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ธรรมชาติ เด็ก และเยาวชน บันเทิง นำเสนอปัญหาของชุมชนชน สร้างนักสื่อสารชุมชน และเปิดพื้นที่ให้กับคนด้อยโอกาส ด้วยการกำหนดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ เป็นผู้ชม เป็นแหล่งข่าว เป็นผู้ร่วมผลิต เป็นผู้ผลิตเอง เป็นผู้ให้การสนับสนุน และอื่นๆ โดยสถานีโทรทัศน์ชุมชนจังหวัดอุบลราชธานีได้มีการลงพื้นที่เพื่อเตรียมความพร้อมของชุมชน ด้วยการให้ข้อมูลในเรื่องของความจำเป็นของโทรทัศน์ชุมชน การสำรวจการรับชมโทรทัศน์ การสอบถามเนื้อหาที่ต้องการรับชม การสำรวจปัญหาภายในชุมชน ตลอดจนถึงกระบวนการอบรมการผลิตสื่อ ในเขตพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีจำนวน 5 พื้นที่ จังหวัดศรีสะเกษ 1 พื้นที่ และจังหวัดอำนาจเจริญ 1 พื้นที่ สำหรับพันธกิจขององค์กร ได้ให้ความสำคัญกับการดำเนินการให้โทรทัศน์ชุมชนอุบลราชธานีเป็นองค์กรที่ให้พลังกับชุมชนในการขับเคลื่อนอนาคตจากการมีกรรมการบริหารสถานีที่หลากหลายทั้งเป็นพระสงฆ์ นักธุรกิจ ผู้พิการ สื่อมวลชน นักวิชาการ เยาวชน และชุมชน ด้วยการกำหนดวาระของการนำเสนอให้เกิดการเปลี่ยนปัญหาให้เป็นปัญญา เปลี่ยนประเด็นเดี่ยวให้เป็นประเด็นร่วม และเปลี่ยนผู้ชมให้เป็นผู้ผลิตทีวี จนกระทั่งทำให้เกิดคุณค่าร่วม และเป็นรูปธรรม โดยการกำหนดแผนพัฒนาต้นแบบรายการ ที่ดำเนินการทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ และรูปแบบในเชิงพื้นที่และเชิงประเด็น

ดังนั้นในการดำเนินจึงมีการสำรวจถึงความพร้อมของชุมชนในการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนนำร่อง สรุปได้ว่า ชุมชนมีความต้องการและให้ความสนใจ ที่จะดำเนินการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชน โดยให้มูลนิธิสื่อสร้างสุขและตัวแทนของแต่ละชุมชนเสนอต่อ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ในการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนอุบลราชธานี และได้รับอนุมัติให้ดำเนินการโครงการพัฒนาต้นแบบ

สถานีโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนจังหวัดอุบลราชธานี “ทีวีชุมชนอุบลราชธานี” ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2561 ที่ผ่านมา (สุชัย เจริญมุขยพันธ์, 2561)

สถานีโทรทัศน์ชุมชนอันดามันมั่นคง เกิดจากความต้องการสร้างการสื่อสารแนวระนาบในรูปแบบที่มีความเฉพาะเจาะจงและสอดคล้องกับบริบทหรือสภาพความเป็นจริงในพื้นที่ของกลุ่มจังหวัดในพื้นที่กลุ่มจังหวัดกระบี่ พังงา และภูเก็ต ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลุ่มจังหวัดที่มีอัตลักษณ์ ลักษณะทางกายภาพ และสภาพปัญหาที่คล้ายคลึงกันในหลายมิติ อาทิ ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งทางบก และทางทะเลจนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของประเทศ การมีประวัติศาสตร์ร่วมกันในฐานะเมืองท่าการค้าโบราณที่ดึงดูดผู้คนจากหลายชนชาติให้มาก่อร่างสร้างตัวและผสมผสานวิถีชีวิต วัฒนธรรม และความเป็นอยู่จนกลมกลืนกลายเป็นพื้นที่แห่งความหลากหลายของชาติพันธุ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ชาวเลหรือชาวไทยใหม่ มุสลิม ไทยพุทธ ไทยจีน พม่า ลาว กัมพูชา และชาวตะวันตก โดยในบางครั้งมีความขัดแย้งทางความคิดอันเนื่องมาจากความต้องการที่เหมือนหรือแตกต่างกันของแต่ละกลุ่ม ซึ่งการมีช่องทางการสื่อสารในพื้นที่ระหว่างกลุ่มทางสังคมและชาติพันธุ์ที่มีความหลากหลายน่าจะเป็นวิถีทางหนึ่งในการลดความขัดแย้ง และสร้างความเข้าใจระหว่างกลุ่มได้มากยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดมิติในการพัฒนาที่ยั่งยืนและคำนึงถึงการพัฒนาที่เป็นธรรมแก่ทุกกลุ่มในขณะเดียวกันพื้นที่ของกลุ่มจังหวัดอันดามันคือ จังหวัดกระบี่ พังงาและภูเก็ต เคยเป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติสึนามิที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินมากที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ บทเรียนที่สำคัญยิ่งจากเหตุการณ์ภัยพิบัติที่ผ่านมาประการหนึ่ง คือ ความจำเป็นต้องมีการสื่อสารในแนวระนาบทั้งภายในและระหว่างชุมชนในพื้นที่ภัยพิบัติด้วยกันเพื่อลดความเสี่ยงอันจะเกิดจากภัยพิบัติหรือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่ผ่านมามีภาครัฐจะส่งเสริมให้มีโครงสร้างพื้นฐานของการสื่อสารภัยพิบัติในพื้นที่ที่ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพในระดับหนึ่งแล้วนั้น แต่การสื่อสารดังกล่าวยังปรากฏในรูปของการสื่อสารที่เป็นทางการรวมศูนย์ และเป็นเชิงสถาบัน ทำให้บางครั้งประสบปัญหาช่องว่างการสื่อสารกับประชาชน

โดยพันธกิจขององค์กรมีเป้าประสงค์ เพื่อสร้างความมั่นคงในทุกมิติ การสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนชายฝั่งเพื่อลดผลกระทบการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศผ่านกิจกรรมการกระตุ้นให้ชุมชนผลิตสื่อด้วยตนเอง การแสวงหารูปแบบและแนวทางในการดำเนินการทีวีชุมชนต้นแบบในกรณีการสื่อสารภัยพิบัติ การติดตามการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และความมั่นคงในมิติอื่นๆ ในพื้นที่ที่มีความหลากหลายของชาติพันธุ์ เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยเป็นการต่อยอดและเติมเต็มองค์ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบและการดำเนินการของโทรทัศน์ชุมชนในบริบทเฉพาะ นอกจากนั้นยังเป็นการยกระดับเครือข่ายการสื่อสารภาคพลเมืองในพื้นที่จังหวัดอันดามันให้มี

ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โครงการที่วิหุมนชนอันดามันมั่นคงนี้จะมุ่งสำรวจ 3 มิติสำคัญ กล่าวคือ การบริหารจัดการ การผลิตรายการ และการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อการเป็นเจ้าของร่วมกัน

สำหรับนโยบายคลื่นความถี่แห่งชาติของประเทศไทยนั้นต้องอ้างอิงถึงเจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ซึ่งสามารถสรุปหลักการพื้นฐานเพื่อเป็นหลักในการวางแผนทางในการกำหนดนโยบายคลื่นความถี่ แห่งชาติ ได้ดังนี้

1. การใช้คลื่นความถี่ต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น ในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่น
2. การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ต้องดำเนินการให้เกิดการแข่งขัน โดยเสรีอย่างเป็นธรรม และมีการกระจายการใช้ประโยชน์โดยทั่วถึงในกิจการด้านต่างๆ ให้เหมาะสมแก่การเป็นทรัพยากร สื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ
3. การจัดสรรและการใช้คลื่นความถี่ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของเทคโนโลยี ความคุ้มค่า ในทางเศรษฐกิจ มาตรการการป้องกันการผูกขาด และไม่เป็นอุปสรรคต่อการแข่งขัน โดยเสรี อย่างเป็นธรรม
4. การใช้คลื่นความถี่จะต้องไม่ก่อให้เกิดการรบกวนซึ่งกันและกัน
5. ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้คลื่นความถี่เพื่อการพัฒนาทรัพยากรสื่อสาร การวิจัย และพัฒนาด้านกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม
6. การบริหารคลื่นความถี่จะต้องสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของสหภาพโทรคมนาคม ระหว่างประเทศ (ITU-R และ ITU-T Recommendations)

ด้วยเหตุนี้การที่คลื่นความถี่มีมูลค่าในเชิงเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศที่สูงขึ้น อย่างรวดเร็ว จึงเป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรคลื่นความถี่ให้มี ประสิทธิภาพสูงขึ้นด้วยการใช้หลักทางการตลาดและเศรษฐศาสตร์มากขึ้น (More market-based approaches) ซึ่งในหลายประเทศได้เริ่มใช้หลักการดังกล่าวในกระบวนการจัดสรรคลื่นความถี่ (Spectrum assignment) เพื่อให้คลื่นความถี่มีมูลค่าสะท้อนตามความต้องการของตลาดตามหลักการ อุปสงค์และอุปทาน ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน จึงทำให้ ประเทศต่างๆ ทั่วโลกได้ให้ความสำคัญกับการวางแผนนโยบายคลื่นความถี่ (Spectrum policy) โดยยกระดับ ให้เป็นนโยบายระดับยุทธศาสตร์ชาติ ทำให้เกิดหลักการสำคัญของการบริหารคลื่นความถี่โดยต้อง อยู่บนพื้นฐานของความสมดุลระหว่างกฎระเบียบและความต้องการด้านสาธารณะ ความมั่นคงของ ชาติ และเศรษฐกิจ ซึ่งมีหลักการที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วโลก ดังนี้

1. การจัดสรรคลื่นความถี่ให้เกิดการใช้งานอย่างมีคุณค่าสูงสุด โดยการบริหารความถี่มีเป้าหมายสำคัญคือ การทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสาธารณะในการใช้ความถี่วิทยุด้วยการจัดสรรความถี่และมีการใช้ความถี่อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการที่จะให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสาธารณะในการใช้ความถี่วิทยุ นั้นต้องมีการดำเนินการจากหลายส่วน คือ ผู้ได้รับใบอนุญาต ผู้บริโภค ชุมชน และหน่วยงานสาธารณะต่างๆ รวมทั้งหน่วยงานความมั่นคงของรัฐ

2. การส่งเสริมเพื่อทำให้เกิดการมุ่งไปสู่คุณค่าสูงสุดในการใช้งานความถี่ โดยองค์กรบริหารคลื่นความถี่จะต้องวิเคราะห์กำหนดเงื่อนไขเพื่อวางแนวทางการปฏิบัติและส่งเสริมในการใช้ความถี่ทำให้เกิดการมุ่งไปสู่คุณค่าสูงสุดในการใช้งานความถี่ที่ปราศจากการเข้าแทรกแซงด้วยกฎระเบียบที่บังคับรัดกุมจนเกินไป ซึ่งการมุ่งไปสู่การสร้างคุณค่าสูงสุดในการใช้งานความถี่นั้นมีความท้าทายเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ประกอบกับพฤติกรรมผู้บริโภคและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเข้ามาเกี่ยวข้องโดยตรง อีกทั้งสถานการณ์และรูปแบบการพิจารณาการให้ใบอนุญาตเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา จึงทำให้การบรรลุถึงการสร้างคุณค่าสูงสุดในการใช้งานความถี่เป็นเรื่องที่ทำได้ไม่ง่ายอย่างที่คิด อย่างไรก็ตามการบรรลุความสำเร็จดังกล่าวสามารถทำได้ด้วยการวางระบบด้านกฎระเบียบให้เกิดความยืดหยุ่นที่จะให้เกิดการปรับตัวในการเข้าใช้ความถี่ด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม และเป็นไปตามความต้องการของตลาด

3. การใช้ต้นทุนที่ต่ำที่สุดและให้มีข้อจำกัดน้อยที่สุดเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ด้านนโยบาย โดยการวางแผน การออกใบอนุญาต การจัดสรรความถี่ และการทดสอบมาตรฐานที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการลดต้นทุนให้ต่ำสุดเพื่อให้การบรรลุถึงวัตถุประสงค์ของการบริหารความถี่รวมไปถึงการลดต้นทุนในส่วนของผู้รับใบอนุญาต ผู้บริโภค และหน่วยงานใช้ความถี่ในภาคสาธารณะ ซึ่งสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งของการลดต้นทุนและเงื่อนไขและข้อจำกัดต่างๆ จะทำให้ลดความยุ่งยากในด้านการออกกฎระเบียบและทำให้ผู้รับใบอนุญาตมีความอิสระในการใช้งานความถี่อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

4. การสร้างโอกาสและส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงและอ่อนตัว โดยองค์กรบริหารคลื่นความถี่จะต้องส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงและอ่อนตัว เนื่องจากผู้ได้รับใบอนุญาตจะต้องมีความมั่นใจและความแน่นอนของกฎระเบียบ เพราะจะต้องทำการลงทุนอุปกรณ์และการให้บริการในช่วงเวลาที่ได้รับอนุญาต ซึ่งการทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สาธารณะในการใช้คลื่นความถี่ด้วยการลดความเสี่ยงของความล้มเหลวในการลงทุน

5. การสร้างความสมดุลระหว่างระดับสัญญาณรรบกวนที่ยอมรับได้และการได้รับประโยชน์ที่สูงขึ้นในการใช้งานความถี่ โดยองค์กรบริหารคลื่นความถี่จะต้องสร้างความสมดุลระหว่างระดับสัญญาณรรบกวนที่ยอมรับได้และการได้รับประโยชน์ที่สูงขึ้นในการใช้งานความถี่

เพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถดำเนินการให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สาธารณะและประเทศชาติโดยรวม โดยทั่วไปแล้วการใช้งานความถี่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพได้โดยการปรับเปลี่ยนระเบียบกฎเกณฑ์ และการพิจารณากำหนดระดับสัญญาณรบกวนที่ยอมรับได้อย่างเหมาะสม และต้องไม่เข้มงวดจนเกินสมควร ซึ่งระดับสัญญาณรบกวนที่ยอมรับได้ในระบบหรือชนิดการให้บริการที่ต่างกันจะมีระดับการพิจารณาที่ต่างกัน

นโยบายการบริหารคลื่นความถี่เป็นกระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรคลื่นความถี่วิทยุทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ มีลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้ศาสตร์ในรูปแบบสหวิทยาการ (Interdisciplinary) ทั้งด้านวิศวกรรมศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ตลอดจนด้านเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อประกันว่ากิจการวิทยุคมนาคมและระบบวิทยุคมนาคมได้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยปราศจากการรบกวนซึ่งกันและกันในระดับรุนแรง และเพื่อให้การใช้งานทรัพยากรคลื่นวิทยุก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ โดยมีกระบวนการเกี่ยวกับการกำกับดูแลการใช้คลื่นความถี่ ซึ่งการกำหนดนโยบายและการวางแผนการบริหารคลื่นวิทยุเป็นการวางแผนการบริหารคลื่นวิทยุของประเทศเป็นการวางกรอบสำหรับการใช้คลื่นวิทยุ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการใช้คลื่นวิทยุที่เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเป็นกรอบสำหรับการพัฒนาและปรับปรุงระบบการบริหารคลื่นวิทยุของประเทศ ซึ่งการวางแผนการบริหารคลื่นวิทยุมีวัตถุประสงค์หลักในการสร้างประโยชน์จากการใช้คลื่นวิทยุให้มากที่สุด โดยผ่านกระบวนการบริหารคลื่นวิทยุที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนาศักยภาพที่ส่งเสริมการใช้คลื่นวิทยุอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตลอดจนหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่สำหรับกิจการวิทยุคมนาคม โดยการวางแผนและการดำเนินการตามแผนนโยบาย กฎ และระเบียบในการใช้คลื่นวิทยุนั้น หน่วยงานกำกับดูแลจะต้องพิจารณาถึงปัจจัยด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและความมั่นคง เพื่อให้การพิจารณาจัดสรรคลื่นวิทยุสำหรับกิจการวิทยุคมนาคมแก่ผู้ขอรับการจัดสรรคลื่นวิทยุเป็นไปอย่างเท่าเทียม มีเหตุผล ประหยัด มีประสิทธิภาพสูงสุด และปราศจากการรบกวนซึ่งกันและกันในระดับรุนแรง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การวางแผนการบริหารคลื่นวิทยุ มีดังนี้

1. ปัจจัยด้านนโยบาย ได้แก่ ข้อกำหนดการกำกับดูแล การกำหนดย่านความถี่วิทยุสากลของสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (International Telecommunication Union : ITU) กระบวนการกำหนดความถี่วิทยุแห่งชาติ กระบวนการบริหารคลื่นวิทยุของประเทศเพื่อนบ้าน นโยบายด้านมาตรฐาน โครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคม ประเด็นทางด้านอุตสาหกรรม เทคโนโลยี ความต้องการของผู้ใช้งาน ความมั่นคงและความปลอดภัยของประชาชน

2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การพัฒนาทางเศรษฐกิจ โครงสร้างอัตราค่าธรรมเนียม การให้บริการ ความต้องการทางการตลาด และประเด็นด้านการตลาด ค่าใช้จ่ายด้านโครงสร้างพื้นฐานและอุปกรณ์ กระบวนการและหลักปฏิบัติของผู้ให้บริการ และผลกระทบทางเศรษฐกิจของบริการและเทคโนโลยีใหม่ๆ

3. ปัจจัยทางสังคมและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงความต้องการซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม การเปลี่ยนแปลงชีวิตประจำวันและชีวิตการทำงาน การยอมรับของประชาชนในการใช้เทคโนโลยีใหม่ มลภาวะจากคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าและการรบกวนจากคลื่นวิทยุ รวมทั้งภูมิทัศน์ที่ไม่เหมาะสมซึ่งอาจเกิดจากระบบสายอากาศที่มีขนาดใหญ่ที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก

4. ปัจจัยทางเทคโนโลยี ได้แก่ การหลอมรวมของเทคโนโลยี (Technology Convergence) การพัฒนาอุปกรณ์โทรคมนาคมสำหรับเทคโนโลยีหลอมรวม

ผลที่สำคัญของการวางแผนและการจัดทำนโยบาย ได้แก่ การกำหนดย่านความถี่วิทยุสำหรับกิจการวิทยุคมนาคมต่างๆ การกำหนดมาตรฐานด้านวิทยุคมนาคม หลักเกณฑ์การใช้ความถี่วิทยุร่วมกัน และการวางแผนความถี่วิทยุ

จะเห็นได้ว่านโยบายระดับยุทธศาสตร์ชาติในการบริหารคลื่นความถี่ประการหนึ่งคือการจัดสรรคลื่นความถี่ให้เกิดการใช้งานอย่างมีคุณค่าสูงสุด โดยมีเป้าหมายสำคัญตอนหนึ่งที่ได้กล่าวถึง การทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนในการใช้ความถี่วิทยุด้วยการจัดสรรความถี่และมีการใช้ความถี่อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน และหน่วยงานสาธารณะต่างๆ รวมทั้งหน่วยงานความมั่นคงของรัฐ ซึ่งถือว่าเป็นแนวนโยบายที่สำคัญต่อการพัฒนาสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย โดยพระราชบัญญัติองค์จัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 กำหนดให้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ดำเนินการเพื่อให้มีแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรมระหว่างผู้ประกอบการ ซึ่งแนวทางการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่และการอนุญาตให้ประกอบกิจการ โดยเฉพาะในส่วนกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ต้องจัดให้ภาคประชาชนได้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประโยชน์สาธารณะ และไม่แสวงกำไรในทางธุรกิจในการประกอบกิจการชุมชนไม่น้อยกว่าไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของคลื่นความถี่ในแต่ละพื้นที่ของการอนุญาตประกอบกิจการ ตั้งแต่มีการเริ่มรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ และวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัลในประเทศไทยเป็นต้นไป

ทั้งนี้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ จึงได้กำหนดกรอบนโยบาย แนวทาง ในการเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ใน

ระบบดิจิทัล ในเบื้องต้นได้กำหนดช่องรายการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลประเภทบริการชุมชน 12 ช่อง (แต่ละเขตบริการ) ทั้งนี้เป็นที่คาดว่ากระบวนการเปลี่ยนผ่านดังกล่าวจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาในเชิงสังคม เกิดการพัฒนาในชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง และสร้างพลังของชุมชนให้มีสิทธิ์มีเสียงในสังคมมากขึ้น ส่งผลให้คนกลุ่มต่างๆ ในท้องถิ่นเริ่มตระหนักถึงความจำเป็นของการรับข่าวสาร เพื่อบอกเล่าเรื่องราว ความต้องการ และอัตลักษณ์ของชุมชนผ่านสื่อวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ จึงได้ร่วมกับ สหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (International Telecommunication Union หรือ ITU) โดยร่วมกับองค์การยูเนสโก (UNESCO) ทำการศึกษากรอบและแนวทางการกำกับดูแลกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลประเภทบริการชุมชน หรือ ทีวีชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อมหากมีการให้ใบอนุญาตประเภทบริการทีวีชุมชนในอนาคต โดยกรอบการศึกษารวมถึง

1. กรณีสึกษาบริการทีวีชุมชนในต่างประเทศ
2. กรอบการกำกับดูแลกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลประเภทบริการชุมชนในประเทศไทย
3. แนวปฏิบัติและข้อเสนอแนะสำหรับโครงการนำร่องทดลองการให้บริการทีวีชุมชนในประเทศไทย
4. การพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากร โดยรวมถึง การประชุมกลุ่มเฉพาะ การอบรมเชิงปฏิบัติการ และสัมมนา

นโยบายการจัดสรรคลื่นความถี่วิทยุโทรทัศน์ในรูปแบบช่องบริการชุมชนที่มุ่งเน้นในส่วนของกิจการโทรทัศน์บริการชุมชนที่เป็นรูปแบบสื่อสารมวลชนแขนงหนึ่ง ที่สถานีโทรทัศน์ถูกจัดตั้งเป็นของชุมชน ดำเนินการโดยชุมชน และจัดรายการโดยชุมชน เพื่อให้บริการรายการโทรทัศน์ที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน โดยเฉพาะการให้ชุมชนเป็นเจ้าของ ควบคุม และดำเนินการเพื่อเป็นสื่อกลางให้คนในชุมชน ได้แสดงความคิดเห็นต่างๆ และส่งเสริมให้เกิดความหลากหลาย ความคิดสร้างสรรค์และการมีส่วนร่วมในชุมชน ซึ่งตามหลักการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่มาจากคนในชุมชน จึงต้องมีการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมทั้ง 3 ระดับ คือ การมีส่วนร่วมในฐานะผู้รับสารหรือผู้ใช้สาร การมีส่วนร่วมทั้งในฐานะผู้ส่ง ผู้ผลิต หรือผู้ร่วมผลิต และการมีส่วนร่วมในฐานะผู้วางแผนและกำหนดนโยบาย โดยที่กระบวนการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชนต้องเป็นการดำเนินงานเพื่อให้กิจการโทรทัศน์ชุมชนได้บรรลุเป้าหมายในการรับใช้ชุมชนและประชาชนอย่างแท้จริง โดยประเด็นที่สำคัญคือแนวคิดในการบริหารงานด้านต่างๆ ที่มีลักษณะเฉพาะตัวและแตกต่างไปจากการบริหารงานของสถานีโทรทัศน์ภาคธุรกิจและภาคสาธารณะ

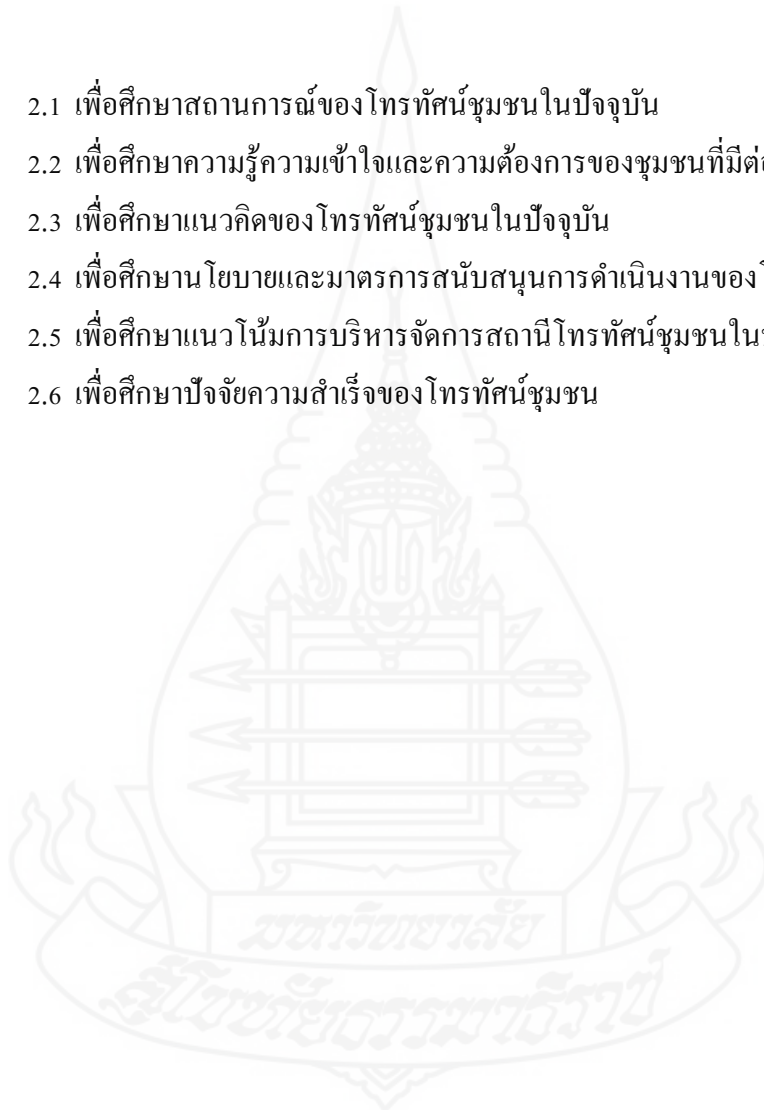
จะเห็นได้ว่าแนวคิด นโยบาย และการบริหารจัดการในด้านต่างๆ ของโทรทัศนับริการชุมชนนั้นมีความแตกต่างจากกิจการโทรทัศนัประเภทธุรกิจ และกิจการโทรทัศนัประเภทสาธารณะอย่างสิ้นเชิง โดยกิจการประเภทบริการชุมชน มุ่งเน้นเนื้อหาสาระที่เป็นของชุมชนหรือของท้องถิ่นนั้นๆ เป็นการดำเนินการที่ไม่หวังผลกำไร ซึ่งการดำเนินการเป็นไปด้วยความสมัครใจ โดยอาสาสมัครภายในชุมชนเป็นผู้ผลิตรายการ โทรทัศนัชุมชนจะมีพื้นที่การให้บริการเฉพาะพื้นที่ที่ไม่ครอบคลุมทั่วประเทศและโดยทั่วไปผู้ได้รับใบอนุญาตสามารถดำเนินการได้เพียงหนึ่งสถานีเท่านั้น ดังนั้นกิจการโทรทัศนัจึงมีภาพลักษณ์ความเป็นท้องถิ่นหรือความเป็นชุมชนอย่างแท้จริง แต่กิจการโทรทัศนัเชิงพาณิชย์หรือเชิงธุรกิจมีความต้องการเข้าถึงผู้ชมให้ได้มากที่สุดเพื่อประโยชน์ในการหารายได้จากโฆษณา ซึ่งลักษณะการให้บริการจะเป็นระดับชาติเพื่อให้มีพื้นที่ครอบคลุมทั่วประเทศโดยมุ่งเน้นผลกำไรต่อผู้ถือหุ้นเป็นหลัก ในส่วนของกิจการโทรทัศนัประเภทบริการสาธารณะถึงแม้ว่าจะเป็นของรัฐแต่การบริหารงานและการนำเสนอเนื้อหาค่อนข้างจะเป็นอิสระจากรัฐ และมีความเข้มข้นในด้านเนื้อหารายการ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม และการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบัน กิจการโทรทัศนัประเภทบริการสาธารณะส่วนใหญ่จะให้บริการครอบคลุมทั่วประเทศ

ดังนั้นคลื่นความถี่วิทยุโทรทัศนัจึงมีมูลค่าในเชิงเศรษฐกิจและการพัฒนาก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน โดยหลักการสำคัญของการบริหารจัดการคลื่นความถี่ทุกประเภทต้องอยู่บนพื้นฐานของความสมดุลระหว่างกฎระเบียบและความต้องการด้านสาธารณะ ความมั่นคงของชาติ และเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการจัดสรรคลื่นความถี่ให้เกิดการใช้งานอย่างมีคุณค่าสูงสุด การส่งเสริมเพื่อทำให้เกิดการมุ่งไปสู่คุณค่าสูงสุดในการใช้งานความถี่ การใช้ต้นทุนที่ต่ำที่สุด และให้มีข้อจำกัดน้อยที่สุดเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ด้านนโยบาย โดยการวางแผนการออกใบอนุญาต การจัดสรรความถี่ และการทดสอบมาตรฐาน การสร้างโอกาสและส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงและอ่อนตัว รวมทั้งการสร้างสมดุลระหว่างระดับสัญญาณรบกวนที่ยอมรับได้ และการได้รับประโยชน์ที่สูงขึ้นในการใช้งานความถี่ ซึ่งปัจจัยต่างๆ ที่เกิดขึ้นจึงเป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรคลื่นความถี่วิทยุโทรทัศนัให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อประชาชนและชุมชนในระยะยาว ทำให้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึง แนวคิด นโยบาย และแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศนัชุมชน ตลอดจนศึกษาถึงตัวแปรเชิงปริมาณที่เกี่ยวข้องในประเด็นของความรู้ความเข้าใจ ระดับความต้องการของชุมชน และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโทรทัศนัชุมชน ว่าแนวโน้มในอนาคตของแนวคิดในการปรับตัวและปรับใช้ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล และทิศทางของนโยบาย โดยเฉพาะในประเด็นของการกำหนดมาตรการเสริมสร้างความเข้มแข็งจะเป็นอย่างไร แนวโน้มการบริหารจัดการสถานีที่เหมาะสมว่ามี

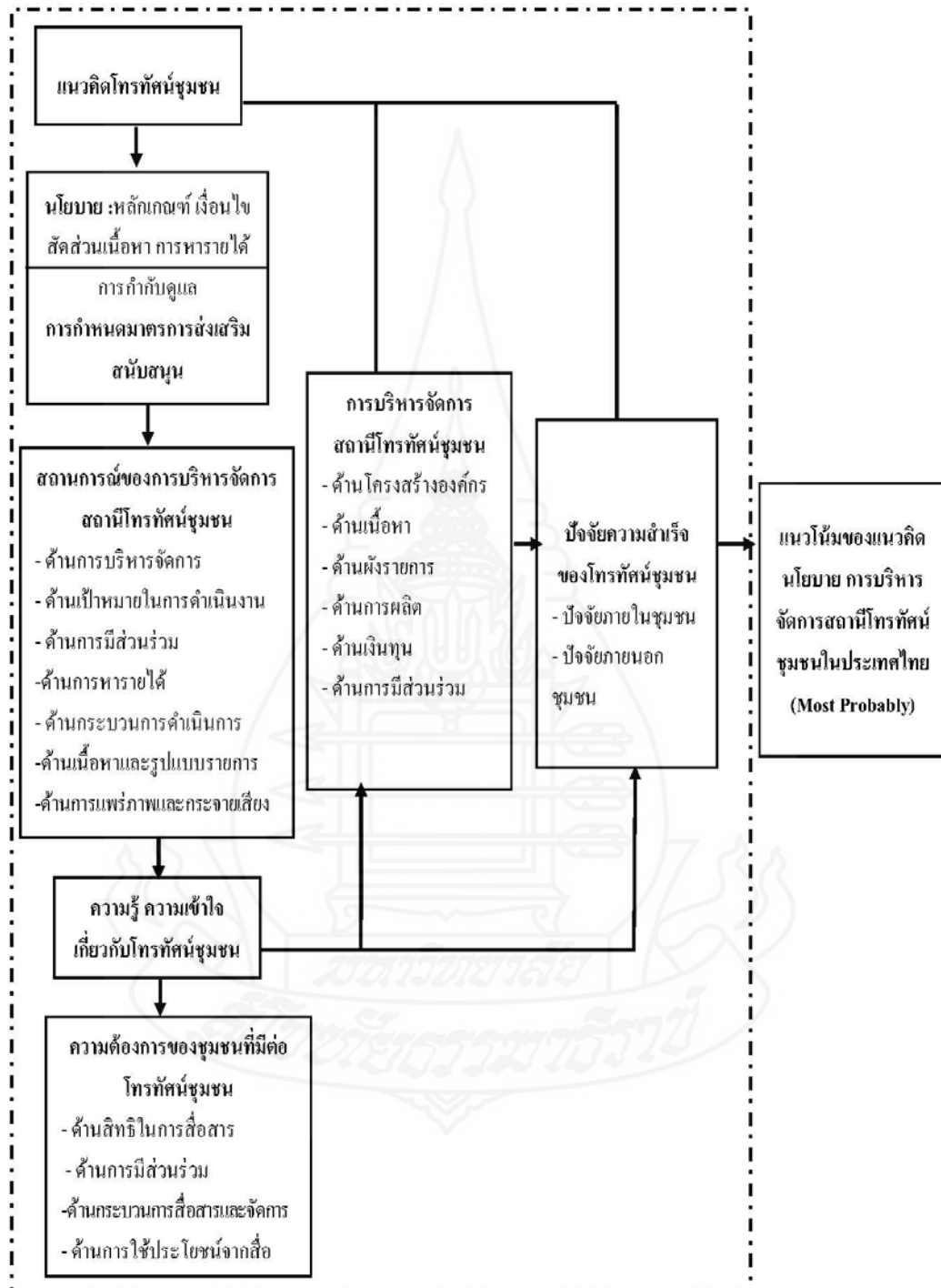
ความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นจริงหรือไม่ รวมถึงการแสดงให้เห็นถึงภาพอนาคตของโทรทัศน์ชุมชนว่าเป็นอย่างไร เพื่อกระตุ้นเตือนให้ผู้เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงภารกิจในการผลักดันสื่อโทรทัศน์ชุมชนที่มีคุณภาพ และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสถานการณ์ของโทรทัศน์ชุมชนในปัจจุบัน
- 2.2 เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจและความต้องการของชุมชนที่มีต่อโทรทัศน์ชุมชน
- 2.3 เพื่อศึกษาแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนในปัจจุบัน
- 2.4 เพื่อศึกษานโยบายและมาตรการสนับสนุนการดำเนินงานของโทรทัศน์ชุมชน
- 2.5 เพื่อศึกษาแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย
- 2.6 เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน

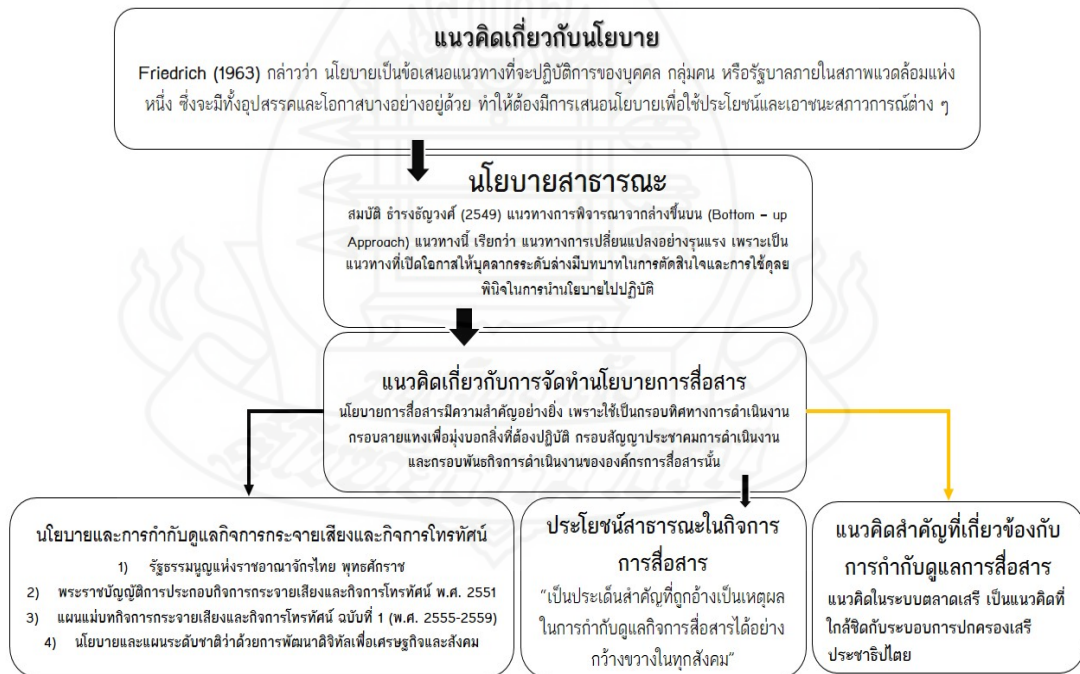
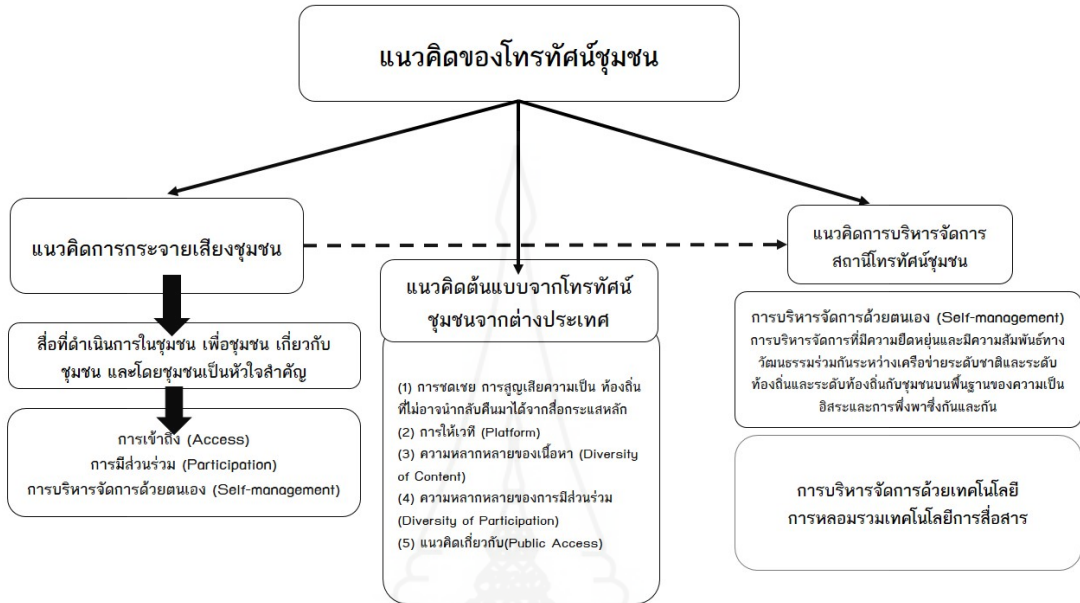

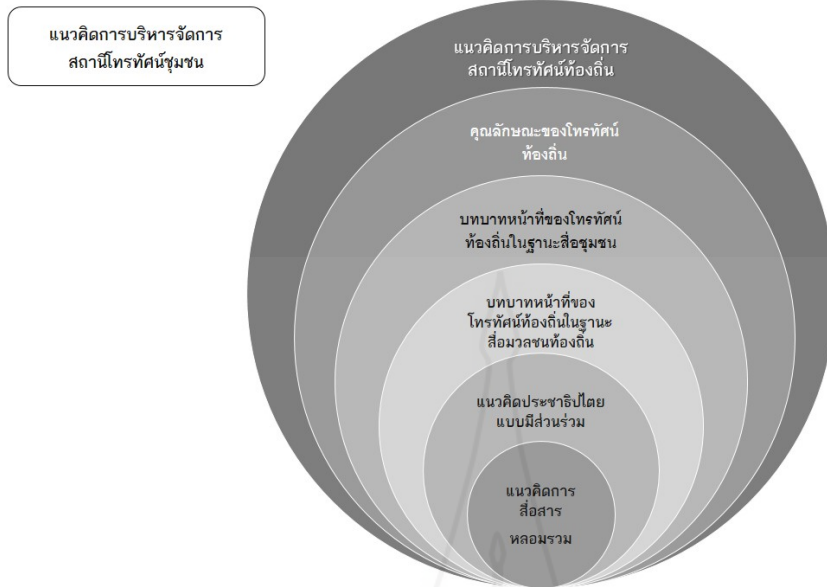
3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. กรอบแนวคิดทางทฤษฎี

ภาพที่ 1.2 กรอบแนวคิดทางทฤษฎี

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาถึงสถานการณ์ปัจจุบันของโทรทัศน์ชุมชนต้นแบบ ความรู้ ความเข้าใจต่อโทรทัศน์ชุมชน ความต้องการจำเป็นของโทรทัศน์ชุมชนในพื้นที่ แนวคิดของโทรทัศน์ชุมชน นโยบายและมาตรการสนับสนุน และแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

5.2 ขอบเขตด้านประชากร

ศึกษาเฉพาะ โครงการสถานีโทรทัศน์ชุมชนต้นแบบในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน จำนวน 3 แห่ง ที่มีการดำเนินงานด้านการผลิตรายการโทรทัศน์เต็มรูปแบบ ได้แก่ โทรทัศน์ชุมชนพะเยา โทรทัศน์ชุมชนอุบลราชธานี และโทรทัศน์ชุมชนอันดามันมั่นคง

5.3 ขอบเขตระยะเวลาในการศึกษา

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือน เมษายน 2559 ถึงเดือน ธันวาคม 2560

6. นวัตกรรมเฉพาะ

6.1 สถานการณ์ของการดำเนินงานสถานีโทรทัศน์ชุมชน หมายถึง สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานสถานีโทรทัศน์ชุมชนต้นแบบ ประกอบด้วยด้านต่างๆ คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านเป้าหมายในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการหารายได้ ด้านกระบวนการดำเนินการ ด้านเนื้อหาและรูปแบบรายการ และด้านการแพร่ภาพและกระจายเสียง

6.2 แนวคิดของสถานีโทรทัศน์ชุมชน หมายถึง แนวคิด และหลักการปรับใช้ ในการกำหนดยุทธศาสตร์ และพันธกิจของโทรทัศน์ชุมชนต้นแบบ ภายใต้กรอบแนวคิดหลักของโทรทัศน์บริการชุมชนที่จัดตั้งขึ้นเป็นของชุมชน เพื่อชุมชน และดำเนินการโดยชุมชน

6.3 นโยบายการและมาตรการของโทรทัศน์ชุมชน หมายถึง ข้อความที่เป็นแนวทาง (Guideline) สำหรับการพัฒนาและการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ชุมชนต้นแบบ ซึ่งสะท้อนให้เห็น โดยตรงและโดยอ้อมถึงหลักการพื้นฐาน หรือความเชื่อของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

6.3.1 นโยบายของโทรทัศน์ชุมชน หมายถึง นโยบายเกี่ยวกับการประกอบกิจการโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชน ตามหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์และส่งเสริมการใช้คลื่นความถี่ให้เป็นไปตามหลักกฎหมาย อาทิ การส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นของตนเอง การคำนึงถึงหน้าที่ความจำเป็นและประโยชน์สูงสุดของประชาชน การแข่งขันโดยเสรี ใจเย็นและเกณฑ์การขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการ สัดส่วนการนำเสนอเนื้อหารายการ การหารายได้ การใช้โครงข่ายและโครงสร้างพื้นฐาน การสนับสนุนของรัฐ แนวทางในการกำกับดูแลการบริหาร การกำกับดูแลด้านเนื้อหา และการจัดการเรื่องร้องเรียนของผู้ชม

6.3.2 มาตรการของโทรทัศน์ชุมชน หมายถึง แนวทางการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของโทรทัศน์ชุมชนให้เกิดการปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมประกอบด้วย การจัดตั้งกองทุนสนับสนุนด้านการเงิน การลดหย่อนภาษี วิธีการหารายได้ การสนับสนุนการใช้โครงข่ายและโครงสร้างพื้นฐาน การสนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ตลอดจนเทคโนโลยีการสื่อสาร การจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรม การจัดตั้งสมาคมเครือข่ายโทรทัศน์ชุมชน การใช้ภาคีเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถาบันการศึกษาในพื้นที่ ตลอดจนการให้ทุนอุดหนุนการวิจัยและพัฒนาให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน

6.4 แนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน หมายถึง ทิศทางหรือแนวทางในการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในอนาคต โดยประกอบด้วย รูปแบบการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชนในด้าน โครงสร้างองค์กร ด้านเนื้อหา ด้านผังรายการ ด้านการผลิต ด้านเงินทุน

สนับสนุน และดำเนินการมีส่วนร่วมที่เป็น ไปตามหลักการที่แท้จริงและถูกต้องของการดำเนินงาน โทรทัศน์ชุมชน

6.5 ความต้องการของชุมชนที่มีต่อโทรทัศน์ชุมชน หมายถึง สิ่งที่ชุมชนอยากให้ สถานีโทรทัศน์ชุมชนดำเนินการ หากมีสถานีโทรทัศน์ชุมชนเกิดขึ้น โดยความต้องการประกอบด้วย สิทธิในการสื่อสารของประชาชน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงาน การวางแผน นโยบายสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง และการใช้ประโยชน์จากสื่อในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ชุมชน

6.6 ปัจจัยความสำเร็จภายในและภายนอกของโทรทัศน์ชุมชน หมายถึง องค์ประกอบ สำคัญที่ส่งผลต่อความมั่นคงและความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนต้นแบบใน อนาคต

6.6.1 ปัจจัยความสำเร็จภายใน ประกอบด้วย ความต้องการและความพร้อมใน การมีส่วนร่วมการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ โดยพิจารณาจากความสามารถและรูปแบบในการบริหาร จัดการ การสนับสนุนงบประมาณ ตลอดจนความพร้อมด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยี ในการผลิตรายการ การสร้างสรรค์เนื้อหาสาระ การกำหนดรูปแบบและวิธีการนำเสนอรายการ และความเข้มแข็งของเครือข่ายโทรทัศน์ชุมชนต้นแบบ

6.6.2 ปัจจัยความสำเร็จภายนอก ประกอบด้วย มาตรการส่งเสริมสนับสนุนของ รัฐบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ความชัดเจนในการใช้คลื่นความถี่ การสนับสนุนด้าน โครงสร้าง พื้นฐานโทรคมนาคม การสนับสนุนด้านการลงทุน การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมต่างๆ ต้นทุน และการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี และความสามารถในการแข่งขันกับสถานีโทรทัศน์ประเภทอื่น

6.7 สถานีโทรทัศน์ชุมชน (Community Television) หมายถึง โครงการพัฒนาต้นแบบ สถานีโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน ที่ผ่านการคัดเลือกจาก กสทช. และได้รับทุน จาก กทปส. จำนวน 3 สถานี คือ สถานีโทรทัศน์ชุมชนพะเยา สถานีโทรทัศน์ชุมชนอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี และสถานีโทรทัศน์ทีวีชุมชนอันดามันมั่นคง

7. ประโยชน์ที่ได้รับ

7.1 ประโยชน์ด้านวิชาการ

7.1.1 เข้าใจสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานของโทรทัศน์ชุมชนต้นแบบ ในภาพรวม เพื่อแสดงถึงพัฒนาการของการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนขึ้นตามแนวคิด และนโยบายหลักของการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน

7.1.2 สามารถนำผลการศึกษาไปสู่การกำหนดนโยบายและมาตรการ การวางแผน งานของสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่เหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย

7.1.3 ทราบถึงความรู้ความเข้าใจ ด้านแนวคิด นโยบาย และการบริหารจัดการ โทรทัศน์ชุมชนในอนาคต เพื่อประโยชน์ในการต่อยอดการศึกษาวิจัยในประเด็นที่เจาะลึกหรือใน มิติในด้านอื่นๆ ของโทรทัศน์ชุมชน ตลอดจนทราบถึงความต้องการจำเป็นของชุมชนที่มีแนวคิดใน การจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนในพื้นที่ของตนเองต่อไป

7.1.4 หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลในการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการ โทรทัศน์ นำผลการศึกษาไปประกอบในการกำหนดแนวทางส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนากิจการ โทรทัศน์บริการชุมชนให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีคุณภาพและใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่ อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

7.1.5 สามารถนำผลการศึกษาไปสู่การกำหนดแนวทางการบริหารและการปฏิบัติการ ของสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่เหมาะสมในระยะยาว

7.1.6 ได้แนวทางสำหรับใช้พิจารณาประกอบการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่ เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น

7.2 ประโยชน์ด้านวิชาชีพ

7.2.1 ชุมชนที่มีแนวคิดในการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนสามารถนำผลการศึกษา ไปกำหนดแนวทางการจัดตั้ง การบริหารจัดการ การดำเนินงาน ให้สอดคล้องกับแนวโน้มของ โทรทัศน์ชุมชน โดยเฉพาะด้านโครงสร้างองค์กร ด้านเนื้อหา ด้านผังรายการ ด้านการผลิต ด้านเงินทุน สนับสนุน และด้านการมีส่วนร่วมที่เป็นไปตามหลักการที่แท้จริงและถูกต้องของการดำเนินงาน โทรทัศน์ชุมชนต่อไป

7.2.2 ผู้ผลที่ได้จากการศึกษาแสดงให้เห็นถึงทิศทางและแนวโน้มที่พึงประสงค์ ในการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน ซึ่งข้อมูลจากการวิจัยจะมีส่วนช่วยในการกำหนดแนว ทางการบริหารและการปฏิบัติการของผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนในระยะยาว

7.2.3 ผู้ประกอบกิจการโทรทัศนชุมชนสามารถนำเอาผลจากการศึกษาไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารจัดการโทรทัศนชุมชนของตนเองให้มีความสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล ทั้งในส่วนของเนื้อหาและรูปแบบของรายการที่หลากหลาย ซึ่งจะนำไปสู่การพึ่งพาตนเองได้ อย่างยั่งยืนในอนาคต

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา “แนวคิด นโยบาย และแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อแสวงหาความรู้ที่จะนำมาใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย จึงได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 แนวคิดการกระจายเสียงชุมชน
 - 1.2 แนวคิดโทรทัศน์ชุมชนในต่างประเทศ
 - 1.3 แนวคิดเกี่ยวกับนโยบาย
 - 1.4 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำนโยบายการสื่อสาร
 - 1.5 แนวคิดการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ท้องถิ่น
 - 1.6 แนวคิดการมีส่วนร่วมในการสื่อสาร
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.1 แนวคิดการกระจายเสียงชุมชน (Community Broadcasting)

การกระจายการใช้คลื่นความถี่แก่ประชาชนเพื่อประโยชน์สาธารณะในระดับท้องถิ่นนี้ เป็นแนวคิด ที่เกิดขึ้นและมีการปฏิบัติจริงในหลายประเทศ โดยนักวิชาการสื่อสารมวลชนชาวตะวันตก เช่น บาร์เกอร์ และแมนจิ (Barker and Manji, 1991) ให้ความเห็นว่า ประชาชนของประเทศต่างๆ ยังคงยึดหลัก "ความเป็นท้องถิ่น (Localism)" และ "การรวมตัวกันเป็นชุมชน (Community)" ถึงแม้ว่าจะมีกระแสการไหลเวียนของข้อมูล ข่าวสาร และวัฒนธรรมจากต่างชาติในยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่เป็นผลมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสาร และการพัฒนาของสื่อกระจายเสียงระหว่างประเทศ ซึ่งหลักความเป็นท้องถิ่นดังกล่าวเชื่อว่าระบบของสื่อกระจายเสียงไม่ได้เป็นเพียงสื่อข้ามชาติในระดับโลกเพียงอย่างเดียว แต่สื่อกระจายเสียงยังคง ทำหน้าที่ในระดับประเทศ และระดับท้องถิ่นด้วยสื่อกระจายเสียงในระดับท้องถิ่นนั้น นอกจากนี้จะเป็นสื่อที่ผลิต

โดยหน่วยงานของรัฐและภาคธุรกิจแล้วยังมีสื่ออีกประเภทหนึ่งที่เกิดจากความต้องการของบุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์กรในชุมชนระดับท้องถิ่นนั้น เพื่อเป็นประโยชน์แก่ชุมชน เรียกว่า สื่อกระจายเสียงเพื่อชุมชน (Community Broadcasting) ซึ่งสอดคล้องกับ ราบอย เอ็ม (Raboy, M., 1999) กล่าวว่า การกระจายเสียงเพื่อชุมชนเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมกับการสื่อสารเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมของคนระดับรากแก้ว (Grass Roots) และ เบอริแกน เอฟ (Berrigan, F., 1979) กล่าวว่าปรัชญาการกระจายเสียงชุมชนควรแตกต่างจากสถานีเพื่อการค้า ทั้งด้านการเข้าถึง (Access) การมีส่วนร่วม (Participation) และการบริหารจัดการด้วยตนเอง (Self-management) ที่มุ่งหมายเพื่อให้สื่อทำหน้าที่รับใช้ชุมชน เน้นความสำคัญของการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยน ประสบการณ์มากกว่ามุ่งส่งข้อมูลจากแหล่งหนึ่ง ไปสู่อีกแหล่ง เน้นการสื่อสารสองทางที่ผู้สื่อสาร มีบทบาทเท่าเทียมกัน

สำหรับฮาร์เวอ และ โรบินส์ (Harver and Robins, 1994) ได้เสนอว่าแนวคิดการในการกระจายอำนาจให้กับระบบการกระจายเสียงในส่วนภูมิภาค ควรมีเป้าหมายอยู่ที่การบริหารจัดการที่มีความยืดหยุ่นและมีความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมร่วมกันระหว่างเครือข่ายระดับชาติ และระดับท้องถิ่นและระดับท้องถิ่นกับชุมชนบนพื้นฐานของความเป็นอิสระและการพึ่งพาซึ่งกัน และกัน เพื่อรื้อฟื้นการกระจายเสียงสาธารณะ และให้อำนาจและบทบาทการนำเสนอภาพของสังคม ที่จะทำให้เสียงของประชาชนในพื้นที่และชุมชนต่างๆ มีความสำคัญได้ปรากฏใน โลกการกระจายเสียงและแพร่ภาพอย่างเท่าเทียมกัน

1.2 แนวคิดโทรทัศน์ชุมชนในต่างประเทศ

1.2.1 ต้นแบบโทรทัศน์ท้องถิ่นประเทศอิตาลีที่เกิดขึ้นจากเหตุผลต้องการกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่น เพราะในขณะนั้นระบบวิทยุโทรทัศน์อยู่ภายใต้การควบคุมและผูกขาดโดยรัฐ แต่เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสถาบันหลักภายในประเทศ มีแนวคิดที่ต้องการสร้างองค์การหรือสถาบันขึ้นมาบริหารจัดการในส่วนภูมิภาคขึ้น ทำให้รัฐบาลท้องถิ่นหลายแห่งแสดงความห่วงใยและอภิปรายถึงประเด็นการรับข้อมูลข่าวสาร โดยเห็นว่าท้องถิ่นควรมีอำนาจและความสามารถในการผลิตและกระจายเสียงสื่อวิทยุโทรทัศน์ได้เอง เพื่อให้เกิดความหลากหลายของข้อมูลข่าวสารทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น โดยมีพื้นฐานมาจากการมีส่วนร่วมของพลเมืองและเป็นเครื่องมือในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพลเมืองกับผู้ปกครองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ทั้งนี้เห็นว่าภูมิภาคเป็นพื้นที่หนึ่งหรือส่วนสำคัญที่จะทำให้รัฐหรือชาติมีความสมบูรณ์ ดังนั้นท้องถิ่นหรือภูมิภาคจึงเป็นสถาบันที่มีสิทธิในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและควบคุมการกระจายเสียงวิทยุและโทรทัศน์

1.2.2 ต้นแบบโทรทัศน์ท้องถิ่นประเทศเนเธอร์แลนด์ที่เกิดขึ้นภายใต้ความเชื่อที่ว่าระบบการกระจายเสียงท้องถิ่นจะสามารถเติมเต็มบทบาทการเป็นสถาบันข้อมูลข่าวสารในระดับท้องถิ่น โดยไม่ได้มุ่งดำเนินการเพียงลำพัง แต่จะมุ่งเน้นการสร้างระบบโทรทัศน์ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับชาติให้เกิดความร่วมมือซึ่งกันและกัน แม้ว่าการดำเนินงานอาจเกิดการแข่งขันกันเองในตลาดโฆษณาบ้างก็ตาม และยังคงมุ่งหมายให้โทรทัศน์ส่วนภูมิภาคเป็นสื่อที่ส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้านทั้งในชนบทและในเมือง โดยมีเป้าหมายในการดำเนินงานที่ไม่แสวงหาผลกำไรเหมือนสถานีโทรทัศน์เพื่อการค้า เช่น กรณีของสถานีโทรทัศน์ SALTO ที่ตั้งอยู่ในอัมสเตอร์ดัม ซึ่งเป็นสถานีโทรทัศน์ที่ใช้แนวคิดเกี่ยวกับ Public Access คือ การให้บุคคลภายนอกหรืออาสาสมัครเข้าไปมีส่วนร่วมในการผลิตรายการ ถือเป็นปัจจัยที่ทำให้สถานีสามารถเพิ่มจำนวนรายการและเวลาออกอากาศเพิ่มขึ้น

1.2.3 ต้นแบบจากโทรทัศน์ชุมชนในประเทศออสเตรเลีย ที่ดำเนินการตั้งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 ภายใต้หลักการของการเข้าถึง การมีส่วนร่วม ความหลากหลาย ความเป็นท้องถิ่น และความเป็นอิสระ ถึงแม้ว่าโทรทัศน์ชุมชนยังประสบปัญหาด้านการเงิน ทั้งจากการที่โทรทัศน์ชุมชนบางแห่งได้รับใบอนุญาตแบบชั่วคราว ซึ่งส่งผลต่อการวางแผนระยะยาว ตลอดจนการปรับเปลี่ยนเข้าสู่การแพร่ภาพในระบบดิจิทัล แต่สื่อชุมชนนี้ก็ยังมีบทบาทสำคัญต่อชุมชนและประเทศ ทั้งบทบาทในการให้การศึกษา ความบันเทิง การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนความเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ที่โทรทัศน์ชุมชนในประเทศออสเตรเลียตั้งอยู่บนเหตุผลพื้นฐาน 2 ประการที่สำคัญ คือ (1) การชดเชย การสูญเสียความเป็นท้องถิ่นที่ไม่อาจนำกลับคืนมาได้จากการกระจายเสียงและแพร่ภาพของวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในระดับชาติ ได้แก่ ABC SBS (Special Broadcasting Service) Parliamentary Proceedings Broadcasting และการกระจายเสียงและแพร่ภาพเพื่อการค้า ซึ่งมีสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 ช่อง 9 และ ช่อง 10 เป็นต้น (2) การให้เวที (Platform) สำหรับการเข้าถึง (Access) และการมีส่วนร่วม (Participation) ซึ่งทั้ง 2 ประการสามารถอยู่ในรูปแบบของความหลากหลายของเนื้อหา (Diversity of Content) และความหลากหลายของการมีส่วนร่วม (Diversity of Participation) โดยในส่วนของ การเข้าถึงนั้น เป็นการเข้าถึงทรัพยากรต่างๆ ของสถานี ตลอดจนการบริหารจัดการสถานีที่ทุกคนในชุมชน กลุ่มคนที่มีความสนใจร่วมกัน กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ หรือกลุ่มอื่น รวมทั้งสถาบันการศึกษา และธุรกิจในพื้นที่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมและเรียนรู้ในการจัดตั้งสถานี การดำเนินการ การนำเสนอรายการ และกระบวนการผลิตรายการในทุกขั้นตอน จากการเข้าถึงดังกล่าว จึงทำให้ทุกคนในชุมชนสามารถมีส่วนร่วมในสถานีด้วยรูปแบบต่างๆ เช่น การอาสาร่วมดำเนินงาน ร่วมเป็นทีมผลิตรายการในทุกขั้นตอนตั้งแต่การวิจัยข้อมูลเพื่อผลิตรายการ การเขียนบท การถ่ายทำรายการ การ

ดูแลเรื่องคุณภาพเสียง การตัดต่อภาพและเสียง การประชาสัมพันธ์รายการและสถานี รวมทั้งมีส่วนร่วมในการหาทุนสนับสนุนสถานีอีกด้วย

จากแนวคิดของโทรทัศน์ท้องถิ่นในต่างประเทศดังกล่าวข้างต้นได้แสดงให้เห็นถึงแนวคิดการมีส่วนร่วมในการสื่อสารที่สามารถอธิบายพลังของผู้รับสารในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการสื่อสาร ที่ไม่เพียงแต่ในบทบาทการเป็นผู้รับสารที่กระตือรือร้น (Active Receiver) เท่านั้น แต่ยังก้าวไปถึงการพลิกบทบาทไปเป็นผู้ส่งสารในกระบวนการสื่อสารอีกด้วย ดังนั้นการนำแนวคิดดังกล่าวมาอธิบายพลังของคนท้องถิ่นหรือในชุมชนต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการของการจัดตั้งโทรทัศน์ส่วนท้องถิ่นโดยชุมชน จะทำให้เห็นภาพของสิทธิในการสื่อสาร การเข้าถึงตลอดการมีส่วนร่วมในโทรทัศน์ท้องถิ่นอีกด้วย ซึ่งบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนภายใต้แนวคิดข้างต้นนั้นควรเป็นช่องทางที่พลเมืองได้แสดงออกถึงทัศนคติ ความรู้สึกด้วยตัวเอง หรืออาจกล่าวได้ว่าสื่อควรเป็นเสียงของประชาชนที่แท้จริง มากกว่าจะมอบกรรมสิทธิ์หรือการดำเนินงานให้กับมืออาชีพหรือกลุ่มคนเฉพาะกลุ่มเท่านั้น ถือเป็นความพยายามในการเปลี่ยนโครงสร้างระหว่างพลเมืองกับชนชั้นปกครองหรือรัฐให้มีความสมดุล โดยให้เสียงของพลเมืองได้ปรากฏในสังคมจากการใช้สิทธิและเป็นเจ้าของสื่อในกระบวนการของการสื่อสาร ตั้งแต่การวางแผน การพัฒนา การดำเนินการหรือการบริหารจัดการและการใช้สื่อด้วยตัวของประชาชนเอง ดังที่ กาญจนา แก้วเทพ (2548) ได้เสนอว่าการพิจารณาแนวคิดการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมสามารถพิจารณาได้ 2 ความหมาย คือ (1) การใช้การสื่อสารเพื่อประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในชีวิตสาธารณะ เช่น การทำประชาพิจารณ์ และการใช้สิทธิตาม พ.ร.บ. ข่าวสารของทางราชการ (2) การเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการของสื่อ ซึ่งทำได้ 3 ระดับ ได้แก่ ระดับการเป็นผู้ฟังที่ Active และมีปฏิริยาป้อนกลับระดับเข้ามามีส่วนร่วมในการผลิต ทั้งในขั้นตอนก่อนการผลิต การผลิตและหลังการผลิต การมีส่วนร่วมในฐานะเป็นแหล่งข้อมูลให้กับผู้จัด ผู้ผลิต และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงาน การวางแผนนโยบาย

จุมพล รอดคำดี (2537) เสนอแนวทางการใช้สื่อมวลชนเพื่อการพัฒนาประเทศตามกระบวนการทัศน์การพัฒนาแบบประชาชนมีส่วนร่วมในการสื่อสารคือ การใช้สื่อมวลชนท้องถิ่น/ชุมชน (Community Mass Media) ที่เกิดขึ้นโดยการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นมากกว่าภายนอกท้องถิ่นและการใช้กฎหมายหรือนโยบายที่สนับสนุนให้สื่อมวลชนท้องถิ่นมีโอกาสเติบโตและขยายตัวทางธุรกิจได้ โดยอาจกำหนดการขยายตัวของสื่อมวลชนจากส่วนกลางในลักษณะเครือข่ายเข้าไปปลูกสื่อท้องถิ่น แต่หากจำเป็นต้องมีนโยบายให้สื่อจากส่วนกลางขยายเครือข่ายเข้าไปในท้องถิ่น ควรกำหนดให้สื่อส่วนกลางนั้นมีพันธมิตรและจัดสรรเวลาสำหรับท้องถิ่น

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับนโยบาย

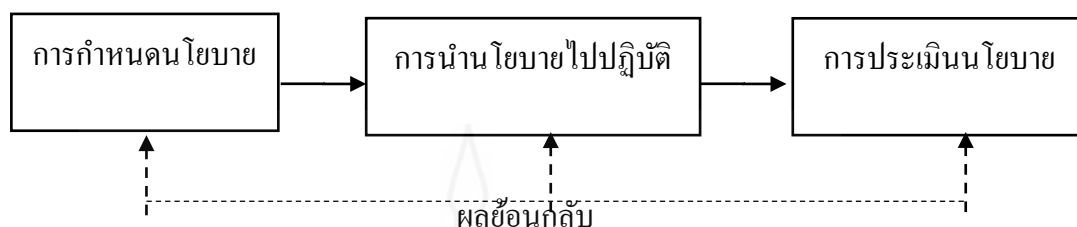
ความหมายของคำว่า นโยบาย (Policy) มีหลากหลายทัศนะดังนี้ เช่น ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546) ให้ความหมายว่านโยบายคือหลักและวิธีปฏิบัติซึ่งถือเป็นแนวดำเนินการ ส่วน Dye (1981) ได้กล่าวว่า นโยบายคือหลักและวิธีการปฏิบัติซึ่งถือเป็นแนวทางดำเนินการที่ผู้บริหารใช้ในการตัดสินใจเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปโดยถูกต้องและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับนิยามที่วีโรจน์ สารรัตน์ (2548) ได้กล่าวถึงดังนี้ว่า นโยบายหมายถึงข้อความที่บอกให้ทราบถึงทิศทางของการเปลี่ยนแปลงองค์การหรือของสังคม ทิศทางดังกล่าวอาจจะอธิบายถึงเรื่องอะไร เพื่ออะไร อย่างไร และเพียงใด ของความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้ ขณะเดียวกันได้จำแนกความหมายของนโยบายออกเป็น 3 กลุ่มของความหมาย โดยกลุ่มแรก หมายถึง ข้อความที่บอกให้ทราบถึงกิจกรรมหรือการกระทำ (Activity or Action) อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างซึ่งในที่สุดจะแปรรูปออกมาเป็นแผนงาน โครงการที่กำหนดขึ้น ข้อความเชิงนโยบายในความหมายนี้จะบอกถึงเป้าหมายปลายทางของกิจกรรม แนวทางปฏิบัติ และคุณประโยชน์ของกิจกรรมหรือการกระทำที่กำหนดนั้น กลุ่มความหมายที่สอง หมายถึง ข้อความที่บอกให้ทราบถึงแนวทางหรือวิธีการ (Strategy or Means) อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง เพื่อเป็นเครื่องชี้นำและกำหนดแนวทางปฏิบัติจากปัจจุบันสู่อนาคต กลุ่มความหมายที่สาม หมายถึง ข้อความที่บอกให้ทราบถึงคุณค่าและการตัดสินใจ (Value and Decision) ที่ได้เลือกสรรแล้วซึ่งนโยบายประเภทนี้จะบ่งบอกทางเลือกที่มีหลายทางว่าทางเลือกใดดีที่สุดหรือเหมาะสมที่สุด และจากแนวคิดที่กล่าวมานโยบายเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารนั้น

ดังนั้นนโยบายที่กำหนดขึ้นในสังคมหรือองค์การใดๆ นั้น ก็เพื่อเป็นแนวคิดในการดำเนินงานเพื่อสนองความต้องการหรือความประสงค์ของบุคคลในองค์การนั้น และลักษณะของนโยบายก็จะสอดคล้องกับความเชื่อและลัทธิการปกครองขององค์การนั้น สำหรับองค์การที่มีระบอบการปกครองของประชาธิปไตยนั้น นโยบายที่กำหนดขึ้นมักจะได้อิทธิพลและมีการถ่วงถ่วงข้อมูลจากบุคคลหลายฝ่าย และลัทธิการปกครองแบบอัตตาธิปไตยนโยบายที่กำหนดมักจะทำขึ้นเพื่อสนองความต้องการของบุคคลบางกลุ่มเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มชนชั้นปกครอง และข้อมูลของนโยบายมักจะได้จากเหตุผลของคนกลุ่มเดียว

1.3.1 กระบวนการของนโยบาย

นโยบายถือกำเนิดขึ้นจากผู้บริหารระดับสูงจัดทำเพื่อกำหนดไว้เป็นแนวทาง หลังจากนั้นก็ผลักดันเพื่อนำนโยบายไปปฏิบัติ และสิ้นสุดด้วยการประเมินนโยบาย โดยนักนโยบายศึกษาได้จำแนกองค์ประกอบนโยบายในฐานะเป็นกระบวนการไว้หลายแบบ โดยแบ่งเป็น 3

ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ และการประเมินนโยบาย (ศุภชัย ยาวะประภาส, 2548) ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 กระบวนการนโยบาย

ฟรีดริช (Friedrich, 1963) กล่าวว่า นโยบายเป็นข้อเสนอแนะทางที่จะปฏิบัติการของบุคคล กลุ่มคน หรือรัฐบาลภายในสภาพแวดล้อมแห่งหนึ่ง ซึ่งจะมีทั้งอุปสรรคและโอกาสบางอย่างอยู่ด้วย ทำให้ต้องมีการเสนอนโยบายเพื่อใช้ประโยชน์และเอาชนะสภาวะการณ์ต่างๆ นโยบายมีองค์ประกอบสำคัญอย่างน้อย 3 ประการ คือ (1) เป้าหมาย (Targets) หมายถึง สิ่งที่ต้องทำการกำหนดเป้าหมาย เป็นทั้งจุดประสงค์และผลที่เกิดขึ้นในลักษณะการทำอะไร ได้อะไร และเพื่ออะไร (2) วิธีทาง (Means) หมายถึง การดำเนินงาน: การกำหนดวิธีทางในการทำงาน เป็นหลักการและเกณฑ์ของนโยบายผู้กำหนดต้องมีความรู้และกำหนดไว้ก่อน เพราะจะต้องรวมไปถึงกลยุทธ์ (Tactics) และกลวิธี (Strategies) (3) ปัจจัย (Resources) หมายถึง สิ่งสนับสนุนการกระทำตามนโยบาย ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยภายใน ได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการในการกำหนดนโยบาย และปัจจัยภายนอก ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และสภาพดินฟ้าอากาศ หากขาดปัจจัยด้านใดด้านหนึ่งจะเกิดผลกระทบต่อ การกำหนดนโยบายอาจไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดขึ้นมาได้

1.3.2 นโยบายสาธารณะ

นโยบายสาธารณะเป็นผลผลิตของระบบการเมือง ซึ่งนโยบายสาธารณะจะส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชน โดยเป็นสิ่งที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหามลพิษ ปัญหาเศรษฐกิจ เป็นต้น

สร้อยตระกูล (ติวานนท์) อรรถมานะ (2543) ได้กล่าวว่า นโยบายสาธารณะของภาครัฐบาลและนโยบายสาธารณะของหน่วยงานเอกชนที่มีได้แสวงหากำไร และมีได้สังกัดในภาครัฐบาล โดยนำมาผสมผสานกันอันมีรัฐบาลเป็นแกนนำในการกำหนดนโยบายสาธารณะยังครอบคลุม ซึ่งมีการบ่งถึงแนวทางในการปฏิบัติงานหรือโครงการ โดยมีการกำหนดเป้าหมาย (และ/

หรือปัญหาในสังคม) แลวิธีการเพื่อให้บรรลุผล ทั้งนี้เพื่อรัฐจะได้จัดสรรคุณค่าต่างๆ ให้แก่สังคม โดยส่วนรวม ในขณะที่เดียวกันองค์การที่มีได้แสวงหากำไรและมีได้สังกัดกับรัฐบาลก็จะได้ช่วยรัฐบาลปฏิบัติงานเพื่อสาธารณประโยชน์ด้วยดังนั้นจึงสรุปได้ว่า นโยบายสาธารณะ เป็นแนวทางปฏิบัติของรัฐบาล มีวัตถุประสงค์แน่นอน อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง เพื่อแก้ปัญหาในปัจจุบัน เพื่อป้องกันปัญหาในอนาคตหรือเพื่อก่อให้เกิดผลที่พึงปรารถนา ตลอดจนรัฐบาลมีความจริงใจที่จะให้นำไปปฏิบัติ และผลจากการนำไปปฏิบัติแล้วอาจจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวก็ได้

ไคย์ (Dye, 1984: 1-3) ได้ให้ความหมายของคำว่า นโยบายสาธารณะไว้ว่าเป็นกิจกรรมที่รัฐบาลสามารถเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำก็ได้ สำหรับส่วนที่รัฐเลือกที่จะกระทำนั้นจะครอบคลุมกิจกรรมต่างๆ ทั้งหมดของรัฐบาลทั้งกิจกรรมที่เป็นกิจวัตร และที่เกิดขึ้นในบางโอกาส ซึ่งมีวัตถุประสงค์ให้กิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำบรรลุเป้าหมายด้วยดี ในการให้การบริการแก่สมาชิกในสังคมในส่วนที่รัฐบาลเลือกที่จะไม่กระทำก็ถือว่าเป็นสาระสำคัญของนโยบาย

1) องค์ประกอบของนโยบายสาธารณะ

- (1) เป็นกิจกรรมที่รัฐบาลจะกระทำหรือไม่กระทำ
- (2) เป็นการใช้อำนาจของรัฐในการจัดสรรกิจกรรมเพื่อตอบสนองค่านิยมของสังคม
- (3) ผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบายสาธารณะ ได้แก่ ผู้นำทางการเมือง ฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ ประมุขของประเทศ ตัวอย่าง โครงการพระราชดำริ
- (4) กิจกรรมที่รัฐเลือกที่จะกระทำต้องมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมาย
- (5) กิจกรรมที่เลือกกระทำจะต้องมีผลลัพธ์ในการแก้ปัญหาที่สำคัญของสังคม
- (6) เป็นการตัดสินใจที่จะกระทำเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนจำนวนมากมิใช่การตัดสินใจเพื่อผลประโยชน์ส่วนบุคคล
- (7) เป็นกิจกรรมที่ครอบคลุมทั้งภายในและภายนอกประเทศ
- (8) เป็นกิจกรรมที่รัฐเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำอาจก่อให้เกิดผลกระทบทางบวกและทางลบต่อสังคม

2) ความสำคัญของนโยบายสาธารณะ

- (1) ความสำคัญต่อผู้กำหนดนโยบาย รัฐบาลที่สามารถกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติจนประสบความสำเร็จ

อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจะได้รับความเชื่อถือ และความนิยมจากประชาชน ส่งผลให้รัฐบาลดังกล่าวมีโอกาสในการดำรงอำนาจในการบริหารประเทศยาวนานขึ้น

(2) ความสำคัญต่อประชาชน นโยบายสาธารณะเป็นผลผลิตทางการเมืองเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ดังนั้นประชาชนสามารถแสดงออกซึ่งความต้องการของพวกเขาผ่านกลไกทางการเมืองต่างๆ เช่น ระบบราชการ นักการเมือง ความต้องการดังกล่าวจะถูกนำเข้าสู่ระบบการเมืองไปเป็นนโยบายสาธารณะ เมื่อมีการนำนโยบายไปปฏิบัติและได้ผลตามเป้าประสงค์ ก็จะทำให้ประชาชนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

3) การนำนโยบายไปปฏิบัติ

มยุรี อนุমানราชชน (2549) การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การแปลงวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในนโยบาย ซึ่งอาจเป็นกฎหมาย หรือคำสั่งของรัฐบาล หรือ คณะรัฐมนตรีให้เป็นแนวทางหรือแผนงานหรือโครงการ โดยกิจกรรมที่เป็นรูปธรรมจะประกอบด้วย การจัดหาทรัพยากรต่างๆ เพื่อดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ การวางแผนโครงการเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ที่กำหนด การออกแบบองค์การ และการดำเนินงานให้เป็นไปตามแนวทางการดำเนินงานโครงการที่กำหนดไว้

จุมพล หนิมพานิช (2547) ได้ให้ความหมายของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติไว้ว่า เป็นการบริหารนโยบายที่ครอบคลุมถึงการวิเคราะห์พฤติกรรมองค์การ ปฏิสัมพันธ์ของบุคคลและกลุ่มบุคคล สมรรถนะ และความร่วมมือของพนักงานภาครัฐ และภาคเอกชน สภาพแวดล้อมของระบบ และปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายของนโยบาย กล่าวโดยสรุป การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการแปลงนโยบายที่กำหนดไว้สู่การบริหาร มีการใช้ทรัพยากร การปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์การ ระหว่างบุคคล เพื่อให้วัตถุประสงค์หรือภารกิจที่กำหนดไว้บรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้

ความสำคัญในการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ

นอกเหนือจากความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติแล้ว ควรพิจารณาลักษณะการนำนโยบายไปปฏิบัติว่ามีลักษณะอะไรบ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติดังนี้

สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ (2549) ได้กล่าวถึงแนวทางในการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติได้จำแนกแนวทางการศึกษาที่น่าสนใจซึ่งเกี่ยวข้องกับการศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

1) แนวทางการจัดการและระเบียบวิธีการ (Procedural and Managerial Approaches) การกำหนดโครงสร้างที่เหมาะสมสำหรับการนำนโยบายไปปฏิบัติอาจมีความสำคัญน้อยกว่าการพัฒนากระบวนการและระเบียบวิธีการ รวมทั้งระบบการจัดการให้มีความเหมาะสมและสอดคล้อง

กับเทคนิคที่ใช้ กรณีนี้อาจพิจารณาโดยใช้แนวความคิดเกี่ยวกับการวางแผนการเปลี่ยนแปลง (Planning of Change) และการวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลง (Planning for Change) เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ กล่าวคือ ในกรณีของการวางแผนการเปลี่ยนแปลงเห็นว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นปัญหาทางเทคนิคและการจัดการระเบียบวิธีการที่ใช้จะเกี่ยวข้องกับการกำหนดตารางการทำงาน การวางแผน และการควบคุม ดังนั้นหลังจากการระบุสภาพปัญหา และการเลือกนโยบายที่มีต้นทุนและประสิทธิผล (Cost-effective Policy)

2) แนวทางทางการเมือง (Political Approach) แนวทางทางการเมืองมีความสำคัญเปรียบเทียบเสมือนเป็นรากฐานสำคัญในการวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติ ความหมายของการเมืองมิใช่จำกัดอยู่แต่เพียงการเมืองของพรรคการเมืองเท่านั้น แต่หมายรวมถึงรูปแบบของอำนาจและอิทธิพลทั้งระหว่างองค์กรและภายในองค์กร ความสำคัญของการเมืองต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ อาจพิจารณาได้โดยง่าย ในกรณีที่การนำนโยบายไปปฏิบัติได้รับการวางแผนการกำหนดระเบียบวิธีการจัดการ และการใช้เทคนิคเกี่ยวกับพฤติกรรมองค์กรอย่างเหมาะสมทั้งหมด แต่ขาดความสนใจต่ออำนาจที่แท้จริงทางการเมือง เช่น ความสามารถของกลุ่มคนที่จะขัดขวางความพยายามของผู้สนับสนุนอาจทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติไม่ประสบความสำเร็จ

ความขัดแย้งภายในและระหว่างองค์กรเป็นเรื่องเฉพาะที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ มิใช่กรณีขกเว้นแต่อย่างใด และมีเรื่องที่จะพูดคุยหรือประสานกันง่ายๆ ดังนั้นความสำเร็จของนโยบายจึงมีแนวโน้มที่จะขึ้นอยู่กับความเต็มใจและความสามารถของกลุ่มที่มีพลังมากกว่า (Dominant Group) หรือการรวมกลุ่มที่มีอำนาจการต่อรองสูง (Coalition of Groups)

การวิเคราะห์การเมืองที่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากนโยบายของรัฐบาลจำนวนมากมิได้มาจากกระทรวงแต่เพียงเท่านั้น แต่มาจากหน่วยงานอื่นๆ และหน่วยงานท้องถิ่นด้วย ซึ่งมีส่วนสำคัญในการริเริ่มนโยบายเช่นกัน ด้วยเหตุนี้การทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรของรัฐต่างๆ จึงต้องทำความเข้าใจร่วมกันให้เป็นที่เรียบร้อย เพื่อมิให้เป็นอุปสรรคต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้วยเหตุที่องค์กรต่างๆ ของภาครัฐมีความหลากหลาย ดังนั้นจึงควรหลีกเลี่ยงกฎเกณฑ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรที่มากเกินไป โดยกรอบในการติดต่อประสานงานกับองค์กรอื่นควรมีความชัดเจนในเรื่องการแบ่งความรับผิดชอบและการร่วมมือกัน โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรที่แต่ละองค์กรจำเป็นจะต้องใช้ความสัมพันธ์ อาจมิได้จำกัดแต่เพียงเรื่องงบประมาณและอำนาจทางกฎหมายเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับความจำเป็นที่ต้องพึ่งพาอาศัยและการทำงานร่วมกันด้วย

ภายใต้เงื่อนไขปกติของการพึ่งพาซึ่งกันและกันที่อาจก่อให้เกิดมุมมองที่แตกต่างกันในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในกรณีนี้อาจจำเป็นต้องใช้การตัดสินใจทางการเมือง

เพื่อให้ได้มาซึ่งกลยุทธ์ที่เหมาะสมที่สุดในการพัฒนาโอกาสการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ

แม้ว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติอาจเกี่ยวข้องกับองค์การที่หลากหลาย รวมทั้งการต่อรองหรือการขัดแย้งทางการเมือง ก็ไม่ได้หมายความว่า จะปราศจากบทบาทในการวิเคราะห์ กระบวนการทางการเมืองที่จะนำไปสู่ความร่วมมือในการนำนโยบายไปปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์ทางการเมืองจะต้องให้ความสนใจเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคทางการเมือง และพิจารณาประเด็นเหล่านี้ให้เรียบร้อยเสียก่อน ก่อนที่จะกำหนดวัตถุประสงค์และการพิจารณาทางเลือกนโยบายที่เหมาะสมจากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด จะเห็นได้ว่าการกำหนดคนนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติมีลักษณะของการพึ่งพาซึ่งกันและกัน นักวิเคราะห์จึงต้องพิจารณาควบคู่กันไปเสมอ นักการเมืองก็ต้องยอมรับความจำเป็นในการให้ความสนใจอย่างต่อเนื่องต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งอาจต้องมีการแก้ไขข้อผิดพลาดในกฎหมายหรือระเบียบที่ตนเป็นผู้เสนอ เพื่อให้การนำนโยบายไปปฏิบัติมีโอกาสประสบความสำเร็จตามเป้าประสงค์

3) แนวทางการพิจารณาจากล่างขึ้นบน (Bottom – up Approach) แนวทางนี้เรียกว่า แนวทางการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรง เพราะเป็นแนวทางที่เปิดโอกาสให้บุคลากรระดับล่างมีบทบาทในการตัดสินใจและการใช้ดุลยพินิจในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งแตกต่างจากแนวทางจากบนลงล่างโดยสิ้นเชิง ดังนั้นจึงถือว่าเป็นแนวทางที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงจากแนวทางดั้งเดิมที่เคยปฏิบัติกันมา

แนวทางการพิจารณาการนำนโยบายไปปฏิบัติจากล่างขึ้นบนให้ความสำคัญในการส่งมอบผลลัพธ์นโยบาย ซึ่งเกิดจากการปฏิบัติของบุคลากรระดับล่าง ทั้งนี้โดยเห็นว่าความตั้งใจของนโยบายจะยังไม่ได้รับการตอบสนองจนกว่าจะมีการเจรจาต่อรองระหว่างผู้กำหนดคนนโยบายและผู้ดำเนินนโยบายไปปฏิบัติ ทักษะในการวิเคราะห์ส่วนใหญ่อยู่ที่ตรรกะของปรากฏการณ์ในแต่ละกรณีและความร่วมมือขององค์การที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ทักษะนี้เห็นว่าแนวทางจากบนลงล่างเป็นอันตรายต่อเป้าประสงค์ของนโยบาย เพราะมุ่งเน้นการใช้อำนาจทางการเมืองมากกว่าการจัดสรรงบประมาณ ซึ่งเป็นผลให้ทักษะของแนวทางจากบนลงล่างหลีกเลี่ยงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความสอดคล้องของงบประมาณที่ต้องใช้ในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้สำเร็จ โดยเฉพาะในเรื่องการกระจายทรัพยากรให้เหมาะสม การเมืองในระบอบประชาธิปไตยสามารถส่งเสริมแนวทางการพิจารณาการนำนโยบายไปปฏิบัติจากล่างขึ้นบน ด้วยการขยายบทบาทของผู้ปฏิบัติให้มีส่วนร่วมมากขึ้น ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่เป็นประชาธิปไตย การนำนโยบายไม่จำเป็นต้องทำให้ข้าราชการเป็นศัตรูกับประโยชน์ของสาธารณชน แต่สามารถเป็นผู้ให้บริการที่มีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์สูงสุดของสาธารณชน แนวทางการ

พิจารณาการนำนโยบายไปปฏิบัติจากล่างขึ้นบน ปัญหาจะได้รับ การแก้ไขโดยผู้ปฏิบัติที่อยู่ใกล้สุด ที่สัมผัสกับปัญหามากที่สุดและบทบาทของนโยบายจะมีผล ต่อความสนใจโดยตรงของผู้ปฏิบัติที่ รับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ ซึ่งขึ้นอยู่กับทักษะและดุลยพินิจของผู้ปฏิบัติเป็นสำคัญ ด้วยวิธีการ นำนโยบายไปปฏิบัติจากล่างขึ้นบนจะเปลี่ยนแปลง ไปเป็นแนวทางใหม่ในระบบสารสนเทศ คือ “ความสำเร็จ” หรือ “ความล้มเหลว” จะมีความ เหมาะสมมากขึ้น เมื่อแนวทางจากล่างขึ้นบน เป็นมาตรฐานความสำเร็จในทุกๆ เงื่อนไขการนิยามความสำเร็จของคนหนึ่งคือการคาดหมายถึง ความสามารถที่จำกัดของผู้ปฏิบัติในระดับหนึ่งของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อการมี อิทธิพลต่อผู้ปฏิบัติในระดับอื่น

4) ความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของนโยบายมีอยู่หลายปัจจัยขึ้นอยู่กับ ลักษณะ เงื่อนไขและหลักการศึกษานโยบายนั้นๆ โดยทั่วไปปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จประกอบ ไปด้วย ปัจจัยภายนอกและภายใน ดังต่อไปนี้

(1) ปัจจัยภายในที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

- 1.1 ด้านความชัดเจนในวัตถุประสงค์ของนโยบาย
- 1.2 ด้านสมรรถนะขององค์กร
- 1.3 ด้านการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน
- 1.4 ด้านภาวะผู้นำ
- 1.5 ด้านการประสานงานและการติดต่อสื่อสาร
- 1.6 ด้านการสนับสนุนจากภาคเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 1.7 ด้านการติดตามการดำเนินงาน
- 1.8 ด้านทัศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ
- 1.9 ด้านการเผยแพร่ข่าวสารและประชาสัมพันธ์

(2) ปัจจัยที่อยู่นอกเหนือการควบคุมที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

- 2.1 การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง
- 2.2 ความผันผวนทางเศรษฐกิจ
- 2.3 ความไม่แน่นอนทางธรรมชาติ
- 2.4 เทคโนโลยี

1.4 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำนโยบายการสื่อสาร

หน่วยงานเกิดขึ้นจากการรวมตัวของบุคคลและคณะบุคคลเพื่อที่จะดำเนินงานให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งการดำเนินการอย่างไรจึงจะเป็นไปตามจุดมุ่งหมายจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดนโยบายไว้เป็นกรอบปฏิบัติสำหรับการบริหารจัดการทั้งในด้านการวางแผน การตัดสินใจ และการดำเนินงาน ดังนั้นหน่วยงานทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็ นภาครัฐหรือเอกชนต่างก็จำเป็นต้องกำหนดนโยบายไว้เป็นกรอบสำคัญสำหรับการบริหารจัดการ

โดยเฉพาะในประเด็นของนโยบายการสื่อสารซึ่งเป็นแนวทางที่ผู้บริหารระดับสูงได้กำหนดวางไว้เป็นกรอบการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงาน เพื่อดำเนินตามจุดมุ่งหมายของกิจการที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารหรืองานด้านการสื่อสารของกิจการนั้น ซึ่งนโยบายการสื่อสารมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะใช้เป็นกรอบทิศทาง การดำเนินงาน กรอบลายทางเพื่อบอกสิ่งที่ต้องปฏิบัติ กรอบสัญญาประชาคมการดำเนินงาน และกรอบพันธกิจการดำเนินงานขององค์กรการสื่อสารนั้น ซึ่งการกำหนดนโยบายการสื่อสารมีลักษณะเป็นกระบวนการซึ่งแบ่งได้ 3 ขั้นตอนได้แก่ การกำหนดปัญหา การพัฒนาทางเลือก และการเสนอทางเลือก (ศุภชัย ยาวประภาส, 2548) อันเป็นผลการตัดสินใจของผู้บริหารที่กำหนดไว้ เพราะเป็นแนวทางหรือแนวปฏิบัติอันเป็นกรอบดำเนินงานของหน่วยงานหรือกิจการให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

1.4.1 นโยบายและการกำกับดูแลกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

นโยบายสื่อ (media policies) หมายถึง โครงการที่รัฐบาลแต่ละประเทศสร้างขึ้นเพื่อใช้ในระบอบสื่อของตน นโยบายด้านการสื่อสารมักจะก่อตัวจากแรงกดดันจากประชามติหรือจากกลุ่มผลประโยชน์ เช่น ผู้ประกอบการสื่อ นโยบายสื่อจะจัดทำเป้าหมายและเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับสื่อโดยทั่วไป เกี่ยวข้องกับสื่อเฉพาะส่วน หรือเกี่ยวกับประเด็นปัญหา เช่น การควบคุมสื่อหรือการไหลของข่าวสารข้ามพรมแดน กระบวนการจัดทำนโยบายมักจะเกี่ยวข้องกับเรื่องประโยชน์สาธารณะ (McQuail, 2010) โดยนโยบายการสื่อสารส่วนมากจะเกิดขึ้นจากประเด็นขัดแย้งระหว่าง 1) ผลประโยชน์ของเอกชนและผลประโยชน์สาธารณะ 2) ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ กับผลประโยชน์เชิงสังคมหรือผลประโยชน์ทางวัฒนธรรม และ 3) ผลประโยชน์ระดับนานาชาติกับผลประโยชน์ของชาติ

McQuail (2010) กล่าวถึง ระดับของการกำหนดนโยบายที่แตกต่างกัน โดยหลักแล้วคือ ระดับนานาชาติ (transnational) ระดับชาติ (national) และระดับท้องถิ่น (local) หรือระดับภูมิภาค (regional) การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการสื่อสารสามารถใช้หลักเหตุผลในการคิดและการกระทำเพื่อเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง ประเภทของเหตุผลที่มักใช้ในการกำหนด

นโยบายและกำกับดูแลสื่อมักเป็นเรื่องการเมือง การบริหารงาน ธุรกิจ อุตสาหกรรม วัฒนธรรม และเทคนิค

1.4.2 ประโยชน์สาธารณะในกิจการการสื่อสาร

ประโยชน์สาธารณะ (public interest) ถือว่าเป็นประเด็นสำคัญที่ถูกอ้างเป็นเหตุผลในการกำกับดูแลกิจการสื่อสารได้อย่างกว้างขวางในทุกสังคม โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่การสื่อสารเปลี่ยนรูปแบบไปเป็นการสื่อสารด้วยข้อมูล การสื่อสารมวลชนสมัยใหม่จึงมีการเพิ่มการให้บริการในรูปแบบต่างๆ มากขึ้นและนำไปสู่ประเด็นที่ซับซ้อนยิ่งขึ้นเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ ประเด็นเหล่านี้อาจพิจารณาได้ในบทบาท 3 ด้านได้แก่ ด้านการเมือง ด้านสังคมวัฒนธรรม และด้านเศรษฐกิจ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกันกับนโยบายและการกำกับดูแลกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์อย่างมาก

1.4.3 นโยบายและการกำกับดูแลกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่สำคัญในประเทศไทย

นโยบายเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์มีมากมายหลายด้าน ทั้งการกำกับดูแลและการประกอบกิจการก็มีขอบเขตครอบคลุมในวงกว้าง โดยหลักแล้ว กสทช. มีหน้าที่รับผิดชอบกำกับดูแลกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ให้ปฏิบัติตามกฎหมายหลักดังนี้ 1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 2) พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 3) พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 4) พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 5) แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2559) 6) ประกาศ กสทช. เรื่องต่างๆ 7) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ศิริวรรณ อนันต์โท (2561) ได้สรุปประเด็นเชิงโครงสร้างที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับผู้บริหาร โภคสื่อในชีวิตประจำวัน ดังนี้

1. การกำหนดลักษณะและประเภทของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ได้แบ่งกิจการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ออกเป็น 2 รูปแบบ คือ กิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่ใช้คลื่นความถี่ และกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่ไม่ใช้คลื่นความถี่

2. การออกใบอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ โดยพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการ

โทรคมนาคม พ.ศ. 2553 กำหนดให้ กสทช. มีอำนาจหน้าที่พิจารณาอนุญาตและกำกับดูแลการใช้คลื่นความถี่และเครื่องวิทยุโทรคมนาคมในการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการ โทรทัศน์ สำหรับกิจการที่ใช้คลื่นความถี่นั้น มาตรา 17 ได้กำหนดให้ออกใบอนุญาตประกอบกิจการต้องคำนึงถึงภารกิจหรือวัตถุประสงค์ของการประกอบกิจการและเป็นไปตามสัดส่วนการจัดสรรคลื่นความถี่ที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. องค์กรฯ ซึ่งหมายความว่า ผู้ประกอบกิจการต้องเลือกที่จะประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ประเภทใด และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้น และมาตรา 10 ของ พ.ร.บ. การประกอบกิจการฯ ยังได้กำหนดให้ใบอนุญาตของการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์โดยใช้คลื่นความถี่ มี 3 ประเภท คือ ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะ บริการชุมชน และธุรกิจ

3. การจัดทำผังรายการและการกำหนดสัดส่วนรายการ เมื่อกฎหมายแบ่งประเภทของการประกอบกิจการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แล้ว ผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์จะต้องจัดทำผังรายการให้มีสัดส่วนรายการตามที่กฎหมายกำหนด ผังรายการและสัดส่วนรายการเป็นมาตรการในการกำกับดูแลหนึ่งที่จะทำให้มั่นใจว่าผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่ได้รับอนุญาตสามารถปฏิบัติตามภารกิจและวัตถุประสงค์ของสถานีหรือไม่ โดยบัญญัติใน มาตรา 33 แห่ง พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดสัดส่วนรายการของผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการชุมชนต้องกำหนดให้มีรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือท้องถิ่นที่รับบริการไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

4. การปรับเปลี่ยนโทรทัศน์ภาคพื้นดินไปสู่ระบบดิจิทัล ประเทศไทยมีการปรับเปลี่ยนระบบโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบโทรทัศน์ดิจิทัล (Digitalization) เป็นรูปแบบการให้บริการที่จำเป็นต่ออาศัยเทคโนโลยีของโครงข่ายการสื่อสารในการแพร่สัญญาณภาพ ซึ่งแนวทางของกระบวนการพัฒนากิจการโทรทัศน์ในช่วงเวลาการเปลี่ยนผ่าน ทั้ง 3 กระบวนการพัฒนา คือ 1) แนวทางการพัฒนาตามกรอบนโยบายการเปลี่ยนผ่านระบบโทรทัศน์ดิจิทัลภายในอาณาเขตประเทศไทย 2) แนวทางการพัฒนาด้วยกรอบการกำกับดูแลกิจการโทรทัศน์ระบบดิจิทัล และ 3) แนวทางการบริหารจัดการกิจการโทรทัศน์ดิจิทัลในช่วงเวลาการเปลี่ยนผ่าน นำเสนอให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนากิจการโทรทัศน์ดิจิทัลให้เกิดความเหมาะสมกับสถานการณ์ในยุคปัจจุบัน ทั้งในมิติความสอดคล้องกับนโยบาย กฎหมาย การกำกับดูแล และการผลิตเนื้อหาไปสู่ผู้รับชมโทรทัศน์ รวมทั้งเพื่อให้การใช้คลื่นความถี่เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และสำคัญอย่างยิ่งคือสามารถจัดให้ภาคประชาชนได้ใช้คลื่นความถี่ในกิจการโทรทัศน์ตามเจตนารมณ์กฎหมายอย่างแท้จริง โดยมีการส่งเสริมการใช้โครงข่ายร่วมกันและการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนสามารถ

รับสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ระบบดิจิทัลได้อย่างทั่วถึงก่อนการปิดการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อก (Analogue Switch-Off : ASO) อย่างสมบูรณ์

1.4.4 นโยบายที่เกี่ยวข้องกับโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชน

จากพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการ โทรคมนาคม พ.ศ. 2553 กำหนดให้ต้องจัดสรรคลื่นความถี่ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของคลื่นความถี่ที่จัดสรรไว้ สำหรับให้บริการกิจการกระจายเสียงและกิจการ โทรทัศน์ในระบบดิจิทัลเพื่อจัดให้ภาคประชาชนได้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประโยชน์สาธารณะ และไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจในการประกอบกิจการบริการชุมชนไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบของคลื่นความถี่ในแต่ละพื้นที่ของการอนุญาตประกอบกิจการ(บนระบบโทรทัศน์ดิจิทัลและภายหลังยุติการใช้งานระบบ โทรทัศน์แอนะล็อกการวางแผนเริ่มต้นให้บริการโทรทัศน์ชุมชนไม่ว่าจะเป็น การวางแผนนโยบายหรือจัดทำแนวทางการกำกับดูแลกิจการ โทรทัศน์ในระบบดิจิทัลประเภทบริการชุมชนในประเทศไทย ซึ่งจำเป็นต้องยึดหลักสำคัญของการจัดตั้งสถานี โทรทัศน์ชุมชนให้เป็นสถานีของชุมชน ควบคุมโดยชุมชน และดำเนินการโดยชุมชน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการกำหนดนโยบายการให้ใบอนุญาต การกำกับดูแลเนื้อหารายการ การดำเนินการของสถานี และการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยคำนึงจุดประสงค์เพื่อประโยชน์ต่อชุมชนอย่างแท้จริง และไม่มีผลประโยชน์อื่นใดแอบแฝง โดยมีนโยบายสำคัญตามหลักของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งโทรทัศน์บริการชุมชน ดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

มาตรา 40 “คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุโทรคมนาคม เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ ให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ตามวรรคหนึ่ง และกำกับดูแลการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการ โทรคมนาคม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติการดำเนินการตามวรรคสองต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่น รวมทั้งการแข่งขัน โดยเสรีอย่างเป็นธรรม”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

มาตรา 34 บัญญัติไว้ว่า (1) บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของ บุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือ

ศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของ ประชาชน (2) เสรีภาพทางวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง แต่การใช้เสรีภาพนั้นต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของ ปวงชนชาวไทยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และต้องเคารพและไม่ปิดกั้นความเห็นต่างของบุคคลอื่น

มาตรา 35 บัญญัติไว้ว่า (1) บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวสาร หรือการแสดงความคิดเห็นตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพ (2) การสั่งปิดกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นเพื่อลิดรอนเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ (3) การให้นำข่าวสารหรือข้อความใดๆ ที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนจัดทำขึ้นไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจ ก่อนนำไปโฆษณาในหนังสือพิมพ์หรือสื่อใดๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะกระทำในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม (4) เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย (5) การให้เงินหรือทรัพย์สินอื่นเพื่ออุดหนุนกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นของเอกชน รัฐจะกระทำมิได้ หน่วยงานของรัฐที่ใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินให้สื่อมวลชนไม่ว่าเพื่อประโยชน์ในการโฆษณา หรือประชาสัมพันธ์ หรือเพื่อการอื่นใดในการทำงานเดียวกันต้องเปิดเผยรายละเอียดให้คณะกรรมการ ตรวจเงินแผ่นดินทราบตามระยะเวลาที่กำหนดและประกาศให้ประชาชนทราบด้วย (6) เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง แต่ให้คำนึงถึงวัตถุประสงค์ และภารกิจของหน่วยงานที่ตนสังกัดอยู่ด้วย

มาตรา 60 บัญญัติไว้ว่า “รัฐต้องรักษาไว้ซึ่งคลื่นความถี่และสิทธิในการเข้าใช้วงโคจรดาวเทียมอันเป็นสมบัติของชาติ เพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชน การจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่ตามวรรคหนึ่ง ไม่ว่าจะใช้เพื่อส่งวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์ และโทรคมนาคม หรือเพื่อประโยชน์อื่นใด ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะ รวมตลอดทั้งการให้ประชาชนมีส่วนร่วมได้ใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่ด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ซึ่งรัฐต้องจัดให้มีองค์กรของรัฐที่มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อรับผิดชอบและกำกับ การดำเนินการเกี่ยวกับคลื่นความถี่ให้เป็นไปตามวรรคสอง ในการนี้ องค์กรดังกล่าวต้องจัดให้มีมาตรการ ป้องกันมิให้มีการแสวงหาประโยชน์จากผู้บริโภคโดยไม่เป็นธรรมหรือสร้างภาระแก่ผู้บริโภคเกินความจำเป็น ป้องกันมิให้คลื่นความถี่รบกวนกัน รวมตลอดทั้งป้องกันการกระทำที่มีผลเป็นการขัดขวางเสรีภาพในการรับรู้ หรือปิดกั้นการรับรู้ข้อมูลหรือข่าวสาร ที่ถูกต้องตามความเป็นจริงของประชาชน และป้องกันมิให้บุคคล หรือกลุ่มบุคคลใดใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่โดยไม่คำนึงถึงสิทธิของประชาชนทั่วไป รวมตลอดทั้ง การกำหนดสัดส่วนขั้นต่ำที่ผู้ใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่จะต้องดำเนินการเพื่อประโยชน์สาธารณะ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

**พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการ
วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543**

มาตรา 26 บัญญัติไว้ว่า กำหนดว่าการจัดทำแผนแม่บทกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ ต้องคำนึงถึงสัดส่วนที่เหมาะสมระหว่างผู้ประกอบการภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยต้องจัดสรรคลื่นความถี่ให้กับภาคประชาชนได้ใช้ไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบ และต้องจัดให้มีสถานีวิทยุกระจายเสียงประจำจังหวัดและสถานีวิทยุโทรทัศน์ในท้องถิ่น รวมถึงการอนุญาตให้ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ต้องครอบคลุมเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

**พระราชบัญญัติประกอบกิจการกระจายเสียงและ กิจการโทรทัศน์
พุทธศักราช 2551**

จาก พ.ร.บ. ประกอบกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ พุทธศักราช 2551 ได้แบ่งกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

1. “กิจการกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่ใช้คลื่นความถี่” หมายถึง กิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ซึ่งต้องขอรับการจัดสรรคลื่นความถี่ตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ซึ่งหมายถึง โทรทัศน์ภาคพื้นดินหรือฟรีทีวีทั้งระบบแอนะล็อกและดิจิทัล

2. “กิจการกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่ไม่ใช้คลื่นความถี่” หมายถึง กิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ซึ่งต้องไม่ต้องขอรับการจัดสรรคลื่นความถี่ตามกฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ซึ่งหมายถึง เคเบิลทีวี ทีวีดาวเทียม IPTV และ OTT เป็นต้น

การแบ่งประเภทกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ออกเป็น 2 รูปแบบ นำไปสู่มาตรการกำกับดูแลที่ต่างกัน เช่น การกำหนดหลักเกณฑ์การออกใบอนุญาต การกำหนดสัดส่วนรายการและการจัดรายการ เป็นต้น

พระราชบัญญัติประกอบกิจการกระจายเสียงและ กิจการโทรทัศน์ พุทธศักราช 2551 ยังกำหนดหลักเกณฑ์ในการออกใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียง หรือกิจการโทรทัศน์ไว้แตกต่างกันระหว่างกิจการประเภทที่ใช้ความถี่และประเภทที่ไม่ใช้ความถี่ อาทิ

มาตรา 10 บัญญัติไว้ว่า การกำหนดให้ใบอนุญาตของการประกอบกิจการกระจายเสียง หรือกิจการโทรทัศน์โดยใช้คลื่นความถี่มี 3 ประเภท คือ ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะ บริการธุรกิจ และบริการชุมชน

มาตรา 17 บัญญัติไว้ว่า การออกใบอนุญาตประกอบกิจการต้องคำนึงถึงภารกิจหรือวัตถุประสงค์ของการประกอบกิจการและเป็นไปตามสัดส่วนการจัดสรรคลื่นความถี่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ซึ่งหมายความว่าผู้ประกอบกิจการต้องเลือกว่าจะประกอบกิจการประเภทใด และจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขภาระหน้าที่ของกิจการประเภทนั้น

มาตรา 18 บัญญัติไว้ว่า การประกอบกิจการฯ กำหนดให้ใบอนุญาตการประกอบกิจการกระจายเสียงมีอายุไม่เกิน 7 ปี และใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์อายุไม่เกิน 15 ปี ทั้งนี้การกำหนดอายุใบอนุญาตไม่เท่ากันระหว่างการประกอบกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ เนื่องจากการพิจารณาถึงระยะที่คุ้มกับการลงทุนของธุรกิจวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ มีขนาดแตกต่างกันและขนาดของการลงทุนมีความแตกต่างกันนั่นเอง

มาตรา 33 บัญญัติไว้ว่า การประกอบกิจการกระจายเสียงและ กิจการโทรทัศน์ได้กำหนดผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการชุมชนต้องให้มีรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือท้องถิ่นที่รับบริการในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

มาตรา 75 บัญญัติไว้ว่า บัญญัติคุ้มครองสิทธิของผู้ได้รับสัมปทานจนกว่าสัญญาสัมปทานจะสิ้นสุด โดยวางหลักไว้ว่า แม้ว่าจะตั้ง กสทช. ขึ้นมาแล้วก็ตาม ก็จะต้องไม่กระทบกระเทือนถึงการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญาที่ชอบด้วยกฎหมายที่ได้กระทำขึ้นก่อนที่กฎหมายฉบับนี้ใช้บังคับ

ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการชุมชน เป็นออกใบอนุญาตให้กับกิจการโทรทัศน์ที่มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประเภท คือ 1) เพื่อส่งเสริมความรู้ การศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม การเกษตร และการส่งเสริมอาชีพอื่นๆ สุขภาพอนามัย กีฬา และส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน 2) เพื่อความมั่นคงของรัฐและความปลอดภัยสาธารณะ 3) เพื่อกระจายข้อมูลข่าวสารที่ส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับประชาชน และรัฐสภากับประชาชน การกระจายข้อมูลข่าวสารในการส่งเสริมการเผยแพร่และการศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข บริการข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์แก่คนพิการ คนด้อยโอกาส หรือกลุ่มความสนใจที่มีกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะ แต่ต้องเป็นประโยชน์ตามความต้องการของชุมชนหรือท้องถิ่นที่รับบริการ

พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553

มาตรา 4 บัญญัติไว้ว่า “กิจการโทรทัศน์” หมายความว่า กิจการวิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรทัศน์ซึ่งให้บริการการส่งข่าวสารสาธารณะ หรือรายการไปยังเครื่องรับที่สามารถรับชม

และพึงการให้บริการนั้นๆ ได้ไม่ว่าจะส่งโดยผ่านระบบคลื่นความถี่ ระบบสาย ระบบแสง ระบบแม่เหล็กไฟฟ้า หรือระบบอื่น ระบบใดระบบหนึ่ง หรือหลายระบบรวมกัน หรือกิจการอื่นทำนองเดียวกันที่ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการ โทรทัศน์ และกิจการ โทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) กำหนดให้เป็นกิจการโทรทัศน์

มาตรา 41 บัญญัติไว้ว่า ผู้ใดประสงค์จะใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ต้องได้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ การยื่นคำขออนุญาต และการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่ กสทช. ประกาศกำหนด เว้นแต่การประกอบกิจการทางธุรกิจให้เป็นไปตามที่กำหนดในวรรคหก

ให้ถือว่าการยื่นคำขอรับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ตามวรรคหนึ่ง เป็นการยื่นคำขออนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ตามกฎหมาย ว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ด้วย และเมื่อ กสทช. อนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่แล้วให้ถือว่าอนุญาตให้ประกอบกิจการกระจายเสียง หรือกิจการ โทรทัศน์ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการ โทรทัศน์และให้ถือว่าได้รับอนุญาตให้มีและใช้เครื่องวิทยุคมนาคมและตั้งสถานีวิทยุคมนาคมตามกฎหมายว่าด้วยวิทยุคมนาคมด้วย ทั้งนี้เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเครื่องวิทยุคมนาคมที่ระบุไว้ในคำขออนุญาต

การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น ในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่น รวมทั้งการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรมและต้องดำเนินการในลักษณะที่มีการกระจายการใช้ประโยชน์โดยทั่วถึงในกิจการด้านต่างๆ ให้เหมาะสมแก่การเป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ

เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมรายการวิทยุและรายการโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาสร้างสรรค์สังคมหรือรายการสำหรับเด็กและเยาวชน ให้ กสทช. กำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดเวลาให้รายการดังกล่าวได้ออกอากาศในช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมาย

ในกรณีที่เป็นการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ซึ่งเป็นการประกอบกิจการทางธุรกิจตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ให้ใช้วิธีคัดเลือกโดยวิธีการประมูลคลื่นความถี่ทั้งในระดับชาติระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่น โดยให้แยกกันประมูลในแต่ละระดับ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์วิธีการระยะเวลาและเงื่อนไขที่ กสทช. ประกาศกำหนด

การกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเข้าร่วมประมูลคลื่นความถี่ตามวรรคหก ให้คำนึงถึงประโยชน์ในการจัดสรรทรัพยากรคลื่นความถี่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่า การป้องกันการผูกขาด การส่งเสริมการแข่งขัน โดยเสรีอย่างเป็นธรรม การให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ ภาระของผู้บริโภคและการคุ้มครองสิทธิของผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการทางธุรกิจระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่นการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่ก่อให้เกิดหรืออาจเกิดการรบกวนหรือทับซ้อนกับคลื่นความถี่ที่ได้รับอนุญาตอยู่ก่อนแล้วจะกระทำมิได้

แผนแม่บทกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555 - 2559)

แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ มุ่งเน้นการกำกับดูแล การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เพื่อป้องกันการผูกขาด หรือลด หรือจำกัดการแข่งขัน รวมถึงป้องกันมิให้มีการครอบงำในลักษณะที่เป็นการจำกัดโอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารโดยมิเป้าหมายมิให้มีการครอบงำข้ามสื่อ รวมถึงมิให้มีการถือครองธุรกิจในการที่เกี่ยวข้องกัน และเพิ่มความหลากหลายของข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียมและทั่วถึง โดยมุ่งพัฒนากิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ไปสู่ความทันสมัยและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาเร่งด่วนในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่มีผลสืบเนื่องมาแต่อดีต โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสร้างกลไกที่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าสู่ระบบการอนุญาตการประกอบกิจการประเภทต่างๆ ให้ถูกต้องตามกฎหมาย นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการวางรากฐานในการกำกับดูแลกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่ต้องเริ่มจากการพัฒนากฎเกณฑ์และกลไกการกำกับดูแลที่สำคัญ การวางรากฐานในการคุ้มครองผู้บริโภคและส่งเสริมสิทธิเสรีภาพในการสื่อสาร ตลอดจนการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีที่จะนำไปสู่การใช้ทรัพยากรคลื่นความถี่ที่มีอย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ โดยประกอบด้วยยุทธศาสตร์ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 5.1 ยุทธศาสตร์การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่และการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่และการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ให้ครอบคลุมทุกประเภทกิจการ โดยให้มีการบริหารจัดการการใช้ทรัพยากรคลื่นความถี่อย่างมีประสิทธิภาพในแต่ละพื้นที่ของการอนุญาต โดยเฉพาะการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่และการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ได้กำหนดตัวชี้วัดให้มีหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์คลื่นความถี่และการส่งเสริมการเข้าใช้คลื่นความถี่ในการบริการชุมชนด้านกิจการโทรทัศน์ ในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ในแต่ละพื้นที่ของการอนุญาตประกอบกิจการภายใน 3 ปี

และมีหลักเกณฑ์การส่งเสริมชุมชนที่มีความพร้อมให้ได้รับอนุญาตประกอบกิจการ รวมถึงมีแผนสนับสนุนด้านกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะสำหรับผู้ประกอบกิจการบริการชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 5.6 ยุทธศาสตร์การเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล

มุ่งเปลี่ยนการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ไปสู่การรับส่งสัญญาณในระบบดิจิทัล เพื่อให้การใช้คลื่นความถี่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตามเจตนารมณ์ มาตรา 27 (5) และภาคประชาชนได้ใช้คลื่นความถี่ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบ ตามมาตรา 57 และมาตรา 85 แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ โดยการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลการส่งเสริมการใช้โครงสร้างพื้นฐานและโครงข่ายร่วมกัน การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนสามารถรับสัญญาณวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ระบบดิจิทัลได้อย่างทั่วถึง และการส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล โดยให้มีนโยบายและแผนการเปลี่ยนระบบการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์เป็นระบบดิจิทัล ภายใน 1 ปี และสามารถเริ่มการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลได้ภายใน 4 ปี นับแต่วันที่แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์บังคับใช้ ด้วยการกำหนดแผนนโยบายการเปลี่ยนระบบการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์เป็นระบบดิจิทัล ดังนี้

1. นโยบายด้านเทคโนโลยี ได้มีการกำหนดมาตรฐานการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลสำหรับกิจการโทรทัศน์ภาคพื้นดิน (Digital Terrestrial Television Broadcasting, DTTB) นั้นเพื่อเป็นการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ และช่วยให้การเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งด้านการลงทุนของผู้ส่งและด้านผู้รับ และสร้างความชัดเจนให้กับการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง คือ 1) มาตรฐานการรับส่งสัญญาณในระบบดิจิทัล (Transmission) กำหนดให้รับรองระบบ DVB-T2 เป็นมาตรฐานการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสำหรับประเทศไทย 2) มาตรฐานความคมชัดของภาพ (TV Presentation Format) กำหนดให้มีช่องรายการทั้งในมาตรฐานความคมชัดปกติ (Standard Definition: SD) และมาตรฐานความคมชัดสูง (High Definition: HD) 3) มาตรฐานการบีบอัดสัญญาณภาพ (Video Compression) กำหนดให้ใช้มาตรฐานการบีบอัดสัญญาณภาพสำหรับกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลเป็น MPEG-4 AVC/H.264 เพื่อให้การใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่มีประสิทธิภาพ และเป็นตามมาตรฐานสากล 4) มาตรฐานการบีบอัดสัญญาณเสียง (Audio Compression) กำหนดให้ใช้มาตรฐานการบีบอัดสัญญาณเสียงสำหรับกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล โดยมีมาตรฐานขั้นต่ำ

เป็น MPEG-4 HE AAC v2 และมีมาตรฐานทางเลือกเป็นระบบการบีบอัดสัญญาณเสียงที่รองรับการทำงานแบบ 5.1 ช่องเสียง โดยไม่กำหนดเทคโนโลยี เพื่อให้รองรับการพัฒนาคุณภาพการให้บริการที่ดีขึ้น

2. นโยบายด้านการวางแผนความถี่ เป็นการกำหนดให้มีแนวทางในการจัดทำแผนความถี่วิทยุและหลักเกณฑ์การใช้งานคลื่นความถี่สำหรับกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล คือ 1) กำหนดให้ใช้ย่านความถี่สูงยิ่ง (UHF) สำหรับการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล โดยต้องสอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่และตารางกำหนดคลื่นความถี่แห่งชาติ 2) การวางแผนความถี่วิทยุจะพิจารณาทั้งการวางแผนแบบ โครงข่ายความถี่เดี่ยว (Single Frequency Network: SFN) และแบบ โครงข่ายหลายความถี่ (Multi Frequency Network: MFN) โดยให้คำนึงถึงการป้องกันการรบกวนซึ่งกันและกัน และประสิทธิภาพการใช้งานคลื่นความถี่เป็นสำคัญ 3) ให้คำนึงถึงการใช้ประโยชน์จากโครงข่ายและสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่เดิมให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากโครงข่ายและสิ่งอำนวยความสะดวกร่วมกัน 4) ให้คำนึงถึงการใช้งานคลื่นความถี่และข้อตกลงกับประเทศเพื่อนบ้าน 5) สามารถให้บริการทั้งระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่น โดยอิงเขตพื้นที่เชิงเทคนิค รวมทั้งต้องมีจำนวนความถี่เพียงพอสำหรับช่วงเวลาการส่งสัญญาณระบบดิจิทัลและระบบแอนาล็อกคู่ขนานกัน (Simulcast Period)

3. นโยบายด้านการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่และการประกอบกิจการ โดยนโยบายหลักด้านการอนุญาตประกอบกิจการ คือการส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันเสรีอย่างเป็นธรรม โดยนำหลักการแยกโครงสร้างการประกอบกิจการ มาใช้ในการกำหนดลักษณะของกิจการโทรทัศน์ โดยแยกเป็น 1) การให้บริการโครงข่าย 2) การให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก 3) การให้บริการโทรทัศน์ และ 4) การให้บริการแบบประยุกต์ตามลักษณะ โครงสร้างการประกอบกิจการดังกล่าว จะกำหนดสิทธิในการใช้คลื่นความถี่ (Spectrum Right) สิทธิในการประกอบกิจการ (Broadcast Right) และสิทธิในการติดตั้งและใช้อุปกรณ์ (Operating Right) ที่แตกต่างกันตามลักษณะของกิจการ ทั้งนี้ผู้ได้รับสิทธิในการใช้คลื่นความถี่จะต้องประกอบกิจการให้บริการโทรทัศน์ด้วยตนเอง แต่อาจให้บุคคลอื่นเช่าเวลาดำเนินรายการบางช่วงเวลาได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ที่ กสทช. ประกาศกำหนด ทั้งนี้ การใช้คลื่นความถี่และการกำกับดูแลการใช้คลื่นความถี่ในกิจการโทรทัศน์เป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 และพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551

4. นโยบายด้านการยุติการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบแอนาล็อก เนื่องด้วย กสทช. มีนโยบายว่า ในปี พ.ศ. 2558 จะเริ่มพิจารณาจัดทำแผนการยุติการรับส่งสัญญาณ

วิทยุโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อก (Analogue switch-off, ASO) พร้อมทั้งการใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่ที่ได้คืนจากการยุติระบบแอนะล็อก (Digital Dividend) การพิจารณาจัดทำแผนการยุติการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อก จะคำนึงถึงความพร้อมของประชาชน ความพร้อมของผู้ประกอบกิจการ ความพร้อมของประเทศโดยรวมและกรอบเวลาในการยุติของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน โดยระยะเวลาการยุติการรับส่งสัญญาณจะต้องไม่สร้างภาระมากเกินไปในการส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์คู่ขนานทั้งในระบบแอนะล็อกและระบบดิจิทัล (Simulcast Period) ทั้งนี้จะมีมาตรการในการสนับสนุนการยุติการรับส่งสัญญาณระบบแอนะล็อกในมิติต่างๆ มาตรการการส่งเสริมสนับสนุนอุปกรณ์รับสัญญาณในระบบดิจิทัลสำหรับผู้มีรายได้น้อยและมีมาตรการสนับสนุนการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล โดยผ่านกลไกของกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะและเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาฐานการผลิตของประเทศในระยะยาว รวมถึงการจัดทำแผนสื่อสารประชาสัมพันธ์และประสานงานในการให้ข้อมูลข่าวสารและสร้างความเข้าใจกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วนต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานสามารถบรรลุตามแผนการยุติการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อกที่กำหนด

ประกาศของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)

เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม พุทธศักราช 2555 เรื่อง กำหนดลักษณะของการให้บริการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ไว้ 4 ลักษณะดังนี้

1. การให้บริการโครงข่ายกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ หมายความว่า การให้บริการระบบการ เชื่อมโยงของกลุ่มเครื่องส่งหรือถ่ายทอดสัญญาณเสียงหรือภาพที่ใช้ในการส่งข่าวสารสาธารณะหรือ รายการจากสถานีไปยังเครื่องรับ ไม่ว่าจะโดยสื่อตัวนำที่เป็นสาย คลื่นความถี่ แสง คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า หรือสื่อตัวนำอื่นใด

2. การให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ หมายความว่า การให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน หรือสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้บริการกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ ไม่ว่าจะเป็นที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง เสาส่ง ระบบสาย สายอากาศ ท่อนำสัญญาณ หรือสิ่งอื่นใดตามที่คณะกรรมการกำหนด

3. การให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ หมายความว่า การให้บริการสาธารณะหรือรายการไปยังเครื่องรับที่สามารถรับชมหรือรับฟังการบริการนั้นๆ ได้ไม่ว่าจะส่งโดยผ่านระบบคลื่นความถี่ ระบบสาย ระบบแสง ระบบแม่เหล็กไฟฟ้า หรือระบบอื่น ระบบใดระบบ

หนึ่งหรือ หลายระบบรวมกัน หรือการให้บริการอื่นทำนองเดียวกันที่คณะกรรมการกำหนดให้เป็น
กิจการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์

4. การให้บริการแบบประยุกต์ หมายความว่า การให้บริการเสียง การให้บริการ
ข้อมูลการให้ บริการสื่อประสม หรือการให้บริการอื่นทำนองเดียวกัน โดยผ่าน โครงข่ายกระจาย
เสียงหรือโทรทัศน์ที่ เป็นการให้บริการโดยตรงต่อผู้รับบริการ ไม่ว่าจะมีการเรียกเก็บค่าบริการ
ค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่าย อันใดหรือไม่ก็ตาม

กฎหมายพิเศษ

อำนาจพิเศษของหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในมาตรา 44
ตามรัฐธรรมนูญชั่วคราวพุทธศักราช 2557 เพื่อหาหนทาง “ฝ่าทางตัน” เช่น การขยายเวลาการชำระ
ค่าใบอนุญาตประกอบกิจการที่วิดิทัศน์ และทบทุนค่าเช่าโครงข่ายโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล รวมถึง
การเปิดทางเลือกที่เป็นไปได้ให้ผู้ประกอบการคืนใบอนุญาตได้ ซึ่ง ณ เดือนเมษายน พ.ศ.2561
สถานการณ์การแก้ปัญหาเกี่ยวกับการประกอบกิจการ โทรทัศน์ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินยังไม่ได้ข้อ
ยุติที่เป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตาม กสทช. คาดการณ์ว่าช่องสัญญาณในระบบแอนาล็อกส่วนใหญ่
จำทำการหยุดการออกอากาศโทรทัศน์ในระบบเดิมได้ภายในปี พ.ศ.2561 และจะสามารถหยุดการ
ออกอากาศในระบบแอนาล็อกอย่างสมบูรณ์ได้ภายในปี พ.ศ.2563 (กรุงเทพมหานคร, 5 พฤษภาคม 2560)

1.4.5 นโยบายการแพร่ภาพและเสียงผ่านโครงข่ายอินเทอร์เน็ต

ในโลกยุคสื่อดิจิทัลหลอมรวม (digital convergence) ซึ่งมนุษย์มีทางเลือก
ในการสื่อสารกันอย่าง รวดเร็วและหลากหลายวิธี โครงสร้างพื้นฐานของเทคโนโลยีการสื่อสารและ
แอปพลิเคชันต่างๆ ที่พัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง ก่อให้เกิดการประกอบกิจการแพร่ภาพและเสียง
รูปแบบใหม่ๆ เกิดขึ้น เช่น การแพร่ภาพและ เสียงผ่านโครงข่ายอินเทอร์เน็ต (Over The Top: OTT)
ซึ่งเป็นบริการที่แพร่หลายไปทั่วโลกและกำลังเติบโต อย่างไม่หยุดยั้ง จากการศึกษาของบริษัท
TIME Consulting และสำนักงาน กสทช. เมื่อปี พ.ศ. 2560 พบ ว่า OTT เริ่มเข้ามามีบทบาทใน
ประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 นับได้ว่ายังอยู่ในระยะเริ่มต้นเมื่อเทียบกับ ประเทศอื่นๆ เช่น
สหรัฐอเมริกา เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย และสหราชอาณาจักร ที่มีการให้บริการ OTT มา นานกว่า
และมีผู้ให้บริการ OTT เข้ามาให้บริการอย่างหลากหลาย ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์และประเทศ
มาเลเซียมีการให้บริการ OTT มาระยะหนึ่ง แล้วแต่ยังอยู่ในระยะเริ่มต้นเช่นเดียวกับประเทศไทย
โดยทั้ง 2 ประเทศ มีการให้บริการ OTT ที่พัฒนาขึ้นโดยคนในประเทศ ปัจจุบันนี้ ผู้ให้บริการกลุ่ม
OTT ใน ประเทศไทยมีความหลากหลายและมีการนำเสนอรายการที่วีออน ไลน์ผ่านแพลตฟอร์ม
ต่างๆ เช่น เว็บไซต์ และแอปพลิเคชันของผู้ให้บริการเอง รวมทั้ง YouTube, Facebook และ Line

TV เป็นต้น โดยมีรูปแบบ การประกอบธุรกิจที่แตกต่างกัน มีทั้งกลุ่มผู้ให้บริการ OTT เป็นบริการหลัก และกลุ่มผู้ให้บริการ OTT เป็นบริการเสริม (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2560)

มาตรการกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องกับ OTT มีหลายมิติที่เกี่ยวข้อง โดยเรื่องที่เป็นที่กล่าวถึงโดยทั่วไปคือการกำกับดูแลด้านเนื้อหา ใบอนุญาต โครงข่าย และมาตรการสนับสนุนบริการ OTT ถูกกำกับดูแลในเรื่องของเนื้อหาเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม การกำกับดูแลเนื้อหาบน OTT จะเคร่งครัดน้อยกว่าการกำกับดูแล เนื้อหาบนโทรทัศน์แบบดั้งเดิม บางประเทศอาจเลือกใช้ระบบใบอนุญาตและ/หรือมีมาตรการสนับสนุนบริการ OTT นอกจากนี้ยังมีมาตรการ net neutrality บังคับใช้กับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตเพื่อให้ผู้บริโภคสามารถ เข้าถึงเนื้อหาที่ถูกกฎหมายได้อย่างเท่าเทียม ประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก โดยเฉพาะ แต่ในภาพรวมใช้การกำกับดูแล OTT ผ่านกฎหมายที่มีอยู่ก่อนหน้านี้แล้ว เช่น กฎหมายคุ้มครองการละเมิดลิขสิทธิ์ กฎระเบียบควบคุมโฆษณาทั่วไป เป็นต้น เมื่อพิจารณาเชิงโครงสร้าง กิจการ OTT ส่วนมากยังไม่มีการกำกับดูแลที่ชัดเจน แต่มีแนวโน้มการจัดทำแผนการ กำกับดูแล OTT ใน อนาคต

การให้บริการ OTT จัดเป็นประเด็นท้าทายการกำหนดนโยบายและการกำกับดูแลกิจการสื่อสารใน ประเทศไทย ก็เพราะก่อให้เกิดปัญหาใหม่ๆ เช่น นโยบายและการกำกับดูแลอยู่ไม่น้อย เช่น การละเมิดลิขสิทธิ์ วิธีการกำกับดูแล OTT โดยผู้ประกอบการจากต่างประเทศ การกำกับผังรายการให้เกิดความเท่าเทียม ระหว่างผู้ประกอบการรายเดิมกับผู้ให้บริการ OTT มาตรการส่งเสริมผู้ประกอบการรายเดิมให้สามารถ แข่งขันได้อย่างเท่าเทียม เป็นต้น เมื่อ ปี พ.ศ. 2560 กสทช. ได้ประกาศว่าจะกำกับดูแล OTT ในฐานะเป็นการ ประกอบกิจการแพร่ภาพกระจายเสียงประเภทที่ไม่ใช้คลื่นความถี่ ซึ่งได้รับเสียงคัดค้านจากผู้ประกอบการ และผู้คนในวงการสื่อสาร จำนวนไม่น้อย อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันนี้ กสทช. ยังไม่ได้กำหนดมาตรการกำกับ ดูแล OTT ออกมาอย่างชัดเจน ซึ่ง กสทช. อาจต้องมีการศึกษาสถานการณ์เพิ่มเติมและจัดให้มีการรับฟัง ความคิดเห็นอย่างกว้างขวางถึงข้อดีข้อเสียและความเหมาะสมในการกำหนดทางเลือกของการกำกับดูแลสื่อรูปแบบใหม่ เช่น OTT

1.4.6 แนวคิดสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลการสื่อสาร

ในระบบอบการเมืองการปกครองเสรีประชาธิปไตย บุคคลสามารถเลือกประกอบอาชีพตามที่ตนสนใจได้อย่างเสรี ถึงแม้จะมีขอบเขตจำกัดบ้างก็เพียงเท่าที่จำเป็น ดังที่รัฐธรรมนูญของประเทศได้ประกาศรับรองไว้ ดังนั้นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยให้ใช้ระบบเศรษฐกิจเสรี ซึ่งเป็นระบบที่สอดคล้องกับระบอบการเมืองของประเทศ การประกอบกิจการด้านการสื่อสารของไทยจึงดำเนินไปภายใต้การกำกับดูแลด้วยแนวทางเสรีนิยมผสมกับระบบเพื่อสาธารณะ

ประชาชนสามารถลงทุนประกอบกิจการสื่อสารได้ภายใต้กฎหมายของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, 2555)

แนวคิดในระบบตลาดเสรี เป็นแนวคิดที่ใกล้ชิดกับระบอบการปกครองเสรีประชาธิปไตย ระบอบการปกครองนี้เชื่อเรื่องเสรีภาพของประชาชน และรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่จะใช้ชีวิตของตนได้ตามต้องการตราบใดที่การใช้สิทธินั้นไม่ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น ดังนั้นกฎหมายต่างๆ จึงมีไว้เพื่อจัดระเบียบสังคมเพื่อให้สังคมได้ประโยชน์สูงสุด การตราและใช้กฎหมายบังคับจะทำเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเพื่อปกป้องผู้ที่อ่อนแอ

ดังนั้นข้อมูลข่าวสารและความคิดเห็นที่หลากหลายรอบด้าน เพียงพอ และจากทุกฝ่าย จึงเป็นพื้นฐานสำคัญของระบอบประชาธิปไตย และเป็นมูลเหตุสำคัญของระบอบประชาธิปไตย และเป็นมูลเหตุสำคัญที่ถือกันว่าสื่อและการสื่อสารเป็นกลไกสำคัญของระบอบประชาธิปไตย สื่อจะมีคุณค่าในระบอบนี้ต้องเป็นสื่อที่เสรี ไม่ลำเอียง ให้ข้อมูลที่เที่ยงตรงแก่ประชาชน (พนา ทองมีอาคม, 2561)

แนวทางการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อ

การกำกับดูแลเนื้อหาสื่อเป็นเครื่องมือที่หน่วยงานกำกับดูแลซึ่งอาจมีความเป็นอิสระจากรัฐหรือไม่เป็นอิสระจากรัฐใช้ในการกำกับดูแลและควบคุมกิจการสื่อ โดยอาจแบ่งประเภทของการกำกับดูแลกิจการ เป็นการกำกับดูแลทางด้านโครงสร้าง (structure regulation) และการกำกับดูแลทางด้านเนื้อหา (Content regulation) ซึ่งเนื้อหาในตอนที่ 5.3 จะกล่าวถึงแต่เฉพาะการกำกับดูแลทางด้านเนื้อหาเท่านั้น เนื้อหาที่ปรากฏในสื่อถือว่ามีผลกระทบต่อผู้ชมมากที่สุด เนื่องจากเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยตรงกับการดำรงชีวิตทั่วไปของสาธารณชน เพราะเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมอาจทำให้เกิดปัญหาทางสังคม ในมิติต่างๆ ได้ ลักษณะของการกำกับดูแลจะมีทั้งการกำกับดูแลเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมและการกำกับดูแล เนื้อหาที่ควรส่งเสริม

สำหรับวิธีการกำกับดูแลเนื้อหาสื่ออาจแบ่งตามรูปแบบการกำกับดูแลได้เป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ การกำกับดูแลโดยอำนาจรัฐ (state-regulation) การกำกับดูแลร่วมกัน (co-regulation) และการกำกับดูแลกันเอง (self-regulation)

1. การกำกับดูแลเนื้อหาโดยอำนาจรัฐ (State-Regulation) เป็นการกำกับดูแลโดยการใช้อำนาจรัฐ โดยอาจเป็นการกำกับดูแลจากรัฐโดยตรง (pure-state) เช่น ทะเบียนรถ การบังคับใช้กฎจราจร เป็นต้น การกำกับดูแลในรูปแบบ คณะกรรมการของรัฐ (state-committee) เช่น คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์ คณะกรรมการส่งเสริม การลงทุน เป็นต้น และการกำกับดูแลในรูปแบบองค์กรอิสระ (independent agency) เช่น คณะกรรมการ กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์

และกิจการโทรคมนาคม สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นต้น (อิทธิพล วรรณสุภากุล, 2558, น. 38-39) -

การกำกับดูแลโดยอำนาจรัฐเป็นการบังคับใช้ข้อกำหนดของหน่วยงานที่มีอำนาจที่เกี่ยวข้อง โดย อาจประกอบไปด้วยหน่วยงานด้านการบังคับใช้กฎหมาย หน่วยงานกำกับดูแลด้านการแข่งขัน หน่วยงาน กำกับดูแลเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค และหน่วยงานกำกับดูแลกิจการสื่อประเภทอื่นๆ โดยตรง

2. การกำกับดูแลเนื้อหาพร้อมกัน (Co-Regulation) เป็นการกำกับดูแลตนเองที่มีการเชื่อมโยงกับการกำกับดูแลโดย อำนาจรัฐ ซึ่งรัฐอาจมีการกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรม และสนับสนุนการดำเนินงานการกำกับดูแลตนเอง หรืออาจกำหนดในกฎหมาย หรือเสนอผลประโยชน์บางอย่างให้ผู้ประกอบการสื่อในการเข้าร่วมเป็นสมาชิก ในองค์กรกำกับดูแลตนเอง เช่น มาตรการทางภาษี การให้ทุนสนับสนุนพิเศษ การลดหย่อนค่าธรรมเนียม ใบอนุญาต เป็นต้น (อิทธิพล วรรณสุภากุล, 2558, น. 38-39)

การกำกับดูแลเนื้อหาพร้อมกันมีรูปแบบของการกำกับดูแลเนื้อหาได้หลากหลาย ขึ้นอยู่กับ องค์ประกอบของหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่และภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง แต่ทุกรูปแบบมีวัตถุประสงค์ เพื่อประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ ความสำเร็จของการกำกับดูแลเนื้อหาพร้อมกันก็คือการพัฒนากฎระเบียบ ที่สามารถนำมาใช้บังคับได้จริง และการมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบเหล่านั้นของหน่วยงานที่มี อำนาจหน้าที่และภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้ใดละเมิดหรือไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่พัฒนาขึ้นจะต้อง ได้รับบทลงโทษไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม การกำกับดูแลพร้อมกันจึง ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความเต็มใจมีส่วนร่วม ในแนวทางดังกล่าวของภาคอุตสาหกรรม หรือผู้ประกอบการทั้งหมด

2. การกำกับดูแลเนื้อหาตนเอง (Self-Regulation) หมายถึง การที่ผู้ประกอบการหรือภาคอุตสาหกรรมมีการใช้ จริยธรรมและวิจรรณญาณของตนในการเผยแพร่ออกอากาศเนื้อหาที่เหมาะสม อาจมีการกำหนดให้จัดทำมาตรฐานจริยธรรมขององค์กรเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติในการรักษาคุณภาพและสร้างความเชื่อถือต่อองค์กรนั้น อาจเกิดจากการรวมตัวกันในลักษณะองค์กรวิชาชีพและควบคุมกันเองภายใต้มาตรฐานทางจริยธรรม ดังกล่าว การกำกับดูแลเนื้อหาตนเองมีทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ระดับสังคม และระดับอุตสาหกรรม (อิทธิพล วรรณสุภากุล, 2557, น. 38-39)

กล่าวโดยสรุป การกำกับดูแลเนื้อหาสื่อทำได้หลายวิธีและมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลากหลาย นอกเหนือจากหน่วยงานกำกับดูแล ซึ่งรวมถึงผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรม ภาคการศึกษา และองค์กร ทางสังคม สิ่งสำคัญก็คือ การกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาว่าเนื้อหาใดที่ต้องมีการกำกับดูแล จากนั้นจึง พิจารณาว่าควรใช้แนวทางใดในการกำกับดูแลเนื้อหานั้น เนื่องจากแต่

ละรูปแบบมีผู้เกี่ยวข้อง มีต้นทุนในการ ดำเนินการ รวมทั้งมีข้อดี ข้อเสียหรือความเสี่ยงที่แตกต่าง กัน และเพื่อคงไว้ซึ่งพื้นฐานเสรีภาพในการ แสดงออกของสื่อที่จะต้องไม่กำกับเนื้อหา มากจนเกินไป ดังนั้น การกำกับดูแลสื่อที่เหมาะสมจึงจำเป็นจะต้อง มีการประยุกต์ใช้รูปแบบและวิธีการ ต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น รูปแบบและวิธีการที่ใช้ได้ดีและมี ประสิทธิภาพในประเทศหนึ่ง อาจไม่มีประสิทธิภาพในอีกประเทศหนึ่ง ผู้กำกับดูแลจะต้องออกแบบแนวทาง การกำกับดูแลให้ เหมาะสมกับระบอบการปกครอง การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ประการสำคัญ จะต้อง สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์และ/หรือปัญหาที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

1.5 แนวคิดการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ท้องถิ่น

แนวคิดการเกิดขึ้นของโทรทัศน์ท้องถิ่นแม้จะเกิดขึ้นมาภายใต้ปรัชญาที่หลากหลาย แต่โดยส่วนใหญ่แล้วหลายๆ ประเทศที่ได้จัดตั้งโทรทัศน์ท้องถิ่นขึ้นมา ต่างก็ยึดมั่นในเหตุผลทาง การเมืองและวัฒนธรรมที่ต้องการยกเลิกหรือแทรกแซงระบบผูกขาดระบบการกระจายเสียงของรัฐ โดยต้องการให้มีการกระจายคลื่นความถี่และกระจายอำนาจไปยังส่วนภูมิภาค ท้องถิ่นหรือชุมชน และภาคส่วนอื่นๆ โดยเฉพาะแนวคิดหลักที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการบริหารจัดการโทรทัศน์ท้องถิ่น คือ แนวคิดการมีส่วนร่วมและแนวคิดพื้นที่สาธารณะซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการดำเนินการ โทรทัศน์ท้องถิ่น

คำว่าโทรทัศน์ท้องถิ่นนั้นมีความหมายที่หลากหลาย หากวิเคราะห์คุณลักษณะของ โทรทัศน์ท้องถิ่นซึ่งเป็นสื่อท้องถิ่นตามปรัชญา แนวคิดที่แท้จริงได้นิยามที่แตกย่อยไปตามมิติต่างๆ คือ เป้าหมายการดำเนินงาน แหล่งรายได้ โครงสร้างการบริหาร การนำเสนอเนื้อหา และผู้ชม ซึ่งความสำคัญของโทรทัศน์ท้องถิ่นอาจพิจารณาได้จากบทบาทหน้าที่หนึ่งของโทรทัศน์ท้องถิ่น คือ ความสำคัญของโทรทัศน์ท้องถิ่นในฐานะกลไกรับใช้ชุมชน ซึ่งตามปรัชญาและแนวคิดโทรทัศน์ ท้องถิ่นเป็นสื่อที่มีหน้าที่รับใช้และตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนเป็นหลักอยู่แล้ว โดยการรับใช้และตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนอาจแสดงออกมาในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ (1) สร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน (2) สร้างความรู้สึกร่วมให้แก่ผู้ชมในชุมชน (3) สร้างการมีส่วนร่วมในชุมชน และ (4) สร้างการสื่อสารอย่างเท่าเทียมในชุมชน (ภัสวดี นิติเกษตรสุนทร, 2550)

1.5.1 คุณลักษณะของโทรทัศน์ท้องถิ่น

โทรทัศน์ท้องถิ่นเป็นสื่อมวลชนซึ่งดำรงอยู่ในท้องถิ่น และมีคุณลักษณะที่ แตกต่างจากสื่อโทรทัศน์ที่เป็นสื่อกระแสหลัก (โทรทัศน์ธุรกิจ) โดยทั่วไปในเบื้องต้นสามารถจำแนก ความแตกต่างระหว่างโทรทัศน์กระแสหลักและโทรทัศน์ท้องถิ่นประกอบด้วย (1) ขนาดของ องค์กร/กลุ่มเป้าหมาย (2) การดำเนินงาน จะให้ความสำคัญกับการให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการดำเนินงาน ได้แก่ การให้คนในชุมชนมีโอกาสในการเข้าถึง (Access) การให้คนในชุมชนมี

ส่วนร่วม (Participate) และการให้คนในชุมชนสามารถจัดการด้วยตนเอง (Self – Management) (3) รายได้ของสถานี และ (4) การทำบทบาทหน้าที่ (ภัสวดี นิติเกษตรสุนทร, 2550)

โทรทัศน์ท้องถิ่นมีการให้ความหมายอย่างหลากหลาย แต่ในทางปฏิบัติในหลายประเทศและหลายท้องถิ่นต่างมีการให้คำนิยามที่ทั้ง คล้ายคลึงและแตกต่างกันไปตามบริบททางสังคมของแต่ละแห่ง เช่น ระบบโทรทัศน์ที่มีพื้นที่การตอบสนอง และการให้บริการเฉพาะพื้นที่ไม่เน้นการแพร่ภาพไปทั่วประเทศ มีลักษณะการบริหารจัดการและการดำเนินการที่มีเป้าหมายและแนวคิดที่ตรงข้ามกับโทรทัศน์กระแสหลักเชิงพาณิชย์เน้นการตอบสนองเพื่อปลดปล่อยคนกลุ่มน้อย หรือคนที่ได้รับการกดขี่ หรือความไม่เท่าเทียมในสังคม (USAID, :7-9)

สื่อกระจายเสียงที่มีการแพร่ภาพจำกัดเฉพาะพื้นที่หรือท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง ที่อาจแบ่งพื้นที่ตามกายภาพ (Aldridge, 2007)

สถานีโทรทัศน์ที่มีความเป็นท้องถิ่นที่นำเสนอรายการแตกต่างจากระดับชาติ และเป็นพื้นที่สื่อสารในประเด็นสำคัญของวิถีชีวิต และความเป็นไปในสังคมท้องถิ่น ที่สามารถขับเคลื่อนเรื่องราวของท้องถิ่นหรือกลุ่มที่ไม่เคยมีพื้นที่การสื่อสารหรือแสดงออกให้ปรากฏผ่านหน้าจอโทรทัศน์ (Fuller,2007) เป็นสถานีโทรทัศน์ท้องถิ่นที่มีการทำงาน โดยอาศัยการมีส่วนร่วม และตอบสนอง ท้องถิ่นหรือชุมชน โดยแพร่ภาพและกระจายเสียงเพื่อตอบสนองชนพื้นเมืองทั่วประเทศ (David, 2005)

สถานีสามารถนำเสนอรายการที่เป็นภาษา อัตลักษณ์ วัฒนธรรมและการดำเนินงาน อื่นๆ โดยยึดเอาท้องถิ่นเป็นศูนย์กลาง จากแนวทางการดำเนินการดังกล่าว ทำให้สังคมรับรู้ และให้ความสำคัญกับระบบสื่อสื่อมวลชนต่อการเป็นสื่อที่สร้างจิตสำนึกสาธารณะให้กับพลเมือง และเป็นสื่อในการพัฒนาภายใต้สังคมแบบประชาธิปไตย (Berrigan F. 1977:213- 224)

เป็นช่องทางที่นำเสนอเรื่องราวในประเด็นวัฒนธรรมและภาษาของท้องถิ่นที่แตกต่าง ไปจากโทรทัศน์ระดับชาติอย่างชัดเจน (Miquel de Moragas Spà and Carmelo Garitaonandia, 1998) เป็นสถานีโทรทัศน์ที่มีเจตนาารมณ์การให้บริการครอบคลุมผู้อยู่อาศัยในภูมิภาคหรือ ท้องถิ่นที่ออกอากาศ โดยครอบคลุมถึงโทรทัศน์ในพื้นที่เมืองด้วยการดำเนินการหรือ ให้บริการข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นอิสระร่วมกับรัฐบาลกลางและท้องถิ่นที่เป็นกลางและ นำเชื่อถือ (Nicholas W. Jankowski, 1998)

สถานีโทรทัศน์ที่มีเป้าหมายผลิตรายการสำหรับจังหวัดหรือพื้นที่ทางกายภาพโดยรายการดังกล่าวเป็นรายการที่เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับสังคม วัฒนธรรม ชีวิต และศาสนาในพื้นที่นั้นๆ อย่างครบถ้วน (Nicholas W. Jankowski, 1998) เป็นพื้นที่สาธารณะใหม่ในการกระจายเสียงในท้องถิ่น (Giuseppe Richeri, 1997) เป็นสื่อมวลชนที่แพร่ภาพออกอากาศ

เพื่อให้ข่าวสารความรู้ ความบันเทิงแก่ประชาชน โดยตอบสนองความต้องการของคนในพื้นที่ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทั้งในระดับผู้ชม การเป็นผู้ผลิต คือ มีส่วนร่วมในทีมผลิตรายการ การเป็นผู้นำ ผู้วางแผน ผู้กำหนดนโยบายที่มีต่อการผลิตรายการต่างๆ ของสถานี และรายการท้องถิ่นนั้นจะต้องส่งผลให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่น (หฤทัย ชัดนาค, 2547)

สถานีโทรทัศน์ที่มีการบริหารจัดการเพื่อการค้า หรือแสวงหากำไรที่มีพันธกิจต่อท้องถิ่นทั้งด้านเวลาและแหล่งที่มาของรายได้ (Richeri, 1998:127)

จากคำนิยามที่มีความแตกต่างกันออกไปของแต่ละท้องถิ่นแต่ละประเทศ ทำให้คุณลักษณะของ โทรทัศน์ท้องถิ่นจึงมีความแตกต่างและคล้ายคลึงกัน เช่น คุณลักษณะด้านหลักการความเป็นเจ้าของที่ท้องถิ่นบางประเทศไม่เคร่งครัดที่ต้องให้ประชาชนหรือกลุ่มเครือข่ายองค์กรในท้องถิ่นเป็นเจ้าของ แต่เข้ามามีส่วนร่วมในระดับอื่นๆ แทน ขณะที่บางแห่งกลับเข้มงวดที่เห็นว่าโทรทัศน์ท้องถิ่นควรให้ประชาชน หรือท้องถิ่นเป็นเจ้าของโดยคุณลักษณะโทรทัศน์ท้องถิ่นพื้นฐานร่วม ประกอบด้วย 3 คุณลักษณะดังนี้

1. คุณลักษณะด้านพื้นที่ตั้งสถานีโทรทัศน์ตั้งอยู่ในท้องถิ่น การมีสถานีฯ ตั้งอยู่ในท้องถิ่นที่ตอบสนอง หรือให้บริการท้องถิ่น ถึงแม้ว่าปัจจุบันเทคโนโลยีการแพร่ภาพกระจายเสียงจะสามารถแพร่ภาพได้ไปถึงทุกที่ในเวลาเดียวกัน แต่สำหรับโทรทัศน์ท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นยังมีความสำคัญ เพราะความเป็นโทรทัศน์ท้องถิ่นที่แท้จริงนอกจากไปตั้งในท้องถิ่นแล้ว ยังต้องแสดงบทบาทหน้าที่ที่มีความหมายต่อท้องถิ่น โดยเฉพาะการเป็นพื้นที่ทางจิตใจและพื้นที่ทางสังคมให้กับคนท้องถิ่น เช่น การเป็นที่พึ่งในยามเกิดวิกฤติในท้องถิ่น การเป็นพื้นที่จัดกิจกรรมสำคัญของท้องถิ่นเป็นต้น ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวล้วนแต่เป็นสร้างความใกล้ชิดและผูกพันที่ส่งผลต่อความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของ ซึ่งถือเป็นปัจจัยของการเป็นโทรทัศน์ท้องถิ่น

2. คุณลักษณะด้านกระบวนการดำเนินงานที่ใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมระหว่างคนท้องถิ่นและมีอาชีพ จากการศึกษากระบวนการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ท้องถิ่นพบว่า ส่วนใหญ่ไม่ว่าสถานะความเป็นเจ้าของจะแตกต่างกันใช้แนวคิดเปิดโอกาสให้คนท้องถิ่นกลุ่ม หรือองค์กรในท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการของสถานีฯ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการผลิตรายการ

3. คุณลักษณะด้านพื้นที่กระจายเสียงรัศมีครอบคลุมเฉพาะท้องถิ่น คุณลักษณะด้านนี้สัมพันธ์กับการที่ตั้งของสถานีฯ จากข้อมูลพบว่าโทรทัศน์ท้องถิ่นเกือบทุกแห่งแพร่ภาพกระจายเสียงครอบคลุมในพื้นที่เฉพาะเขตให้บริการเท่านั้น โดยการแบ่งเขตพื้นที่อาจแบ่งตามการแบ่งตามเขตการปกครองของรัฐ หรือแบ่งตามความคล้ายคลึงกันทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น หรือผสมผสานทั้งแบ่งตามเขตการปกครอง และทางวัฒนธรรม

1.5.2 บทบาทหน้าที่ของโทรทัศน์ท้องถิ่นในฐานะสื่อชุมชน

หากพิจารณาบทบาทหน้าที่ของโทรทัศน์ท้องถิ่นในฐานะสื่อชุมชนจะพบว่าเป็นไปเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกในชุมชนเป็นหลัก โดย วินดาห์ล และคณะ (Windahl et al อ้างในกาญจนา แก้วเทพ, 2548) ได้ประมวลหน้าที่ของสื่อชุมชนไว้ 4 ประการ ประกอบด้วย

1) หน้าที่ในการแสดงออก (Expressive Function) โทรทัศน์ท้องถิ่นในฐานะสื่อชุมชนเป็นพื้นที่ในการแสดงออกซึ่งตัวตนของชุมชน ซึ่งหมายรวมถึงแต่การแสดงออกซึ่งความต้องการของชุมชน รวมไปถึงการแสดงออกทางอัตลักษณ์ผ่านภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น โทรทัศน์ท้องถิ่นช่อง 11 ลำปาง จะมีความเป็น “เหนือ” ที่เด่นชัด และแสดงออกผ่านทางรายการศิลปวัฒนธรรมที่แตกต่างออกไปจากโทรทัศน์จากส่วนกลาง หรือโทรทัศน์ในเขตท้องถิ่นอื่นๆ

2) หน้าที่ทางสังคม (Social Function) คือ การมีส่วนร่วมในการสื่อสารเพื่อสร้างความรู้สึกร่วมของการเป็นชุมชนเดียวกัน เช่น การเข้าร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นปัญหาของชุมชนผ่านทางรายการโทรทัศน์ท้องถิ่น

3) หน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสาร (Information Function) เป็นหน้าที่ในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เพื่อให้ชุมชนสามารถใช้ข้อมูลข่าวสารนั้นให้เกิดประโยชน์โดยตรง ดังนั้นรายการข่าวท้องถิ่น หรือข่าวภายในชุมชน จึงเป็นรายการที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในโทรทัศน์ท้องถิ่น

4) หน้าที่ในการควบคุมปฏิบัติการ (Control – action Function) เป็นการทำหน้าที่ของโทรทัศน์ท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของชุมชน เช่น การใช้โทรทัศน์ท้องถิ่นให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาหมอกควันในพื้นที่ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามในการทำหน้าที่ในฐานะสื่อชุมชนนี้ ไม่ได้หมายความว่าโทรทัศน์ท้องถิ่นจะต้องนำเสนอแต่เรื่องราวในท้องถิ่นเพียงด้านเดียว เนื่องจากข้อมูลข่าวสารจากภายนอกทั้งในระดับชาติ และนานาชาติก็ยังเป็นสิ่งที่ชุมชนจำเป็นต้องได้รับรู้และเรียนรู้ หากแต่โทรทัศน์ท้องถิ่นควรนำเสนอเนื้อหารายการที่มีความเป็นเอกลักษณ์ และความเฉพาะตัวที่อิงกับความเป็นท้องถิ่นหรือชุมชน (Community Based) ที่สะท้อนเรื่องราวของท้องถิ่นที่แตกต่างจากการนำเสนอของโทรทัศน์ส่วนกลาง หรือโทรทัศน์ธุรกิจทั่วไป และหากต้องนำเสนอเรื่องราวที่เป็นประเด็นจากภายนอกท้องถิ่นหรือชุมชน ก็ควรเลือกนำเสนอในประเด็นซึ่งอยู่บนพื้นฐานของความสนใจ ประโยชน์ และความเกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอันจะนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นและชุมชนเป็นสำคัญ

1.5.3 บทบาทหน้าที่ของโทรทัศน์ท้องถิ่นในฐานะสื่อมวลชนท้องถิ่น

พิศิษฐ์ ชวลาธวัช (2542) ได้นำเสนอบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนท้องถิ่น ซึ่งสามารถเทียบเคียงได้กับบทบาทหน้าที่ของโทรทัศน์ท้องถิ่นไว้ 11 ประการ ดังนี้

1) บทบาททางการศึกษา คือ ส่งเสริมการศึกษาของชุมชน ในการที่จะทำให้ชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจในศักยภาพที่แท้จริงของชุมชน รู้ถึงจุดด้อยและจุดเด่นของชุมชนเพื่อการปรับใช้ความรู้ภูมิปัญญาของชุมชนในการพัฒนา อันนำไปสู่การบูรณาการชุมชน โดยอาศัยฐานความรู้ของชุมชนเอง มีบทบาทในการให้การศึกษานอกระบบ ส่งเสริมการศึกษาในรูปแบบที่เป็นทางเลือกแก่ประชาชน โดยมีลักษณะที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การกระตุ้นและก่อให้เกิดการเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งบทบาทหน้าที่ของโทรทัศน์ท้องถิ่นในด้านการศึกษาที่สำคัญที่สุดก็คือ ส่งเสริมการศึกษาของชุมชนในการที่จะทำให้ชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจในศักยภาพที่แท้จริงของชุมชน รู้ถึงจุดด้อยและจุดเด่นของชุมชนเพื่อการปรับใช้ความรู้ภูมิปัญญาของชุมชนในการพัฒนา อันนำไปสู่การบูรณาการชุมชน โดยอาศัยฐานความรู้ของชุมชนเอง

2) บทบาทในการเสริมสร้างวัฒนธรรมประชาสังคม สนับสนุนการสร้าง ความเท่าเทียมของประชาชนในการเคลื่อนไหวทางการเมืองรูปแบบใหม่ (New Social Movement) ให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน ให้ประชาชนได้ตระหนักถึงการเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยในรูปแบบต่างๆ เช่น การเปิดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เป็นตัวกลางในการให้ข้อมูล ความรู้ ความเข้าใจในโครงการที่มีผลกระทบต่อประชาชนอย่างรอบด้าน การตรวจสอบนักการเมืองท้องถิ่นและนักการเมืองในระดับชาติโดยการเชื่อมโยงกับกระบวนการชุมชน การหนุนเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและภาคประชาสังคม (Social Society) ในชุมชนท้องถิ่นและสร้างเครือข่ายกับประชาชนในท้องถิ่นระดับต่างๆ อย่างเท่าเทียม เพื่อจะได้เรียนรู้ความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง อันจะนำไปสู่การตอบสนองความต้องการนั้น

โทรทัศน์ท้องถิ่นสามารถสร้างห้องเรียนประชาธิปไตยทางตรงแก่ประชาชนในรูปแบบต่างๆ การแพร่ผ่านสื่อที่มีลักษณะสอดคล้องกับชุมชน ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนพูดคุย วัฒนธรรมการวิพากษ์วิจารณ์ ส่งเสริมการรวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อแสดงออกถึงความคิดเห็นของตนอย่างสันติ และข้อมูลอย่างรอบด้านในการนำเสนอ เพื่อหนุนเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและภาคประชาสังคม (Social Society) ในชุมชนท้องถิ่น

3) บทบาทในการมีส่วนร่วมในการเมืองปกครองท้องถิ่น โดยการตรวจสอบระบบการเมืองในระบบตัวแทนให้ดำเนินไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนในท้องถิ่นนั้นและการสร้างระบบตรวจสอบทางการเมืองในท้องถิ่น เป็นกลุ่มพลังทางสังคมในการมีส่วนร่วมกับ

ชุมชนท้องถิ่นแบบเป็นผู้กระทำ (Active) ในการริเริ่ม ในการให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสารที่จะทำให้ชุมชนเข้มแข็งและรู้เท่าทันการครองโลกในยุคโลกาภิวัตน์ ด้วยการพัฒนากระแสหลักที่เน้นการเติบโตของระบบทุนนิยม บริโภคนิยม ภายใต้โครงสร้างทางประวัติศาสตร์การเมืองไทยแบบอำนาจนิยมระบบอุปถัมภ์ และการรวมศูนย์การปกครอง

4) บทบาททางเศรษฐกิจ ส่งเสริมการพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจของชุมชนในรูปแบบต่างๆ เช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มสหกรณ์การเกษตร กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ ฯลฯ เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีฐานรากที่เหมาะสมในแต่ละท้องถิ่นเป็นสิ่งสำคัญ และรู้เท่าทันต่อการพัฒนาของการเติบโตของระบบทุนนิยมเสรีที่เข้ามาเอาเปรียบชุมชน และหนทางในการรวมตัวกันเพื่อต่อรองทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นและเป็นทางออกที่เหมาะสม ด้วยการส่งเสริมระบบเศรษฐกิจชุมชนที่สามารถพึ่งพาตนเองได้

5) บทบาทด้านการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน คือ การนำเสนอข่าวสารด้านการให้ความรู้ความเข้าใจต่อประชาชนในด้านดังกล่าว มีส่วนในการสร้างความรู้ความเข้าใจต่อปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนในแง่มุมต่างๆ ที่มีส่วนสำคัญในการทำลาย กัดกร่อนสังคมท้องถิ่น อันมีรากฐานสำคัญมาจากปัญหาโครงสร้างทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมไทย การละเมิดสิทธิเด็ก ความไม่เท่าเทียมกันของผู้หญิงในสังคม อีกทั้งการส่งเสริมความเท่าเทียมกันในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การทำลายอคติในด้านต่างๆ เชื้อชาติ ศาสนา อันนำไปสู่ความเกลียดชัง และการแก้ไขปัญหาดด้วยความรุนแรง ซึ่งเป็นภาพสะท้อนในรูปธรรมของการละเมิดสิทธิมนุษยชน

6) บทบาทในการสร้างระบบการบริการชุมชน เป็นการส่งเสริมด้านสวัสดิการสังคมและบริการสาธารณะของรัฐบาลที่พึงมีต่อชุมชน เช่น สิทธิในการรักษาพยาบาลและสิทธิในการได้รับบริการทางการศึกษา เนื่องจากปัจจุบันประชาชนในชุมชนชนบทยังขาดแคลนบริการสาธารณะจากรัฐบาล สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต เนื่องจากการพัฒนาที่กระจุกตัวอยู่แต่ในบริเวณศูนย์กลาง คือ เมืองหลวงเป็นสิ่งสำคัญเท่านั้น

7) บทบาทในการส่งเสริมการพัฒนาในรูปแบบที่เหมาะสมกับชุมชน เป็นการสร้างช่องทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นต่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการกำหนดวิถีชีวิตของตนเองเป็นสิ่งสำคัญ อีกทั้งการปกป้องผลประโยชน์ การให้และประเมินข้อมูลผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อชุมชน ถึงผลดีผลเสียอย่างรอบด้านเป็นกระบวนการที่สำคัญที่สุดของชุมชนที่จะใช้การตัดสินใจเพื่อแสวงหาทางเลือกในการพัฒนาที่เหมาะสมกับชุมชนตลอดจนสะท้อนเสียงของชุมชนต่อทิศทางในการพัฒนาอีกด้วย

8) บทบาทในการสร้างทางเลือกให้แก่ชุมชน เป็นการสร้างสรรค์ในแง่ของข้อมูลข่าวสารและเป็นกลไกในสังคมท้องถิ่นในการผลักดันให้ชุมชนแสวงหาทางเลือกของชุมชน

ที่เป็นอิสระจากการถูกรอบงำโดยการพัฒนาจากส่วนกลางเนื่องจากปัจจุบันการพัฒนาของชุมชนท้องถิ่นมักถูกรอบงำด้วยทุนนิยมเสรีประชาธิปไตย ซึ่งเป็นระบบที่ก่อให้เกิดช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจน การพัฒนาเพื่อช่วยยกระดับความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของคนในชุมชนให้ดีขึ้น จึงไม่มีรูปแบบสำเร็จรูป แต่มีสาระตล่หลักอยู่ที่การทำให้เกิดความเท่าเทียมของคนในชุมชนเมืองและชนบท เป็นหลักการที่ส่งเสริมการพึ่งพาตนเองและมีอำนาจในการต่อรองและธำรงรักษาความเป็นชุมชนให้สอดคล้องกับวิถีชุมชนอย่างเหมาะสมและพอเพียง

ดังนั้น โทรทัศน์ท้องถิ่นจึงมีบทบาทในการสร้างสรรค์ในแง่ของข้อมูลข่าวสาร และกลไกในสังคมท้องถิ่นในการผลักดันให้ชุมชนแสวงหาทางเลือกของชุมชนที่เป็นอิสระจากการถูกรอบงำโดยการพัฒนาจากส่วนกลาง

9) บทบาทในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนท้องถิ่น ส่งเสริมสิทธิของชุมชนท้องถิ่นในการกำหนดใช้และสงวนทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนท้องถิ่นอย่างเหมาะสม อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เพราะที่ผ่านมามบทบาทของชุมชนในการปกป้องรักษาทรัพยากรของตนเองเริ่มอ่อนแอลง การตัดไม้ทำลายป่า เพื่อนำเอาทรัพยากรป่าไม้นำมาใช้ให้ผลประโยชน์ส่วนตน โดยใช้อำนาจในนามของการพัฒนาเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมที่คนในชุมชนท้องถิ่นต้องเสียสละ

10) บทบาทในการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น กล่าวคือรูปแบบการพัฒนาในปัจจุบันมักมีบทบาทสำคัญในการทำลายความหลากหลายเพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ลักษณะเฉพาะของชุมชน ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนมักถูกละเลยและหลงลืม เมื่อถูกวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาครอบงำ จึงขาดความเข้าใจและเห็นความสำคัญของขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นจึงขาดการสืบทอด โดยเฉพาะการเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนต่างๆ ดังนั้นสื่อมวลชนท้องถิ่นจึงมีบทบาทในการรักษาความเป็นท้องถิ่นที่สำคัญเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมอันดีงามของชุมชนให้คงอยู่สืบไป ซึ่งพื้นที่ในการเลือกรับและเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมต้องอยู่บนพื้นฐานของความเท่าเทียมและเข้าใจต่อรากเหง้าอย่างแท้จริง

11) บทบาทในการคุ้มครองผู้บริโภค สร้างสรรค์ชุมชนให้เป็นเครื่องมือสำคัญในการทำเสียงของชุมชนให้เป็นที่ได้ยินและเป็นแหล่งปัญญาของชุมชนในการที่จะติดอาวุธทางปัญญา เพื่อการรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน เพื่อปรับเปลี่ยนหรือธำรงรักษารูปแบบวิถีชีวิตและภูมิปัญญาของชุมชนไม่ให้ถูกทำลายไป การสร้างพื้นที่ทางความคิดที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์ การสร้างเวทีพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนระหว่างชาวบ้าน การให้การศึกษา ความรู้ความเข้าใจต่อชุมชน การประสานกับหน่วยงานทางการศึกษา นักวิชาการ ชาวบ้าน รัฐ และเอกชน การสะท้อนความคิดเห็นที่หลากหลาย มีกระบวนการหาทางออกที่สร้างสรรค์ภายใต้

ภาวการณ์ให้ข้อมูลอย่างรอบด้านและไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของรัฐและทุน การส่งเสริมให้ชุมชนมีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นธรรม และเท่าเทียมในระดับที่สมดุลและยั่งยืนต่อไป

1.6 แนวคิดการมีส่วนร่วมในการสื่อสาร

การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ให้ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้ตระหนักรู้ รับรู้ มีโอกาสเข้ามาแสดงบทบาท ทักษะ และความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจในการแก้ปัญหาชุมชนของตนเอง เป็นการเน้นการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ และความชำนาญและมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและมีทักษะของประชาชนในการแก้ไขปัญหา ร่วมกับการใช้วิทยาการภูมิปัญญาที่เหมาะสมชัดเจน โปร่งใส ต่อเนื่อง และเป็นระบบ โดยแนวทาง 3 Ps (Factor of Public Participation on Metropolitan Police Station Administration) ด้านการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. ภาครัฐและประชาชน มีการตระหนัก และรับรู้ตรงกันถึงสิทธิและหน้าที่ของการมีส่วนร่วม
2. ภาครัฐและประชาชนต้องมีทัศนคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วม
3. สมาชิกต้องตระหนักถึงบทบาทของการเป็นตัวแทน จากทั้งภาครัฐและประชาชน
4. การสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจระหว่างสมาชิกผู้เข้าร่วมทุกฝ่าย
5. การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ระหว่างสมาชิกผู้เข้าร่วมอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
6. ข้อสรุปของงานยุติธรรมชุมชนต้องเป็นฉันทามติ
7. การมีสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างสมาชิกช่วยป้องกันและลดปัญหาความขัดแย้ง
8. วัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วมในงานยุติธรรมชุมชนชัดเจนและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในชุมชนทุกฝ่าย
9. การประเมินผลมีความชัดเจนและใช้วิธีการที่เหมาะสม
10. การมีส่วนร่วมในงานยุติธรรมชุมชนต้องมีความโปร่งใส และตรวจสอบได้
11. ความอิสระทางความคิดและสมัครใจเข้าร่วมในงานยุติธรรมชุมชนของสมาชิกทุกคน
12. สมาชิกต้องมีส่วนร่วมในงานยุติธรรมชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเข้มแข็งของการมีส่วนร่วมในงานยุติธรรมชุมชน
13. การอาศัยเครือข่ายการทำงาน ของสมาชิกทั้งภาครัฐและเอกชน

1.6.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและทบวงมหาวิทยาลัย (2546) ได้ระบุไว้ว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่ประชาชนหรือชุมชนสามารถเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจ ในการกำหนด นโยบายพัฒนาท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากบริการ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการควบคุมประเมินผล โครงการต่างๆ ของท้องถิ่น นอกจากนี้ยังได้ให้ความหมายของ การมีส่วนร่วมว่ามี 2 ลักษณะ คือ

1) การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนา โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การร่วมกันค้นหาปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล รวมทั้งรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ

2) การมีส่วนร่วมทางการเมือง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจของพลเมืองโดยประชาชน หรือ ชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม ควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรของชุมชนอันจะก่อให้เกิดกระบวนการ และ โครงสร้างที่ประชาชนในชนบทสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของตนและได้รับ ผลประโยชน์จากการพัฒนา

การเปลี่ยนแปลงกลไกการพัฒนาโดยรัฐ มาเป็นการพัฒนาที่ประชาชนมีบทบาทหลักโดยการกระจายอำนาจในการวางแผน จากส่วนกลางมาเป็นส่วนภูมิภาค เป็นการคืนอำนาจในการพัฒนาให้แก่ประชาชนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคต ของตนเอง

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ไม่เคยได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ หรือเข้าร่วม การตัดสินใจ หรือเคยมาเข้าร่วมด้วยเล็กน้อยได้เข้าร่วมด้วยมากขึ้น เป็นไปอย่างมี อิสรภาพ เสมอภาค มิใช่มีส่วนร่วมอย่างผิวเผินแต่เข้าร่วมด้วยอย่างแท้จริงยิ่งขึ้นและ การเข้าร่วมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้ายของโครงการ

จิต นิลพานิช และกุลธนา ธนาพงศธร (2532) ได้ระบุว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท หมายถึง การที่ประชาชนทั้งในเมืองและชนบทได้เข้ามีส่วนร่วมหรือเข้ามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาชนบทขั้นตอน ได้ขั้นตอน หนึ่งหรือทุกขั้นตอนแล้วแต่เหตุการณ์จะเอื้ออำนวย

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน (2531) ได้สรุปว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเข้าร่วมอย่างแข็งขันและอย่างเต็มที่ของกลุ่มบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในทุก ขั้นตอนของโครงการหรืองานพัฒนาชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมี ส่วนร่วมในอำนาจ การตัดสินใจและหน้าที่ความ

รับผิดชอบ การมีส่วนร่วมจะเป็นเครื่องประกันว่าสิ่งที่ผู้มีส่วนได้เสียต้องการที่สุดนั้น จักได้รับการตอบสนองและทำให้มีความเป็นไปได้มากขึ้นว่าสิ่งที่ทำไปนั้นจะตรงกับความต้องการที่แท้จริง และมั่นใจมากขึ้นว่าผู้เข้าร่วม ทุกคนจะได้รับประโยชน์เสมอหน้ากัน

จุมพล รอดคำดี (2537) ได้กล่าวถึง หลักการสำคัญของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมตามแนวทางขององค์กรยูเนสโกดังนี้

1. การเข้าถึงสื่อ (Access) คือ การเข้าถึงตั้งแต่การฟัง การแสดงความคิดเห็น ความต้องการ ต่อรายการทั้งด้านการจัดการ การจัดการ การผลิตรายการ ไปจนถึงการมีส่วนร่วมเข้าไปจัดทำในสิ่งที่ตนเป็นประโยชน์ต่อตนเอง

2. การมีส่วนร่วม (Participation) คือ ประชาชนในชุมชนต้องมีส่วนร่วม หรือมีโอกาสเข้าร่วม ได้ทุกขั้นตอน ตั้งแต่เริ่มคิด ไปจนถึงการผลิต การจัดการ

3. การจัดการด้วยตนเอง (Self-management) คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วยตนเอง ตามวิถีทางกระบวนการประชาธิปไตย คือ ชุมชนมีอำนาจตัดสินใจตั้งแต่เริ่มคิด วางแผนไปจนกระทั่งการกำหนดนโยบาย การบริหาร และการลงมือผลิตสื่อด้วยตนเอง

ซึ่งการบริหารจัดการด้วยตนเองต้องกระทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป ในขณะที่การเข้าถึงสื่อและการมีส่วนร่วมในการสื่อสาร มีความเป็นไปได้มากกว่าและสามารถทำได้ง่ายกว่า ดังนั้น รองศาสตราจารย์จุมพลจึงยึดหลักการแบ่งระดับความเป็นวิทยุชุมชนขององค์กรยูเนสโกไว้เป็น 6 ระดับ ได้แก่

ระดับที่หนึ่ง : ผู้จัดการรายการของ/ในสถานี นำข้อมูลที่สมาชิกชุมชนแจ้งมา นำเสนอในลักษณะ การประกาศสาธารณะหรือการบริการชุมชน

ระดับที่สอง : สถานียังคงเป็นเจ้าของ ดูแลการจัดการผลิต และการนำเสนอ แต่กำหนดกรอบ และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดและ/หรือการนำเสนอเนื้อหาในบางรายการ เช่น การรายงานสภาพการจราจร

ระดับที่สาม : ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในระดับการเป็นเจ้าของรายการ การบริหารรายการ การกำหนดเนื้อหาและวิธีการนำเสนอรายการ โดยการทำงานในรูปแบบคณะกรรมการ ส่วนสถานียังเป็นของหน่วยงานที่เป็นเจ้าของ บุคลากรสถานี ทำหน้าที่ดูแลให้คำปรึกษาด้านระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และอำนวยความสะดวกในการผลิตและการออกอากาศ

ระดับที่สี่ : สถานียังคงเป็นของหน่วยงานรัฐ งบประมาณมาจากรัฐและการบริจาค แต่ตัวแทน กลุ่มต่างๆ ในชุมชนที่เป็นอาสาสมัครเข้ามาบริหารสถานีและดำเนินการด้านรายการ โดยมีเจ้าหน้าที่สถานี คอยให้คำแนะนำและช่วยเหลือ

ระดับที่ห้า : ประชาชนในชุมชนรวมตัวกัน ยื่นขอคัดค้านความถี่จากรัฐและลงทุนจัดตั้งสถานีวิจัยเป็นของชุมชน มีการบริหารในรูปแบบกรรมการทำหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมการบริหาร จ้างมืออาชีพทำงานในการจัดการสถานี การจัดและผลิตรายการ ส่วนงานธุรการ มีทั้งที่เป็นพนักงานและอาสาสมัคร

ระดับที่หก : ประชาชนรวมตัวกันจัดตั้งและยื่นขอใบอนุญาตเป็นเจ้าของคลื่นความถี่เช่นเดียวกับระดับห้า แต่การดำเนินงานของสถานีตั้งแต่ระดับกรรมการไปจนถึงเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ล้วนเป็น อาสาสมัครทั้งสิ้น แต่ได้รับความช่วยเหลือหรือร่วมมือในการพัฒนาทักษะจากหน่วยงานรัฐหรือหน่วยงานวิชาการ

โดยในระยะเริ่มต้นภาครัฐอาจมีบทบาทในการเป็นพี่เลี้ยงให้กับชุมชนหรือให้ความช่วยเหลือเพื่อสนับสนุนและเตรียมความพร้อม โดยกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมในการถอนตัวให้ ชุมชนได้เข้ามาดำเนินการตามหลักการอย่างแท้จริง คือ "เพื่อชุมชน โดยชุมชนของชุมชน"

1.6.2 ระดับของการมีส่วนร่วม

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546, หน้า 17) ได้กล่าวถึงระดับของการมีส่วนร่วมตามหลักการทั่วไปว่าแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

- 1) การมีส่วนร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูล ของตน/ครอบครัว/ชุมชนของตน
- 2) การมีส่วนร่วมรับข้อมูลข่าวสาร
- 3) การมีส่วนร่วมตัดสินใจ โดยเฉพาะในโครงการที่ตนมีส่วนได้เสีย โดย

แบ่งเป็น 3 กรณีแล้วแต่กิจกรรมในตนเองอยู่ในขั้นตอนใดต่อไปนี้

- (1) ตนมี น้ำหนักการตัดสินใจน้อยกว่าเจ้าของโครงการ
- (2) ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจเท่ากับเจ้าของโครงการ
- (3) ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจมากกว่าเจ้าของโครงการ

4) การมีส่วนร่วมทำ คือ ร่วมในขั้นตอนการดำเนินงานทั้งหมด

5) การมีส่วนร่วมสนับสนุน คือ อาจไม่มีโอกาสร่วมทำแต่มีส่วนร่วมช่วยเหลือ

ในด้านอื่น

นอกจากนี้ยังได้มีการแบ่งระดับของการมีส่วนร่วมเป็นระดับของการมีส่วนร่วม ตามแนวทางพัฒนาชุมชนเป็นการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยได้แบ่งไว้ดังนี้

- 1) ร่วมค้นหาปัญหาของตนให้เห็นว่าสิ่งใดที่เป็นปัญหารากเหง้าของปัญหา
- 2) ร่วมค้นหาสิ่งที่จำเป็นของตนในปัจจุบันคืออะไร

- (1) ร่วมคิดช่วยตนเองในการจัดลำดับปัญหา เพื่อจะแก้ไขสิ่งใดก่อนหลัง
- (2) วางแผนแก้ไขปัญหาเป็นเรื่อง ๆ
- (3) ร่วมระดมความคิดถึงทางเลือกต่างๆ และเลือกทางเลือกที่เหมาะสม เพื่อแก้ไขปัญหานั้นที่วางแผนนั้น
- (4) ร่วมพัฒนาเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้
- (5) ร่วมดำเนินการแก้ไขปัญหานั้น ๆ
- (6) ร่วมติดตามการดำเนินงานและประเมินผลการดำเนินงาน
- (7) ร่วมรับผลประโยชน์/หรือร่วมเสียผลประโยชน์จากการดำเนินงาน

1.6.3 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

หลักการสำคัญของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนมี ดังนี้ (ชิต นิลพานิช และกุลชน ธนาพงศธร, 2532)

- 1) หลักการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างทางราชการกับประชาชน โดยยึดถือความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานหรือต่อบุคคล
 - 2) หลักการจัดความขัดแย้ง ความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์และความคิด จะมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานพัฒนาเป็นอย่างมากเพราะจะทำให้งานหยุดชะงักและล้มเหลว
 - 3) หลักการสร้างอุดมการณ์และค่านิยมในด้านความซื่อสัตย์ ความอดทน การร่วมมือ การซื่อสัตย์ และการพึ่งตนเอง เพราะอุดมการณ์เป็นเรื่องที่จะจูงใจประชาชนให้ร่วมสนับสนุนนโยบาย และเป้าหมายการดำเนินงาน และอาจก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน
 - 4) การให้การศึกษอบรมอย่างต่อเนื่องเป็นการส่งเสริมให้คนมีความรู้ ความคิดของตนเอง ช่วยให้ประชาชนมั่นใจในตนเองมากขึ้น การให้การศึกษอบรมโดยให้ประชาชนมีโอกาสทดลองคิด ปฏิบัติจะช่วยให้ประชาชนสามารถคุ้มครองตนเองได้ รู้จักวิเคราะห์เห็นคุณค่าของงาน และนำไปสู่การเข้าร่วมในการพัฒนา
 - 5) หลักการทำงานเป็นทีม สามารถนำมาใช้ในการแสวงหาความร่วมมือในการพัฒนาได้
 - 6) หลักการสร้างพลังชุมชน การรวมกลุ่มกันทำงานจะทำให้เกิดพลังในการทำงานและทำให้งานเกิดประสิทธิภาพ
- อนึ่งสำนักมาตรฐานการศึกษาสำนักงานสภานโยบายการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และทบวงมหาวิทยาลัย (2545) ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 2 ประการ คือ

- 1) การจัดกระบวนการเรียนรู้ สามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

(1) จัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ของหมู่บ้านเพื่อทำความเข้าใจและเรียนรู้ร่วมกันในประเด็นต่างๆ

(2) จัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์หรือจัดทัศนศึกษาระหว่างกลุ่มองค์กรต่างๆ ภายในชุมชนและระหว่างชุมชน

(3) การอบรมเพื่อพัฒนาทักษะเฉพาะด้านต่าง ๆ

(4) ลงมือปฏิบัติจริง

(5) ถ่ายถอดประสบการณ์และสรุปบทเรียนที่จะนำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการทำงานที่เหมาะสม

2) การพัฒนาผู้นำเครือข่าย เพื่อให้ผู้นำเกิดความมั่นใจในความสามารถที่มี จะช่วยให้สามารถริเริ่มกิจกรรมการแก้ไขปัญหา หรือกิจกรรมการพัฒนาได้ ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธีดังนี้

(1) แลกเปลี่ยน เรียนระหว่างผู้นำทั้งภายในและภายนอกชุมชน

(2) สนับสนุนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนอย่างต่อเนื่อง และสนับสนุนข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นอย่างต่อเนื่อง

(3) แลกเปลี่ยนเรียนและดำเนินงานร่วมกันของเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง จะทำให้เกิดกระบวนการจัดการและจัดองค์กรร่วมกัน

ในที่ประชุมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ณ องค์การสหประชาชาติ เมื่อปี ค.ศ. 1975 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นคำที่ไม่อาจกำหนดนิยามความหมายเดียวที่ครอบคลุมได้ เพราะความหมายของการมีส่วนร่วมอาจแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ หรือแม้แต่ในประเทศเดียวกันก็ตาม ดังนั้นการนิยามความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรมีลักษณะจำกัดเฉพาะในระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองหนึ่งๆ เท่านั้น อย่างไรก็ตาม กลุ่มผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวได้ขยายความการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าครอบคลุมประเด็นดังนี้ (กรมอนามัย, 2550)

ประเด็นที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนครอบคลุมการสร้างโอกาสที่เอื้อให้สมาชิกทุกคนของชุมชนและของสังคมได้ร่วมกิจกรรมซึ่งนำไปสู่การพัฒนา และมีอิทธิพลต่อกระบวนการพัฒนา ที่เอื้อให้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน

ประเด็นที่ 2 การมีส่วนร่วมสะท้อนการเข้าเกี่ยวข้องโดยสมัครใจ และเป็นประชาธิปไตยในกรณีนี้คือการเอื้อให้เกิดการพัฒนา การแบ่งสรรผลประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน และการตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมาย นโยบายและการวางแผนดำเนินการโครงการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม

ประเด็นที่ 3 การมีส่วนร่วมเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างประชาชนและทรัพยากร เพื่อพัฒนากับประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุนดังกล่าว กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจ ไม่ว่าจะระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และระดับชาติจะช่วยก่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่ประชาชนลงทุนลงแรงกับประโยชน์ที่ได้รับ

ประเด็นที่ 4 การมีส่วนร่วมของประชาชนอาจแตกต่างกันไปตามสภาพ เศรษฐกิจของประเทศ นโยบาย และโครงสร้างการบริหาร รวมทั้งลักษณะเศรษฐกิจสังคมของ ประชากร การมีส่วนร่วมของประชาชนมิได้เป็นเพียงเทคนิควิธีการ แต่เป็นปัจจัยสำคัญในการ ประกันให้เกิดกระบวนการพัฒนาที่มุ่งเอื้อประโยชน์ต่อประชาชน

ปารีชาติ สถาปิตานนท์ (2548) เสนอบทเรียนที่ได้จากการวิจัยการใช้การ สื่อสารแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนผ่านสื่อที่หลากหลาย คือ หอกระจายข่าว สื่อรณรงค์ สื่อละคร สื่ออินเทอร์เน็ต และสื่อโทรทัศน์พบว่า

1. การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการกำหนดทิศทางเงิน นโยบาย และการปฏิบัติการด้านการสื่อสารในชุมชน
2. การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการแสวงหาความร่วมมือจาก บุคคลที่หลากหลายในชุมชน
3. การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมสามารถดำเนินการได้ทั้งทางตรง คือ เข้ามา มี ส่วนร่วมในกระบวนการสื่อสารด้วยตนเอง และทางอ้อม คือ การเข้าร่วมผ่านคณะกรรมการหรือ กลุ่มองค์กรต่างๆ ในท้องถิ่น
4. พันธะผูกพัน (Commitment) ของกลุ่มผู้มีอำนาจในการตัดสินใจเป็นสิ่ง สำคัญในการริเริ่มกระบวนการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม
5. การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมในระดับชุมชนเกี่ยวข้องกับการประยุกต์ หลักการประชาธิปไตยให้เป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตชุมชน เพราะกระบวนการ การสร้างการมีส่วนร่วมต้องอาศัยการตัดสินใจร่วมกันบนพื้นฐานของการเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น และดำเนินการ โดยยึดถือมติร่วมเป็นสิ่งสำคัญ
6. เป้าหมายในการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมต้องเน้นไปที่ประโยชน์ต่อสาธารณชน เป็นสำคัญ
7. การสนับสนุนให้สมาชิกในชุมชนได้เห็นภาพรวม ในเชิงความเชื่อมโยง ของกิจกรรมด้านการสื่อสารกับกิจกรรมอื่นๆ ในชุมชนเป็นสิ่งสำคัญต่อกระบวนการสื่อสารแบบ มี ส่วนร่วม

8. การคำนึงถึงระบบการสื่อสารสองทางเป็นสิ่งสำคัญในการออกแบบระบบการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม โดยเฉพาะในเชิงการสนับสนุนให้เกิดการหารือ ระหว่างสมาชิกในชุมชน

9. การออกแบบระบบการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม ต้องการคำนึงถึงวิถีชีวิตด้านการสื่อสารในชุมชนเป็นสำคัญ

10. คุณลักษณะของสารควรเป็นเรื่องปัญหา และสถานการณ์ต่างๆ ภายในชุมชนหรือเป็นเรื่องภายนอกชุมชนที่ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง หรือเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตในด้านปากท้อง และวัฒนธรรมของบุคคลในชุมชน หรือเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของสมาชิกในชุมชน และหากมีการนำเสนอด้วยภาษาถิ่น ก็จะช่วยส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

อีกแนวคิดหนึ่งที่สำคัญในกระบวนการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม ก็คือแนวคิดพื้นที่สาธารณะเป็นแนวคิดที่สามารถอธิบายคุณภาพและระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนได้เป็นอย่างดี และยังทำให้เห็นถึงการทำหน้าที่เป็นพื้นที่แสดงออกให้กับคนท้องถิ่น และในชุมชนเพื่อสื่อสารและต่อรองกับผู้ที่มีอำนาจในการควบคุมและใช้สื่อ ตามแนวคิดของฮาเบอร์มาส (Habermas) สนใจพื้นที่สาธารณะในมิติของการเป็นพื้นที่ในการแสดงออกทางการพูด ความคิดเห็นที่ใช้เหตุและผลตามแนวทางประชาธิปไตยของคนทุกกลุ่มมีช่องทางการแสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียม เพื่อนำไปสู่ข้อตกลงร่วมกันและยังเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกเป็นส่วนรวม ซึ่งหากพื้นที่สาธารณะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพย่อมสะท้อนให้เห็นถึงความเข้มแข็งของความเป็นพลเมืองและความเป็นชุมชนได้ (กาญจนา แก้วเทพ, 2543: 173)

โดยการสร้างความเป็นพลเมือง (Civilization) เป็นการให้ความสำคัญกับพื้นที่สาธารณะในฐานะที่เป็นพื้นที่ทางการเมือง ที่เน้นมิติการเข้าถึงการแสดงออกและการสื่อสารอย่างเท่าเทียมของผู้เข้าร่วมในพื้นที่สาธารณะนั้นตามความหมายของพื้นที่สาธารณะ (Public Sphere) ของฮาเบอร์มาส ที่มองว่าพื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกเป็นส่วนรวมที่เปิดกว้างให้ประชาชนทุกคนได้เข้ามาแสดงออกทางการพูด ความคิดเห็น โดยใช้เหตุและผลตามแนวคิดประชาธิปไตย โดยปราศจากการควบคุมหรือการครอบงำของกลุ่มหรือสถาบันใดและยังเป็นพื้นที่ที่เป็นสื่อกลางระหว่างสังคม (พลเมือง) และรัฐเพื่อนำไปสู่การสร้างข้อตกลงร่วมกันหรือมติร่วม (Consensus) ที่ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญและจำเป็นสำหรับการมีส่วนร่วมชีวิตสาธารณะในกระบวนการเมืองแบบประชาธิปไตย แนวคิดพื้นที่สาธารณะของฮาเบอร์มาส กลายเป็นฐานคิดสำคัญในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองของพื้นที่สาธารณะและความเข้มแข็งของสังคมพลเมือง (Civil Society) และการสร้างความเป็นชุมชนในสังคมเมือง

นอกจากนั้นพื้นที่สาธารณะยังสามารถมองว่าเป็นพื้นที่ทางการเมืองที่สัมพันธ์กับการเกิดสังคมพลเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวของสังคม พื้นที่สาธารณะเป็นพื้นฐานของมนุษย์ที่แบ่งพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่สาธารณะโดยพื้นที่ส่วนตัวนั้นเป็นพื้นที่ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับความจำเป็นของชีวิตที่มีความจำกัด ส่วนอาณาบริเวณสาธารณะนั้นเป็นพื้นที่ที่ปรากฏของเสรีภาพและอิสรภาพในการพูด การใช้เหตุผล และการกระทำ เป็นพื้นที่ที่ทำให้มนุษย์ได้ตระหนักถึงการดำรงอยู่ร่วมกัน นั่นคือ การเกิดชุมชนทางการเมืองบนพื้นฐานของความแตกต่างหลากหลาย ที่เชื่อมโยงกัน ได้ด้วยการพูดคุยในประเด็นสาธารณะของส่วนรวมที่เป็นความสนใจร่วมกันของคนในสังคม จึงทำให้เกิดกระบวนการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของตัวเอง การตัดสินใจใช้ทรัพยากร โดย ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527) มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง สิทธิของประชาชนต่อการตัดสินใจนโยบาย ที่เกี่ยวกับการจัดสรร (allocation) และการใช้ประโยชน์ (utilization) ของทรัพยากรเพื่อการผลิต ซึ่งเป็นความจำเป็นที่ประชาชนต้องเข้าร่วมในการวางแผน เพื่อการกินคืออยู่ดี และสามารถตอบสนองต่อสิ่งที่เข้าถึง ซึ่งการพัฒนาให้คนจนได้รับประโยชน์เพื่อการผลิต การบริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะด้วย และการมีส่วนร่วมคือการที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจในระดับต่างๆ ทางการจัดการบริการทางการเมือง เพื่อกำหนดความต้องการของชุมชนของตน การมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดกระบวนการและโครงสร้างที่ประชาชนสามารถที่จะแสดงออกซึ่งความต้องการของตน การจัดลำดับความสำคัญ การเข้าร่วมในการพัฒนา และได้รับประโยชน์จากการพัฒนานั้น โดยเน้นการให้อำนาจในการตัดสินใจแก่ประชาชนในชนบท และเป็นกระบวนการกระทำที่ประชาชนมีความสมัครใจเข้ามามีส่วนในการกำหนดการเปลี่ยนแปลง เพื่อประชาชนเอง โดยให้ประชาชนได้มีส่วนในการตัดสินใจเพื่อตนเอง ทั้งนี้ โดยมีใช้การกำหนดกรอบความคิดจากบุคคลภายนอก

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทิวาพร แสนเมืองชิน (2543) ได้ศึกษาเรื่อง “การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของประชาชน โดยผ่านรายการวิทยุชุมชน สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดนครราชสีมา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดและโครงสร้างการดำเนินงาน โครงการวิทยุชุมชน การเข้าถึงสื่อวิทยุชุมชนของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชน และการบริหารจัดการด้วยตนเองของประชาชนในการดำเนินงานรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ศึกษาเอกสาร และการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในการทำงาน

จากผลการศึกษาพบว่า แนวคิดของรายการวิทยุชุมชน สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดนครราชสีมา เกิดจากนโยบายกรมประชาสัมพันธ์ที่ให้สถานีวิทยุในท้องถิ่นดำเนินโครงการนำร่องรายการวิทยุชุมชนเพื่อตอบสนองนโยบายรัฐ คือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และนโยบายรัฐบาล ในส่วนของโครงสร้างการดำเนินงานมีคณะกรรมการวิทยุชุมชน 2 ชุด เป็นผู้รับผิดชอบ โดยการกระตุ้นและสนับสนุนของเจ้าหน้าที่สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดนครราชสีมา พบว่าการมีคณะกรรมการ 2 ชุด มีปัญหาในการทำงานอย่างมาก การมีคณะกรรมการวิทยุชุมชนเพียงชุดเดียวน่าจะดีกว่า และมาจากการสรรหาของประชาชนโดยตรงเพื่อความมีอิสระและประชาชนยอมรับให้เป็นตัวแทนที่แท้จริง การดำเนินงานวิทยุชุมชนพบว่าประชาชนเข้าถึงสื่อในลักษณะติดตามรับฟังด้วยเห็นประโยชน์ของรายการต่อการดำเนินชีวิต การแจ้งข่าวสาร การแสดงความคิดเห็นและร้องทุกข์ ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการผลิตรายการและวางแผน ส่วนการบริหารจัดการด้วยตนเองของประชาชนในการดำเนินงานรายการวิทยุชุมชนยังไม่สามารถทำได้

คม สัมพันธรักษ์ (2548) ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาความเป็นมาและการบริหารจัดการของสถานีวิทยุชุมชนในจังหวัดชัยภูมิ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมา โครงสร้าง แนวทางการบริหารจัดการของสถานีวิทยุชุมชนในจังหวัดชัยภูมิ และเปรียบเทียบผังรายการและเนื้อหาสาระของสถานีวิทยุชุมชนในจังหวัดชัยภูมิ

จากผลการศึกษาพบว่า ความเป็นมาของสถานีวิทยุชุมชนในจังหวัดชัยภูมิเริ่มต้นในปี 2543 โดยรูปแบบเริ่มแรกเป็นแบบที่ภาครัฐจัดรูปแบบให้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องประกอบไปด้วยกรมประชาสัมพันธ์องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย และหน่วยงานวิทยุตำรวจตระเวนชายแดน หลังจากนั้นในต้นปี 2546 ก็ได้เริ่มมีสถานีวิทยุชุมชนที่กระจายตัวอยู่ตามชุมชนต่างๆ ที่ก่อตั้งโดยงบประมาณจากกองทุนเพื่อการพัฒนาสังคม (SIF) โดยเริ่มจากศูนย์การเรียนรู้วิทยุชุมชนต้นน้ำชี อำเภอหนองบัวแดง และศูนย์การเรียนรู้วิทยุชุมชนคนตลาดแร่ อำเภอบ้านเขว้า ซึ่งต่อมาศูนย์การเรียนรู้วิทยุชุมชนคนตลาดแร่ได้ปิดตัวลงและย้ายอุปกรณ์ต่างๆ มาดำเนินงานใหม่ที่อำเภอบ้านแท่น โดยใช้ชื่อว่า “ศูนย์การเรียนรู้วิทยุชุมชนคนบ้านแท่น” ต่อมากลางปี 2547 กรมประชาสัมพันธ์โดยดำเนินการผ่านกองงาน กกช. ได้จัดโครงการเตรียมความพร้อมวิทยุชุมชนโดยอนุญาตให้มีโฆษณาได้ จึงเกิดสถานีวิทยุชุมชนขึ้นมาอย่างรวดเร็วทั้งจังหวัด โดยมีจุดปฏิบัติการเตรียมความพร้อมวิทยุชุมชนคนภูเขียว ที่อำเภอภูเขียว และจุดปฏิบัติการเตรียมความพร้อมวิทยุชุมชนคนรักถิ่นที่อำเภอเมือง

จากการศึกษาโครงสร้างและแนวทางการบริหารจัดการ ตลอดจนเปรียบเทียบผังรายการและเนื้อหาสาระของสถานีวิทยุชุมชนในจังหวัดชัยภูมิ พบว่าสถานีวิทยุชุมชนในรูปแบบที่กระจายตัวอยู่ตามชุมชนต่างๆ ทั้ง 4 สถานี มีการดำเนินงานที่แตกต่างกัน สามารถแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบประกอบด้วย 1) ศูนย์การเรียนรู้วิทยุชุมชนต้นน้ำชี ภายใต้รูปแบบการบริหารจัดการของกลุ่มเครือข่ายประชารัฐที่ปฏิบัติตามแนวคิดวิทยุชุมชนของกลุ่มประชาคม ซึ่งทำให้วิทยุชุมชนเป็นของชุมชนอย่างแท้จริง 2) ศูนย์การเรียนรู้วิทยุชุมชนคนบ้านแท่น ภายใต้รูปแบบการบริหารจัดการแบบราชการเนื่องจากมีการบริหารงานโดยองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแท่น 3) จุดปฏิบัติการเตรียมความพร้อมวิทยุชุมชนคนภูเขียว ภายใต้รูปแบบการบริหารจัดการแบบธุรกิจ ที่มีการแสวงหารายได้จากการโฆษณาเป็นหลัก 4) จุดปฏิบัติการเตรียมความพร้อมวิทยุชุมชนคนรักถิ่น ภายใต้รูปแบบการบริหารจัดการแบบธุรกิจการเมือง ที่มีการแสวงหาผลประโยชน์จากการโฆษณาและผลประโยชน์ทางการเมืองอย่างชัดเจน

ลัดดาวัลย์ อินทจักร (2548) ได้ศึกษาเรื่อง “กระบวนการดำเนินงาน โทรทัศน์ชุมชน ‘บ้านนอกทีวี’ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงาน ระดับการมีส่วนร่วม และวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน โครงการนำร่องโทรทัศน์ชุมชนแห่งแรกของประเทศไทยตามโครงการ “บ้านนอกทีวี” ของกลุ่มศิลปวัฒนธรรมระจกเงา ซึ่งมีรัศมีการออกอากาศครอบคลุมหมู่บ้านชาวเขาเผ่าอาข่าบ้านห้วยขม จังหวัดเชียงราย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดทฤษฎี 2 ประการเป็นแนวทางศึกษา ได้แก่ แนวคิดการกระจายเสียงชุมชน และทฤษฎีสื่อประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

จากผลการศึกษาพบว่า กระบวนการดำเนินงาน โทรทัศน์ชุมชนบ้านนอกทีวีบางขั้นตอนแตกต่างจากแนวทางการดำเนินงานกิจการโทรทัศน์เพื่อการค้า โดยมุ่งสร้างการมีส่วนร่วมตามปรัชญาการดำเนินงานสื่อชุมชน แต่กลุ่มเป้าหมายยังมีส่วนร่วมในระดับค่อนข้างต่ำ คือ เป็นเพียง “ผู้รับสาร” และ “ผู้ผลิต” ยังไม่ใช่ “ผู้วางแผน” ชุมชนจึงยังไม่เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ สำหรับปัจจัยภายในและภายนอกที่ส่งผลต่อการดำเนินงานมีทั้งปัจจัยเชิงบวก เช่น คลื่นความถี่ บุคลากรเทคโนโลยี และปัจจัยเชิงลบ เช่น การบริหาร งบประมาณ การขาดความรู้ข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมการดำเนินงานโทรทัศน์ชุมชนอย่างเต็มรูปแบบในอนาคตเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย เช่น การเร่งเผยแพร่ความรู้เรื่องการปฏิรูปสื่อ การเสนอขอรับการจัดสรรคลื่นความถี่ การแสวงหาแหล่งทุน การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่าย และการประเมินผลการดำเนินงาน

หฤทัย ชัดนามคม (2548) ได้ศึกษาเรื่อง “สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 พิษณุโลก ในฐานะโทรทัศน์ท้องถิ่น” มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจสถานภาพและบทบาทของโทรทัศน์ท้องถิ่นเพื่อชุมชนผ่านรายการโทรทัศน์ ของ สทท. 11 พิษณุโลก

จากผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงาน ทำการวิจัยและพัฒนารายการของสถานี โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการนำเสนอประเด็นชุมชนของตนเอง รวมทั้งติดตามผลที่เกิดขึ้นต่อประชาชนและการพัฒนาชุมชนภายหลังการดำเนิน การวิจัยซึ่งใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลัก โดยแบ่งเป็น 2 ช่วง คือ การวิจัยเอกสารร่วมกับการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนภาคเหนือตอนล่างที่มีต่อรายการท้องถิ่นปัจจุบัน ร่วมกับการทดลองปฏิบัติการผลิตรายการเก็บเบี้ยใต้ถุนร้านและรายการส่งเสริมศิลปินไทย จากรายการทั้งหมดของสถานี ตามแนวคิดการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมและสื่อเพื่อการพัฒนา

วิชาญ จุลหริก (2555) ได้ศึกษาเรื่อง “การบริหารวิทยุชุมชนเพื่อความมั่นคงของรัฐ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของวิทยุชุมชน นโยบายการจัดตั้งวิทยุชุมชน รูปแบบการบริหารของวิทยุชุมชนและวิทยุชุมชนต่อความมั่นคงของรัฐ

จากผลการศึกษาพบว่า วิทยุชุมชนตั้งขึ้นตั้งแต่ปลายพุทธศักราช 2543 ตามมาตรา 40 แห่งรัฐธรรมนูญราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ที่กำหนดไว้ว่าคลื่นความถี่ไม่ควรมีการผูกขาด ประชาชนควรเข้าถึงสื่อและชุมชนสามารถเป็นเจ้าของสื่อได้ เพื่อประโยชน์ของชุมชนและของชาติ โดยจัดให้มีคณะกรรมการบริหารกิจการสื่อด้านนี้เป็นภาระเฉพาะ ส่วนการบริหารสถานีนั้น เนื่องจากว่า ในระยะเวลาที่วิจัยเรื่องนี้ นโยบายวิทยุชุมชนยังมีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสมอยู่ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบการบริหารตามหลัก POSDCORB คือการวางแผน การจัดองค์กร การจัดคนเข้าทำงาน การประสานงาน การรายงานและการจัดงบประมาณ เป็นแนวทางวิจัย และพบว่า สถานีวิทยุชุมชนมีการบริหารตามแนวทางของ POSDCORB และที่เพิ่มเข้ามาคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในหลายกิจกรรม สวมกับเป็นวิทยุชุมชนของชุมชนและเพื่อชุมชน การบริหารแบบให้ประชาชนมีส่วนร่วม ช่วยให้วิทยุชุมชนมีบทบาท หน้าที่ส่งเสริมความมั่นคงของชุมชนและของรัฐ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมั่งคั่ง และชุมชนเข้มแข็ง

พงศ์สิน พรหมพิทักษ์ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง “การบริหารจัดการวิทยุชุมชนสมาคมเพื่อการเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และวิทยุชุมชนบ้านหัวไทรก จังหัดชลบุรี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วม และแสวงหาวิธีการบริหารจัดการวิทยุชุมชนที่ดีของสถานีวิทยุชุมชนสมาคมเพื่อการเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือและสถานีวิทยุชุมชนบ้านหัว

จากผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการด้านบุคคลมีจำนวนคนที่สอดคล้องกับจำนวนรายการและเหมาะสมกับประเภทรายการ การบริหารจัดการงบประมาณ มีแผนการใช้งบประมาณที่ชัดเจนสามารถตรวจสอบได้ ส่วนลักษณะการบริหารจัดการผู้ฟังได้ให้ผู้ฟังขอเพลง แจ้งข่าวสาร และสัมภาษณ์ในรายการ การบริหารจัดการงานเป็นแบบกึ่งทางการทำให้การทำงานคล่องตัว การมีส่วนร่วมได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทั้งเป็นคณะกรรมการ และเป็น

ผู้ดำเนินรายการ ส่วนแนวทางการบริหารจัดการที่ดินนั้นควรมีกลยุทธ์แบบมีพลวัตทั้งเชิงรุกและเชิงรับ มีการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการ และเน้นการสื่อสารแบบสองทาง

ภัทรา บุรารักษ์ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง “รูปแบบการจัดการที่วิชุมชนของภาคชุมชนในประเทศไทย การศึกษาการจัดการที่วิชุมชน โดยชุมชน ของพะเยาที่วิชุมชน” มีวัตถุประสงค์เพื่อหา รูปแบบการจัดการ โทรทัศน์สาธารณะท้องถิ่นหรือที่วิชุมชน

จากผลการศึกษาพบว่ารูปแบบการจัดการพะเยาที่วิชุมชนใน 5 ด้านนั้นพบว่าด้านองค์กร มีลักษณะเป็นองค์กรสื่อที่เน้นการมีส่วนร่วมระดับสูง การจัดการรายการและการผลิตรายการ ยังไม่มีการจัดการอย่างเป็นรูปแบบ แต่จัดการให้สามารถผลิตและออกอากาศได้ตามเวลา โดยออกแบบรายการให้มียุทธศาสตร์เพื่อการเข้าถึง สร้างการมีส่วนร่วม และขยายแนวคิดที่วิชุมชน และใช้กระบวนการผลิตรายการแบบมีส่วนร่วมที่แตกต่างจากสื่อกระแสหลัก ส่วนการจัดการด้านเครือข่าย ใช้วิธีการจัดการคือ การเลือก การใช้และการพัฒนาศักยภาพเครือข่าย การจัดการด้านการมีส่วนร่วม ใช้กลุ่มแกนหลักและเครือข่ายภายในชุมชนเป็นเครื่องมือในการจัดการ และการจัดการด้านทุนพบว่าใช้ทุน 2 ประเภทคือทุนทางสังคมและทุนที่เป็นตัวเงินที่มีความสำคัญต่างกันตามระยะเวลา โดยทุนทั้งสองมีความสัมพันธ์แบบส่งเสริมกันและกัน ไม่สามารถขาดทุนใดทุนหนึ่งได้

สุกนันท ฤทธิมนตรี และ นิธิดา แสงสิงแก้ว (2559) การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดขึ้นของที่วิชุมชนในระบบดิจิทัล (ศึกษาระณีพะเยาที่วิชุมชน) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดขึ้นของที่วิชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการเกิดขึ้นของที่วิชุมชน ไปจนถึงข้อเสนอแนะจากตัวแทนผู้ชมและนักวิชาการ และความเป็นไปได้ในการบริหารจัดการที่วิชุมชน ในอนาคตด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการศึกษาจากเอกสาร โดยใช้แนวคิดการสื่อสารเพื่อการพัฒนา แนวคิดการสื่อสารเพื่อชุมชน แนวคิดสื่อชุมชน แนวคิดการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมและแนวคิดการบริหารจัดการบุคคลกรในสื่อชุมชนมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่าในปัจจุบันเริ่มมีการรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งที่วิชุมชนในหลากหลายพื้นที่ของประเทศไทย โดยพะเยาที่วิชุมชน นับเป็นที่วิชุมชนที่เริ่มมีการทดลองผลิตรายการออกอากาศได้อย่างต่อเนื่อง และเริ่มมีรูปแบบการดำเนินการที่เห็นเป็นรูปธรรมโดดเด่น อีกทั้งยังเป็นที่วิชุมชนนำร่องให้กับที่วิชุมชนอื่นได้นำแนวทางการดำเนินงาน ไปประยุกต์ใช้ ซึ่งปัจจัยหลักที่ทำให้พะเยาที่วิสามารถเกิดขึ้นได้คือปัจจัยด้านบุคลากร ที่มีทักษะด้านวิชาชีพนอกจากนี้ยังเปิดให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม จากที่เห็นประโยชน์ร่วมกัน โดยเฉพาะการเป็นพื้นที่สาธารณะให้ชุมชนได้แสดงออกในสิ่งที่ต้องการจะนำเสนอ และสอดคล้องกับความต้องการรับชมของชุมชน จนนำมาสู่การเข้ามามีส่วนร่วมผ่านกลไกที่เปิดกว้างให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ

Amir Har-Gil และ Roei Davidson (2010) ได้ศึกษาเรื่อง ความสำเร็จบนความล้มเหลว: กรณีศึกษาทางโทรทัศนของชุมชนที่มีลักษณะขัดแย้งกับการมีส่วนร่วมและการอภิปราย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบการมีส่วนร่วมของเป้าหมายการอภิปรายและการมีส่วนร่วมในสื่อของชุมชน ผลการศึกษาพบว่าจากวิเคราะห์โปรแกรมโทรทัศนชุมชนรายสัปดาห์ (CTV) ที่ได้รับความนิยมในอิสราเอล โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกสมาชิกชมรม kibbutz และทีมงานผลิต kibbutz CTV ผลการวิจัยของเราชี้ให้เห็นว่ามีความขัดแย้งโดยธรรมชาติระหว่างเป้าหมายการอภิปรายและการมีส่วนร่วม ซึ่งผู้นำชุมชนมีบทบาทอย่างแข็งขันในการสนับสนุนสื่อของชุมชน และแนะนำว่าการจ้างผู้เชี่ยวชาญจากชุมชนใกล้เคียงอาจทำให้ โทรทัศนชุมชนสามารถสร้างเนื้อหาที่ละเอียด และง่ายขึ้น ซึ่งทางผู้วิจัยได้ทบทวนการวิจัยก่อนหน้านี้เพื่อเน้นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนในวงกว้างในการผลิตสื่อชุมชน

Karen Elgersma (2016) ได้ศึกษาเรื่อง “ผลกระทบของโทรทัศนของชุมชนต่อชุมชน” มีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปสู่การสนทนาเกี่ยวกับอนาคตของโทรทัศนในท้องถิ่นและช่วยให้บรรดาผู้ที่เคยเป็นส่วนหนึ่งของอดีตของตนได้มีส่วนร่วมในการอภิปรายอย่างต่อเนื่อง ผลการศึกษาพบว่า โทรทัศนมีบทบาทสำคัญในการแบ่งปันเรื่องราวในท้องถิ่นกับชุมชน อย่างไรก็ตามกฎมีทัศนสื่อมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และสื่อท้องถิ่นได้รับผลกระทบอย่างหนักจากการตัดทอน การปลดพนักงาน และการขาดทรัพยากรทางเทคนิคที่จำเป็นในการผลิตรายการโทรทัศนในท้องถิ่น อันเป็นผลมาจากสื่อออนไลน์ ความเป็นเจ้าของสื่อของบริษัท การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และการแข่งขันที่รุนแรงขึ้นสื่อในท้องถิ่น ซึ่งโทรทัศนกำลังเผชิญกับความท้าทายมากมาย ตลอดจนจนถึงการถูกลดงบประมาณ เมื่อเกิดเหตุการณ์นี้ขึ้นเราไม่เพียงแต่สูญเสียนักข่าวท้องถิ่นเท่านั้น แต่เรายังสูญเสียนักเขียน และผู้ผลิตที่เป็นที่รู้จักในวงการข่าวว่าเป็นนักข่าวเรื่องวิถีชีวิต ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้มุ่งเน้นไปที่ศิลปวัฒนธรรมข่าวสารของชุมชน และเรื่องราวความสนใจของมนุษย์ การเล่าเรื่องตามชุมชนนี้มีความสามารถในการกระตุ้นให้คนมีส่วนร่วมในชุมชนของตนและสามารถช่วยสร้างและเสริมสร้างความสัมพันธ์ ช่วยให้ผู้คนรู้สึกยินดี มีค่า และสามารถเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนได้

Zhang Xin (2006) ได้ศึกษาเรื่อง แนวคิดของท้องถิ่นในโทรทัศนท้องถิ่นจีน: กรณีศึกษาโทรทัศนจงชิ่ง ทางตะวันตกเฉียงใต้ของจีน โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาถึงบทบาทของ "ท้องถิ่น" ในโทรทัศนจีน โดยเน้นการศึกษาสื่อมวลชนในจงชิ่ง ซึ่งเป็นมณฑลทางตะวันตกเฉียงใต้ ของจีน ผลการศึกษาพบว่า วิธีการที่พนักงานในท้องถิ่นเข้าใจแนวคิดของ "ท้องถิ่น" และสิ่งที่พวกเขาพิจารณาว่าเป็น "ท้องถิ่น" นอกจากนี้จะมีการพิจารณาสถานการณ์ที่ทำความเข้าใจเหล่านี้ได้ถูกกำหนดขึ้น และวิธีการใช้งานในการเขียนโปรแกรมประจำวัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแนวความคิดของท้องถิ่นระดับชาติและนานาชาติในบริบทของทีวีท้องถิ่นของจีนในปัจจุบันเป็นธรรมเนียมในทางปฏิบัติ

เนื่องจากบริษัทจำเป็นต้องทำหน้าที่ด้านการเมืองเพื่อให้บริการแก่รัฐบาลท้องถิ่น และเพื่อเพิ่มรายได้ทางการค้าของตนเอง การค้นพบนี้สามารถช่วยแก้ปัญหาความเข้าใจของเราเกี่ยวกับคำถามเกี่ยวกับ "เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม" และกระบวนการที่เรียกว่า "โลกาภิวัตน์ทางวัฒนธรรม" ได้

Commonwealth Educational Media Centre for Asia (CEMCA) (2014) จากเอกสารยุทธศาสตร์เพื่อการสื่อสารทางโทรทัศน์ชุมชนในประเทศอินเดีย เครือจักรภพสื่อ เพื่อการศึกษาในเอเชีย (CEMCA) ตามที่ดร. Ankuran Dutta (CEMCA) ชี้ว่าโครงการริเริ่มโทรทัศน์ชุมชนในอินเดียอาจต้องการใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ต ซึ่งสอดคล้องกับรัฐบาลที่แสดงความสนใจอย่างมากในการให้บริการแบบดิจิทัลที่เหมาะสมแก่ทุกหมู่บ้านในช่วง 2-3 ปีข้างหน้า โดยประเทศอินเดียอาจต้องการดูคำแนะนำต่อไปนี้ 1) การริเริ่มวิดีโอที่มีส่วนร่วมและการทดลองกับเทคโนโลยีจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมในประเทศที่มีรัฐหรือการระดมทุนจากหน่วยงานหลายด้าน 2) วิดีโอชุมชน และการริเริ่มวิดีโอแบบมีส่วนร่วม ซึ่งทั่วประเทศจำเป็นต้องเชื่อมโยงและสร้างพันธมิตรเพื่อเสริมสร้างการเคลื่อนไหวแบ่งปันประสบการณ์ และให้ความเชี่ยวชาญในการริเริ่มอื่นๆ 3) ความจำเป็นเร่งด่วนที่ภาคประชาสังคม เอ็นจีโอ จะมีส่วนร่วมกับการเคลื่อนไหวอื่นๆ และเสรีภาพในการแสดงออก เพื่อผลักดันการเปลี่ยนแปลงในระดับนโยบาย ผู้สนับสนุนอาจต้องใช้บทเรียนจากประสบการณ์ของ CR และผลักดันการเปลี่ยนแปลงนโยบายให้สอดคล้องกับการประกาศนโยบายที่กำหนดให้มีการริเริ่ม Community video และ participatory video ให้เพิ่มมากขึ้นทั่วประเทศ 4) มาตรการสนับสนุนในระดับนโยบายอาจรวมถึงหนึ่ง หรือทั้งหมด เช่น การเข้าถึงช่องทางระดับภูมิภาคของรัฐของชุมชนโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย การแก้ไขพระราชบัญญัติกฏข้อบังคับเกี่ยวกับเคเบิลทีวีรวมถึงข้อต้องใช้สำหรับชุมชนที่ผลิตวิดีโอ การประกาศโทรทัศน์ชุมชนอยู่ในระดับที่สาม และมีช่องในระดับภูมิภาคที่สามารถใช้งานได้เหมาะสมโดยชุมชนท้องถิ่น เพื่อผลิตโปรแกรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งขณะนี้ผลิตรายการเกษตรตามโปรแกรมเฉพาะในช่วงเวลาที่จำกัด การยกเว้นภาษีให้กับชุมชนที่เริ่มต้นการฝึกปฏิบัติวิดีโอชุมชน และเริ่มงานร่างนโยบายที่มาจากประสบการณ์ของประเทศเพื่อนบ้านที่มีการดำเนินงานโทรทัศน์ชุมชน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวคิด นโยบาย และแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ซึ่งมีรูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้เทคนิคเดลฟาย และการสำรวจ โดยการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบอีดีเอฟอาร์ (EDFR – Ethnographic Delphi Future Research) ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อใช้สร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บข้อมูลในประเด็นการศึกษาด้านสถานการณ์ของสถานีโทรทัศน์ชุมชนในปัจจุบัน ด้านแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชน ด้านนโยบายและมาตรการที่เหมาะสมกับประเทศไทย ด้านกระบวนการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ตลอดจนศึกษาถึงแนวโน้มที่เป็นไปได้หรือน่าจะเป็นของการบริหารจัดการที่เหมาะสมต่อบริบททางสังคมสำหรับสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรสำหรับการวิจัย

1.1.1 โครงการพัฒนาต้นแบบสถานีโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน จำนวน 3 สถานี ได้แก่ สถานีโทรทัศน์พะเยาทีวีชุมชน จังหวัดพะเยา สถานีโทรทัศน์ดิจิทัลชุมชนอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี และสถานีโทรทัศน์ทีวีชุมชนอันดามันมั่นคง จังหวัดกระบี่

1.1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือ ผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีส่วนได้ส่วนเสียและเกี่ยวข้องกับโทรทัศน์ชุมชน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ชุมชน ผู้กำหนดนโยบาย นักวิชาการด้านโทรทัศน์ และผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่ที่มีการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชน

1.1.3 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่รับชมของสถานีโทรทัศน์ชุมชนจำนวน 3 สถานี ได้แก่ สถานีโทรทัศน์พะเยาทีวีชุมชน จังหวัดพะเยา สถานีโทรทัศน์ดิจิทัลชุมชนอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี และสถานีโทรทัศน์ทีวีชุมชนอันดามันมั่นคง จังหวัดกระบี่

1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิและกลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือ ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 27 ราย โดยจำแนกเป็น 4 กลุ่ม คือ

1) กลุ่มคณะผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ที่มีส่วนร่วมในการก่อตั้ง บริหารสถานีโทรทัศน์ชุมชน จากโครงการพัฒนาต้นแบบสถานีโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน 3 สถานี คือ สถานีโทรทัศน์พะเยาทีวีชุมชน จังหวัดพะเยา สถานีโทรทัศน์ดิจิทัลชุมชนอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี และสถานีโทรทัศน์ทีวีชุมชนอันดามันมั่นคง จังหวัดกระบี่ สถานีละ 2 ราย รวมจำนวน 6 ราย

2) กลุ่มผู้กำหนดนโยบาย ได้แก่ ผู้บริหารหน่วยงานในคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโทรทัศน์ชุมชน จำนวน 1 ราย

3) กลุ่มผู้นำชุมชน ได้แก่ นายกองค้ำการบริหารส่วนจังหวัด นายกองค้ำการบริหารส่วนตำบล และผู้แทนจากภาคธุรกิจเอกชน ในเขตพื้นที่ที่มีการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชน พื้นที่ละ 2 ราย รวมจำนวน 6 ราย

4) กลุ่มนักวิชาการด้านสื่อวิทยุโทรทัศน์ ที่มีประสบการณ์การสอนและวิจัยด้านโทรทัศน์ จำนวน 5 ราย

5) กลุ่มผู้นำประชาชนในเขตพื้นที่ที่มีการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชน พื้นที่ละ 2 ราย รวมจำนวน 6 ราย

6) กลุ่มผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นในชุมชน ได้แก่ นักพัฒนาชุมชน และนักเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร พื้นที่ละ 1 ราย รวมจำนวน 3 ราย

การเลือกกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ หรือ ผู้ให้ข้อมูลหลัก ถือเป็นประเด็นที่สำคัญที่สุดในการวิจัยอนาคตแบบ EDFR เนื่องจากเหตุผลที่เลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเป็นกลุ่มตัวอย่างเพราะมีความเชื่อว่าผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ผู้ที่มี ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ในเรื่องที่ศึกษามีความสามารถมองหรือคาดการณ์อนาคตได้ ชัดเจน ถูกต้องมากกว่าบุคคลทั่วไป ซึ่งการวิจัยครั้งนี้หลังจากผู้วิจัยใช้วิธีเจาะจงผู้ให้ข้อมูลที่เป็นตัวอย่างแรกในแต่ละกลุ่มข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยยังได้ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบสโนว์บอล หรือแบบลูกโซ่ (Snow Ball or Chain Sampling) โดยอาศัยการหาแหล่งข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งเป็นตัวอย่างแรก ในที่นี้คือผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับสถานการณ์และนโยบายของโทรทัศน์ชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย รวมไปถึงกระบวนการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในอนาคต เป็นผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลคนถัดไปเพื่อให้ได้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ทั้งนี้จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยผู้วิจัยได้พิจารณาถึงความสอดคล้องกับปัญหาและวัตถุประสงค์การวิจัย โดยยึดแนวทางตามรายงานการวิจัยของแมคมิลแลน

Macmillan (1971) (อ้างถึงในเกษม บุญอ่อน, 2522) ที่พบว่า จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้ให้ข้อมูลหลักมีผลต่อความคลาดเคลื่อนของคำตอบ ทั้งนี้หากผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้ให้ข้อมูลหลักมีจำนวนตั้งแต่ 17 คนขึ้นไปค่า ความคลาดเคลื่อนจะมีน้อยที่สุด ซึ่งจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้ให้ข้อมูลหลักยังมีจำนวนมากจะได้ความคิดเห็นใหม่ๆ และได้คำตอบที่มีน้ำหนักความน่าเชื่อถือมาก ยิ่งขึ้นโดยทั่วไปไม่มีการกำหนดแน่นอนตายตัว และขึ้นอยู่กับลักษณะของกลุ่ม โดยในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ใช้ขนาดของผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 27 ราย ซึ่งจะมีความคลาดเคลื่อนของความ คิดเห็น อยู่ระหว่างร้อยละ 0.46-0.44 ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ หรือ ผู้ให้ข้อมูลหลัก

จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ	ความคลาดเคลื่อน	ความคลาดเคลื่อนลดลง
1-5	1.20-0.70	0.50
5-9	0.70-0.58	0.12
9-13	0.58-0.54	0.04
13-17	0.54-0.50	0.04
17-21	0.50-0.48	0.02
21-25	0.48-0.46	0.02
25-29	0.46-0.44	0.02

ที่มา: เกษม บุญอ่อน (2522)

1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ได้จากประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่รับชมของสถานีโทรทัศน์ ชุมชน 3 สถานี โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) จำนวนรวม 400 คน มีการกำหนดขนาดโดยใช้วิธีเปิดตารางสำเร็จตามเกณฑ์ของ Taro Yammane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ใช้วิธีกำหนดโควตาของกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างโดยเฉลี่ย เท่ากัน ซึ่งในทางปฏิบัติผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างรวม 414 ราย ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 จำแนกขนาดตัวอย่างตามสถานีโทรทัศน์ชุมชน

อายุ	สถานีโทรทัศน์ พะเยาทีวีชุมชน จังหวัดพะเยา	สถานีโทรทัศน์ ดิจิทัลชุมชน อุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี	สถานีโทรทัศน์ ทีวีชุมชน อันดามันมั่นคง จังหวัดกระบี่
ต่ำกว่า 21 ปี	23	23	23
21 – 30 ปี	23	23	23
31 – 40 ปี	23	23	23
41 – 50 ปี	23	23	23
51 – 60 ปี	23	23	23
มากกว่า 60 ปี	23	23	23
รวม	138	138	138

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1.1 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview Form) สำหรับเก็บข้อมูลเทคนิคเคลฟาย รอบที่ 1 เพื่อสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการสำคัญ นโยบายและมาตรการสนับสนุนการดำเนินการในด้านต่างๆ ของโทรทัศน์ชุมชน แนวโน้มในการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชนในอนาคต และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและการพึ่งพาตนเองของโทรทัศน์ชุมชน

2.1.2 แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 2 ชุด ได้แก่

1) แบบสอบถามที่พัฒนาและสังเคราะห์ขึ้นจากข้อมูลการสัมภาษณ์ สำหรับกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้ให้ข้อมูลหลัก ในการเก็บข้อมูลเทคนิคเคลฟาย รอบที่ 2 เพื่อตรวจสอบ ประเมิน ความสำคัญในแต่ละองค์ประกอบ และยืนยันความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการสำคัญ นโยบายและมาตรการสนับสนุนการดำเนินการในด้านต่างๆ ของโทรทัศน์ชุมชน แนวโน้มในการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชนในอนาคต และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและการพึ่งพาตนเองของโทรทัศน์ชุมชน

2) แบบสอบถาม สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่รับชมรายการ โทรทัศน์และอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่รับชมของสถานีโทรทัศน์ชุมชนจำนวน 3 สถานี โดยมีข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด และแนวนโยบายของโทรทัศน์ชุมชน ความต้องการสถานีโทรทัศน์ชุมชน และ ปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน

2.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยผู้วิจัยทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความเที่ยงของเนื้อหา ดังนี้

2.2.1 ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำเครื่องมือเพื่อขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาคุณวุฒิบัณฑิต หลังจากนั้นนำเสนอต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษาคุณวุฒิบัณฑิต เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ

1) รองศาสตราจารย์ไพบุลย์ คะเชนทรพรรค สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2) ดร.ภัทมัย อินทจักร คณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

3) ดร.นิคม ชัยขุนพล คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ

เมื่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ โดยตรวจสอบเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ของงานวิจัย (Item-Objective Congruence Index : IOC) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม เพื่อให้สามารถวัดได้ครอบคลุมประเด็นและตรงกับสิ่งที่ต้องการศึกษาโดยพิจารณาเป็นรายข้อ มีสูตรการคำนวณดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับแบบทดสอบ

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

การตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาสามารถกระทำโดย นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาว่า ข้อคำถามแต่ละข้อมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยหรือไม่อย่างไร ถ้ามีความสอดคล้องผู้เชี่ยวชาญจะให้ค่าเป็น “+1” แต่ถ้าผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อคำถามข้อนั้น

ไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์จะให้ค่าเป็น “-1” และในกรณีที่ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าข้อคำถามข้อนั้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือไม่ก็จะให้ค่าเป็น “0”

เกณฑ์ในการพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา คือ ค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป แสดงว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ในการพิจารณาแต่ละข้อคำถามว่าวัดได้ตรงกับเนื้อหาที่ต้องการวัด

ผลการตรวจสอบปรากฏว่า เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ดังนี้

(1) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 0.76 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

(2) แบบสอบถามสำหรับผู้ให้ข้อมูลหลัก มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 0.80 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

(3) แบบสอบถามสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่รับชมรายการโทรทัศน์และอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่รับชมสถานีโทรทัศน์ชุมชน มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 0.96 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.2.2 ความเที่ยงของเนื้อหา (Reliability) แบบสอบถามสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่รับชมรายการโทรทัศน์และอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่รับชมสถานีโทรทัศน์ชุมชน ผู้วิจัยใช้วิธีของครอนบาค (Cronbach) ในการหาความเที่ยง โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) เป็นการหาความเที่ยงในลักษณะของความสอดคล้องภายในของแบบสอบถาม ซึ่งสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) หรือสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยอาศัยการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค (Cronbach's reliability coefficient alpha) ซึ่งผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ที่ไม่ใช่ประชากรที่จะศึกษา จำนวน 30 ราย แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเที่ยงของเนื้อหา ดังนี้

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left\{ 1 - \frac{\sum Si^2}{St^2} \right\}$$

เมื่อ α คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อถือได้

K คือ จำนวนข้อทั้งหมด

Si^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนน

St^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนรวม

เกณฑ์ในการพิจารณาความเชื่อมั่น

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	0.71 – 1.00	แสดงว่ามีความเชื่อมั่นสูง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	0.41 – 0.70	แสดงว่ามีความเชื่อมั่นปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	0.21 – 0.40	แสดงว่ามีความเชื่อมั่นต่ำ
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	0.00 – 0.20	แสดงว่ามีความเชื่อมั่นต่ำมาก

ผลการตรวจสอบปรากฏว่า แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84 เมื่อเทียบกับเกณฑ์แล้วแปลผลได้ว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง (เกียรติสุดา ศรีสุข, 2552)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บตามแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา 2 ส่วน คือ

3.1 การสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นการเก็บข้อมูลเทคนิคเคลฟาย รอบที่ 1 เพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโทรทัศน์ชุมชน โดยผู้วิจัยได้เตรียมแนวคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ล่วงหน้าเกี่ยวกับแนวคิด นโยบาย และแนวโน้มของสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่สำคัญต่อการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย โดยใช้คำถามชุดเดียวกัน และผู้วิจัยผู้จัดบันทึกคำตอบในแบบสัมภาษณ์ รวมทั้งบันทึกเทปจากการสัมภาษณ์และบันทึกภาพด้วยกล้องถ่ายรูปไว้ หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์สังเคราะห์ โดยผู้วิจัยรวบรวมประเด็นเนื้อหาที่มีความใกล้เคียงกันไว้ในองค์ประกอบเดียวกัน รวมทั้งพยายามคงความหมายเดิมของผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้ให้ข้อมูลหลักเอาไว้ และนำไปหาค่าความถี่ของแต่ละองค์ประกอบ เพื่อนำไปสร้างแบบสอบถามต่อไป

3.2 การใช้แบบสอบถาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำการเก็บข้อมูล ดังนี้

3.2.1 การแจกแบบสอบถามกับผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 27 ราย เป็นการเก็บข้อมูลเทคนิคเคลฟาย ในรอบที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างมาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

3.2.2 การใช้แบบสอบถามกับประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่รับชมของสถานีโทรทัศน์ชุมชนจำนวน 3 สถานี ได้แก่ สถานีโทรทัศน์พะเยาทีวีชุมชน จังหวัดพะเยา สถานีโทรทัศน์ดิจิทัลชุมชนอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี และสถานีโทรทัศน์ทีวีชุมชนอันดามันมั่งคั่ง จังหวัดกระบี่

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นเรื่องแนวคิด นโยบาย และแนวโน้มนៃของการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ซึ่งเป็นขั้นตอนวิจัยอนาคต EDFR ในรอบที่ 1 โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักนั้นผู้วิจัยได้ส่งประเด็นการสัมภาษณ์ให้ผู้ให้ข้อมูลหลัก พิจารณาล่วงหน้า การสัมภาษณ์อยู่ในรูปแบบเปิดและให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ เมื่อได้รับคำสัมภาษณ์ครบทุกประเด็นและครบทุกท่านแล้ว ผู้วิจัยทำการพรรณนาวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ เพื่อมุ่งเน้นในประเด็นแนวโน้มนៃ เพื่อฉายภาพอนาคตในด้านที่คาดว่าจะมีโอกาสจะเกิดขึ้นจริง (Most Probably)

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาพิจารณาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตามขอบเขตเนื้อหาและใช้การศึกษาเอกสารเป็นกรอบที่ในการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการจัดระเบียบข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่อยู่ในประเภทเดียวกันเข้าด้วยกัน รวมถึงการจัดกลุ่ม จัดประเด็น จัดทำความถี่ของประเด็นแนวโน้มนៃที่ผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวถึง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์แล้วนำไปสร้างเป็นแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 2 โดยการนำส่งแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง ซึ่งในแบบสอบถามจะเป็นข้อมูลแนวโน้มนៃที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งหมดผนวกกับคำตอบเดิมของตนเอง โดยผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละท่านพิจารณาตอบคำถามแนวโน้มนៃ รวมถึงแนวโน้มนៃที่ผู้ให้ข้อมูลหลักให้ไว้จากการสัมภาษณ์อีกครั้งเพื่อยืนยันคำตอบให้เป็นฉันทามติต่อไป

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม EDFR รอบที่ 2 จากผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาลงรหัส (Coding) ตรวจสอบ วิเคราะห์ และทำการประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เป็นการอธิบายถึงลักษณะข้อมูลทั่วไปที่ได้เก็บรวบรวม แล้วนำเสนอเป็นตาราง (Table) โดยคำนวณหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) และคำนวณหาค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 1 กับควอไทล์ที่ 3 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้ของแนวโน้มนៃใดมีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญสอดคล้องหรือฉันทามติ (Consensus) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้ของแนวโน้มนៃใดมีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญไม่สอดคล้องหรือไม่เป็นฉันทามติ (เกษม บุญอ่อน, 2522) โดยผลการวิจัย คือ ผลที่ผ่านเกณฑ์จะต้องมีค่า ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) หรือ $Q_1 - Q_3$ มีค่าไม่เกิน 1.50 และได้ตอบสนองวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยต้องศึกษา จึงยุติกระบวนการสอบถามในการเก็บข้อมูลเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 2 ซึ่งถ้าความเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเป็นเอกพันธ์ (Homogeneity) ของคำตอบหรือฉันทามติแล้วถือว่าเป็นการเสร็จสิ้นกระบวนการ ต่อจากนั้นทำการคำนวณหาค่าฐานนิยม (Mode)

ผลต่างระหว่างมัชฐานและฐานนิยม เพื่อยืนยันทัศนคติที่สอดคล้องกันอีกครั้งแล้วจึงหาคำตอบที่ตกอยู่นอกพิสัย ควอไทล์ ถ้าข้อความที่ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นไม่สอดคล้องจะขอเหตุผลในการสนับสนุนคำตอบนั้น พร้อมทั้งแปลผลจากคำตอบที่ได้เพื่อสรุปเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยต่อไป

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ในการเก็บข้อมูลเทคนิคเคลฟาย ในรอบที่ 2 มีการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามในแต่ละส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการเลือกตอบเพียงข้อเดียว (Multiple Choice) โดยกำหนดค่าเป็นตัวเลขในระดับการวัดแบบนามกำหนด (Nominal Scales) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 2 ประกอบด้วยข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของแนวโน้มในแต่ละด้าน เป็นการเลือกตอบ โดยกำหนดค่าเป็นตัวเลขในการวัดแบบระดับช่วงหรืออันตรภาค (Interval Scales) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ การหาค่ามัชฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) มีระบบการให้คะแนน ที่แปลความหมายว่าองค์ประกอบนั้นมีความสำคัญและควรนำมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ดังนี้

- 5 หมายถึง แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นและเป็นจริง มากที่สุด
- 4 หมายถึง แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นและเป็นจริง มาก
- 3 หมายถึง แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นและเป็นจริง ปานกลาง
- 2 หมายถึง แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นและเป็นจริง น้อย
- 1 หมายถึง แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นและเป็นจริง น้อยที่สุด

ส่วนที่ 2.2 ค่ามัชฐาน (Median) ที่คำนวณได้จากคำตอบของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเกณฑ์ความเป็นไปได้หรือแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น พิจารณาในระดับมากและมากที่สุด คือ คะแนนมัชฐาน ตั้งแต่ 3.50 – 5.00 โดยการแปลความหมายตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดดังนี้

- อยู่ในช่วง 1.00 -1.49 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าแนวทางนั้นเป็นไปได้น้อยที่สุด
- อยู่ในช่วง 1.50 -2.49 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าแนวทางนั้นเป็นไปได้น้อย
- อยู่ในช่วง 2.50 -3.49 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าแนวทางนั้นเป็นไปได้ปานกลาง
- อยู่ในช่วง 3.50 -4.49 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าแนวทางนั้นเป็นไปได้มาก
- อยู่ในช่วง 4.50 -5.00 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าแนวทางนั้นเป็นไปได้มากที่สุด

ส่วนที่ 2.3 ภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของโทรทัศน์ชุมชนในแต่ละด้าน พิจารณาจากค่าคะแนนความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) 85 % ขึ้นไป มีระบบการให้คะแนนดังนี้

- 1 หมายถึง แนวทางที่พึงประสงค์
- 0 หมายถึง แนวทางที่ไม่พึงประสงค์

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่รับชมของสถานีโทรทัศน์ชุมชน จำนวน 414 ราย ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาลงรหัส (Coding) ตรวจสอบ วิเคราะห์ และทำการประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เป็นการอธิบายถึงลักษณะข้อมูลทั่วไปที่ได้เก็บรวบรวม แล้วนำเสนอเป็นตาราง (Table) การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มีการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามในแต่ละส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการเลือกตอบเพียงข้อเดียว (Multiple Choice) โดยกำหนดค่าเป็นตัวเลขในระดับการวัดแบบนามกำหนด (Nominal Scales) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและนโยบายโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) มีระบบการให้คะแนน ดังนี้

2 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและนโยบายโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

1 หมายถึง ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและนโยบายโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและนโยบายโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

ส่วนที่ 3 ความต้องการสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง เป็นการเลือกตอบโดยกำหนดค่าเป็นตัวเลขในการวัดแบบระดับช่วงหรืออันตรภาค (Interval Scales) ใช้การวิเคราะห์

ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) มีระบบการให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง ความต้องการมากที่สุด
- 4 หมายถึง ความต้องการมาก
- 3 หมายถึง ความต้องการปานกลาง
- 2 หมายถึง ความต้องการน้อย
- 1 หมายถึง ความต้องการน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 ปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน เป็นการเลือกตอบโดยกำหนดค่าเป็นตัวเลขในการวัดแบบระดับช่วงหรืออันตรภาค (Interval Scales) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) มีระบบการให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง ความสำเร็จมากที่สุด
- 4 หมายถึง ความสำเร็จมาก
- 3 หมายถึง ความสำเร็จปานกลาง
- 2 หมายถึง ความสำเร็จน้อย
- 1 หมายถึง ความสำเร็จน้อยที่สุด

การแปลผลการวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำมาแปลความหมายตามช่วงคะแนน โดยปรับเกณฑ์มาจากมาตรวัดเจตคติของลิเคอร์ท์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.50 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.50 – 4.49	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.50 – 3.49	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.50 – 2.49	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง “แนวคิด นโยบาย และแนวโน้มนำการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย” ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งผลการศึกษาดังนี้

- ตอนที่ 1 สถานการณ์ของการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชนในปัจจุบัน
- ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจและความต้องการของชุมชนที่มีต่อโทรทัศน์ชุมชน
- ตอนที่ 3 แนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนในปัจจุบัน
- ตอนที่ 4 นโยบายและมาตรการสนับสนุนการดำเนินงานของโทรทัศน์ชุมชน
- ตอนที่ 5 แนวโน้มนำการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย
- ตอนที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน
- ตอนที่ 7 ภาพอนาคตโทรทัศน์ชุมชนที่พึงประสงค์

ตอนที่ 1 สถานการณ์ของการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชนในปัจจุบัน

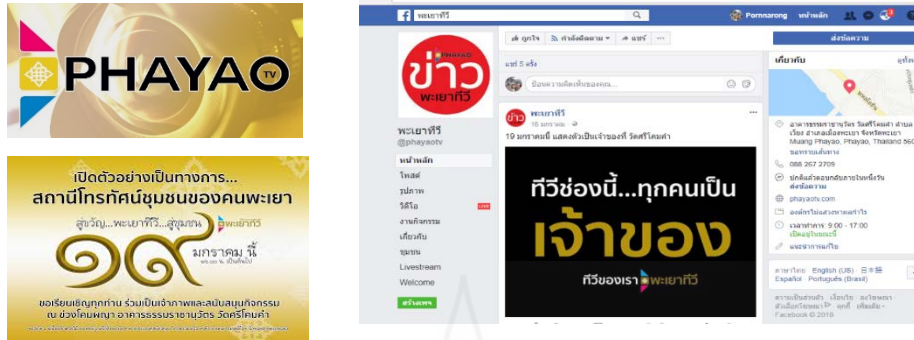
จากการศึกษาสถานีโทรทัศน์ชุมชนนำร่องด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักและการศึกษาจากเอกสาร พบว่า รูปแบบของการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนมีความเป็นอิสระ โดยลักษณะการจัดตั้งสถานีฯ เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม มีอำนาจและการบริหารจัดการทั้งด้านนโยบาย การเงิน การดำเนินการและการคัดเลือกเนื้อหา รวมถึงความเป็นอิสระในการจัดสรรเวลาและรายการของชุมชน โดยไม่ขึ้นกับสถานีโทรทัศน์หลักของรัฐบาล ซึ่งสถานีโทรทัศน์ชุมชนแต่ละแห่งมีอำนาจในการบริหารจัดการในการตอบสนองท้องถิ่น ได้เต็มศักยภาพ จนได้รับการยอมรับจากคนในสังคมว่าเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศ ซึ่งที่ผ่านมาสถานีโทรทัศน์ชุมชนทั้ง 3 แห่ง ที่ทำการศึกษาคือ สถานีโทรทัศน์พะเยาทีวีชุมชน จังหวัดพะเยา สถานีโทรทัศน์ดิจิทัลชุมชนอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี และสถานีโทรทัศน์ทีวีชุมชนอันดามันมั่นคง จังหวัดกระบี่ ได้ออกอากาศผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต สื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, YouTube, Line และเว็บไซต์ของโทรทัศน์ชุมชน รวมทั้งออกอากาศผ่านเคเบิลทีวีท้องถิ่น และเมื่อได้รับการสนับสนุน

งบประมาณในการดำเนินงานจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) สถานีโทรทัศน์ชุมชนแต่ละแห่งก็ยังจำเป็นต้องออกอากาศในรูปแบบเดิม เนื่องจาก กสทช. จะต้องใช้ระยะเวลา 2 ปีในการเปลี่ยนระบบจากแอนะล็อกเป็นดิจิทัลทั้งหมด หรือจะแล้วเสร็จภายในปี 2561

โดยผลการศึกษาโครงการสถานีโทรทัศน์ชุมชนนำร่องทั้ง 3 สถานี คือ สถานีโทรทัศน์พะเยาทีวีชุมชน จังหวัดพะเยา สถานีโทรทัศน์ดิจิทัลชุมชนอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี และสถานีโทรทัศน์ทีวีชุมชนอันดามันมั่นคง จังหวัดกระบี่ ใน 7 ประเด็น การบริหารจัดการเป้าหมายในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วม การหารายได้ กระบวนการดำเนินการ เนื้อหาสาระรูปแบบรายการ และการแพร่ภาพกระจาย มีดังนี้

1. โครงการโทรทัศน์ชุมชนพะเยาทีวีชุมชน จังหวัดพะเยา

หลังจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ได้อนุมัติโครงการนำร่องโทรทัศน์ชุมชนจำนวน 3 โครงการ โดยโครงการโทรทัศน์ชุมชนพะเยาทีวีชุมชนได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ (กทปส.) เป็นระยะเวลา 2 ปี โดยพะเยาทีวีชุมชนได้ดำเนินการต่อออกจากโครงการเดิมที่ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2552 ซึ่งเป็นความร่วมมือของสถาบันปวงศญาพยาว มหาวิทยาลัยพะเยา และไทยพีบีเอส ทำงานภายใต้ที่ปรึกษาที่มาจากส่วนต่างๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ ขณะเดียวกันได้ร่วมเครือข่ายภาคประชาสังคม สถาบันวิชาการ ผลักดันเชิงนโยบายพยายามให้ทีวีชุมชนเกิดทุกพื้นที่ แบ่งปันพัฒนาองค์ความรู้ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการในด้านการผลิตรายการต้นแบบต่างๆ เช่น รายการสารคดี รายการผสมผสานภูมิปัญญา งานวิจัย รายการ ข่าว สนทนา จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน และร่วมกับเครือข่ายต่างๆ ภายในชุมชน โดยยึดหลักคิดสำคัญของทีวีชุมชน คือ ความเป็นเจ้าของเกิดขึ้นจริง การบริหารจัดการองค์กร ที่เป็นสถาบัน ขนาดหรือทักษะ รูปแบบเนื้อหา รายการ เครื่องมือ ความคิดสร้างสรรค์ เป็นความคิดร่วม

ภาพที่ 4.1 โครงการนำร่องพะเยาทีวีชุมชน

โครงการโทรทัศน์ชุมชนพะเยาทีวีชุมชน แบ่งคุณลักษณะที่สำคัญของการเป็น “โทรทัศน์ชุมชน” ได้ 7 คุณลักษณะ ได้ดังนี้

1.1 การบริหารจัดการ

การบริหารงานของโทรทัศน์ชุมชนพะเยาภายใต้แนวคิดการทำงานเพื่อคนในชุมชน และตอบสนองความคาดหวังและความต้องการของคนในชุมชน โดยรอบที่ต้องการสื่อที่สร้างจิตสำนึกสาธารณะ การอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี และอัตลักษณ์ให้กับพลเมือง ซึ่งโดยมีการบริหารจัดการดังนี้

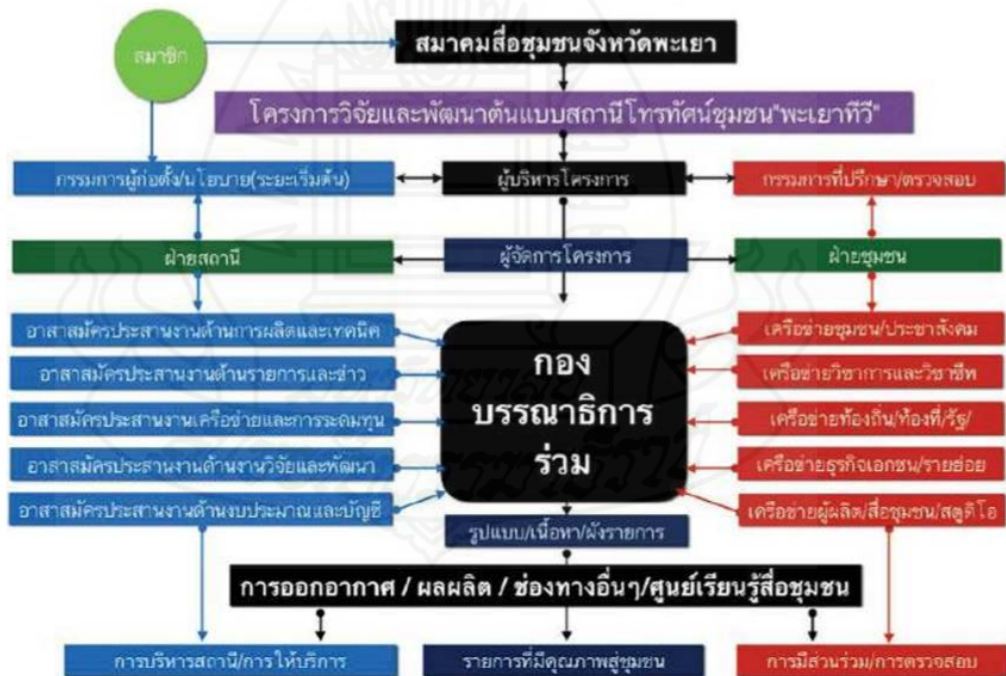
1.1.1 การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล สถานีโทรทัศน์ชุมชนพะเยามีการจัดให้อาสาสมัครในชุมชนเข้าร่วมจัดรายการ หรือร่วมรายการ การเปิดให้สถานีเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ในชุมชน และตัวเชื่อมโยงความร่วมมือต่างๆ ในชุมชนผ่านเนื้อหาที่ออกอากาศ เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การร่วมกำหนดและผลิตรายการแบบอาสาสมัครมากกว่าให้มีอาชีพหรือเจ้าหน้าที่สถานีฯ เป็นผู้ผลิตรายการ

1.1.2 การบริหารจัดการทุน สถานีโทรทัศน์ชุมชนพะเยามีแนวทางในการจัดการรายได้จาก การบริจาคเงินจากประชาชน และภาคส่วนต่างๆ ให้สถานีและงบประมาณที่ได้จากรัฐบาล 2 ส่วนคือ 1) เงินกองทุนสนับสนุนโครงการวิจัยและพัฒนาสถานีโทรทัศน์ชุมชนจาก กสทช. และ 2) เงินทุนสนับสนุนโครงการออกแบบสื่อชุมชนบนมือถือเพื่อสร้างสรรค์ประเทศไทย 4.0 จาก กทปส. โดย การให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการงบประมาณเพื่อพัฒนาสถานีให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ และสามารถตรวจสอบได้

ภาพที่ 4.2 การรับเงินอุดหนุนเพื่อการบริหารจัดการ

1.1.3 การบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ การลดขนาดของกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์ และการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ที่มีราคาแพง ด้วยการประยุกต์ใช้เทคนิค Mobile Production ในการดำเนินการผลิตของสถานีโทรทัศน์ชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในการสนับสนุนการแพร่ภาพ โดยการใช้ระบบอินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการนำเสนอควบคู่กับการใช้คลื่นความถี่วิทยุโทรทัศน์ในอนาคต

ภาพที่ 4.3 โครงสร้างการบริหารสถานีโทรทัศน์ชุมชนพะเยา

สถานีโทรทัศน์ชุมชนพะเยาดำเนินการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนขึ้นเป็นของชุมชน ดำเนินการโดยชุมชน และจัดรายการโดยชุมชน เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการและความสนใจของชุมชน โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาในเชิงสังคมของชุมชน ความเข้มแข็ง และสร้างพลังของชุมชนให้มีสิทธิ์มีเสียงในสังคมมากขึ้น เน้นการมีส่วนร่วมของสาธารณะและอาสาสมัครเพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านวัฒนธรรมประเพณี และภาษาถิ่น รวมทั้งเป็นกระบอกเสียงของชนกลุ่มน้อยหรือผู้ด้อยโอกาส

1.2 การมีส่วนร่วม

สถานีโทรทัศน์ชุมชนพะเยามีการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมทั้ง 3 ระดับ คือ การมีส่วนร่วมในฐานะผู้รับหรือผู้ใช้ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมในฐานะผู้วางแผน การมีส่วนร่วมในฐานะผู้ผลิตหรือร่วมผลิตในการจัดรายการ เช่น การจัดให้อาสาสมัครในชุมชนเข้าร่วมจัดรายการหรือร่วมรายการ การเปิดให้สถานีเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ในชุมชน และตัวเชื่อมโยงความร่วมมือต่างๆ ในชุมชนผ่านเนื้อหาที่ออกอากาศ การรับชมรายการต่างๆ ของสถานีโทรทัศน์ชุมชน และการแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ของชุมชนผ่านทางรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชน

1.3 การหารายได้

สถานีโทรทัศน์ชุมชนพะเยาได้รับการสนับสนุนเงินจาก สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ (กทปส.) ในลักษณะการอุดหนุน 2 ระยะ คือระยะเริ่มการก่อตั้ง และระยะดำเนินการ รวมทั้งการได้รับการบริจาค อุดหนุนจากองค์กร หน่วยงาน ห้างร้านในท้องถิ่นและชุมชน

1.4 กระบวนการดำเนินการ

การดำเนินงานและการขับเคลื่อนของพะเยาทีวีชุมชน จะมุ่งเน้นประเด็นทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง เรียกว่า “การสร้างพื้นที่การสื่อสารสาธารณะชุมชน” ซึ่งเนื้อหาที่นำเสนอก็จะมาจากกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้น เช่น การจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เวทีระดมสมอง การสร้างฉันทามติในประเด็นสำคัญของท้องถิ่น พร้อมกับเชื่อมโยงเนื้อหาไปยังสื่อใหญ่ระดับชาติมานำเสนอ หรือมีการบันทึกเทปรายการเพื่อเผยแพร่ทางสื่อสังคมออนไลน์ต่อไป

1.5 เนื้อหาและรูปแบบรายการ

เนื้อหาสาระหลักที่นำเสนอทางพะเยาทีวีชุมชน ได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรม คุณค่าทางอัตลักษณ์ การจัดเวทีสาธารณะ การเปิดเสวนาในชุมชน การสนทนาเรื่องอนาคตหรือเรื่องที่กำลังจะเกิดขึ้น และ เนื้อหาสาระทางวิชาการที่สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ประชาชน

ในชุมชน โดยส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นระหว่างกัน ส่งเสริมการพัฒนาในระดับชุมชน ในประเด็นสุขภาพ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และประชาธิปไตย เป็นหลัก

ในส่วนของรูปแบบรายการที่นำเสนอส่วนใหญ่เน้นในส่วนของกรรงานข่าว ภายในท้องถิ่น ข่าวการศึกษา ศาสนาวัฒนธรรม อาชีพชุมชน สิ่งแวดล้อม รายการสนทนา และรายการถ่ายทอดสดชุมชน เป็นต้น ซึ่งเน้นให้คนในชุมชนสามารถแสดงความคิดเห็น ส่งผลให้เกิดการสร้างเครือข่ายชุมชน อาทิ เครือข่ายภาครัฐ จิตอาสา เยาวชน และรวมเครือข่ายประชาชน เพื่อสร้างพื้นฐานยกระดับคุณภาพชุมชนให้มีบทบาท และสนับสนุนการเป็นเจ้าของสื่อโทรทัศน์ สร้างแรงบันดาลใจ ความคิดสร้างสรรค์ เกิดการรักถิ่นฐาน การคืนถิ่นเพื่อกลับมาพัฒนาพื้นที่ต่อไป

1.6 การแพร่ภาพกระจายเสียง

ปัจจุบันสถานีโทรทัศน์ชุมชนพะเยาดำเนินการแพร่ภาพผ่านช่องทางสื่อสังคมต่างๆ เช่น Face Book, YouTube, Line และ Website ของทีวีชุมชน รวมทั้งออกอากาศผ่านเคเบิลทีวี ในท้องถิ่นเป็นหลัก จนกว่าจะได้จะออกอากาศทางคลื่นความถี่วิทยุโทรทัศน์ต่อไปในอนาคต

ภาพที่ 4.4 ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ของพะเยาทีวีชุมชน

ปัจจุบันสถานีโทรทัศน์ชุมชนพะเยาทีวีชุมชน อยู่ในช่วงระหว่างเตรียมการและดำเนินการออกอากาศผ่านช่องทางสื่อสังคมเป็นหลัก ทั้งรูปแบบรายการสดและรายการที่บันทึกเทป เพื่อนำมาออกอากาศในภายหลัง ซึ่งหลังจากได้รับงบประมาณในการดำเนินการจัดตั้ง ได้นำไปพัฒนา

ปรับปรุงทั้งในส่วนของสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ที่จำเป็นต่อการผลิตรายการโทรทัศน์ให้มีความสอดคล้องกับเทคโนโลยีการแพร่ภาพโทรทัศน์ระบบดิจิทัลในปัจจุบัน

2. โครงการโทรทัศน์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดอุบลราชธานี

โครงการโทรทัศน์ดิจิทัลชุมชนอุบลราชธานีได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะ (กทปส.) เป็นระยะเวลา 2 ปี เช่นเดียวกันกับสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่ได้รับคัดเลือกเป็นโครงการโทรทัศน์ชุมชนนำร่อง โดยโทรทัศน์ชุมชนอุบลราชธานี เริ่มต้นจากมูลนิธิสื่อสร้างสุข ได้ทราบว่ามีความหมายในมาตรา 49 ที่ระบุว่า ต้องจัดให้ภาคประชาชนได้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประโยชน์สาธารณะ จึงมีความสนใจที่จะดำเนินการจัดตั้งโทรทัศน์ชุมชนขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ ต้องเป็นสื่อที่มีความอิสระ เป็นกลาง เข้าถึงง่าย ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอเนื้อหา ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ธรรมชาติ เด็กและเยาวชน บันเทิง นำเสนอปัญหาของชุมชนชน สร้างนักสื่อสารชุมชน และเปิดพื้นที่ให้กับคนด้อยโอกาส ด้วยการกำหนดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ เป็นผู้ชม เป็นแหล่งข่าว เป็นผู้ร่วมผลิต เป็นผู้ผลิตเอง เป็นผู้ให้การสนับสนุน และอื่นๆ โดยสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดอุบลราชธานี มีการลงพื้นที่เพื่อเตรียมความพร้อมของชุมชน ด้วยการให้ข้อมูลในเรื่องของความเป็นมาของโทรทัศน์ชุมชน การสำรวจการรับชมโทรทัศน์ การสอบถามเนื้อหาที่ต้องการรับชม การสำรวจปัญหาภายในชุมชน ตลอดจนถึงกระบวนการอบรมการผลิตสื่อ ในเขตพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 5 พื้นที่ จังหวัดศรีสะเกษ 1 พื้นที่ และจังหวัดอำนาจเจริญ 1 พื้นที่

ดังนั้นในการดำเนินการสำรวจถึงความพร้อมของชุมชนในการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนนำร่อง สรุปได้ว่า ชุมชนให้ความสนใจและมีความพร้อมที่จะดำเนินการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชน โดยให้มูลนิธิสื่อสร้างสุขและตัวแทนของแต่ละชุมชนเสนอต่อ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และได้รับการอนุมัติเป็นโครงการนำร่องโทรทัศน์บริการชุมชนในจำนวนทั้งหมด 3 โครงการ ในปีพุทธศักราช 2560 ที่ผ่านมา และปัจจุบันอยู่ในระหว่างการทดลองดำเนินการออกอากาศ

ภาพที่ 4.5 โครงการนำร่องดิจิทัลชุมชนอุดรราชธานี

โครงการโทรทัศน์ดิจิทัลชุมชนจังหวัดอุดรราชธานี แบ่งลักษณะที่สำคัญของการเป็น “โทรทัศน์ชุมชน” ใน 7 ด้านดังนี้

2.1 การบริหารจัดการ

การบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนอุดรราชธานีอยู่ภายใต้แนวคิดการพลังชุมชนขับเคลื่อนอนาคต โดยการกำหนด 3 ยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่การทำโทรทัศน์ชุมชน คือ การเปลี่ยนปัญหาให้เป็นปัญญา การเปลี่ยนประเด็นเดี่ยวให้เป็นประเด็นร่วม และ การเปลี่ยนผู้ชมเป็นผู้ผลิตที่วิจนเกิดคุณค่าร่วมและเป็นรูปธรรม โดยมีการบริหารจัดการดังนี้

2.1.1 การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล สถานีโทรทัศน์ชุมชนอุดรราชธานีได้มีการจัดตั้งกรรมการดำเนินการที่หลากหลายเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ และมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิต ทั้งเป็นพระสงฆ์ นักธุรกิจ ผู้พิการ สื่อมวลชน นักวิชาการ เยาวชน และชุมชนร่วมกันฝึกอบรมในเรื่องการผลิตรายการโทรทัศน์ ให้กับอาสาสมัคร เพื่อให้เกิดทักษะ ความเชี่ยวชาญ และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยร่วมกับสถานีโทรทัศน์ภาคสาธารณะ

ไทยทีพีบีเอส (TPBS) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี และผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการโทรทัศน์อยู่แล้ว ในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

2.1.2 การบริหารจัดการทุน สถานีโทรทัศน์ชุมชนอุบลราชธานีมีการกำหนดกลไกเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถานีโทรทัศน์ชุมชนด้านการจัดการงบประมาณ ที่ได้รับจากการบริจาคเงินให้สถานีและการอุดหนุนทางการเงินแก่สถานีที่โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ และมีการวางแผนในการใช้งบประมาณในการพัฒนาสถานีอย่างชัดเจน

2.1.3 การบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ สถานีโทรทัศน์ชุมชนอุบลราชธานีดำเนินการพัฒนาปรับปรุงวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการผลิตรายการ ให้มีความสอดคล้องกับงบประมาณและรายได้ ที่ได้รับการจัดสรรและอุดหนุนจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ (กทปส.)

ภาพที่ 4.6 โครงสร้างคณะกรรมการโทรทัศน์ชุมชนอุบลราชธานี

2.2 เป้าหมายในการดำเนินงาน

สถานีโทรทัศน์ชุมชนอุบลราชธานีมีเป้าหมายหลักในการสร้างนักสื่อสารชุมชน เปิดพื้นที่ให้คนด้อยโอกาส มีความเป็นอิสระ เป็นกลาง เข้าถึงง่าย ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการนำเสนอเรื่องราวต่างๆ ของชุมชน เช่น เนื้อหาด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ชุมชน ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ธรรมเนียมปฏิบัติ เด็กและเยาวชน ตลอดจนการแสวงหาแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถานีให้ยั่งยืน เช่น การวางโครงสร้างการดำเนินงานที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม การฝึกอบรมประชาชนในชุมชนให้มีความเข้าใจในกระบวนการบริหารจัดการองค์กร และกระบวนการผลิตการ

2.3 การมีส่วนร่วม

สถานีโทรทัศน์ชุมชนอุบลราชธานีเน้นหนักการมีส่วนร่วมในการรับชมรายการต่างๆ ของสถานีโทรทัศน์ชุมชน และการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ของชุมชนผ่านทางรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชน ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการกำหนดกลไกเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถานีโทรทัศน์ชุมชน เช่น การฝึกอบรม การบริหารจัดการองค์กร และงบประมาณ

2.4 การหารายได้

สถานีโทรทัศน์ชุมชนอุบลราชธานีกำหนดรูปแบบการหารายได้ของสถานีโทรทัศน์ โดยการรับบริจาคจากประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งการได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐกิจ การส่งเสริมการขายสินค้าชุมชนในรูปแบบ E-Commerce ชุมชน ด้วยวิธีประกาศรายชื่อผู้ให้การสนับสนุนการผลิตรายการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชน ในกรอบเวลาที่กำหนดของสถานี โดยการกำหนด เวลา ปริมาณ ขอบข่าย และวิธีการนำเสนอเนื้อหาของการโฆษณาสาธารณะต้องเป็นไปอย่างสมเหตุสมผล

2.5 กระบวนการดำเนินการ

การดำเนินการของสถานีโทรทัศน์ชุมชนอุบลราชธานี เน้นการดำเนินงานที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน การฝึกอบรมประชาชนในชุมชนให้มีความเข้าใจในกระบวนการบริหารจัดการองค์กร และกระบวนการผลิต ให้มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการทั้งด้านนโยบาย การเงิน การดำเนินการ การคัดเลือกเนื้อหา การจัดสรรเวลาและรายการของท้องถิ่น โดยไม่ขึ้นกับสถานีโทรทัศน์แม่ข่าย รวมถึงการมีส่วนร่วมในการรับชมรายการต่างๆ ของสถานีฯ และแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ของชุมชนผ่านทางรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชนอุบลราชธานี

2.6 เนื้อหาและรูปแบบรายการ

สถานีโทรทัศน์ชุมชนอุบลราชธานีนำเสนอเนื้อหาสาระส่วนใหญ่เน้นเนื้อหารายการที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน หรือเหตุการณ์ที่เป็นข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะหรือที่เกิดขึ้น โดยเน้นเหตุการณ์ในชุมชนที่ปัญหาของคนในพื้นที่ เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าปัจจุบันคนในพื้นที่กำลังประสบกับเหตุการณ์อะไรบ้าง เช่น ปัญหาการปราบปรามทุจริต ปัญหาการคอร์ปชั่น ปัญหาที่ดิน ปัญหาน้ำท่วมที่ประชาชนไม่ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานรัฐ ปัญหาโรงงานปล่อยน้ำเสีย ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่สำหรับชาวบ้านจึงเกิดความขัดแย้งในพื้นที่ การสื่อสารหรือการเข้าถึงประชาชนทำให้ปัญหาต่างๆ ได้รับการแก้ไข และในส่วนของรูปแบบรายการหลักที่ออกอากาศจะอยู่ในรูปแบบข่าวท้องถิ่น ข่าวราคาพืชผล ข่าวพยากรณ์อากาศ ข่าวอุบัติเหตุ รายการการ์ตูน รายการเพลง เป็นต้น

2.7 การแพร่ภาพกระจายเสียง

ปัจจุบัน โครงการสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลชุมชนอุบลราชธานี ได้ดำเนินการตามแผนงานทดลองออกอากาศโทรทัศน์ชุมชนของ กสทช. โดยในช่วงระยะเวลา 6 เดือนแรกเป็นการเตรียมความพร้อมในด้านอาคารสถานที่ เครื่องมืออุปกรณ์ และบุคลากรสายการผลิตต่างๆ ในช่วงแรกใช้ช่องทางการออกอากาศผ่านสื่อสังคมออนไลน์ Facebook Live หรือ YouTube และผ่านทางเว็บไซต์ทีวี โดยเมื่อมีการเปลี่ยนผ่านเป็นระบบดิจิทัลอย่างสมบูรณ์ การรับชมรายการของทางสถานีฯ ผ่านทางคลื่นความถี่โดยใช้กล่องรับสัญญาณต่อไปในอนาคต

ภาพที่ 4.7 ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ของสถานีโทรทัศน์ชุมชนอุบลราชธานี

3. โครงการทีวีชุมชนอันดามันมั่นคง

การบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนอันดามันมั่นคง อยู่ภายใต้แนวคิดการนำเสนอเรื่องราวของชุมชนในมิติที่หลากหลายของอันดามัน และมิติสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม การเมืองที่มีความแตกต่าง มุ่งหวังให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชน ในจังหวัดพังงา กระบี่ และภูเก็ต ให้สอดคล้องกับบริบทชุมชนท้องถิ่นอันดามัน พร้อมทั้งพัฒนาศักยภาพของชุมชน เน้นการสื่อสารให้ความรู้เรื่องภัยพิบัติ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามัน

ภาพที่ 4.8 โครงการนำร่องทีวีชุมชนอันดามันมั่นคง

โครงการโทรทัศน์ชุมชนจังหวัดอุบลราชธานี แบ่งลักษณะที่สำคัญของการเป็น “โทรทัศน์ชุมชน” ใน 7 ด้านดังนี้

3.1 การบริหารจัดการ

โครงการสถานีโทรทัศน์ชุมชนอันดามันมั่นคง มีการสนับสนุนให้ชุมชนร่วมคิด ร่วมทำ และเสริมทักษะการสื่อสารในรูปแบบ Mobile Journalist (Mojo) และ Backpack Journalist เพื่อให้ชุมชนสามารถผลิตสื่อด้วยตนเอง เกิดความคล่องตัวในการทำงาน และสามารถผลิตสื่อที่เป็นความต้องการของชุมชน เข้าถึงวิถีชุมชน และวัฒนธรรมท้องถิ่น พร้อมทั้งเสริมทักษะกระบวนการผลิตสื่อโทรทัศน์ รวมถึงการปลูกฝังด้านจริยธรรม จรรยาบรรณของการเป็นสื่อ ให้ความรู้ในรูปแบบของนิเทศศาสตร์ชุมชนแก่อาสาสมัครในพื้นที่

3.1.1 การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล สถานีโทรทัศน์ชุมชนอันดามันมั่นคงมีการฝึกอบรมในเรื่องการผลิตรายการโทรทัศน์ ด้านเทคนิคการถ่ายทำแบบ Mobile Journalist (Mojo) และ Backpack Journalist ให้กับอาสาสมัครในพื้นที่ เพื่อให้เกิดทักษะ ความเชี่ยวชาญ และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้จริง

3.1.2 การบริหารจัดการทุน สถานีโทรทัศน์ชุมชนอันดามันมีการจัดสรรงบประมาณที่ได้จากการสนับสนุนในการจัดซื้อเครื่องมือ และอุปกรณ์ที่มีคุณภาพ ในการผลิตรายการโทรทัศน์ที่เรียบง่าย

3.1.3 การบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ สถานีโทรทัศน์ชุมชนอันดามันมั่นคง มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีในกระบวนการผลิตรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชน เพื่อให้มีความสอดคล้อง เหมาะสมกับงบประมาณที่ได้รับจาก กสทช. และรายได้จากการระดมทุนจากประชาชนในพื้นที่

ภาพที่ 4.9 โครงสร้างการบริหารสถานีโทรทัศน์ชุมชนอันดามันมั่นคง
(ที่มา : เอกสารเผยแพร่รายงานการศึกษาและแนวทางการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชน สำหรับประเทศไทย, 2561)

3.2 เป้าหมายในการดำเนินงาน

เป้าหมายหลักของการดำเนินการของสถานีโทรทัศน์ชุมชนอันดามันมั่นคง ยังคงให้ความสำคัญเน้นหนักไปที่เรื่องของภัยพิบัติ และการปรับตัวกับเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศของชุมชนชายฝั่งอันดามัน และการนำเสนอของสถานีฯ จะต้องมีความแตกต่างจากสถานีโทรทัศน์ช่องหลัก

3.3 การมีส่วนร่วม

สถานีโทรทัศน์ชุมชนอันดามันมั่นคง เน้นหนักการมีส่วนร่วมในรายการ เช่น การจัดให้อาสาสมัครในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการถ่ายทำ การผลิตรายการ และร่วมรายการ ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างคนอันดามัน โดยส่งผ่านเรื่องราวต่างๆ ในรูปแบบของเครือข่ายทีวีชุมชนในจังหวัดพังงา กระบี่ และภูเก็ต ซึ่งเป็นแนวคิดในการเพิ่มมูลค่าของเนื้อหาสาระจากพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันดามัน

3.4 การหารายได้

สถานีโทรทัศน์ชุมชนอันดามันมั่นคง ได้รับการสนับสนุนเงินลงทุนในการดำเนินการโครงการต้นแบบจากการได้รับทุนอุดหนุนจาก กสทช. กองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการ โทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ สำหรับสถานีโทรทัศน์ชุมชน และได้จากการบริจาคเงินให้สถานีจากประชาชนในพื้นที่ ซึ่งเป็นการอุดหนุนทางการเงินแก่สถานีที่ไม่ใช่ในรูปแบบของการโฆษณาหรือการสนับสนุนรายการ

3.5 กระบวนการดำเนินการ

การดำเนินงานมีการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนอันดามันมั่นคง ที่คาร์มินฟาร์ม จังหวัดพังงา เป็นสถานีหลัก โดยมีมูลนิธิริรักษ์ไทยเป็นผู้ประสานงานเครือข่าย และสนับสนุนส่งเสริมกระบวนการดำเนินงานของสถานี โดยเน้นหนักในเรื่องกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์ที่ใช้โทรศัพท์มือถือในการสื่อสารออกไปสู่ชุมชน ซึ่งมีคณาจารย์และนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต เข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือในเรื่องความรู้ทางนิเทศศาสตร์ ในส่วนของกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์เบื้องต้นสำหรับชุมชนอย่างต่อเนื่อง

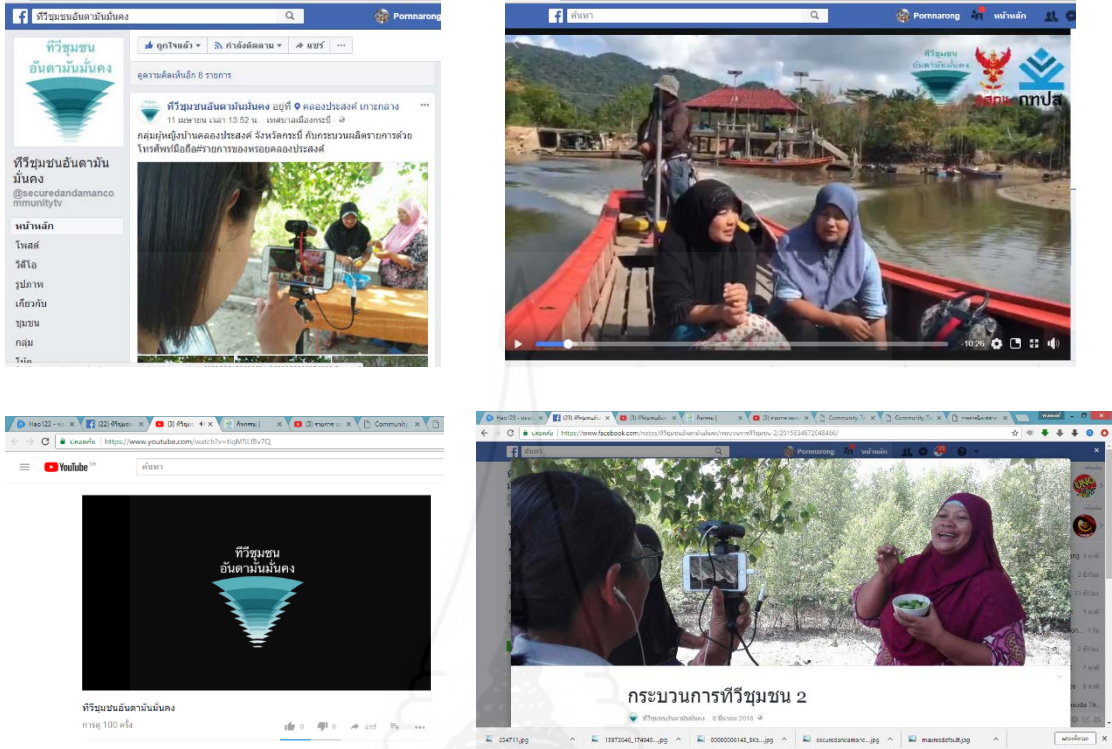
3.6 เนื้อหาและรูปแบบรายการ

สถานีโทรทัศน์ชุมชนอันดามันมั่นคงนำเสนอเนื้อหาเรื่องภัยพิบัติ ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญในพื้นที่ชายฝั่งอันดามัน รวมถึงการสร้างฐานเครือข่ายการจัดการด้านภัยพิบัติ ติดตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศในพื้นที่เสี่ยงภัย และส่งเสริมให้ประชาชนสามารถคุ้มครอง ป้องกัน สร้างระบบชุมชนเข้มแข็ง โดยการจัดการทรัพยากรของชุมชน สร้างวิถีชีวิตและวัฒนธรรม ผ่านแนวคิดในการเปลี่ยนชาวชุมชนอันดามันให้ทุกคนกลายเป็นสื่อ เช่น ประชาชนสามารถรายงานข่าวสภาพอากาศได้ตลอดเวลาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ Facebook Live และส่งเสริมประชาชนในชุมชนให้รู้จักบ้านเกิด และพยายามพัฒนายกระดับชุมชนของตัวเองให้ดีขึ้นต่อไป

ในส่วนของรูปแบบรายการหลักที่ออกอากาศอยู่ในลักษณะของการรายงานข่าว สถานการณ์ของการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศในพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติทางทะเล รายการสารคดี ที่นำเสนอเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น การรณรงค์ส่งเสริมให้เฝ้าระวังภัยพิบัติต่างๆ รายการถ่ายทอดสด เวทีเสวนาต่างๆ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อชุมชน

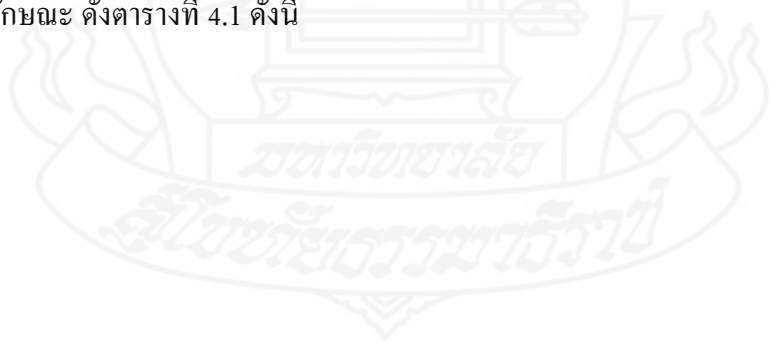
3.7 การแพร่ภาพกระจายเสียง

ปัจจุบัน โครงการสถานีโทรทัศน์อันดามันมั่นคง ได้ดำเนินการตามแผนงานทดลองออกอากาศโทรทัศน์ชุมชนของ กสทช. ในช่วงแรกใช้ช่องทางการแพร่ภาพผ่านสื่อสังคมออนไลน์ Facebook Live และ Youtube ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

ภาพที่ 4.10 ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ของทีวิชุมชนอันดามันมันคง

ผู้วิจัยขอเสนอสรุปข้อมูลเปรียบเทียบประเด็นในการศึกษาสถานการณ์การบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ตามคุณลักษณะที่สำคัญของการเป็น “โทรทัศน์ชุมชน” ใน 7 คุณลักษณะ ดังตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ตารางเปรียบเทียบการศึกษาศานการณ์การบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน ตามคุณลักษณะที่สำคัญของการเป็นโทรทัศน์ชุมชน

การบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน	โครงการโทรทัศน์ชุมชนพะเยาทีวีชุมชน	โครงการโทรทัศน์ดิจิทัลชุมชนอุบลราชธานี	โครงการโทรทัศน์ชุมชนอันดามันมั่งคั่ง
1. คุณลักษณะด้านการบริหารจัดการ	- เน้นการทำงานเพื่อคนในชุมชน และตอบสนองความคาดหวังและความต้องการของคนในชุมชน โดยรอบที่ต้องการสื่อที่สร้างจิตสำนึกสาธารณะ และ การอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี และอัตลักษณ์ให้กับพลเมือง - เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ร่วมกำหนดและผลิตรายการแบบอาสาสมัคร ผ่านเนื้อหาที่ออกอากาศ และการลดขนาดของกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์ และการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ที่มีราคาแพง - โดยได้รับความร่วมมือและสนับสนุนทางด้านวิชาการเกี่ยวกับกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์จากสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส กับมหาวิทยาลัยพะเยา	- การกำหนด 3 ยุทธศาสตร์สำหรับโทรทัศน์ชุมชน คือ การเปลี่ยนปัญหาให้เป็นปัญหา การเปลี่ยนประเด็นเดี่ยวให้เป็นประเด็นร่วม และ การเปลี่ยนผู้ชมเป็นผู้ผลิตที่วิจันเกิดคุณค่าร่วมและเป็นรูปธรรม - เน้นการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล โดยการจัดตั้งกรรมการการดำเนินงานที่หลากหลายเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ และมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิต - โดยได้รับความร่วมมือและสนับสนุนทางด้านวิชาการเกี่ยวกับกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์จากสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส กับมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	- เน้นการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล การสนับสนุนให้ชุมชนร่วมคิดร่วมทำ และเสริมทักษะการสื่อสารในรูปแบบ Mobile Journalist (Mojo) และ Backpack Journalist เพื่อให้ชุมชนสามารถผลิตสื่อด้วยตนเองได้ - โดยได้รับความร่วมมือและสนับสนุนทางด้านวิชาการเกี่ยวกับกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์จากสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส กับมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
2. คุณลักษณะด้านเป้าหมายในการดำเนินงาน	เป้าหมายหลักเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาในเชิงสังคมของชุมชนเน้นการมีส่วนร่วมของสาธารณะและอาสาสมัครเพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านวัฒนธรรมประเพณี และภาษาถิ่น	เป้าหมายหลักคือการสร้างนักสื่อสารชุมชน เปิดพื้นที่ให้คนด้อยโอกาส มีความเป็นอิสระ เป็นกลาง เข้าถึงง่าย ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการนำเสนอเรื่องราว ปัญหาต่างๆ ของชุมชน	เป้าหมายหลักเน้นหนักไปที่เรื่องของภัยพิบัติ และการปรับตัวกับเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศของชุมชนชายฝั่งอันดามัน และการนำเสนอเรื่องราวของชุมชนในมิติที่หลากหลายของอันดามัน

ตารางที่ 4.1

การบริหารจัดการ สถานีโทรทัศน์ชุมชน	โครงการโทรทัศน์ชุมชนพะเยาทีวีชุมชน	โครงการโทรทัศน์ดิจิทัลชุมชน อุบลราชธานี	โครงการโทรทัศน์ชุมชนอันดามัน มั่นคง
3. คุณลักษณะด้านการมีส่วนร่วม	การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมทั้ง 3 ระดับ คือ การมีส่วนร่วมในฐานะผู้รับหรือผู้ใช้ข้อมูล ข่าวสาร การมีส่วนร่วมในฐานะผู้วางแผน การมีส่วนร่วมในฐานะผู้ผลิตหรือร่วมผลิตในการจัดรายการ	เน้นหนักการมีส่วนร่วมในการรับชมรายการต่างๆ ของสถานีโทรทัศน์ชุมชน และการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ในประเด็นต่างๆ ของชุมชนผ่านทางรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชน	เน้นหนักการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างคนอันดามัน มุ่งหวังให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในจังหวัดพังงา กระบี่ และภูเก็ต โดยส่งผ่านเรื่องราวต่างๆ ในรูปแบบของเครือข่ายทีวีชุมชน
4. คุณลักษณะด้านการหารายได้	การหารายได้จาก การสนับสนุนเงินทุนจาก กสทช. ร่วมกับ กทปส. ในลักษณะการอุดหนุน 2 ระยะ คือระยะเริ่มการก่อตั้ง และระยะดำเนินการ และการได้รับการบริจาคอุดหนุนจากองค์กร หน่วยงาน ห้างร้านในท้องถิ่นและชุมชน	-การหารายได้จาก การสนับสนุนเงินทุนจาก กสทช. ร่วมกับ กทปส. และการหารายได้จาก การรับจ้างผลิตรายการให้กับหน่วยงานต่างๆ ภายในท้องถิ่นและชุมชน	ได้รับการสนับสนุนเงินทุน ในการดำเนินการโครงการต้นแบบจากรัฐบาล สำหรับสถานีโทรทัศน์ชุมชน และได้จากการบริจาคเงินให้สถานีจากประชาชนในพื้นที่
5. คุณลักษณะด้านการประสานงานการดำเนินการ	การดำเนินงานและการขับเคลื่อนของพะเยาทีวีชุมชน โดยมูลนิธิ ปงผญา เป็นผู้ประสานงานเครือข่าย จะมุ่งเน้นประเด็นทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง เรียกว่า “การสร้างพื้นที่การสื่อสารสาธารณะชุมชน”	การดำเนินงานที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยมูลนิธิสื่อสร้างสุข เป็นผู้ประสานงานเครือข่าย เน้นการฝึกอบรมประชาชนในชุมชนให้มีความเข้าใจในกระบวนการจัดการองค์กร และกระบวนการผลิต ให้มีความเป็นอิสระ	มีการดำเนินงานจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนอันดามันมั่นคง โดยมีมูลนิธิริรักษ์ไทย เป็นผู้ประสานงานเครือข่าย ที่คาร์มินฟาร์ม จังหวัดพังงา เป็นสถานีหลัก เน้นในการสื่อสารออกไปสู่ชุมชนในเรื่องภัยพิบัติ

ตารางที่ 4.1

การบริหารจัดการ สถานีโทรทัศน์ชุมชน	โครงการโทรทัศน์ชุมชนพะเยาทีวีชุมชน	โครงการโทรทัศน์ดิจิทัลชุมชน อุบลราชธานี	โครงการโทรทัศน์ชุมชนอันดามันมั่นคง
6.คุณลักษณะด้านเนื้อหา และรูปแบบรายการ	เนื้อหาเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรม คุณค่าทาง อัตลักษณ์ การจัดเวทีสาธารณะ การเปิด เสวนาในชุมชน การสนทนาเรื่องอนาคตหรือ เรื่องที่กำลังจะเกิดขึ้น และ เนื้อหาสาระทาง วิชาการที่สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ ประชาชนในชุมชน	เนื้อหาสาระส่วนใหญ่เน้นเนื้อหารายการที่ เกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน หรือเหตุการณ์ ที่เป็นข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ต่อ สาธารณะหรือที่เกิดขึ้นโดยเน้นเหตุการณ์ ในชุมชนที่ปัญหาของคนในพื้นที่	นำเสนอเนื้อหาเรื่องภัยพิบัติเป็นหลัก ซึ่ง เป็นประเด็นสำคัญในพื้นที่ชายฝั่งอันดามัน ติดตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ ในพื้นที่เสี่ยงภัย ผ่านแนวคิดในการเปลี่ยน ชาวชุมชนอันดามันให้ทุกคนกลายเป็นสื่อ
7.คุณลักษณะด้านการแพร่ ภาพและกระจายเสียง	ดำเนินการแพร่ภาพผ่านช่องทางสื่อสังคม ออนไลน์ต่างๆ เช่น Face Book, YouTube, Line และ Website ของทีวีชุมชน	ดำเนินการแพร่ภาพผ่านช่องทางสื่อสังคม ออนไลน์ต่างๆ เช่น Face Book, YouTube, Line และ Website ของทีวีชุมชนและผ่าน ทางเคเบิลทีวี	ดำเนินการแพร่ภาพผ่านช่องทางสื่อสังคม ออนไลน์ต่างๆ เช่น Face Book, YouTube, Line และ Website ของทีวีชุมชน

ผลการวิจัยเชิงสำรวจ

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจและความต้องการของชุมชนที่มีต่อโทรทัศน์ชุมชน

2.1 ข้อมูลจากแบบสอบถามเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

ผู้วิจัยขอนำเสนอข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 414 คน ดังตารางที่ 4.2 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชน

แนวคิดของโทรทัศน์ชุมชน	ประเด็น		ไม่รู้		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ
1. รัฐบาลได้กำหนดนโยบายให้ภาคประชาชนได้ใช้คลื่นความถี่ในการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ระบบดิจิทัลเพื่อประโยชน์ของชุมชน โดยเรียกว่าโทรทัศน์ชุมชน	93	22.46	321	77.54	414	100.00
2. โทรทัศน์ชุมชนในระบบดิจิทัล ที่สำนักงาน คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) จัดสรรให้ดำเนินการโดยชุมชนมีทั้งหมด 12 ช่อง	57	13.77	357	86.23	414	100.00
3. โทรทัศน์ชุมชนจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นของชุมชน ดำเนินการโดยชุมชน และจัดรายการ โดยชุมชนเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน	283	68.36	131	31.64	414	100.00
4. โทรทัศน์ชุมชนมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดการพัฒนาในเชิงสังคมของชุมชน ให้มีความเข้มแข็ง และสร้างพลังของชุมชนให้มีสิทธิมีเสียงในสังคมมากขึ้น	357	86.23	57	13.77	414	100.00
5. โทรทัศน์ชุมชนเป็นสื่อมวลชนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อบอกเล่าเรื่องราว ความต้องการและอัตลักษณ์ของชุมชน	248	59.90	166	40.10	414	100.00

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ประเด็น	รู้		ไม่รู้		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แนวคิดของโทรทัศน์ชุมชน						
6. โทรทัศน์ชุมชนให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนการร่วมกำหนดและผลิตรายการแบบอาสาสมัคร มากกว่าให้มืออาชีพหรือเจ้าหน้าที่สถานีฯ เป็นผู้ผลิตรายการ	79	19.08	335	80.92	414	100.00
7. โทรทัศน์ชุมชนเป็นสื่อในการพัฒนาและยึดท้องถิ่นเป็นเป้าหมายในการดำเนินการ โดยการแสดงคุณลักษณะความเป็นอัตลักษณ์ชุมชนผ่านรูปแบบ เนื้อหารายการ	137	33.09	277	66.91	414	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดในประเด็นเกี่ยวกับ โทรทัศน์ชุมชนมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดการพัฒนาในเชิงสังคมของชุมชน ให้มีความเข้มแข็ง และสร้างพลังของชุมชนให้มีสิทธิ์มีเสียงในสังคมมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 86.23 โทรทัศน์ชุมชนจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นของชุมชน ดำเนินการโดยชุมชน และจัดรายการโดยชุมชนเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน คิดเป็นร้อยละ 68.36 และโทรทัศน์ชุมชนเป็นสื่อมวลชนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อบอกเล่าเรื่องราว ความต้องการและอัตลักษณ์ของชุมชน คิดเป็นร้อยละ 59.90

กลุ่มตัวอย่างไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและนโยบายในประเด็นเกี่ยวกับ โทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยในเรื่อง โทรทัศน์ชุมชนในระบบดิจิทัล ที่สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) จัดสรรให้ดำเนินการโดยชุมชนมีทั้งหมด 12 ช่อง คิดเป็นร้อยละ 86.23 โทรทัศน์ชุมชนให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนการร่วมกำหนดและผลิตรายการแบบอาสาสมัคร มากกว่าให้มีอาชีพหรือเจ้าหน้าที่สถานีฯ เป็นผู้ผลิตรายการ คิดเป็นร้อยละ 80.92 รัฐบาลได้กำหนดนโยบายให้ภาคประชาชนได้ใช้คลื่นความถี่ในการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ระบบดิจิทัลเพื่อประโยชน์ของชุมชน โดยเรียกว่าโทรทัศน์ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 77.54 โทรทัศน์ชุมชนเป็นสื่อในการพัฒนาและยึดท้องถิ่นเป็นเป้าหมายในการดำเนินการ โดยการแสดงคุณลักษณะความเป็นอัตลักษณ์ชุมชนผ่านรูปแบบ เนื้อหารายการ คิดเป็นร้อยละ 66.91 และ

2.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจด้านนโยบายของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

ผู้วิจัยขอนำเสนอข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 414 คน ดังตารางที่ 4.3 ดังนี้

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามนโยบายของโทรทัศน์ชุมชน

ประเด็น	รู้		ไม่รู้		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านนโยบายของโทรทัศน์ชุมชน						
1. โทรทัศน์ชุมชนต้นแบบในประเทศไทย ณ ปัจจุบันมีการดำเนินโครงการ 3 แห่ง คือ 1) ที่วิชุมชนอุบลราชธานี จ.อุบลราชธานี 2) โทรทัศน์ชุมชนพะเยา 3) ที่วิชุมชนอันดามันม่นกง	92	22.20	234	77.80	414	100.00
2. ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ชุมชน สามารถเป็นสมาคม มูลนิธิ นิติบุคคล ซึ่งไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจ	40	9.66	374	90.34	414	100.00
3. ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ชุมชน สามารถเป็นกลุ่มคนในท้องถิ่นที่รวมตัวกัน มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน โดยไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจ	17	4.12	397	95.89	414	100.00
4. ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ชุมชน ต้องคำนึงถึงความต้องการที่หลากหลาย ความพร้อม และประโยชน์ของชุมชน	46	11.11	368	88.89	414	100.00
5. รายการที่นำเสนอในโทรทัศน์ชุมชน ต้องเป็นรายการข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือท้องถิ่น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70	25	6.04	389	93.96	414	100.00

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ประเด็น	ใช่		ไม่รู้		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การดำเนินการของโทรทัศน์ชุมชน(ต่อ)						
6. รายการที่นำเสนอในโทรทัศน์ชุมชน ต้องเป็นรายการที่ผลิตโดยคนในชุมชนหรือท้องถิ่นไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของเวลาออกอากาศทั้งหมด	14	3.38	400	96.62	414	100.00
7. การดำเนินงานของโทรทัศน์ชุมชนเน้นการทำงานเพื่อคนในชุมชน และเพื่อตอบสนองความคาดหวังและความต้องการของคนในสังคมที่ต้องการสื่อที่สร้างจิตสำนึกสาธารณะให้กับพลเมือง	140	33.82	274	66.18	414	100.00
8. รูปแบบของการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน มีความเป็นอิสระ มีอำนาจและการบริหารจัดการทั้งด้านนโยบาย การเงิน การดำเนินการ และการคัดเลือกเนื้อหา รวมถึงความเป็นอิสระในการจัดสรรเวลาและรายการของท้องถิ่น โดยไม่ขึ้นกับสถานี โทรทัศน์แม่ข่าย	56	13.52	368	86.47	414	100.00
9. การดำเนินงานสถานีโทรทัศน์ชุมชนเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนที่สามารถทำได้ เช่น การเป็นผู้ร่วมรายการที่สถานีฯ ผลิตขึ้นหลายลักษณะทั้งการเป็นแขกรับเชิญในรายการ การเป็นเจ้าของสถานีใน การถ่ายทำ รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะติชมรายการ	63	15.22	351	84.78	414	100.00

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ประเด็น	รู้		ไม่รู้		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การดำเนินการของโทรทัศน์ชุมชน(ต่อ)						
10. การดำเนินงานของโทรทัศน์ชุมชนที่จะดำรงอยู่ได้ต้องประกอบด้วย เครือข่ายภายในชุมชน เครือข่ายภายนอก และภาคผู้กำกับดูแลนโยบายการ สื่อสารระดับชาติ	61	14.70	353	85.30	414	100.00
11. การแสวงหารายได้ของสถานีโทรทัศน์ชุมชนมาจากการบริจาคเงินเพื่อการ สนับสนุนการผลิตรายการ หรือสามารถหาเงินสนับสนุนได้ โดยประกาศ รายชื่อผู้ให้การสนับสนุน	37	8.90	377	91.10	414	100.00
12. การแสวงหารายได้ของสถานีโทรทัศน์ชุมชน ส่วนหนึ่งสามารถหารายได้ จากการโฆษณาสินค้าในรายการได้	35	8.45	379	91.54	414	100.00
13. การตรวจสอบการดำเนินงานโทรทัศน์ชุมชนจะพิจารณาถึงการมีรูปแบบก่อตั้ง ที่ชัดเจน มีการบริหารและการปฏิบัติงานจริง วิธีการหารายได้มีความชัดเจน	50	12.10	364	87.90	414	100.00
14. โทรทัศน์ชุมชนต้องมีแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของ สถานี เช่น การวางโครงสร้างการดำเนินงานที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม การ ฝึกอบรมประชาชนในชุมชนให้มีความเข้าใจในกระบวนการบริหาร จัดการองค์กร กระบวนการผลิต	85	20.50	329	79.50	414	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่ากลุ่มตัวอย่างไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนโยบายของโทรทัศน์ชุมชนในเรื่อง รายการที่นำเสนอในโทรทัศน์ชุมชน ต้องเป็นรายการที่ผลิตโดยคนในชุมชนหรือท้องถิ่นไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของเวลาออกอากาศทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 96.62 ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ชุมชน สามารถเป็นสมาคม มูลนิธิ นิติบุคคล ซึ่งไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 95.89 รายการที่นำเสนอในโทรทัศน์ชุมชน ต้องเป็นรายการข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือท้องถิ่น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 คิดเป็นร้อยละ 93.96 การแสวงหารายได้ของสถานีโทรทัศน์ชุมชน ส่วนหนึ่งสามารถหารายได้จากค่าธรรมเนียมสินค้าในรายการได้ คิดเป็นร้อยละ 91.54 การแสวงหารายได้ของสถานีโทรทัศน์ชุมชนมาจากการบริจาคเงินเพื่อการสนับสนุนการผลิตรายการ หรือสามารถหาเงินสนับสนุนได้ โดยประกาศรายชื่อผู้ให้การสนับสนุน คิดเป็นร้อยละ 91.10 ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ชุมชน ต้องคำนึงถึงความต้องการที่หลากหลาย ความพร้อม และประโยชน์ของชุมชน คิดเป็นร้อยละ 88.90 รูปแบบของการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน มีความเป็นอิสระมีอำนาจและการบริหารจัดการทั้งด้านนโยบาย การเงิน การดำเนินการและการคัดเลือกเนื้อหา รวมถึงความเป็นอิสระในการจัดสรรเวลาและรายการของท้องถิ่น โดยไม่ขึ้นกับสถานี โทรทัศน์แม่ข่าย คิดเป็นร้อยละ 86.47 การตรวจสอบการดำเนินงานโทรทัศน์ชุมชนจะพิจารณาถึงการมีรูปแบบก่อตั้งที่ชัดเจน มีการบริหารและการปฏิบัติงานจริง วิธีการหารายได้มีความชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 87.90 การดำเนินงานของโทรทัศน์ชุมชนที่จะดำรงอยู่ได้ต้องประกอบด้วย เครือข่ายภายในชุมชน เครือข่ายภายนอก และภาคผู้กำกับดูแลนโยบายการสื่อสารระดับชาติ คิดเป็นร้อยละ 85.30 การดำเนินงานสถานีโทรทัศน์ชุมชนเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนที่สามารถทำได้ เช่น การเป็นผู้ร่วมรายการที่สถานีฯ ผลิตขึ้นหลายลักษณะทั้งการเป็นแขกรับเชิญในรายการ การเป็นเจ้าของสถานีที่ในการถ่ายทำ รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะติชมรายการ คิดเป็นร้อยละ 84.78 โทรทัศน์ชุมชนต้องมีแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถานี เช่น การวางโครงสร้างการดำเนินงานที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมการฝึกอบรมประชาชนในชุมชนให้มีความเข้าใจในกระบวนการบริหารจัดการองค์กร กระบวนการผลิต คิดเป็นร้อยละ 79.50 โทรทัศน์ชุมชนต้นแบบในประเทศไทย ณ ปัจจุบันมีการดำเนินโครงการ 3 แห่ง คือ 1) ทีวีชุมชนอุบลราชธานี โดยมูลนิธิสื่อสร้างสุข จ.อุบลราชธานี 2) “พะเยาทีวี” โดยสมาคมสื่อชุมชนจังหวัดพะเยา 3) ทีวีชุมชนอันดามันมั่นคง โดย มูลนิธิริศภัยไทย คิดเป็นร้อยละ 77.80 และการดำเนินงานของโทรทัศน์ชุมชนเน้นการทำงานเพื่อคนในชุมชน และเพื่อตอบสนองความคาดหวังและความต้องการของคนในสังคมที่ต้องการสื่อที่สร้างจิตสำนึกสาธารณะให้กับพลเมือง ร้อยละ 66.18

2.3 ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการและการมีส่วนร่วมต่อโทรทัศน์ชุมชน ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 414 คน ดังตารางที่ 4.4 ถึง ตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	289	69.80
หญิง	125	30.20
รวม	414	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 60.80 และ เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 30.20

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 20 ปี	69	16.70
21-30 ปี	69	16.70
31 – 40 ปี	69	16.70
41 – 50 ปี	69	16.70
51 – 60 ปี	69	16.70
มากกว่า 60 ปี	69	16.70
รวม	414	100.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีอายุไม่เกิน 20 ปี อายุระหว่าง 21-30 ปี อายุระหว่าง 31-40 ปี อายุระหว่าง 41-50 ปี อายุระหว่าง 51-60 ปี และอายุมากกว่า 60 ปี ในสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 16.70

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกร	54	13.10
รับจ้างทั่วไป	73	17.70
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	48	11.60
พนักงานเอกชน	42	10.20
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	98	23.70
นักเรียน/นักศึกษา	69	16.70
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	21	5.10
ไม่ได้ทำงาน	8	1.90
รวม	414	100.00

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัวหรือค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 23.70 รองลงมาคืออาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 17.70 และอาชีพนักเรียนหรือนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 16.70

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	59	14.30
มัธยมศึกษาตอนต้น	67	16.20
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	92	22.30
ปวส./อนุปริญญา	38	9.20
ปริญญาตรี	139	33.70
สูงกว่าปริญญาตรี	18	4.90
รวม	414	100.00

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 33.70 รองลงมาคือการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) คิดเป็นร้อยละ 22.30 และการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 16.20

ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	74	17.90
5,000-10,000 บาท	97	23.50
10,001-15,000 บาท	109	26.40
15,001-20,000 บาท	66	16.00
20,001-25,000 บาท	43	10.40
สูงกว่า 25,000 บาท	24	5.80
รวม	414	100.00

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อ 10,001 – 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.40 รองลงมามีรายเฉลี่ยต่อเดือน 5,000 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.50 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.90

ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานะในชุมชน

สถานะในชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
สมาชิกในชุมชน	362	87.70
ผู้นำชุมชน เช่นนายกเทศบาล นายก อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู	30	7.30
ผู้นำกลุ่ม เช่น ประธานกลุ่ม หัวหน้ากลุ่ม	21	5.10
รวม	414	100.00

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานะเป็นสมาชิกในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 87.70 รองลงมาคือผู้นำชุมชน คิดเป็นร้อยละ 7.30 และผู้นำกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 5.1

ตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามจังหวัดที่อยู่อาศัย

จังหวัดที่อยู่อาศัย	จำนวน	ร้อยละ
จังหวัดพะเยา	138	33.40
จังหวัดอุบลราชธานี	138	33.40
จังหวัดกระบี่	138	33.40
รวม	414	100.00

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามอาศัยอยู่ที่จังหวัดพะเยา จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดกระบี่ในสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 33.40

ตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความคิดเห็นว่าควรมีสถานีโทรทัศน์เป็นของชุมชนหรือไม่

การมีสถานีโทรทัศน์เป็นของชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
ควร	318	77.00
ไม่ควร	15	3.60
ไม่แน่ใจ	80	19.40
รวม	414	100.00

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดเห็นว่าจะควรมีสถานีโทรทัศน์ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 77.00 รองลงมาคือไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 19.40 และไม่ควรถือคิดเป็นร้อยละ 3.60

ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความคิดเห็นเรื่องการใช้ประโยชน์จากโทรทัศน์ชุมชน

การใช้ประโยชน์จากโทรทัศน์ชุมชน	ใช้		ไม่ใช้		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความบันเทิง	67	16.18	347	83.82	414	100.00
การศึกษา	228	55.07	186	44.93	414	100.00
ข่าวสารในท้องถิ่น	409	98.79	5	1.21	414	100.00
สืบสานประเพณีท้องถิ่น	341	82.37	73	17.63	414	100.00
ช่องทางในการแสดงความคิดเห็น	358	86.47	56	13.53	414	100.00

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเรื่องการใช้ประโยชน์จากโทรทัศน์ชุมชนเพื่อรับรู้ข่าวสารในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 98.79 รองลงมาคือใช้เป็นช่องทางในการแสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 86.47 และใช้ประโยชน์เพื่อการสืบสานประเพณีท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 82.37 ทั้งนี้ร้อยละ 83.82 เห็นว่าไม่ได้ใช้ประโยชน์จากสถานีโทรทัศน์ชุมชนในด้านความบันเทิง

ตารางที่ 4.13 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ชุมชน

การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
รับรู้	165	39.86
ไม่รับรู้	249	60.14
รวม	414	100.00

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 60.14 รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 39.86

ตารางที่ 4.14 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความคิดเห็นเรื่องการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ชุมชน

การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ชุมชน	รับรู้		ไม่รับรู้		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์	96	58.18	69	41.82	165	100.00
สื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ เฟสบุ๊ก	141	85.45	24	14.55	165	100.00
สื่อบุคคล ผู้นำชุมชน เพื่อนบ้าน คนในครอบครัว	123	74.55	42	25.45	165	100.00
สำนักงาน กสทช.	5	3.03	160	96.97	165	100.00

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ชุมชนจากสื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ เฟสบุ๊ก คิดเป็นร้อยละ 85.45 รองลงมาคือสื่อบุคคล ผู้นำชุมชน เพื่อนบ้าน คนในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 74.55 และสื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 58.18

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการสถานีโทรทัศน์ชุมชนโดยรวม

ระดับความต้องการสถานีโทรทัศน์ชุมชน	ค่าเฉลี่ยรวม	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความต้องการ
สิทธิในการสื่อสาร	4.74	0.396	มากที่สุด
การวางแผนนโยบายสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง	4.66	0.522	มากที่สุด
การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	4.31	0.638	มาก
การใช้ประโยชน์จากโทรทัศน์ชุมชนในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร	4.73	0.407	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความต้องการในระดับมากที่สุดสถานีโทรทัศน์ชุมชนโดยรวมในประเด็นสิทธิการสื่อสาร คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.74 รองลงมาคือประเด็นการใช้ประโยชน์จากโทรทัศน์ชุมชนในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.73 ประเด็นการวางแผนนโยบายสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.66 และมีความต้องการในระดับมาก คือ ประเด็น การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.31

ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการสถานีโทรทัศน์ชุมชน
จำแนกตามความต้องการใช้สิทธิในการสื่อสาร

ความต้องการสถานีโทรทัศน์ชุมชน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความต้องการ
ความต้องการใช้สิทธิในการสื่อสาร			
1. ความต้องการสิทธิความเสมอภาคในการสื่อสารในฐานะพลเมืองของสังคมผ่านทางสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง	4.19	0.753	มาก
2. ความต้องการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นสื่อกลางในการแสดงความคิดเห็นหรือเป็นกระบอกเสียงของประชาชนในชุมชน	4.71	0.487	มากที่สุด
3. ความต้องการมีสิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์และเหมาะสมตรงตามความต้องการของชุมชน	4.89	0.309	มากที่สุด
4. ความต้องการมีสิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นกลางปราศจากการครอบงำ หรือ เป็นเครื่องมือของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง	4.94	0.229	มากที่สุด
5. ความต้องการสิทธิในการใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่วิทยุโทรทัศน์ที่รัฐได้จัดสรรให้อย่างเต็มที่	4.96	0.204	มากที่สุด
รวม	4.74	0.396	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.16 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความต้องการใช้สิทธิในการสื่อสารโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.74 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.396) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการใช้สิทธิในการสื่อสาร มี 2 ระดับ คือ ระดับมากถึงระดับมากที่สุด ในระดับมากที่สุดเป็นเรื่องของความต้องการสิทธิในการใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่วิทยุ โทรทัศน์ที่รัฐได้จัดสรรให้อย่าง ค่าเฉลี่ย 4.96 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.204) ความต้องการมีสิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นกลางปราศจากการครอบงำ หรือ เป็นเครื่องมือของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ค่าเฉลี่ย 4.94 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.229) ความต้องการมีสิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์และเหมาะสมตรงตามความต้องการของชุมชน ค่าเฉลี่ย 4.89 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.309) ระดับมากเป็นเรื่องของความต้องการสิทธิความเสมอภาคในการสื่อสารในฐานะพลเมืองของสังคมผ่านทางสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง ค่าเฉลี่ย 4.19 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.753)

ตารางที่ 4.17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการสถานีโทรทัศน์ชุมชน
จำแนกตามความต้องการวางแผนนโยบายสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง

ความต้องการสถานีโทรทัศน์ชุมชน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความต้องการ
การวางแผนนโยบายสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง			
1.ความต้องการให้ชุมชนมีสถานีโทรทัศน์เป็นของตนเอง เพื่อเป็นช่องทางในการนำเสนอสาระและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ด้านการเกษตร วัฒนธรรม ประเพณีภายในชุมชน	4.89	0.330	มากที่สุด
2.ความต้องการให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ เพื่อให้เป็นสถานีโทรทัศน์ของชุมชนอย่างแท้จริง	4.70	0.518	มากที่สุด
3.ความต้องการให้ประชาชนในชุมชนได้เข้าเป็นคณะกรรมการบริหารและประเมินผลงานสถานีโทรทัศน์ในสัดส่วนที่เหมาะสม	4.34	0.783	มาก

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ความต้องการสถานีโทรทัศน์ชุมชน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความต้องการ
4.ความต้องการให้ประชาชนในชุมชนที่ไม่ได้เป็นกรรมการบริหารสถานีสามารถตรวจสอบการบริหารงานของสถานีในรูปแบบกรรมการอิสระ หรือ สภาผู้ชม	4.55	0.587	มากที่สุด
5.ความต้องการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนแต่ละแห่งร่วมมือเชื่อมโยงกันเป็นภาคีเครือข่ายระหว่างชุมชนในลักษณะของชมรม หรือสมาคมโทรทัศน์ชุมชน	4.58	0.643	มากที่สุด
6.ความต้องการให้มีสมาคมโทรทัศน์ชุมชน และมีบาทในการให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ถ่ายทอดองค์ความรู้ ประสบการณ์การดำเนินการ และแนวทางในการแก้ไขปัญหาแก่กัน	4.66	0.597	มากที่สุด
7.ความต้องการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนมีการดำเนินการที่ปราศจากผลประโยชน์ทางธุรกิจ	4.84	0.367	มากที่สุด
8.ความต้องการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนมีการดำเนินการที่ปราศจากผลประโยชน์ทางการเมือง หรือ กลุ่มบุคคลที่ทรงอิทธิพลทางสังคม	4.96	0.193	มากที่สุด
9.ความต้องการให้ภาคส่วนต่างๆ ในชุมชน เช่น ประชาชน อบต. อบจ. โรงเรียน วัด ร่วมกันจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนด้านงบประมาณและทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง	4.89	0.312	มากที่สุด
10.ความต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจาส่วนกลาง เช่น กสทช มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนด้านงบประมาณและทรัพยากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาสถานีโทรทัศน์ชุมชน	4.96	0.204	มากที่สุด
11.ความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับการจัดหางบประมาณสนับสนุนสถานีโทรทัศน์ชุมชน	4.02	1.024	มาก
12.ความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาและส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานีโทรทัศน์ชุมชนให้ดำรงอยู่และ	4.47	0.705	มาก

จากตารางที่ 4.17 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความต้องการในการวางแผนนโยบาย สถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเองโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.66 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.522) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในการวางแผนนโยบาย สถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง มี 2 ระดับ คือ ระดับมากถึงระดับมากที่สุด

ในระดับมากที่สุดเป็นเรื่องของความต้องการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนมีการดำเนินการที่ปราศจากผลประโยชน์ทางการเมือง หรือ กลุ่มบุคคลที่ทรงอิทธิพลทางสังคม และความต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากส่วนกลาง เช่น กสทช มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนด้านงบประมาณและทรัพยากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาสถานีโทรทัศน์ชุมชนค่าเฉลี่ย 4.96 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.193) ความต้องการให้ชุมชนมีสถานีโทรทัศน์เป็นของตนเอง เพื่อเป็นช่องทางในการนำเสนอสาระและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ด้านการเกษตร วัฒนธรรมประเพณีภายในชุมชน และความต้องการให้ภาคส่วนต่างๆ ในชุมชน เช่น ประชาชน อบต. อบจ. โรงเรียน วัด ร่วมกันจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนด้านงบประมาณและทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง ค่าเฉลี่ย 4.89 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.312) ความต้องการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนมีการดำเนินการที่ปราศจากผลประโยชน์ทางธุรกิจ ค่าเฉลี่ย 4.84 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.367) ความต้องการให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แนวทางการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ เพื่อให้เป็นสถานีโทรทัศน์ของชุมชนอย่างแท้จริง ค่าเฉลี่ย 4.70 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.518) ความต้องการให้มีสมาคมโทรทัศน์ชุมชน และมีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ถ่ายทอดองค์ความรู้ ประสบการณ์การดำเนินการ และแนวทางในการแก้ไขปัญหาแก่กัน ค่าเฉลี่ย 4.66 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.597) ความต้องการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนแต่ละแห่งร่วมมือเชื่อมโยงกันเป็นภาคีเครือข่ายระหว่างชุมชนในลักษณะของชมรม หรือสมาคมโทรทัศน์ชุมชน ค่าเฉลี่ย 4.58 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.643) ความต้องการให้ประชาชนในชุมชนที่ไม่ได้เป็นกรรมการบริหารสถานีสามารถตรวจสอบการบริหารงานของสถานีในรูปแบบกรรมการอิสระ หรือสภาผู้ชม ค่าเฉลี่ย 4.55 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.587)

ระดับมากเป็นเรื่องของความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดนโยบายของสถานีโทรทัศน์ชุมชน ค่าเฉลี่ย 4.47 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.705) ความต้องการให้ประชาชนในชุมชนได้เข้าเป็นคณะกรรมการบริหารและประเมินผลงานสถานีโทรทัศน์ในสัดส่วนที่เหมาะสม ค่าเฉลี่ย 4.34 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.783) ความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับการจัดหางบประมาณสนับสนุนสถานีโทรทัศน์ชุมชน ค่าเฉลี่ย 4.02 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.024)

ตารางที่ 4.18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการสถานีโทรทัศน์ชุมชน
จำแนกตามความต้องการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการดำเนินงาน

ความต้องการสถานีโทรทัศน์ชุมชน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความต้องการ
การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการดำเนินงาน			
1.ความต้องการให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการคิด กำหนดแนวทางบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนด้วยตนเอง	4.58	0.567	มากที่สุด
2.ความต้องการให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการคิด การกำหนด การเลือกเนื้อหา รูปแบบรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชน	4.39	0.647	มากที่สุด
3.ความต้องการให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการผลิต และการจัดรายการต่างๆ ของสถานี อย่างทัดเทียมและเสมอภาคกัน	4.34	0.783	มากที่สุด
4.ความต้องการเป็นผู้ร่วมวางแผน และเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสถานีโทรทัศน์ชุมชน	3.65	0.878	มาก
5.ความต้องการมีส่วนร่วมประเมินผลรายการต่างๆ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนารายการอย่างสม่ำเสมอ	4.39	0.764	มากที่สุด
6.ความต้องการให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการบริจาค ระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์	2.98	0.765	ปานกลาง
7. ความต้องการให้ประชาชนในชุมชนได้เข้าเป็นคณะกรรมการบริหารและประเมินผลงานสถานีโทรทัศน์ในสัดส่วนที่เหมาะสม	3.81	0.734	มาก
8. ความต้องการให้ประชาชนในชุมชนที่ไม่ได้เป็นกรรมการบริหารสถานีสามารถตรวจสอบการบริหารงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถานีในรูปแบบกรรมการอิสระ หรือ สภาผู้ชม	4.51	0.684	มากที่สุด

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความ ต้องการ
9. ความต้องการให้หน่วยงานภาครัฐบาล องค์กรการ ปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กรภาคเอกชนสนับสนุนใน เรื่องการลงทุนจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนในระยะแรก	4.89	0.312	มากที่สุด
10. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการแต่งตั้ง คณะกรรมการของสถานีโทรทัศน์ชุมชน	4.68	0.527	มากที่สุด
11. การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการผลิตรายการโทรทัศน์ ชุมชน	4.51	0.663	มากที่สุด
12. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับผังรายการของ สถานีโทรทัศน์ชุมชน	4.81	0.395	มากที่สุด
13. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลรายการและปรับปรุง แก้ไขอย่างสม่ำเสมออย่างต่อเนื่องเพื่อให้โทรทัศน์ ชุมชนมีความยั่งยืน	4.57	0.495	มากที่สุด
14. การมีส่วนร่วมในการกำหนดกลไกเพื่อเสริมสร้าง ความเข้มแข็งของสถานีโทรทัศน์ชุมชน เช่น การ ฝึกอบรม การบริหารจัดการองค์กร งบประมาณ	4.29	0.714	มากที่สุด
รวม	4.31	0.638	มาก

จากตารางที่ 4.18 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความต้องการในการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.31 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.638) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการดำเนินงาน มี 3 ระดับ คือ ระดับปานกลางถึงระดับมากที่สุด

ในระดับมากที่สุดเป็นเรื่องของ ความต้องการให้หน่วยงานภาครัฐบาล องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กรภาคเอกชนสนับสนุนในเรื่องการลงทุนจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนในระยะแรก ค่าเฉลี่ย 4.89 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.312) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับผังรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชน ค่าเฉลี่ย 4.81 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.395) การมีส่วนร่วมในการ

ตัดสินใจเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะทำงานของสถานีโทรทัศน์ชุมชน ค่าเฉลี่ย 4.68 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.527) ความต้องการให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการคิด กำหนดแนวทางบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนด้วยตนเอง ค่าเฉลี่ย 4.58 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.567) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลรายการและปรับปรุงแก้ไขอย่างสม่ำเสมออย่างต่อเนื่องเพื่อให้โทรทัศน์ชุมชนมีความยั่งยืน ค่าเฉลี่ย 4.57 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.495) ความต้องการให้ประชาชนในชุมชนที่ไม่ได้เป็นกรรมการบริหารสถานีสามารถตรวจสอบการบริหารงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถานีในรูปแบบกรรมการอิสระ หรือ สภาผู้ชม ค่าเฉลี่ย 4.51 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.684) การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการผลิตรายการโทรทัศน์ชุมชน ค่าเฉลี่ย 4.51 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.663)

ระดับมากเป็นเรื่องของความต้องการให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการคิด การกำหนด การเลือกเนื้อหา รูปแบบรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชน ค่าเฉลี่ย 4.39 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.647) ความต้องการมีส่วนร่วมประเมินผลรายการต่างๆ ของสถานีเพื่อนำไปสู่การและปรับปรุงแก้ไขและพัฒนารายการอย่างสม่ำเสมอ ค่าเฉลี่ย 4.39 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.764) ความต้องการให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการผลิต และการจัดรายการต่างๆ ของสถานี อย่าง ทัดเทียมและเสมอภาคกัน ค่าเฉลี่ย 4.34 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.783) การมีส่วนร่วมในการกำหนด กลไกเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถานีโทรทัศน์ชุมชน เช่น การฝึกอบรม การบริหารจัดการ องค์กร งบประมาณ ค่าเฉลี่ย 4.29 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.714) ความต้องการให้ประชาชนในชุมชนได้เข้าเป็นคณะกรรมการบริหารและประเมินผลงานสถานีโทรทัศน์ในสัดส่วนที่เหมาะสม ค่าเฉลี่ย 3.81 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.734) ความต้องการเป็นผู้ร่วมวางแผน และเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสถานีโทรทัศน์ชุมชน ค่าเฉลี่ย 3.65 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.878)

ระดับปานกลางเป็นเรื่องของความต้องการให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการบริจาค ระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ ค่าเฉลี่ย 2.98 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.765)

ตารางที่ 4.19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการสถานีโทรทัศน์ชุมชน
จำแนกตามความต้องการใช้ประโยชน์จากโทรทัศน์ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร
ชุมชน

ความต้องการสถานีโทรทัศน์ชุมชน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ ความต้องการ
การใช้ประโยชน์จากโทรทัศน์ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารชุมชน			
1. ความต้องการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นสื่อกลางในการสร้างและสืบสานความภาคภูมิใจและความเข้มแข็งของอัตลักษณ์ชุมชน	4.97	0.168	มากที่สุด
2. ความต้องการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นระหว่างคนในชุมชน	4.92	0.279	มากที่สุด
3. ความต้องการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดสาระเรื่องราวระหว่างชุมชนตนเองกับชุมชนในภูมิภาคอื่นได้รับทราบเรื่องราว	4.83	0.412	มากที่สุด
4. ความต้องการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนแต่ละแห่งที่ร่วมมือกันเป็นภาคีเครือข่ายระหว่างชุมชนมีการแลกเปลี่ยนรายการต่างๆ ของแต่ละท้องถิ่นให้มีความหลากหลาย	4.93	0.260	มากที่สุด
5. ความต้องการให้หน่วยงานด้านสื่อโทรทัศน์และสถาบันการศึกษาในท้องถิ่น มีส่วนในการให้คำแนะนำหรือ เป็นพี่เลี้ยงในการบริหารจัดการ การผลิตรายการ การถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง	4.91	0.310	มากที่สุด
6. ความต้องการให้หน่วยงาน องค์กรต่างๆ และประชาชนในชุมชนท้องถิ่นให้การสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ ที่จำเป็นในการดำเนินงานของสถานี เช่น การสนับสนุนด้านเทคโนโลยี การบริจาคเงิน	3.81	0.734	มาก

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ความต้องการสถานีโทรทัศน์ชุมชน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความต้องการ
7. ความต้องการให้มีการจัดสรร หรือสนับสนุนบุคลากรด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านเทคนิคประจำสถานี โดยสังกัดหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่น	4.48	0709	มาก
8. ความต้องการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนประสบความสำเร็จในทุกด้านจนสามารถดำรงอยู่และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน	4.89	0.312	มากที่สุด
9. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ของชุมชนผ่านทางรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชน	4.82	0.446	มากที่สุด
รวม	4.73	0.407	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.19 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความต้องการในการใช้ประโยชน์จากโทรทัศน์ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.73 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.407) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในการใช้ประโยชน์จากโทรทัศน์ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารชุมชน มี 2 ระดับ คือ ระดับมากถึงระดับมากที่สุด

ในระดับมากที่สุดเป็นเรื่องของ ความต้องการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นสื่อกลางในการสร้างและสืบสานความภาคภูมิใจและความเข้มแข็งของอัตลักษณ์ชุมชน ค่าเฉลี่ย 4.97 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.168) ความต้องการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนแต่ละแห่งที่ร่วมมือกันเป็นภาคีเครือข่ายระหว่างชุมชนมีการแลกเปลี่ยนรายการต่างๆ ของแต่ละท้องถิ่นให้มีความหลากหลาย ค่าเฉลี่ย 4.93 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.260) ความต้องการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นระหว่างคนในชุมชน ค่าเฉลี่ย 4.92 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.279) ความต้องการให้หน่วยงานด้านสื่อโทรทัศน์และสถาบันการศึกษาในท้องถิ่น มีส่วนในการให้คำแนะนำ หรือ เป็นพี่เลี้ยงในการบริหารจัดการ การผลิตรายการ การถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง ค่าเฉลี่ย 4.91 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.310) ความต้องการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนประสบความสำเร็จในทุกด้านจนสามารถดำรงอยู่และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ค่าเฉลี่ย 4.89 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

0.312) ความต้องการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดสาระเรื่องราวระหว่างชุมชนตนเองกับชุมชนในภูมิภาคอื่น ได้รับทราบเรื่องราว ค่าเฉลี่ย 4.83 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.412) การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ของชุมชนผ่านทางรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชน ค่าเฉลี่ย 4.82 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.446)

ระดับมากเป็นเรื่องของ ความต้องการให้มีการจัดสรร หรือสนับสนุนบุคลากรด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านเทคนิคประจำสถานี โดยสังกัดหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 4.48 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.709) และความต้องการให้หน่วยงาน องค์กรต่างๆ และประชาชนในชุมชนท้องถิ่นให้การสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ ที่จำเป็นในการดำเนินงานของสถานี เช่น การสนับสนุนด้านเทคโนโลยี การบริจาคเงิน ค่าเฉลี่ย 3.81 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.734)

2.4 ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน

ผู้วิจัยขอนำเสนอข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจากประชาชนจำนวน 414 คน ดังตารางที่ 4.20 ถึง ตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำเร็จสถานีโทรทัศน์ชุมชน จำแนกตามปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชนโดยรวม

ปัจจัยความสำเร็จ	ค่าเฉลี่ยรวม	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความต้องการ
1. ปัจจัยภายใน	4.09	0.648	มาก
2. ปัจจัยภายนอก	3.70	0.769	มาก

จากตารางที่ 4.20 พบว่าระดับความสำเร็จของสถานีโทรทัศน์ชุมชนขึ้นอยู่กับปัจจัยภายใน โดยรวมมากกว่าปัจจัยภายนอกชุมชน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.648) และ 3.70 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.769) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำเร็จสถานีโทรทัศน์ชุมชน จำแนกตามปัจจัยภายในที่มีผลต่อความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน

ปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความต้องการ
ปัจจัยภายในชุมชน			
1. ความรู้ความเข้าใจในหลักการและแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชน	2.88	1.024	ปานกลาง
2. ความพร้อมด้านบุคลากรของสถานีโทรทัศน์ชุมชน	4.81	0.395	มากที่สุด
3. ความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีของสถานีโทรทัศน์ชุมชน	4.57	0.495	มากที่สุด
4. รูปแบบการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง	4.29	0.714	มาก
5. ความพร้อมด้านการสนับสนุนงบประมาณในการจัดตั้งและบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย	4.39	0.647	มาก
6. ความต้องการมีสถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นของตนเอง	4.34	0.783	มาก
7. ความพร้อมในการให้ความร่วมมือของประชาชนในชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การบริหาร ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ของสถานีโทรทัศน์ชุมชน	3.65	0.878	มาก
8. เนื้อหาสาระของรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์และตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของชุมชน	3.41	0.756	ปานกลาง
9. รูปแบบและวิธีการนำเสนอรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน	3.19	0.395	ปานกลาง
10. กระบวนการในการผลิตรายการโทรทัศน์ที่มีความเรียบง่ายและใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่สามารถหาได้ในชุมชน	3.41	0.734	ปานกลาง

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

ปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความถี่ต้องการ
11. การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมทั้ง 3 ระดับ คือ การมีส่วนร่วมในฐานะผู้รับหรือผู้ใช้ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมในฐานะผู้วางแผนและกำหนดนโยบายและการมีส่วนร่วมในฐานะผู้ผลิตหรือร่วมผลิต	4.51	0.684	มากที่สุด
12. กระบวนการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชนต้องเป็นการดำเนินงานเพื่อให้กิจการโทรทัศน์ชุมชนได้บรรลุเป้าหมายในการรับใช้ชุมชนและประชาชนอย่างแท้จริง	4.89	0.312	มากที่สุด
13. แนวคิดในการบริหารงานด้านต่างๆ ต้องมีลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละชุมชนและแตกต่างไปจากการบริหารงานของสถานีโทรทัศน์ภาคธุรกิจและภาคสาธารณะ	4.50	0.610	มากที่สุด
รวม	4.09	0.648	มาก

จากตารางที่ 4.21 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับปัจจัยภายในที่มีผลต่อความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.09 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.648) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน มี 3 ระดับ คือ ระดับปานกลางถึงระดับมากที่สุด

ในระดับมากที่สุดเป็นเรื่องของ กระบวนการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชนต้องเป็นการดำเนินงานเพื่อให้กิจการโทรทัศน์ชุมชนได้บรรลุเป้าหมายในการรับใช้ชุมชนและประชาชนอย่างแท้จริง ค่าเฉลี่ย 4.89 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.312) ความพร้อมด้านบุคลากรของสถานีโทรทัศน์ชุมชน ค่าเฉลี่ย 4.81 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.395) ความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีของสถานีโทรทัศน์ชุมชน ค่าเฉลี่ย 4.57 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.495) การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมทั้ง 3 ระดับ คือ การมีส่วนร่วมในฐานะผู้รับหรือผู้ใช้ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมในฐานะผู้วางแผนและกำหนดนโยบายและการมีส่วนร่วมในฐานะผู้ผลิตหรือร่วมผลิต ค่าเฉลี่ย 4.51 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.684) แนวคิดในการบริหารงานด้านต่างๆ ต้องมีลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละชุมชนและ

แตกต่างไปจากการบริหารงานของสถานีโทรทัศน์ภาคธุรกิจและภาคสาธารณะ ค่าเฉลี่ย 4.50 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.610)

ระดับมากเป็นเรื่องของความพร้อมด้านการสนับสนุนงบประมาณในการจัดตั้งและบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ค่าเฉลี่ย 4.39 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.647) ความต้องการมีสถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นของตนเอง ค่าเฉลี่ย 4.34 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.783) รูปแบบการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง ค่าเฉลี่ย 4.29 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.714) ความพร้อมในการให้ความร่วมมือของประชาชนในชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การบริหาร ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ของสถานีโทรทัศน์ชุมชน ค่าเฉลี่ย 3.65 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.878)

ระดับปานกลางเป็นเรื่องของรูปแบบและวิธีการนำเสนอรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน ค่าเฉลี่ย 3.19 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.395) เนื้อหาสาระของรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์และตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ค่าเฉลี่ย 3.41 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.756) กระบวนการในการผลิตรายการโทรทัศน์ที่มีความเรียบง่ายและใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่สามารถหาได้ในชุมชน ค่าเฉลี่ย 3.41 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.734) ความรู้ความเข้าใจในหลักการและแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชน ค่าเฉลี่ย 2.88 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.024)

ตารางที่ 4.22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการสถานีโทรทัศน์ชุมชน
จำแนกตามปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน

ปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความต้องการ
ปัจจัยภายนอกชุมชน			
1. ความชัดเจนของนโยบายรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งและบริหารงานของโทรทัศน์ชุมชน	4.56	0.574	มากที่สุด
2. นโยบายการสนับสนุนเกี่ยวกับด้านมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐาน โทรคมนาคม การกำหนดย่านความถี่ในการแพร่ภาพออกอากาศ	4.10	0.883	มาก
3. การสนับสนุนด้านการลงทุนพื้นฐาน อัตราค่าธรรมเนียมค่าใช้จ่ายด้านโครงสร้างพื้นฐานอุปกรณ์ และเทคโนโลยี	4.57	0.495	มากที่สุด
4. การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและราคาของเทคโนโลยีที่สูง	2.91	0.978	ปานกลาง
5. การแข่งขันกับสถานีโทรทัศน์ประเภทอื่นๆ	2.38	0.915	น้อย
รวม	3.70	0.769	มาก

จากตารางที่ 4.22 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.70 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.769) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน มี 4 ระดับ คือ ระดับน้อยถึงระดับมากที่สุด

ในระดับมากที่สุดเป็นเรื่องของ การสนับสนุนด้านการลงทุนพื้นฐาน อัตราค่าธรรมเนียมค่าใช้จ่ายด้านโครงสร้างพื้นฐานอุปกรณ์ และเทคโนโลยี ค่าเฉลี่ย 4.57 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.495) และความชัดเจนของนโยบายรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งและบริหารงานของโทรทัศน์ชุมชน ค่าเฉลี่ย 4.56 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.574)

ระดับมากเป็นเรื่องของ นโยบายการสนับสนุนเกี่ยวกับด้านมาตรฐาน โครงสร้างพื้นฐาน โทรคมนาคม การกำหนดย่านความถี่ในการแพร่ภาพออกอากาศ ค่าเฉลี่ย 4.10 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.883)

ระดับปานกลางเป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและราคาของเทคโนโลยีที่สูง ค่าเฉลี่ย 2.91 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.978)

ระดับน้อยเป็นเรื่องของ และระดับน้อยที่สุดเป็นเรื่องของการแข่งขันกับสถานีโทรทัศน์ประเภทอื่นๆ ค่าเฉลี่ย 2.38 (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.915)

ผลการวิจัยเชิงอนาคต

การศึกษาในส่วนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประมวลภาพแนวโน้มที่เป็นไปได้และพึงประสงค์ของภาพอนาคตโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ด้วยกระบวนการวิจัยอนาคตแบบ EDFR โดยผู้วิจัยพิจารณาจากความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 27 ท่าน ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยแบ่งผู้วิจัยได้แบ่งผู้ให้ข้อมูลหลัก เป็น 6 กลุ่ม คือ กลุ่มคณะผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ชุมชนจาก 3 สถานีนำร่องจำนวน 6 ท่าน กลุ่มผู้กำหนดนโยบายจำนวน 1 ท่าน กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 6 ท่าน กลุ่มนักวิชาการด้านสื่อวิทยุโทรทัศน์ จำนวน 5 ท่าน กลุ่มผู้นำประชาชนในเขตพื้นที่ที่มีการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชน จำนวน 6 ท่าน กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ชุมชน 3 ท่าน ซึ่งทุกท่านมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ทั้ง 27 ท่าน ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับแนวโน้มหลักคือ แนวโน้มด้านแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชน แนวโน้มด้านนโยบายของโทรทัศน์ชุมชน แนวโน้มด้านมาตรการสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชน แนวโน้มด้านการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชน และแนวโน้มของปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน ว่าเห็นด้วยหรือไม่อย่างไร โดยผู้วิจัยขอเสนอประเด็นสำคัญจากการสัมภาษณ์ และแนวโน้มที่เป็นไปได้ในอนาคตทั้งหมดของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยตามความเห็นของผู้ให้ข้อมูลหลักแยกตามแนวโน้มในแต่ละด้านดังนี้

ตอนที่ 3 แนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

3.1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักด้านแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย (EDFR รอบที่ 1)

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งผู้วิจัยได้เน้นไปที่นักวิชาการด้านสื่อ เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการสื่อสารมวลชน ที่สามารถให้ทัศนะและข้อคิดเห็นในประเด็นของโทรทัศน์ชุมชนได้อย่างครบถ้วนและตรงประเด็น รวมทั้งมีประสบการณ์ในการทำงานและการศึกษาวิจัยด้านสื่อมาเป็นเวลานาน ตลอดจนการศึกษาจากเอกสารสรุปเป็นภาพรวมได้ว่า

ผู้ให้ข้อมูลหลักทุกท่านมีความเห็นต่อแนวคิดและหลักการของโทรทัศน์ชุมชนสอดคล้องและ
 เป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ แนวคิดหลักของโทรทัศน์ชุมชนเป็นโทรทัศน์ของชุมชน บริหารงาน
 และควบคุมโดยชุมชน ไม่ใช่โทรทัศน์สาธารณะระดับชาติ และไม่ใช่เชิงพาณิชย์ ตลอดจนเนื้อหาที่
 มีลักษณะเจาะจงเฉพาะ มีความเป็นท้องถิ่น สะท้อนความเป็นชุมชน แนวคิดทำสื่อเพื่อตอบสนองชุมชน
 สร้างให้ชุมชนมีสิทธิร่วมเป็นเจ้าของสถานี โดยเฉพาะการเป็นเจ้าของเนื้อหา หรือประเด็นสาร
 ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน ส่วนภาครัฐเป็นผู้ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ
 ในเบื้องต้น และ กระจายโทรทัศน์ภาค ซึ่งจะทำให้ทีวีชุมชนเกิดความมั่นคงและยั่งยืน อย่างไรก็ตาม
 ตามมีผู้ให้ข้อมูลหลักบางท่านเห็นว่า การทำโทรทัศน์ชุมชนอาจมีความเป็นไปได้ยาก เพราะต้องใช้
 ทักษะหลายอย่างประกอบกัน

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ 7 ให้ทัศนะไว้ว่า “แนวคิดสำคัญของทีวีชุมชน คือ ความเป็น
 เจ้าของ เกิดขึ้นจริง การบริหารการจัดการองค์กร ที่เป็นสถาบัน ขนาดหรือ ทักษะ รูปแบบเนื้อหา
 รายการ เครื่องมือ ความคิดสร้างสรรค์ เป็นความคิดร่วม ไม่ใช่คนใดคนหนึ่งมาส่งเสริมให้เกิดขึ้น
 หลักคิดสำคัญของทีวีชุมชน คือ ความเป็นเจ้าของ เกิดขึ้นจริง การบริหารการจัดการองค์กร ที่เป็นสถาบัน
 ขนาดหรือ ทักษะ รูปแบบเนื้อหา รายการ เครื่องมือ ความคิดสร้างสรรค์ เป็นความคิดร่วม ไม่ใช่คน
 ใดคนหนึ่งมาส่งเสริมให้เกิดขึ้น องค์ประกอบของทีวีชุมชนก็มีความชัดเจนในความหมายอยู่แล้ว
 คือมีคำว่า “ทีวี” กับ “ชุมชน” โดย “ชุมชน” เป็นเจ้าของสาร เจ้าของเนื้อหา เจ้าของประเด็น ส่วน “ทีวี”
 เป็นช่องทางหรือพื้นที่สาธารณะ ซึ่งทีวีส่วนใหญ่ชุมชนไม่ได้รับโอกาสที่จะออกสื่อแต่เป็นได้แค่
 ผู้ชมเท่านั้นเอง ซึ่งทีวีเป็นพื้นที่สื่อที่เข้าถึงคนในชุมชนชนบทได้ทุก ๆ ที่ เพราะมีทีวีกันเกือบทุก
 ครัวเรือน จึงเป็นสื่อที่เข้าถึงได้มากกว่าวิทยุหรือหนังสือพิมพ์ เราอยากทำทีวีชุมชนเพราะต้องการมี
 ช่องทางการสื่อสารของตัวเองโดยเป้าหมายที่อยากเห็นก็คือ อยากมีพื้นที่สำหรับการสื่อสารภายใน
 ชุมชน เป็นการจกระบบภายในชุมชนของเรา อยากให้คนในชุมชนได้เกิดความรู้ความเข้าใจซึ่งกัน
 และกัน และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน”

แนวคิดเรื่องสื่อชุมชน ก็รู้สึกดีกับสื่อชุมชน เพราะว่าชุมชนไม่ค่อยมีโอกาสเข้าถึง
 สื่ออยู่แล้ว เข้าถึง หมายถึง การ ไปเป็นผู้ผลิต ผู้ส่งสาร เข้าไปมีส่วนร่วมในการส่งสาร ซึ่งมีอยู่หลาย
 ระดับ โดยปกติสื่อในประเทศไทยเราจะไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมในระดับผู้ผลิต
 หรือนโยบายใดๆ ก็ตาม ทำให้สื่ออยู่ในระดับกลุ่มคนน้อย ทำให้เรารู้อยู่แล้วปัญหา ที่ตามมาอะไร
 คนกลุ่มน้อยไม่ค่อยมีสิทธิออกเสียง ข่าวด่วนใหญ่ไม่ค่อยมี ไม่ค่อยมีเรื่องของเขา หรือเพื่อเรา
 แต่เป็นมุมมองคนอื่น นี่คือนโยบายที่เราเห็นในอดีต ที่ว่า เราว่าพม่าไม่ค่อยอย่างไร นั่น ทั้งที่พม่า
 ไม่เคยพูด นี่คือนโยบายที่เราเจอ พอมีสื่อชุมชนขึ้นมา เรามองว่า มันคิดตรงที่ ชุมชนได้พูดในมุมมอง
 ของตัวเองบ้าง ไม่ว่าจะกลุ่มใดก็ตาม”

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ 17 ให้ทัศนะไว้ว่า “แนวคิดในเรื่องที่วิชุมชนบ้านเรา ประเด็นแรก ขอบพูดถึงที่มาที่ไปของการปฏิรูปสื่อก่อน และผลการปฏิรูปสื่อคือเรื่องทีวิชุมชน แนวคิดการปฏิรูป สื่อมีมุมมองในการมองสื่อ มี 2 แนวคิดหลัก คือ 1. มองประชาชน คนไทยมองประชาชนหรือคนใน สังคม มันอยู่ที่ทั้งผู้มีอำนาจ ผู้ปกครอง และผู้อยู่ใต้อำนาจคือประชาชนมีมุมมองอย่างไร ต่อการ บริหารสื่อหรือการเป็นเจ้าของสื่อ แนวคิดด้านสังคมพลเมืองประชาชนไม่ได้มีฐานะเป็นแค่ผู้ชม หรือรับสื่ออย่างเดียว แต่มีสิทธิของความเป็นพลเมืองที่จะใช้สื่อ นั้นเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของ สังคม แต่ถ้าหากว่าผู้ปกครองบ้านเมืองผู้มีอำนาจ ในบ้านเมืองผู้บริหารบ้านเมืองมีแนวคิดต่อเรื่อง ของประชาชนกับสื่อมองว่าประชาชนเป็นแค่ผู้รับสารเป็นแค่ผู้บริโภค มีอะไรให้ดูก็ดู มีอะไรให้ชม ก็ชมกรณีแบบนี้เป็นแนวคิดทางด้านเศรษฐศาสตร์ ดังนั้นมันขึ้นอยู่กับว่าเป็นแนวคิดแบบไหนตั้งแต่ ในอดีตถึงปัจจุบัน ที่ผ่านมากการปฏิรูปสื่อกลุ่มไม่ว่าจะเป็นนักวิชาการ NGO เอกชน หรือประชาชน ต่างมีความกระตือรือร้นสนใจว่าปัญหาที่มาคือเรื่องของสื่อทำให้เกิดการเรียกร้องเพื่อให้มีสิทธิที่จะ เป็นเจ้าของคลื่นสถานี และจัดตั้งโทรทัศน์ชุมชนได้ อันนี้มาจากกรอบแนวคิดคือที่มาของการ ปฏิรูปสื่อค่ะ”

ในด้านแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชน ผู้วิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักทุกท่านให้ความสำคัญ ซึ่งถือว่าเป็นแนวคิดหลักในการกำหนดคุณลักษณะ และการบริหารจัดการสื่อประเภทบริการชุมชน สามารถนำไปสู่การพัฒนาชุมชนบนฐานพลังของชุมชน อีกทั้งยังเป็นกระบวนการทางสังคม ประชาธิปไตยที่กระจายอำนาจการตัดสินใจของชาติ และแสดงให้เห็นถึงสิทธิการสื่อสาร การเข้าถึง และการมีส่วนร่วมในโทรทัศน์ชุมชนของคนชุมชนอีกด้วย โดยผู้ให้ข้อมูลหลักที่ 4 ให้แนวโน้มของแนวคิดโทรทัศน์ชุมชนในอนาคตไว้ว่า “แนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนมันต้องอยู่บน แนวคิดของความเป็นพลเมือง คุณมองมิติของผู้ผู้ชมในฐานะของพลเมืองทางสังคมหรือเปล่า คำว่าพลเมืองทางสังคมก็คือประชาชนเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมไปสู่สันติภาพสันติ สุขซึ่งอันนี้เป็นแนวคิดขององค์การยูเนสโกซึ่งเป็นองค์กรระดับนานาชาติ ที่ให้ความสำคัญกับคำว่า สิทธิเสรีภาพและสันติภาพของโลก ซึ่งประเทศไทยก็ไปลงข้อตกลง MOU หรือข้อตกลงร่วมกัน แต่ระดับประเทศไทยนั้นเห็นความสำคัญไหมเราไม่รู้ แต่แนวคิดรากฐานของสถานีโทรทัศน์ชุมชน หรือการปฏิรูปสื่อมันเป็นอันเดียวกัน ดังนั้นมันต้องมีมุมมองอันนี้ก่อน แนวคิดที่สอง ถ้าคุณเชื่อว่า สังคมไทย ประเทศไทย หรือประชาชนที่อยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาล มองว่าเขามีสิทธิความ เป็นพลเมืองทางสังคม แปลว่าเขาก็ต้องมีสิทธิที่จะตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนของเขาได้ อันนี้คือที่มา ที่ไป และความจำเป็นเพราะเขาจะใช้สิทธิของเขานั้น”

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ 14 ได้ให้ทัศนะไว้ว่า “เรื่องโทรทัศน์ชุมชน ถามว่ามีความคิดเห็น อย่างไร ก็มีความคิดว่า โทรทัศน์ชุมชนทำยาก เพราะต้องใช้ทักษะที่สูง ความเห็นส่วนตัวล้วนๆ มันทำ

ยากมันต้องใช้ทักษะหลายอย่าง พูดยังไม่พอ คนพูดยังอาจถือถ้อยไม่ได้ ทักษะมันต้องทั้งพูด ต้องถือถ้อย ต้องตัดต่อ ต้องเขียน เพราะถ้าพูดไปเรื่อย อันนี้มองว่าชุมชนมีความพร้อม ด้วยมัย อันนี้ยังถือว่าเป็นเชิงประวัติ แนวคิด มันเป็นไปยากสำหรับชุมชนบ้านเรา เราจึงเห็นว่าเป็นวิทยุชุมชน เกิดขึ้นเยอะว่าและเร็วกว่า เพราะมันต้องใช้ทักษะเดียว คือ พูด มันใช้ทักษะในเรื่องการผลิตน้อยกว่ากัน ทั้งนี้ทั้งนั้นมันก็ไม่แน่ แต่พอไปดูแนวคิดคือชุมชนให้ชัดๆ โดยชุมชนของชุมชนเพื่อชุมชน คุณมีประโยชน์เพื่อชุมชนคุณมีประโยชน์กับชุมชนสุดๆ เลย ดังนั้น จึงต้องพิจารณาคณะเฉพาะที่ ชุมชนนี้อาจอยากได้ทีวี และความพร้อม เขาก็ควรทำทีวี ชุมชนนี้อาจจะพร้อมวิทยุ เขาก็จะทำวิทยุ ในชุมชน อาจต้องการแก้สื่อบุคคล ก็พัฒนาสื่อบุคคลไป”

3.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (รอบที่ 2) แนวโน้มด้านแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

3.2.1 ข้อมูลการวิจัยอนาคตแบบ EDFR โดยการเก็บข้อมูลเฉพาะผู้ให้ข้อมูลหลัก จากแบบสอบถามเพื่อวิเคราะห์แนวโน้มด้านแนวคิด ด้านนโยบาย ด้านมาตรการสนับสนุน ด้านแนวทางการบริหารจัดการ และด้านปัจจัยความสำเร็จของสถานีโทรทัศน์ชุมชน จำนวน 27 คน ดังตารางที่ 4.23 ถึงตารางที่ 4.35 ดังนี้

ตารางที่ 4.23 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 45 ปี	5	18.52
46 – 50 ปี	11	40.74
51 – 55 ปี	6	22.22
56 – 60 ปี	4	14.81
มากกว่า 60 ปี	1	3.70
รวม	27	100.00

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 46 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.74 รองลงมา มีอายุระหว่าง 51 – 55 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.93 และอายุไม่เกิน 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.81

ตารางที่ 4.24 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาตรี	14	51.85
ปริญญาโท	11	40.74
ปริญญาเอก	2	7.41
รวม	27	100.00

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 59.26 รองลงมามีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 33.33 และวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 7.41

ตารางที่ 4.25 ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยควอไทล์ ระดับแนวโน้มที่เป็นไปได้ และความสอดคล้องด้านแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชน

ประเด็น	มัธยฐาน* (Md.)	Q ₃ -Q ₁ ** ≤1.50 ≥3.50	ความเป็น ไปได้	ความ สอดคล้อง
ด้านแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชน				
1) การจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนขึ้นเป็นของชุมชน ดำเนินการโดยชุมชน และจัดรายการโดยชุมชน เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการและความสนใจของชุมชน	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
2) โทรทัศน์ชุมชนมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาในเชิงสังคมของชุมชน ความเข้มแข็ง และสร้างพลังของชุมชนให้มีสิทธิ์มีเสียงในสังคมมากขึ้น	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
3) โทรทัศน์ชุมชนเป็นสื่อมวลชนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อบอกเล่าเรื่องราว ความต้องการ และนำเสนอถึงอัตลักษณ์ของชุมชน มีการดำเนินการเกี่ยวกับชุมชน เพื่อชุมชน โดยคนภายในชุมชน	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 4.25 (ต่อ)

ประเด็น	มัธยฐาน* (Md.) ≥3.50	Q3-Q1** ≤1.50	ความเป็น ไปได้	ความ สอดคล้อง
4) โทรทัศน์ชุมชนดำรงอยู่ได้จากการมีส่วนร่วมของ 3 เสาหลัก คือ เครือข่ายภายในชุมชน เครือข่ายภายนอก และภาคผู้กำกับดูแลนโยบายการสื่อสารระดับชาติ	3	1	ปานกลาง	สอดคล้อง
5) โทรทัศน์ชุมชนมีความเป็นอิสระ เป็นสื่อประชาสังคม ที่ดำเนินการเพื่อสังคม ตอบสนองความต้องการข้อมูล ข่าวสารของชุมชนอย่างแท้จริง และไม่หวังผลกำไร	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
6) หัวใจหลักของโทรทัศน์ชุมชนคือแนวคิดการส่งเสริม การมีส่วนร่วมของสาธารณะและอาสาสมัครเพื่อสร้าง ความเข้มแข็งด้านวัฒนธรรมประเพณี และภาษาถิ่น รวมทั้งเป็นกระบอกเสียงของชนกลุ่มน้อยหรือผู้ด้อยโอกาส	4	1	มาก	สอดคล้อง
7) สถานีโทรทัศน์ชุมชนมีแนวคิดในการบริหารจัดการ กิจกรรมและร่วมรับผลประโยชน์จากสังคมชุมชน โดยคน ในชุมชนมีความสามารถในการตรวจสอบและประเมินผล การดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง	3	1	ปานกลาง	สอดคล้อง
8) แนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนเน้นการพัฒนาและยึด ท้องถิ่นเป็นเป้าหมายในการดำเนินการ โดยการแสดง คุณลักษณะความเป็นอัตลักษณ์ชุมชนผ่านรูปแบบ เนื้อหารายการ	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
9) โทรทัศน์ชุมชนไม่เป็นส่วนหนึ่งของภาคการเมืองและ ภาคเอกชน ปราศจากการครอบงำทุกรูปแบบ	4	1	มาก	สอดคล้อง
10) แนวคิดการมีส่วนร่วมในการสื่อสาร เป็นแนวคิดหลัก ในกระบวนการสื่อสารของโทรทัศน์ชุมชน ที่ฉายภาพ ของการต่อสู้เพื่อให้ได้สิทธิการสื่อสาร การเข้าถึง และ การมีส่วนร่วมในโทรทัศน์ท้องถิ่นของคนท้องถิ่น	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
ค่าเฉลี่ย	4.40	0.90	มากที่สุด	สอดคล้อง

*เกณฑ์ความเป็นไปได้หรือแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น พิจารณาจากค่าคะแนนมัธยฐาน ตั้งแต่ 3.50 – 5.00 (Md. \geq 3.50)

** ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ พิจารณาจากค่าที่คำนวณได้ของแนวโน้มใดมีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 ($Q3-Q1 \leq 1.50$) แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญสอดคล้องหรือฉันทามติ (Consensus)

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นว่าแนวโน้มด้านแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยมัธยฐานเท่ากับ 4.40 และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ค่าเฉลี่ยพิสัยระหว่างควอไทล์ เท่ากับ 0.90 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า

แนวโน้มด้านแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยที่มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ได้แก่ โทรทัศน์ชุมชนเป็นสื่อมวลชนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อบอกเล่าเรื่องราว ความต้องการ และนำเสนอถึงอัตลักษณ์ของชุมชน มีการดำเนินการเกี่ยวกับชุมชน เพื่อชุมชน โดยคนภายในชุมชน และแนวคิดการมีส่วนร่วมในการสื่อสาร เป็นแนวคิดหลักในกระบวนการสื่อสารของโทรทัศน์ชุมชน ที่ฉายภาพของการต่อสู้เพื่อให้ได้สิทธิการสื่อสาร การเข้าถึง และการมีส่วนร่วมในโทรทัศน์ท้องถิ่นของคนท้องถิ่น มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 0 และการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนขึ้นเป็นของชุมชน ดำเนินการ โดยชุมชน และจัดรายการ โดยชุมชน เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการและความสนใจของชุมชน โทรทัศน์ชุมชนมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาในเชิงสังคมของชุมชน ความเข้มแข็ง และสร้างพลังของชุมชนให้มีสิทธิ์มีเสียงในสังคมมากขึ้น และโทรทัศน์ชุมชนมีความเป็นอิสระ เป็นสื่อประชาสังคม ที่ดำเนินการเพื่อสังคม ตอบสนองความต้องการข้อมูลข่าวสารของชุมชนอย่างแท้จริง โดยไม่หวังผลกำไร และแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนเน้นการพัฒนาที่ยืดท้องถิ่นเป็นเป้าหมายในการดำเนินการ โดยการแสดงคุณลักษณะความเป็นอัตลักษณ์ชุมชนผ่านรูปแบบ เนื้อหารายการ มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1

แนวโน้มด้านแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยที่มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ได้แก่ หัวใจหลักของโทรทัศน์ชุมชนคือแนวคิดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสาธารณะและอาสาสมัครเพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านวัฒนธรรมประเพณี และภาษาถิ่น รวมทั้งเป็นกระบอกเสียงของชนกลุ่มน้อยหรือผู้ด้อยโอกาส และโทรทัศน์ชุมชนไม่เป็นส่วนหนึ่งของภาคการเมืองและภาคเอกชน ปราศจากการครอบงำทุกรูปแบบ มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1

แนวโน้มด้านแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยที่มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ได้แก่ โทรทัศน์ชุมชนดำรงอยู่ได้

จากการมีส่วนร่วมของ 3 เสาหลัก คือ เครือข่ายภายในชุมชน เครือข่ายภายนอก และภาคผู้กำกับดูแลนโยบายการสื่อสารระดับชาติ และสถานีโทรทัศน์ชุมชนมีแนวคิดในการบริหารจัดการกิจกรรมและร่วมรับผลประโยชน์จากสังคมชุมชน โดยคนในชุมชนมีความสามารถในการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 3.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1

ตอนที่ 4 แนวนโยบายและมาตรการสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชน

การศึกษาในส่วนนี้เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลักด้านนโยบาย และด้านมาตรการสนับสนุนแพร่ภาพของโทรทัศน์ชุมชน จำนวน 27 คน และเก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามจากประชาชนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจต่อนโยบายและมาตรการสนับสนุนการแพร่ภาพของโทรทัศน์ชุมชนจำนวน 414 คน โดยขอนำเสนอข้อมูลดังนี้

4.1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (EDFR รอบที่ 1) ด้านนโยบายการกระจายเสียงและแพร่ภาพของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักด้านนโยบายและการศึกษาจากเอกสารต่างๆ สรุปเป็นภาพรวมได้ว่า นโยบายของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย (Community Television) เป็นสถานีโทรทัศน์ชุมชนต้นแบบที่ทางรัฐบาล โดยสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.) อนุมัติให้จัดตั้งขึ้นและบริหารจัดการสถานีของชุมชนในพื้นที่จังหวัดพะเยา จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดกระบี่ โดยเป็นโครงการนำร่อง ที่ให้ดำเนินการตามแผนแม่บทพัฒนาสื่อสาธารณะภูมิภาค(ทีวีชุมชน) ซึ่งการจัดสรรคลื่นความถี่ที่วิดิจิทัลให้มีทั้งทีวีบริการสาธารณะ และประเภทธุรกิจ ในส่วนของทีวีบริการสาธารณะกำหนดให้มีทั้งระดับชาติ และระดับชุมชน ตามกฎหมายที่เขียนไว้ว่าการจัดสรรคลื่นความถี่ร้อยละ 20 ต้องจัดสรรไว้ให้กับภาคประชาชน โดยแนวทางการประกอบกิจการโทรทัศน์ชุมชนใน 3 พื้นที่ที่ทดลองตั้งสถานี มีการนำเสนอแนวคิดทำสื่อเพื่อตอบสนองชุมชน ซึ่งความยั่งยืนมีจริงหากสร้างให้ชุมชนร่วมเป็นเจ้าของและรัฐบาลเป็นผู้อุดหนุนโครงการ

บทสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักที่ 27 กล่าวไว้ว่า “หลังจากทำการศึกษาแนวทางการทดลองให้บริการแล้ว การที่จะเห็นในรูปแบบของทีวีชุมชนว่าดำเนินการได้จริงหรือไม่ก็ต้องเข้าสู่การทำต้นแบบ ที่จะเริ่มต้นในปลายปี 2559 ของทั้ง 3 พื้นที่ โดยในขั้นตอนการทำลงทำต้นแบบ จะใช้ช่องทางออกอากาศทางอินเทอร์เน็ต เคเบิลทีวี หรือจะเป็นช่องโทรทัศน์ที่ต้องไป

หารือกับทางโครงข่าย ซึ่งปัจจุบันมีช่อง Standard Definition Television เหลืออยู่รวมกัน 11 ช่องสัญญาณ คือ ของไทยพีบีเอส 3 ช่อง อสมท. 2 ช่อง และกรมประชาสัมพันธ์ 6 ช่อง อาจจะเป็นช่องทางหนึ่งที่สามารถนำมาทดลองได้ ซึ่งอยู่ระหว่างการหารือ ระยะเวลาโครงการ 2 ปี โดยที่แต่ละโครงการจะต้องก่อตั้งสถานีให้ได้ภายในหกเดือน หลังจากนั้นมีการออกอากาศไม่ต่ำกว่าสัปดาห์ละ 4 ชั่วโมงระยะเวลาปีครึ่ง เป็นรายการสดและรายการที่ออกอากาศซ้ำ และจะต้องนำสิ่งที่ได้ทดลองทำถอดบทเรียนและสอนคนที่สนใจที่จะขอใบอนุญาตทีวีชุมชนแต่ละพื้นที่ด้วย”

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ 2 ให้ทัศนะเกี่ยวกับนโยบายโทรทัศน์ชุมชนไว้ว่า “เมื่อผู้กำหนดนโยบายออกมาพูดก็เหมือนสร้างมาตรการ ว่าธุรกิจยังไม่รอดเลยแล้วชุมชนคิดยังไงกลับมาทำหรือมีความจำเป็นไหมพอเราถึงกลับทางการสื่อสารก็เริ่มกลับมาอีกว่าคลื่นความถี่จะเอาอยู่หรือไม่จำเป็นแล้วนะ ทำไมไม่ออนไลน์ คณะกรรมการถามว่าทำไมชุมชนยังต้องการวิทยุ ทำไมไม่ใช่หอกระจายเสียงนี่คือคำถามที่เราจำได้ แต่เราคิดว่ามันเป็นเรื่องของสิทธิ เราจะออนไลน์หรือทำอะไรเราก็สามารถทำได้โดยแต่การที่เราต่อสู้มันคือสิทธิของชุมชนที่ได้รับรองไว้ในกฎหมายอยู่ เราต้องการสิทธิที่ไม่ใช่คลื่นความถี่เราต้องการวาระของสังคม ที่ผ่านมาระดับบนภาพของคนไทยที่ไม่มีภาพคือไม่มีภาพของทีวีชุมชนแต่มันมีภาพของวิทยุชุมชน พอมันจะเกิดทีวีชุมชนก็มีเสียงด้านว่ามันเป็นสื่อของการเงินเดี๋ยวก็จะเหมือนวิทยุชุมชน ซึ่งการต่อสู้ของทีวีชุมชนนั้นมันยากหลายระดับแต่มันก็ใหญ่พอที่จะทำให้คนเห็นตัวตนนะมันไม่ใช่จะซ่อนเล็กๆเหมือนวิทยุชุมชนมันเกิดขึ้นเยอะแต่ตอนนั้นเหมือนจะมีเครือข่ายแต่มันไม่แข็งแรงก็ไม่แน่ใจ แต่พอมาเป็นทีวีเนี่ย ถ้าชุมชนเองก็มีการเตรียมตัวหรือได้รับบทเรียนมาจากการเคลื่อนตัวของวิทยุชุมชน แต่ก็มีอยู่นะพอต่อสู้ต้องอาศัยการขับเคลื่อนสูงจะมีก็ขับเคลื่อนตามเครือข่าย เช่นกับสื่อสาธารณะ ระยะเวลาสถานการณ์นี้คือทำเพื่อที่จะแสดงตัวตน ให้เป็นแรงกดดันทั้งภาคนโยบายและสร้างการรู้จักให้กับคนในสังคม เราจะมีกระบวนการที่มีเป้าหมายเหมือนเป็นแรงกดดันด้านนโยบายให้รู้ว่า ยังมีเสียงพวกนี้อยู่และปูความเข้าใจกับคนในพื้นที่ที่เป็นเป้าหมายให้กับเราเพราะเราจะเคลื่อนไปไม่ได้เลยจากประสบการณ์นี้”

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ 7 ได้ให้ข้อมูลเชิงนโยบายไว้ว่า “ตัวนโยบายเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในการจัดสรรให้กับประชาชนตรงนี้ อันที่ 1. มันจะไปอยู่ในอำนาจของรัฐ 2. องค์กรที่ดูแลจัดสรรคลื่นความถี่ให้ จะถูกแทรกแซงทางการเมือง เราก็ไม่แน่ใจว่าเขาจะมีอิสระทางการเมือง และการให้ความสำคัญกับชุมชนจะมีมากแค่ไหน ดังนั้นสิ่งเหล่านี้เป็นผลกระทบหรือตัวแปร ว่าในอนาคตจะเป็นอย่างไร 3. ประกาศหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่มาจากองค์กร ภายใต้รัฐ เราไม่ทราบว่าจะประกาศกฎเกณฑ์เหล่านี้จะปรับเปลี่ยนหรือเปล่า ที่บอกว่าของประเภทชุมชนมี 12 ช่อง เราก็ไม่แน่ใจว่าเขาจะให้ชุมชนประเภทไหนเพราะนิยามยังไม่ชัด ดังนั้นสิ่งสำคัญก็คือเขาจะต้องมีทุนรองรับตรงนี้ ซึ่ง

ตอนแรกมองว่าจะเอาทุนจากกองทุนวิจัยและพัฒนา ปรากฏว่าทุนถูกแทรกแซง เอนำไปใช้ประโยชน์ในด้านอื่น โทรทัศน์ชุมชนต้องอยู่ได้ ก็คือ 1. คุณจะอยู่อย่างไรโดยอิสระ ที่ไม่ถูกแทรกแซงทางการเมืองในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น รวมทั้งอิสระจากเงิน โฆษณา 2. กองทุนที่ไม่เกิดจะมีผลต่อรายได้ มันจะเป็นเรื่องของการอยู่ได้ด้วยตัวเอง จึงถือเป็นความท้าทายอย่างหนึ่งของโทรทัศน์ชุมชนว่าเมื่อคุณจัดตั้งขึ้นมาแล้ว มันไม่ใช่แค่ว่าคุณภาพของเนื้อหาของรายการ การมีส่วนร่วม มันต้องเป็นเรื่องของการอยู่ได้ด้วยตนเองด้วย อันนี้เป็นหลักสำคัญต่อการบริหารจัดการ”

ในด้านนโยบายของโทรทัศน์ชุมชน ผู้วิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักทุกท่านให้ความสำคัญ เนื่องจากนโยบายถือว่าเป็น หลักและวิธปฏิบัติซึ่งถือเป็นแนวทางดำเนินการด้านสื่อประเภทบริการชุมชน โดยเฉพาะหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์คลื่นความถี่และส่งเสริมการใช้คลื่นความถี่ในกิจการบริการชุมชน ด้านกิจการโทรทัศน์เอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินงานโทรทัศน์ชุมชน ให้มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม โดยผู้ให้ข้อมูลหลักที่ 5 ให้แนวโน้มของแนวคิดโทรทัศน์ชุมชนในอนาคตไว้ว่า “รัฐมีนโยบายที่สนับสนุนอยู่แล้ว แต่ถ้าทำได้ไม่ได้ก็อีกเรื่องเพื่อให้ เป็นตัวชี้วัดไม่ขึ้นก็ถูกประเมินได้ ซึ่งในงานของ กสทช เขาก็ส่งเสริมในการจัดตั้งทีวีชุมชนอยู่แล้ว แต่ว่าจะเป็นจริงหรือไม่ เราจะไม่คาดหวังว่าจะเป็นอีกกี่สถานี และในเวลานี้มันผิดที่ผิดทาง ใครเขาจะเข้ามาลงทุนในสื่อแบบนี้ ในเมื่อสื่อออนไลน์ก็ได้ มันก็เลยไม่ต้องไปรอแล้ว เราทำได้เลยและไม่ต้องลงทุน ถ้าเราลงทุนในที่ทีวีชุมชน การลงทุนมันผิดกว่ากันเยอะในเรื่องเครื่องมือ เครื่องมือ ซึ่งในการที่คุณจะทำทีวีเนี่ยมันเป็นการใช้ปัจจัยมากมาย ทั้งการบริหาร การจัดการคน ทุน อะไรต่ออะไรมันก็ยาก แต่ถ้าใช้ออนไลน์แล้ว เราไม่จำเป็นต้องฝึกฝนอะไรมากมาย แล้วคนทุกเข้ามามีส่วนร่วม ชุมชนมีส่วนร่วม ถ้าทีวีทำได้ทำต่อไปแต่สื่อออนไลน์ มันจะเข้ามากระทบเป็นคู่แข่งของเรา ทำให้การเติบโตล่าช้า ทำให้เป็นผลกระทบทั้งในแง่ผู้สนับสนุนทางนโยบาย ตัวอย่าง Work point ก็เข้ามาลงทุนออนไลน์แล้ว แต่ก็ไม่ใช่ทุกช่องที่จะประสบความสำเร็จ ถ้าทำทีวีชุมชนออกทาง Facebook ออกได้รวดเร็ว และมีส่วนร่วม แต่ถึงเราไม่สนับสนุน มันก็จะเป็นภาวะผูกขาดไปเลย มันไม่ได้มองสวยหรู ไม่ใช่แค่ประเทศไทยแต่เป็นทั่วโลกที่กำลังเจอ”

4.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักด้านมาตรการการกระจายเสียงและแพร่ภาพของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักและการศึกษาจากเอกสารต่างๆ สรุปเป็นภาพรวมได้ว่า มาตรการสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ถือว่าเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของโทรทัศน์ชุมชนให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไปในอนาคต โดยแนวทางการกำหนดมาตรการต่างๆ ต้องให้มีความสอดคล้องกับแนวคิดและยุทธศาสตร์การพัฒนาโทรทัศน์ของชุมชน รวมทั้งเอื้อประโยชน์ต่อการบริหารจัดการของ

ชุมชนเช่น การจัดตั้งกองทุนสนับสนุนในรูปแบบต่างๆ ทั้งทางตรง และทางอ้อม การให้คำปรึกษา ในด้านเทคโนโลยี การฝึกอบรมให้เกิดทักษะ ความเชี่ยวชาญในกระบวนการผลิตรายการ เป็นต้น ดังนั้นการที่สถานีโทรทัศน์ชุมชนจะสามารถดำรงอยู่ได้อย่างเข้มแข็ง และพึ่งพาตนเองได้ จึงขึ้นอยู่กับมาตรการสนับสนุนส่งเสริมโทรทัศน์ชุมชนของรัฐบาลมีความชัดเจน เป็นรูปธรรม และมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อความยั่งยืนของโทรทัศน์ชุมชนในอนาคตต่อไป

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ 1 ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับมาตรการสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ไว้ว่า “แม้ว่ารัฐอุดหนุน แต่จะเห็นว่าสื่อในทีวีที่เป็นธุรกิจหรือโซเซียลยังมีโฆษณาแฝง ซึ่งก็น่ากลัว และยากต่อการตีความด้วย สมมติว่ามีกลุ่มทุนหรือกลุ่มการเมืองอุดหนุนทำทีวีชุมชน เหมือนกันอย่างลับๆ มันก็มีผลกระทบ เราจะจัดการอย่างไร ไม่ใช่ว่าคิดในแนวลบนงานไม่ได้ จากบทเรียนที่ผ่านมาเราต้องหาทางปิดช่องโหว่ สามกลุ่มนี้ก็ครอบคลุม ในชุมชนเรามีห้าคนเราจดทะเบียนจัดตั้งได้มีมูลนิธิก็ทำได้ มูลนิธิในช่วงสองสามปีที่ผ่านมามีนักการเมืองมาจัดตั้งมาเพื่อรับเงินของรัฐมาเป็นตัวหาเสียง ซึ่งก็มีช่องทางอยู่ ดังนั้นต้องมีการกลั่นกรอง ประเมิน ใบอนุญาตสิบห้าปีจะมากไปไหมถ้าเจอกรณีแบบนี้ ถ้าทำด้วยความสุจริตใจ 15 ปี ก็น้อยเกินไป มันต้องมีการพิจารณาเห็นด้วยว่า 3 กลุ่มนี้ก็ครอบคลุม หากเป็นชาวบ้านธรรมดา แล้วรวมกลุ่มได้ก็ไปเสนอไม่ได้มีเงื่อนไขอะไร เพียงแต่ขณะนี้เราเพิ่งเริ่มต้น มีบทเรียนมากมายที่ต้องเรียนรู้ไป ทำไป ในระยะเริ่มต้นอาจจะมีการกรรมการทำงานชั่วคราว และมีคณะทำงานจริงสองช่วงดีไหม”

ในด้านมาตรการสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชน ผู้วิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักทุกท่านให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากในการกำหนดมาตรการสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชน ถือว่าเป็นข้อกำหนด ระเบียบแบบแผน หรือกฎหมาย ที่จะสามารถเสริมสร้างความมั่นคงและยั่งยืนของโทรทัศน์ชุมชนได้ในอนาคต โดยผู้ให้ข้อมูลหลักที่ 8 ให้ทัศนะเกี่ยวกับนโยบายโทรทัศน์ชุมชนไว้ว่าสมมติว่าเรามีทีวีชุมชน วิทยุชุมชนเพื่อการนี้ เพื่อความมั่นคงอะไรก็ตาม เขาอาจจะมียู 5 จุด 7 จุด ภาคกลางไม่จำเป็น อาจมีจุดเดียว ภาคเหนือเอาไป 2 ภาคอีสานต้องการ 3 อันนี้ถ้าแบ่งตามพื้นที่นะ แต่ถ้าบอกว่าพื้นที่ไม่เกี่ยวเขาต้องดูปัญหาหลักของมัน ปัญหาพื้นที่นั้น ณ โอกาสนั้น ณ 3 ปี 5 ปี นั้นมีอะไรเกิดขึ้น มันมีปัญหาใหญ่ที่ภาคอีสาน เช่น อีสานกลับมาแล้งเหมือนเดิม คนไม่รักกันคนไม่เลียดูคนแก่ เกิดปัญหา Aging Society คนแก่ล้นเมือง ถ้าทีวีชุมชน และวิทยุชุมชนสามารถที่จะไปประสานรอยร้าว สามารถที่จะไปร่วมมือกันแก้ไขปัญหาเหล่านี้ได้ก็ให้มันเกิดและเอาเงินลงไปเลย เอาเงิน กสทช. เงินกองทุนวิจัยและพัฒนาเนี่ย จัดไปเลยและอย่าได้มาแบ่งเล็ก อันนี้ภาคกลางภาคเหนือ ต้องใช้ Problem Base ของมันเป็นตัวตัดสินใจ โดยมีกรรมการร่วม ที่เรียกว่าอนุกรรมการที่ไม่ใช่มาจากนักวิชาการเท่านั้น ชาวบ้านที่ประสบปัญหาในแต่ละที่มาแลกเปลี่ยนกัน แล้วรายการไม่จำเป็นต้องหมุ่นเวียนเฉพาะของตัวเองสามารถที่จะกระโดดข้ามจากโซนนี้มาเป็น

Case Study ให้ชุมชนนี้ได้ หมุนเวียนผลัดเปลี่ยนกัน ลงใช้เงินทุนวิจัย แล้วปล่อยให้ชาวบ้านทำ ซึ่งมันจะล้มเหลวเหมือนกองทุนหมู่บ้านล้านบาทที่ข้างมันปะไร แต่นั่นคือการเรียนรู้ว่าเขาพร้อมที่จะเติบโตมัย เพราะถ้าว่าเขาไม่เลิกพอเขาก็ล้มไป ซึ่งนี่คือบทเรียน เราก็สร้างบทเรียนใหม่ๆ ต่อให้มันล้มนะแต่เขาอาจจะประสานร้อยร้าวหรือแก้ไขปัญหาก็ได้”

ตารางที่ 4.26 ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยควอไทล์ ระดับแนวโน้มที่เป็นไปได้ และความสอดคล้องด้านนโยบายของโทรทัศน์ชุมชน

ประเด็น	มัธยฐาน (Md.) ≥3.50	Q3- Q1 ≤1.50	ความเป็น ไปได้	ความ สอดคล้อง
ด้านนโยบายของโทรทัศน์ชุมชน				
1) หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์คลื่นความถี่และส่งเสริมการใช้คลื่นความถี่ในกิจการบริการชุมชน ด้านกิจการโทรทัศน์เอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินงานโทรทัศน์ชุมชนให้มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม	3	1	ปานกลาง	สอดคล้อง
2) การให้ชุมชนมีสถานีโทรทัศน์เป็นของตนเอง เพื่อเป็นช่องทางในการนำเสนอสาระและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ภูมิปัญญาที่แตกต่างกัน และมีความเป็นอัตลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น เช่น ด้านการเกษตร ด้านวัฒนธรรมประเพณีภายในชุมชน ด้านการป้องกันภัยและบรรเทาสาธารณภัย	4	1	มาก	สอดคล้อง
3) โทรทัศน์ชุมชนต้องคำนึงถึงหน้าที่ ความจำเป็น และประโยชน์สูงสุดของประชาชน รวมทั้งการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม และกระจายการใช้ประโยชน์โดยทั่วถึง (Beauty Contest)	3	2	ปานกลาง	ไม่สอดคล้อง
4) ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการวิทยุโทรทัศน์ด้านบริการชุมชนต้องเป็นสมาคม มูลนิธิ หรือกลุ่มคนในท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน หรือนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยซึ่งไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 4.26 (ต่อ)

ประเด็น	มัธยฐาน (Md.) >3.50	Q3- Q1 < 1.50	ความเป็น ไปได้	ความ สอดคล้อง
ที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ของการสร้างความเข้มแข็ง ในชุมชนครอบคลุมกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ ต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง				
5) รายการโทรทัศน์ชุมชนต้องนำเสนอข้อมูลข่าวสาร หรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะในสัดส่วน ร้อยละ 70 โดยนำเสนอรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ชุมชนเป้าหมายที่รับบริการ และผลิตโดยคนใน ชุมชนเป้าหมาย ที่รับบริการไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของ เวลาออกอากาศทั้งหมด	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
6) สถานีโทรทัศน์ชุมชน ไม่สามารถหารายได้จากการ โฆษณาได้ แต่จะมีรายได้จากการบริจาค หรือการ สนับสนุนสถานีจากภาคประชาชน ภาครัฐ และ ภาคเอกชนโดยการบริจาค อุดหนุน ต้องสะท้อนถึง เงื่อนไขของการได้รับการทดลองประกอบกิจการ บริการชุมชน	3	1	ปานกลาง	สอดคล้อง
7) การดำเนินงานของโทรทัศน์ชุมชนต้องไม่มีการ แทรกแซงจากกลุ่มอิทธิพลต่อการบริหารสถานี หรือไม่ส่งผลกระทบต่อทิศทางดำเนินงาน การผลิตรายการและเนื้อหา รายการที่ออกอากาศ	3	0	ปานกลาง	สอดคล้อง
8) นโยบายในส่วนเงื่อนไขของการประกอบกิจการ หลังจากได้รับใบอนุญาตกำหนดให้ใบอนุญาต ประกอบกิจการโทรทัศน์มีอายุไม่เกิน 15 ปี	3	1	ปานกลาง	สอดคล้อง
9) โทรทัศน์ชุมชนสามารถใช้โครงข่ายและโครงสร้าง พื้นฐานร่วมกันกับโครงข่ายโทรคมนาคมของรัฐใน การเผยแพร่ออกอากาศได้	3	2	ปานกลาง	ไม่ สอดคล้อง

ตารางที่ 4.26 (ต่อ)

ประเด็น	มัธยฐาน (Md.) >3.50	Q3- Q1 < 1.50	ความเป็น ไปได้	ความ สอดคล้อง
10) รัฐสนับสนุนให้โทรทัศน์ชุมชนสามารถใช้โครงข่ายโทรคมนาคมที่ไม่ใช่คลื่นความถี่ในการเผยแพร่ออกอากาศได้ เช่น การใช้วิธีการออกอากาศในระบบอินเทอร์เน็ต	4	1	มาก	สอดคล้อง
10) การกำกับดูแลด้านเนื้อหาที่ผิดกฎหมายของโทรทัศน์ชุมชน โดย กสทช. สามารถตรวจสอบและระงับการออกอากาศได้	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
11) การกำกับดูแลทางด้านเนื้อหา ที่เผยแพร่ความหลากหลายของระดับการปฏิบัติการของสื่อต้องสอดคล้องกับแนวทางการจัดทำเนื้อหาในระดับชาติระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น	3	1	ปานกลาง	สอดคล้อง
12) การออกแนวทางในการปฏิบัติให้กับผู้ประกอบการโทรทัศน์ชุมชนดูแลกันเองในด้านต่างๆ ยกเว้นด้านเนื้อหาที่จะต้องผ่านทาง กสทช. หรือในกรณีที่มีปัญหาร้องเรียนของประชาชนหรือข้อพิพาทกันเอง	4	1	มาก	สอดคล้อง
13) การกำกับดูแลร่วม (Co- Regulation) โดยอาศัยหลักการที่ผ่านการเห็นชอบจากรัฐให้นำไปกำกับดูแลกันเอง และมีส่วนที่กำกับ โดยรัฐเอง เช่น การออกใบอนุญาต การควบคุมดูแลเนื้อหาโดย กสทช.	4	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
14) การจัดการเรื่องร้องเรียนของผู้ชม สามารถร้องเรียนตรงไปยังสถานีโทรทัศน์ชุมชนได้ หากไม่พึงพอใจต่อการเยียวยา หรือไม่ได้รับการตอบรับ จึงส่งเรื่องไปที่ กสทช. เพื่อให้ดำเนินการสอบสวน หรือมีมาตรการแก้ไขต่อไป	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
ค่าเฉลี่ย	3.80	0.87	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นว่าแนวโน้มด้านนโยบายของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย มีโอกาสเป็นไปได้อยู่มาก ค่าเฉลี่ยมัธยฐานเท่ากับ 3.80 และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ค่าเฉลี่ยพิสัยระหว่างควอไทล์ เท่ากับ 0.87 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า

แนวโน้มด้านนโยบายของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยที่มีโอกาสเป็นไปได้สูงสุดในระดับมากที่สุด และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ได้แก่ ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการวิทยุโทรทัศน์ด้านบริการชุมชนต้องเป็นสมาคม มูลนิธิ หรือกลุ่มคนในท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน หรือนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยซึ่งไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ ที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ของการสร้างความเข้มแข็งในชุมชนครอบคลุมกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง รายการโทรทัศน์ชุมชนต้องนำเสนอข้อมูลข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะในสัดส่วนร้อยละ 70 โดยนำเสนอรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชุมชนเป้าหมายที่รับบริการ และผลิตโดยคนในชุมชนเป้าหมาย ที่รับบริการไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของเวลาออกอากาศทั้งหมด และการกำกับดูแลด้านเนื้อหาที่ผิดกฎหมายของโทรทัศน์ชุมชน โดย กสทช. สามารถตรวจสอบและระงับการออกอากาศได้ มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 0 และการจัดการเรื่องร้องเรียนของผู้ชม สามารถร้องเรียนตรงไปยังสถานีโทรทัศน์ชุมชนได้ หากไม่พึงพอใจต่อการเยียวยา หรือไม่ได้รับการตอบรับ จึงส่งเรื่องไปที่ กสทช. เพื่อให้ดำเนินการสอบสวนหรือมีมาตรการแก้ไขต่อไป และการกำกับดูแลร่วม (Co-Regulation) โดยอาศัยหลักการที่ผ่านการเห็นชอบจากรัฐให้นำไปกำกับดูแลกันเอง และมีส่วนที่กำกับโดยรัฐเอง เช่น การออกใบอนุญาตการควบคุมดูแลเนื้อหาโดย กสทช. มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1

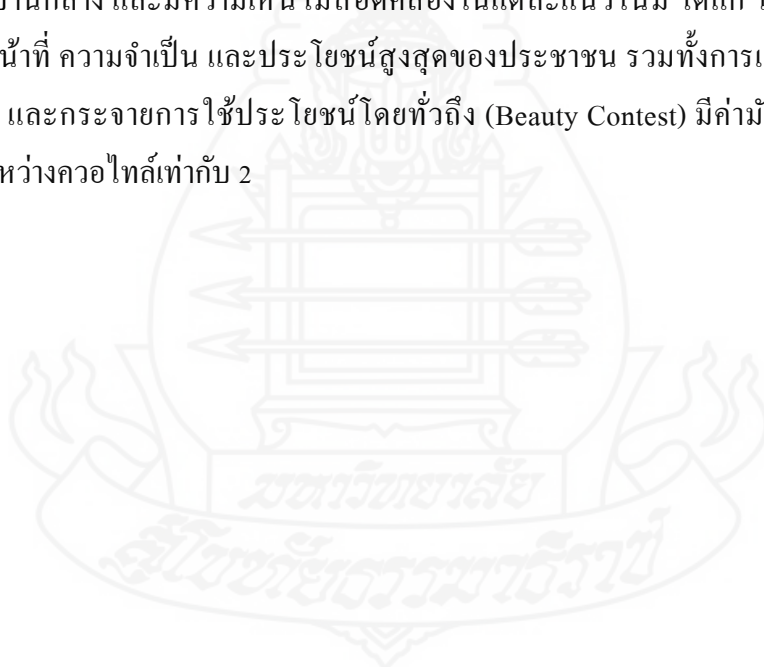
แนวโน้มด้านนโยบายของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยที่มีโอกาสเป็นไปได้สูงสุดในระดับมาก และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ได้แก่ การให้ชุมชนมีสถานีโทรทัศน์เป็นของตนเอง เพื่อเป็นช่องทางในการนำเสนอสาระและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ภูมิปัญญาที่แตกต่างกัน และมีความเป็นอัตลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น เช่น ด้านการเกษตร ด้านวัฒนธรรม ประเพณีภายในชุมชน ด้านการป้องกันภัยและบรรเทาสาธารณภัย และการออกแนวทางในการปฏิบัติให้กับผู้ประกอบการโทรทัศน์ชุมชนดูแลกันเองในด้านต่างๆ ยกเว้นด้านเนื้อหาที่จะต้องผ่านทาง กสทช. หรือในกรณีที่มีปัญหาเรื่องเรียนของประชาชนหรือข้อพิพาทกันเอง มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1

แนวโน้มด้านนโยบายของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยที่มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ได้แก่ หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์คลื่นความถี่และส่งเสริมการใช้คลื่นความถี่ในกิจการบริการชุมชน ด้านกิจการโทรทัศน์เอื้อประโยชน์

ต่อการดำเนินงานโทรทัศน์ชุมชนให้มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม และการกำกับดูแลทางด้านเนื้อหา ที่เผยแพร่ความหลากหลายของระดับการปฏิบัติการของสื่อต้องสอดคล้องกับแนวทางการจัดทำเนื้อหาในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 3.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1

แนวโน้มด้านแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยที่มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ได้แก่ โทรทัศน์ชุมชนดำรงอยู่ได้จากการมีส่วนร่วมของ 3 เสาหลัก คือ เครือข่ายภายในชุมชน เครือข่ายภายนอก และภาคผู้กำกับดูแลนโยบายการสื่อสารระดับชาติ และสถานีโทรทัศน์ชุมชนมีแนวคิดในการบริหารจัดการกิจกรรมและร่วมรับผลประโยชน์จากสังคมชุมชน โดยคนในชุมชนมีความสามารถในการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 3.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1

แนวโน้มด้านแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยที่มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง และมีความเห็นไม่สอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ได้แก่ โทรทัศน์ชุมชนต้องคำนึงถึงหน้าที่ ความจำเป็น และประโยชน์สูงสุดของประชาชน รวมทั้งการแข่งขัน โดยเสรีอย่างเป็นธรรม และกระจายการใช้ประโยชน์โดยทั่วถึง (Beauty Contest) มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 3.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 2

ตารางที่ 4.27 ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยควอไทล์ ระดับแนวโน้มที่เป็นไปได้ และความสอดคล้องด้าน
มาตรการสนับสนุนโทรทัศนชุมชน

ประเด็น	มัธยฐาน (Md.) ≥3.50	Q3-Q1 ≤1.50	ความเป็น ไปได้	ความ สอดคล้อง
ด้านมาตรการสนับสนุนโทรทัศนชุมชน				
1) การจัดตั้งกองทุนสนับสนุน ในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น สำหรับสนับสนุนการดำเนินงานทั้งทางตรง และทางอ้อม เพื่อให้เกิดการแข่งขันคุณภาพรายการ	3	0	ปานกลาง	สอดคล้อง
2) การจัดตั้งสมาคมเครือข่ายโทรทัศนชุมชน เพื่อช่วยในเรื่องการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ความมั่นคง และความยั่งยืนของโทรทัศนชุมชน	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
3) โทรทัศนชุมชนมีการใช้โครงข่ายและโครงสร้างพื้นฐานร่วมกัน ระหว่างโทรทัศนชุมชนด้วยกันในการเผยแพร่ออกอากาศ	3	0	ปานกลาง	สอดคล้อง
4) มาตรการลดหย่อนภาษีในส่วนของการจัดซื้อเครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิตรายการโทรทัศน	4	2	มาก	ไม่สอดคล้อง
5) การจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรม โดยร่วมกับสถานีโทรทัศนภาคสาธารณะ หรือสถานีโทรทัศนภาครัฐ มหาวิทยาลัยในพื้นที่ และผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการโทรทัศนอยู่แล้ว ในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
6) การจัดตั้งศูนย์รวบรวมข้อมูลสารสนเทศในระบบออนไลน์ระหว่างสถานีเพื่อสามารถแบ่งปันข้อมูลข่าวสารที่ใช้ร่วมกันได้อย่างทั่วถึงในกระบวนการผลิตรายการ โทรทัศน	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
7) การสนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิตรายการของสถานี จากองค์กรและหน่วยงานต่างๆ	3	1	ปานกลาง	สอดคล้อง

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

ประเด็น	มัธยฐาน (Md.)	Q3-Q1 ≤1.50	ความเป็น ไปได้	ความ สอดคล้อง
ทั้งภาครัฐและเอกชน				
8) การได้รับทุนอุดหนุนจากกองทุนวิจัยและพัฒนา กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการ โทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ สำหรับ สถานีโทรทัศน์ชุมชนอย่างต่อเนื่อง	2	0	น้อย	สอดคล้อง
9) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษา ในพื้นที่ มีการสนับสนุนบุคลากรของสถานีโทรทัศน์ ชุมชนที่มีความเชี่ยวชาญ ในการควบคุมดูแลระดับ ปฏิบัติการ	3	1	ปานกลาง	สอดคล้อง
10) การฝึกอบรมในเรื่องการผลิตรายการโทรทัศน์ ให้กับอาสาสมัคร เพื่อให้เกิดทักษะ ความเชี่ยวชาญ และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
11) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในการ สนับสนุนการแพร่ภาพ โดยการใช้ระบบอินเทอร์เน็ต เป็นช่องทางในการนำเสนอควบคู่กับการใช้คลื่น ความถี่วิทยุโทรทัศน์	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
12) การวิจัยและพัฒนาการบริหารงานและรายการ โทรทัศน์ชุมชน ให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
13) การลดขนาดของกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์ ด้วยการประยุกต์ใช้เทคนิค Mobile Production ใน การดำเนินการผลิตของสถานีโทรทัศน์ชุมชนอย่าง มีประสิทธิภาพ	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
14) การกำหนด เวลา ปริมาณ ขอบข่าย และวิธีการ นำเสนอเนื้อหาของการโฆษณาสาธารณะต้อง	4	1	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

ประเด็น	มัธยฐาน (Md.)	Q3-Q1 ≤1.50	ความเป็น ไปได้	ความ สอดคล้อง
เป็นไปอย่างสมเหตุสมผล				
15) การหารายได้โดยการโฆษณาหรือ เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับงานหรือกิจการหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ สมาคม มูลนิธิ หรือนิติบุคคลอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจ หรือการเสนอภาพลักษณ์ ขององค์กร บริษัท และกิจการโดยมิได้มีการโฆษณาสรรพคุณ คุณประโยชน์หรือคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด	4	1	มาก	สอดคล้อง
ค่าเฉลี่ย	4.07	0.67	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.27 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นว่าแนวโน้มด้านมาตรการสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยมัธยฐานเท่ากับ 4.07 และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ค่าเฉลี่ยพิสัยระหว่างควอไทล์ เท่ากับ 0.67 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า

แนวโน้มด้านมาตรการสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ได้แก่ การจัดตั้งสมาคมเครือข่ายโทรทัศน์ชุมชนเพื่อช่วยในเรื่องการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ความมั่นคง และความยั่งยืนของโทรทัศน์ชุมชน การจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรม โดยร่วมกับสถานีโทรทัศน์ภาคสาธารณะ หรือสถานีโทรทัศน์ภาครัฐ มหาวิทยาลัยในพื้นที่ และผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการโทรทัศน์อยู่แล้ว ในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และการวิจัยและพัฒนาการบริหารงานและรายการโทรทัศน์ชุมชนให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 0 และการจัดตั้งศูนย์รวบรวมข้อมูลสารสนเทศในระบบออนไลน์ระหว่างสถานีเพื่อสามารถแบ่งปันข้อมูล

ข่าวสารที่ใช้ร่วมกันได้อย่างทั่วถึงในกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์ การฝึกอบรมในเรื่องการผลิตรายการโทรทัศน์ ให้กับอาสาสมัคร เพื่อให้เกิดทักษะ ความเชี่ยวชาญ และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในการสนับสนุนการแพร่ภาพ โดยการใช้ระบบอินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการนำเสนอควบคู่กับการใช้คลื่นความถี่วิทยุโทรทัศน์ การลดขนาดของกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์ ด้วยการประยุกต์ใช้เทคนิค Mobile Production ในการดำเนินการผลิตของสถานีโทรทัศน์ชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1

แนวโน้มด้านมาตรการสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย อยู่ในระดับมาก และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ได้แก่ การกำหนด เวลา ปริมาณ ขอบข่าย และวิธีการนำเสนอเนื้อหาของการโฆษณาสาธารณะต้องเป็นไปอย่างสมเหตุสมผล และการหารายได้โดยการโฆษณาหรือ เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับงานหรือกิจการหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ สมาคม มูลนิธิ หรือนิติบุคคลอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจ หรือการเสนอภาพลักษณ์ ขององค์กร บริษัท และกิจการโดยมิได้มีการโฆษณาสรรพคุณ คุณประโยชน์หรือคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1

แนวโน้มด้านมาตรการสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย อยู่ในระดับมาก และมีความเห็นไม่สอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ได้แก่ มาตรการลดหย่อนภาษีในส่วนของการจัดซื้อเครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิตรายการโทรทัศน์ มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 2

แนวโน้มด้านมาตรการสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย อยู่ในระดับปานกลาง และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ได้แก่ การจัดตั้งกองทุนสนับสนุน ในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น สำหรับสนับสนุนการดำเนินงานทั้งทางตรง และทางอ้อม เพื่อให้เกิดการแข่งขันคุณภาพรายการ และโทรทัศน์ชุมชนมีการใช้โครงข่ายและโครงสร้างพื้นฐานร่วมกัน ระหว่างโทรทัศน์ชุมชนด้วยกันในการเผยแพร่ออกอากาศ มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 3.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 0 และการสนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิตรายการของสถานี จากองค์กรและหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษาในพื้นที่ มีการสนับสนุนบุคลากรของสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่มีความเชี่ยวชาญ ในการควบคุมดูแลระดับปฏิบัติการ มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 3.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1

แนวโน้มด้านมาตรการสนับสนุนโทรทัศนชุมชนในประเทศไทย อยู่ในระดับน้อย และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ได้แก่ การได้รับทุนอุดหนุนจากกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการ โทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ สำหรับสถานี โทรทัศนชุมชนอย่างต่อเนื่อง มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 2.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เท่ากับ 0

ตอนที่ 5 แนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศนชุมชนในประเทศไทย

5.1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักด้านแนวโน้มการบริหารจัดการของ โทรทัศนชุมชนในประเทศไทย

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักและการศึกษาจากเอกสารต่างๆ ภาพรวมในด้าน แนวโน้มการบริหารจัดการโทรทัศนชุมชนในประเทศไทย ต้องเน้นการทำงานเพื่อคนในชุมชน และตอบสนองความคาดหวัง ความต้องการของชุมชน โดยการบริหารจัดการต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการกำหนดแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถานีอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีความชัดเจนในด้านการบริหาร การจัดการ และการหารายได้ มีความหลากหลายของรูปแบบของรายการ และในส่วนเนื้อหาสามารถสร้างการเรียนรู้ให้แก่คนในชุมชน ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความคิดเห็นระหว่างกันในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน นำมาซึ่งการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารจัดการ โทรทัศนชุมชนของตนเอง

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ 7 ให้ทัศนะไว้ว่า “ตอนนี้ กสทช. ให้แล้ว เพราะว่าเป็นสามสถานีหลักที่เขานูมีมติให้เป็นนำร่อง ตอนแรกที่สุดจะเป็นของพะเยา เพราะพะเยา กสทช. ลงมาทุกปี ตอนนี้ก็อุปบล อุปบลนี้กำลังเริ่ม อันدامันนี้ยังใหม่อยู่ อุปบลนี้อาศัยว่าเป็นคนเก่าและมีประสบการณ์เข้ามา ส่วนมากที่อื่นเขาจะมีทุน มีแต่พะเยานี้แหละที่หากินกับวัด จริงๆ แล้วมันก็เป็นเรื่องของชุมชนจริงๆ เพราะว่ามันต้องบริหารจัดการด้วยชุมชน ผมก็พูดทุกปีว่า พะเยาที่วินี่ไม่ใช่ของเรา พะเยาที่วินี่เป็นของคนพะเยาทุกคนเพราะฉะนั้นคนพะเยาทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในเรื่องของการบริหารจัดการ ในเรื่องการดำเนินงาน เพียงแค่ว่าคุณจะเข้ามาในรูปแบบไหน เข้ามานั่งคุยได้เลย เราเปิดให้ทุกคน ทุกพื้นที่ของจังหวัดพะเยาและในโอกาสต่อไปนั่นมันก็จะไปเป็นพะเยาเชียงราย พื้นที่ที่กำหนดไว้แต่ถ้าเป็นไปได้รวมหลายๆ จังหวัดได้ไหม วันนี้อาจเป็นเรื่องของพะเยา วันพรุ่งนี้เป็นของเชียงใหม่ อีกวันเป็นของเชียงราย หรือว่า ช่วงเช้าพะเยา ช่วงบ่ายเป็นเชียงใหม่ ตามเนื้อหาที่มี เพราะทุกวันนี้ผมทำแค่ 4 ชั่วโมง ก็เหนื่อยมากแล้ว แล้วเมื่อก่อนรายการออกอากาศเดือนละครั้ง เนื้อหาจริงๆ แต่ละที่มันมีเนื้อหาของมัน อย่างพะเยาก็เป็นในเรื่องของอัตลักษณ์ ของชุมชน ของวัฒนธรรม

ประเพณี ที่อื่นก็อาจจะมีเรื่องของประยูคต์อย่างเช่นของอันคามันก็จะเป็นคลื่น ซึนามิ กันภัย เดือนกภัย ที่นี้ก็จะเรื่องของเอกลักษณ์ต่างกัน แล้วแต่ว่าน้ำหนักจะไปทางไหน ของเราจริงๆก็มีในเรื่องของวัฒนธรรม เรื่องของประเพณี เรื่องของข่าวสารในชุมชน ก็เรานั้นในชุมชนเป็นหลักอยู่แล้ว ข่าวสารก็เป็นเรื่องของชุมชน แม้กระทั่งรายการ เราก็ใช้ภาษาพื้นเมือง จะมีบางรายการที่เราจำเป็นต้องใช้ภาษากลาง แต่น้อยมากส่วนมากจะเป็นพื้นเมือง แล้วเจ้าที่ดินเขาก็ปลดเกษียณแล้ว ตอนนั้นก็เข้ามาเป็นอุปนายก ก็ให้เขาไปเป็นนักเล่าข่าวก่อนจะเข้ามารายการเขาก็เอาสะลือสี่ เสร็จแล้วก็เล่าข่าวชนิดนี้ แสดงว่า คนในชุมชนมีส่วนร่วมกัน ในชุมชน วันวานก็ได้เข้าไปสำรวจเส้นทางเดินของทางวัฒนธรรมของเชียงคำ สำรวจเส้นทางไว้ ยิ่งเขาได้เห็นเราได้ ออกอากาศจริง เขาก็เกิดความอยากจะแสดงออกถึงความคิดของเขา มันก็กลายเป็นเรื่องของความร่วมมือของชุมชนในพื้นที่ อย่างที่ผมบอกทั้งวัด ทั้งโรงเรียน วันที่ 24 เขาจะเปิดบ้านวิชาการ เราจะยกห้องส่งของเรามาจำลอง แล้วให้เด็กนักเรียน นักศึกษาได้มาดู และ ถ่ายทอดพิธีเปิด และ อาจจะเชิญนักเรียนที่ได้รับรางวัลมาสัมภาษณ์ และ เอนักเรียนมาเป็นพิธีกร สัมภาษณ์ผู้ปกครอง ละ ก็เป็นการฝึกการเรียนรู้ให้เขาได้แสดงออกด้วย เพราะฉะนั้นเราจึงเน้นไปที่โรงเรียนด้วย แล้วก็จะมีการอบรมเยาวชนในเรื่องของการสื่อสาร”

ในด้านด้านแนวทางการบริหารจัดการของโทรทัศน์ชุมชนผู้วิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักทุกท่านให้ความสำคัญ เนื่องจากแนวทางการบริหารจัดการเป็นกระบวนการจัดองค์กรและการใช้ทรัพยากรต่างๆ ให้การทำงานบรรลุเป้าหมายร่วมกัน โดยกิจกรรมต่างๆ ที่ร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีระบบ การใช้ทรัพยากร และการประยุกต์ใช้เทคนิคอย่างเหมาะสม โดยผู้ให้ข้อมูลหลักที่ 10 ให้ทัศนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการของโทรทัศน์ชุมชนไว้ว่า “ผมคิดว่าจะมีประโยชน์เยอะต่อชุมชน ชุมชนก็จะเข้าถึงได้ง่าย ซึ่งสถานีโทรทัศน์ที่มีอยู่ในปัจจุบันชุมชนเราไม่สามารถเข้าถึงได้ โอกาสทีวีเหล่านั้นจะให้ความสำคัญกับประชาชนในท้องถิ่นค่อนข้างเป็นไปได้ยาก ความเป็นกันเองกับชุมชนยังไม่ค่อยมี ถ้าหากมีการจัดตั้งทีวีชุมชนที่รัฐให้การสนับสนุนจริงๆ ตรงนี้ถือว่าเป็นผลดี เกิดการกระตุ้นชุมชนให้มีความตื่นตัวต่อการนำเสนอเรื่องราวต่างๆ ของชุมชน ได้ ทั้งในเรื่องของวัฒนธรรมประเพณี การรณรงค์ การส่งเสริมสินค้าของชุมชน การพัฒนาในด้านต่างๆ รวมไปถึงการแจ้งข้อมูลข่าวสารจากส่วนกลางเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน ในสถานการณ์บ้านเมืองที่เกิดขึ้นได้ เพราะว่าชุมชนจะทำให้ชุมชนเกิดความเข้าใจมีบทบาทในการเข้าไปมีส่วนร่วม ซึ่งในการดำเนินการต่างๆ จะมีความเป็นกันเอง คือในส่วนนี้ทางองค์กรบริหารส่วนจังหวัดก็ยังไม่ค่อยได้เข้ามาอย่างเต็มตัว หรืออย่างชัดเจนมากนัก ส่วนใหญ่ก็จะเป็นการร่วมกิจกรรมการออกรายการเล็กๆ น้อยๆ เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารต่างในแต่ละกรณีไป แต่ในส่วนของการมีส่วนร่วมกับพะยาทีวีชุมชนก็จะเกิดจากความร่วมมือของชุมชนในพื้นที่ด้วยตัวเอง อย่าง

ที่สถาบันที่เข้ามาสนับสนุนส่งเสริมในการดำเนินกิจกรรมของทีวีชุมชนก็คือ สถาบันปงผญา เป็นสถาบันที่ดีมาก ซึ่งเป็นชื่อของหลวงพ่อกว้างเจ้าอาวาสวัดศรี โคมคำ ซึ่งเป็นที่ตั้งของสถานีพะเยาทีวีชุมชน ท่านให้ความสำคัญต่อการพัฒนาในเรื่องของอัตลักษณ์ ภูมิปัญญาวัฒนธรรมประเพณี ต่างๆ ของจังหวัดพะเยา ซึ่งตัวพะเยาทีวีก็ได้รับการตอบรับจากทุกชุมชนในพื้นที่จังหวัดพะเยา ทุกองค์กรได้เข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งหากมีการจัดตั้งทีวีชุมชนดีมากครับ ก็จะสามารทำให้พี่น้องชาวพะเยาของเรามีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของ มีความรักท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการปรับปรุงพัฒนาชุมชนให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทำให้เรามีพื้นที่ในการที่จะมีปากเสียง ได้ระบายออกในเรื่องของความอัดอั้นตันใจ หรือในเรื่องที่เรากำลังมีปัญหา และสามารถระดมความคิดเพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นได้ ซึ่งในตอนแรกๆ ชาวบ้านก็ยังไม่ค่อยให้ความสนใจ หรือให้ความต้องการกับทีวีชุมชน เพราะคิดว่ามันเหมือนทีวีทั่วไป แต่พอเกิดโครงการพะเยาทีวีชุมชนนี้ขึ้นทำให้ประชาชนในพื้นที่เริ่มมีความสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของทางสถานี ซึ่งเขามองว่ามันเป็นสื่อของชุมชนจริงๆ ที่นำเสนอในเรื่องของชุมชนบ้านเกิด ที่ไม่เหมือนกับทีวีช่องปกติที่ข่าวสารต่างๆ ไม่ได้เกี่ยวข้องกับพื้นที่ของเขาเลย ซึ่งเราอยากเห็นสื่ออย่างนี้แหละเป็นสื่อสร้างสรรค์ และพัฒนาชุมชนอย่างแท้จริงครับ”

5.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (รอบที่ 2) แนวโน้มด้านการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน

ตารางที่ 4.28 ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยควอไทล์ ระดับแนวโน้มที่เป็นไปได้ และความสอดคล้องด้านการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารสถานี

ประเด็น	มัธยฐาน (Md.) ≥3.50	Q3-Q1 ≤1.50	ความเป็น ไปได้	ความ สอดคล้อง
ด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน				
รูปแบบการบริหารสถานี				
1) การจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนให้อยู่ในรูปแบบของสมาคม มูลนิธิ เครือข่ายประชาชน ภาคประชาสังคม ให้มีความชัดเจนในด้านการบริหาร การจัดการ และการหารายได้	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
2) การบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการทั้งด้านนโยบาย การเงิน การดำเนินการ การคัดเลือกเนื้อหา การจัดสรรเวลา และรายการของท้องถิ่น โดยไม่ขึ้นกับสถานีโทรทัศน์แม่ข่าย	4	1	มาก	สอดคล้อง
3) การบริหารงานของโทรทัศน์ชุมชนเน้นการทำงานเพื่อคนในชุมชน และตอบสนองความคาดหวังและความต้องการของคนในสังคมที่ต้องการสื่อที่สร้างจิตสำนึกสาธารณะให้กับพลเมือง	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
ค่าเฉลี่ย	4.27	0.67	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.28 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นว่าแนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ด้านรูปแบบการบริหารสถานี มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยมัธยฐานเท่ากับ 4.27 และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ค่าเฉลี่ยพิสัยระหว่างควอไทล์ เท่ากับ 0.67 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า

แนวโน้มนำด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ด้านรูปแบบการบริหารสถานี อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้มนำ ได้แก่ การบริหารงานของโทรทัศน์ชุมชนเน้นการทำงานเพื่อคนในชุมชน และตอบสนองความคาดหวังและความต้องการของคนในสังคมที่ต้องการสื่อที่สร้างจิตสำนึกสาธารณะให้กับพลเมือง มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 0 และการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนให้อยู่ในรูปแบบของสมาคม มูลนิธิ เครือข่ายประชาชน ภาคประชาสังคม ให้มีความชัดเจนในด้านการบริหาร การจัดการ และการหารายได้ มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1

แนวโน้มนำด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ด้านรูปแบบการบริหารสถานี อยู่ในระดับมาก และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้มนำ ได้แก่ การบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการทั้งด้านนโยบาย การเงิน การดำเนินการ การคัดเลือกเนื้อหา การจัดสรรเวลาและรายการของท้องถิ่น โดยไม่ขึ้นกับสถานีโทรทัศน์แม่ข่าย มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1

ตารางที่ 4.29 ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยควอไทล์ ระดับแนวโน้มที่เป็นไปได้ และความสอดคล้องด้านการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับแนวทางในการจัดทำผังและรูปแบบรายการ

ประเด็น	มัธยฐาน (Md.)	Q3-Q1 ≤1.50 ≥3.50	ความเป็น ไปได้	ความ สอดคล้อง
ด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน				
แนวทางในการจัดทำผังและรูปแบบรายการ				
1) สัดส่วนของรายการให้มีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ และเน้นการตอบสนองความต้องการท้องถิ่น โดยมีการเผยแพร่เนื้อหาหลากหลาย และสะท้อนความเป็นท้องถิ่นอย่างแท้จริง	5	2	มากที่สุด	ไม่ สอดคล้อง
2) ความหลากหลายของประเภทรายการ เช่น รายการข่าว รายการบันเทิง รายการเด็ก รายการสารคดี เป็นต้น	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
3) ความหลากหลายของประเด็นข้อมูลข่าวสารหรือมุมมอง และแสดงความคิดเห็นในเนื้อหารายการ	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
4) ที่มาของรายการมาจากการผลิตเอง หรือผลิตจากหน่วยงานอื่น โดยมีการจัดผังรายการออกอากาศร่วมกันกับสถานีชุมชนอื่นหรือสถาบันในชุมชนท้องถิ่น	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
5) การออกอากาศสามารถทำได้ทั้งผ่านคลื่นความถี่และไม่ผ่านคลื่นความถี่ เช่น การออกอากาศในระบบออนไลน์	4	1	มาก	สอดคล้อง
6) รูปแบบรายการแบ่งแยกตามกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ชมผู้ฟังที่แตกต่าง ทางเชื้อชาติ ศาสนา เผ่าพันธุ์ สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และอุดมการณ์ทางการเมือง	3	2	ปานกลาง	ไม่ สอดคล้อง
ค่าเฉลี่ย	4.12	1.16	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.29 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นว่าแนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ด้านแนวทางในการจัดทำผังและรูปแบบรายการ มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยมัธยฐานเท่ากับ 4.12 และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ค่าเฉลี่ยพิสัยระหว่างควอไทล์ เท่ากับ 1.16 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า

แนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ด้านแนวทางในการจัดทำผังและรูปแบบรายการ อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ได้แก่ ความหลากหลายของประเด็นข้อมูลข่าวสารหรือมุมมอง และความคิดเห็นในเนื้อหารายการ มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 0 และความหลากหลายของประเภทรายการ เช่น รายการข่าว รายการบันเทิง รายการเด็ก รายการสารคดี เป็นต้น และที่มาของรายการมาจากการผลิตเอง หรือผลิตจากหน่วยงานอื่น โดยมีการจัดผังรายการออกอากาศร่วมกันกับสถานีชุมชนอื่นหรือสถาบันในชุมชนท้องถิ่น มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1

แนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ด้านแนวทางในการจัดทำผังและรูปแบบรายการ อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเห็นไม่สอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ได้แก่ สัดส่วนของรายการให้มีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ และเน้นการตอบสนองความต้องการท้องถิ่น โดยมีการเผยแพร่เนื้อหาหลากหลาย และสะท้อนความเป็นท้องถิ่นอย่างแท้จริง มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 2

แนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ด้านแนวทางในการจัดทำผังและรูปแบบรายการ อยู่ในระดับมาก และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ได้แก่ การออกอากาศสามารถทำได้ทั้งผ่านคลื่นความถี่ และไม่ผ่านคลื่นความถี่ เช่น การออกอากาศในระบบออนไลน์ มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1

แนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ด้านแนวทางในการจัดทำผังและรูปแบบรายการ อยู่ในระดับปานกลาง และมีความเห็นไม่สอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ได้แก่ รูปแบบรายการแบ่งแยกตามกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ชมผู้ฟังที่แตกต่างกันทางเชื้อชาติ ศาสนา เผ่าพันธุ์ สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และอุดมการณ์ทางการเมือง มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 3.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 2

ตารางที่ 4.30 ค่ามัชฐาน ค่าพิสัยควอไทล์ ระดับแนวโน้มที่เป็นไปได้ และความสอดคล้องด้านการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนการดำเนินการ

ประเด็น	มัชฐาน (Md.)	Q3-Q1 ≤1.50	ความเป็น ไปได้	ความ สอดคล้อง
ด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน				
แนวทางการจัดหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนการดำเนินการ				
1) ระยะแรกของการจัดตั้ง(1-3 ปี) ควรได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประชาชน หน่วยงานท้องถิ่นทั้งภาครัฐ และเอกชน และองค์กรไม่แสวงหากำไร โดยเน้นการสนับสนุนจากภาครัฐมากที่สุด	4	0	มาก	สอดคล้อง
2) ระยะดำเนินการออกอากาศ (4 – 6 ปี) ได้รับการสนับสนุนทุนดำเนินการจากภาครัฐและประชาชน องค์กรเอกชน และองค์กรไม่แสวงหากำไรในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน	4	0	มาก	สอดคล้อง
3) ระยะยาว(ตั้งแต่ปีที่ 7 เป็นต้นไป) เน้นการพึ่งพาตนเองของชุมชน องค์กรภาครัฐ เช่น กองทุน กสทช. ที่จัดสรรเงินทุนให้ ตลอดจนการช่วยเหลือจากภาคเอกชนในท้องถิ่นเป็นหลัก เพื่อให้เกิดความยั่งยืน	2	0	น้อย	สอดคล้อง
ค่าเฉลี่ย	3.33	0.00	ปานกลาง	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.30 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นว่าแนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ด้านแนวทางการจัดหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนการดำเนินการ มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยมัชฐานเท่ากับ 3.33 และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ค่าเฉลี่ยพิสัยระหว่างควอไทล์ เท่ากับ 0.00 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า

แนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ด้านแนวทางการจัดหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้มนำ ได้แก่ ระยะแรกของการจัดตั้ง(1-3 ปี) ควรได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประชาชน หน่วยงานท้องถิ่นทั้งภาครัฐ และเอกชน และองค์กรไม่แสวงหากำไร โดยเน้นการสนับสนุนจากภาครัฐมากที่สุด และระยะดำเนินการออกอากาศ (4 – 6 ปี) ได้รับการสนับสนุนทุนดำเนินการจากภาครัฐและประชาชน องค์กรเอกชน และองค์กรไม่แสวงหากำไรในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 0

แนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ด้านแนวทางการจัดหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนการดำเนินการ อยู่ในระดับน้อย และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้มนำ ได้แก่ ระยะยาว(ตั้งแต่ปีที่ 7 เป็นต้นไป) เน้นการพึ่งพาตนเองของชุมชน องค์กรภาครัฐ เช่น กองทุน กสทช. ที่จัดสรรเงินทุนให้ ตลอดจนการช่วยเหลือจากภาคเอกชนในท้องถิ่นเป็นหลักเพื่อให้เกิดความยั่งยืน มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 2.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 0

ตารางที่ 4.31 ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยควอไทล์ ระดับแนวโน้มที่เป็นไปได้ และความสอดคล้อง ด้านการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับระบบกลไกในการตรวจสอบทั้งภายในและภายนอก

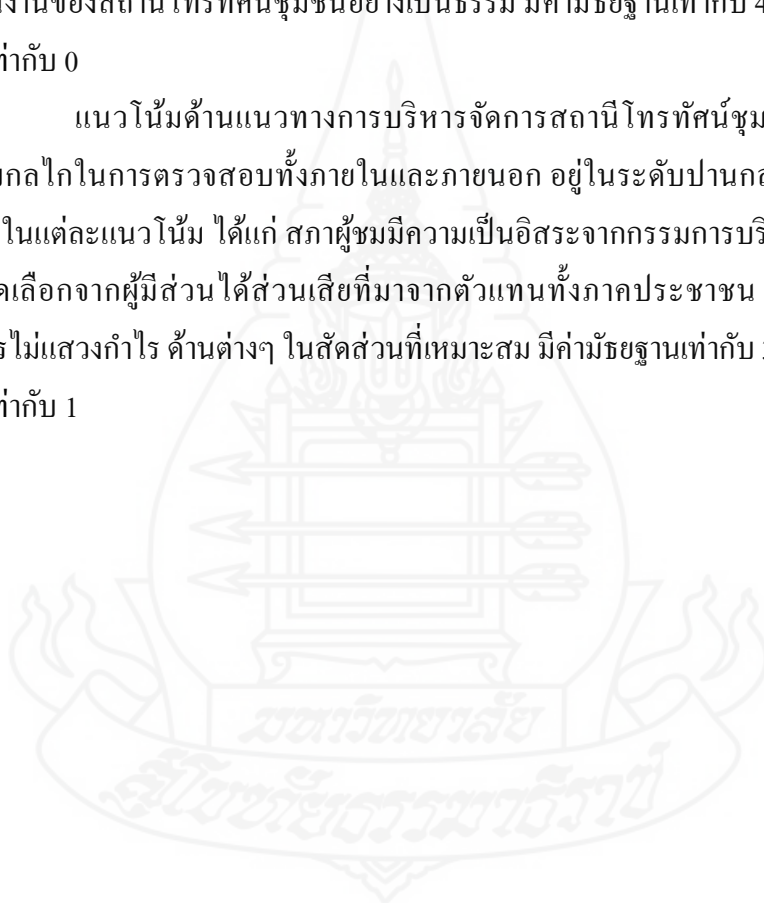
ประเด็น	มัธยฐาน (Md.)	Q3-Q1 ≤1.50	ความเป็น ไปได้	ความ สอดคล้อง
ด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน				
ระบบกลไกในการตรวจสอบทั้งภายในและภายนอก				
1) การกำกับตรวจสอบโดยการจัดตั้งสภาผู้ชมเพื่อตรวจสอบการทำงาน และรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้ชม มีกระบวนการและขั้นตอนในการรับข้อร้องเรียนตามกำหนดเวลา	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
2) สภาผู้ชมมีความเป็นอิสระจากกรรมการบริหารสถานี	3	1	ปานกลาง	สอดคล้อง
3) สภาผู้ชมถูกคัดเลือกจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มาจากตัวแทนทั้งภาคประชาชน ภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรไม่แสวงกำไร ด้านต่างๆ ในสัดส่วนที่เหมาะสม	3	1	ปานกลาง	สอดคล้อง
4) มีการบัญญัติกฎระเบียบ แนวทางปฏิบัติที่น่าเชื่อถือ เพื่อตรวจสอบการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ชุมชนอย่างเป็นธรรม	4	0	มาก	สอดคล้อง
ค่าเฉลี่ย	3.75	0.50	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.31 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นว่าแนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ด้านระบบกลไกในการตรวจสอบทั้งภายในและภายนอก มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยมัธยฐานเท่ากับ 3.75 และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ค่าเฉลี่ยพิสัยระหว่างควอไทล์ เท่ากับ 0.50 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า

แนวโน้มนำด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ด้านระบบกลไกในการตรวจสอบทั้งภายในและภายนอก อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเห็น สอดคล้องในแต่ละแนวโน้มนำ ได้แก่ การกำกับตรวจสอบโดยการจัดตั้งสภาผู้ชมเพื่อตรวจสอบ การทำงาน และรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้ชม มีกระบวนการและขั้นตอนในการรับข้อร้องเรียนตาม กำหนดเวลา มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 0

แนวโน้มนำด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ด้านระบบกลไกในการตรวจสอบทั้งภายในและภายนอก อยู่ในระดับมาก และมีความเห็น สอดคล้องในแต่ละแนวโน้มนำ ได้แก่ มีการบัญญัติกฎระเบียบ แนวทางปฏิบัติที่น่าเชื่อถือเพื่อตรวจสอบ การดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ชุมชนอย่างเป็นธรรม มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์เท่ากับ 0

แนวโน้มนำด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ด้านระบบกลไกในการตรวจสอบทั้งภายในและภายนอก อยู่ในระดับปานกลาง และมีความเห็น สอดคล้องในแต่ละแนวโน้มนำ ได้แก่ สภาผู้ชมมีความเป็นอิสระจากกรรมการบริหารสถานี และสภา ผู้ชมถูกคัดเลือกจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มาจากตัวแทนทั้งภาคประชาชน ภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรไม่แสวงกำไร ด้านต่างๆ ในสัดส่วนที่เหมาะสม มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 3.00 ค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์เท่ากับ 1

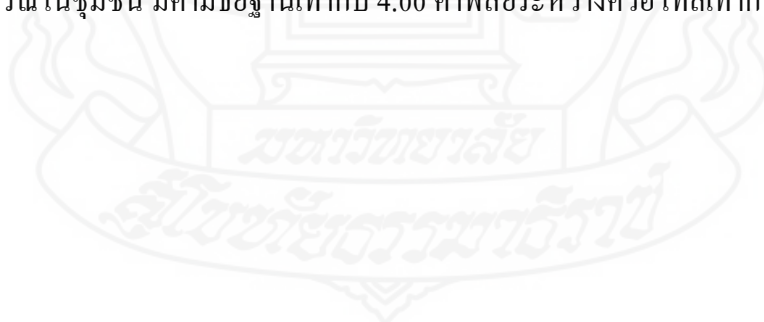
ตารางที่ 4.32 ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยควอไทล์ ระดับแนวโน้มที่เป็นไปได้ และความสอดคล้องด้านการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของเนื้อหารายการโทรทัศน์ชุมชน

ประเด็น	มัธยฐาน (Md.) ≥3.50	Q3-Q1 ≤1.50	ความเป็นไปได้	ความสอดคล้อง
ด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน				
คุณลักษณะของเนื้อหารายการโทรทัศน์ชุมชน				
1) การผลิตเนื้อหารายการมีการตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน	4	1	มาก	สอดคล้อง
2) เนื้อหารายการที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน หรือ เหตุการณ์ที่เป็นข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะหรือที่เกิดขึ้น โดยเน้นเหตุการณ์ในชุมชน	4	1	มาก	สอดคล้อง
3) เนื้อหารายการที่สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ประชาชนในชุมชน โดยส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นระหว่างกัน ส่งเสริมการพัฒนาในระดับชุมชน ในประเด็นสุขภาพ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ ประชาธิปไตย ประเพณีและวัฒนธรรม	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
4) เนื้อหารายการต้องสร้างความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะหรือชุมชนนั้น และส่งเสริมสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนให้มีความสมานฉันท์ยิ่งขึ้น	4	0	มาก	สอดคล้อง
5) การนำเสนอเนื้อหาสามารถมีภาษาท้องถิ่นที่ไม่ใช่ภาษาราชการเป็นของตนเอง โดยสามารถนำเสนอรายการต่างๆ ของสถานีเป็นภาษาท้องถิ่นได้	4	0	มาก	สอดคล้อง
ค่าเฉลี่ย	4.20	0.40	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.32 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นว่าแนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ด้านคุณลักษณะของเนื้อหารายการโทรทัศน์ชุมชน มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยมัธยฐานเท่ากับ 4.20 และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ค่าเฉลี่ยพิสัยระหว่างควอไทล์ เท่ากับ 0.40 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า

แนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ด้านคุณลักษณะของเนื้อหารายการโทรทัศน์ชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ได้แก่ เนื้อหารายการที่สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ประชาชนในชุมชน โดยส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นระหว่างกัน ส่งเสริมการพัฒนาในระดับชุมชน ในประเด็นสุขภาพ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ ประชาธิปไตย ประเพณีและวัฒนธรรม มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 0

แนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ด้านคุณลักษณะของเนื้อหารายการโทรทัศน์ชุมชน อยู่ในระดับมาก และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ได้แก่ เนื้อหารายการต้องสร้างความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะหรือชุมชนนั้น และเสริมสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนให้มีความสามัคคีที่ยั่งยืน และการนำเสนอเนื้อหาสามารถมีภาษาท้องถิ่นที่ไม่ใช่ภาษาราชการเป็นของตนเอง โดยสามารถนำเสนอรายการต่างๆ ของสถานีเป็นภาษาท้องถิ่นได้ มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 0 และการผลิตเนื้อหารายการมีการตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน และเนื้อหารายการที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน หรือเหตุการณ์ที่เป็นข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะหรือที่เกิดขึ้นโดยเน้นเหตุการณ์ในชุมชน มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1

ตารางที่ 4.33 ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยควอไทล์ ระดับแนวโน้มที่เป็นไปได้ และความสอดคล้องด้านการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน

ประเด็น	มัธยฐาน (Md.)	Q3-Q1 ≤1.50	ความเป็นไปได้	ความสอดคล้อง
ด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน				
การมีส่วนร่วมกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน				
1) การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมทั้ง 3 ระดับ คือ การมีส่วนร่วมในฐานะผู้รับหรือผู้ให้ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมในฐานะผู้วางแผนและกำหนดนโยบาย และการมีส่วนร่วมในฐานะผู้ผลิตหรือร่วมผลิต	3	0	ปานกลาง	สอดคล้อง
2) การเปิดให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ในชุมชน และเชื่อมโยงความร่วมมือต่างๆ ในชุมชนผ่านเนื้อหาที่ออกอากาศ โดยการจัดอาสาสมัครในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดรายการหรือร่วมรายการ	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
3) การมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ เช่น การให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดตั้ง กำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถานี การบริจาคเงินให้สถานีและการอุดหนุนทางการเงินแก่สถานีที่ไม่ใช่ ในรูปแบบของการโฆษณาหรือการสนับสนุนรายการ	2	1	น้อย	สอดคล้อง
4) การมีส่วนร่วมในการจัดรายการ เช่น การจัดให้อาสาสมัครในชุมชนเข้ามาร่วมจัดรายการ หรือร่วมรายการ การเปิดให้สถานีเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ในชุมชน และตัวเชื่อมโยงความร่วมมือต่างๆ ในชุมชนผ่านเนื้อหาที่ออกอากาศ	4	0	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 4.33 (ต่อ)

ประเด็น	มัธยฐาน (Md.)	Q3-Q1 ≤1.50	ความ เป็นไปได้	ความ สอดคล้อง
ด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน				
การมีส่วนร่วมกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน				
5) การมีส่วนร่วมในลักษณะอื่น เช่น การจัดเวทีประจำปี เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้ชมในชุมชนเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนา การบริหารจัดการ และการจัดทำรายการของสถานี การส่งเสริมการ รวมกลุ่มของผู้ชมของสถานีเพื่อเฝ้าระวังเนื้อหาที่ออกอากาศ	4	0	มาก	สอดคล้อง
6) การมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถานี เช่น การวางโครงสร้างการดำเนินงานที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม การฝึกอบรมประชาชนในชุมชนให้มีความเข้าใจในกระบวนการบริหารจัดการองค์กร และกระบวนการผลิต	4	2	มาก	ไม่ สอดคล้อง
7) การให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การร่วมกำหนดและผลิตรายการแบบอาสาสมัคร มากกว่าให้มีอาชีพหรือเจ้าหน้าที่สถานี ๆ เป็นผู้ผลิตรายการ	4	2	มาก	ไม่ สอดคล้อง
8) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลรายการและปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่องเพื่อให้โทรทัศน์ชุมชนมีความยั่งยืน	4	1	มาก	สอดคล้อง
9) การมีส่วนร่วมในการรับชมรายการต่างๆ ของสถานีโทรทัศน์ชุมชน และการแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ของชุมชนผ่านทางรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชน	3	2	ปานกลาง	ไม่ สอดคล้อง

ตารางที่ 4.33 (ต่อ)

ประเด็น	มัธยฐาน (Md.) ≥3.50	Q3-Q1 ≤1.50	ความ เป็นไปได้	ความ สอดคล้อง
การมีส่วนร่วมกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน				
10) การมีส่วนร่วมในการกำหนดกติกาเพื่อ เสริมสร้างความเข้มแข็งของสถานีโทรทัศน์ ชุมชน เช่น การฝึกอบรม การบริหารจัดการ องค์กรและงบประมาณ	3	1	ปานกลาง	สอดคล้อง
ค่าเฉลี่ย	3.60	1.00	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.33 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นว่าแนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ด้านการมีส่วนร่วมกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยมัธยฐานเท่ากับ 3.60 และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ค่าเฉลี่ยพิสัยระหว่างควอไทล์ เท่ากับ 1.00 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า

แนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ด้านการมีส่วนร่วมกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ได้แก่ การเปิดให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ในชุมชน และเชื่อมโยงความร่วมมือต่างๆ ในชุมชนผ่านเนื้อหาที่ออกอากาศ โดยการจัดอาสาสมัครในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมจัดรายการหรือร่วมรายการ มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เท่ากับ 1

แนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ด้านการมีส่วนร่วมกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน อยู่ในระดับมาก และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดรายการ เช่น การจัดให้อาสาสมัครในชุมชนเข้ามาร่วมจัดรายการ หรือร่วมรายการ การเปิดให้สถานีเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ในชุมชน และตัวเชื่อมโยงความร่วมมือต่างๆ ในชุมชนผ่านเนื้อหาที่ออกอากาศ และการมีส่วนร่วมในลักษณะอื่น เช่น การจัดเวทีประจำปีเพื่อรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้ชมในชุมชนเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนา การบริหารจัดการ และการจัดทำรายการของสถานี การส่งเสริมการ รวมกลุ่มของผู้ชมของสถานีเพื่อเฝ้าระวังเนื้อหาที่ออกอากาศ มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 0 และการมีส่วนร่วมในการ

ประเมินผลรายการและปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่องเพื่อให้โทรทัศน์ชุมชนมีความยั่งยืน มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1

แนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ด้านการมีส่วนร่วมกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเห็นไม่สอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถานี เช่น การวางโครงสร้างการดำเนินงานที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม การฝึกอบรมประชาชนในชุมชนให้มีความเข้าใจในกระบวนการบริหารจัดการองค์กร และกระบวนการผลิต และการให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การร่วมกำหนดและผลิตรายการแบบอาสาสมัคร มากกว่าให้มืออาชีพหรือเจ้าหน้าที่สถานีฯ เป็นผู้ผลิตรายการ มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 2

แนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ด้านการมีส่วนร่วมกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมทั้ง 3 ระดับ คือ การมีส่วนร่วมในฐานะผู้รับหรือผู้ใช้ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมในฐานะผู้วางแผนและกำหนดนโยบาย มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 3.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 0 และการมีส่วนร่วมในฐานะผู้ผลิตหรือร่วมผลิต และการมีส่วนร่วมในการกำหนดกลไกเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถานีโทรทัศน์ชุมชน เช่น การฝึกอบรม การบริหารจัดการองค์กรและงบประมาณ มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 3.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1

แนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ด้านการมีส่วนร่วมกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเห็นไม่สอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการรับชมรายการต่างๆ ของสถานีโทรทัศน์ชุมชน และการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ของชุมชนผ่านทางรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชน มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 3.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 2

แนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ด้านการมีส่วนร่วมกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน อยู่ในระดับน้อย และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ เช่น การให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดตั้ง กำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถานี การบริจาคเงินให้สถานีและการอุดหนุนทางการเงินแก่สถานีที่ไม่ใช่ ในรูปแบบของการโฆษณาหรือการสนับสนุนรายการ มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 2.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1

ตอนที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน

6.1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักและการศึกษาจากเอกสารต่างๆ สรุปเป็นภาพรวมได้ว่า โอกาสความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆ ปัจจัย ทั้งภายในและภายนอกชุมชน โดยเฉพาะในเรื่องของความชัดเจนของนโยบาย และมาตรการในการส่งเสริมสนับสนุนของรัฐบาลต่อสถานีโทรทัศน์ชุมชน ความจำเป็นต้องการของชุมชนที่มีต่อโทรทัศน์ชุมชน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อการพัฒนา และความอยู่รอดของโทรทัศน์ชุมชนได้ในอนาคต

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ 18 ให้ทัศนะไว้ว่า “เรามองภาพชุมชนว่าชุมชนคือนักลงทุนให้พวกครุมีหรือหน่วยงานเพื่อให้สามารถมีศักยภาพพอที่จะทำทีวีหรือเปล่า ถ้าไม่ได้ก็อย่าว่ากัน หมายถึงว่าการมีส่วนร่วม ผมก็ว่าชุมชนก็น่าจะนำเสนอครับ เพราะว่าถ้าเกิดอยู่ในรูปแบบของการที่เค้าอยากจะนำเสนอที่นั่นมันเป็นโทรทัศน์นึกว่าเค้าน่าจะ เพราะว่ามันเห็นภาพ มันสื่ออะไรได้หลายอย่างด้วย เพราะว่าเดี๋ยวนี้ Facebook มันไลฟ์สดได้แล้ว มันก็ขึ้นอยู่กับการผลิตตัวเองที่ Facebook ก็คือมันจะไม่ใช่เป็นลักษณะของรูปแบบรายการที่มันสร้างความน่าสนใจได้ ก็คือการไลฟ์สดก็คือเราถ่ายเราเห็น มันก็มีรูปแบบที่เป็นเหมือนกับรายการ แต่เราก็ไม่ถึงขนาดต้องเป็นกระแสหลัก เพียงแต่เราก็ต้องยึดหลักให้มีความน่าสนใจ อย่างน้อยเดี๋ยงๆ หรือว่าเขวชนได้เห็นได้ทำอยู่หน้ากล้องแล้วมันมีความที่อยากนำเสนอ มีการกระตุ้นในความอยากนำเสนอ เพราะว่าได้ออกรายการได้ออกทีวี อย่างเนี้ย ส่วนใหญ่จะเป็นคลิปและก็มีการตัดต่อ ตอนนี่ก็ได้คุยกันที่ทำงานมันอาจยังไม่เป็นรูปแบบรายการที่จากการที่เรามา นั่งแล้วเอาคลิปลงนั่นแหละคือรายการละ ประมาณนั้นนะครับ คือต้องมีการลำดับให้มันเป็นเนื้อหาเรื่องราวที่มันสามารถสื่อได้เราอาจจะต้องเข้ามาอบรมเดี๋ยงๆ หรือว่าเราอาจจะต้องเข้าไปอบรม หรือเข้าไปในเครือข่าย อย่างเช่นของกรณีนี้มีมหาวิทยาลัยที่เค้ามีส่วนเกี่ยวข้อง เมื่อก่อนเค้าบอกว่าเค้าจะมีการอบรมด้วย อบรมรุ่น 1 อบรมเครือข่ายชุมชนเรื่องการผลิตรายการโทรทัศน์โดยตรงใช้ใหม่ครับ การอบรมหลักๆ ก็จะสอนเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือการใช้ Mojo ทำรายการได้แ็ดความชื้น้อย เค้าคนที่จะสนมว่าใครมีความสนใจที่อยากร่วม แต่เราก็มีคอนเนคชั่นอยู่ที่ทางภูเก็ตเพราะว่ามีสาขาวิชานี้รองรับอยู่แล้ว ต้องคุยกับอาจารย์ว่าถ้าได้การศึกษาจริงจะต้องหาพี่เลี้ยงเพื่อให้นักศึกษาเองมาช่วยเป็นที่เลี้ยงในชุมชน จะช่วยทำให้นักศึกษาเองได้ใกล้ชิดชุมชน ชุมชนเองก็ได้นักศึกษา มาช่วยงานด้วย ม.พะเยาก็ใช้วิธีการแบบนั้นด้วยกัน อย่างที่อุบลก็จะมีสาขาวิชาสื่อชุมชนอาจารย์ ดร. ภัทธา อันนั้นเป็นยุคเริ่มต้นของสื่อที่พะเยา”

ในด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชนผู้วิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักทุกท่านให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อความมั่นคงและยั่งยืนของโทรทัศน์ชุมชน อาทิ ความต้องการจำเป็นของชุมชน ความพร้อมของชุมชนในด้านต่างๆ เช่น การบริหารงบประมาณบุคลากร วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ การผลิตเนื้อหารายการ ฯลฯ ความเข้มแข็งของชุมชน และเครือข่าย มาตรการสนับสนุนของรัฐ และการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี โดยผู้ให้ข้อมูลหลักที่ 10 ให้ทัศนะเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชนไว้ว่า “ในงานของ กสทช. เขาสนับสนุนอยู่แล้วแต่ว่าจะเป็นจริงหรือไม่ เราจะไม่คาดหวังว่าจะเป็นอีกกี่สถานี และในเวลานี้มันคิดที่ผิดทาง ใครเขาจะเข้ามาลงทุนในสื่อแบบนี้ ในเมื่อสื่อออนไลน์ก็ได้ มันก็เลยไม่ต้องไปรอแล้ว เราทำได้เลยและไม่ต้องลงทุน ถ้าเราลงทุนในที่วิชุมชน การลงทุนมันผิดกว่ากันเยอะในเครื่องไม้เครื่องมือ ซึ่งมันไม่สำคัญแล้ว มันเป็นการลงทุนที่สูง ในการที่คุณจะทำทีวี เนี่ยมันเป็นการใช้ปัจจัยมากมาย ทั้งการบริหาร การจัดการคน ทุน อะไรต่ออะไรมันก็ยาก แต่ถ้าใช้ออนไลน์แล้วเราไม่จำเป็นต้องฝึกฝนอะไรมากมาย แล้วคนทุกเข้ามามีส่วนร่วม ชุมชนมีส่วนร่วม ถ้าทีวีชุมชนออกอากาศทาง Facebook ออกได้รวดเร็ว มีส่วนร่วมแต่ถึงเราไม่สนับสนุน มันก็จะเป็นภาวะผูกขาดไปเลย มันไม่ได้มองสวยหรูไม่ใช่แค่ประเทศเราแต่เป็นทั่วโลกที่กำลังเจอ” ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของผู้ให้ข้อมูลหลักที่ 9 ว่า “อย่างตอนนี้ที่เราทดลองออกอากาศก็จะเป็นกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์ ทดลองผลิตรายการ ทดลองออกอากาศ ในการออกอากาศเราออกอากาศในระบบไหน ออกที่เรายังไม่ได้คลื่นความถี่ ก็คือ ทำผ่านสื่อสังคมออนไลน์ อย่างเดียว เราไม่ได้พึ่งเคเบิล ทั้ง 3 สถานีออกอากาศผ่าน Facebook live อย่างเดียว ทั้งทางพะเยา ก่อนหน้านั้นทางพะเยาก็จะไปแบบกันตัวเคเบิล เพราะว่าเราได้มาจากข้อมูลที่พะเยาบอก ดังนั้นก็ใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ในการนำเสนอ ตอนที่เราดำเนินการเราก็ใช้ Facebook live ในการออกอากาศหลัก จริง ๆ แล้วก่อนหน้านั้นเราก็ทำเป็นคลิปวิดีโอมาก่อน เป็นกระตุ๋นในพันทิพย์ แล้วใช้โทรศัพท์มือถือในการถ่าย ก็ให้ชุมชนทำด้วยบางส่วน เวลาเราออกอากาศเราก็จะแจ้งไปทางรายการเพราะเขาสนใจอยากจะทำรายการ ส่วนการบริหารจัดการ มันต้องขึ้นอยู่กับบริหารจัดการเพราะว่าหลังจากนโยบายการจัดตั้งชุมชนซึ่ง กสทช. ก็ให้เราแล้ว เหมือนพยายามผลักดันให้เรา ตอนนี้เราก็มาวิจัยเพื่อจะนำแนวทาง และ หลักการ มาตรการต่างเพื่อจะนำไปเสนอ ที่จะพัฒนาต่อไป การผลิตรายการของเราใช้รูปแบบการถ่ายทำและตัดต่อผ่านมือถือ ที่เรียกว่า Mojo โมโจมันเป็นเทรนด์ ณ ปัจจุบันซึ่งในกรุงเทพฯ เขาก็ใช้กันเพียงแต่ว่าเรา ถ้าเกิดเราอยากใช้แบบโมโจจริง อุปกรณ์มันอาจจะต้องมีแสง เสียง แสง อาจจะต้องเน้นไปที่มันมีคุณภาพหน่อย เพราะว่า ตัวภาพที่ออกไปในโทรศัพท์ก่อนข้างจะชัด ถ้าใช้โทรศัพท์ดีๆ พูดยังเทคนิคเฉยๆ นะ พอเราใช้โมโจในการผลิต อุปกรณ์จริงๆ แล้วเมื่อก่อนการผลิตโทรทัศน์ก่อนข้างที่จะใช้ทุนสูง แต่ของเราเน้นในการตัดต่อภายหลังมากกว่าเราไม่ได้ออกไปเป็นแบบรถโมบาย

นี่ก็เป็นแผนที่เรากำเนิดไว้ ถ้าเป็นชุมชนก็เป็นในรูปแบบนี้ คงจะเป็นรูปแบบอื่นไม่ได้ ใช้งบถืองตัว เล็กๆ ในการจัดทำออกไป คือ ความตั้งใจของโครงการคือการนำเสนอ เป้าหมายหลักจริงๆ คือเรา อยากจะสร้างหนัง เพื่อการเปลี่ยนแปลงทางชุมชน อยากจะให้ชุมชนเขาสามารถเล่าเรื่องราว”

6.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (รอบที่ 2) แนวโน้มด้าน ปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน

ตารางที่ 4.34 ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยควอไทล์ ระดับแนวโน้มที่เป็นไปได้ และความสอดคล้องด้านด้าน ปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน

ประเด็น	มัธยฐาน (Md.)	Q3-Q1 ≤1.50	ความเป็นไปได้	ความสอดคล้อง
ด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน				
ปัจจัยภายในชุมชน				
1) ความต้องการจำเป็น ของชุมชน ในการจัดตั้ง สถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นของชุมชน ดำเนินการโดย ชุมชนและจัดรายการโดยชุมชน เพื่อให้ตอบสนอง ความต้องการและความสนใจต่อชุมชนของตนเอง	2	1	น้อย	สอดคล้อง
2) ความพร้อมของการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ เช่น การให้สมาชิกในชุมชนเข้าร่วมจัดตั้ง กำหนด นโยบายและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถานี การ บริจาคเงินให้สถานี และการอุดหนุนทางการเงินแก่ สถานีที่ไม่ใช่ในรูปแบบของการโฆษณาหรือการ สนับสนุนรายการ	2	1	น้อย	สอดคล้อง
3) รูปแบบการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนเน้น การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง	3	1	ปานกลาง	สอดคล้อง
4) ความพร้อมในการให้ความร่วมมือของประชาชนใน ชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การบริหารจัดการ ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ของสถานีโทรทัศน์ชุมชน	4	1	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 4.34 (ต่อ)

ประเด็น	มัธยฐาน (Md.)	Q3-Q1 < 1.50 >3.50	ความเป็นไปได้	ความสอดคล้อง
ด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน				
ปัจจัยภายในชุมชน				
5) ความสามารถในการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นการดำเนินงานเพื่อให้กิจการโทรทัศน์ชุมชนได้บรรลุเป้าหมายในการรับใช้ชุมชนและประชาชนอย่างแท้จริง	3	0	ปานกลาง	สอดคล้อง
6) ความพร้อมด้านบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ ในการควบคุมดูแลในระดับการปฏิบัติการ รวมถึงความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีในกระบวนการผลิตรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชน	3	1	ปานกลาง	สอดคล้อง
7) ความพร้อมด้านการสนับสนุนงบประมาณในการจัดตั้งและบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน	2	0	น้อย	สอดคล้อง
8) กระบวนการในการผลิตรายการโทรทัศน์มีความเรียบง่ายและใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่สามารถหาได้ในชุมชน	4	0	มาก	สอดคล้อง
9) การสร้างสรรค์เนื้อหาสาระของรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์ เฉพาะเจาะจง และตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของชุมชน	4	0	มาก	สอดคล้อง
10) การกำหนดรูปแบบและวิธีการนำเสนอรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
11) แนวคิดในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของโทรทัศน์ชุมชน ต้องมีลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละชุมชนและ	3	1	ปานกลาง	สอดคล้อง

ตารางที่ 4.34 (ต่อ)

ประเด็น	มัธยฐาน (Md.)	Q3-Q1	ความเป็นไปได้	ความสอดคล้อง
แตกต่างไปจากการบริหารงานของสถานีโทรทัศน์ภาครัฐกิจและภาคสาธารณะ				
12) ความเข้มแข็งของเครือข่ายโทรทัศน์ชุมชน ที่ทำงานเสริมกันและกัน มีความสามารถในการพัฒนาและส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานีโทรทัศน์ชุมชนให้ดำรงอยู่และยั่งยืน	3	2	ปานกลาง	ไม่สอดคล้อง
ค่าเฉลี่ย	3.25	0.75	ปานกลาง	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.34 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นว่าแนวโน้มด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ในส่วนของปัจจัยภายในชุมชน มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยมัธยฐานเท่ากับ 3.25 และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ค่าเฉลี่ยพิสัยระหว่างควอไทล์ เท่ากับ 0.75 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า

แนวโน้มด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ในส่วนของปัจจัยภายในชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ได้แก่ การกำหนดรูปแบบและวิธีการนำเสนอรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1

แนวโน้มด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ในส่วนของปัจจัยภายในชุมชน อยู่ในระดับมาก และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ได้แก่ กระบวนการในการผลิตรายการโทรทัศน์มีความเรียบง่ายและใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่สามารถหาได้ในชุมชน และการสร้างสรรค์เนื้อหาสาระของรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะเจาะจง และตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของชุมชน มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 0 และความพร้อมในการให้ความร่วมมือของประชาชนในชุมชนต่อการมี

ส่วนร่วมในการดำเนินงาน การบริหาร จัดการ ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ของสถานีโทรทัศน์ชุมชน มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1

แนวโน้มนำด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ในส่วนของ ปัจจัยภายในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้มนำ ได้แก่ ความสามารถในการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นการดำเนินงานเพื่อให้กิจการโทรทัศน์ชุมชนได้บรรลุเป้าหมายในการรับใช้ชุมชนและประชาชนอย่างแท้จริง มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 3.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 0 และรูปแบบการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง ความพร้อมด้านบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ ในการควบคุมดูแลใน ระดับการปฏิบัติการ รวมถึงความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีในกระบวนการผลิต รายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชน และแนวคิดในการบริหารงานด้านต่างๆ ของโทรทัศน์ชุมชน ต้องมีลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละชุมชนและแตกต่างกันไปจากการบริหารงานของสถานีโทรทัศน์ภาค ธุรกิจและภาคสาธารณะ มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 3.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1

แนวโน้มนำด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ในส่วนของ ปัจจัยภายในชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเห็นไม่สอดคล้องในแต่ละแนวโน้มนำ ได้แก่ ความเข้มแข็งของเครือข่ายโทรทัศน์ชุมชน ที่ทำงานเสริมกันและกัน มีความสามารถในการพัฒนา และส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานีโทรทัศน์ชุมชนให้ดำรงอยู่และยั่งยืน มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 3.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 2

แนวโน้มนำด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ในส่วนของ ปัจจัยภายในชุมชน อยู่ในระดับน้อย และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้มนำ ได้แก่ ความพร้อมด้านการสนับสนุนงบประมาณในการจัดตั้งและบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนจากผู้ที่มี ส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 2.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 0 และความ ต้องการจำเป็นของชุมชนในการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นของชุมชน ดำเนินการโดยชุมชน และจัดรายการโดยชุมชน เพื่อให้ตอบสนองความต้องการและความสนใจต่อชุมชนของตนเอง ความพร้อมของการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ เช่น การให้สมาชิกในชุมชนเข้าร่วมจัดตั้ง กำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถานี การบริจาคเงินให้สถานี และการอุดหนุนทางการเงินแก่สถานีที่ไม่ใช่ในรูปแบบของการโฆษณาหรือการสนับสนุนรายการ มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 2.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1

ตารางที่ 4.35 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแนวโน้มที่เป็นไปได้ด้านแนวคิดของ
โทรทัศนชุมชน

ประเด็น	มัธยฐาน (Md.)	Q3-Q1 ≤1.50	ความเป็นไปได้	ความ สอดคล้อง
ด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศนชุมชน				
ปัจจัยภายนอกชุมชน				
1) มาตรการที่ส่งเสริมสนับสนุนของรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อสถานีโทรทัศนชุมชน ในการใช้คลื่นความถี่ในกิจการบริการชุมชน มีความชัดเจน	2	1	น้อย	สอดคล้อง
2) นโยบายการสนับสนุนด้านมาตรฐาน โครงสร้างพื้นฐาน โทรคมนาคม โดยการกำหนดย่านความถี่ในการแพร่ภาพออกอากาศโทรทัศนชุมชนให้ครอบคลุมและทั่วถึง	1	1	น้อยที่สุด	สอดคล้อง
3) การสนับสนุนด้านการลงทุนพื้นฐาน อัตราค่าธรรมเนียมค่าใช้จ่ายด้านโครงสร้างพื้นฐานอุปกรณ์ และเทคโนโลยี	2	0	น้อย	สอดคล้อง
4) การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและราคาของเทคโนโลยีที่สูงขึ้น ส่งผลต่อการบริหารจัดการในด้านเงินทุน ด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ ด้านบุคลากร และด้านการพัฒนากิจการโทรทัศนชุมชน	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
5) ความสามารถในการแข่งขันกับสถานีโทรทัศนประเภทอื่นๆ อาจส่งผลกระทบต่อกิจการโทรทัศนชุมชน	3	2	ปานกลาง	ไม่ สอดคล้อง
6) การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ ที่เป็นภัยคุกคามและที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การเปิดรับสื่อของผู้ชมที่เปลี่ยนแปลงไปในอนาคต	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
7) ความจำเป็นต้องการของการแพร่ภาพผ่านคลื่นความถี่วิทยุของโทรทัศนชุมชนและการจัดตั้งสถานีโทรทัศนชุมชนของตนเอง	2	0	น้อย	สอดคล้อง

ตารางที่ 4.35 (ต่อ)

ประเด็น	มัธยฐาน (Md.)	Q3-Q1 ≤1.50	ความ เป็นไปได้	ความ เป็นไปได้
ด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน				
ปัจจัยภายนอกชุมชน				
8) การสร้างความผูกพันกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน ระหว่างผู้ชมกับผู้สนับสนุน เพื่อให้มีพลัง สร้างแรงจูงใจในการดำเนินงานซึ่งจะทำให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนได้ในระยะยาวมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
ค่าเฉลี่ย	3.13	0.88	ปานกลาง	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4.35 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นว่าแนวโน้มด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน ในส่วนของปัจจัยภายนอกชุมชน มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยมัธยฐานเท่ากับ 3.13 และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ค่าเฉลี่ยพิสัยระหว่างควอไทล์ เท่ากับ 0.88 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อแล้วพบว่า

แนวโน้มด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน ในส่วนของปัจจัยภายนอกชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและราคาของเทคโนโลยีที่สูงขึ้น ส่งผลต่อการบริหารจัดการในด้านเงินทุน ด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ ด้านบุคลากร และด้านการพัฒนากิจการโทรทัศน์ชุมชน ภัยคุกคามจากสื่อสังคมออนไลน์ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรเปิดรับสื่อของผู้ชมที่เปลี่ยนแปลงไปในอนาคต และการสร้างความผูกพันกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน ระหว่างผู้ชมกับผู้สนับสนุน เพื่อให้มีพลังสร้างแรงจูงใจในการดำเนินงานซึ่งจะทำให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนได้ในระยะยาวมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1

แนวโน้มด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน ในส่วนของปัจจัยภายนอกชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง และมีความเห็นไม่สอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ได้แก่ ความสามารถในการแข่งขันกับสถานีโทรทัศน์ประเภทอื่นๆ อาจส่งผลกระทบต่อกิจการโทรทัศน์ชุมชน มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 2.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 2

แนวโน้มด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน ในส่วนของปัจจัยภายนอกชุมชน อยู่ในระดับน้อย และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้มนั้น ได้แก่ การสนับสนุนด้านการลงทุนพื้นฐาน อัตราค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่ายด้านโครงสร้างพื้นฐานอุปกรณ์ และเทคโนโลยี และความจำเป็นต้องการของการแพร่ภาพผ่านคลื่นความถี่วิทยุของโทรทัศน์ชุมชนและการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 2.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 0 และมาตรการที่ส่งเสริมสนับสนุนของรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อสถานีโทรทัศน์ชุมชนในการใช้คลื่นความถี่ในกิจการบริการชุมชน มีความชัดเจน มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 2.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1

แนวโน้มด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน ในส่วนของปัจจัยภายนอกชุมชน อยู่ในระดับน้อยที่สุด และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้มนั้น ได้แก่ นโยบายการสนับสนุนด้านมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐาน โทรคมนาคม โดยการกำหนดย่านความถี่ในการแพร่ภาพออกอากาศโทรทัศน์ชุมชนให้ครอบคลุมและทั่วถึง มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 1.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 1

ตอนที่ 7 ภาพอนาคตของโทรทัศน์ชุมชน

ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ในส่วนของภาพอนาคตของโทรทัศน์ชุมชนที่พึงประสงค์โดยการเก็บข้อมูลเฉพาะผู้ให้ข้อมูลหลักจากแบบสอบถามเพื่อวิเคราะห์ถึงภาพอนาคตในด้านแนวคิด ด้านนโยบาย และมาตรการสนับสนุน ด้านแนวทางการบริหารจัดการ และด้านปัจจัยความสำเร็จของสถานีโทรทัศน์ชุมชน จำนวน 27 คน ดังตารางที่ 4.36 ถึงตารางที่ 4.45 ดังนี้

ตารางที่ 4.36 จำนวนและร้อยละของภาพในอนาคตของการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชน ด้านแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชน

ประเด็น	พึงประสงค์		ไม่พึงประสงค์		รวม		ภาพ อนาคต
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ด้านแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชน							
1) การจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนขึ้นเป็นของชุมชน ดำเนินการโดยชุมชน และ จัดรายการ โดยชุมชน เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการและความสนใจของชุมชน	26	96.30	1	3.70	27	100.00	พึงประสงค์
2) โทรทัศน์ชุมชนมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาในเชิงสังคมของ ชุมชน ความเข้มแข็ง และสร้างพลังของชุมชนให้มีสิทธิ์มีเสียงในสังคมมากขึ้น	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
3) โทรทัศน์ชุมชนเป็นสื่อมวลชนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อบอกเล่าเรื่องราว ความต้องการ และนำเสนอถึงอัตลักษณ์ของชุมชน มีการดำเนินการเกี่ยวกับชุมชน เพื่อ ชุมชน โดยคนภายในชุมชน	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
4) โทรทัศน์ชุมชนดำรงอยู่ได้จากการมีส่วนร่วมของ 3 เสาหลัก คือ เครือข่าย ภายในชุมชน เครือข่ายภายนอก และภาคผู้กำกับดูแลนโยบายการสื่อสารระดับชาติ	26	96.30	1	3.70	27	100.00	พึงประสงค์
5) โทรทัศน์ชุมชนมีความเป็นอิสระ เป็นสื่อประชาสังคม ที่ดำเนินการเพื่อสังคม ตอบสนองความต้องการข้อมูลข่าวสารของชุมชนอย่างแท้จริง และไม่หวังผลกำไร	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์

ตารางที่ 4.36 (ต่อ)

ประเด็น	พึงประสงค์		ไม่พึงประสงค์		รวม		ภาพอนาคต
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ด้านแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชน							
6) หัวใจหลักของโทรทัศน์ชุมชนคือแนวคิดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสาธารณะและอาสาสมัครเพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านวัฒนธรรมประเพณี และภาษาถิ่น รวมทั้งเป็นกระบอกเสียงของชนกลุ่มน้อยหรือผู้ด้อยโอกาส	26	96.30	1	3.70	27	100.00	พึงประสงค์
7) สถานีโทรทัศน์ชุมชนมีแนวคิดในการบริหารจัดการกิจกรรมและร่วมรับผลประโยชน์จากสังคมชุมชน โดยคนในชุมชนมีความสามารถในการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
8) แนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนเน้นการพัฒนาและยึดท้องถิ่นเป็นเป้าหมายในการดำเนินการ โดยการแสดงคุณลักษณะความเป็นอัตลักษณ์ชุมชนผ่านรูปแบบ เนื้อหารายการ	25	92.60	2	7.40	27	100.00	พึงประสงค์

ตารางที่ 4.36 (ต่อ)

ประเด็น	พึงประสงค์		ไม่พึงประสงค์		รวม		ภาพอนาคต
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ด้านแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชน							
9) โทรทัศน์ชุมชนไม่เป็นส่วนหนึ่งของภาคการเมืองและภาคเอกชน ปราศจากการครอบงำทุกรูปแบบ	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
10) แนวคิดการมีส่วนร่วมในการสื่อสาร เป็นแนวคิดหลักในกระบวนการ สื่อสารของโทรทัศน์ชุมชน ที่ฉายภาพของการต่อสู้เพื่อให้ได้สิทธิการ สื่อสาร การเข้าถึง และการมีส่วนร่วมในโทรทัศน์ท้องถิ่นของคนท้องถิ่น	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
ค่าเฉลี่ยรวม		98.15		1.85			พึงประสงค์

จากตารางที่ 4.36 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นต่อภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ด้านแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชน ในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 98.15 โดยมีความประสงค์ในประเด็นเกี่ยวกับโทรทัศน์ชุมชนมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาในเชิงสังคมของชุมชน ความเข้มแข็ง และสร้างพลังของชุมชนให้มีสิทธิ์มีเสียงในสังคมมากขึ้น โทรทัศน์ชุมชนเป็นสื่อมวลชนที่จัดตั้งขึ้น เพื่อบอกเล่าเรื่องราว ความต้องการ และนำเสนอถึงอัตลักษณ์ของชุมชน มีการดำเนินการเกี่ยวกับชุมชน เพื่อชุมชน โดยคนภายในชุมชน โทรทัศน์ชุมชนมีความเป็นอิสระ เป็นสื่อประชาสังคม ที่ดำเนินการเพื่อสังคม ตอบสนองความต้องการข้อมูลข่าวสารของชุมชนอย่างแท้จริง และไม่หวังผลกำไร สถานีโทรทัศน์ชุมชนมีแนวคิดในการบริหารจัดการกิจกรรมและร่วมรับผลประโยชน์จากสังคมชุมชน โดยคนในชุมชนมีความสามารถในการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง โทรทัศน์ชุมชนไม่เป็นส่วนหนึ่งของภาคการเมืองและภาคเอกชน ปราศจากการครอบงำทุกรูปแบบ และแนวคิดการมีส่วนร่วมในการสื่อสาร เป็นแนวคิดหลักในกระบวนการสื่อสารของโทรทัศน์ชุมชน ที่ฉายภาพของการต่อสู้เพื่อให้ได้สิทธิการสื่อสาร การเข้าถึง และการมีส่วนร่วมในโทรทัศน์ท้องถิ่นของคนท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 100.00การจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนขึ้นเป็นของชุมชน ดำเนินการโดยชุมชน และจัดรายการโดยชุมชน เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการและความสนใจของชุมชน โทรทัศน์ชุมชนดำรงอยู่ได้จากการมีส่วนร่วมของ 3 เสาหลัก คือ เครือข่ายภายในชุมชน เครือข่ายภายนอก และภาคผู้กำกับดูแลนโยบายการสื่อสารระดับชาติ หัวใจหลักของโทรทัศน์ชุมชนคือแนวคิดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสาธารณะและอาสาสมัคร เพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านวัฒนธรรมประเพณี และภาษาถิ่น รวมทั้งเป็นกระบอกเสียงของชนกลุ่มน้อยหรือผู้ด้อยโอกาส คิดเป็นร้อยละ 96.30 และแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนเน้นการพัฒนาและยึดท้องถิ่นเป็นเป้าหมายในการดำเนินการ โดยการแสดงคุณลักษณะความเป็นอัตลักษณ์ชุมชนผ่านรูปแบบเนื้อหารายการ คิดเป็นร้อยละ 92.60

ตารางที่ 4.37 จำนวนและร้อยละของภาพในอนาคตของการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชน ด้านนโยบายของโทรทัศน์ชุมชน

ประเด็น	พึงประสงค์		ไม่พึงประสงค์		รวม		ภาพ อนาคต
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ด้านนโยบายของโทรทัศน์ชุมชน							
1) หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์คลื่นความถี่และส่งเสริมการใช้คลื่นความถี่ในกิจการบริการชุมชน ด้านกิจการโทรทัศน์เอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินงานโทรทัศน์ชุมชนให้มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
2) การให้ชุมชนมีสถานีโทรทัศน์เป็นของตนเอง เพื่อเป็นช่องทางในการนำเสนอสาระและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ภูมิปัญญาที่แตกต่างกัน และมีความเป็น อัตลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น เช่น ด้านการเกษตร ด้านวัฒนธรรม ประเพณีภายในชุมชน ด้านการป้องกันภัยและบรรเทาสาธารณภัย	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
3) โทรทัศน์ชุมชนต้องคำนึงถึงหน้าที่ ความจำเป็น และประโยชน์สูงสุดของประชาชน รวมทั้งการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม และกระจายการใช้ประโยชน์โดยทั่วถึง (Beauty Contest)	25	92.60	2	7.40	27	100.00	พึงประสงค์

ตารางที่ 4.37 (ต่อ)

ประเด็น	พึงประสงค์		ไม่พึงประสงค์		รวม		ภาพ อนาคต
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ด้านนโยบายของโทรทัศน์ชุมชน							
4) ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการวิทยุโทรทัศน์ด้านบริการชุมชนต้องเป็นสมาคม มูลนิธิ หรือกลุ่มคนในท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน หรือนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยซึ่งไม่ใช่หน่วยงานของรัฐที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ของการสร้างความเข้มแข็งในชุมชนครอบคลุมกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
5) รายการโทรทัศน์ชุมชนต้องนำเสนอข้อมูลข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะในสัดส่วนร้อยละ 70 โดยนำเสนอรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชุมชนเป้าหมายที่รับบริการ และผลิตโดยคนในชุมชนเป้าหมาย ที่รับบริการไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของเวลาออกอากาศทั้งหมด	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
6) สถานีโทรทัศน์ชุมชนไม่สามารถหารายได้จากการโฆษณาได้ แต่จะมีรายได้จากการบริจาค หรือการสนับสนุนสถานีจากภาคประชาชน ภาครัฐ และภาคเอกชน โดยการบริจาค อุดหนุน ต้องสะท้อนถึงเงื่อนไขของการได้รับการทดลองประกอบกิจการบริการชุมชน	25	92.60	2	7.40	27	100.00	พึงประสงค์

ตารางที่ 4.37 (ต่อ)

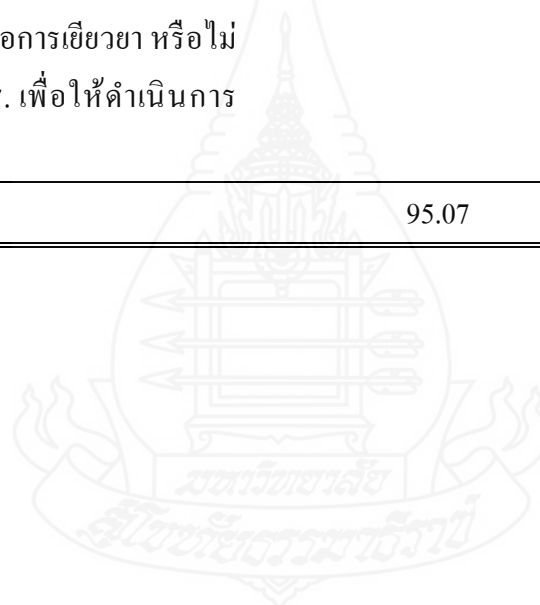
ประเด็น	พึงประสงค์		ไม่พึงประสงค์		รวม		ภาพอนาคต
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ด้านนโยบายของโทรทัศน์ชุมชน							
7) การดำเนินงานของโทรทัศน์ชุมชนต้องไม่มีการแทรกแซงจากกลุ่มอิทธิพลต่อการบริหารสถานี หรือไม่ส่งผลกระทบต่อทิศทางการดำเนินงาน การผลิตรายการและเนื้อหา รายการที่ออกอากาศ	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
8) นโยบายในส่วนเงื่อนไขของการประกอบกิจการหลังจากได้รับใบอนุญาตกำหนดให้ใบอนุญาต ประกอบกิจการโทรทัศน์มีอายุไม่เกิน 15 ปี	24	88.90	3	11.10	27	100.00	พึงประสงค์
9) โทรทัศน์ชุมชนสามารถใช้โครงข่ายและโครงสร้างพื้นฐานร่วมกับโครงข่ายโทรคมนาคมของรัฐในการเผยแพร่ออกอากาศได้	24	88.90	3	11.10	27	100.00	พึงประสงค์
10) รัฐสนับสนุนให้โทรทัศน์ชุมชนสามารถใช้โครงข่ายโทรคมนาคมที่ไม่ใช้คลื่นความถี่ในการเผยแพร่ออกอากาศได้ เช่น การใช้วิธีการออกอากาศในระบบอินเทอร์เน็ต	25	92.60	2	7.40	27	100.00	พึงประสงค์

ตารางที่ 4.37 (ต่อ)

ประเด็น	ฟังประสงค์		ไม่ฟังประสงค์		รวม		ภาพ อนาคต
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ด้านนโยบายของโทรทัศน์ชุมชน							
11) การกำกับดูแลด้านเนื้อหาที่ผิดกฎหมายของโทรทัศน์ชุมชน โดย กสทช. สามารถตรวจสอบและระงับการออกอากาศได้	25	92.60	2	7.40	27	100.00	ฟังประสงค์
12) การกำกับดูแลทางด้านเนื้อหา ที่เผยแพร่ความหลากหลายของระดับการปฏิบัติการของสื่อต้องสอดคล้องกับแนวทางการจัดทำเนื้อหาในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น	25	92.60	2	7.40	27	100.00	ฟังประสงค์
13) การออกแนวทางในการปฏิบัติให้กับผู้ประกอบการโทรทัศน์ชุมชนดูแลกันเองในด้านต่างๆ ยกเว้นด้านเนื้อหาที่จะต้องผ่านทาง กสทช. หรือในกรณีที่มีปัญหาเรื่องเรียนของประชาชนหรือข้อพิพาทกันเอง	25	92.60	2	7.40	27	100.00	ฟังประสงค์
14) การกำกับดูแลร่วม (Co- Regulation) โดยอาศัยหลักการที่ผ่านการเห็นชอบจากรัฐให้นำไปกำกับดูแลกันเอง และมีส่วนที่กำกับโดยรัฐเอง เช่น การออกใบอนุญาต การควบคุมดูแลเนื้อหาโดย กสทช.	25	92.60	2	7.40	27	100.00	ฟังประสงค์

ตารางที่ 4.37 (ต่อ)

ประเด็น	พึงประสงค์		ไม่พึงประสงค์		รวม		ภาพ อนาคต
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ด้านนโยบายของโทรทัศน์ชุมชน							
15) การจัดการเรื่องร้องเรียนของผู้ชม สามารถร้องเรียนตรงไปยัง สถานีโทรทัศน์ชุมชนได้ หากไม่พึงพอใจต่อการเยียวยา หรือไม่ ได้รับการตอบรับ จึงส่งเรื่องไปที่ กสทช. เพื่อให้ดำเนินการ สอบสวน หรือมีมาตรการแก้ไขต่อไป	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
ค่าเฉลี่ย		95.07		4.93			พึงประสงค์

จากตารางที่ 4.37 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นต่อภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ด้านนโยบายของโทรทัศน์ชุมชน ในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 95.07 โดยมีความประสงค์ในประเด็นเกี่ยวกับ หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์คลื่นความถี่และส่งเสริมการใช้คลื่นความถี่ในกิจการบริการชุมชน ด้านกิจการโทรทัศน์เอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินงานโทรทัศน์ชุมชนให้มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม การให้ชุมชนมีสถานีโทรทัศน์เป็นของตนเอง เพื่อเป็นช่องทางในการนำเสนอสาระ และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ภูมิปัญญาที่แตกต่างกัน และมีความเป็นอัตลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น เช่น ด้านการเกษตร ด้านวัฒนธรรมประเพณีภายในชุมชน ด้านการป้องกันภัยและบรรเทาสาธารณภัย ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการวิทยุโทรทัศน์ด้านบริการชุมชนต้องเป็นสมาคม มูลนิธิ หรือกลุ่มคนในท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน หรือนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยซึ่งไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ ที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ของการสร้างความเข้มแข็งในชุมชนครอบคลุมกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง รายการโทรทัศน์ชุมชนต้องนำเสนอข้อมูลข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะในสัดส่วนร้อยละ 70 โดยนำเสนอรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชุมชนเป้าหมายที่รับบริการ และผลิตโดยคนในชุมชนเป้าหมาย ที่รับบริการไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของเวลาออกอากาศทั้งหมด การดำเนินงานของโทรทัศน์ชุมชนต้องไม่มีการแทรกแซงจากกลุ่มอิทธิพลต่อการบริหารสถานี หรือไม่ส่งผลกระทบต่อทิศทางการดำเนินการผลิตรายการและเนื้อหา รายการที่ออกอากาศ การจัดการเรื่องร้องเรียนของผู้ชม สามารถร้องเรียนตรงไปยังสถานีโทรทัศน์ชุมชนได้ หากไม่พึงพอใจต่อการเยียวยา หรือไม่ได้รับการตอบรับ จึงส่งเรื่องไปที่ กสทช. เพื่อให้ดำเนินการสอบสวน หรือมีมาตรการแก้ไขต่อไป คิดเป็นร้อยละ 100

โทรทัศน์ชุมชนต้องคำนึงถึงหน้าที่ ความจำเป็น และประโยชน์สูงสุดของประชาชน รวมทั้งการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม และกระจายการใช้ประโยชน์โดยทั่วถึง (Beauty Contest) สถานีโทรทัศน์ชุมชน ไม่สามารถหารายได้จากการโฆษณาได้ แต่จะมีรายได้จากการบริจาค หรือการสนับสนุนสถานีจากภาคประชาชน ภาครัฐ และภาคเอกชน โดยการบริจาค อุทิศเงิน ต้องสะท้อนถึงเงื่อนไขของการได้รับการทดลองประกอบกิจการบริการชุมชน รัฐสนับสนุนให้โทรทัศน์ชุมชนสามารถใช้โครงข่ายโทรคมนาคมที่ไม่ใช่คลื่นความถี่ในการเผยแพร่ออกอากาศได้ เช่น การใช้วิธีการออกอากาศในระบบอินเทอร์เน็ต การกำกับดูแลด้านเนื้อหาที่ผิดกฎหมายของโทรทัศน์ชุมชน โดย กสทช. สามารถตรวจสอบและระงับการออกอากาศได้ การกำกับดูแลทางด้านเนื้อหาที่เผยแพร่ความหลากหลายของระดับการปฏิบัติการของสื่อต้องสอดคล้องกับแนวทางการจัดทำเนื้อหาในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น การออกแนวทางในการปฏิบัติให้กับผู้ประกอบการโทรทัศน์ชุมชนดูแลกันเองในด้านต่างๆ ยกเว้นด้านเนื้อหาที่จะต้องผ่านทาง กสทช. หรือในกรณีที่มีปัญหาเรื่องเรียนของประชาชนหรือข้อพิพาทกันเอง และการกำกับดูแลร่วม (Co-

Regulation) โดยอาศัยหลักการที่ผ่านการเห็นชอบจากรัฐให้นำไปกำกับดูแลกันเอง และมีส่วนที่กำกับโดยรัฐเอง เช่น การออกใบอนุญาต การควบคุมดูแลเนื้อหาโดย กสทช. คิดเป็นร้อยละ 92.60 และนโยบายในส่วนเงื่อนไขของการประกอบกิจการหลังจากได้รับใบอนุญาตกำหนดให้ใบอนุญาตประกอบกิจการ โทรทัศน์มีอายุไม่เกิน 15 ปี และโทรทัศน์ชุมชนสามารถใช้โครงข่ายและ โครงสร้างพื้นฐานร่วมกันกับโครงข่ายโทรคมนาคมของรัฐในการเผยแพร่ออกอากาศได้ คิดเป็นร้อยละ 88.90

ตารางที่ 4.38 จำนวนและร้อยละของภาพในอนาคตของการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชน ด้านมาตรการสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชน

ประเด็น	ฟังประสงค์		ไม่ฟังประสงค์		รวม		ภาพอนาคต
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ด้านมาตรการสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชน							
1) การจัดตั้งกองทุนสนับสนุน ในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น สำหรับสนับสนุนการดำเนินงานทั้งทางตรง และทางอ้อม เพื่อให้เกิดการแข่งขันคุณภาพรายการ	26	96.30	1	3.70	27	100.00	ฟังประสงค์
2) การจัดตั้งสมาคมเครือข่ายโทรทัศน์ชุมชน เพื่อช่วยในเรื่องการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ความมั่นคง และความยั่งยืนของโทรทัศน์ชุมชน	27	100.00	0	0.00	27	100.00	ฟังประสงค์
3) โทรทัศน์ชุมชนมีการใช้โครงข่ายและโครงสร้างพื้นฐานร่วมกัน ระหว่างโทรทัศน์ชุมชนด้วยกันในการเผยแพร่ออกอากาศ	27	100.00	0	0.00	27	100.00	ฟังประสงค์
4) มาตรการลดหย่อนภาษีในส่วนของ การจัดซื้อเครื่องมือและอุปกรณ์ ในการผลิตรายการโทรทัศน์	23	85.20	4	14.80	27	100.00	ฟังประสงค์
5) การจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรม โดยร่วมกับสถานีโทรทัศน์ภาคสาธารณะ หรือสถานีโทรทัศน์ภาครัฐ มหาวิทยาลัยในพื้นที่ และผู้ประกอบการ ที่ประกอบกิจการ โทรทัศน์อยู่แล้ว ในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ	27	100.00	0	0.00	27	100.00	ฟังประสงค์

ตารางที่ 4.38 (ต่อ)

ประเด็น	พึงประสงค์		ไม่พึงประสงค์		รวม		ภาพอนาคต
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ด้านมาตรการสนับสนุนโทรทัศนชุมชน							
6) การจัดตั้งศูนย์รวบรวมข้อมูลสารสนเทศในระบบออนไลน์ระหว่าง สถานีเพื่อสามารถแบ่งปันข้อมูลข่าวสารที่ใช้ร่วมกันได้อย่างทั่วถึงใน กระบวนการผลิตรายการ โทรทัศน์	26	96.30	1	3.70	27	100.00	พึงประสงค์
7) การสนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิตรายการของสถานี จากองค์กรและหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
8) การได้รับทุนอุดหนุนจากกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการ โทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ สำหรับสถานีโทรทัศน์ชุมชนอย่างต่อเนื่อง	22	81.50	5	18.50	27	100.00	พึงประสงค์
9) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษาในพื้นที่ มีการ สนับสนุนบุคลากรของสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่มีความเชี่ยวชาญ ใน การควบคุมดูแลระดับปฏิบัติการ	22	81.50	5	18.50	27	100.00	พึงประสงค์
10) การฝึกอบรมในเรื่องการผลิตรายการ โทรทัศน์ ให้กับอาสาสมัคร ในชุมชนเพื่อให้เกิดทักษะ ความเชี่ยวชาญ และสามารถนำไปใช้ใน การปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์

ตารางที่ 4.38 (ต่อ)

ประเด็น	ฟังประสงค์		ไม่ฟังประสงค์		รวม		ภาพอนาคต
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	
ด้านมาตรการสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชน							
11) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในการสนับสนุนการแพร่ภาพ โดยการใช้ระบบอินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการนำเสนอควบคู่กับการใช้คลื่นความถี่วิทยุโทรทัศน์	26	96.30	1	3.70	27	100.00	ฟังประสงค์
12) การวิจัยและพัฒนาการบริหารงานและรายการโทรทัศน์ชุมชนให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน	27	100.00	0	0.00	27	100.00	ฟังประสงค์
13) การลดขนาดของกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์ ด้วยการประยุกต์ใช้เทคนิค Mobile Production ในการดำเนินการผลิตของสถานีโทรทัศน์ชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ	27	100.00	0	0.00	27	100.00	ฟังประสงค์
14) การกำหนด เวลา ปริมาณ ขอบข่าย และวิธีการนำเสนอเนื้อหาของ การโฆษณาสาธารณะต้องเป็นไปอย่างสมเหตุสมผล	27	100.00	0	0.00	27	100.00	ฟังประสงค์

ตารางที่ 4.38 (ต่อ)

ประเด็น	ฟังประสงค์		ไม่ฟังประสงค์		รวม		ภาพอนาคต
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ด้านมาตรการสนับสนุนโทรศัพท์สนั้ชุมชน							
15) การหารายได้โดยการโฆษณาหรือ เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับงานหรือกิจการหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ สมาคม มูลนิธิ หรือนิติบุคคลอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจ หรือการเสนอภาพลักษณ์ ขององค์กร บริษัท และกิจการโดยมิได้มีการโฆษณาสรรพคุณ คุณประโยชน์หรือคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด	27	100.00	0	0.00	27	100.00	ฟังประสงค์
ค่าเฉลี่ย		95.81		4.19			ฟังประสงค์

จากตารางที่ 4.38 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นต่อภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ด้านมาตรการสนับสนุนโทรทัศนชุมชน ในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 95.81 โดยมีความประสงค์ในประเด็นเกี่ยวกับการจัดตั้งสมาคมเครือข่ายโทรทัศนชุมชน เพื่อช่วยในเรื่องการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ความมั่นคง และความยั่งยืนของโทรทัศนชุมชน โทรทัศนชุมชนมีการใช้โครงข่ายและโครงสร้างพื้นฐานร่วมกัน ระหว่างโทรทัศนชุมชนด้วยกันในการเผยแพร่ออกอากาศ การจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรม โดยร่วมกับสถานีโทรทัศนภาคสาธารณะ หรือสถานีโทรทัศนภาครัฐ มหาวิทยาลัยในพื้นที่ และผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการโทรทัศนอยู่แล้ว ในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การสนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิตรายการของสถานี จากองค์กรและหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน การฝึกอบรมในเรื่องการผลิตรายการโทรทัศน ให้กับอาสาสมัครในชุมชนเพื่อให้เกิดทักษะ ความเชี่ยวชาญ และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การวิจัยและพัฒนาการบริหารงานและรายการ โทรทัศนชุมชน ให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน การลดขนาดของกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน ด้วยการประยุกต์ใช้เทคนิค Mobile Production ในการดำเนินการผลิตของสถานีโทรทัศนชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ การกำหนด เวลา ปริมาณ ขอบข่าย และวิธีการนำเสนอเนื้อหาของการโฆษณาสาธารณะต้องเป็นไปอย่างสมเหตุสมผล และการหารายได้โดยการโฆษณาหรือ เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับงานหรือกิจการหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ สมาคม มูลนิธิ หรือนิติบุคคลอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจ หรือการเสนอภาพลักษณ์ ขององค์กร บริษัท และกิจการ โดยมีได้มีการโฆษณาสรรพคุณ คุณประโยชน์หรือคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด คิดเป็นร้อยละ 100 การจัดตั้งกองทุนสนับสนุน ในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น สำหรับสนับสนุนการดำเนินงานทั้งทางตรง และทางอ้อม เพื่อให้เกิดการแข่งขันคุณภาพรายการ การจัดตั้งศูนย์รวบรวมข้อมูลสารสนเทศในระบบออนไลน์ระหว่างสถานีเพื่อสามารถแบ่งปันข้อมูลข่าวสารที่ใช้ร่วมกันได้ อย่างทั่วถึงในกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในการสนับสนุนการแพร่ภาพ โดยการใช้ระบบอินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการนำเสนอควบคู่กับการใช้คลื่นความถี่วิทยุโทรทัศน คิดเป็นร้อยละ 96.30 มาตรการลดหย่อนภาษีในส่วนของ การจัดซื้อ เครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิตรายการโทรทัศน คิดเป็นร้อยละ 85.20 และการได้รับทุนอุดหนุน จากกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการ โทรทัศน และกิจการ โทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ สำหรับสถานีโทรทัศนชุมชนอย่างต่อเนื่อง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษาในพื้นที่ มีการสนับสนุนบุคลากรของสถานีโทรทัศนชุมชนที่มีความเชี่ยวชาญ ในการควบคุมดูแลระดับปฏิบัติการ คิดเป็นร้อยละ 81.50

ตารางที่ 4.39 จำนวนและร้อยละของภาพในอนาคตของการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชน ด้านรูปแบบการสถานีโทรทัศน์ชุมชน
เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานี

ประเด็น	พึงประสงค์		ไม่พึงประสงค์		รวม		ภาพอนาคต
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน							
รูปแบบการบริหารสถานี							
1) การจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนให้อยู่ในรูปแบบของสมาคม มูลนิธิ เครือข่ายประชาชน ภาคประชาสังคม ให้มีความชัดเจนในด้านการ บริหาร การจัดการ และการหารายได้	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
2) การบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน มีความเป็นอิสระในการ บริหารจัดการทั้งด้านนโยบาย การเงิน การดำเนินการ การคัดเลือก เนื้อหา การจัดสรรเวลาและรายการของท้องถิ่น	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
3) การบริหารงานของโทรทัศน์ชุมชนเน้นการทำงานเพื่อคนในชุมชน และ ตอบสนองความคาดหวังและความต้องการของคนในสังคมที่ต้องการ สื่อที่สร้างจิตสำนึกสาธารณะให้กับพลเมือง	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
ค่าเฉลี่ย		100.00		0.00			พึงประสงค์

จากตารางที่ 4.39 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นต่อภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานี ในภาพรวม คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยมีความประสงค์ในประเด็นเกี่ยวกับการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนให้อยู่ ในรูปแบบของสมาคม มูลนิธิ เครือข่ายประชาชน ภาคประชาสังคม ให้มีความชัดเจนในด้านการ บริหาร การจัดการ และการหารายได้ การบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน มีความเป็นอิสระใน การบริหารจัดการทั้งด้านนโยบาย การเงิน การดำเนินการ การคัดเลือกเนื้อหา การจัดสรรเวลาและ รายการของท้องถิ่น และการบริหารงานของโทรทัศน์ชุมชนเน้นการทำงานเพื่อคนในชุมชน และ ตอบสนองความคาดหวังและความต้องการของคนในสังคมที่ต้องการสื่อที่สร้างจิตสำนึกสาธารณะ ให้กับพลเมือง คิดเป็นร้อยละ 100.00

ตารางที่ 4.40 จำนวนและร้อยละของภาพในอนาคตของการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชน เกี่ยวกับแนวทางในการจัดทำผังรายการและรูปแบบรายการ

ประเด็น	ฟังประสงค์		ไม่ฟังประสงค์		รวม		ภาพอนาคต
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน							
แนวทางในการจัดทำผังรายการและรูปแบบรายการ							
1) สัดส่วนของรายการให้มีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐและเน้นการตอบสนองความต้องการท้องถิ่น โดยมีการเผยแพร่เนื้อหาหลากหลาย และสะท้อนความเป็นท้องถิ่นอย่างแท้จริง	25	92.60	2	7.40	27	100.00	ฟังประสงค์
2) ความหลากหลายของประเภทรายการ เช่น รายการข่าว รายการบันเทิง รายการเด็ก รายการสารคดี เป็นต้น	27	100.00	0	0.00	27	100.00	ฟังประสงค์
3) ความหลากหลายของประเด็นข้อมูลข่าวสารหรือมุมมอง และความคิดเห็นในเนื้อหารายการ	27	100.00	0	0.00	27	100.00	ฟังประสงค์
4) ที่มาของรายการมาจากการผลิตเอง หรือผลิตจากหน่วยงานอื่น โดยมีการจัดผังรายการออกอากาศร่วมกับสถานีชุมชนอื่นหรือสถาบันในชุมชนท้องถิ่น	22	81.50	5	18.50	27	100.00	ไม่ฟัง ประสงค์
5) การออกอากาศสามารถทำได้ทั้งผ่านคลื่นความถี่ และไม่ผ่านคลื่นความถี่ เช่น การออกอากาศในระบบออนไลน์	27	100.00	0	0.00	27	100.00	ฟังประสงค์

ตารางที่ 4.40 (ต่อ)

ประเด็น	ฟังประสงค์		ไม่ฟังประสงค์		รวม		ภาพอนาคต
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน							
แนวทางในการจัดทำผังรายการและรูปแบบรายการ							
6) รูปแบบรายการแบ่งแยกตามกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ชมผู้ฟังที่แตกต่างกันทางเชื้อชาติ ศาสนา เผ่าพันธุ์ สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และอุดมการณ์ทางการเมือง	19	70.40	6	29.60	27	100.00	ไม่ฟัง ประสงค์
ค่าเฉลี่ย		90.75		9.25			ฟังประสงค์

จากตารางที่ 4.40 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นต่อภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน เกี่ยวกับแนวทางในการจัดทำผังรายการและรูปแบบรายการ ในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 90.75 โดยมีความประสงค์ในประเด็นเกี่ยวกับความหลากหลายของประเภทรายการ เช่น รายการข่าว รายการบันเทิง รายการเด็ก รายการสารคดี เป็นต้น ความหลากหลายของประเด็นข้อมูลข่าวสารหรือมุมมอง และความคิดเห็นในเนื้อหารายการ การออกอากาศสามารถทำได้ทั้งผ่านคลื่นความถี่ และไม่ผ่านคลื่นความถี่ เช่น การออกอากาศในระบบออนไลน์ คิดเป็นร้อยละ 100.00 สัดส่วนของรายการให้มีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐและเน้นการตอบสนองความต้องการท้องถิ่น โดยมีการเผยแพร่เนื้อหาหลากหลาย และสะท้อนความเป็นท้องถิ่นอย่างแท้จริง คิดเป็นร้อยละ 92.60 ที่มาของรายการมาจากการผลิตเอง หรือผลิตจากหน่วยงานอื่น โดยมีการจัดผังรายการออกอากาศร่วมกันกับสถานีชุมชนอื่นหรือสถาบันในชุมชนท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 81.50 และ รูปแบบรายการแบ่งแยกตามกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ชมผู้ฟังที่แตกต่างกัน ทางเชื้อชาติ ศาสนา เผ่าพันธุ์ สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และอุดมการณ์ทางการเมือง คิดเป็นร้อยละ 70.40

ตารางที่ 4.41 จำนวนและร้อยละของภาพในอนาคตของการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชน เกี่ยวกับแนวทางการจัดหาแหล่งเงินทุนหรือเงินสนับสนุนการดำเนินการ

ประเด็น	พึงประสงค์		ไม่พึงประสงค์		รวม		ภาพอนาคต
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน							
แนวทางการจัดหาแหล่งเงินทุนหรือเงินสนับสนุนการดำเนินการ							
1) ระยะแรกของการจัดตั้ง(1-3 ปี) ควรได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประชาชน หน่วยงานท้องถิ่นทั้งภาครัฐ และเอกชน และองค์กรไม่แสวงหากำไร โดยเน้นการสนับสนุนจากภาครัฐมากที่สุด	26	96.30	1	3.70	27	100.00	พึงประสงค์
2) ระยะดำเนินการออกอากาศ (4 – 6 ปี) ได้รับการสนับสนุนทุนดำเนินการจากภาครัฐและประชาชน องค์กรเอกชน และองค์กรไม่แสวงหากำไรในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน	26	96.30	1	3.70	27	100.00	พึงประสงค์
3) ระยะยาว(ตั้งแต่ปีที่ 7 เป็นต้นไป) เน้นการพึ่งพาตนเองของชุมชน องค์กรภาครัฐ เช่น กองทุน กสทช. ที่จัดสรรเงินทุนให้ ตลอดจนการช่วยเหลือจากภาคเอกชนในท้องถิ่นเป็นหลักเพื่อให้เกิดความยั่งยืน	17	63.00	10	37.00	27	100.00	ไม่พึงประสงค์
ค่าเฉลี่ย		85.20		14.80			พึงประสงค์

จากตารางที่ 4.41 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นต่อภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน เกี่ยวกับแนวทางการจัดหาแหล่งเงินทุนหรือเงินสนับสนุนการดำเนินการ ในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 85.20 โดยมีความประสงค์ในประเด็นเกี่ยวกับระยะแรกของการจัดตั้ง(1-3 ปี) ควรได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประชาชน หน่วยงานท้องถิ่นทั้งภาครัฐ และเอกชน และองค์กรไม่แสวงหากำไร โดยเน้นการสนับสนุนจากภาครัฐมากที่สุด และระยะดำเนินการออกอากาศ (4 – 6 ปี) ได้รับการสนับสนุนทุนดำเนินการจากภาครัฐและประชาชน องค์กรเอกชน และองค์กรไม่แสวงหากำไรในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 96.30 และระยะยาว(ตั้งแต่ปีที่ 7 เป็นต้นไป) เน้นการพึ่งพาตนเองของชุมชน องค์กรภาครัฐ เช่น กองทุน กสทช. ที่จัดสรรเงินทุนให้ ตลอดจนการช่วยเหลือจากภาคเอกชนในท้องถิ่นเป็นหลักเพื่อให้เกิดความยั่งยืน คิดเป็นร้อยละ 63.00

ตารางที่ 4.42 จำนวนและร้อยละของภาพในอนาคตของการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชน เกี่ยวกับระบบกลไกในการตรวจสอบทั้งภายในภายนอก

ประเด็น	พึงประสงค์		ไม่พึงประสงค์		รวม		ภาพอนาคต
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน							
ระบบกลไกในการตรวจสอบทั้งภายในและภายนอก							
1) การกำกับตรวจสอบ โดยการจัดตั้งสภาผู้ชมเพื่อตรวจสอบการทำงาน และรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้ชม มีกระบวนการและขั้นตอนในการรับข้อร้องเรียนตามกำหนดเวลา	26	96.30	1	3.70	27	100.00	พึงประสงค์
2) สภาผู้ชมมีความเป็นอิสระจากกรรมการบริหารสถานี	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
3) สภาผู้ชมถูกคัดเลือกจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มาจากตัวแทนทั้งภาคประชาชน ภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรไม่แสวงกำไร ด้านต่างๆ ในสัดส่วนที่เหมาะสม	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
4) มีการบัญญัติกฎระเบียบ แนวทางปฏิบัติที่น่าเชื่อถือเพื่อตรวจสอบการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ชุมชนอย่างเป็นธรรม	20	74.10	7	25.90	27	100.00	ไม่พึงประสงค์
ค่าเฉลี่ย		92.60		7.40			พึงประสงค์

จากตารางที่ 4.42 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นต่อภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน เกี่ยวกับระบบกลไกในการตรวจสอบทั้ง ภายในและภายนอก ในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 92.60 โดยมีความประสงค์ในประเด็นเกี่ยวกับสภา ผู้ชมมีความเป็นอิสระจากกรรมการบริหารสถานี และสภาผู้ชมถูกคัดเลือกจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่มาจากตัวแทนทั้งภาคประชาชน ภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรไม่แสวงกำไร ด้านต่างๆ ในสัดส่วน ที่เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 100.00 การกำกับตรวจสอบโดยการจัดตั้งสภาผู้ชมเพื่อตรวจสอบการ ทำงาน และรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้ชม มีกระบวนการและขั้นตอนในการรับข้อร้องเรียนตาม กำหนดเวลา คิดเป็นร้อยละ 96.30 และมีการบัญญัติกฎระเบียบ แนวทางปฏิบัติที่น่าเชื่อถือเพื่อ ตรวจสอบการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ชุมชนอย่างเป็นธรรม คิดเป็นร้อยละ 74.10

ตารางที่ 4.43 จำนวนและร้อยละของภาพในอนาคตของการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชน เกี่ยวกับคุณลักษณะของเนื้อหารายการโทรทัศน์ชุมชน

ประเด็น	พึงประสงค์		ไม่พึงประสงค์		รวม		ภาพอนาคต
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน							
คุณลักษณะของเนื้อหารายการของโทรทัศน์ชุมชน							
1) การผลิตเนื้อหารายการมีการตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน	27	100.0	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
2) เนื้อหารายการที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน หรือเหตุการณ์ที่เป็นข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะหรือที่เกิดขึ้นโดยเน้นเหตุการณ์ในชุมชน	27	100.0	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
3) เนื้อหารายการที่สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ประชาชนในชุมชน โดยส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นระหว่างกัน ส่งเสริมการพัฒนาในระดับชุมชน ในประเด็นสุขภาพ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ ประชาธิปไตย ประเพณีและวัฒนธรรม	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
4) เนื้อหารายการต้องสร้างความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ หรือชุมชนนั้น และเสริมสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนให้มีความสมานฉันท์ยิ่งขึ้น	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์

ตารางที่ 4.43 (ต่อ)

ประเด็น	พึงประสงค์		ไม่พึงประสงค์		รวม		ภาพอนาคต
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน							
แนวทางในการจัดทำผังรายการและรูปแบบรายการ							
5) การนำเสนอเนื้อหาสามารถมีภาษาท้องถิ่นที่ไม่ใช่ภาษาราชการเป็นของตนเอง โดยสามารถนำเสนอรายการต่างๆ ของสถานีเป็นภาษาท้องถิ่นได้	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
ค่าเฉลี่ย		100.00		0.00			พึงประสงค์

จากตารางที่ 4.43 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นต่อภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน เกี่ยวกับคุณลักษณะของเนื้อหารายการของ สถานีโทรทัศน์ชุมชน ในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยมีความประสงค์ในประเด็นเกี่ยวกับการผลิต เนื้อหารายการมีการตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน เนื้อหารายการที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ ปัจจุบัน หรือเหตุการณ์ที่เป็นข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะหรือที่เกิดขึ้น โดยเน้น เหตุการณ์ในชุมชน เนื้อหารายการที่สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ประชาชนในชุมชน โดยส่งเสริม ให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นระหว่างกัน ส่งเสริมการพัฒนาในระดับชุมชน ในประเด็นสุขภาพ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ ประชาธิปไตย ประเพณีและวัฒนธรรม เนื้อหารายการ ต้องสร้างความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะหรือชุมชนนั้น และเสริมสร้างความสัมพันธ์ ในชุมชนให้มีความสมานฉันท์ยิ่งขึ้น และการนำเสนอเนื้อหาสามารถมีภาษาท้องถิ่นที่ไม่ใช่ภาษา ราชการเป็นของตนเอง โดยสามารถนำเสนอรายการต่างๆ ของสถานีเป็นภาษาท้องถิ่นได้ คิดเป็น ร้อยละ 100.00

ตารางที่ 4.44 จำนวนและร้อยละของภาพในอนาคตของการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน

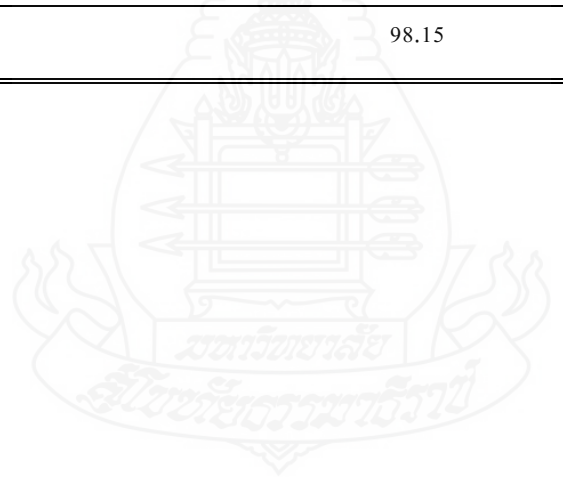
ประเด็น	พึงประสงค์		ไม่พึงประสงค์		รวม		ภาพอนาคต
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน							
การมีส่วนร่วมกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน							
1) การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมทั้ง 3 ระดับ คือ การมีส่วนร่วมในฐานะผู้รับหรือผู้ใช้ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมในฐานะผู้วางแผนและกำหนดนโยบาย และการมีส่วนร่วมในฐานะผู้ผลิตหรือร่วมผลิต	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
2) การเปิดให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ในชุมชน และเชื่อมโยงความร่วมมือต่างๆ ในชุมชนผ่านเนื้อหาที่ออกอากาศ โดยการจัดอาสาสมัครในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดรายการหรือร่วมรายการ	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
3) การมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ เช่น การให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดตั้ง กำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถานี การบริจาคเงินให้สถานีและการอุดหนุนทางการเงินแก่สถานีที่ไม่ใช่ ในรูปแบบของการโฆษณาหรือการสนับสนุนรายการ	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
4) การมีส่วนร่วมในการจัดรายการ เช่น การให้อาสาสมัครในชุมชนเข้ามาร่วมจัดรายการ หรือร่วมรายการ การเปิดให้สถานีเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ในชุมชน และเชื่อมโยงความร่วมมือต่างๆ ผ่านเนื้อหาที่ออกอากาศ	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์

ตารางที่ 4.44 (ต่อ)

ประเด็น	ฟังประสงค์		ไม่ฟังประสงค์		รวม		ภาพอนาคต
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน							
การมีส่วนร่วมกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน							
5) การมีส่วนร่วมในลักษณะอื่น เช่น การจัดเวทีประจำปีเพื่อรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้ชมในชุมชนเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนา การบริหารจัดการ และการจัดทำรายการของสถานี การส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้ชมของสถานีเพื่อเฝ้าระวังเนื้อหาที่ออกอากาศ	27	100.00	0	0.00	27	100.00	ฟังประสงค์
6) การมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถานี เช่น การวางโครงสร้างการดำเนินงานที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม การฝึกอบรมประชาชนในชุมชนให้มีความเข้าใจในกระบวนการบริหารจัดการองค์กร และกระบวนการผลิต	27	100.00	0	0.00	27	100.00	ฟังประสงค์
7) การให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การร่วมกำหนดและผลิตรายการแบบอาสาสมัคร มากกว่าให้มีอาชีพหรือเจ้าหน้าที่สถานีฯ เป็นผู้ผลิตรายการ	27	100.00	0	0.00	27	100.00	ฟังประสงค์
8) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลรายการและปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่องเพื่อให้โทรทัศน์ชุมชนมีความยั่งยืน	25	92.60	0	7.40	27	100.00	ฟังประสงค์
9) การมีส่วนร่วมในการรับชมรายการต่างๆ และการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ของชุมชนผ่านทางรายการ	25	92.60	0	7.40	27	100.00	ฟังประสงค์

ตารางที่ 4.44 (ต่อ)

ประเด็น	พึงประสงค์		ไม่พึงประสงค์		รวม		ภาพอนาคต
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน							
การมีส่วนร่วมกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน							
10) การมีส่วนร่วมในการกำหนดกลไกเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถานีโทรทัศน์ชุมชน เช่น การฝึกอบรม การบริหารจัดการองค์กรและงบประมาณ	26	96.30	1	3.70	27	100.00	พึงประสงค์
ค่าเฉลี่ย		98.15		1.85			พึงประสงค์

จากตารางที่ 4.44 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นต่อภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน ในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 98.15 โดยมีความประสงค์ในประเด็นเกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมทั้ง 3 ระดับ คือ การมีส่วนร่วมในฐานะผู้รับหรือผู้ใช้ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมในฐานะผู้วางแผนและกำหนดนโยบาย และการมีส่วนร่วมในฐานะผู้ผลิตหรือร่วมผลิต การเปิดให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ในชุมชน และเชื่อมโยงความร่วมมือต่างๆ ในชุมชนผ่านเนื้อหาที่ออกอากาศ โดยการจัดอาสาสมัครในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดรายการหรือร่วมรายการ การมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ เช่น การให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถานี การบริจาคเงินให้สถานีและการอุดหนุนทางการเงินแก่สถานีที่ไม่ใช่ ในรูปแบบของการโฆษณาหรือการสนับสนุนรายการ การมีส่วนร่วมในการจัดรายการ เช่น การจัดให้อาสาสมัครในชุมชนเข้าร่วมจัดรายการ หรือร่วมรายการ การเปิดให้สถานีเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ในชุมชน และตัวเชื่อมโยงความร่วมมือต่างๆ ในชุมชนผ่านเนื้อหาที่ออกอากาศ การมีส่วนร่วมในลักษณะอื่น เช่น การจัดเวทีประจำปีเพื่อรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้ชมในชุมชนเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนา การบริหารจัดการ และการจัดทำรายการของสถานี การส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้ชมของสถานีเพื่อเฝ้าระวังเนื้อหาที่ออกอากาศ การมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถานี เช่น การวางโครงสร้างการดำเนินงานที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม การฝึกอบรมประชาชนในชุมชนให้มีความเข้าใจในกระบวนการบริหารจัดการองค์กร และกระบวนการผลิต และการให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การร่วมกำหนดและผลิตรายการแบบอาสาสมัคร มากกว่าให้มีอาชีพหรือเจ้าหน้าที่สถานีฯ เป็นผู้ผลิตรายการ คิดเป็นร้อยละ 100.00 การมีส่วนร่วมในการกำหนดกลไกเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถานีโทรทัศน์ชุมชน เช่น การฝึกอบรม การบริหารจัดการองค์กรและงบประมาณ คิดเป็นร้อยละ 96.30 และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลรายการและปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่องเพื่อให้โทรทัศน์ชุมชนมีความยั่งยืน และการมีส่วนร่วมในการรับชมรายการต่างๆ ของสถานีโทรทัศน์ชุมชน และการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ของชุมชนผ่านทางรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 92.60

ตารางที่ 4.45 จำนวนและร้อยละของภาพในอนาคตด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรศัพท์ชุมชน เกี่ยวกับปัจจัยภายในชุมชน

ประเด็น	พึงประสงค์		ไม่พึงประสงค์		รวม		ภาพอนาคต
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรศัพท์ชุมชน							
ปัจจัยภายในชุมชน							
1) ความต้องการจำเป็นของชุมชนในการจัดตั้งสถานีโทรศัพท์ชุมชน เป็นของชุมชน ดำเนินการโดยชุมชนและจัดรายการโดยชุมชน เพื่อให้ตอบสนองความต้องการและความสนใจต่อชุมชนของตนเอง	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
2) ความพร้อมของการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ เช่น การให้สมาชิกในชุมชนเข้าร่วมจัดตั้ง กำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถานี การบริจาคเงินให้สถานี และการอุดหนุนทางการเงินแก่สถานีที่ไม่ใช่ในรูปแบบของการโฆษณาหรือการสนับสนุนรายการ	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
3) รูปแบบการบริหารจัดการสถานีโทรศัพท์ชุมชนเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
4) ความพร้อมในการให้ความร่วมมือของประชาชนในชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การบริหาร จัดการ ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ของสถานีโทรศัพท์ชุมชน	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์

ตารางที่ 4.45 (ต่อ)

ประเด็น	พึงประสงค์		ไม่พึงประสงค์		รวม		ภาพอนาคต
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรศัพท์ชุมชน							
ปัจจัยภายในชุมชน							
5) ความสามารถในการบริหารจัดการสถานีโทรศัพท์ชุมชนเป็นการดำเนินงานเพื่อให้กิจการโทรศัพท์ชุมชนได้บรรลุเป้าหมายในการรับใช้ชุมชนและประชาชนอย่างแท้จริง	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
6) ความพร้อมด้านบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ ในการควบคุมดูแลในระดับการปฏิบัติการ รวมถึงความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีในกระบวนการผลิตรายการของสถานีโทรศัพท์ชุมชน	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
7) ความพร้อมด้านการสนับสนุนงบประมาณในการจัดตั้งและบริหารจัดการสถานีโทรศัพท์ชุมชนจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
8) กระบวนการในการผลิตรายการโทรศัพท์มีความเรียบง่ายและใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่สามารถหาได้ในชุมชน		100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
9) การสร้างสรรค์เนื้อหาสาระของรายการของสถานีโทรศัพท์ชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์ เฉพาะเจาะจง และตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของชุมชน	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์

ตารางที่ 4.45 (ต่อ)

ประเด็น	พึงประสงค์		ไม่พึงประสงค์		รวม		ภาพอนาคต
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน							
ปัจจัยภายในชุมชน							
10) การกำหนดรูปแบบและวิธีการนำเสนอรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
11) แนวคิดในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของโทรทัศน์ชุมชน ต้องมีลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละชุมชนและแตกต่างไปจากการบริหารงานของสถานีโทรทัศน์ภาคธุรกิจและภาคสาธารณะ	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
12) ความเข้มแข็งของเครือข่ายโทรทัศน์ชุมชน ที่ทำงานเสริมกันและกัน มีความสามารถในการพัฒนาและส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานีโทรทัศน์ชุมชนให้ดำรงอยู่และยั่งยืน	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
ค่าเฉลี่ย		100.00		0.00			พึงประสงค์

จากตารางที่ 4.45 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นต่อภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน เกี่ยวกับปัจจัยภายในชุมชน ในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยมีความประสงค์ในประเด็นเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของชุมชน ในการจัดตั้ง สถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นของชุมชน ดำเนินการโดยชุมชนและจัดรายการโดยชุมชน เพื่อให้ตอบสนองความต้องการและความสนใจต่อชุมชนของตนเอง ความพร้อมของการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ เช่น การให้สมาชิกในชุมชนเข้าร่วมจัดตั้ง กำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถานี การบริจาคเงินให้สถานี และการอุดหนุนทางการเงินแก่สถานีที่ไม่ใช่ในรูปแบบของการโฆษณาหรือการสนับสนุนรายการ รูปแบบการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง ความพร้อมในการให้ความร่วมมือของประชาชนในชุมชน ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การบริหาร จัดการ ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ของสถานีโทรทัศน์ชุมชน ความสามารถในการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นการดำเนินงานเพื่อให้กิจการโทรทัศน์ชุมชนได้บรรลุเป้าหมายในการรับใช้ชุมชนและประชาชนอย่างแท้จริง ความพร้อมด้านบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ ในการควบคุมดูแลในระดับการปฏิบัติการ รวมถึงความพร้อมของวัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีในกระบวนการผลิตรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชน ความพร้อมด้านการสนับสนุนงบประมาณในการจัดตั้งและบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน กระบวนการในการผลิตรายการโทรทัศน์มีความเรียบง่ายและใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่สามารถหาได้ในชุมชน การสร้างสรรค์เนื้อหาสาระของรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์ เฉพาะเจาะจง และตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของชุมชน การกำหนดรูปแบบและวิธีการนำเสนอรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน แนวคิดในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของโทรทัศน์ชุมชน ต้องมีลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละชุมชนและแตกต่างกันไป จากการบริหารงานของสถานีโทรทัศน์ภาคธุรกิจและภาคสาธารณะ และความเข้มแข็งของเครือข่ายโทรทัศน์ชุมชน ที่ทำงานเสริมกันและกัน มีความสามารถในการพัฒนาและส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานีโทรทัศน์ชุมชนให้ดำรงอยู่และยั่งยืน

ตารางที่ 4.46 จำนวนและร้อยละของภาพในอนาคต ด้านปัจจัยความสำเร็จของสถานีโทรทัศน์ชุมชนเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกชุมชน

ประเด็น	พึงประสงค์		ไม่พึงประสงค์		รวม		ภาพอนาคต
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน							
ปัจจัยภายนอกชุมชน							
1) มาตรการที่ส่งเสริมสนับสนุนของรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อสถานีโทรทัศน์ชุมชน ในการใช้คลื่นความถี่ในกิจการบริการชุมชน มีความชัดเจน	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
2) นโยบายการสนับสนุนด้านมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐาน โทรคมนาคม โดยการกำหนดย่านความถี่ในการแพร่ภาพออกอากาศโทรทัศน์ชุมชนให้ครอบคลุมและทั่วถึง	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
3) การสนับสนุนด้านการลงทุนพื้นฐาน อัตราค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่ายด้านโครงสร้างพื้นฐานอุปกรณ์ และเทคโนโลยี	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
4) การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและราคาของเทคโนโลยีที่สูงขึ้น ส่งผลต่อการบริหารจัดการในด้านเงินทุน ด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ ด้านบุคลากร และด้านการพัฒนากิจการโทรทัศน์ชุมชน	12	44.44	15	55.55	27	100.00	ไม่พึงประสงค์
5) ความสามารถในการแข่งขันกับสถานีโทรทัศน์ประเภทอื่นๆ อาจส่งผลกระทบต่อทางอ้อมต่อกิจการโทรทัศน์ชุมชน	26	96.30	1	3.70	27	100.00	พึงประสงค์

ตารางที่ 4.46 (ต่อ)

ประเด็น	พึงประสงค์		ไม่พึงประสงค์		รวม		ภาพอนาคต
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน							
ปัจจัยภายนอกชุมชน							
6) การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ ที่เป็นภัยคุกคามและส่งผลกระทบต่อพฤติกรรม การเปิดรับสื่อของผู้ชมที่เปลี่ยนแปลงไปในอนาคต	25	92.59	2	7.41	27	100.00	พึงประสงค์
7) ความจำเป็นต้องการของการแพร่ภาพผ่านคลื่นความถี่วิทยุของโทรทัศน์ชุมชน และการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง	27	100.00	0	0.00	27	100.00	พึงประสงค์
8) การสร้างความผูกพันกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน ระหว่างผู้ชมกับผู้สนับสนุน เพื่อให้มีพลัง สร้างแรงจูงใจในการดำเนินงานซึ่งจะทำให้เกิดความมั่นคง และยั่งยืนได้ในระยะยาวมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม	26	96.30	1	3.70	27	100.00	พึงประสงค์
ค่าเฉลี่ย		85.65		14.35			พึงประสงค์

จากตารางที่ 4.46 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นต่อภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน เกี่ยวกับปัจจัยภายนอกชุมชน ในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 85.65 โดยมีความประสงค์ในประเด็นเกี่ยวกับมาตรการที่ส่งเสริมสนับสนุนของรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อสถานีโทรทัศน์ชุมชน ในการใช้คลื่นความถี่ในกิจการบริการชุมชน มีความชัดเจน นโยบายการสนับสนุนด้านมาตรฐาน โครงสร้างพื้นฐาน โทรคมนาคม โดยการกำหนดย่านความถี่ในการแพร่ภาพออกอากาศโทรทัศน์ชุมชนให้ครอบคลุมและทั่วถึง และการสนับสนุนด้านการลงทุนพื้นฐาน อัตราค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่ายด้านโครงสร้างพื้นฐานอุปกรณ์ และเทคโนโลยี และความจำเป็นต้องการของการแพร่ภาพผ่านคลื่นความถี่วิทยุของโทรทัศน์ชุมชนและการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 100.00 ความสามารถในการแข่งขันกับสถานีโทรทัศน์ประเภทอื่นๆ อาจส่งผลกระทบต่อกิจการโทรทัศน์ชุมชน และการสร้างความผูกพันกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน ระหว่างผู้ชมกับผู้สนับสนุน เพื่อให้มีพลัง สร้างแรงจูงใจในการดำเนินงานซึ่งจะทำให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนได้ในระยะยาวมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม คิดเป็นร้อยละ 96.30 และการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ ที่เป็นภัยคุกคามและส่งผลกระทบต่อพฤติกรรม การเปิดรับสื่อของผู้ชมที่เปลี่ยนแปลงไปในอนาคต คิดเป็นร้อยละ 92.59

ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นต่อภาพอนาคตที่ไม่พึงประสงค์ ด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน เกี่ยวกับปัจจัยภายนอกชุมชน ในประเด็นเกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและราคาของเทคโนโลยีที่สูงขึ้น ส่งผลต่อการบริหารจัดการในด้านเงินทุน ด้านวัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือ ด้านบุคลากร และด้านการพัฒนากิจการโทรทัศน์ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 55.55

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องแนวคิด นโยบาย และแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้เทคนิคเดลฟายและการสำรวจ โดยการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบอีดีเอฟอาร์ (EDFR – Ethnographic Delphi Future Research) ผ่านกระบวนการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์ของการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชนในปัจจุบัน 2) เพื่อศึกษาแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนในปัจจุบัน 3) เพื่อศึกษาแนวนโยบายและมาตรการการกระจายเสียงและแพร่ภาพของโทรทัศน์ชุมชน 4) เพื่อศึกษาแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย 5) เพื่อศึกษาความต้องการและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อโทรทัศน์ชุมชน และ 6) เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน

ผู้ให้ข้อมูลหลักและกลุ่มตัวอย่างมี 2 กลุ่ม โดยผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ กลุ่มคณะผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย กลุ่มผู้กำหนดนโยบายกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กลุ่มนักวิชาการด้านสื่อวิทยุโทรทัศน์ กลุ่มผู้นำประชาชนในเขตพื้นที่ที่มีการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชน และกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ชุมชน จำนวน 27 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งนอกจากผู้ให้ข้อมูลที่เป็นอย่างแรกในแต่ละกลุ่มข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยยังได้ใช้วิธีการแบบสโนว์บอล (Snow Ball or Chain Sampling) โดยอาศัยการหาแหล่งข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นอย่างแรก แนะนำเพิ่มเติม เครื่องมือวิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการการวิเคราะห์เนื้อหา และการเก็บข้อมูลเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1 ใช้แบบสอบถามสำหรับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก และในการเก็บข้อมูลเดลฟาย รอบที่ 2 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน คือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่การรับชมตามที่ตั้งของสถานีโทรทัศน์ชุมชน 3 สถานี จำนวนรวม 414 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้น เครื่องมือวิจัยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) โดยผู้วิจัยขอเสนอสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ในประเด็นสำคัญตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 สรุปผลการวิจัยเชิงสำรวจ

1.1.1 ส่วนที่ 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดของโทรทัศนชุมชน

ผลการศึกษาในเชิงสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและนโยบายในประเด็นเกี่ยวกับโทรทัศนชุมชนมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดการพัฒนาในเชิงสังคมของชุมชน ให้มีความเข้มแข็ง และสร้างพลังของชุมชนให้มีสิทธิ์มีเสียงในสังคมมากขึ้น และโทรทัศนชุมชนจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นของชุมชน ดำเนินการโดยชุมชน และจัดรายการโดยชุมชน เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน

กลุ่มตัวอย่างไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและนโยบายในประเด็นเกี่ยวกับโทรทัศนชุมชนในประเทศไทยในเรื่อง โทรทัศนชุมชนในระบบดิจิทัล ที่สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศนและกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) จัดสรรให้ดำเนินการโดยชุมชนมีทั้งหมด 12 ช่อง โทรทัศนชุมชนให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนการร่วมกำหนดและผลิตรายการแบบอาสาสมัคร มากกว่าให้มีอาชีพหรือเจ้าหน้าที่สถานีฯ เป็นผู้ผลิตรายการ โทรทัศนชุมชนเป็นสื่อในการพัฒนาและยึดท้องถิ่นเป็นเป้าหมายในการดำเนินการ โดยการแสดงคุณลักษณะความเป็นอัตลักษณ์ชุมชนผ่านรูปแบบ เนื้อหารายการ รัฐบาลได้กำหนดนโยบายให้ภาคประชาชนได้ใช้คลื่นความถี่ในการรับส่งสัญญาณวิทยุ โทรทัศน์ระบบดิจิทัลเพื่อประโยชน์ของชุมชน โดยเรียกว่าโทรทัศนชุมชน และโทรทัศนชุมชนเป็นสื่อมวลชนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อบอกเล่าเรื่องราว ความต้องการและอัตลักษณ์ของชุมชน

1.1.2 ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายของโทรทัศน

ชุมชน

จากการศึกษาด้วยวิธีวิจัยเชิงสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการของโทรทัศนชุมชนในเรื่อง รายการที่นำเสนอในโทรทัศนชุมชน ต้องเป็นรายการที่ผลิตโดยคนในชุมชนหรือท้องถิ่นไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของเวลาออกอากาศทั้งหมด การแสวงหารายได้ของสถานี โทรทัศนชุมชนมาจากการบริจาคเงินเพื่อการสนับสนุนการผลิตรายการ หรือสามารถหาเงินสนับสนุนได้ โดยประกาศรายชื่อผู้ให้การสนับสนุน ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศนชุมชน สามารถเป็นสมาคม มูลนิธิ นิติบุคคล ซึ่งไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจ การดำเนินงานของโทรทัศนชุมชนเน้นการทำงานเพื่อคนในชุมชน และเพื่อตอบสนองความคาดหวังและความต้องการของคนในสังคมที่ต้องการสื่อที่สร้างจิตสำนึกสาธารณะให้กับพลเมือง

การแสวงหารายได้ของสถานีโอททศน์ชุมชน ส่วนหนึ่งสามารถหารายได้จากการโฆษณาสินค้าในรายการได้ รายการที่นำเสนอในโอททศน์ชุมชน ต้องเป็นรายการข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือท้องถิ่น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโอททศน์ชุมชน ต้องคำนึงถึงความต้องการที่หลากหลาย ความพร้อม และประโยชน์ของชุมชน รูปแบบของการบริหารจัดการสถานีโอททศน์ชุมชน มีความเป็นอิสระมีอำนาจและการบริหารจัดการทั้งด้านนโยบาย การเงิน การดำเนินการและการคัดเลือกเนื้อหา รวมถึงความเป็นอิสระในการจัดสรรเวลา และรายการของท้องถิ่น โดยไม่ขึ้นกับสถานีโอททศน์แม่ข่าย ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการโอททศน์ชุมชน สามารถเป็นกลุ่มคนในท้องถิ่นที่รวมตัวกัน มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน โดยไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจ การตรวจสอบการดำเนินงานโอททศน์ชุมชนจะพิจารณาถึงการมีรูปแบบก่อตั้งที่ชัดเจน มีการบริหารและการปฏิบัติงานจริง วิธีการหารายได้มีความชัดเจน การดำเนินงานของโอททศน์ชุมชนที่จะดำรงอยู่ได้ต้องประกอบด้วย เครือข่ายภายในชุมชน เครือข่ายภายนอก และภาคผู้กำกับดูแลนโยบายการสื่อสารระดับชาติ การดำเนินงานสถานีโอททศน์ชุมชนเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนที่สามารถทำได้ เช่น การเป็นผู้ร่วมรายการที่สถานีฯ ผลิดขึ้นหลายลักษณะทั้งการเป็นแขกรับเชิญในรายการ การเป็นเจ้าของสถานีในการถ่ายทำ รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะติชมรายการ โอททศน์ชุมชนต้องมีแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถานี เช่น การวางโครงสร้างการดำเนินงานที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม การฝึกอบรมประชาชนในชุมชนให้มีความเข้าใจในกระบวนการบริหารจัดการองค์กร กระบวนการผลิต โอททศน์ชุมชนต้นแบบในประเทศไทย ณ ปัจจุบันมีการดำเนินโครงการ 3 แห่ง คือ 1) ทีวีชุมชนอุบลราชธานี โดยมูลนิธิสื่อสร้างสุข จ.อุบลราชธานี 2) “พะเยาทีวี” โดยสมาคมสื่อชุมชนจังหวัดพะเยา และ 3) ทีวีชุมชนอันดามันมั่นคง โดย มูลนิธิริักษ์ไทย

1.1.3 ส่วนที่ 3 ความต้องการและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อโอททศน์ชุมชน

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาด้วยวิธีวิจัยเชิงสำรวจพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อาชีพธุรกิจส่วนตัวหรือค้าขาย การศึกษาในระดับปริญญาตรี รายได้เฉลี่ยต่อ 10,001 – 15,000 บาท มีสถานะเป็นสมาชิกในชุมชน มีความเห็นว่าชุมชนควรมีสถานีโอททศน์ชุมชน เพื่อใช้ประโยชน์ในการรับรู้ข่าวสารในท้องถิ่น ซึ่งที่ผ่านมาผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสถานีโอททศน์ชุมชน แต่ถ้าวินิจฉัยรับรู้จากสื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ เฟสบุ๊ก โดยมีการเปิดรับชมรายการโอททศน์ชุมชน ผ่านอินเทอร์เน็ต

2) ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความต้องการสถานีโทรทัศน์ชุมชน จำแนกตามความต้องการใช้สิทธิในการสื่อสาร จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความต้องการในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านการใช้สิทธิในการสื่อสาร พบว่าโดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความต้องการมากที่สุดในเรื่องของความต้องการสิทธิในการใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่วิทยุโทรทัศน์ที่รัฐได้จัดสรรให้อย่าง ความต้องการมีสิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นกลางปราศจากการครอบงำ หรือ เป็นเครื่องมือของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ความต้องการมีสิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์และเหมาะสมตรงตามความต้องการของชุมชน ในระดับมากเป็นเรื่องของความต้องการสิทธิความเสมอภาคในการสื่อสารในฐานะพลเมืองของสังคมผ่านทางสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง

ด้านการวางแผนนโยบายสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง พบว่าโดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความต้องการมากที่สุด ในเรื่องของความต้องการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนมีการดำเนินการที่ปราศจากผลประโยชน์ทางการเมือง หรือ กลุ่มบุคคลที่ทรงอิทธิพลทางสังคม และความต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากส่วนกลาง เช่น กสทช มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนด้านงบประมาณและทรัพยากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาสถานีโทรทัศน์ชุมชน ความต้องการให้ชุมชนมีสถานีโทรทัศน์เป็นของตนเอง เพื่อเป็นช่องทางในการนำเสนอสาระและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ด้านการเกษตร วัฒนธรรมประเพณีภายในชุมชน และความต้องการให้ภาคส่วนต่างๆ ในชุมชน เช่น ประชาชน อบต. อบจ. โรงเรียน วัด ร่วมกันจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนด้านงบประมาณและทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง ความต้องการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนมีการดำเนินการที่ปราศจากผลประโยชน์ทางธุรกิจ ความต้องการให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แนวทางการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ เพื่อให้เป็นสถานีโทรทัศน์ของชุมชนอย่างแท้จริง ความต้องการให้มีสมาคมโทรทัศน์ชุมชน และมีบาทในการให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ถ่ายทอดองค์ความรู้ ประสบการณ์การดำเนินการ และแนวทางในการแก้ไขปัญหาแก่กัน ความต้องการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนแต่ละแห่งร่วมมือ เชื่อมโยงกันเป็นภาคีเครือข่ายระหว่างชุมชนในลักษณะของชมรม หรือสมาคมโทรทัศน์ชุมชน ความต้องการให้ประชาชนในชุมชนที่ไม่ได้เป็นกรรมการบริหารสถานีสามารถตรวจสอบการบริหารงานของสถานีในรูปแบบกรรมการอิสระ หรือ สภาผู้ชม ระดับมากเป็นเรื่องของความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดนโยบายของสถานีโทรทัศน์ชุมชน ความต้องการให้ประชาชนในชุมชนได้เข้าเป็นคณะกรรมการบริหารและประเมินผลงานสถานีโทรทัศน์ในสัดส่วนที่เหมาะสม ความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับการจัดหางบประมาณสนับสนุนสถานีโทรทัศน์ชุมชน

ด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการดำเนินงาน พบว่าโดยรวมผู้ตอบแบบสอบถาม มีระดับความต้องการมาก แต่มีบางปัจจัยที่พบว่ามีความต้องการมากที่สุดในเรื่องความต้องการ ให้นหน่วยงานภาครัฐบาล องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กรภาคเอกชนสนับสนุนในเรื่องการลงทุนจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนในระยะแรก การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับผังรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะทำงานของสถานีโทรทัศน์ชุมชน ความต้องการให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการคิด กำหนดแนวทางบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมในการประเมินผลรายการและปรับปรุงแก้ไขอย่างสม่ำเสมออย่างต่อเนื่องเพื่อให้โทรทัศน์ชุมชนมีความยั่งยืน ความต้องการให้ประชาชนในชุมชนที่ไม่ได้เป็นกรรมการบริหารสถานีสามารถตรวจสอบการบริหารงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถานีในรูปแบบกรรมการอิสระ หรือ สภาผู้ชม การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการผลิต รายการโทรทัศน์ชุมชน ระดับมากเป็นเรื่องของ ความต้องการให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการคิด การกำหนด การเลือกเนื้อหา รูปแบบรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชน ความต้องการมีส่วนร่วมประเมินผลรายการต่างๆ ของสถานีเพื่อนำไปสู่การและปรับปรุงแก้ไขและพัฒนารายการอย่างสม่ำเสมอ ความต้องการให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการผลิต และการจัดรายการต่างๆ ของสถานี อย่างทัดเทียมและเสมอภาคกัน การมีส่วนร่วมในการกำหนดกลไกเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถานีโทรทัศน์ชุมชน เช่น การฝึกอบรม การบริหารจัดการองค์กร งบประมาณ ความต้องการให้ประชาชนในชุมชนได้เข้าเป็นคณะกรรมการบริหารและประเมินผลงานสถานีโทรทัศน์ในสัดส่วนที่เหมาะสม ความต้องการเป็นผู้ร่วมวางแผน และเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาสถานีโทรทัศน์ชุมชน ระดับปานกลางเป็นเรื่องของความต้องการให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการบริจาค ระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์

ด้านการใช้ประโยชน์จากโทรทัศน์ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารชุมชน พบว่าโดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการมากที่สุดในเรื่องความต้องการให้ สถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นสื่อกลางในการสร้างและสืบสานความภาคภูมิใจและความเข้มแข็งของ อัตลักษณ์ชุมชน ความต้องการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนแต่ละแห่งที่ร่วมมือกันเป็นภาคีเครือข่าย ระหว่างชุมชนมีการแลกเปลี่ยนรายการต่างๆ ของแต่ละท้องถิ่นให้มีความหลากหลาย ความต้องการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นระหว่างคนในชุมชน ความต้องการให้หน่วยงานด้านสื่อโทรทัศน์และสถาบันการศึกษาในท้องถิ่น มีส่วนในการ ให้คำแนะนำ หรือ เป็นพี่เลี้ยงในการบริหารจัดการ การผลิตรายการ การถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง ความต้องการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนประสบความสำเร็จในทุกด้านจนสามารถดำรงอยู่และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ความต้องการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดสาระ

เรื่องราวระหว่างชุมชนตนเองกับชุมชนในภูมิภาคอื่นได้รับทราบเรื่องราว การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ของชุมชนผ่านทางรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชน ระดับมากเป็นเรื่องของความต้องการให้มีการจัดสรร หรือสนับสนุนบุคลากรด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านเทคนิคประจำสถานี โดยสังกัดหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่น และความต้องการให้หน่วยงานองค์กรต่างๆ และประชาชนในชุมชนท้องถิ่นให้การสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ ที่จำเป็นในการดำเนินงานของสถานี เช่น การสนับสนุนด้านเทคโนโลยี การบริจาคเงิน

1.1.4 ส่วนที่ 4 ปัจจัยความสำเร็จของชุมชนที่มีต่อโทรทัศน์ชุมชน

จากการศึกษาด้วยวิธีวิจัยเชิงสำรวจพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความต้องการเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน ดังนี้

ด้านปัจจัยภายในที่มีผลต่อความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน พบว่าโดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความต้องการมาก แต่มีบางปัจจัยที่พบว่ามีความต้องการมากที่สุดในเรื่องของกระบวนการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชนต้องเป็นการดำเนินงานเพื่อให้กิจการโทรทัศน์ชุมชนได้บรรลุเป้าหมายในการรับใช้ชุมชนและประชาชนอย่างแท้จริง ความพร้อมด้านบุคลากรของสถานีโทรทัศน์ชุมชน ความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีของสถานีโทรทัศน์ชุมชน การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมทั้ง 3 ระดับ คือ การมีส่วนร่วมในฐานะผู้รับหรือผู้ใช้ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมในฐานะผู้วางแผนและกำหนดนโยบายและการมีส่วนร่วมในฐานะผู้ผลิตหรือร่วมผลิต แนวคิดในการบริหารงานด้านต่างๆ ต้องมีลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละชุมชน และแตกต่างไปจากการบริหารงานของสถานีโทรทัศน์ภาคธุรกิจและภาคสาธารณะ ระดับมากเป็นเรื่องของความพร้อมด้านการสนับสนุนงบประมาณ ในการจัดตั้งและบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ความต้องการมีสถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นของตนเอง รูปแบบการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง ความพร้อมในการให้ความร่วมมือของประชาชนในชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินการบริหาร ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ของสถานีโทรทัศน์ชุมชน ระดับปานกลางเป็นเรื่องของรูปแบบและวิธีการนำเสนอรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน เนื้อหาสาระของรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์และตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของชุมชน กระบวนการในการผลิตรายการโทรทัศน์ที่มีความเรียบง่ายและใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่สามารถหาได้ในชุมชน ความรู้ความเข้าใจในหลักการและแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชน

ด้านปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน พบว่าโดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความต้องการมาก แต่มีบางปัจจัยที่พบว่ามีความต้องการมากที่สุดในเรื่องของการสนับสนุนด้านการลงทุนพื้นฐาน อัตราค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่ายด้านโครงสร้างพื้นฐาน

อุปกรณ์ และเทคโนโลยี และความชัดเจนของนโยบายรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งและบริหารงานของโทรทัศน์ชุมชน ระดับมากเป็นเรื่องของ นโยบายการสนับสนุนเกี่ยวกับด้านมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคม การกำหนดย่านความถี่ในการแพร่ภาพออกอากาศ ระดับปานกลางเป็นเรื่องของ การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและราคาของเทคโนโลยีที่สูง ระดับน้อยเป็นเรื่องของการแข่งขันกับสถานีโทรทัศน์ประเภทอื่นๆ

1.2 สรุปผลการวิจัยเชิงอนาคต: การวิเคราะห์แนวโน้มจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก หรือ EDRF รอบที่ 1

1.2.1 ส่วนที่ 1 สรุปสถานการณ์ของการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชนในปัจจุบัน

ผลการศึกษาพบว่าสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย (Community Television) เป็นสถานีโทรทัศน์ชุมชนนำร่องที่ทางรัฐบาล โดยสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.) อนุมัติให้จัดตั้งขึ้นและบริหารจัดการสถานีของชุมชนในแต่ละพื้นที่ โดยทีวีชุมชนที่ยื่นขอรับการสนับสนุนจาก กสทช. ได้จะต้องมีคุณสมบัติ เช่น ต้องเป็นกลุ่มบุคคลไม่น้อยกว่า 5 คน ต้องมีส่วนร่วมและสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนมาก่อน ต้องมีเนื้อหาส่งเสริมประชาธิปไตย ส่งเสริมการศึกษา อาชีพ วัฒนธรรม คนพิการ คนด้อยโอกาส หรือเป็นเวทีแก้ไขปัญหาของชุมชน ส่วนผังของรายการของโทรทัศน์ชุมชนนั้นจะต้องมีเนื้อหาด้านสาระความรู้ไม่น้อยกว่า 70 เปอร์เซ็นต์ และต้องผลิตโดยคนในชุมชน ซึ่งกลุ่มเป้าหมายต้องเป็นคนในชุมชน ไม่น้อยกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ ไม่สามารถหารายได้จากการโฆษณา แต่ขอรับการสนับสนุนได้ เช่น จากการบริจาค การระดมทุน และต้องออกอากาศไม่น้อยกว่าวันละ 4 ชั่วโมง โดยปัจจุบัน กสทช. ได้อนุมัติโครงการนำร่องที่วิชุมชน 3 โครงการ คือ โครงการโทรทัศน์ชุมชนพะเยาที่วิชุมชน จังหวัดพะเยา โครงการโทรทัศน์ชุมชนจังหวัดอุบลราชธานี และโครงการที่วิชุมชนอันดามันมั่นคงจังหวัดกระบี่ โดยเป็นโครงการนำร่องที่ให้ดำเนินการตามแผนแม่บทพัฒนาสื่อสาธารณะภูมิภาค (ทีวีชุมชน) ซึ่งการจัดสรรคลื่นความถี่ที่วิดิจิทัลให้มีทั้งทีวีบริการสาธารณะ และประเภทธุรกิจ ในส่วนของทีวีบริการสาธารณะกำหนดให้มีทั้งระดับชาติ และระดับชุมชน ตามกฎหมายที่เขียนไว้ว่าการจัดสรรคลื่นความถี่ร้อยละ 20 ต้องจัดสรรไว้ให้กับภาคประชาชน โดยแนวทางการประกอบกิจการโทรทัศน์ชุมชนใน 3 พื้นที่ทดลองตั้งสถานี มีการนำเสนอแนวคิดทำสื่อเพื่อตอบสนองชุมชน ซึ่งความยั่งยืนมีจริงหากสร้างให้ชุมชนร่วมเป็นเจ้าของ และรัฐหนุนโครงการ

ปัจจุบันโทรทัศน์ชุมชนทั้ง 3 โครงการ ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการ และได้มีการลงนามข้อกำหนดของผู้ว่าจ้าง (Term of reference : TOR) โดยทีวีชุมชนทั้ง 3 แห่ง จึงได้รับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานตามที่คณะกรรมการอนุมัติ โดยมีระยะเวลาการดำเนินงาน 2 ปี

ซึ่งในช่วง 6 เดือนแรกจะเป็นช่วงการเตรียมการ และอีก 18 เดือนจะเป็นช่วงการออกอากาศ หลังจากนั้นจะมีการสรุปผลการดำเนินงานของทีวีชุมชนแต่ละแห่งว่า ได้ผลเป็นอย่างไร สำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่ นอกจากนี้ผลการดำเนินการของทีวีชุมชนทั้ง 3 แห่งจะนำมาใช้เป็นข้อมูลหรือเป็นชุดประสบการณ์สำหรับทีวีชุมชนแห่งอื่นๆ ต่อไป โดยโทรทัศน์ชุมชนทั้ง 3 แห่งนี้ เป็นสถานีโทรทัศน์ชุมชนนำร่อง เป็นการทดลองเพื่อนำไปสู่การออกอากาศจริงต่อไปในอนาคต

1.2.2 ส่วนที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์แนวโน้ม (EDFR รอบที่ 1)

ผลการวิเคราะห์แนวโน้มที่เป็นไปได้ในประเด็นการศึกษาเรื่องแนวคิดนโยบาย และแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 27 ท่าน และทำการประมาณค่าแนวโน้มที่เป็นไปได้จากกระบวนการวิจัยอนาคตแบบ EDFR รอบแรก ซึ่งสามารถสรุปประเด็นได้ทั้งสิ้น 5 ด้านดังนี้

ด้านที่ 1 แนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นว่าแนวโน้มที่มีโอกาสเป็นไปได้ คือ

- 1) การจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนขึ้นเป็นของชุมชน ดำเนินการโดยชุมชน และจัดรายการโดยชุมชน เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการและความสนใจของชุมชน
- 2) โทรทัศน์ชุมชนมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาในเชิงสังคมของชุมชน ความเข้มแข็ง และสร้างพลังของชุมชนให้มีสิทธิ์มีเสียงในสังคมมากขึ้น
- 3) โทรทัศน์ชุมชนเป็นสื่อมวลชนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อบอกเล่าเรื่องราว ความต้องการ และนำเสนอถึงอัตลักษณ์ของชุมชน มีการดำเนินการเกี่ยวกับชุมชน เพื่อชุมชน โดยคนภายในชุมชน
- 4) โทรทัศน์ชุมชนดำรงอยู่ได้จากการมีส่วนร่วมของ 3 เสาหลัก คือ เครือข่ายภายในชุมชน เครือข่ายภายนอก และภาคผู้กำกับดูแลนโยบายการสื่อสารระดับชาติ
- 5) โทรทัศน์ชุมชนมีความเป็นอิสระ เป็นสื่อประชาสังคม ที่ดำเนินการเพื่อสังคม ตอบสนองความต้องการข้อมูลข่าวสารของชุมชนอย่างแท้จริง และไม่หวังผลกำไร
- 6) หัวใจหลักของโทรทัศน์ชุมชนคือแนวคิดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสาธารณะและอาสาสมัครเพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านวัฒนธรรมประเพณี และภาษาถิ่น รวมทั้งเป็นกระบอกเสียงของชนกลุ่มน้อยหรือผู้ด้อยโอกาส
- 7) สถานีโทรทัศน์ชุมชนมีแนวคิดในการบริหารจัดการกิจกรรมและร่วมรับผลประโยชน์จากสังคมชุมชน โดยคนในชุมชนมีความสามารถในการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง

8) แนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนเน้นการพัฒนาและยึดท้องถิ่นเป็นเป้าหมายในการดำเนินการ โดยการแสดงคุณลักษณะความเป็นอัตลักษณ์ชุมชนผ่านรูปแบบ เนื้อหารายการ

9) โทรทัศน์ชุมชนไม่เป็นส่วนหนึ่งของภาคการเมืองและภาคเอกชน ปราศจากการครอบงำทุกรูปแบบ

10) แนวคิดการมีส่วนร่วมในการสื่อสาร เป็นแนวคิดหลักในกระบวนการสื่อสารของโทรทัศน์ชุมชน ที่ฉายภาพของการต่อสู้เพื่อให้ได้สิทธิการสื่อสาร การเข้าถึง และการมีส่วนร่วมในโทรทัศน์ท้องถิ่นของคนท้องถิ่น

ด้านที่ 2 นโยบายของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นว่าแนวโน้มที่มีโอกาสเป็นไปได้ คือ

1) หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์คลื่นความถี่และส่งเสริมการใช้คลื่นความถี่ในกิจการบริการชุมชน ด้านกิจการโทรทัศน์เอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินงาน โทรทัศน์ชุมชนให้มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม

2) การให้ชุมชนมีสถานีโทรทัศน์เป็นของตนเอง เพื่อเป็นช่องทางในการนำเสนอสาระและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ภูมิปัญญาที่แตกต่างกัน และมีความเป็นอัตลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น เช่น ด้านการเกษตร ด้านวัฒนธรรมประเพณีภายในชุมชน ด้านการป้องกันภัยและบรรเทาสาธารณภัย

3) โทรทัศน์ชุมชนต้องคำนึงถึงหน้าที่ ความจำเป็น และประโยชน์สูงสุดของประชาชน รวมทั้งการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม และกระจายการใช้ประโยชน์โดยทั่วถึง (Beauty Contest)

4) ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการวิทยุโทรทัศน์ด้านบริการชุมชนต้องเป็นสมาคม มูลนิธิ หรือกลุ่มคนในท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน หรือนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยซึ่งไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ ที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ของการสร้างความเข้มแข็งในชุมชนครอบคลุมกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง

5) รายการโทรทัศน์ชุมชนต้องนำเสนอข้อมูลข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะในสัดส่วนร้อยละ 70 โดยนำเสนอรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชุมชนเป้าหมาย ที่รับบริการ และผลิตโดยคนในชุมชนเป้าหมาย ที่รับบริการ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของเวลาออกอากาศทั้งหมด

6) สถานีโทรทัศน์ชุมชน ไม่สามารถหารายได้จากการโฆษณาได้ แต่จะมีรายได้จากการบริจาค หรือการสนับสนุนสถานีจากภาคประชาชน ภาครัฐ และภาคเอกชน โดยการบริจาค อุดหนุน ต้องสะท้อนถึงเงื่อนไขของการได้รับการทดลองประกอบกิจการบริการชุมชน

7) การดำเนินงานของโทรทัศน์ชุมชนต้องไม่มีการแทรกแซงจากกลุ่มอิทธิพลต่อการบริหารสถานี หรือไม่ส่งผลกระทบต่อทิศทางการดำเนินงาน การผลิตรายการ และเนื้อหา รายการที่ออกอากาศ

8) นโยบายในส่วนเงื่อนไขของการประกอบกิจการหลังจากได้รับใบอนุญาต กำหนดให้ใบอนุญาต ประกอบกิจการโทรทัศน์มีอายุไม่เกิน 15 ปี

9) โทรทัศน์ชุมชนสามารถใช้โครงข่ายและโครงสร้างพื้นฐานร่วมกับโครงข่ายโทรคมนาคมของรัฐในการเผยแพร่ออกอากาศได้

10) รัฐสนับสนุนให้โทรทัศน์ชุมชนสามารถใช้โครงข่ายโทรคมนาคมที่ไม่ใช้คลื่นความถี่ในการเผยแพร่ออกอากาศได้ เช่น การใช้วิธีการออกอากาศในระบบอินเทอร์เน็ต

11) การกำกับดูแลด้านเนื้อหาที่ผิดกฎหมายของโทรทัศน์ชุมชน โดย กสทช. สามารถตรวจสอบและระงับการออกอากาศได้

12) การกำกับดูแลทางด้านเนื้อหา ที่เผยแพร่ความหลากหลายของระดับการปฏิบัติการของสื่อต้องสอดคล้องกับแนวทางการจัดทำเนื้อหาในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น

13) การออกแนวทางในการปฏิบัติให้กับผู้ประกอบการโทรทัศน์ชุมชนดูแลตนเองในด้านต่างๆ ยกเว้นด้านเนื้อหาที่จะต้องผ่านทาง กสทช. หรือในกรณีที่มีปัญหาร้องเรียนของประชาชนหรือข้อพิพาทกันเอง

14) การกำกับดูแลร่วม (Co-Regulation) โดยอาศัยหลักการที่ผ่านการเห็นชอบจากรัฐให้นำไปกำกับดูแลตนเอง และมีส่วนที่กำกับโดยรัฐเอง เช่น การออกใบอนุญาต การควบคุมดูแลเนื้อหาโดย กสทช.

15) การจัดการเรื่องร้องเรียนของผู้ชม สามารถร้องเรียนตรงไปยังสถานีโทรทัศน์ชุมชนได้ หากไม่พึงพอใจต่อการเยียวยา หรือไม่ได้รับการตอบรับ จึงส่งเรื่องไปที่ กสทช. เพื่อให้ดำเนินการสอบสวน หรือมีมาตรการแก้ไขต่อไป

ด้านที่ 3 มาตรการสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นว่าแนวโน้มที่มีโอกาสเป็นไปได้ คือ

1) การจัดตั้งกองทุนสนับสนุน ในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น สำหรับสนับสนุนการดำเนินงานทั้งทางตรง และทางอ้อม เพื่อให้เกิดการแข่งขันคุณภาพรายการ

2) การจัดตั้งสมาคมเครือข่ายโทรทัศน์ชุมชน เพื่อช่วยในเรื่องการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ความมั่นคง และความยั่งยืนของโทรทัศน์ชุมชน

3) โทรทส์นั้ชุมชนมีการใช้โครงข่ายและโครงสร้างพื้นฐานร่วมกัน ระหว่าง โทรทส์นั้ชุมชนด้วยกันในการเผยแพร่ออกอากาศ

4) มาตรการลดหย่อนภาษีในส่วนของการจัดซื้อเครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิตรายการ โทรทส์นั้

5) การจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรม โดยร่วมกับสถานีโทรทส์นั้ภาคสาธารณะ หรือ สถานีโทรทส์นั้ภาครัฐ มหาวิทยาลัยในพื้นที่ และผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการโทรทส์นั้อยู่แล้ว ในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

6) การจัดตั้งศูนย์รวบรวมข้อมูลสารสนเทศในระบบออนไลน์ระหว่างสถานี เพื่อสามารถแบ่งปันข้อมูลข่าวสารที่ใช้ร่วมกัน ได้อย่างทั่วถึงในกระบวนการผลิตรายการ โทรทส์นั้

7) การสนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิตรายการของสถานี จากองค์กรและหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

8) การได้รับทุนอุดหนุนจากกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทส์นั้ และกิจการ โทรทส์นั้สาธารณะ เพื่อประโยชน์สาธารณะ สำหรับสถานีโทรทส์นั้ชุมชน อย่างต่อเนื่อง

9) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษาในพื้นที่ มีการสนับสนุน บุคลากรของสถานีโทรทส์นั้ชุมชนที่มีความเชี่ยวชาญ ในการควบคุมดูแลระดับปฏิบัติการ

10) การฝึกอบรมในเรื่องการผลิตรายการ โทรทส์นั้ ให้กับอาสาสมัคร เพื่อให้เกิดทักษะ ความเชี่ยวชาญ และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

11) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในการสนับสนุนการแพร่ภาพ โดยการใช้ระบบอินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการนำเสนอควบคู่กับการใช้คลื่นความถี่วิทยุโทรทส์นั้

12) การวิจัยและพัฒนาการบริหารงานและรายการโทรทส์นั้ชุมชน ให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน

13) การลดขนาดของกระบวนการผลิตรายการโทรทส์นั้ ด้วยการประยุกต์ใช้ เทคนิค Mobile Production ในการดำเนินการผลิตของสถานีโทรทส์นั้ชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

14) การกำหนด เวลา ปริมาณ ขอบข่าย และวิธีการนำเสนอเนื้อหาของ การโฆษณาสาธารณะต้องเป็นไปอย่างสมเหตุสมผล

15) การหารายได้โดยการโฆษณาหรือ เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับงานหรือ กิจการหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ สมาคม มูลนิธิ หรือนิติบุคคลอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในการ ดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจ หรือการเสนอภาพลักษณ์ ขององค์กร บริษัท และกิจการโดยมิได้มีการโฆษณาสรรพคุณ คุณประโยชน์หรือคุณภาพของ

ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ด้านที่ 4 แนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย
 ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นว่าแนวโน้มที่มีโอกาสเป็นไปได้ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องดังนี้

ประเด็นที่ 1 รูปแบบการบริหารสถานี

1) การจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนให้อยู่ในรูปแบบของสมาคม มูลนิธิ เครื่องข่ายประชาชน ภาคประชาสังคม ให้มีความชัดเจนในด้านการบริหาร การจัดการ และการหารายได้

2) การบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการทั้งด้านนโยบาย การเงิน การดำเนินการ การคัดเลือกเนื้อหา การจัดสรรเวลาและรายการของท้องถิ่น

3) การบริหารงานของโทรทัศน์ชุมชนเน้นการทำงานเพื่อคนในชุมชน และตอบสนองความคาดหวังและความต้องการของคนในสังคมที่ต้องการสื่อที่สร้างจิตสำนึกสาธารณะให้กับพลเมือง

ประเด็นที่ 2 แนวทางในการจัดทำผังและรูปแบบรายการ

1) สัดส่วนของรายการให้มีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ และเน้นการตอบสนองความต้องการท้องถิ่น โดยมีการเผยแพร่เนื้อหาหลากหลาย และสะท้อนความเป็นท้องถิ่นอย่างแท้จริง

2) ความหลากหลายของประเภทรายการ เช่น รายการข่าว รายการบันเทิง รายการเด็ก รายการสารคดี เป็นต้น

3) ความหลากหลายของประเด็นข้อมูลข่าวสารหรือมุมมอง และความคิดเห็นในเนื้อหารายการ

4) ที่มาของรายการมาจากการผลิตเอง หรือผลิตจากหน่วยงานอื่น โดยมีการจัดผังรายการออกอากาศร่วมกันกับสถานีชุมชนอื่นหรือสถาบันในชุมชนท้องถิ่น

5) การออกอากาศสามารถทำได้ทั้งผ่านคลื่นความถี่ และไม่ผ่านคลื่นความถี่ เช่น การออกอากาศในระบบออนไลน์

6) รูปแบบรายการแบ่งแยกตามกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ชมผู้ฟังที่แตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา เผ่าพันธุ์ สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และอุดมการณ์ทางการเมือง

ประเด็นที่ 3 แนวทางการจัดหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนการดำเนินการ

1) ระยะแรกของการจัดตั้ง (1-3 ปี) ควรได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประชาชน หน่วยงานท้องถิ่นทั้งภาครัฐ และเอกชน และองค์กรไม่แสวงหากำไร โดยเน้นการสนับสนุนจากภาครัฐมากที่สุด

2) ระยะดำเนินการออกอากาศ (4 – 6 ปี) ได้รับการสนับสนุนทุนดำเนินการจากภาครัฐและประชาชน องค์กรเอกชน และองค์กรไม่แสวงหากำไรในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

3) ระยะยาว (ตั้งแต่ปีที่ 7 เป็นต้นไป) เน้นการพึ่งพาตนเองของชุมชน องค์กรภาครัฐ เช่น กองทุน กสทช. ที่จัดสรรเงินทุนให้ ตลอดจนการช่วยเหลือจากภาคเอกชนในท้องถิ่นเป็นหลักเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

ประเด็นที่ 4 ระบบกลไกในการตรวจสอบทั้งภายในและภายนอก

1) การกำกับตรวจสอบโดยการจัดตั้งสภาผู้ชมเพื่อตรวจสอบการทำงาน และรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้ชม มีกระบวนการและขั้นตอนในการรับข้อร้องเรียนตามกำหนดเวลา

2) สภาผู้ชมมีความเป็นอิสระจากกรรมการบริหารสถานี

3) สภาผู้ชมถูกคัดเลือกจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มาจากตัวแทนทั้งภาคประชาชน ภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรไม่แสวงหากำไร ด้านต่างๆ ในสัดส่วนที่เหมาะสม

4) มีการบัญญัติกฎระเบียบ แนวทางปฏิบัติที่น่าเชื่อถือเพื่อตรวจสอบการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ชุมชนอย่างเป็นธรรม

ประเด็นที่ 5 คุณลักษณะของเนื้อหารายการโทรทัศน์ชุมชน

1) การผลิตเนื้อหารายการมีการตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน

2) เนื้อหารายการที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน หรือเหตุการณ์ที่เป็นข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะหรือที่เกิดขึ้นโดยเน้นเหตุการณ์ในชุมชน

3) เนื้อหารายการที่สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ประชาชนในชุมชน โดยส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นระหว่างกัน ส่งเสริมการพัฒนาในระดับชุมชน ในประเด็นสุขภาพ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ ประชาธิปไตย ประเพณีและวัฒนธรรม

4) เนื้อหารายการต้องสร้างความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะหรือชุมชนนั้น และเสริมสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนให้มีความสมานฉันท์ยิ่งขึ้น

5) การนำเสนอเนื้อหาสามารถมีภาษาท้องถิ่นที่ไม่ใช่ภาษาราชการเป็นของตนเอง โดยสามารถนำเสนอรายการต่างๆ ของสถานีเป็นภาษาท้องถิ่นได้

ประเด็นที่ 6 การมีส่วนร่วมกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน

1) การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมทั้ง 3 ระดับ คือ การมีส่วนร่วมในฐานะผู้รับหรือผู้ใช้ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมในฐานะผู้วางแผนและกำหนดนโยบาย และการมีส่วนร่วมในฐานะผู้ผลิตหรือร่วมผลิต

2) การเปิดให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ในชุมชน และเชื่อมโยงความร่วมมือต่างๆ ในชุมชนผ่านเนื้อหาที่ออกอากาศ โดยการจัดอาสาสมัครในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมจัดรายการหรือร่วมรายการ

3) การมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ เช่น การให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดตั้ง กำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถานี การบริจาคเงินให้สถานี และการอุดหนุนทางการเงินแก่สถานีที่ไม่ใช่ ในรูปแบบของการโฆษณาหรือการสนับสนุนรายการ

4) การมีส่วนร่วมในการจัดรายการ เช่น การจัดให้อาสาสมัครในชุมชนเข้าร่วมจัดรายการ หรือร่วมรายการ การเปิดให้สถานีเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ในชุมชน และตัวเชื่อมโยงความร่วมมือ ต่างๆ ในชุมชนผ่านเนื้อหาที่ออกอากาศ

5) การมีส่วนร่วมในลักษณะอื่น เช่น การจัดเวทีประจำปีเพื่อรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้ชมในชุมชนเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนา การบริหารจัดการ และการจัดทำรายการของสถานี การส่งเสริมการ รวมกลุ่มของผู้ชมของสถานีเพื่อเฝ้าระวังเนื้อหาที่ออกอากาศ

6) การมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถานี เช่น การวางโครงสร้างการดำเนินงานที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม การฝึกอบรมประชาชนในชุมชนให้มีความเข้าใจในกระบวนการบริหารจัดการองค์กร และกระบวนการผลิต

7) การให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การร่วมกำหนด และผลิตรายการแบบอาสาสมัคร มากกว่าให้มีอาชีพหรือเจ้าหน้าที่สถานีฯ เป็นผู้ผลิตรายการ

8) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลรายการและปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้โทรทัศน์ชุมชนมีความยั่งยืน

9) การมีส่วนร่วมในการรับชมรายการต่างๆ ของสถานีโทรทัศน์ชุมชน และการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ของชุมชนผ่านทางรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชน

10) การมีส่วนร่วมในการกำหนดกลไกเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถานีโทรทัศน์ชุมชน เช่น การฝึกอบรม การบริหารจัดการองค์กรและงบประมาณ

ด้านที่ 5 ปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นว่าแนวโน้มที่มีโอกาสเป็นไปได้ ตามปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จดังนี้

ปัจจัยภายในชุมชน ประกอบไปด้วย

- 1) ความต้องการจำเป็นของชุมชน ในการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นของชุมชน ดำเนินการ โดยชุมชนและจัดรายการ โดยชุมชน เพื่อให้ตอบสนองความต้องการและความสนใจต่อชุมชนของตนเอง
- 2) ความพร้อมของการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ เช่น การให้สมาชิกในชุมชนเข้าร่วมจัดตั้ง กำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถานี การบริจาคเงินให้สถานี และการอุดหนุนทางการเงินแก่สถานีที่ไม่ใช่ในรูปแบบของการโฆษณาหรือการสนับสนุนรายการ
- 3) รูปแบบการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง
- 4) ความพร้อมในการให้ความร่วมมือของประชาชนในชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การบริหาร การจัดการ ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ของสถานีโทรทัศน์ชุมชน
- 5) ความสามารถในการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นการดำเนินงานเพื่อให้กิจการโทรทัศน์ชุมชนได้บรรลุเป้าหมายในการรับใช้ชุมชนและประชาชนอย่างแท้จริง
- 6) ความพร้อมด้านบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ ในการควบคุมดูแลในระดับการปฏิบัติการ รวมถึงความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีในกระบวนการผลิตรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชน
- 7) ความพร้อมด้านการสนับสนุนงบประมาณ ในการจัดตั้งและบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน
- 8) กระบวนการในการผลิตรายการโทรทัศน์มีความเรียบง่ายและใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่สามารถหาได้ในชุมชน
- 9) การสร้างสรรค์เนื้อหาสาระของรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์ เฉพาะเจาะจง และตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของชุมชน
- 10) การกำหนดรูปแบบและวิธีการนำเสนอรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน
- 11) แนวคิดในการบริหารงานด้านต่างๆ ของโทรทัศน์ชุมชน ต้องมีลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละชุมชนและแตกต่างไปจากการบริหารงานของสถานีโทรทัศน์ภาครัฐกิจและภาคสาธารณะ
- 12) ความเข้มแข็งของเครือข่ายโทรทัศน์ชุมชน ที่ทำงานเสริมกันและกัน มีความสามารถในการพัฒนาและส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานีโทรทัศน์ชุมชนให้ดำรงอยู่และยั่งยืน

ปัจจัยภายนอกชุมชน ประกอบไปด้วย

- 1) มาตรการที่ส่งเสริมสนับสนุนของรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อสถานีโทรทัศน์ชุมชน ในการใช้คลื่นความถี่ในกิจการบริการชุมชน มีความชัดเจน
- 2) นโยบายการสนับสนุนด้านมาตรฐาน โครงสร้างพื้นฐาน โทรคมนาคม โดยการกำหนดย่านความถี่ในการแพร่ภาพออกอากาศโทรทัศน์ชุมชนให้ครอบคลุมและทั่วถึง
- 3) การสนับสนุนด้านการลงทุนพื้นฐาน อัตราค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่ายด้านโครงสร้างพื้นฐานอุปกรณ์ และเทคโนโลยี
- 4) การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและราคาของเทคโนโลยีที่สูงขึ้น ส่งผลต่อการบริหารจัดการในด้านเงินทุน ด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ ด้านบุคลากร และด้านการพัฒนากิจการโทรทัศน์ชุมชน
- 5) ความสามารถในการแข่งขันกับสถานีโทรทัศน์ประเภทอื่นๆ อาจส่งผลกระทบต่อทางอ้อมต่อกิจการโทรทัศน์ชุมชน
- 6) การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ ที่เป็นภัยคุกคามและส่งผลกระทบต่อพฤติกรรม การเปิดรับสื่อของผู้ชมที่เปลี่ยนแปลงไปในอนาคต
- 7) ความจำเป็นต้องการของการแพร่ภาพผ่านคลื่นความถี่วิทยุของโทรทัศน์ชุมชนและการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง
- 8) การสร้างความผูกพันกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน ระหว่างผู้ชมกับผู้สนับสนุน เพื่อให้มีพลัง สร้างแรงจูงใจในการดำเนินงานซึ่งจะทำให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนได้ในระยะยาว มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม

1.3 สรุปผลการวิจัยอนาคตแบบเดลฟายอดีเอฟอาร์ (EDFR รอบที่ 2)

ผลการวิเคราะห์แนวโน้มที่เป็นไปได้ของแนวคิด นโยบาย และแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ด้วยกระบวนการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ในรอบที่ 2 จากผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 27 ท่าน โดยการตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ช่วงคะแนน การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อหาค่ามัธยฐาน (Median) ตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range หรือค่า $Q_3 - Q_1$) เป็นรายชื่อเพื่อพิจารณาเลือกแนวโน้มที่มีความสอดคล้องกันของความเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีค่าพิสัยควอไทล์ไม่เกิน 1.5 เป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ที่มีความถี่ร้อยละ 85 ขึ้นไป โดยจำแนกข้อมูลที่ทำกรวิเคราะห์ห้ออกเป็นรายด้านดังนี้

ด้านที่ 1 แนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนในปัจจุบัน ผู้ให้ข้อมูลหลักเห็นว่าแนวโน้มที่มีโอกาสเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก และความเห็นของผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นฉันทามติ ซึ่งเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์จำนวนทั้งสิ้น 10 แนวโน้ม จากทั้งหมด 10 แนวโน้ม

ด้านที่ 2 นโยบายของโทรทัศน์ชุมชน ผู้ให้ข้อมูลหลักเห็นว่าแนวโน้มที่มีโอกาสเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก และความเห็นของผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นฉันทามติ ซึ่งเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์จำนวนทั้งสิ้น 15 แนวโน้ม จากทั้งหมด 15 แนวโน้ม

ด้านที่ 3 มาตรการสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชน ผู้ให้ข้อมูลหลักเห็นว่าแนวโน้มที่มีโอกาสเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก และความเห็นของผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นฉันทามติ ซึ่งเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์จำนวนทั้งสิ้น 16 แนวโน้ม จากทั้งหมด 16 แนวโน้ม

ด้านที่ 4 การบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน ผู้ให้ข้อมูลหลักเห็นว่าแนวโน้มที่มีโอกาสเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก และความเห็นของผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นฉันทามติ ซึ่งเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์จำนวนทั้งสิ้น 31 แนวโน้ม จากทั้งหมด 31 แนวโน้ม

ด้านที่ 5 ปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน ผู้ให้ข้อมูลหลักเห็นว่าแนวโน้มที่มีโอกาสเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก และความเห็นของผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นฉันทามติ ซึ่งเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์จำนวนทั้งสิ้น 17 แนวโน้ม จากทั้งหมด 17 แนวโน้ม

ผู้วิจัยเลือกแนวโน้มที่เป็นไปได้ในระดับมากขึ้นไป กล่าวคือ แนวโน้มที่มีค่าตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป และแนวโน้มที่มีความสอดคล้องกันของความเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ ไม่เกิน 1.50 รวมไปถึงแนวโน้มของภาพอนาคตที่พึงประสงค์ที่มีค่าความถี่คิดเป็นร้อยละ 85 ขึ้นไปมาเขียนเป็นภาพอนาคตของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย โดยได้แนวโน้มทั้งหมดจำนวน 76 แนวโน้ม แล้วคัดเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อนำมาเขียนภาพอนาคตได้จำนวน 75 แนวโน้ม ดังนี้

ด้านที่ 1 แนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

ผลการศึกษาในเชิงคุณภาพด้วยวิธีวิจัยอนาคต EDFR รอบที่ 2 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นว่าแนวโน้มด้านแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย มีโอกาสเป็นไปได้สูงสุดในระดับมากที่สุด ($Md. \geq 3.50$) และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ($QR \leq 1.50$) และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ (ค่าร้อยละ 85 ขึ้นไป) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า

ผู้ให้ข้อมูลหลักเห็นว่าแนวโน้มด้านแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ที่มีโอกาสเป็นไปได้สูงสุดในระดับมากที่สุด และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ โทรทัศน์ชุมชนเป็นสื่อมวลชนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อบอกเล่าเรื่องราวความต้องการ และนำเสนอถึงอัตลักษณ์ของชุมชน มีการดำเนินการเกี่ยวกับชุมชน เพื่อชุมชน

โดยคนภายในชุมชน และแนวคิดการมีส่วนร่วมในการสื่อสาร เป็นแนวคิดหลักในกระบวนการสื่อสารของโทรทัศน์ชุมชน ที่ฉายภาพของการต่อสู้เพื่อให้ได้สิทธิการสื่อสาร การเข้าถึง และการมีส่วนร่วมในโทรทัศน์ท้องถิ่นของคนท้องถิ่น และการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนขึ้นเป็นของชุมชน ดำเนินการโดยชุมชน และจัดรายการ โดยชุมชน เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการและความสนใจของชุมชน โทรทัศน์ชุมชนมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาในเชิงสังคมของชุมชน ความเข้มแข็ง และสร้างพลังของชุมชนให้มีสิทธิ์มีเสียงในสังคมมากขึ้น และโทรทัศน์ชุมชนมีความเป็นอิสระ เป็นสื่อประชาสังคม ที่ดำเนินการเพื่อสังคม ตอบสนองความต้องการข้อมูลข่าวสารของชุมชนอย่างแท้จริง และไม่หวังผล

ผู้ให้ข้อมูลหลักเห็นว่าแนวโน้มด้านแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยที่มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเห็นไม่สอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ได้แก่ แนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนเน้นการพัฒนาและยึดท้องถิ่นเป็นเป้าหมายในการดำเนินการ โดยการแสดงคุณลักษณะความเป็นอัตลักษณ์ชุมชนผ่านรูปแบบ เนื้อหา

ผู้ให้ข้อมูลหลักเห็นว่าแนวโน้มด้านแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยที่มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ได้แก่ หัวใจหลักของโทรทัศน์ชุมชนคือแนวคิดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสาธารณะและอาสาสมัครเพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านวัฒนธรรมประเพณี และภาษาถิ่น รวมทั้งเป็นกระบอกเสียงของชนกลุ่มน้อยหรือผู้ด้อยโอกาส และโทรทัศน์ชุมชนไม่เป็นส่วนหนึ่งของภาคการเมืองและภาคเอกชน ปราศจากการครอบงำทุกรูปแบบ

ผู้ให้ข้อมูลหลักเห็นว่าแนวโน้มด้านแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยที่มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ได้แก่ โทรทัศน์ชุมชนดำรงอยู่ได้จากการมีส่วนร่วมของ 3 เสาหลัก คือ เครือข่ายภายในชุมชน เครือข่ายภายนอก และภาคผู้กำกับดูแล โยบายการสื่อสารระดับชาติ และสถานีโทรทัศน์ชุมชนมีแนวคิดในการบริหารจัดการกิจกรรมและร่วมรับผลประโยชน์จากสังคมชุมชน โดยคนในชุมชนมีความสามารถในการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง

ด้านที่ 2 ด้านแนวนโยบายของโทรทัศน์ชุมชน

ผลการศึกษาวิเคราะห์ในเชิงคุณภาพด้วยวิธีวิจัยอนาคต EDFR รอบที่ 2 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นว่าแนวโน้มด้านนโยบายของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($Md. \geq 3.50$) โดยมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ($QR \leq 1.50$) และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ (ค่าร้อยละ 85 ขึ้นไป) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า

ผู้ให้ข้อมูลหลักเห็นว่าแนวโน้มด้านนโยบายของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยที่มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการวิทยุโทรทัศน์ด้านบริการชุมชนต้องเป็นสมาคม มูลนิธิ หรือกลุ่มคนในท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน หรือนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยซึ่งไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ ที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ของการสร้างความเข้มแข็งในชุมชนครอบคลุมกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง รายการโทรทัศน์ชุมชนต้องนำเสนอข้อมูลข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะในสัดส่วนร้อยละ 70 โดยนำเสนอรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชุมชนเป้าหมายที่รับบริการ และผลิตโดยคนในชุมชนเป้าหมาย ที่รับบริการไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของเวลาออกอากาศทั้งหมด และการกำกับดูแลด้านเนื้อหาที่ผิดกฎหมายของโทรทัศน์ชุมชน โดย กสทช. สามารถตรวจสอบและระงับการออกอากาศได้ และการจัดการเรื่องร้องเรียนของผู้ชม สามารถร้องเรียนตรงไปยังสถานีโทรทัศน์ชุมชนได้ หากไม่พึงพอใจต่อการเยียวยา หรือไม่ได้รับการตอบรับ จึงส่งเรื่องไปที่ กสทช. เพื่อให้ดำเนินการสอบสวน หรือมีมาตรการแก้ไขต่อไป

แนวโน้มด้านนโยบายของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยที่มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ การให้ชุมชนมีสถานีโทรทัศน์เป็นของตนเอง เพื่อเป็นช่องทางในการนำเสนอสาระและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ภูมิปัญญาที่แตกต่างกัน และมีความเป็นอัตลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น เช่น ด้านการเกษตร ด้านวัฒนธรรมประเพณีภายในชุมชน ด้านการป้องกันภัยและบรรเทาสาธารณภัย การออกแนวทางในการปฏิบัติให้กับผู้ประกอบการโทรทัศน์ชุมชนดูแลกันเองในด้านต่างๆ ยกเว้นด้านเนื้อหาที่จะต้องผ่านทาง กสทช. หรือในกรณีที่มีปัญหาเรื่องเรียนของประชาชนหรือข้อพิพาทกันเอง และการกำกับดูแลร่วม (Co-Regulation) โดยอาศัยหลักการที่ผ่านการเห็นชอบจากรัฐให้นำไปกำกับดูแลกันเอง และมีส่วนที่กำกับโดยรัฐเอง เช่น การออกใบอนุญาต การควบคุมดูแลเนื้อหาโดย กสทช. การให้ชุมชนมีสถานีโทรทัศน์เป็นของตนเอง เพื่อเป็นช่องทางในการนำเสนอสาระและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ภูมิปัญญาที่แตกต่างกัน และมีความเป็นอัตลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น เช่น ด้านการเกษตร ด้านวัฒนธรรมประเพณีภายในชุมชน ด้านการป้องกันภัยและบรรเทาสาธารณภัย การออกแนวทางในการปฏิบัติให้กับผู้ประกอบการโทรทัศน์ชุมชนดูแลกันเองในด้านต่างๆ ยกเว้นด้านเนื้อหาที่จะต้องผ่านทาง กสทช. หรือในกรณีที่มีปัญหาเรื่องเรียนของประชาชนหรือข้อพิพาทกันเอง และการกำกับดูแลร่วม (Co-Regulation) โดยอาศัยหลักการที่ผ่านการเห็นชอบจากรัฐให้นำไปกำกับดูแลกันเอง และมีส่วนที่กำกับโดยรัฐเอง เช่น การออกใบอนุญาต การควบคุมดูแลเนื้อหาโดย กสทช.

แนวโน้มด้านแนวคิดของโทรทัศนชุมชนในประเทศไทยที่มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ โทรทัศนชุมชนดำรงอยู่ได้จากการมีส่วนร่วมของ 3 เสาหลัก คือ เครือข่ายภายในชุมชน เครือข่ายภายนอก และภาคผู้กำกับดูแลนโยบายการสื่อสารระดับชาติ และสถานีโทรทัศนชุมชนมีแนวคิดในการบริหารจัดการกิจกรรมและร่วมรับผลประโยชน์จากสังคมชุมชน โดยคนในชุมชนมีความสามารถในการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของสถานีโทรทัศนชุมชนของตนเอง หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์คลื่นความถี่และส่งเสริมการใช้คลื่นความถี่ในกิจการบริการชุมชน ด้านกิจการโทรทัศนเอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินงาน โทรทัศนชุมชนให้มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม และการกำกับดูแลทางด้านเนื้อหา ที่เผยแพร่ความหลากหลายของระดับการปฏิบัติการของสื่อต้องสอดคล้องกับแนวทางการจัดทำเนื้อหาในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น

อย่างไรก็ตามผู้ให้ข้อมูลหลักเห็นว่าแนวโน้มด้านแนวคิดของโทรทัศนชุมชนในประเทศไทยที่มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความเห็นไม่สอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม แต่ยังเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ โทรทัศนชุมชนต้องคำนึงถึงหน้าที่ ความจำเป็น และประโยชน์สูงสุดของประชาชน รวมทั้งการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม และกระจายการใช้ประโยชน์โดยทั่วถึง (Beauty Contest)

ด้านที่ 3 มาตรการสนับสนุนโทรทัศนชุมชน

ผลการศึกษาวิเคราะห์ในเชิงคุณภาพด้วยวิธีวิจัยอนาคต EDFR รอบที่ 2 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นว่าด้านมาตรการสนับสนุนโทรทัศนชุมชนในประเทศไทย มีโอกาสเป็นไปได้ในระดับมาก ($Md. \geq 3.50$) โดยมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ($QR \leq 1.50$) และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ (ค่าร้อยละ 85 ขึ้นไป) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า

แนวโน้มด้านมาตรการสนับสนุนโทรทัศนชุมชนในประเทศไทย อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ การจัดตั้งสมาคมเครือข่ายโทรทัศนชุมชน เพื่อช่วยในเรื่องการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ความมั่นคง และความยั่งยืนของโทรทัศนชุมชน การจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรม โดยร่วมกับสถานีโทรทัศนภาคสาธารณะ หรือสถานีโทรทัศนภาครัฐ มหาวิทยาลัยในพื้นที่ และผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการโทรทัศนอยู่แล้ว ในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และการวิจัยและพัฒนาการบริหารงานและรายการโทรทัศนชุมชน ให้เกิดความมั่นคงและและการจัดตั้งศูนย์รวบรวมข้อมูลสารสนเทศในระบบออนไลน์ ระหว่างสถานีเพื่อสามารถแบ่งปันข้อมูลข่าวสารที่ใช้ร่วมกันได้อย่างทั่วถึงในกระบวนการผลิต รายการ โทรทัศน การฝึกอบรมในเรื่องการผลิตรายการ โทรทัศน ให้กับอาสาสมัคร เพื่อให้เกิดทักษะ ความเชี่ยวชาญ และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การประยุกต์ใช้

เทคโนโลยีการสื่อสารในการสนับสนุนการแพร่ภาพ โดยการใช้ระบบอินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการนำเสนอควบคู่กับการใช้คลื่นความถี่วิทยุโทรทัศน์ การลดขนาดของกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์ ด้วยการประยุกต์ใช้เทคนิค Mobile Production ในการดำเนินการผลิตของสถานีโทรทัศน์ชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวโน้มด้านมาตรการสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย อยู่ในระดับมาก และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ การกำหนดเวลา ปริมาณ ขอบข่าย และวิธีการนำเสนอเนื้อหาของการโฆษณาสาธารณะต้องเป็นไปอย่างสมเหตุสมผล และการหารายได้โดยการโฆษณาหรือ เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับงานหรือกิจการหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ สมาคม มูลนิธิ หรือนิติบุคคลอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจ หรือการเสนอภาพลักษณ์ ขององค์กร บริษัท และกิจการโดยมิได้มีการโฆษณาสรรพคุณ คุณประโยชน์หรือคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

แนวโน้มด้านมาตรการสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย อยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นไม่สอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ มาตรการลดหย่อนภาษีในส่วนของการจัดซื้อเครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิตรายการโทรทัศน์

แนวโน้มด้านมาตรการสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย อยู่ในระดับปานกลาง และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ การจัดตั้งกองทุนสนับสนุน ในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น สำหรับสนับสนุนการดำเนินงานทั้งทางตรง และทางอ้อม เพื่อให้เกิดการแข่งขันคุณภาพรายการ และโทรทัศน์ชุมชนมีการใช้โครงข่ายและโครงสร้างพื้นฐานร่วมกัน ระหว่างโทรทัศน์ชุมชนด้วยกันในการเผยแพร่ ออกอากาศ และการสนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิตรายการของสถานี จากองค์กรและหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษาในพื้นที่ มีการสนับสนุนบุคลากรของสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่มีความเชี่ยวชาญ ในการควบคุมดูแลระดับปฏิบัติการ

แนวโน้มด้านมาตรการสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย อยู่ในระดับน้อย และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ การได้รับทุนอุดหนุนจากกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ สำหรับสถานีโทรทัศน์ชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ด้านที่ 4 แนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน

ผลการศึกษาวิเคราะห์ในเชิงคุณภาพด้วยวิธีวิจัยอนาคต EDFR รอบที่ 2 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นว่าแนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารสถานี มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($Md. \geq 3.50$) โดยมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ($QR \leq 1.50$) แนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ (ค่าร้อยละ 85 ขึ้นไป) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อแล้วพบว่า

ผู้ให้ข้อมูลหลักเห็นว่าแนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารสถานี อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ การบริหารงานของโทรทัศน์ชุมชนเน้นการทำงานเพื่อคนในชุมชน และตอบสนองความคาดหวังและความต้องการของคนในสังคมที่ต้องการสื่อที่สร้างจิตสำนึกสาธารณะให้กับพลเมือง และการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนให้อยู่ในรูปแบบของสมาคม มูลนิธิ เครือข่ายประชาชน ภาคประชาสังคม ให้มีความชัดเจนในด้านการบริหาร การจัดการ และการหารายได้

แนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารสถานี อยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ การบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการทั้งด้านนโยบาย การเงิน การดำเนินการ การคัดเลือกเนื้อหา การจัดสรรเวลาและรายการของท้องถิ่น โดยไม่ขึ้นกับสถานีโทรทัศน์แม่ข่าย

ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นว่าภาพรวมของแนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแนวทางในการจัดทำผังและรูปแบบรายการ มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($Md. \geq 3.50$) โดยมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ($QR \leq 1.50$) แนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ (ค่าร้อยละ 85 ขึ้นไป) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อแล้วพบว่า

แนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแนวทางในการจัดทำผังและรูปแบบรายการ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ ความหลากหลายของประเด็นข้อมูลข่าวสารหรือมุมมอง และความคิดเห็นในเนื้อหารายการ และความหลากหลายของประเภทรายการ เช่น รายการข่าว รายการบันเทิง รายการเด็ก รายการสารคดี เป็นต้น และที่มาของรายการมาจากการผลิตเอง หรือผลิตจากหน่วยงานอื่น โดยมีการจัดผังรายการออกอากาศร่วมกันกับสถานีชุมชนอื่นหรือสถาบันในชุมชนท้องถิ่น

แนวโน้มนำด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ด้านแนวทางการจัดทำผังและรูปแบบรายการ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเห็นไม่สอดคล้องในแต่ละแนวโน้มนำ และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ สัดส่วนของรายการให้มีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ และเน้นการตอบสนองความต้องการท้องถิ่น โดยมีการเผยแพร่เนื้อหาหลากหลาย และสะท้อนความเป็นท้องถิ่นอย่างแท้จริง

แนวโน้มนำด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ด้านแนวทางการจัดทำผังและรูปแบบรายการ อยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้มนำ และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ การออกอากาศสามารถทำได้ทั้งผ่านคลื่นความถี่ และไม่ผ่านคลื่นความถี่ เช่น การออกอากาศในระบบออนไลน์

แนวโน้มนำด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ด้านแนวทางการจัดทำผังและรูปแบบรายการ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความเห็นไม่สอดคล้องในแต่ละแนวโน้มนำ และเป็นภาพอนาคตที่ไม่พึงประสงค์ ได้แก่ รูปแบบรายการแบ่งแยกตามกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ชมผู้ฟังที่แตกต่าง ทางเชื้อชาติ ศาสนา เผ่าพันธุ์ สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และอุดมการณ์ทางการเมือง

ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นว่าภาพรวมของแนวโน้มนำด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับด้านแนวทางการจัดหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนการดำเนินการ มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง ($Md. \geq 3.50$) โดยมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้มนำ ($QR \leq 1.50$) แนวโน้มนำ และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ (ค่าร้อยละ 85 ขึ้นไป) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า

แนวโน้มนำด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้มนำ และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ ระยะเวลาแรกของการจัดตั้ง (1-3 ปี) ควรได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ ประชาชน หน่วยงานท้องถิ่นทั้งภาครัฐ และเอกชน และองค์กรไม่แสวงหากำไร โดยเน้นการสนับสนุนจากภาครัฐมากที่สุด และระยะดำเนินการออกอากาศ (4 – 6 ปี) ได้รับการสนับสนุนทุนดำเนินการจากภาครัฐและประชาชน องค์กรเอกชน และองค์กรไม่แสวงหากำไรในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

แนวโน้มนำด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนการดำเนินการ อยู่ในระดับน้อย โดยมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้มนำ แต่เป็นภาพอนาคตที่ไม่พึงประสงค์ ได้แก่ ระยะเวลา

(ตั้งแต่ปีที่ 7 เป็นต้นไป) เน้นการพึ่งพาตนเองของชุมชน องค์กรภาครัฐ เช่น กองทุน กสทช. ที่จัดสรรเงินทุนให้ ตลอดจนการช่วยเหลือจากภาคเอกชนในท้องถิ่นเป็นหลักเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นว่าภาพรวมของแนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระบบกลไกในการตรวจสอบทั้งภายในและภายนอก มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($Md. \geq 3.50$) โดยมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ($QR \leq 1.50$) แนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ (ค่าร้อยละ 85 ขึ้นไป) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า

แนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระบบกลไกในการตรวจสอบทั้งภายในและภายนอก อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ การกำกับตรวจสอบ โดยการจัดตั้งสภาผู้ชมเพื่อตรวจสอบการทำงาน และรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้ชม มีกระบวนการและขั้นตอนในการรับข้อร้องเรียนตามกำหนดเวลา

แนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระบบกลไกในการตรวจสอบทั้งภายในและภายนอก อยู่ในระดับมาก และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่ไม่พึงประสงค์ ได้แก่ มีการบัญญัติกฎระเบียบ แนวทางปฏิบัติที่น่าเชื่อถือเพื่อตรวจสอบการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ชุมชนอย่างเป็นธรรม

แนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระบบกลไกในการตรวจสอบทั้งภายในและภายนอก อยู่ในระดับปานกลาง และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ สภาผู้ชมมีความเป็นอิสระจากกรรมการบริหารสถานี และสภาผู้ชมถูกคัดเลือกจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มาจากตัวแทนทั้งภาคประชาชน ภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรไม่แสวงกำไร ด้านต่างๆ ในสัดส่วนที่เหมาะสม

ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นว่าภาพรวมของแนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของเนื้อหารายการโทรทัศน์ชุมชน มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($Md. \geq 3.50$) โดยมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ($QR \leq 1.50$) แนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ (ค่าร้อยละ 85 ขึ้นไป) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า

แนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของเนื้อหารายการโทรทัศน์ชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด

โดยมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ เนื้อหารายการที่สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ประชาชนในชุมชน โดยส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล และความคิดเห็นระหว่างกัน ส่งเสริมการพัฒนาในระดับชุมชน ในประเด็นสุขภาพ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ ประชาธิปไตย ประเพณีและ

แนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของเนื้อหารายการโทรทัศน์ชุมชน อยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ เนื้อหารายการต้องสร้างความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะหรือชุมชนนั้น และเสริมสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนให้มีความสมานฉันท์ยิ่งขึ้น และการนำเสนอเนื้อหาสามารถมีภาษาท้องถิ่นที่ไม่ใช่ภาษาราชการเป็นของตนเอง โดยสามารถนำเสนอรายการต่างๆ ของสถานีเป็นภาษาท้องถิ่นได้ และการผลิตเนื้อหา รายการมีการตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน และเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน หรือเหตุการณ์ที่เป็นข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะหรือที่เกิดขึ้น โดยเน้นเหตุการณ์ใน

ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นว่าภาพรวมของแนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ในส่วนของการมีส่วนร่วมกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($Md \geq 3.50$) โดยมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ($QR \leq 1.50$) แนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ (ค่าร้อยละ 85 ขึ้นไป) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อแล้วพบว่า

แนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ในส่วนของการมีส่วนร่วมกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ การเปิดให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ในชุมชน และเชื่อมโยงความร่วมมือต่างๆ ในชุมชนผ่านเนื้อหาที่ออกอากาศ โดยการจัดอาสาสมัครในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดรายการหรือร่วมรายการ

แนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ในส่วนของการมีส่วนร่วมกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน อยู่ในระดับมาก และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดรายการ เช่น การจัดให้อาสาสมัครในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดรายการ หรือร่วมรายการ การเปิดให้สถานีเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ในชุมชน และตัวเชื่อมโยงความร่วมมือต่างๆ ในชุมชนผ่านเนื้อหาที่ออกอากาศ และการมีส่วนร่วมในลักษณะอื่น เช่น การจัดเวทีประจำปีเพื่อรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้ชมในชุมชนเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนา การบริหารจัดการ และการจัดทำรายการของสถานี การส่งเสริมการ รวมกลุ่มของ

ผู้ชมของสถานีเพื่อเฟื่องฟูเนื้อหาที่ออกอากาศ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลรายการ และปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่องเพื่อให้โทรทัศน์ชุมชนมีความยั่งยืน

แนวโน้มนำด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ในส่วนของการมีส่วนร่วมกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเห็นไม่สอดคล้องในแต่ละแนวโน้มนำ และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถานี เช่น การวางโครงสร้างการดำเนินงานที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม การฝึกอบรมประชาชนในชุมชนให้มีความเข้าใจในกระบวนการบริหารจัดการองค์กร และกระบวนการผลิต และการให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การร่วมกำหนดและผลิตรายการแบบอาสาสมัคร มากกว่าให้มีอาชีพหรือเจ้าหน้าที่สถานีฯ เป็นผู้ผลิตรายการ

แนวโน้มนำด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ในส่วนของการมีส่วนร่วมกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความเห็นไม่สอดคล้องในแต่ละแนวโน้มนำ และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมทั้ง 3 ระดับ คือ การมีส่วนร่วมในฐานะผู้รับหรือผู้ใช้ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมในฐานะผู้วางแผนและกำหนดนโยบาย มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 3.00 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับ 0 และการมีส่วนร่วมในฐานะผู้ผลิตหรือร่วมผลิต และการมีส่วนร่วมในการกำหนดกลไกเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถานีโทรทัศน์ชุมชน เช่น การฝึกอบรม การบริหารจัดการองค์กรและงบประมาณ

แนวโน้มนำด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ในส่วนของการมีส่วนร่วมกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเห็นไม่สอดคล้องในแต่ละแนวโน้มนำ และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการรับชมรายการต่างๆ ของสถานีโทรทัศน์ชุมชน และการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ของชุมชนผ่านทางรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชน

แนวโน้มนำด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ในส่วนของการมีส่วนร่วมกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน อยู่ในระดับน้อย และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้มนำ แต่ยังเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ เช่น การให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดตั้ง กำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถานี การบริจาคเงินให้สถานีและการอุดหนุนทางการเงินแก่สถานีที่ไม่ใช่ ในรูปแบบของการโฆษณา หรือการสนับสนุนรายการ

ด้านที่ 5 ปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศนชุมชน

ผลการศึกษาวเคราะห์ในเชิงคุณภาพด้วยวิธีวิจัยอนาคต EDFR รอบที่ 2 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นว่าแนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศนชุมชนในประเทศไทย ด้านปัจจัยภายในชุมชน มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง ($Md. \geq 3.50$) โดยมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ($QR \leq 1.50$) แนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ (ค่าร้อยละ 85 ขึ้นไป) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า

แนวโน้มด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศนชุมชนในประเทศไทย ในส่วนของปัจจัยภายในชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ การกำหนดรูปแบบและวิธีการนำเสนอรายการของสถานีโทรทัศนชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน

แนวโน้มด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศนชุมชนในประเทศไทย ในส่วนของปัจจัยภายในชุมชน อยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ กระบวนการในการผลิตรายการโทรทัศนมีความเรียบง่ายและใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่สามารถหาได้ในชุมชน และการสร้างสรรค์เนื้อหาสาระของรายการของสถานีโทรทัศนชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์ เฉพาะเจาะจง และตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของชุมชน และความพร้อมในการให้ความร่วมมือของประชาชนในชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การบริหาร จัดการ ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ของสถานีโทรทัศนชุมชน

แนวโน้มด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศนชุมชนในประเทศไทย ในส่วนของปัจจัยภายในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ ความสามารถในการบริหารจัดการสถานีโทรทัศนชุมชนเป็นการดำเนินงานเพื่อให้งานโทรทัศนชุมชนได้บรรลุเป้าหมายในการรับใช้ชุมชนและประชาชนอย่างแท้จริง และรูปแบบการบริหารจัดการสถานีโทรทัศนชุมชนเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง ความพร้อมด้านบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ ในการควบคุมดูแลในระดับการปฏิบัติการ รวมถึงความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีในกระบวนการผลิตรายการของสถานีโทรทัศนชุมชน และแนวคิดในการบริหารงานด้านต่างๆ ของโทรทัศนชุมชน ต้องมีลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละชุมชนและแตกต่างไปจากการบริหารงานของสถานีโทรทัศนภาคธุรกิจและภาคสาธารณะ

แนวโน้มด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศนชุมชนในประเทศไทย ในส่วนของปัจจัยภายในชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเห็นไม่สอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ ความเข้มแข็งของเครือข่ายโทรทัศนชุมชน ที่ทำงานเสริม

กันและกัน มีความสามารถในการพัฒนาและส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานีโทรทัศน์ชุมชนให้ดำรงอยู่และยั่งยืน

แนวโน้มด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ในส่วนของปัจจัยภายในชุมชน อยู่ในระดับน้อย โดยมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ ความพร้อมด้านการสนับสนุนงบประมาณในการจัดตั้งและบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน และความต้องการจำเป็นของชุมชนในการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นของชุมชน ดำเนินการโดยชุมชนและจัดรายการโดยชุมชน เพื่อให้ตอบสนองความต้องการและความสนใจต่อชุมชนของตนเอง ความพร้อมของการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ เช่น การให้สมาชิกในชุมชนเข้าร่วมจัดตั้ง กำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถานี การบริจาคเงินให้สถานี และการอุดหนุนทางการเงินแก่สถานีที่ไม่ใช่ในรูปแบบของการโฆษณาหรือการสนับสนุนรายการ

ผลการศึกษาวิเคราะห์ในเชิงคุณภาพด้วยวิธีวิจัยอนาคต EDFA รอบที่ 2 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักมีความเห็นว่าแนวโน้มด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ด้านปัจจัยภายนอกชุมชน มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง ($Md. \geq 3.50$) โดยมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ($QR \leq 1.50$) แนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ (ค่าร้อยละ 85 ขึ้นไป) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อแล้วพบว่า

แนวโน้มด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน ในส่วนของปัจจัยภายนอกชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ ที่เป็นภัยคุกคามและส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมเปิดรับสื่อของผู้ชมที่เปลี่ยนแปลงไปในอนาคตและการสร้างความผูกพันกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน ระหว่างผู้ชมกับผู้สนับสนุน เพื่อให้มีพลัง สร้างแรงจูงใจในการดำเนินงานซึ่งจะทำให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนได้ในระยะยาวมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม แต่ยังมีหนึ่งปัจจัยภายนอกชุมชนที่เป็นภาพอนาคตที่ไม่พึงประสงค์ คือ การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและราคาของเทคโนโลยีที่สูงขึ้น ส่งผลต่อการบริหารจัดการในด้านเงินทุน ด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ ด้านบุคลากร และด้านการพัฒนากิจการโทรทัศน์ชุมชน

แนวโน้มด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน ในส่วนของปัจจัยภายนอกชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความเห็นไม่สอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ ความสามารถในการแข่งขันกับสถานีโทรทัศน์ประเภทอื่นๆ อาจส่งผลกระทบต่อกิจการโทรทัศน์ชุมชน

แนวโน้มด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศนัชมุขชน ในส่วนของปัจจัยภายนอกชุมชน อยู่ในระดับน้อย โดยมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ การสนับสนุนด้านการลงทุนพื้นฐาน อัตราค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่ายด้านโครงสร้างพื้นฐาน อุปกรณ์ และเทคโนโลยี และความจำเป็นต้องการของการแพร่ภาพผ่านคลื่นความถี่วิทยุของ โทรทัศนัชมุขและการจัดตั้งสถานีโทรทัศนัชมุขชนของตนเอง และมาตรการที่ส่งเสริมสนับสนุนของ รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อสถานีโทรทัศนัชมุขชน ในการใช้คลื่นความถี่ในกิจการบริการ ชุมชน มีความชัดเจน

แนวโน้มด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศนัชมุขชน ในส่วนของปัจจัยภายนอกชุมชน อยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ได้แก่ นโยบายการสนับสนุนด้านมาตรฐานโครงสร้างพื้นฐาน โทรคมนาคม โดยการกำหนดย่านความถี่ ในการแพร่ภาพออกอากาศโทรทัศนัชมุขชนให้ครอบคลุมและทั่วถึง

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง แนวคิด นโยบาย และแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศนัชมุขชนในประเทศไทย

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 1 สถานการณ์ของการบริหารจัดการโทรทัศนัชมุขชนในปัจจุบัน ผลการศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันของสถานีโทรทัศนัชมุขชนพบว่า เนื่องด้วยโครงการ โทรทัศนัชมุขชนทั้ง 3 สถานีคือ โครงการโทรทัศนัชมุขชนพะเยา โครงการโทรทัศนัชมุขชนอุบลราชธานี และโครงการโทรทัศนัชมุขชนอันดามันมั่นคง เป็นโครงการนำร่องตามนโยบายแผนแม่บท (Road Map) เรื่องการเปลี่ยนผ่าน โทรทัศน์ภาคพื้นดินจากแอนะล็อกเป็นดิจิทัล และเปลี่ยนจากระบบ สัมปทานไปสู่ระบบใบอนุญาต ที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการ และได้มีการลงนามข้อกำหนด ของผู้ว่าจ้าง (Term of reference : TOR) ได้รับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานตามที่คณะกรรมการ อนุมัติ โดยมีระยะเวลาการดำเนินงาน 2 ปี ซึ่งในช่วง 6 เดือนแรกจะเป็นช่วงการเตรียมการ และอีก 18 เดือนจะเป็นช่วงการออกอากาศ โดยภาพรวมของกระบวนการหลักของโทรทัศนัชมุขชนแต่ละ โครงการนำร่องนั้นอยู่บนพื้นฐานความคิดการเป็นเจ้าของอย่างแท้จริงของชุมชน ทั้งการพัฒนา รูปแบบ เนื้อหาที่เหมาะสมกับบริบทชุมชน และมาตรการส่งเสริม สนับสนุนที่วิชมุขชนให้ยื่นหยัด ด้วยตนเองอย่างยั่งยืน ซึ่งแต่ละโครงการนำร่องได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาไว้ตามบริบท และอัตลักษณ์ของชุมชนในแต่ละพื้นที่ และมีรูปแบบการบริหารจัดการที่เน้นไปที่ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ การมีส่วนร่วมในฐานะผู้รับหรือผู้ใช้ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมในฐานะผู้วางแผน

การมีส่วนร่วมในฐานะผู้ผลิตหรือร่วมผลิตในการจัดรายการ และในส่วนของเนื้อหาสาระของรายการผลิตขึ้นให้มีความสอดคล้องกับบริบท และ อัตลักษณ์ของแต่ละชุมชน โดยรูปแบบการแพร่ภาพกระจายเสียงที่ใช้ในปัจจุบันของทุกโครงการดำเนินการแพร่ภาพผ่านช่องทางสื่อสังคมต่างๆ เช่น Face Book, YouTube, Line และ Website ของทีวีชุมชนเป็นหลักในระหว่างรอการดำเนินการจัดสรรคลื่นความถี่วิทยุโทรทัศน์ของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ต่อไป

หลังจากนั้นจะมีการสรุปผลการดำเนินงานของโครงการโทรทัศน์ชุมชนแต่ละแห่งว่าได้ผลเป็นอย่างไร สำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่ นอกจากนี้ผลการดำเนินการของโครงการโทรทัศน์ชุมชนทั้ง 3 แห่งจะนำมาใช้เป็นข้อมูลหรือเป็นชุดประสบการณ์สำหรับการจัดตั้งโทรทัศน์ชุมชนแห่งอื่นๆ ต่อไป โดยโทรทัศน์ชุมชนทั้ง 3 แห่งนี้ เป็นสถานีโทรทัศน์ชุมชนนำร่อง เป็นการทดลองเพื่อนำไปสู่การออกอากาศจริงต่อไปในอนาคต แสดงให้เห็นว่าการดำเนินการของสถานีโทรทัศน์ชุมชนนำร่องทั้ง 3 สถานีอยู่ภายใต้แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการ โทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (2555-2559) การบริหารงานภายใต้แนวคิดโทรทัศน์ชุมชนเป็นสื่อมวลชนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อบอกเล่าเรื่องราว ความต้องการ และนำเสนอถึง อัตลักษณ์ของชุมชน มีการดำเนินการเกี่ยวกับชุมชนเพื่อชุมชน โดยคนภายในชุมชน ซึ่งแต่ละแห่งมีการกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานที่แตกต่างกันตามบริบทของพื้นที่ โทรทัศน์ชุมชนพะเยา เน้นหนักในเรื่องของศิลปะ วัฒนธรรมท้องถิ่น โทรทัศน์ชุมชนอุบลราชธานี เน้นในเรื่องการสร้างนักสื่อสารชุมชน เปิดพื้นที่ให้คนด้อยโอกาสมีความเป็นอิสระ ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการนำเสนอเรื่องราวต่างๆ และการแก้ไขปัญหาของชุมชน โทรทัศน์ชุมชนอันดามันมั่นคง เน้นหนักในเรื่องของภัยพิบัติ การเตือนภัย โดยหัวใจสำคัญคือการทำงานร่วมกับภาคประชาชน และเครือข่าย โดยมีหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่เป็นผู้สนับสนุนและเป็นพี่เลี้ยง เช่น มหาวิทยาลัยในพื้นที่ การจัดตั้งอยู่ในรูปแบบของมูลนิธิ ทั้งนี้ในส่วนของการดำเนินยังไม่มีการแพร่ภาพออกอากาศโดยใช้คลื่นความถี่ แต่ใช้การออกอากาศในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผ่านสื่อสังคมต่างๆ เช่น Facebook Live หรือ YouTube และผ่านทางเว็บไซต์ทีวี เนื้อหาในภาพรวมเน้นความหลากหลาย และสะท้อนความเป็นท้องถิ่นอย่างแท้จริง ผลการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับ อรศรี ศรีระษา ผู้อำนวยการส่วน สำนักกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล สำนักงาน กสทช. (2559) ได้กล่าวว่า หลังจากทำการศึกษาแนวทางการทดลองให้บริการแล้ว การที่จะเห็นในรูปแบบของทีวีชุมชนว่าดำเนินการได้จริงหรือไม่ก็ต้องเข้าสู่การทำต้นแบบ ที่จะเริ่มต้นในปลายปี 2559 ของทั้ง 3 พื้นที่ โดยในขั้นตอนการทำลองทำต้นแบบ จะใช้ช่องทางออกอากาศทางอินเทอร์เน็ต เคเบิล หรือจะเป็นช่องโทรทัศน์ที่ต้องไปหารีอกับทางโครงข่าย ซึ่งปัจจุบันมีช่อง Standard Definition Television เหลืออยู่รวมกัน 11 ช่องสัญญาณ คือของไทยพีบีเอส 3 ช่อง อสมท.

2 ช่อง และกรมประชาสัมพันธ์ 6 ช่อง อาจจะเป็นช่องทางหนึ่งที่สามารถนำมาทดลองได้ ซึ่งอยู่ระหว่างการหารือ ระยะเวลาโครงการ 2 ปี โดยที่แต่ละโครงการจะต้องก่อตั้งสถานีให้ได้ภายใน 6 เดือน หลังจากนั้นมีการออกอากาศไม่ต่ำกว่าสัปดาห์ละ 4 ชั่วโมงระยะเวลาปีครึ่ง เป็นรายการสดและรายการที่ออกอากาศซ้ำ และจะต้องนำสิ่งที่ได้ทดลองทำถอดบทเรียนและสอนคนที่สนใจที่จะขอใบอนุญาตทีวีชุมชนแต่ละพื้นที่ด้วย อีกทั้งยังสอดคล้องกับ เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์ (2560) กล่าวโดยสรุปว่า ระหว่างการนำร่องดำเนินการต้นแบบใน 3 พื้นที่ ผู้ที่สนใจศึกษาและเริ่มต้นควรจะได้ร่วมเรียนรู้ไปพร้อมๆ กัน และการเกิดขึ้นของสื่อของประชาชนไม่ใช่เรื่องง่าย ต้องร่วมกันผลักดัน และเห็นว่าการจะให้เกิดทีวีชุมชน กสทช. ควรสนับสนุนการจ่ายค่าโครงข่ายแก่ภาคประชาชน เพราะแม้จะมีการผลิตที่ดีแต่จะเกิดไม่ได้หากต้องแบกรับค่าโครงข่าย

วัตถุประสงค์การศึกษาที่ 2 ความรู้ความเข้าใจและความต้องการของชุมชนที่มีต่อโทรทัศน์ชุมชน

1. ผลการศึกษาเชิงสำรวจในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยของประชาชนในพื้นที่โครงการนำร่องส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจ แสดงว่าประชาชนรับรู้และมีความเข้าใจในประเด็นจุดมุ่งหมายของโทรทัศน์ชุมชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาในเชิงสังคมของชุมชน ให้มีความเข้มแข็ง และสร้างพลังของชุมชนให้มีสิทธิ์มีเสียงในสังคมมากขึ้น และจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นของชุมชน ดำเนินการโดยชุมชน และจัดรายการโดยชุมชนเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน ดังนั้นการที่ประชาชนในพื้นที่มีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดพื้นฐานในการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง จะส่งผลต่อแนวทางการพัฒนาโทรทัศน์ชุมชนของตนเองให้ดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนและมั่นคงได้ต่อไป สอดคล้องกับ Berrigan, F.(1979) กล่าวว่า ปรัชญาการกระจายเสียงชุมชนควรแตกต่างจากสถานีเพื่อการค้า ทั้งด้านการเข้าถึง (Access) การมีส่วนร่วม (Participation) และการบริหารจัดการด้วยตนเอง (Self-management) ที่มุ่งหมายเพื่อให้สื่อทำหน้าที่รับใช้ชุมชน เน้นความสำคัญของการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์มากกว่ามุ่งส่งข้อมูลจากแหล่งหนึ่งไปสู่อีกแหล่ง เน้นการสื่อสารสองทางที่ผู้สื่อสารมีบทบาทเท่าเทียมกัน และ กัสวาลี นิติเกษตรสุนทร(2550) ได้เสนอว่า ปรัชญาและแนวคิดโทรทัศน์ท้องถิ่นเป็นสื่อที่มีหน้าที่รับใช้และตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนเป็นหลักอยู่แล้ว โดยการรับใช้และตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนอาจแสดงออกมาในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ การสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน การสร้างความรู้สึกร่วมให้แก่ผู้ชมในชุมชน สร้างการมีส่วนร่วมในชุมชน และ สร้างการสื่อสารอย่างเท่าเทียมในชุมชน

2. ผลการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจแสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย แสดงให้เห็นว่า รัฐบาลควรให้หน่วยงานที่รับผิดชอบ

เข้าไปจัดการให้ความรู้ความเข้าใจในเชิงนโยบายมากขึ้น เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถานีและใช้โทรทัศน์ชุมชนเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดเนื้อหาเรื่องอุดมการณ์ของชุมชน ซึ่งจะได้ผลดีกว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมแบบผิวเผิน สอดคล้องกับลัดดาวัลย์ อินทจักร (2548) พบว่า ข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมการดำเนินงาน โทรทัศน์ชุมชนอย่างเต็มรูปแบบในอนาคตเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย เช่น การเร่งเผยแพร่ความรู้เรื่องการปฏิรูปสื่อ การเสนอขอรับการจัดสรรคลื่นความถี่ การแสวงหาแหล่งทุน การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่าย และการประเมินผลการดำเนินงาน อีกทั้งยังสอดคล้องกับ สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ (2549) ได้กล่าวถึงแนวทางในการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติด้วยแนวทางการพิจารณาจากบนลงล่าง (Top - down Approach) แนวทางการพิจารณาจากบนลงล่างเห็นว่า นโยบายถูกกำหนดขึ้นจากส่วนบนและถูกแปลงไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติระดับล่างเห็นว่านโยบายถูกกำหนดขึ้นจากส่วนบนและถูกแปลงไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติระดับล่างนำไปปฏิบัติ แนวทางจากบนลงล่างมีฐานคติว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติจะได้ผลสูงสุดจาก ความชัดเจนของสถาบันที่กำหนดคนนโยบายและข้อบังคับ โดยคาดหวังว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติจะเป็นไปตามความตั้งใจของนโยบายอย่างเต็มที่

3. ผลการสำรวจความต้องการของชุมชนที่มีต่อโทรทัศน์ชุมชนมีความต้องการใช้สิทธิในการสื่อสาร การวางแผนนโยบายสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง และการใช้ประโยชน์จากโทรทัศน์ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารชุมชนในระดับมากที่สุด แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในการจัดตั้งโทรทัศน์ชุมชนในพื้นที่ของตนเอง เพื่อแสดงฐานะการเป็นพลเมืองที่มีสิทธิในการสื่อสาร การใช้เป็นเครื่องมือหรือกลไกในการพัฒนาของชุมชน ที่สามารถสะท้อนให้คนชุมชนได้เห็นตัวเอง รวมถึงการใช้ประโยชน์ในการนำเสนอเรื่องราว ความเป็นไปในประเด็นปัญหาต่างๆ หรือประเด็นคุณค่า ความงามของวิถีชีวิต วัฒนธรรม และภาษาโดยการสื่อสารออกไปทั้งในระดับชุมชนและนอกชุมชนอย่างที่โทรทัศน์ระดับชาติทำไม่ได้ สอดคล้องกับ ภัทธา บุรารักษ์ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง “รูปแบบการจัดการที่วิชุมชนของภาคชุมชนในประเทศไทยการจัดการที่วิชุมชน โดยชุมชน ของพะเยาที่วิชุมชน” พบว่ารูปแบบการจัดการพะเยาที่วิชุมชนใน 5 ด้านนั้นพบว่า ด้านองค์กร มีลักษณะเป็นองค์กรสื่อที่เน้นการมีส่วนร่วมระดับสูง การจัดการรายการและการผลิตรายการ ยังไม่มีการจัดการอย่างเป็นรูปแบบ แต่จัดการให้สามารถผลิตและออกอากาศได้ตามเวลา โดยออกแบบรายการให้มียุทธศาสตร์เพื่อการเข้าถึง สร้างการมีส่วนร่วม และขยายแนวคิดที่วิชุมชน และใช้กระบวนการผลิตรายการแบบมีส่วนร่วมที่แตกต่างจากสื่อกระแสหลัก ส่วนการจัดการด้านเครือข่าย ใช้วิธีการจัดการคือ การเลือก การใช้และการพัฒนาศักยภาพเครือข่าย การจัดการด้านการมีส่วนร่วม ใช้กลุ่มแกนหลักและเครือข่ายภายในชุมชนเป็นเครื่องมือในการจัดการ และการจัดการ

ด้านทุนพบว่าใช้ทุน 2 ประเภทคือทุนทางสังคมและทุนที่เป็นตัวเงินที่มีความสำคัญต่างกันตามระยะเวลา โดยทุนทั้งสองมีความสัมพันธ์แบบส่งเสริมกันและกันไม่สามารถขาดทุนใดทุนหนึ่งได้

แต่อย่างไรก็ตามในส่วนของระดับความต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินการที่ไม่ได้อยู่ในเกณฑ์ของความเป็นไปได้ แสดงว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการนั้นยังมีระดับและความเข้มข้นของการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน เช่น การมีส่วนร่วมระหว่างสถานี การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน การมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของหน่วยงานของรัฐในพื้นที่ ที่ร่วมกันในระดับตั้งแต่การเป็นผู้ชมที่กระตือรือร้น จนถึงการร่วมกันกำหนดนโยบายของสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง สอดคล้องกับทิวพร แสนเมืองชิน (2543) ได้ศึกษาเรื่อง “การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของประชาชนโดยผ่านรายการวิทยุชุมชน สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดนครราชสีมา” พบว่า แนวคิดของรายการวิทยุชุมชน สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดนครราชสีมา เกิดจากนโยบายกรมประชาสัมพันธ์ที่ให้สถานีวิทยุในท้องถิ่นดำเนิน โครงการนำร่องรายการวิทยุชุมชน เพื่อตอบสนองนโยบายรัฐ คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และนโยบายรัฐบาล ในส่วนของโครงสร้างการดำเนินงานมีคณะกรรมการวิทยุชุมชน 2 ชุด เป็นผู้รับผิดชอบ โดยการกระตุ้นและสนับสนุนของเจ้าหน้าที่สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดนครราชสีมา พบว่าการมีคณะกรรมการ 2 ชุด มีปัญหาในการทำงานเป็นอย่างมาก ซึ่งควรจะมีคณะกรรมการวิทยุชุมชนเพียงชุดเดียวน่าจะดีกว่า และควรมาจากการสรรหาของประชาชนโดยตรง เพื่อความมีอิสระและประชาชนยอมรับให้เป็นตัวแทนที่แท้จริง การดำเนินงานวิทยุชุมชนพบว่าประชาชนเข้าถึงสื่อในลักษณะติดตามรับฟัง ด้วยเห็นประโยชน์ของรายการต่อการดำเนินชีวิต การแจ้งข่าวสาร การแสดงความคิดเห็นและร้องทุกข์ ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการผลิตรายการและวางแผน ส่วนการบริหารจัดการด้วยตนเองของประชาชนในการดำเนินงานรายการวิทยุชุมชนยังไม่สามารถทำได้

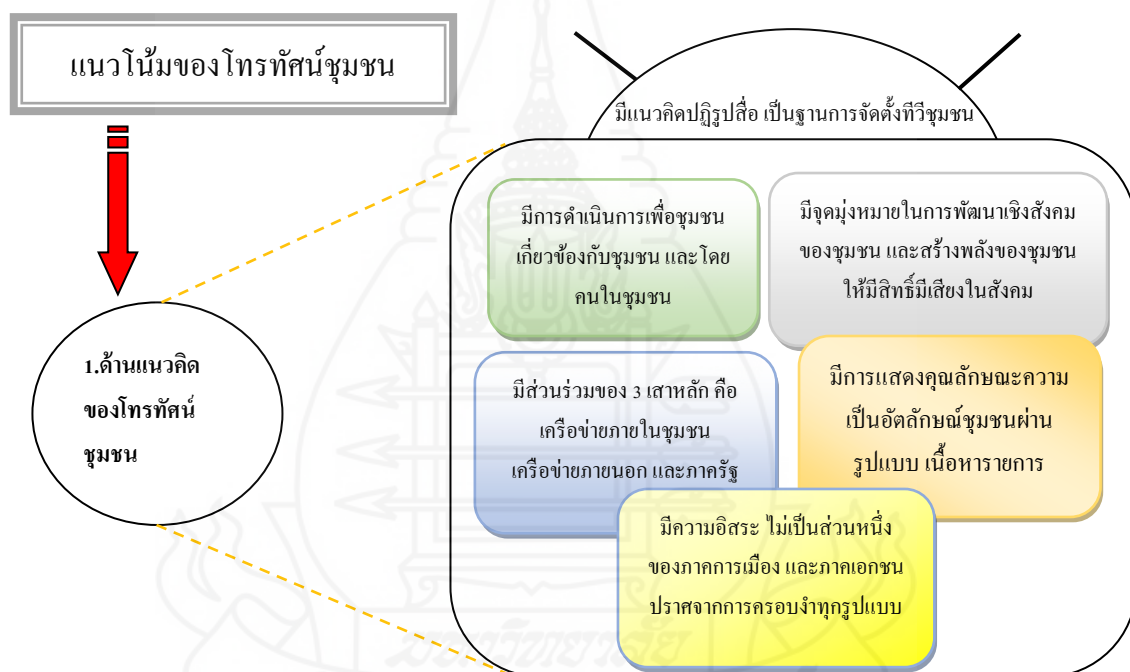
วัตถุประสงค์การศึกษาที่ 3 แนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

ผลการศึกษาแนวโน้มด้านแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม ซึ่งเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ แสดงให้เห็นว่า แนวคิดในการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนยังเป็นส่วนสำคัญและเป็นแนวคิดตั้งต้นของการทำสื่อชุมชนให้มีความเข้มแข็ง และสามารถพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงการเรียกร้องและต่อสู้อำนาจได้สิทธิในการเป็นเจ้าของสื่อโดยเท่าเทียมกันตามกระบวนการทัศน์หลักของการปฏิรูปสื่อที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 40 โดยกำหนดให้คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุโทรคมนาคม เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ ภายใต้แนวคิดการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์

ชุมชนแบบมีส่วนร่วม ทั้งในส่วนร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมใช้ประโยชน์จากสื่อ เพื่อนำเสนอหรือสะท้อนเรื่องราวต่างๆ ตามวิถี และอัตลักษณ์ของบริบทชุมชน นำไปสู่การพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็ง และดำรงอยู่ได้ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคเทคโนโลยี โดยอาศัยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในการสนับสนุนการดำเนินงานของโทรทัศน์ชุมชนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อไป สอดคล้องจุมพล รอดคำดี (2537) ได้กล่าวถึง หลักการสำคัญของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมตามแนวทางขององค์กรยูเนสโก คือ การเข้าถึงสื่อ (Access) คือ การเข้าถึงตั้งแต่การฟัง การแสดงความคิดเห็น ความต้องการ ต่อรายการทั้งด้านการจัดการ การจัดการการผลิตรายการ ไปจนถึงการมีส่วนร่วมเข้าไปจัดทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง การมีส่วนร่วม (Participation) คือ ประชาชนในชุมชนต้องมีส่วนร่วม หรือมีโอกาสเข้าร่วม ได้ทุกขั้นตอน ตั้งแต่เริ่มคิด ไปจนถึงการผลิต การจัดการ การจัดการด้วยตนเอง (Self-management) คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วยตนเอง ตามวิถีทางกระบวนการประชาธิปไตย คือ ชุมชนมีอำนาจตัดสินใจ ตั้งแต่เริ่มคิด วางแผน ไปจนกระทั่งการกำหนดนโยบาย การบริหาร และการลงมือผลิตสื่อด้วยตนเอง รวมทั้งยังสอดคล้องกับทัศนะของ ปารีชาติ สถาปิตานนท์ (2548) พบว่า การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการกำหนดทิศทางเชิงนโยบายและการปฏิบัติการด้านการสื่อสารในชุมชน การแสวงหาความร่วมมือจากบุคคลที่หลากหลายในชุมชน สามารถดำเนินการได้ทั้งทางตรง คือ เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการสื่อสารด้วยตนเอง และทางอ้อม คือ การเข้าร่วมผ่านคณะกรรมการหรือกลุ่มองค์กรต่างๆ ในท้องถิ่น โดยเป้าหมายในการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมต้องเน้นไปที่ประโยชน์ต่อสาธารณชนเป็นสำคัญ ซึ่งการออกแบบระบบการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม ต้องการคำนึงถึงวิถีชีวิตด้านการสื่อสารในชุมชน และคุณลักษณะของสารควรเป็นเรื่องปัญหา และสถานการณ์ต่างๆ ภายในชุมชนหรือเป็นเรื่องภายนอกชุมชนที่ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง หรือเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตในด้านปากท้อง และวัฒนธรรมของบุคคลในชุมชน หรือเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของสมาชิกในชุมชน และหากมีการนำเสนอด้วยภาษาถิ่น ก็จะช่วยส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมได้เป็นอย่างดีอีกด้วย อย่างไรก็ตามในการดำเนินการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเองยังคงต้องคำนึงถึงควมมีเสถียรภาพทางการเมืองการปกครองในปัจจุบันของประเทศไทย เนื่องจากเป็นส่วนสำคัญต่อการกำหนดทิศทางของนโยบายในอนาคต ทั้งในแง่ของความชัดเจนของแนวนโยบายและมาตรการส่งเสริมสนับสนุนในด้านต่างๆ ของรัฐบาลที่มีต่อโทรทัศน์ชุมชน

ดังนั้นแนวโน้มในของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยที่พึงประสงค์ และมีโอกาสเป็นจริงมากที่สุด คือ ด้านแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชน ที่ตอบสนองต่อการริเริ่มดำเนินการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง และแต่ละท้องถิ่น โดยเป็นสื่อมวลชนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อบอกเล่า

เรื่องราว ความต้องการ และนำเสนอถึงอัตลักษณ์ของชุมชน มีการดำเนินการเกี่ยวกับชุมชน เพื่อชุมชน โดยคนภายในชุมชน และแนวคิดการมีส่วนร่วมในการสื่อสาร เป็นแนวคิดหลักใน กระบวนการสื่อสารของโทรทัศน์ชุมชน ที่ฉายภาพของการต่อสู้เพื่อให้ได้สิทธิการสื่อสาร การเข้าถึง และการมีส่วนร่วมในโทรทัศน์ท้องถิ่นของคนท้องถิ่น และการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ ชุมชนขึ้นเป็นของชุมชน ดำเนินการโดยชุมชน และจัดรายการโดยชุมชน เพื่อให้ตอบสนองต่อ ความต้องการและความสนใจของชุมชน โทรทัศน์ชุมชนมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนา ในเชิงสังคมของชุมชน ความเข้มแข็ง และสร้างพลังของชุมชนให้มีสิทธิ์มีเสียงในสังคมมากขึ้น และโทรทัศน์ชุมชนมีความเป็นอิสระ เป็นสื่อประชาสังคม ที่ดำเนินการเพื่อสังคม ตอบสนองความ ต้องการข้อมูลข่าวสารของชุมชนอย่างแท้จริง และไม่หวังผลกำไร ดังสรุปในภาพที่ 5.1

ภาพที่ 5.1 ภาพอนาคตด้านแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

วัตถุประสงค์การศึกษาที่ 4 นโยบายและมาตรการสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชน

1. ผลการศึกษาแนวโน้มด้านนโยบายของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ แสดงให้เห็นว่า แนวโน้มเชิงนโยบายของโทรทัศน์บริการชุมชนยังคงต้องดำเนินการต่อไปตามรัฐธรรมนูญของประเทศไทยที่มีบทบัญญัติหลายประการที่เกี่ยวข้องกับสื่อและประโยชน์

สาธารณะทั้งในส่วนของผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อ เสรีภาพของประชาชน และการคุ้มครองผู้บริโภค เช่น พ.ร.บ. องค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 ที่บัญญัติไว้ชัดเจนถึงประโยชน์สาธารณะในหมวด 4 มาตรา 52 โดยมุ่งเน้นการวิจัยเพื่อประโยชน์สาธารณะ และส่งเสริมกิจการด้านรู้เท่าทันสื่อ โดยในมาตรา 52 ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นในสำนักงาน กสทช. ที่เรียกว่า กองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญในผลกคณให้มีการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเองขึ้น คือ การดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการด้านกิจการวิทยุกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมอย่างทั่วถึง ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการบริการชุมชน ตามมาตรา 51 หากแต่เพียงแนวนโยบาย ปลีกย่อยอาจจะต้องปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม และวาระของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ณ เวลานั้น สอดคล้องกับสิริวรรณ อนันต์โท (2561) ได้นำเสนอเกี่ยวกับนโยบายและการกำกับดูแลกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่สำคัญในประเทศไทยว่า นโยบายเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์มีมากมายหลายด้านทั้งการกำกับดูแล และการประกอบกิจการก็มีขอบเขตรอบคลุมกว้างขวาง โดยหลักกฎหมายแล้ว กสทช. มีหน้าที่รับผิดชอบกำกับดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายหลักๆ ดังนี้ 1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560 2) พระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2553 3) พระราชบัญญัติการประกอบกิจการการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 4) แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2555 – 2559) และ 5) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเช่น พระราชบัญญัติการประกอบกิจการการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ในมาตรา 10 โดยให้ใบอนุญาตการประกอบกิจการโทรทัศน์โดยใช้คลื่นความถี่ไว้ 3 ประเภท คือใบอนุญาตการประกอบกิจการโทรทัศน์บริการสาธารณะ บริการชุมชน และธุรกิจ มาตรา 33 ที่ได้กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการชุมชนต้องกำหนดให้มีรายการที่เป็นข่าวสาร หรือสารประโยชน์ต่อชุมชนและท้องถิ่นไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 แต่อย่างไรก็ตามยังมีแนวโน้มในบางประเด็นย่อยที่มีโอกาสเป็นไปได้น้อย และมีความไม่สอดคล้องทางความคิด เช่น ประเด็นโทรทัศน์ชุมชนต้องคำนึงถึงหน้าที่ ความจำเป็น และประโยชน์สูงสุดของประชาชน รวมทั้งการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม และกระจายการใช้ประโยชน์โดยทั่วถึง (Beauty Contest) ซึ่งในประเด็นดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่า อันเนื่องมาจากโทรทัศน์บริการชุมชนไม่ได้ใช้เกณฑ์การประมูลเหมือนโทรทัศน์บริการธุรกิจ เพราะฉะนั้นการที่จะคัดเลือกตามเกณฑ์การประกวดคุณสมบัติ (Beauty Contest) จึงมีความละเอียดซับซ้อนมากกว่า

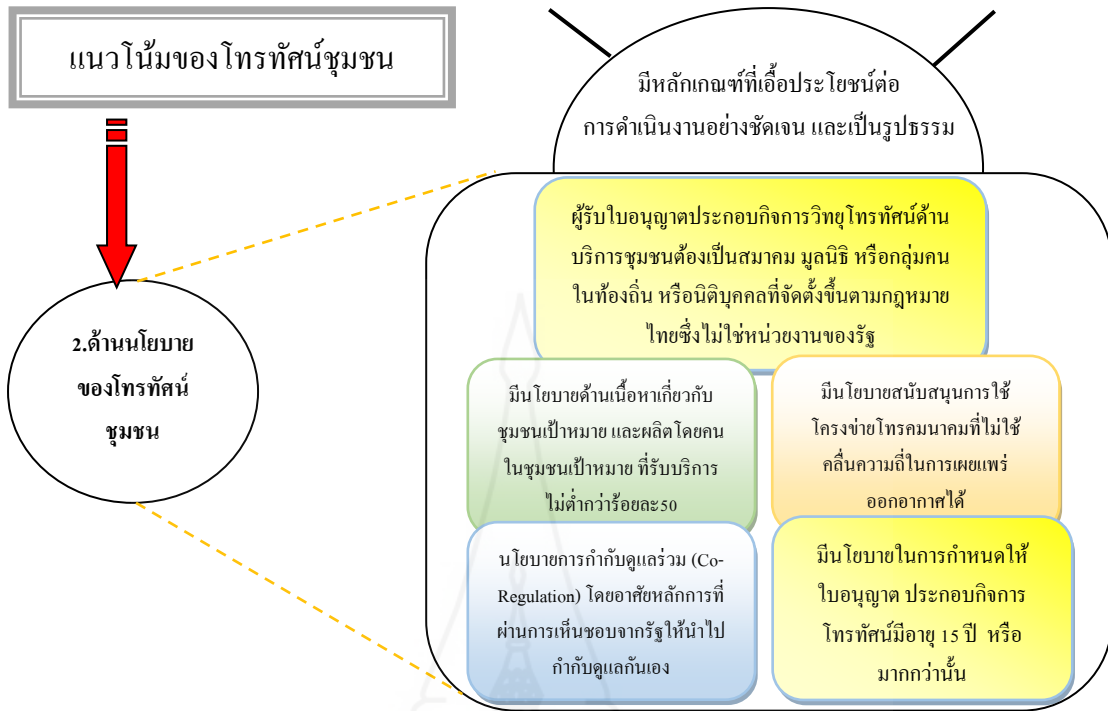
อย่างไรก็ตามในเชิงนโยบายโทรทัศนชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกิจการสื่อสาร ซึ่งเป็นประเด็นหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของโทรทัศนชุมชนในประเทศไทย โดยการกำหนดการกำกับดูแลต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทการบริหารจัดการของโทรทัศนชุมชน ที่ต้องเชื่อมโยงกับนโยบายของรัฐบาล ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่ามีโอกาสเป็นไปได้ คือ การออกแนวทางในการปฏิบัติให้กับผู้ประกอบการโทรทัศนชุมชนกำกับดูแลกันเอง ในด้านต่างๆ แสดงให้เห็นว่า การกำกับดูแลกิจการโทรทัศนชุมชนเป็นกลไกหนึ่งในการขับเคลื่อนที่อยู่ในส่วนของการควบคุมดูแล หรือแนะนำกฎเกณฑ์และแนวทางที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการดำเนินงานสถานีโทรทัศนชุมชน ซึ่งมีความจำเป็นต้องกำหนดอย่างชัดเจน เพื่อให้รัฐบาลและผู้บริหารที่เกี่ยวข้องนำไปใช้กับกิจกรรมการสื่อสารของสถานีโทรทัศนชุมชนต่อไปในอนาคต สอดคล้องกับพนา ทองมีอาคม และคณะ (2559) ได้กล่าวว่า ในระดับหลักการการกำกับกันเองของสื่อเป็นสิ่งที่ดี ทว่าการกำกับดูแลกันเองมีปัญหาหลายประการ ความเป็นไปเป็นภาคเอกชนที่ไร้อำนาจบังคับของรัฐและความเป็นวิชาชีพเฉพาะ ทำให้การกำกับดูแลตนเองขาดประสิทธิภาพ ในการลงโทษผู้กระทำผิด ความโปร่งใสของกฎเกณฑ์และกระบวนการกำกับดูแลตนเองเป็นสิ่งที่ตรวจสอบได้ยาก ขาดแคลนกำลังคนบังคับใช้ โดยเฉพาะในสังคมแตกแยก สื่อมีการฝักใฝ่หรือเลือกข้างทางการเมือง และสื่อใหม่เปิดโอกาสให้คนมีส่วนร่วมนำเสนอข้อมูลข่าวสารได้เอง แต่สำหรับการกำกับดูแลร่วม (Co-Regulation) ที่อาศัยหลักการที่ผ่านการเห็นชอบจากรัฐให้นำไปกำกับดูแลกันเอง เช่น การออกใบอนุญาต การควบคุมดูแลเนื้อหาโดย กสทช. มีความเป็นไปได้ค่อนข้างน้อยกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับนโยบายการกำกับดูแลกันเอง ซึ่งการกำกับดูแลร่วมกันเป็นการใช้อำนาจร่วมกันระหว่างหน่วยงานรัฐ กับเอกชนฝ่ายวิชาชีพที่สมัครใจรวมตัวกันเพื่อกำกับกันเอง การกำกับดูแลที่กระทำร่วมกันระหว่างรัฐกับเอกชนสามารถแบ่งตามลักษณะการใช้อำนาจได้ คือ ความร่วมมือ มอบอำนาจ โอนอำนาจ อำนวยความสะดวก และรัฐรับรู้อย่างไม่เป็นทางการ แนวคิดนี้ยังไม่ได้มีการใช้จริงในประเทศไทย เพราะปัญหาในด้านการใช้อำนาจตามกฎหมาย

นอกจากนี้แนวโน้มในด้านนโยบายของโทรทัศนชุมชน พบว่า การดำเนินนโยบายของรัฐในการให้ชุมชนมีสถานีโทรทัศนเป็นของตนเอง โดยอนุมัติโครงการโทรทัศนชุมชนนำร่องจำนวน 3 โครงการ คือพะเยาทีวีชุมชน ทีวีชุมชนอุบลราชธานี และทีวีชุมชนอันดามันมั่นคง เพื่อเป็นช่องทางในการนำเสนอสาระและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ภูมิปัญญาที่แตกต่างกัน และมีความเป็นอัตลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น เช่น ด้านการเกษตร ด้านวัฒนธรรมประเพณีภายในชุมชน ด้านการป้องกันภัยและบรรเทาสาธารณภัย โดยกำหนดให้สถานีโทรทัศนชุมชน ไม่สามารถหารายได้จากการโฆษณาได้ แต่จะมีรายได้จากการบริจาค หรือการสนับสนุนสถานีจากภาคประชาชน

ภาครัฐ และภาคเอกชนโดยการบริจาค อุหนุน ต้องสะท้อนถึงเงื่อนไขของการได้รับการทดลอง ประกอบกิจการบริการชุมชน

ดังนั้นแนวโน้มในของโทรทัศนชุมชนในประเทศไทยที่พึงประสงค์ และมีโอกาสเป็นจริงมากที่สุด คือ ด้านนโยบายของโทรทัศนชุมชน ที่ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปสื่อ โดยผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการวิทยุโทรทัศนด้านบริการชุมชนต้องเป็นสมาคม มูลนิธิ หรือกลุ่มคนในท้องถิ่นจำนวน ไม่น้อยกว่า 5 คน หรือนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยซึ่งไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ ที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ของการสร้างความเข้มแข็งในชุมชนครอบคลุมกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง รายการโทรทัศนชุมชนต้องนำเสนอข้อมูลข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะในสัดส่วนร้อยละ 70 โดยนำเสนอรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชุมชน เป้าหมายที่รับบริการ และผลิตโดยคนในชุมชนเป้าหมาย ที่รับบริการไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของเวลา ออกอากาศทั้งหมด และการกำกับดูแลด้านเนื้อหาที่ผิดกฎหมายของโทรทัศนชุมชน โดย กสทช. สามารถตรวจสอบและระงับการออกอากาศได้ และการจัดการเรื่องร้องเรียนของผู้ชม สามารถร้องเรียนตรงไปยังสถานีโทรทัศนชุมชนได้ หากไม่พึงพอใจต่อการเยียวยา หรือไม่ได้รับการตอบรับ จึงส่งเรื่องไปที่ กสทช. เพื่อให้ดำเนินการสอบสวน หรือมีมาตรการแก้ไขต่อไป รวมทั้งการออกแนวทางในการปฏิบัติให้กับผู้ประกอบการโทรทัศนชุมชนดูแลกันเองในด้านต่างๆ

แนวโน้มในของโทรทัศนชุมชนในประเทศไทยที่พึงประสงค์ และมีโอกาสเป็นจริงมากที่สุดคือ เนื้อหาที่จะต้องผ่านทาง กสทช. หรือในกรณีที่มีปัญหาการเรียนของประชาชนหรือข้อพิพาทกันเอง การให้ชุมชนมีสถานีโทรทัศนเป็นของตนเอง เพื่อเป็นช่องทางในการนำเสนอสาระ และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ภูมิปัญญาที่แตกต่างกัน และมีความเป็นอัตลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น เช่น ด้านการเกษตร ด้านวัฒนธรรมประเพณีภายในชุมชน ด้านการป้องกันภัยและบรรเทาสาธารณภัย การออกแนวทางในการปฏิบัติให้กับผู้ประกอบการโทรทัศนชุมชนดูแลกันเองในด้านต่างๆ ยกเว้นด้านเนื้อหาที่จะต้องผ่านทาง กสทช. หรือในกรณีที่มีปัญหาการเรียนของประชาชนหรือข้อพิพาทกันเอง และการกำกับดูแลร่วม (Co- Regulation) โดยอาศัยหลักการที่ผ่านการเห็นชอบจากรัฐ ให้นำไปกำกับดูแลกันเอง และมีส่วนที่กำกับโดยรัฐเอง เช่น การออกใบอนุญาต การควบคุมดูแลเนื้อหาโดย กสทช. สอดคล้องกับ รายงานการศึกษาบริการโทรทัศนชุมชน(2561) จากข้อเสนอแนะจากการประชุมกลุ่มย่อยให้ใช้รูปแบบการกำกับดูแลร่วม โดยสำนักงาน กสทช. ช่วยผู้ประกอบการโทรทัศนชุมชนร่างหลักปฏิบัติ นอกจากนี้สำนักงาน กสทช. ควรมีอำนาจในการให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการเมื่อจำเป็น(Statutory intervention) เช่นผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตามหลักปฏิบัติที่มีอยู่ที่ประชุมยังเสนอให้มีการจัดตั้งรูปแบบสมาคมผู้ประกอบการโทรทัศนชุมชน และสมาคมดังกล่าวเป็นผู้นำในการร่างหลักปฏิบัติของกิจการโทรทัศนชุมชน ดังสรุปในภาพที่ 5.2

ภาพที่ 5.2 ภาพอนาคตด้านนโยบายของโทรทัศนชุมชนในประเทศไทย

2. ผลการศึกษาแนวโน้มในของมาตรการสนับสนุนโทรทัศนชุมชนในประเทศไทย มีโอกาสเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นสอดคล้องในแต่ละแนวโน้ม และเป็นภาพอนาคตที่พึงประสงค์ แสดงให้เห็นถึง ความสำคัญของการกำหนดมาตรการสนับสนุนการดำเนินงานของสถานีโทรทัศนชุมชนที่จะส่งผลต่อความเข้มแข็ง ความมั่นคง และความยั่งยืน ซึ่งในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่ามาตรการทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้โทรทัศนชุมชนยืนหยัดอยู่ได้ต่อไปในอนาคต โดยการจัดการฝึกอบรมในเรื่องกระบวนการผลิต เพื่อให้เกิดทักษะ ความเชี่ยวชาญ และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการลดขนาดของกระบวนการผลิตรายการ โทรทัศน ด้วยการประยุกต์ใช้เทคนิคการผลิตรายการด้วย โทรศัพท์เคลื่อนที่ในการดำเนินการผลิตของสถานีโทรทัศนชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้แนวคิดประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในการแพร่ภาพผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการนำเสนอ เนื่องจากใช้การลงทุนต่ำ และเข้าถึงง่าย ควบคู่กับการใช้คลื่นความถี่วิทยุโทรทัศนในอนาคต สอดคล้องกับ Fuller (2007) ที่ได้นำเสนอว่า หากรัฐแสดงบทบาทในการเป็นฝ่ายสนับสนุนด้านข้อกฎหมาย เงื่อนไขต่างๆ เพื่อให้สถานีฯ สามารถจัดตั้งและดำเนินการได้ เช่น โทรทัศนท้องถิ่นของประเทศสิงคโปร์ ที่รัฐบาลสนับสนุนให้จัดตั้งสถานีโทรทัศนท้องถิ่นเชิงทดลองแพร่ภาพผ่านเคเบิลทีวี ดำเนินงานโดยให้สถาบันการศึกษา ในท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลัก และทำงาน

เชื่อมโยงกับองค์กร สถาบัน และกลุ่มในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมเป็นอาสาสมัครผลิตรายการ นอกจากนั้นรัฐยังให้การสนับสนุนในด้านเทคนิค อุปกรณ์และกำหนดเป็นนโยบายให้เกิดการพัฒนาสถานีฯ ในการขยายฐานผู้ชมให้มากที่สุด โดยสนับสนุนให้เชื่อมสัญญาณรายการผ่านช่องทางทั้งอินเทอร์เน็ตและการถ่ายทอดสดผ่าน Telecast เพื่อให้เป็นทางเลือกให้กับประชาชนโดยไม่ต้องชำระค่าชม อีกทั้งยังสอดคล้องกับ ศิริวรรณ อนันต์โท (2561) ได้กล่าวไว้ในโลกยุคดิจิทัลหลอมรวม(Digital Convergence) ซึ่งมนุษย์มีทางเลือกในการสื่อสารกันอย่างรวดเร็ว (Over The Top : OTT) เป็นบริการที่กำลังแพร่หลายไปทั่วโลกและกำลังเติบโตอย่างไม่หยุดยั้ง OTT เริ่มเข้ามามีบทบาท

อย่างไรก็ตามในส่วนของแนวโน้มในด้านมาตรการลดหย่อนภาษีสำหรับการจัดซื้อเครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิตรายการ โทรทัศน์ ถึงแม้โอกาสจะเป็นไปได้มาก แต่ไม่สอดคล้องกันทางความคิด แสดงว่า มีผู้ให้ข้อมูลหลักบางส่วนที่เห็นต่างถึงความเป็นไปได้ในระยะยาวในประเด็นดังกล่าว รวมทั้งเมื่อพิจารณาแนวทางในการสนับสนุนด้านภาษีที่มีผลมาจากแนวนโยบายในการกำกับดูแลเนื้อหาพร้อมกัน ทำให้เกิดความไม่ชัดเจน และมีความเป็นไปได้น้อยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับ อิทธิพล วรานุกุลกุล (2558) การกำกับดูแลเนื้อหาพร้อมกันเป็นการกำกับดูแลตนเองที่มีการเชื่อมโยงกับการดูแลโดยอำนาจรัฐ ซึ่งรัฐอาจมีการกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรม และสนับสนุนการดำเนินงานการกำกับดูแลตนเอง หรืออาจกำหนดในกฎหมาย หรือเสนอผลประโยชน์บางอย่างให้ผู้ประกอบกิจการสื่อในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในองค์กรกำกับดูแลตนเอง เช่น มาตรการทางภาษี การให้ทุนสนับสนุนพิเศษ การลดหย่อนค่าธรรมเนียมใบอนุญาต เป็นต้น ดังนั้นการที่จะได้รับผลประโยชน์จากมาตรการทางภาษีจะต้องเข้าร่วมเป็นสมาชิกในองค์กรกำกับดูแล ซึ่งไม่สอดคล้องกับความเป็นอิสระในการดำเนินงานของโทรทัศน์ชุมชน

แนวโน้มด้านมาตรการสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชน มีประเด็นในเรื่องของการกำหนดมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชนให้มีความมั่นคงและมีความยั่งยืนเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนดำรงอยู่ได้ต่อไปในอนาคต คือ

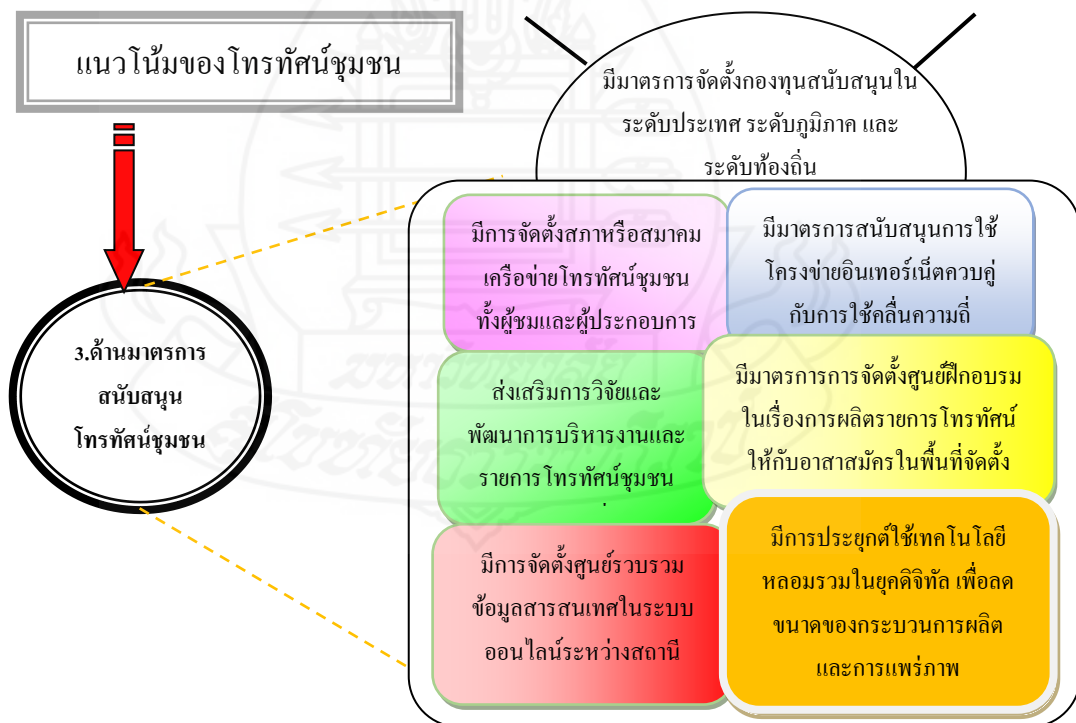
- 1) มาตรการจัดตั้งกองทุนสนับสนุน ในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น สำหรับสนับสนุนการดำเนินงานทั้งทางตรง และทางอ้อม เพื่อให้เกิดการแข่งขันคุณภาพรายการ
- 2) ควรมีการจัดตั้งสมาคมเครือข่ายโทรทัศน์ชุมชน เพื่อช่วยในเรื่องการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ความมั่นคง และความยั่งยืนของโทรทัศน์ชุมชน
- 3) มาตรการสนับสนุนการใช้โครงข่ายและโครงสร้างพื้นฐานร่วมกัน ระหว่างโทรทัศน์ชุมชนด้วยกันในการเผยแพร่ออกอากาศ

4) มาตรการลดหย่อนภาษีในส่วนของการจัดซื้อเครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิตรายการโทรทัศน์ เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในการจัดสรรเครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิตรายการโทรทัศน์ ตลอดจนการสนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิตรายการของสถานี จากองค์กรและหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

5) มาตรการการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรม โดยร่วมกับสถานีโทรทัศน์ภาคสาธารณะ หรือสถานีโทรทัศน์ภาครัฐ มหาวิทยาลัยในพื้นที่ และผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการโทรทัศน์อยู่แล้ว ในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ในเรื่องการผลิตรายการโทรทัศน์ ให้กับอาสาสมัคร เพื่อให้เกิดทักษะ ความเชี่ยวชาญ และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6) แนวทางในการจัดตั้งศูนย์รวบรวมข้อมูลสารสนเทศในระบบออนไลน์ระหว่างสถานี เพื่อให้สามารถแบ่งปันข้อมูลข่าวสารที่ใช้ร่วมกันได้อย่างทั่วถึงในกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์

7) มาตรการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในยุคดิจิทัล ในการลดขนาดของกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์ ด้วยการประยุกต์ใช้เทคนิค Mobile Production ในการดำเนินการผลิตของสถานีโทรทัศน์ชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ และสนับสนุนการแพร่ภาพ โดยการใช้ระบบอินเทอร์เน็ต เป็นช่องทางในการนำเสนอควบคู่กับการใช้คลื่นความถี่วิทยุโทรทัศน์ ดังสรุปในภาพที่ 5.3

ภาพที่ 5.3 แนวโน้มในด้านมาตรการสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

วัตถุประสงค์การศึกษาที่ 5 แนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์โทรทัศน์ชุม

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการบริหารงานของโทรทัศน์ชุมชนเน้นการทำงานเพื่อคนในชุมชน และตอบสนองความคาดหวังและความต้องการของคนในสังคมที่ต้องการสื่อที่สร้างจิตสำนึกสาธารณะให้กับพลเมือง และการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนให้อยู่ในรูปแบบของสมาคมมูลนิธิ เครือข่ายประชาชน ภาคประชาสังคม ให้ความชัดเจนในด้านการบริหาร การจัดการ และการหารายได้ สอดคล้องกับ จุมพล รอดคำดี (2537) ได้กล่าวถึง หลักการสำคัญของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมตามแนวทางขององค์กรยูเนสโก ด้านการบริหารจัดการด้วยตนเอง (Self-management) คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วยตนเอง ตามวิถีทางกระบวนการประชาธิปไตย คือ ชุมชนมีอำนาจตัดสินใจตั้งแต่เริ่มคิด วางแผนไปจนกระทั่งการกำหนดนโยบาย การบริหาร และการลงมือผลิตสื่อด้วยตนเอง ซึ่งการบริหารจัดการด้วยตนเองต้องกระทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป ในขณะที่การเข้าถึงสื่อและ การมีส่วนร่วมในการสื่อสาร มีความเป็นไปได้มากกว่าและสามารถทำได้ง่ายกว่า และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Berrigan F. (1977: 213-224) ที่ได้ศึกษาว่า รูปแบบของการบริหารจัดการสถานีฯ ท้องถิ่นที่เป็นอิสระ คือการจัดตั้งสถานีฯ ขึ้นตามกฎหมายของแต่ละประเทศ มีอำนาจและการบริหารจัดการทั้งด้านนโยบาย การเงิน การดำเนินการและการคัดเลือกเนื้อหา รวมถึงความเป็นอิสระในการจัดสรรเวลาและรายการของท้องถิ่น โดยไม่ขึ้นกับสถานีโทรทัศน์แม่ข่าย เช่น ประเทศยูโกสลาเวีย ออกกฎหมายกำหนดให้โทรทัศน์ท้องถิ่นเป็นโทรทัศน์ที่ให้บริการสาธารณะระดับท้องถิ่น ที่สามารถจัดตั้งสถานีอิสระในแต่ละท้องถิ่นได้ ซึ่งสถานีฯ แต่ละแห่งมีอำนาจในการบริหารจัดการในการตอบสนองท้องถิ่นได้เต็มศักยภาพ จนได้รับการยอมรับจากคนในสังคมว่าเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศ

โดยการเกิดขึ้นของโทรทัศน์ชุมชนจึงส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนและเป็นเครื่องมือการสื่อสารหรือกลไกการสื่อสารที่สำคัญต่อการพัฒนาที่สะท้อนให้เห็นตัวเอง และท้องถิ่นของตน ซึ่งสามารถสร้างความรัก ความผูกพันกับท้องถิ่น รวมทั้งได้แสดงฐานะการเป็นพลเมืองที่มีสิทธิมีเสียงต่อความเป็นไปของท้องถิ่นอย่างที่โทรทัศน์ระดับชาติไม่สามารถทำได้ โดยการเพิ่มพลังให้เสียง หรือเรื่องราวของชุมชนไม่ว่าจะเป็นประเด็นปัญหา หรือประเด็นคุณค่า ความงามของวิถีชีวิต วัฒนธรรมและภาษาของพวกเขาให้สื่อสารออกไปทั้งในระดับชุมชนและนอกชุมชนได้ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลหลักท่านที่ 4 ได้ให้ทัศนะว่า

“แนวคิดเรื่องสื่อชุมชน ก็รู้สึกดีกับสื่อชุมชน เพราะว่าชุมชนไม่ค่อยมีโอกาสเข้าถึงสื่ออยู่แล้ว เข้าถึง หมายถึง การไปเป็นผู้ผลิต ผู้ส่งสาร เข้าไปมีส่วนร่วมในการส่งสาร ซึ่งมีอยู่หลายระดับ โดยปกติสื่อในประเทศไทยเราจะไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมในระดับผู้ผลิตหรือนโยบายใดๆ ก็ตาม ทำให้สื่ออยู่ในระดับกลุ่มคนน้อย ทำให้เราอยู่แล้วปัญหา ที่ตามมา

อะไร คนกลุ่มน้อยไม่ค่อยมีสิทธิออกเสียง ชาวส่วนใหญ่ไม่ค่อยมี ไม่ค่อยมีเรื่องของเขา หรือเพื่อเรา แต่เป็นมุมมองคนอื่น นี่คือปัญหาที่เราเห็นในอดีต พอมีสื่อชุมชนขึ้นมา มองว่า มันดีตรงที่ชุมชนได้พูดในมุมมองของตัวเองบ้าง ไม่ว่าจะป็นกลุ่มใดก็ตาม”

แนวโน้มของแนวทางในการบริหารจัดการ โทรทัศน์ชุมชน มีประเด็นสำคัญดังนี้

1) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน โดยการบริหารงานของโทรทัศน์ชุมชนเน้นการทำงานเพื่อคนในชุมชน และตอบสนองความคาดหวังและความต้องการของคนในสังคมที่ต้องการสื่อที่สร้างจิตสำนึกสาธารณะให้กับพลเมือง และการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนให้อยู่ในรูปแบบของสมาคม มูลนิธิ เครือข่ายประชาชน ภาคประชาสังคม ให้มีความชัดเจนในด้านการบริหาร การจัดการ และการหารายได้

2) แนวทางในการจัดทำผังรายการและรูปแบบรายการ เน้นหนักที่ความหลากหลายของประเด็นข้อมูลข่าวสารหรือมุมมอง และความคิดเห็นในเนื้อหารายการ และความหลากหลายของประเภทรายการ เช่น รายการข่าว รายการบันเทิง รายการเด็ก รายการสารคดี เป็นต้น และที่มาของรายการมาจากการผลิตเอง หรือผลิตจากหน่วยงานอื่น โดยมีการจัดผังรายการออกอากาศร่วมกันกับสถานีชุมชนอื่นหรือสถาบันในชุมชนท้องถิ่น รวมถึงรูปแบบการออกอากาศที่สามารถทำได้ทั้งผ่านคลื่นความถี่ และไม่ผ่านคลื่นความถี่ เช่น การออกอากาศในระบบออนไลน์

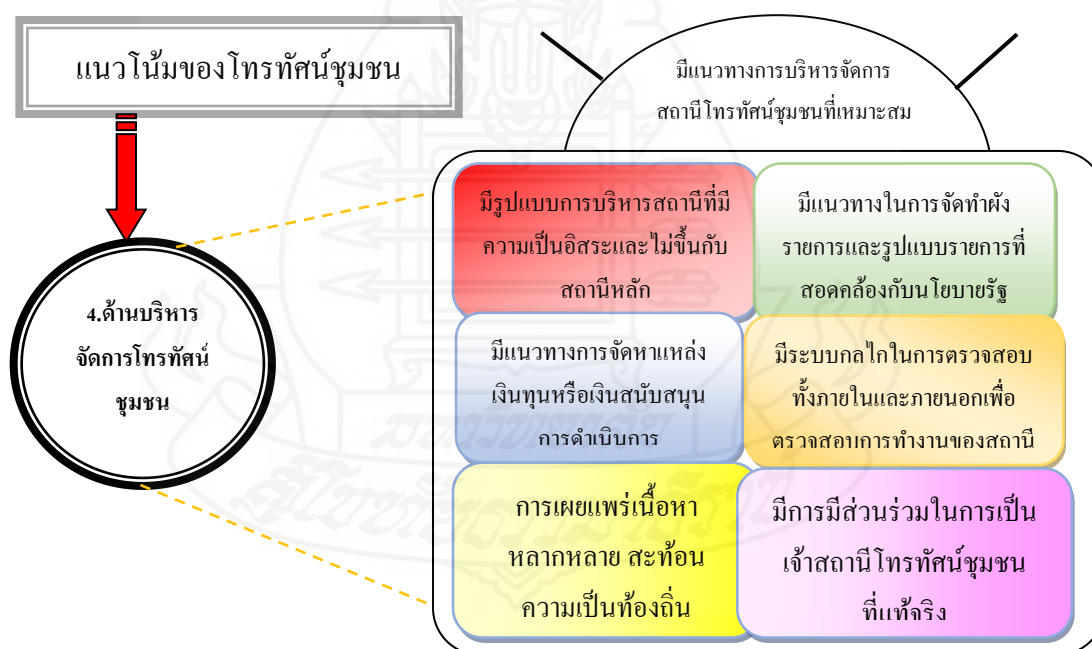
3) แนวทางการจัดหาแหล่งเงินทุนหรือเงินสนับสนุนการดำเนินการ ในระยะแรกของการจัดตั้ง (1-3 ปี) ควรได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประชาชน หน่วยงานท้องถิ่นทั้งภาครัฐ และเอกชน และองค์กรไม่แสวงหากำไร โดยเน้นการสนับสนุนจากภาครัฐมากที่สุด หลังจากนั้นในระยะดำเนินการออกอากาศ (4 – 6 ปี) ได้รับการสนับสนุนทุนดำเนินการจากภาครัฐและประชาชน องค์กรเอกชน และองค์กรไม่แสวงหากำไรในสัดส่วนที่ใกล้เคียง

4) ระบบกลไกในการตรวจสอบทั้งภายในและภายนอก เป็นการกำกับตรวจสอบโดยการจัดตั้งสภาผู้ชมเพื่อตรวจสอบการทำงาน และรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้ชม มีกระบวนการและขั้นตอนในการรับข้อร้องเรียนตามกำหนดเวลา และมีการบัญญัติกฎระเบียบ แนวทางปฏิบัติที่น่าเชื่อถือเพื่อตรวจสอบการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ชุมชนอย่างเป็นธรรม

5) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของเนื้อหารายการของโทรทัศน์ชุมชน ควรเป็นเนื้อหารายการที่สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ประชาชนในชุมชน โดยส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นระหว่างกัน ส่งเสริมการพัฒนาในระดับชุมชน ในประเด็นสุขภาพ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ ประชาธิปไตย ประเพณีและวัฒนธรรม โดยเนื้อหารายการต้องสร้างความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะหรือชุมชนนั้น และเสริมสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนให้มีความสมานฉันท์ยิ่งขึ้น และการนำเสนอเนื้อหาสามารถมีภาษาท้องถิ่นที่ไม่ใช่ภาษาราชการเป็นของตนเอง โดยสามารถ

นำเสนอรายการต่างๆ ของสถานีเป็นภาษาท้องถิ่นได้ และการผลิตเนื้อหารายการมีการตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน และเนื้อหารายการที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน หรือเหตุการณ์ที่เป็นข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะหรือที่เกิดขึ้นโดยเน้นเหตุการณ์ใน

6) การมีส่วนร่วมกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน เน้นหนักในการเปิดให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ในชุมชน และเชื่อมโยงความร่วมมือต่างๆ ในชุมชนผ่านเนื้อหาที่ออกอากาศ โดยการจัดอาสาสมัครในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดรายการหรือร่วมรายการ เช่น การจัดให้อาสาสมัครในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดรายการ หรือร่วมรายการ การเปิดให้สถานีเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ในชุมชน และตัวเชื่อมโยงความร่วมมือต่างๆ ในชุมชนผ่านเนื้อหาที่ออกอากาศ และการมีส่วนร่วมในลักษณะอื่น เช่น การจัดเวทีประจำปีเพื่อรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้ชมในชุมชนเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนา การบริหารจัดการ และการจัดทำรายการของสถานี การส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้ชมของสถานีเพื่อเฝ้าระวังเนื้อหาที่ออกอากาศ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลรายการและปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่องเพื่อให้โทรทัศน์ชุมชนมีความยั่งยืน ดังสรุปในภาพที่ 5.4

ภาพที่ 5.4 แนวโน้มในด้านบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

อย่างไรก็ตามในประเด็นของแนวโน้มในด้านบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชน ในแต่ละประเด็นที่มีความไม่สอดคล้อง ซึ่งผู้วิจัยจะทำการอภิปรายในแต่ละด้านดังนี้

ประเด็นของแนวทางการจัดทำผังและรูปแบบรายการ ในเรื่องสัดส่วนของรายการให้มีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ ที่เน้นการตอบสนองความต้องการท้องถิ่น โดยมีการเผยแพร่เนื้อหาหลากหลาย สะท้อนความเป็นท้องถิ่นอย่างแท้จริง และรูปแบบรายการที่แบ่งแยกตามกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ชมผู้ฟังที่แตกต่างกัน ทางเชื้อชาติ ศาสนา เผ่าพันธุ์ สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และอุดมการณ์ทางการเมือง ทั้งนี้อาจเกิดจากสัดส่วนรายการที่ถูกกำหนดโดยรัฐ มีความเสี่ยงต่อการครอบงำในการกำหนดวาระของข่าวสารที่อาจจะต้องขึ้นอยู่กับรัฐ สอดคล้องกับ ภัทรา นูรารักษ์ (2551:246) ที่ได้ศึกษาว่า การนำเสนอเนื้อหาของทีวีชุมชนยังมีความสัมพันธ์กับความเป็นเจ้าของและแนวคิดในการดำเนินงานของสถานีฯ นั้นๆ เช่น สถานีโทรทัศน์ที่เป็นของเอกชนมักนำเสนอเนื้อหาที่ตอบสนองนโยบายการแสวงหากำไรมากกว่า เช่นเคเบิลทีวีท้องถิ่นในประเทศไทย และสถานี Professional Television ประเทศอิตาลี เน้นการแสวงหากำไร ทำให้รายการส่วนใหญ่เป็นรายการบันเทิง ภาพยนตร์หรือรายการจากสถานีฯแม่ข่ายมากกว่าที่จะเป็นเรื่องราวของท้องถิ่นอย่างที่เราควรจะเป็น ในขณะที่สถานีโทรทัศน์ที่รัฐเป็นเจ้าของ การนำเสนอเนื้อหามุ่งเน้นการตอบสนองนโยบายของรัฐโดยใช้ข้อมูลหรือแหล่งข้อมูลจากท้องถิ่นที่สอดคล้องกับนโยบายรัฐ เช่นเนื้อหาสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 เชียงใหม่ ในช่วง พ.ศ. 2535-2550

ประเด็นของแนวทางการจัดหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนการดำเนินการ ในกรณีของการสนับสนุนการดำเนินการโทรทัศน์ชุมชนในระยะยาว (ตั้งแต่ปีที่ 7 เป็นต้นไป) ซึ่งต้องเน้นการพึ่งพาตนเองของชุมชน องค์กรภาครัฐ เช่น กองทุน กสทช. ที่จัดสรรเงินทุนให้ ตลอดจนการช่วยเหลือจากภาคเอกชนในท้องถิ่นเป็นหลักเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ทั้งนี้อาจเกิดจาก ความชัดเจนของนโยบายในการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนหารายได้ใน การดำเนินการในระยะของการพึ่งพาตนเอง ซึ่งต้องมีการกำหนดรูปแบบการหารายได้ให้มีความเหมาะสมระหว่างการหารายได้จากการโฆษณาได้หรือการหารายได้จากการโฆษณาไม่ได้ สอดคล้องกับ คมสัน พันธารักษ์ (2548) ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาความเป็นมาและการบริหารจัดการของสถานีวิทยุชุมชนในจังหวัดชัยภูมิ” พบว่า สถานีวิทยุชุมชนในรูปแบบที่กระจายตัวอยู่ตามชุมชนต่างๆ ทั้ง 4 สถานี มีการดำเนินงานที่แตกต่างกัน สามารถแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบประกอบด้วย 1) ศูนย์การเรียนรู้วิทยุชุมชนต้นน้ำชี ภายใต้รูปแบบการบริหารจัดการของกลุ่มเครือข่ายประจักษ์รัฐที่ปฏิบัติตามแนวคิดวิทยุชุมชนของกลุ่มประชาคม ซึ่งทำให้วิทยุชุมชนเป็นของชุมชนอย่างแท้จริง 2) ศูนย์การเรียนรู้วิทยุชุมชนคนบ้านแท่น ภายใต้รูปแบบการบริหารจัดการแบบราชการเนื่องจากมีการบริหารงานโดยองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแท่น 3) จุดปฏิบัติการเตรียมความพร้อมวิทยุชุมชนคนภูเขียว ภายใต้รูปแบบการบริหารจัดการแบบ

ธุรกิจ ที่มีการแสวงหารายได้จากการโฆษณาเป็นหลัก 4) จุดปฏิบัติการเตรียมความพร้อมวิทยุชุมชน
 คนรัศมีถิ่น ภายใต้รูปแบบการบริหารจัดการแบบธุรกิจการเมือง ที่มีการแสวงหาผลประโยชน์จาก
 การโฆษณาและผลประโยชน์ทางการเมืองอย่างชัดเจน

ประเด็นของระบบกลไกในการตรวจสอบทั้งภายในและภายนอก ในกรณีของสภา
 ผู้ชมมีความเป็นอิสระจากกรมการบริหารสถานี และสภาผู้ชมถูกคัดเลือกจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
 ที่มาจากตัวแทนทั้งภาคประชาชน ภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรไม่แสวงกำไร ด้านต่างๆ ในสัดส่วน
 ที่เหมาะสม ซึ่งระดับความเป็นไปได้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ในกรณีดังกล่าวอาจจะเกิดจาก
 ความไม่ชัดเจนของแนวทางการคัดเลือกตัวแทนและสัดส่วนที่เหมาะสม ส่งผลต่อการกำหนด
 ระบบกลไก และบทบาทหน้าที่ในการตรวจสอบการทำงานทั้งภายในและภายนอกของสภาผู้ชม
 สอดคล้องกับ เบญจรงค์ สามสี (2556) ที่ได้ศึกษาเรื่องความเข้าใจของพนักงานไทยพีบีเอส
 และสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการต่อบทบาทการมีส่วนร่วมของสภาผู้ชมฯ พบว่า พนักงานองค์กร
 กระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทยขาดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสภา
 ผู้ชมและผู้ฟังรายการขณะเดียวกันสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการก็ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน
 เท่าที่ควร นอกจากนี้บทบาทของสภาผู้ชมยังทับซ้อนกับบทบาทของคนดูทั่วไปทำให้เกิดความ
 เข้าใจผิดในกระบวนการร้องเรียน ส่วนเรื่องที่ร้องเรียนเข้ามาโดยผ่านอนุกรรมการรับเรื่องราว
 ร้องเรียนเพื่อขอคำชี้แจงนั้น ขาดการกลั่นกรองและการรับฟังความคิดเห็นยังเป็นเพียงการรับฟังจาก
 เครือข่ายที่สมาชิกสภาฯ ที่คุ้นเคย การรับฟังความคิดเห็นไม่ครอบคลุมเท่าที่ควรและการจัดเวทีรับ
 ฟังความคิดเห็นที่ใช้ระยะเวลาจำกัด ทำให้การรับฟังความคิดเห็น ไม่ทั่วถึงและอาจทำให้ขั้นตอน
 การรวบรวมความคิดเห็นที่จะนำไปเสนอกรรมการนโยบายไม่ครบถ้วน ขณะที่การทำงานร่วมกัน
 ระหว่างกองบรรณาธิการ กับสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการ มีน้อยเกินไป โดยเฉพาะพนักงานที่
 ปฏิบัติงาน ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้เกิดความเข้าใจผิดในบทบาทหน้าที่ของสภาผู้ชมฯ นอกจากนี้ทั้ง
 สองฝ่ายควรต้องเข้าใจความเป็นที่วิสาขาระมากกว่าที่เป็นอยู่ และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสภา
 ผู้ชมและผู้ฟังรายการและบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน โดยปราศจากอคติเพราะปัญหาที่พบและ
 การไม่เข้าใจในเจตนาของสภาผู้ชมและผู้ฟัง

ประเด็นของการมีส่วนร่วมกับสถานีโทรทัศน์ชุมชนในกรณีของการมีส่วนร่วมใน
 ความเป็นเจ้าของ เช่น การให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดตั้ง กำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์
 ในการจัดตั้งสถานี การบริจาคเงินให้สถานีและการอุดหนุนทางการเงินแก่สถานีที่ไม่ใช่ ในรูปแบบ
 ของการโฆษณาหรือการสนับสนุนรายการ ที่มีระดับความเป็นไปได้ต่ำ เนื่องจากคุณลักษณะ
 ความเป็นสื่อชุมชนของโทรทัศน์ชุมชนในประเด็นความเป็นเจ้าของเป็นลักษณะร่วมของทีวีชุมชน
 ในระดับน้อยที่สุด จึงส่งผลต่อความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นจริงอยู่ในระดับน้อย เช่น การบริจาคเงิน

ให้สถานีและการอุดหนุนทางการเงินแก่สถานีหารายได้ ซึ่งก็ต้องการควบคุมไม่ให้ใครบริจาคนเกิน สัดส่วนที่กำหนดเพราะอาจมีอิทธิพลในการชี้แนะ หรือการกำหนดวาระการนำเสนอข่าวสารของ ชุมชนได้ สอดคล้องกับ องค์การเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกา (USIAD,9) ที่ได้ นำเสนอว่า ความเป็นเจ้าของในลักษณะกลุ่ม หรือองค์กรในท้องถิ่น หรือ ชุมชนเป็นเจ้าของ อาจเป็น กลุ่ม องค์กรที่ไม่แสวงหากำไร เช่น สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา กลุ่ม NGOs หรือสถาบันที่ เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่อยู่ในท้องถิ่น อย่างไรก็ตามยังมีข้อจำกัด ในด้านความยั่งยืน เพราะหาก องค์กรนั้นๆ ต้องยุติการทำงาน ก็ย่อมจะทำให้โทรทัศน์ท้องถิ่นต้องยุติการดำเนินงานตามไปด้วย

ในกรณีของความไม่สอดคล้องในประเด็นเรื่องการกำหนดแนวทางการพัฒนาและ เสริมสร้างความเข้มแข็งของสถานี การให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การร่วมกำหนดและผลิตรายการแบบอาสาสมัครมากกว่าให้มีอาชีพหรือเจ้าหน้าที่สถานีฯ เป็นผู้ผลิตรายการ และการรับชมรายการต่างๆ ของสถานีโทรทัศน์ชุมชน และการแสดงความ คิดเห็นในประเด็นต่างๆ ของชุมชนผ่านทางรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชน ทั้งนี้อาจเกิดจาก ความชัดเจนในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาสถานีโทรทัศน์ชุมชนนำร่องมีความแตกต่างกัน โดยการมีส่วนร่วมในประเด็นดังกล่าวบางสถานีอาจมีความเป็นไปได้มาก แต่บางสถานี ก็มี ความเป็นไปได้ในระดับน้อย แต่อย่างไรก็ตามการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนมีความจำเป็น ในทุกแนวทาง โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชนเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาให้ เกิดการยืนหยัดอย่างยั่งยืนต่อไป สอดคล้องกับ Berrigan F. (1977: 213-224) ที่ได้อธิบายว่า รูปแบบ ของการบริหารจัดการสถานีฯ ท้องถิ่นที่เป็นอิสระ คือการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ขึ้นตามกฎหมายของ แต่ละประเทศ มีอำนาจและบริหารจัดการทั้งด้านนโยบาย การเงิน การดำเนินการและการ คัดเลือกเนื้อหา รวมถึงความเป็นอิสระในการจัดสรรเวลาและรายการของท้องถิ่น โดยไม่ขึ้นกับ สถานี โทรทัศน์แม่ข่าย เช่นประเทศยูโกสลาเวีย ออกกฎหมายกำหนดให้โทรทัศน์ท้องถิ่นเป็น โทรทัศน์ที่ให้บริการสาธารณะระดับท้องถิ่น ที่สามารถจัดตั้งสถานีอิสระในแต่ละท้องถิ่นได้ ซึ่งสถานีฯ แต่ละแห่งมีอำนาจในการบริหารจัดการในการตอบสนองท้องถิ่นได้เต็มศักยภาพ จนได้รับการยอมรับจากคนในสังคมว่าเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศ อีกทั้งยังสอดคล้องกับ กาญจนา แก้วเทพ (2546:27) ที่ได้อธิบายว่า แนวคิดการมีส่วนร่วมในการสื่อสารกลายเป็นหัวใจ สำคัญของการเป็นโทรทัศน์ท้องถิ่น แม้ว่าทางปฏิบัติแล้วโทรทัศน์ท้องถิ่นแต่ละแห่งจะแสดงระดับ และความเข้มแข็งของการมีส่วนร่วมแตกต่างกันไป

วัตถุประสงค์การศึกษาที่ 6 ปัจจัยความสำเร็จของสถานีโทรทัศน์โทรทัศน์ชุมชน

1) ผลการศึกษาเชิงสำรวจปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน พบว่า ระดับปัจจัย ความสำเร็จภายใน กับระดับปัจจัยความสำเร็จภายนอกของโทรทัศน์ชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับ

มาก แสดงให้เห็นว่า ในการจัดตั้งและการบริหารจัดการโทรทัศนชุมชนควรให้ความสำคัญกับปัจจัยภายในชุมชนมากกว่าปัจจัยภายนอกชุมชน โดยเฉพาะการส่งเสริมสนับสนุนให้คนในชุมชนมีบทบาทส่วนมากขึ้นในการดำเนินงาน การบริหาร ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานีโทรทัศนชุมชน สอดคล้องกับ **สุภนันท ฤทธิมนตรี และ นิธิดา แสงสิงแก้ว (2559)** การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดขึ้นของทีวีชุมชนในระบบดิจิทัล (ศึกษากลุ่มพะเยาทีวีชุมชน) พบว่าในปัจจุบันเริ่มมีการรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งทีวีชุมชนในหลากหลายพื้นที่ของประเทศไทย โดยเฉพาะพะเยาทีวีชุมชน นับเป็นทีวีชุมชนที่เริ่มมีการทดลองผลิตรายการออกอากาศได้อย่างต่อเนื่อง และเริ่มมีรูปแบบการดำเนินการที่เห็นเป็นรูปธรรมโดดเด่น อีกทั้งยังเป็นทีวีชุมชนนำร่องให้กับทีวีชุมชนอื่นได้นำแนวทางการดำเนินงานไปประยุกต์ใช้ ซึ่งปัจจัยหลักที่ทำให้พะเยาทีวีสามารถเกิดขึ้นได้คือปัจจัยด้านบุคลากร ที่มีทักษะด้านวิชาชีพนอกจากนี้ยังเปิดให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม จากที่เห็นประโยชน์ร่วมกัน โดยเฉพาะการเป็นพื้นที่สาธารณะให้ชุมชนได้แสดงออกในสิ่งที่ต้องการจะนำเสนอ และสอดคล้องกับความต้องการรับชมของชุมชน จนนำมาสู่การเข้ามามีส่วนร่วมผ่านกลไกที่เปิดกว้างให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ

2) ผลการศึกษาปัจจัยภายในชุมชนที่ส่งผลต่อการดำเนินงานสถานีโทรทัศนชุมชนในภาพรวม พบว่าแนวโน้มอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งโอกาสความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นจริงมีน้อย โดยเฉพาะ ความต้องการจำเป็นของชุมชนในการจัดตั้งสถานีโทรทัศนชุมชนเป็นของชุมชน ความพร้อมของการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ รูปแบบการบริหารจัดการสถานีโทรทัศนชุมชน ความพร้อมด้านบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ ความพร้อมด้านการสนับสนุนงบประมาณในการจัดตั้งและบริหารจัดการจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน และความเข้มแข็งของเครือข่ายโทรทัศนชุมชน ที่ทำงานเสริมกันและกัน ทั้งนี้เกิดจากความต้องการจำเป็นและความพร้อมของชุมชนนั้นๆ ยังมีไม่มากพอ โดยเฉพาะในเรื่องของระดับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการแสดงคุณลักษณะความเป็นเจ้าของ รวมถึงการทำโทรทัศนชุมชนมีกระบวนการทำงานที่ยุ่งยากต้องใช้ทักษะและความเชี่ยวชาญ อีกทั้งยังเป็นการทำงานเกี่ยวข้องกับกลุ่มคนที่หลากหลาย และเกี่ยวข้องกับระบบการเมือง เศรษฐกิจ กฎหมาย และเทคโนโลยีต่างๆ มากกว่าวิทยุชุมชน ตลอดจนต้องใช้เวลาในการเรียนรู้ การสร้างความเข้าใจถึงแนวคิด “ทีวีชุมชน” ซึ่งโทรทัศนชุมชนจะดำรงอยู่ได้ นั้นต้องเป็นสื่อที่ต้องเข้าไปอยู่ในพื้นที่ทางจิตใจของคนท้องถิ่นและชุมชน เพื่อให้เกิดความรู้สึกผูกพันรักและเห็นคุณค่าของโทรทัศนชุมชนของตนเอง เพราะถ้าหากไม่มีปัจจัยภายในชุมชนดังกล่าว โทรทัศนชุมชนจะกลายเป็นเพียงโทรทัศนที่เข้าไปตั้งอยู่ในชุมชนเท่านั้น ซึ่งไม่สามารถแสดงคุณลักษณะ และพลังของความเป็นโทรทัศนชุมชนที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นและชุมชนได้ สอดคล้องกับ **ลัดดาวัลย์ อินทจักร (2548)** ที่ได้ศึกษาเรื่องกระบวนการดำเนินงานโทรทัศนชุมชน

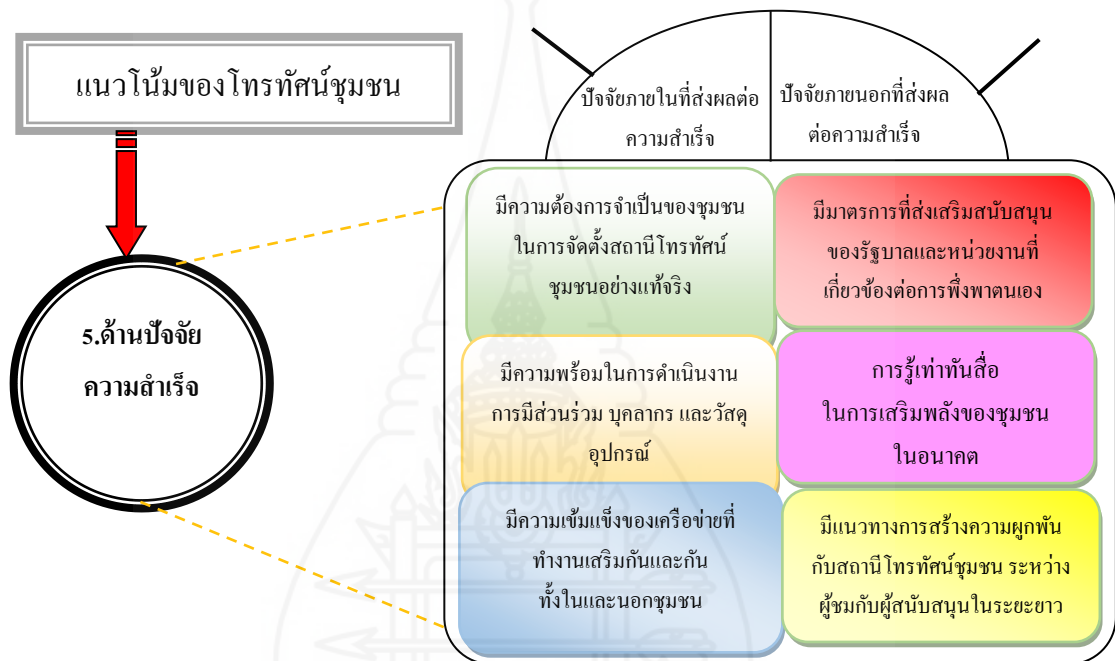
‘บ้านนอกทีวี’ พบว่า ปัจจัยภายในและภายนอกที่ส่งผลต่อการดำเนินงานมีทั้งปัจจัยเชิงบวก เช่น คลื่นความถี่ บุคลากร เทคโนโลยี และปัจจัยเชิงลบ เช่น การบริหารงบประมาณ การขาดความรู้ ข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมการดำเนินงานโทรทัศน์ชุมชนอย่างเต็มรูปแบบในอนาคตเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย เช่น การเร่งเผยแพร่ความรู้เรื่องการปฏิรูปสื่อ การเสนอขอรับการจัดสรรคลื่นความถี่ การแสวงหาแหล่งทุน การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่าย และการประเมินผลการดำเนินงาน

จากการเปรียบเทียบการศึกษาเชิงสำรวจกับการการศึกษาแนวโน้มแสดงให้เห็นว่ามีความสอดคล้องกัน กล่าวคือ ระดับปัจจัยความสำเร็จภายในของโทรทัศน์ชุมชนเป็นตัวแปรสำคัญในการกำหนดทิศทางในการดำเนินงานของโทรทัศน์ชุมชนว่าจะสามารถยืนหยัดและดำรงอยู่ได้ต่อไปในอนาคต แต่ในส่วนของแนวโน้มความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นจริงนั้นมีน้อย

แนวโน้มด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน เป็นตัวแปรที่สำคัญในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ชุมชนให้ประสบผลสำเร็จ ทั้งภายในและภายนอกชุมชน โดยมีประเด็นสำคัญลำดับแรก โดยปัจจัยภายในชุมชนที่ส่งผลต่อความสำเร็จ คือ การกำหนดรูปแบบและวิธีการนำเสนอรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน เน้นกระบวนการในการผลิตรายการโทรทัศน์มีความเรียบง่ายและใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่สามารถหาได้ในชุมชน และการสร้างสรรค์เนื้อหาสาระของรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะเจาะจง และตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของชุมชน และความพร้อมในการให้ความร่วมมือของประชาชนในชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การบริหาร จัดการ ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ของสถานีโทรทัศน์ชุมชน ซึ่งเป็นปัจจัยภายในชุมชน

ลำดับที่สอง ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน คือ การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ ที่เป็นภัยคุกคามและส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการเปิดรับสื่อของผู้ชมที่เปลี่ยนแปลงไปในอนาคต และการสร้างความผูกพันกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน ระหว่างผู้ชมกับผู้สนับสนุน เพื่อให้มีพลัง สร้างแรงจูงใจในการดำเนินงานซึ่งจะทำให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนได้ในระยะยาวมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับ อุษา บิ๊กกินส์ (2555) ที่ได้อธิบายว่า การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับคนในยุคปัจจุบัน การส่งเสริมให้การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศขยายศักยภาพของคนในด้านสิทธิมนุษยชน ตาม Article 19 ของ The Universal Declaration of Human Rights ซึ่งกล่าวว่า “ทุกคนมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออกอย่างเสรี สิทธินี้รวมทั้งเสรีภาพในการออกความคิดเห็นโดยปราศจากการแทรกแซงและการค้นหา การรับข้อมูลข่าวสารและความคิดผ่านทางสื่อมวลชนอย่างไร้พรมแดน” ซึ่งหากรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศแล้วจะทำให้เกิดประโยชน์ในกระบวนการสอนและการเรียนรู้ ทำให้ครูได้ขยายความรู้

ในการเสริมพลังพลเมืองในอนาคต การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศให้ความรู้สำคัญเกี่ยวกับหน้าที่ของช่องทางสารสนเทศและสื่อในสังคมประชาธิปไตย ความเข้าใจอย่างมีเหตุผลเกี่ยวกับเงื่อนไขที่จำเป็นในการทำหน้าที่ย่างมีประสิทธิภาพและทักษะที่จำเป็นขั้นพื้นฐานในการประเมินการทำงานของผู้ถ่ายทอดสื่อและสารสนเทศในมิติของหน้าที่ที่คาดหวัง นอกจากนี้สังคมที่มีการรู้เท่าทันสื่อและการรู้เท่าทันสารสนเทศเน้นการพัฒนาสื่อที่มีเสถียรภาพ เป็นอิสระ และหลากหลายรวมทั้งเปิดระบบสารสนเทศ ดังสรุปในภาพที่ 5.5

ภาพที่ 5.5 แนวโน้มในด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะเชิงนโยบายต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านต่างๆ ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

3.1.1 ระยะตั้งต้น เป็นช่วงเวลาของการจัดตั้งและดำเนินการออกอากาศ นอกเหนือจากการสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดตั้งแล้ว รัฐบาลควรให้การสนับสนุนควรรให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนแพร่ภาพผ่านระบบออนไลน์ โดยสนับสนุนให้เชื่อมสัญญาณรายการผ่านช่องทางทั้งอินเทอร์เน็ตและการถ่ายทอดสด เพื่อให้เป็นทางเลือกให้กับประชาชนโดยไม่ต้องชำระ

ค่าชม ตลอดจนแนะนำให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะให้สถาบันการศึกษาในท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลัก เป็นพี่เลี้ยงดูแลในการผลิตรายการ และเป็นอาสาสมัครผลิตรายการ ประสานความร่วมมือกับองค์กร สถาบัน และกลุ่มในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง นอกจากนี้ควรให้การสนับสนุนในด้านเทคนิค อุปกรณ์และกำหนดเป็นนโยบายให้เกิดการพัฒนาสถานีในการขยายฐานผู้ชมให้มากที่สุด

3.1.2 ระยะเวลาพึ่งพาตนเอง สถานีโทรทัศน์ชุมชน ควรมีการวางแผนในการบริหารจัดการในระยะยาว (ตั้งแต่ปีที่ 3 เป็นต้นไป) โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและราคาของเทคโนโลยีที่สูงขึ้น ที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการในด้านเงินทุน ด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือด้านบุคลากร และด้านการพัฒนากิจการโทรทัศน์ชุมชน โดยให้เน้นหนักที่กระบวนการในการผลิตรายการโทรทัศน์มีความเรียบง่ายและใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่สามารถหาได้ในชุมชน ตลอดจนการสร้างสรรค์เนื้อหาสาระของรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่เป็นอัตลักษณ์ เฉพาะเจาะจง และตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของชุมชน รวมถึงการสนับสนุนจากองค์กรภาครัฐ ผ่านกองทุน กสทช. โดยจัดสรรเงินทุนเพื่อการพัฒนาโทรทัศน์ชุมชนเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในระยะยาว ตลอดจนการช่วยเหลือจากภาคเอกชนในท้องถิ่นเป็นหลักเพื่อให้เกิดความยั่งยืนมั่นคงของสถานีในอนาคต

3.1.3 สำนักงานสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ควรนำมีการชี้แจงแก่ผู้เกี่ยวข้องให้รับทราบและให้ความสำคัญกับสถานีโทรทัศน์ชุมชนก่อนปี 2563 เนื่องจากจะมีการลงทะเบียนสัญญาณในระบบแอนะล็อกอย่างถาวรและจะทำให้ช่องสัญญาณโทรทัศน์ในระบบบริการชุมชนเพิ่มขึ้นเป็น 12 ช่อง ตาม พ.ร.บ. ซึ่งรัฐบาลจะต้องทำอย่างไรในการผลักดันนโยบายและยุทธศาสตร์สำหรับโทรทัศน์ชุมชน เพื่อใช้ประกอบในการวางแผนพัฒนา ปรับปรุงงานให้ประสบผลสำเร็จ และต้องสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอในอนาคต ตลอดจนสร้างหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์คลื่นความถี่และส่งเสริมการใช้คลื่นความถี่ในกิจการบริการชุมชน ด้านกิจการโทรทัศน์ ที่เอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินงานโทรทัศน์ชุมชนให้มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม และมาตรการส่งเสริมสนับสนุนที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในการกำหนดนโยบายที่เหมาะสมกับโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยต่อไป

3.1.4 นโยบายในส่วนของกำกัับดูแล ควรมีพิจารณาระหว่างการกำกัับดูแลเนื้อหาพร้อมกัน (Co-Regulation) กับการกำกัับดูแลเนื้อหาตนเอง (Self-Regulation) ว่ารูปแบบใดมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทการบริหารจัดการของโทรทัศน์ชุมชน ที่ต้องเชื่อมโยงกับนโยบายของรัฐบาล ซึ่งการเลือกวิธีการกำกัับดูแลมีผลต่อความยั่งยืนและการพัฒนาของกิจการบริการโทรทัศน์ ชุมชนในอนาคต

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ผู้สนใจควรขยายการศึกษาไปยังชุมชนอื่นๆ ที่มีแนวคิดในการริเริ่มจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง หรืออยู่ในระหว่างดำเนินการสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง ซึ่งประโยชน์ของการนำเสนอผลการศึกษามีหลากหลายมากขึ้น และจะทำให้ผลการศึกษาที่ได้รับสามารถนำไปใช้ประโยชน์มากขึ้นด้วย

3.2.2 การศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการเสริมสร้างความสามารถในการพัฒนาและส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานีโทรทัศน์ชุมชนให้ดำรงอยู่และยั่งยืน เพื่อให้ได้แก่มุมที่หลากหลาย ซึ่งจะช่วยให้ผลการศึกษาที่ได้รับสามารถนำไปใช้ประโยชน์มากขึ้นด้วย

3.2.3 การศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาวิจัยประเมินผลการดำเนินงานสถานีโทรทัศน์ชุมชนนำร่องทั้ง 3 สถานี เพื่อนำมาวิเคราะห์หาจุดอ่อน จุดแข็ง ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ เพื่อจะได้นำไปใช้ในการพัฒนาสถานีโทรทัศน์ชุมชนให้ดำรงอยู่และยั่งยืนต่อไป

3.2.4 ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการใช้ข้อมูลปัจจุบัน ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษานวัตกรรมอื่นเพิ่มเติม นอกเหนือจากที่ปรากฏในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งจะช่วยให้ผลการศึกษาที่ได้รับสามารถนำไปใช้กับสภาพแวดล้อมปัจจุบัน ได้ดียิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

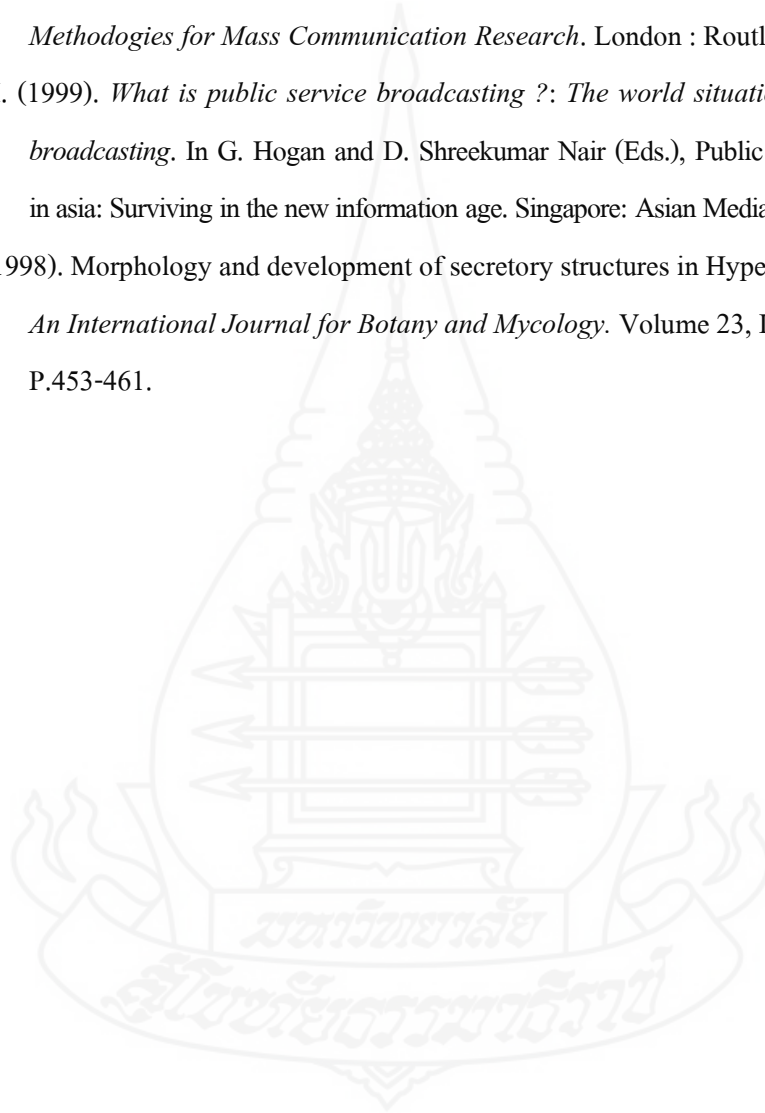
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ*. รายงานการวิจัย. กระทรวงสาธารณสุข.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2548). *สื่อสารมวลชน: ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศาลาแดง.
- เกษม บุญอ่อน. (2522). เกลฟาย: เทคนิคในการวิจัย. *คุรุปริทัศน์*, 10, (10) (ตุลาคม), 26- 28.
- เกียรติสุดา ศรีสุข. (2552). *ระเบียบวิธีวิจัย*. เชียงใหม่: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กัญญา ลินทร์ตันศิริกุล. (2544). *เครื่องมือการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพ* ใน *ประมวลสาระชุดวิชาวิทยานิพนธ์*. หน่วยที่ 8. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- โกวิท พวงงาม. (2545). *การเสริมสร้างความเข้มแข็งของ ชุมชน*. เอกสารการบรรยายหลักสูตรการอบรม สารวัตรสืบสวน กองบัญชาการตำรวจนครบาล. กรุงเทพฯ.
- คณะกรรมการความร่วมมือทางวิชาการและวิชาชีพสื่อมวลชน. (2545). *เอกสารประกอบการประชุมวิชาการประจำปี 2545 : สื่อมวลชนไทยภายใต้กระแสการปฏิรูป*. กรุงเทพฯ.
- คม สัมพันธ์รักษ์. (2548). *การศึกษาความเป็นมาและการบริหารจัดการของสถานีวิทยุชุมชนในจังหวัดชัยภูมิ*. งานวิจัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุมพล รอดคำดี. (2537). *สื่อมวลชนเพื่อการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิต นิลพานิช และกุลธนา ธนาพงศธร. (2532). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ชนบท*. เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปสำหรับการพัฒนาในระดับตำบลหมู่บ้าน. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ทวิทอง หงส์วิวัฒน์. (2527). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภณการพิมพ์.
- ทิวาพร แสนเมืองชิน. (2543). *การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของประชาชนโดยผ่านรายการวิทยุชุมชน สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดนครราชสีมา*. งานวิจัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นรินทร์ชัย พัฒนาพงศา. (2533). *แนวทางในการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท*. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. ม.ป.ท..
- บุญศรี พรหมมาพันธุ์ (2547). *การออกแบบการวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์: การออกแบบประชากรกลุ่มตัวอย่าง และการวิเคราะห์ข้อมูล* ใน *ประมวลสาระชุดวิชาวิทยานิพนธ์ 1*. หน่วยที่ 3. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- ปาริชาติ สถาปิตานนท์. (2548). การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชน : จากแนวคิดสู่
 ปฏิบัติการวิจัยในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- พรสิทธิ์ พัฒนานุรักษ์ และเสน่ห์ จุ้ยโต. (2549). การจัดทำนโยบายและแผนการสื่อสาร ใน *ประมวล
 สาระชุดวิชาเทคโนโลยีการจัดการการสื่อสาร. หน่วยที่ 4. (พิมพ์ครั้งที่ 2).* นนทบุรี:
 สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พิทยา บวรวัฒนา. (2543). *ทฤษฎีองค์การสาธารณะ.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย.
- พิศิษฐ์ ชาวลาธวัช. (2542). *ปฏิรูปสื่อมวลชนท้องถิ่น : ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมและผลักดัน
 องค์การปกครองท้องถิ่นให้ มีอิสระตามรัฐธรรมนูญ.* กรุงเทพฯ: คับเบิ้ลเนชั่น พรินต์ติ้ง.
- ชุตินา สัจจามันท์ และสิริรัตน์ วิภาสศิลป์. (2548). *การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การวิจัย
 กรณีศึกษา และการวิจัยอนาคต ใน ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยและสถิติประยุกต์ทาง
 นิเทศศาสตร์. หน่วยที่ 9. (พิมพ์ครั้งที่ 1)* นนทบุรี: สำนักพิมพ์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พนา ทองมีอาคม. (2561). ใน *ประมวลสาระชุดวิชา นโยบายการสื่อสารและการกำกับดูแล. หน่วยที่ 8.
 (พิมพ์ครั้งที่ 1).* นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พงศ์สิน พรหมพิทักษ์. (2558). การบริหารจัดการวิทยุชุมชนสมาคมเพื่อการเกษตรกรภาค
 ตะวันออก และวิทยุชุมชนบ้านหัวโกรก จังหวัดชลบุรี. *วารสารมนุษยศาสตร์และ
 สังคมศาสตร์.* (พฤษภาคม – สิงหาคม), 195-208. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภัทรา บุรารักษ์. (2551). *โทรทัศน์ส่วนภูมิภาค การกำเนิด การดำรงอยู่และการพัฒนา.* (ดุจฉินิพนธ์
 ปรัชญาดุจฉินิพนธ์ ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัสวาลี นิติเกษตรสุนทร. (2550). *การบริหารสถานีโทรทัศน์ท้องถิ่น ใน เอกสารการสอนชุดวิชา
 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิทยุโทรทัศน์. หน่วยที่ 5. (พิมพ์ครั้งที่ 1).* นนทบุรี: สำนักพิมพ์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มยุรี อนุมานราชชน. (2549). *นโยบายสาธารณะ.* กรุงเทพฯ: ธรรมกมลการพิมพ์.
- รักษ์ศักดิ์ วัฒนพานิช. (2545). *หลักการบริหารกับงานวิทยุโทรทัศน์ ใน ประมวลสาระชุดวิชาการ
 บริหารงานวิทยุโทรทัศน์. หน่วยที่ 1. (พิมพ์ครั้งที่ 7).* นนทบุรี: สำนักพิมพ์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ลัดดาวัลย์ อินทจักร. (2548). *กระบวนการดำเนินงานโทรทัศน์ชุมชน “บ้านนอกทีวี”.*งานวิจัย.
 เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. (2531). *การพัฒนาชนบทไทย.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- วิชาญ จุลหริก. (2555). การบริหารวิทยุชุมชนเพื่อความมั่นคงของรัฐ. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย*, 6,1 (มกราคม – เมษายน). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2548). *การบริหาร : หลักการ ทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2560).
- ศุภชัย ยาวะประภาส. (2548). *นโยบายสาธารณะ*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภชัย ยาวะประภาส และปิยากร หวังมหาพร. (2552). *นโยบายสาธารณะไทย: กำเนิด พัฒนาการ และ สถานภาพของศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุดทอง.
- ศิริชัย ศิริเกษ. (2557). แบบจำลองการสื่อสารในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: *วารสารนิเทศสยามปริทัศน์*, 13, (15), 8-14.
- ศิริวรรณ อนันต์โท. (2561). ใน *ประมวลสาระชุดวิชา นโยบายการสื่อสารและการกำกับดูแล*. หน่วยที่ 3. (พิมพ์ครั้งที่ 1). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สมบัติ ชำรงชัยวงศ์. 2549. *นโยบายสาธารณะ : แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- สันทัต ทองรินทร์. (2561). ใน *ประมวลสาระชุดวิชา นโยบายการสื่อสารและการกำกับดูแล*. หน่วยที่ 8. (พิมพ์ครั้งที่ 1). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สร้อยตระกูล (ต๋วยานนท์) อรรถมานะ. (2543). *พฤติกรรมองค์การ: ทฤษฎีและการประยุกต์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุภานันท์ ฤทธิมนตรี และ นิธิดา แสงสิงแก้ว. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดขึ้นของทีวีชุมชนในระบบดิจิทัล (ศึกษากรณีพะเยาทีวีชุมชน). *วารสารรังสิตบัณฑิตศึกษาในกลุ่ม ธุรกิจ และสังคมศาสตร์*, 1, 1 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2558). มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สำนักงานกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (2561). รายงานการศึกษาบริการโทรทัศน์ชุมชนและแนวทางการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชนสำหรับประเทศไทย (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ .
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและทบวงมหาวิทยาลัย. (2546). *ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาวิจัยชุมชน*. กรุงเทพฯ: เอส อาร์ ปริ้นส์ดีง.
- หฤทัย ชัดนาถ. (2548). *สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 พิษณุโลกในฐานะโทรทัศน์ท้องถิ่น*. งานวิจัย. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

- อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์. (2544). *ระบบวิทยุและโทรทัศน์ไทย : โครงสร้างทางเศรษฐกิจทางการเมือง และผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คบไฟ.
- อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์. (2550). *สื่อมวลชนเบื้องต้น : สื่อมวลชน วัฒนธรรม และสังคม*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุษา บิ๊กกินส์. (2555). การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 26, (80), (กันยายน – ธันวาคม). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์. (2544). เอกสารประกอบการบรรยาย แนวทางการดำเนินการวิทยุชุมชน เพื่อประชา สงคม. (อัคราณา). สถาบันการ เรียนรู้และพัฒนาประชาสังคม.
- Aldridge .(2007). The Systematics and Systematics and Phylogenetic Relationships of Vetulicolians. *Palaeontology* Volume 50 Issue 1, January 2007 (P.131-168).
- Asian Media Information and Communication Centre (AMIC). (1999). *Public Service Broadcasting in Asia : Surviving in the New Information Age*. Singapore: Stamford Press Plt Ltd.
- Barker, Philip and Manji, Karim. (1991, November). *Designing Electronic Books, Educational and Training Technology International*. 28.
- Berrigan, F. (1979). *Community communications*. The Role of Community Media in Development. Paris: UNESCO.
- David, J. (2005). *Seeing Ourselves, Being Ourselves: Broadcasting Aboriginal Television in Canada*. In P. Listyne (ed.), *Cultural Studies from theory to Action*, Blackwell Publishing. 193-197.
- Dye, Thomas R. (1984). *Understanding Public Policy*. (5th ed). Englewood Cliffs. New Jersey: Prentice -Hall. Vanclay et al.
- French, David, and Richard, Michael. (2000). *Television in Contemporary Asia*. Sage Publications.
- Friedrich, Carl J. (1963). *Public policy*. Cambridge, Mass : Graduat School of Public Administration.
- Fuller K, Linda. (2007). Top-Down Community Media: A Participation Observation from Singapore. In Fuller K, Linda (ed.), *Community Media International Perspectives*, pp. 129-138.
- Giuseppe Richeri. (1997). *Social Complexity and Public Opinion. Communication for Social Change*. United States America : Denise Gray Felder.

- Harver S. and Robins D. (1994). *Voices and Places : The BBC and Regional Policy*. The Political Quarterly, Vol, 65 issue 1, 39-52.
- Herzog, T. (1996). *Research Methods and Data Analysis in the Social Science*. New York: Harper Collins College Publishers.
- Nicholas W.Jankowski. (1998). *Communication and context. A Handbook of Qualitative Methodologies for Mass Communication Research*. London : Routledge, 142 – 162.
- Raboy, M. (1999). *What is public service broadcasting ? : The world situation of public service broadcasting*. In G. Hogan and D. Shreekumar Nair (Eds.), *Public service broadcasting in asia: Surviving in the new information age*. Singapore: Asian Media Information. 3 - 24.
- Richeri. (1998). Morphology and development of secretory structures in *Hypericum perforatum* . *An International Journal for Botany and Mycology*. Volume 23, Issue 4 August, P.453-461.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ

แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับโครงการวิจัย

เรื่องแนวคิด นโยบาย และแนวโน้มนำการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

คำชี้แจง :

โครงการวิจัยเรื่อง “แนวคิด นโยบาย และแนวโน้มนำการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย” มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ

- 1.1 เพื่อศึกษาสถานการณ์ของการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชนในปัจจุบัน
- 1.2 เพื่อศึกษาแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนในปัจจุบัน
- 1.3 เพื่อศึกษาแนวนโยบายและมาตรการการกระจายเสียงและแพร่ภาพของโทรทัศน์ชุมชน
- 1.4 เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย
- 1.5 เพื่อศึกษาความต้องการและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อโทรทัศน์ชุมชน
- 1.6 เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

ส่วนที่ 3 นโยบายเกี่ยวกับโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

ส่วนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

ส่วนที่ 5 แนวโน้มของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านช่วยพิจารณาว่าแบบสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นนั้น ถูกต้อง เหมาะสม และสามารถตอบคำถามตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ โปรดให้ข้อมูลในแบบสอบถามฉบับนี้โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด และถ้าหากท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม กรุณาเขียนในช่องข้อเสนอแนะ และหากท่านเห็นว่ามีความจำเป็นต้องเพิ่มเติม ขอให้ท่านช่วยกรุณาแสดงความคิดเห็นโดยอิสระในช่องที่ท่านต้องการเพิ่มเติม

เอกสารฉบับที่ผู้วิจัยส่งมาให้ท่านคือฉบับที่ 1 โดยฉบับที่ 2 และฉบับที่ 3 ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญท่านอื่นเป็นผู้พิจารณา

ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

พรณรงค์ พงษ์กลาง

ผู้วิจัย

แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก
โครงการวิจัยเรื่อง แนวคิด นโยบาย และแนวโน้มนโยบายบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนใน
ประเทศไทย

ลักษณะของข้อคำถามเป็นคำถามปลายเปิด ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านช่วยพิจารณาว่า ลักษณะของข้อคำถามถูกต้องตรงตามประเด็นที่ต้องการวัดข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด นโยบาย และแนวโน้มนโยบายบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย หรือไม่ โดยกรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง

- +1 หากท่านเห็นว่าเหมาะสม
 0 หากท่านไม่แน่ใจ
 -1 หากท่านเห็นว่าไม่เหมาะสม

ขอความกรุณาผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ ในกรณีผู้เชี่ยวชาญต้องการเพิ่มเติม/แก้ไข/เปลี่ยนแปลง สามารถเพิ่มเติม/แก้ไข/เปลี่ยนแปลง ลงในแบบสอบถามได้ตามต้องการ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในแต่ละคำถาม

ลักษณะของข้อคำถาม	ข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+ 1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
1 ชื่อผู้ให้ข้อมูล				
2 อายุของผู้ให้ข้อมูล				
3 ระดับการศึกษา				
4 ตำแหน่งงานปัจจุบัน				
5 ประสบการณ์ในการทำงานด้านโทรทัศน์/ โทรทัศน์ชุมชน				

ข้อเสนอแนะที่ผู้เชี่ยวชาญต้องการเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 นโยบายเกี่ยวกับโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

คำชี้แจง กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในแต่ละคำถาม

ลักษณะของข้อความ	ข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+ 1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
1 กระบวนการกำหนดนโยบายสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ควรเป็นอย่างไร และมีขั้นตอนอย่างไร				
2 คณะกรรมการหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายสถานีโทรทัศน์ ชุมชนในประเทศไทย ควรประกอบไปด้วยภาคส่วนใดบ้าง				
3 พระราชบัญญัติการประกอบกิจการสถานีโทรทัศน์ชุมชนควรประกอบด้วยหมวดหมู่ว่าด้วยด้านใดบ้าง				
3.1 หมวด 1 การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ด้านใบอนุญาตประกอบกิจการบริการชุมชน ด้านการบริหารสถานี และด้านการป้องกันการผูกขาด				
3.2 หมวด 2 รายการของกิจการโทรทัศน์ชุมชน				
3.3 หมวด 3 การส่งเสริมและควบคุมจริยธรรมแห่งวิชาชีพ และการคุ้มครองผู้เสียหายจากการประกอบกิจการโทรทัศน์ชุมชน				
3.4 หมวด 4 การสร้างโครงข่ายพื้นฐาน การใช้ และเชื่อมต่อโครงข่าย ในการประกอบกิจการโทรทัศน์ชุมชน				
3.5 หมวด 5 การส่งเสริมและการพัฒนากิจการโทรทัศน์ชุมชน				
3.6 หมวด 6 การกำกับดูแลกิจการโทรทัศน์ชุมชน				
4 ในแต่ละหมวดหมู่ของพระราชบัญญัติควรมีสาระสำคัญอย่างไรบ้าง				
5 ควรมีนโยบายในการสนับสนุนและส่งเสริมกิจการ โทรทัศน์ชุมชนอย่างไร เพื่อให้สามารถดำเนินกิจการได้				

ข้อเสนอแนะที่ผู้เชี่ยวชาญต้องการเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

คำชี้แจง กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในแต่ละคำถาม

ลักษณะของข้อคำถาม	ข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+ 1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
1 โครงสร้างการบริหารองค์กรและบุคลากรของสถานีโทรทัศน์ชุมชนควรมีลักษณะอย่างไร				
2 การบริหารเนื้อหารายการ ควรมีรายการประเภทใดบ้าง และมีสัดส่วนรายการอย่างไร				
3 การผลิตรายการ จัดหารายการ และจัดรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นอย่างไร				
4 การบริหารการจัดการผังรายการที่เหมาะสมมีรูปแบบอย่างไร				
5 การบริหารรายได้ ควรมีวิธีการจัดหารายได้เพื่อนำมาใช้ในการจัดงบประมาณอย่างไร				

ข้อเสนอแนะที่ผู้เชี่ยวชาญต้องการเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถาม

เรื่องแนวคิด นโยบาย และแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

คำชี้แจง :

โครงการวิจัยเรื่อง “แนวคิด นโยบาย และแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย” มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ

- 1.1 เพื่อศึกษาสถานการณ์ของการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชนในปัจจุบัน
- 1.2 เพื่อศึกษาแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนในปัจจุบัน
- 1.3 เพื่อศึกษาแนวนโยบายและมาตรการการกระจายเสียงและแพร่ภาพของโทรทัศน์ชุมชน
- 1.4 เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย
- 1.5 เพื่อศึกษาความต้องการและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อโทรทัศน์ชุมชน
- 1.6 เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและนโยบายของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

ส่วนที่ 3 ความต้องการสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง

ส่วนที่ 4 ปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

เอกสารฉบับที่ผู้วิจัยส่งมาให้ท่าน คือ แบบสอบถามฉบับที่ 1 โดยฉบับที่ 2 ฉบับที่ 3 และแบบสัมภาษณ์ ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญท่านอื่นเป็นผู้พิจารณา ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านช่วยพิจารณาว่าแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นนั้น ถูกต้อง เหมาะสม และสามารถตอบคำถามตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ โปรดให้ข้อมูลในแบบสอบถามฉบับนี้โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด และถ้าหากท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม กรุณาเขียนในช่องข้อเสนอแนะ และหากท่านเห็นว่ามีความจำเป็นต้องเพิ่มเติม ขอให้ท่านช่วยกรุณาแสดงความคิดเห็นโดยอิสระในช่องที่ท่านต้องการเพิ่มเติม

ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

พรณรงค์ พงษ์กลาง

ผู้วิจัย

แบบสอบถาม

โครงการวิจัยเรื่อง แนวคิด นโยบาย และแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนใน
ประเทศไทย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะของข้อคำถามเป็นคำถามปลายเปิด ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านช่วยพิจารณาว่า
ลักษณะของข้อคำถามถูกต้องตรงตามประเด็นที่ต้องการวัดข้อมูลหรือไม่ โดยกรุณาทำเครื่องหมาย
✓ ลงในช่อง

- +1 หากท่านเห็นว่าเหมาะสม
0 หากท่านไม่แน่ใจ
-1 หากท่านเห็นว่าไม่เหมาะสม

ขอความกรุณาผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ ในกรณีผู้เชี่ยวชาญต้องการเพิ่มเติม
/แก้ไข/เปลี่ยนแปลง สามารถเพิ่มเติม/แก้ไข/เปลี่ยนแปลง ลงในแบบสอบถามได้ตามต้องการ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ ลงใน และ/หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

1. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

.....
.....

2. อายุ

1. ไม่เกิน 20 ปี 2. 21 - 30 ปี
 3. 31 - 40 ปี 4. 41 - 50 ปี
 5. 51 - 60 ปี 6. มากกว่า 60 ปี

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

.....
.....

3. อาชีพ

☐ 1. เกษตรกร	☐ 2. รับจ้างทั่วไป	☐ 3. พนักงานเอกชน
☐ 4. รับราชการ	☐ 5. ครู/อาจารย์	☐ 6. นักเรียน/นักศึกษา
☐ 7. แม่บ้าน	☐ 8. ไม่ได้ทำงาน	

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

.....

.....

4. ระดับการศึกษา

☐ 1. ประถมศึกษา	☐ 2. ปวช./มัธยมศึกษา	☐ 3. ปวส./อนุปริญญา
☐ 4.ปริญญาตรี	☐ 5. สูงกว่าปริญญาตรี	☐ 6. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

.....

.....

5. รายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน

☐ 1. ต่ำกว่า 5,000 บาท	☐ 2. 5,000 – 10,000 บาท
☐ 3. 10,001 – 15,000 บาท	☐ 4. 15,001 – 20,000 บาท
☐ 5. 20,001 – 25,000 บาท	☐ 6. สูงกว่า 25,000 บาท

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

.....

.....

6. สถานะในชุมชน

☐ 1. สมาชิกในชุมชน
☐ 2. ผู้นำชุมชน เช่น นายกเทศบาล นายก อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู
☐ 3. ผู้นำกลุ่ม เช่น ประธานกลุ่ม หัวหน้ากลุ่ม
☐ 4. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

.....

.....

7. จังหวัดที่อยู่อาศัย

1. จังหวัดพะเยา
2. จังหวัดอุบลราชธานี
3. จังหวัดกระบี่

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

.....

.....

8. ท่านคิดว่าชุมชนของท่านควรมีสถานีโทรทัศน์เป็นของชุมชนหรือไม่

1. ควร
2. ไม่ควร
3. ไม่แน่ใจ

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

.....

.....

9. ท่านคิดว่าจะใช้ประโยชน์จากโทรทัศน์ชุมชนในด้านใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. ความบันเทิง	☐ 2. การศึกษา
☐ 3. ข่าวสารในท้องถิ่น	☐ 4. สืบสานประเพณีท้องถิ่น
☐ 5. ช่องทางในการแสดงความคิดเห็น	☐ 5. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

.....

.....

10. ท่านเคยรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ “โทรทัศน์ชุมชน” จากแหล่งใด

- 1. สื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์
- 2. สื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ เฟสบุ๊ก
- 3. สื่อบุคคล ผู้นำชุมชน เพื่อนบ้าน คนในครอบครัว
- 4. สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม
- 5. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

.....

.....

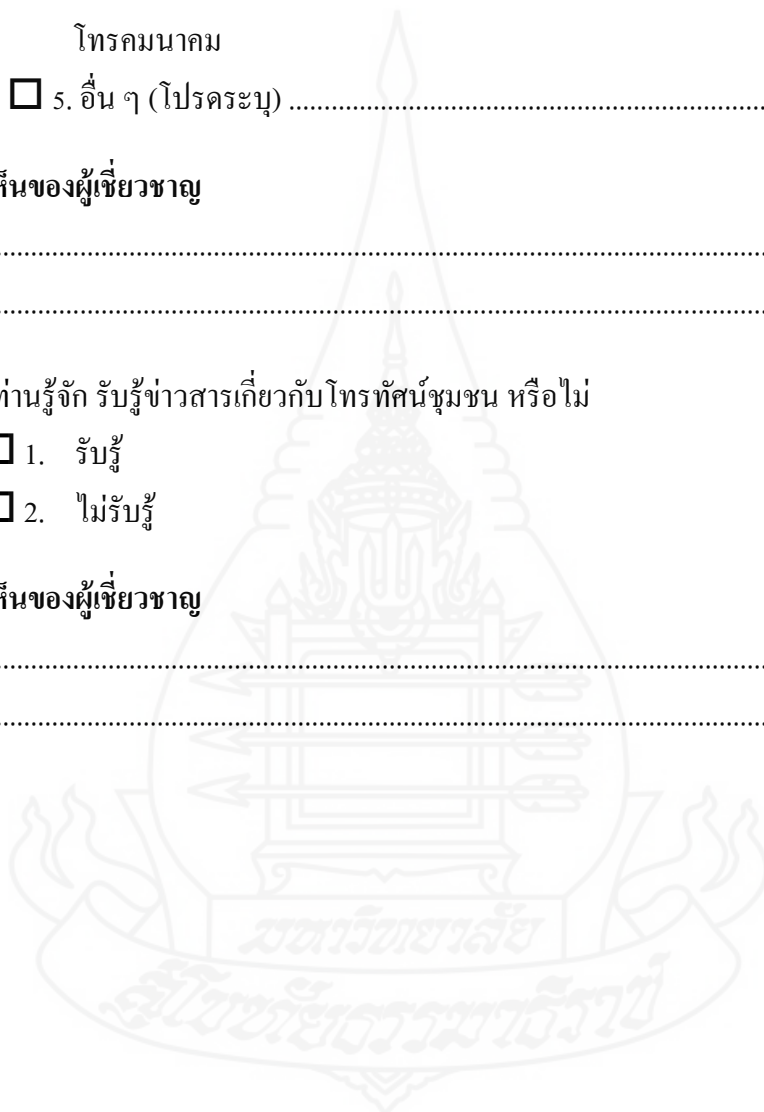
1. ท่านรู้จัก รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ชุมชน หรือไม่

- 1. รับรู้
- 2. ไม่รับรู้

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

.....

.....

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและแนวนโยบายโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

ลักษณะของข้อคำถามมีคำตอบให้เลือก 3 คำตอบ คือ รู้ ไม่รู้ หรือ ไม่แน่ใจ โดยมีระบบการให้คะแนนดังนี้

ให้ 2 คะแนน สำหรับข้อคำถามที่ตอบ “รู้”

ให้ 1 คะแนน สำหรับข้อคำถามที่ตอบ “ไม่รู้”

ให้ 0 คะแนน สำหรับข้อคำถามที่ตอบ “ไม่แน่ใจ”

ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านช่วยพิจารณาว่าลักษณะของข้อคำถามถูกต้องตรงตามประเด็นที่ต้องการวัดข้อมูลหรือไม่ โดยกรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง

+1 หากท่านเห็นว่าเหมาะสม

0 หากท่านไม่แน่ใจ

-1 หากท่านเห็นว่าไม่เหมาะสม

ถ้าหากท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมกรุณาเขียนในช่องข้อเสนอแนะ และหากท่านเห็นว่าข้อคำถามที่ควรเพิ่มเติม กรุณาเขียนในช่องลักษณะของข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญต้องการเพิ่มเติมได้เลย

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและแนวนโยบายโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ช่องว่างที่ตรงกับคำตอบของท่านมากที่สุด

ท่านรู้จักโทรทัศน์ชุมชนในประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้หรือไม่

ลักษณะของข้อคำถาม	ข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+ 1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
1 สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) อนุมัติโครงการนำร่องโทรทัศน์ชุมชนต้นแบบโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยมีการดำเนินโครงการ 3 โครงการที่ ประกอบด้วย 1) ทีวีชุมชน อุบลราชธานี โดยมูลนิธิสื่อสร้างสุข จ.อุบลราชธานี 2) “พะเยาทีวี” โดยสมาคมสื่อชุมชนจังหวัดพะเยา 3) ทีวีชุมชนอันดามัน มั่นคง โดย มูลนิธิริักภัยไทย				
2 โทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ที่สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) กำหนดมีทั้งหมด 48 ช่อง แบ่งเป็น โทรทัศน์ในระบบธุรกิจที่เปิดดำเนินการไปแล้ว 24 ช่อง โทรทัศน์สาธารณะ 12 ช่อง และโทรทัศน์ชุมชน 12 ช่อง				

ลักษณะของข้อคำถาม	ข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+ 1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
3 รัฐบาลได้กำหนดช่องรายการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลประเภทบริการชุมชน 12 ช่อง (แต่ละเขตบริการ) เพื่อให้เกิดการพัฒนาในเชิงสังคม เกิดการพัฒนาในชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง และสร้างพลังของชุมชนให้มีสิทธิ์มีเสียงในสังคมมากขึ้น				
4 รัฐบาลได้กำหนดนโยบายให้ภาคประชาชนได้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประโยชน์สาธารณะ และไม่แสวงกำไรในทางธุรกิจ และให้มีการประกาศใช้ระบบการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลในประเทศไทย				
5 ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการชุมชน ต้องเป็นสมาคม มูลนิธิ นิติบุคคลอื่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ซึ่งไม่ใช่หน่วยงานของรัฐและมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจ หรือกลุ่มคนในท้องถิ่นที่ไม่เป็นนิติบุคคล ซึ่งรวมตัวกันเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน				
6 นโยบายของกิจการโทรทัศน์บริการชุมชน ให้มีรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือท้องถิ่น ที่รับบริการในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 โดยต้องมีรายการที่เกี่ยวกับชุมชนหรือท้องถิ่นที่รับบริการและต้องมีรายการที่ผลิตโดยคนในชุมชนหรือท้องถิ่นที่รับบริการในสัดส่วนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของเวลาออกอากาศทั้งหมด				
7 ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการชุมชน โดยใช้คลื่นความถี่ที่จัดสรรไว้สำหรับภาคประชาชนต้องคำนึงถึงความต้องการที่หลากหลาย ความพร้อม และประโยชน์สาธารณะของชุมชน				
8 แนวคิดหลักของโทรทัศน์บริการชุมชนเป็นสถานีโทรทัศน์ที่จัดตั้งขึ้นเป็นของชุมชน ดำเนินการโดยชุมชน และ/หรือ จัดรายการ โดยชุมชนเพื่อที่จะให้บริการรายการ โทรทัศน์ที่ตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่น				

ลักษณะของข้อความ	ข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+ 1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
9 แนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนเป็นสื่อมวลชนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อบอกเล่าเรื่องราว ความต้องการ และอัตลักษณ์ของชุมชนผ่านสื่อวิทยุโทรทัศน์				
10 แนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนมีคุณลักษณะด้านกระบวนการดำเนินงานที่ใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของคนท้องถิ่น ในการร่วมกำหนดและผลิตรายการแบบอาสาสมัคร มากกว่าให้มีอาชีพหรือเจ้าหน้าที่สถานีฯ เป็นผู้ผลิตรายการ				
11 การดำเนินงานของโทรทัศน์ชุมชนเน้นการทำงานเพื่อคนในชุมชน และเพื่อตอบสนองความคาดหวังและความต้องการของคนในสังคมที่ต้องการสื่อที่สร้างจิตสำนึกสาธารณะให้กับพลเมือง				
12 โทรทัศน์ชุมชนเป็นสื่อในการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาและยึดท้องถิ่นเป็นเป้าหมายในการดำเนินการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแสดงคุณลักษณะการเป็นโทรทัศน์ชุมชน เช่น ด้านรายการ เนื้อหา การกำหนดรูปแบบและการสร้างโอกาสให้คนท้องถิ่นมีส่วนร่วม				
13 รูปแบบของการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน มีความเป็นอิสระมีอำนาจและการบริหารจัดการทั้งด้านนโยบาย การเงิน การดำเนินการและการคัดเลือกเนื้อหา รวมถึงความเป็นอิสระในการจัดสรรเวลาและรายการของท้องถิ่น โดยไม่ขึ้นกับสถานีโทรทัศน์ แม่ข่าย				
14 หัวใจสำคัญในการดำเนินงานสถานีโทรทัศน์ชุมชนคือระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ทำได้ เช่น การเป็นผู้ร่วมรายการที่สถานีฯ ผลิตขึ้นหลายลักษณะทั้งการเป็นแขกรับเชิญในรายการ การเป็นเจ้าของสถานีในการถ่ายทำ รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะติชมรายการ				
15 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของโทรทัศน์ชุมชนที่จะดำรงอยู่ได้ต้องประกอบด้วย เครือข่ายภายในชุมชน เครือข่ายภายนอก และภาคผู้กำกับดูแลนโยบายการสื่อสารระดับชาติ				

ลักษณะของข้อคำถาม	ข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+ 1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
16 การหารายได้ของสถานีวิสาหกิจชุมชนมาจากการบริจาคเงินเพื่อการสนับสนุนการผลิตรายการ หรือสามารถหาเงินสนับสนุนได้ โดยประกาศรายชื่อผู้ให้การสนับสนุน				
17 การตรวจสอบการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในด้านการบริหาร สถานีดั้งมีรูปแบบก่อตั้งชัดเจน มีการปฏิบัติงานจริง มีการบริหาร มีการหารายได้ มีความชัดเจน				
18 แนวทางการพัฒนาสถานีวิสาหกิจชุมชนด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถานีวิสาหกิจชุมชน เช่น การวางโครงสร้างที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม การฝึกอบรมให้เข้าใจกระบวนการผลิต การบริหารจัดการองค์กรให้เหมาะสมกับงบประมาณและรายได้				

ส่วนที่ 3 ความต้องการสถานีวิสาหกิจชุมชนของตนเอง

ลักษณะของข้อคำถามมีคำตอบให้เลือก 5 คำตอบ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยมาก โดยมีระบบการให้คะแนนดังนี้

ให้ 5 คะแนน สำหรับข้อคำถามที่ตอบ “มากที่สุด”

ให้ 4 คะแนน สำหรับข้อคำถามที่ตอบ “มาก”

ให้ 3 คะแนน สำหรับข้อคำถามที่ตอบ “ปานกลาง”

ให้ 2 คะแนน สำหรับข้อคำถามที่ตอบ “น้อย”

ให้ 1 คะแนน สำหรับข้อคำถามที่ตอบ “น้อยที่สุด”

ให้ 0 คะแนน สำหรับข้อคำถามที่ตอบ “ไม่ต้องการ”

ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านช่วยพิจารณาว่าลักษณะของข้อคำถามถูกต้องตรงตามประเด็นที่ต้องการวัดข้อมูลหรือไม่ โดยกรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง

+1 หากท่านเห็นว่าเหมาะสม

0 หากท่านไม่แน่ใจ

-1 หากท่านเห็นว่าไม่เหมาะสม

ถ้าหากท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมกรุณาเขียนในช่องข้อเสนอแนะ และหากท่านเห็นว่าข้อคำถามที่ควรเพิ่มเติม กรุณาเขียนในช่องลักษณะของข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญต้องการเพิ่มเติมได้เลย

ส่วนที่ 3 ความต้องการสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับคำตอบของท่านมากที่สุด

ท่านมีความต้องการเกี่ยวกับโทรทัศน์ชุมชนในประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้หรือไม่

ลักษณะของข้อความ	ข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+ 1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
1. ความต้องการในด้านการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนด้วยตนเอง				
2. ความต้องการแจ้งข่าวสารกับทางสถานีโทรทัศน์เพื่อการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อชุมชน				
3. ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ทางสถานีจัดขึ้น				
4. ความต้องการร่วมแสดงความคิดเห็นและร่วมแก้ปัญหาผ่านทางสถานี				
5. ความต้องการในการเป็นผู้มีส่วนในการเลือกและนำเสนอประเด็นในการจัดรายการโทรทัศน์				
6. ความต้องการในการเป็นผู้ร่วมกำหนดผังรายการของสถานี				
7. ความต้องการในการร่วมเป็นผู้ดำเนินรายการ เขียนบทรายการหรือผลิตรายการ				
8. ความต้องการเป็นผู้มีส่วนในกำหนดเนื้อหารายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือและมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตรายการในสัดส่วนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของเวลาออกอากาศทั้งหมด				
9. ความต้องการให้สถานีเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกระดับเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบและเนื้อหาอย่างกว้างขวางทัดเทียมและเสมอภาคกัน				
10. ความต้องการมีส่วนร่วมประเมินผลรายการต่างๆ ของสถานีเพื่อนำไปสู่การและปรับปรุงแก้ไขและพัฒนารายการอย่างสม่ำเสมอ				
11. ความต้องการเป็นผู้ร่วมวางแผนกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาสถานีโทรทัศน์ชุมชน				
12. ความต้องการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนประสบความสำเร็จในทุกด้านจนสามารถดำรงอยู่และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน				

ส่วนที่ 4 ปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน

ลักษณะของข้อความมีคำตอบให้เลือก 5 คำตอบ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยมาก โดยมีระบบการให้คะแนนดังนี้

ให้ 5 คะแนน สำหรับข้อความที่ตอบ “มากที่สุด”

ให้ 4 คะแนน สำหรับข้อความที่ตอบ “มาก”

ให้ 3 คะแนน สำหรับข้อความที่ตอบ “ปานกลาง”

ให้ 2 คะแนน สำหรับข้อความที่ตอบ “น้อย”

ให้ 1 คะแนน สำหรับข้อความที่ตอบ “น้อยที่สุด”

ให้ 0 คะแนน สำหรับข้อความที่ตอบ “ไม่ต้องการ”

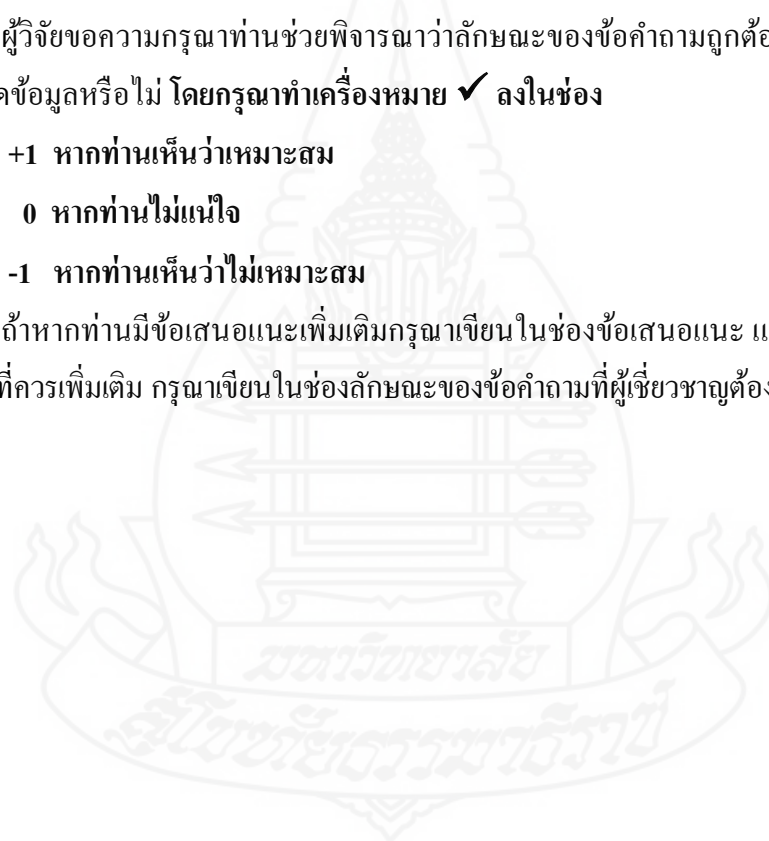
ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านช่วยพิจารณาว่าลักษณะของข้อความถูกต้องตรงตามประเด็นที่ต้องการวัดข้อมูลหรือไม่ โดยกรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง

+1 หากท่านเห็นว่าเหมาะสม

0 หากท่านไม่แน่ใจ

-1 หากท่านเห็นว่าไม่เหมาะสม

ถ้าหากท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมกรุณาเขียนในช่องข้อเสนอแนะ และหากท่านเห็นว่าข้อความที่ควรเพิ่มเติม กรุณาเขียนในช่องลักษณะของข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญต้องการเพิ่มเติมได้เลย

ส่วนที่ 4 ปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับคำตอบของท่านมากที่สุด

ลักษณะของข้อความ	ข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+ 1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
1. ความชัดเจนของนโยบายรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โทรทัศน์ชุมชน				
2. ความรู้ความเข้าใจในหลักการและแนวคิดของโทรทัศน์ ชุมชน				
3. ความพร้อมด้านบุคลากรของสถานีโทรทัศน์ชุมชน				
4. ความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีของ สถานีโทรทัศน์ชุมชน				
5. รูปแบบการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน				
6. ความพร้อมด้านการสนับสนุนงบประมาณในการจัดตั้ง และบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนจากผู้ที่มีส่วนได้ ส่วนเสีย				
7. ความต้องการมีสถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นของตนเอง				
8. ความพร้อมในการให้ความร่วมมือของประชาชนในชุมชน ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การบริหาร ตลอดจน กิจกรรมต่างๆ ของสถานีโทรทัศน์ชุมชน				
9. เนื้อหาสาระของรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่เป็น เอกลักษณ์และตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของชุมชน				
10. รูปแบบและวิธีการนำเสนอรายการของสถานีโทรทัศน์ ชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน				
11. กระบวนการในการผลิตรายการโทรทัศน์ที่มีความเรียบง่าย และใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่สามารถหาได้ในชุมชน				
12. มีการกำหนดแนวทางหรือมาตรการเพื่อเสริมสร้างความ มั่นคงและยั่งยืนของสถานีโทรทัศน์ชุมชน				

ส่วนที่ 5 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง

ลักษณะของข้อคำถามมีคำตอบให้เลือก 5 คำตอบ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยมาก โดยมีระบบการให้คะแนนดังนี้

ให้ 5 คะแนน สำหรับข้อคำถามที่ตอบ “มากที่สุด”

ให้ 4 คะแนน สำหรับข้อคำถามที่ตอบ “มาก”

ให้ 3 คะแนน สำหรับข้อคำถามที่ตอบ “ปานกลาง”

ให้ 2 คะแนน สำหรับข้อคำถามที่ตอบ “น้อย”

ให้ 1 คะแนน สำหรับข้อคำถามที่ตอบ “น้อยที่สุด”

ให้ 0 คะแนน สำหรับข้อคำถามที่ตอบ “ไม่ต้องการ”

ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านช่วยพิจารณาว่าลักษณะของข้อคำถามถูกต้องตรงตามประเด็นที่ต้องการวัดข้อมูลหรือไม่ โดยกรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง

+1 หากท่านเห็นว่าเหมาะสม

0 หากท่านไม่แน่ใจ

-1 หากท่านเห็นว่าไม่เหมาะสม

ถ้าหากท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมกรุณาเขียนในช่องข้อเสนอแนะ และหากท่านเห็นว่า มีข้อคำถามที่ควรเพิ่มเติม กรุณาเขียนในช่องลักษณะของข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญต้องการเพิ่มเติมได้เลย

ส่วนที่ 5 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับคำตอบของท่านมากที่สุด

ลักษณะของข้อคำถาม	ข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+ 1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
1. การมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดนโยบายของสถานีโทรทัศน์ชุมชน				
2. การมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน				
3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะทำงานของสถานีโทรทัศน์ชุมชน				
4. การมีส่วนร่วมในการเลือกเนื้อหาและนำเสนอประเด็นในรายการของสถานีโทรทัศน์ที่ตอบสนองชุมชน				
5. การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการผลิตรายการโทรทัศน์ชุมชน				

ลักษณะของข้อความ	ข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+ 1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
6. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับผังรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชน				
7. การมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ดำเนินรายการและเขียนบทรายการโทรทัศน์				
8. การมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับการจัดหางบประมาณสนับสนุนสถานีโทรทัศน์ชุมชน				
9. การมีส่วนร่วมบริจาคเงินเพื่อการสนับสนุนการผลิต รายการหรือการดำเนินของสถานีโทรทัศน์ชุมชน				
10. การมีส่วนร่วมในการรับชมรายการต่างๆ ของสถานีโทรทัศน์ชุมชน				
11. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ของชุมชนผ่านทางรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชน				
12. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลรายการและปรับปรุงแก้ไขอย่างสม่ำเสมออย่างต่อเนื่องเพื่อให้โทรทัศน์ชุมชนมีความยั่งยืน				
13. การมีส่วนร่วมในกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาสถานีโทรทัศน์ชุมชน				
14. การมีส่วนร่วมในการกำหนดกลไกเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถานีโทรทัศน์ชุมชน เช่น การฝึกอบรม การบริหารจัดการองค์กร งบประมาณ				
15. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานีโทรทัศน์ชุมชนให้ดำรงอยู่และยั่งยืน				

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่ผู้เชี่ยวชาญต้องการเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับโครงการวิจัย

เรื่อง แนวคิด นโยบาย และแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

คำชี้แจง :

โครงการวิจัยเรื่อง “แนวคิด นโยบาย และแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย” มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ของการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชนในปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนในปัจจุบัน
3. เพื่อศึกษาแนวนโยบายและมาตรการการกระจายเสียงและแพร่ภาพของโทรทัศน์ชุมชน
4. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย
5. เพื่อศึกษาความต้องการและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อโทรทัศน์ชุมชน
6. เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน

ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านช่วยพิจารณาว่าแบบสอบถามการวิจัยอนาคต (EDFR รอบที่ 2) สำหรับผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นนั้น ถูกต้อง เหมาะสม และสามารถตอบคำถามตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ โปรดให้ข้อมูลในแบบสอบถามฉบับนี้ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด และถ้าหากท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม กรุณาเขียนในช่องข้อเสนอแนะ และหากท่านเห็นว่ามียุทธศาสตร์ที่ควรเพิ่มเติม ขอให้ท่านช่วยกรุณาแสดงความคิดเห็นโดยอิสระในช่องที่ท่านต้องการเพิ่มเติม

เอกสารฉบับที่ผู้วิจัยส่งมาให้ท่านคือฉบับที่ 1 โดยฉบับที่ 2 และฉบับที่ 3 ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญท่านอื่นเป็นผู้พิจารณา

ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

พรณรงค์ พงษ์กลาง

ผู้วิจัย

แบบสอบถามการวิจัยอนาคต (EDFR รอบที่ 2) ผู้ให้ข้อมูลหลัก

โครงการวิจัยเรื่อง

แนวคิด นโยบาย และแนวโน้มนำการบริหารจัดการสถานีสันทนาการชุมชนในประเทศไทย

ลักษณะของข้อคำถามเป็นคำถามปลายเปิด ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านช่วยพิจารณาว่า ลักษณะของข้อคำถามถูกต้องตรงตามประเด็นที่ต้องการวัดข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด นโยบาย และแนวโน้มนำการบริหารจัดการสถานีสันทนาการชุมชนในประเทศไทย หรือไม่ โดยกรุณาทำเครื่องหมาย

✓ ลงในช่อง

+1 หากท่านเห็นว่าเหมาะสม

0 หากท่านไม่แน่ใจ

-1 หากท่านเห็นว่าไม่เหมาะสม

ขอความกรุณาผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ ในกรณีผู้เชี่ยวชาญต้องการเพิ่มเติม/แก้ไข/เปลี่ยนแปลง สามารถเพิ่มเติม/แก้ไข/เปลี่ยนแปลง ลงในแบบสอบถามได้ตามต้องการ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในแต่ละคำถาม

ลักษณะของข้อคำถาม	ข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+ 1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
1 อายุของผู้ให้ข้อมูล				
2 ระดับการศึกษา				

ข้อเสนอแนะที่ผู้เชี่ยวชาญต้องการเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 2 แนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

คำชี้แจง กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในแต่ละคำถาม

ลักษณะของข้อความ	ข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+ 1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
1. ด้านแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชน				
1) การจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนขึ้นเป็นของชุมชน ดำเนินการโดยชุมชน และจัดรายการโดยชุมชน เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการและความสนใจของชุมชน				
2) โทรทัศน์ชุมชนมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาในเชิงสังคมของชุมชน ความเข้มแข็ง และสร้างพลังของชุมชนให้มีสิทธิ์มีเสียงในสังคมมากขึ้น				
3) โทรทัศน์ชุมชนเป็นสื่อมวลชนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อบอกเล่าเรื่องราว ความต้องการ และนำเสนอถึงอัตลักษณ์ของชุมชน มีการดำเนินการเกี่ยวกับชุมชน เพื่อชุมชน โดยคนภายในชุมชน				
4) โทรทัศน์ชุมชนดำรงอยู่ได้จากการมีส่วนร่วมของ 3 เสาหลัก คือ เครือข่ายภายในชุมชน เครือข่ายภายนอก และภาคผู้กำกับดูแลนโยบายการสื่อสารระดับชาติ				
5) โทรทัศน์ชุมชนมีความเป็นอิสระ เป็นสื่อประชาสังคม ที่ดำเนินการเพื่อสังคม ตอบสนองความต้องการข้อมูลข่าวสารของชุมชนอย่างแท้จริง และไม่หวังผลกำไร				
6) หัวใจหลักของโทรทัศน์ชุมชนคือแนวคิดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสาธารณะและอาสาสมัครเพื่อสร้างความเข้มแข็งด้าน วัฒนธรรม ประเพณี และภาษาถิ่น รวมทั้งเป็นกระบอกเสียงของชนกลุ่มน้อยหรือผู้ด้อยโอกาส				

ลักษณะของข้อคำถาม	ข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+ 1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
7) สถานีโทรทัศน์ชุมชนมีแนวคิดในการบริหารจัดการกิจกรรมและร่วมรับผลประโยชน์จากสังคมชุมชน โดยคนในชุมชนมีความสามารถในการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง				
8) แนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนเน้นการพัฒนาและยึดท้องถิ่นเป็นเป้าหมายในการดำเนินการ โดยการแสดงคุณลักษณะความเป็นอัตลักษณ์ชุมชนผ่านรูปแบบ เนื้อหารายการ				
9) โทรทัศน์ชุมชน ไม่เป็นส่วนหนึ่งของภาคการเมืองและภาคเอกชน ปราศจากการครอบงำทุกรูปแบบ				
10) แนวคิดการมีส่วนร่วมในการสื่อสาร เป็นแนวคิดหลักในกระบวนการสื่อสารของโทรทัศน์ชุมชน ที่ฉายภาพของการต่อสู้เพื่อให้ได้สิทธิการสื่อสาร การเข้าถึง และการมีส่วนร่วมในโทรทัศน์ท้องถิ่นของคนท้องถิ่น				
2. ด้านนโยบายของโทรทัศน์ชุมชน				
1) หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์คลื่นความถี่และส่งเสริมการใช้คลื่นความถี่ในกิจการบริการชุมชน ด้านกิจการโทรทัศน์เอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินงานโทรทัศน์ชุมชนให้มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม				
2) การให้ชุมชนมีสถานีโทรทัศน์เป็นของตนเอง เพื่อเป็นช่องทางในการนำเสนอสาระและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ภูมิปัญญาที่แตกต่างกัน และมีความเป็นอัตลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น เช่น ด้านการเกษตร ด้านวัฒนธรรมประเพณีภายในชุมชน ด้านการป้องกันภัยและบรรเทาสาธารณภัย				
3) โทรทัศน์ชุมชนต้องคำนึงถึงหน้าที่ ความจำเป็น และประโยชน์สูงสุดของประชาชน รวมทั้งการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม และกระจายการใช้ประโยชน์โดยทั่วถึง (Beauty Contest)				

ลักษณะของข้อคำถาม	ข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+ 1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
4) ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการวิทยุโทรทัศน์ด้านบริการชุมชนต้องเป็นสมาคม มูลนิธิ หรือกลุ่มคนในท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน หรือนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยซึ่งไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ ที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ของการสร้างความเข้มแข็งในชุมชนครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง				
5) รายการโทรทัศน์ชุมชนต้องนำเสนอข้อมูลข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะในสัดส่วนร้อยละ 70 โดยนำเสนอรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชุมชนเป้าหมายที่รับบริการและผลิตโดยคนในชุมชนเป้าหมาย ที่รับบริการไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของเวลาออกอากาศทั้งหมด				
6) การหารายได้จากการบริจาค การอุดหนุนของสถานี หรือรายได้ทางอื่น ที่ไม่ใช่การโฆษณาให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนสามารถทำได้โดยการบริจาค อุดหนุน ต้องสะท้อนถึงเงื่อนไขของการได้รับการทดลองประกอบกิจการบริการชุมชน				
7) การดำเนินงานของโทรทัศน์ชุมชนต้องไม่มีการแทรกแซงจากกลุ่มอิทธิพลต่อการบริหารสถานี หรือไม่ส่งผลกระทบต่อทิศทางการดำเนินงาน การผลิตรายการและเนื้อหา รายการที่ออกอากาศ				
8) นโยบายในส่วนเงื่อนไขของการประกอบกิจการหลังจากได้รับใบอนุญาตกำหนดให้ใบอนุญาต ประกอบกิจการโทรทัศน์มีอายุไม่เกิน 15 ปี				
9) โทรทัศน์ชุมชนสามารถใช้โครงข่ายและโครงสร้างพื้นฐานร่วมกันกับโครงข่ายโทรคมนาคมของรัฐในการเผยแพร่ ออกอากาศได้				
10) รัฐสนับสนุนให้โทรทัศน์ชุมชนสามารถใช้โครงข่ายโทรคมนาคมที่ไม่ใช้คลื่นความถี่ในการเผยแพร่ ออกอากาศได้				

ลักษณะของข้อคำถาม	ข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+ 1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
11) การกำกับดูแลด้านเนื้อหาที่ผิดกฎหมายของโทรทัศน์ชุมชน โดย กสทช. สามารถตรวจสอบและระงับการออกอากาศได้				
12) การกำกับดูแลทางด้านเนื้อหา ที่เผยแพร่ความหลากหลายของระดับการปฏิบัติการของสื่อต้องสอดคล้องกับแนวทางการจัดทำเนื้อหาในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น				
13) การออกแนวทางในการปฏิบัติให้กับผู้ประกอบการโทรทัศน์ชุมชนดูแลกันเองในด้านต่าง ๆ ยกเว้นด้านเนื้อหาที่จะต้องผ่านทาง กสทช. หรือในกรณีที่มีปัญหาร้องเรียนของประชาชนหรือข้อพิพาทกันเอง				
14) การกำกับดูแลร่วม (Co-Regulation) โดยอาศัยหลักการที่ผ่านการเห็นชอบจากรัฐให้นำไปกำกับดูแลกันเอง และมีส่วนที่กำกับโดยรัฐเอง เช่น การออกใบอนุญาต การควบคุมดูแลเนื้อหาโดย กสทช.				
15) การจัดการเรื่องร้องเรียนของผู้ชม สามารถร้องเรียนตรงไปยังสถานีโทรทัศน์ชุมชนได้ หากไม่พอใจต่อการเยียวยา หรือไม่ได้รับการตอบรับ จึงส่งเรื่องไปที่ กสทช. เพื่อให้ดำเนินการสอบสวน หรือมีมาตรการแก้ไขต่อไป				
3. ด้านมาตรการสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชน				
1) การจัดตั้งกองทุนสนับสนุน ในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น สำหรับสนับสนุนการดำเนินงานทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้เกิดการแข่งขันคุณภาพรายการ				
2) การจัดตั้งสมาคมเครือข่ายโทรทัศน์ชุมชน ที่ช่วยในเรื่องการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ความมั่นคง และความยั่งยืนของโทรทัศน์ชุมชน				
3) โทรทัศน์ชุมชนมีการใช้โครงข่ายและโครงสร้างพื้นฐานร่วมกัน ระหว่างโทรทัศน์ชุมชนด้วยกันในการเผยแพร่ ออกอากาศ				

ลักษณะของข้อความ	ข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+ 1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
4) มาตรการลดหย่อนภาษีในส่วนของการจัดซื้อเครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิตรายการโทรทัศน์				
5) การจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรม โดยร่วมกับสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส มหาวิทยาลัยในพื้นที่ และผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการโทรทัศน์อยู่แล้ว ในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ				
6) การจัดตั้งห้องสมุดเนื้อหาที่สามารถแบ่งปันข้อมูลข่าวสารที่ใช้ร่วมกันได้อย่างทั่วถึงในกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์				
7) การสนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิตรายการของสถานี จากองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน				
8) การได้รับทุนอุดหนุนจากกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการ โทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ สำหรับสถานีโทรทัศน์ชุมชนอย่างต่อเนื่อง				
9) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษาในพื้นที่ มีการสนับสนุนบุคลากรของสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่มีความเชี่ยวชาญ ในการควบคุมดูแลระดับปฏิบัติการ				
10) การฝึกอบรมในเรื่องการผลิตรายการโทรทัศน์ ให้กับอาสาสมัครเพื่อให้เกิดทักษะความเชี่ยวชาญ และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ				
11) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในการสนับสนุนการแพร่ภาพ โดยการใช้ระบบอินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการนำเสนอควบคู่กับการใช้คลื่นความถี่วิทยุโทรทัศน์				
12) การวิจัยและพัฒนาการบริหารงานและรายการโทรทัศน์ชุมชน ให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน				

ลักษณะของข้อคำถาม	ข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+ 1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
13) การลดขนาดของกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์ ด้วยการประยุกต์ใช้เทคนิค Mobile Production ในการดำเนินการผลิตของสถานีโทรทัศน์ชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ				
14) การหารายได้ของสถานีโทรทัศน์ชุมชนด้วยวิธีประกาศรายชื่อผู้ให้การสนับสนุนการผลิตรายการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชน ในกรอบเวลาที่กำหนดของสถานี				
15) การกำหนด เวลา ปริมาณ ขอบข่าย และวิธีการนำเสนอเนื้อหาของการโฆษณาสาธารณะต้องเป็นไปอย่างสมเหตุสมผล				
16) การหารายได้โดยการโฆษณาหรือ เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับงานหรือกิจการหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ สมาคม มูลนิธิ หรือนิติบุคคลอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจ หรือการเสนอภาพลักษณ์ ขององค์กร บริษัท และกิจการโดยมิได้มีการโฆษณาสรรพคุณ คุณประโยชน์หรือคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด				
4. ด้านแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน				
4.1 รูปแบบการบริหารสถานี				
1) การจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนให้อยู่ในรูปแบบของสมาคม ซึ่งมีความชัดเจนในด้านการบริหาร การจัดการ และการหารายได้				
2) การบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการทั้งด้านนโยบาย การเงิน การดำเนินการ การคัดเลือกเนื้อหา การจัดสรรเวลาและรายการของท้องถิ่น โดยไม่ขึ้นกับสถานีโทรทัศน์แม่ข่าย				

ลักษณะของข้อความ	ข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+ 1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
3) การบริหารงานของโทรทัศน์ชุมชนเน้นการทำงานเพื่อคนในชุมชน และตอบสนองความคาดหวังและความต้องการของคนในสังคมที่ต้องการสื่อที่สร้างจิตสำนึกสาธารณะให้กับพลเมือง				
4.2 แนวทางในการจัดทำผังรายการและรูปแบบรายการ				
1) สัดส่วนของรายการให้มีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ โดยมีการเผยแพร่เนื้อหาหลากหลาย และสะท้อนความเป็นท้องถิ่นอย่างแท้จริง				
2) ความหลากหลายของประเภทรายการ เช่น รายการข่าว รายการบันเทิง รายการเด็ก รายการสารคดี เป็นต้น				
3) ความหลากหลายของประเด็นข้อมูลข่าวสารหรือมุมมอง และความคิดเห็นในเนื้อหารายการ				
4) ที่มาของรายการมาจากการผลิตเอง หรือผลิตจากหน่วยงานอื่น โดยมีการจัดผังรายการออกอากาศร่วมกันกับสถานีชุมชนอื่นหรือสถาบันในชุมชนท้องถิ่น				
5) การออกอากาศสามารถทำได้ทั้งผ่านคลื่นความถี่ และไม่ผ่านคลื่นความถี่ เช่น การออกอากาศในระบบออนไลน์				
6) รูปแบบรายการแบ่งแยกตามกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ชมผู้ฟังที่แตกต่างกัน ทางเชื้อชาติ ศาสนา เผ่าพันธุ์ สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และอุดมการณ์ทางการเมือง				
4.3 แนวทางการจัดหาแหล่งเงินทุนหรือเงินสนับสนุนการดำเนินการ				
1) ระยะแรกของการจัดตั้ง(1-3 ปี) ควรได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประชาชน หน่วยงานท้องถิ่นทั้งภาครัฐ และเอกชน และองค์กรไม่แสวงหากำไร โดยเน้นการสนับสนุนจากภาครัฐมากที่สุด				
2) ระยะดำเนินการออกอากาศ (4 – 6 ปี) ได้รับการสนับสนุนทุนดำเนินการจากภาครัฐและประชาชน องค์กรเอกชน และองค์กรไม่แสวงหากำไรในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน				

ลักษณะของข้อความ	ข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+ 1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
3) ระยะยาว(ตั้งแต่ปีที่ 7 เป็นต้นไป) เน้นการพึ่งพาตนเองของชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่นเป็นหลักเพื่อให้เกิดความยั่งยืน				
4.4 ระบบกลไกในการตรวจสอบทั้งภายในและภายนอก				
1) การกำกับตรวจสอบ โดยการจัดตั้งสภาผู้ชมเพื่อตรวจสอบการทำงาน และรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้ชม มีกระบวนการและขั้นตอนในการรับข้อร้องเรียนตามกำหนดเวลา				
2) สภาผู้ชมมีความเป็นอิสระจากกรรมการบริหารสถานี				
3) สภาผู้ชมถูกคัดเลือกจากตัวแทนทั้งภาคประชาชน ภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรไม่แสวงกำไร ด้านต่าง ๆ ในสัดส่วนที่เหมาะสม				
4) มีการบัญญัติกฎระเบียบ แนวทางปฏิบัติที่น่าเชื่อถือเพื่อตรวจสอบการดำเนินงานของสถานี โทรทัศน์ชุมชนอย่างเป็นธรรม				
4.5 คุณลักษณะของเนื้อหารายการของโทรทัศน์ชุมชน				
1) การผลิตเนื้อหารายการมีการตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน				
2) เนื้อหารายการที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน หรือเหตุการณ์ที่เป็นข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะหรือที่เกิดขึ้นโดยเน้นเหตุการณ์ในชุมชน				
3) เนื้อหารายการที่สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ประชาชนในชุมชน โดยส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นระหว่างกัน ส่งเสริมการพัฒนาในระดับชุมชน ในประเด็นสุขภาพ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ ประชาธิปไตย ประเพณีและวัฒนธรรม				

ลักษณะของข้อความ	ข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+ 1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
4) เนื้อหารายการต้องสร้างความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะหรือชุมชนนั้น และเสริมสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น				
5) การนำเสนอเนื้อหาสามารถมีภาษาท้องถิ่นที่ไม่ใช่ภาษาราชการเป็นของตนเอง โดยสามารถนำเสนอรายการต่าง ๆ ของสถานีเป็นภาษาท้องถิ่นได้				
4.6 การมีส่วนร่วมกับสถานีโทรทัศน์ชุมชน				
1) การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมทั้ง 3 ระดับ คือ การมีส่วนร่วมในฐานะผู้รับหรือผู้ใช้ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมในฐานะผู้วางแผนและกำหนดนโยบาย และการมีส่วนร่วมในฐานะผู้ผลิตหรือร่วมผลิต				
2) การเปิดให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ในชุมชน และเชื่อมโยงความร่วมมือต่าง ๆ ในชุมชนผ่านเนื้อหาที่ออกอากาศ โดยการจัดอาสาสมัครในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดรายการหรือร่วมรายการ				
3) การมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ เช่น การให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดตั้ง กำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถานี การบริจาคเงินให้สถานีและการอุดหนุนทางการเงินแก่สถานีที่ไม่ใช่ ในรูปแบบของการโฆษณาหรือการสนับสนุนรายการ				
4) การมีส่วนร่วมในการจัดรายการ เช่น การจัดให้อาสาสมัครในชุมชนเข้าร่วมจัดรายการ หรือร่วมรายการ การเปิดให้สถานีเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ในชุมชน และตัวเชื่อมโยงความร่วมมือต่าง ๆ ในชุมชนผ่านเนื้อหาที่ออกอากาศ				

ลักษณะของข้อความ	ข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+ 1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
5) การมีส่วนร่วมในลักษณะอื่น เช่น การจัดเวทีประจำปีเพื่อรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้ชมในชุมชนเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนาการบริหารจัดการ และการจัดทำรายการของสถานี การส่งเสริมการ รวมกลุ่มของผู้ชมของสถานีเพื่อเฝ้าระวังเนื้อหาที่ออกอากาศ				
6) การมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถานี เช่น การวางโครงสร้างการดำเนินงานที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม การฝึกอบรมประชาชนในชุมชนให้มีความเข้าใจในกระบวนการบริหารจัดการองค์กร และกระบวนการผลิต				
7) การให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การร่วมกำหนดและผลิตรายการแบบอาสาสมัครมากกว่าให้มีอาชีพหรือเจ้าหน้าที่สถานีฯ เป็นผู้ผลิตรายการ				
8) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลรายการและปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่องเพื่อให้โทรทัศน์ชุมชนมีความยั่งยืน				
9) การมีส่วนร่วมในการรับชมรายการต่าง ๆ ของสถานีโทรทัศน์ชุมชน และการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ของชุมชนผ่านทางรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชน				
10) การมีส่วนร่วมในการกำหนดกลไกเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถานีโทรทัศน์ชุมชน เช่น การฝึกอบรม การบริหารจัดการองค์กรและงบประมาณ				

ลักษณะของข้อความ	ข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+ 1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
5. ด้านปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน				
5.1 ปัจจัยภายในชุมชน				
1) ความต้องการจำเป็นของชุมชนในการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นของชุมชน ดำเนินการโดยชุมชนและจัดรายการโดยชุมชน เพื่อให้ตอบสนองความต้องการและความสนใจต่อชุมชนของตนเอง				
2) ความพร้อมของการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ เช่น การให้สมาชิกในชุมชนเข้าร่วมจัดตั้ง กำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถานี การบริจาคเงินให้สถานี และการอุดหนุนทางการเงินแก่สถานีที่ไม่ใช่ในรูปแบบของการโฆษณาหรือการสนับสนุนรายการ				
3) รูปแบบการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง				
4) ความพร้อมในการให้ความร่วมมือของประชาชนในชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การบริหาร จัดการ ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ของสถานีโทรทัศน์ชุมชน				
5) ความสามารถในการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นการดำเนินงานเพื่อให้กิจการโทรทัศน์ชุมชนได้บรรลุเป้าหมายในการรับใช้ชุมชนและประชาชนอย่างแท้จริง				
6) ความพร้อมด้านบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ ในการควบคุมดูแลในระดับการปฏิบัติการ รวมถึงความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีในกระบวนการผลิตรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชน				
7) ความพร้อมด้านบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ ในการควบคุมดูแลในระดับการปฏิบัติการ รวมถึงความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีในกระบวนการผลิตรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชน				

ลักษณะของข้อความ	ข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			
	+ 1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
8) ความพร้อมด้านการสนับสนุนงบประมาณในการจัดตั้งและบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน				
9) กระบวนการในการผลิตรายการโทรทัศน์มีความเรียบง่ายและใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่สามารถหาได้ในชุมชน				
10) การสร้างสรรค์เนื้อหาสาระของรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์ เฉพาะเจาะจง และตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของชุมชน				
11) การกำหนดรูปแบบและวิธีการนำเสนอรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน				
12) แนวคิดในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของโทรทัศน์ชุมชนต้องมีลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละชุมชนและแตกต่างไปจากการบริหารงานของสถานีโทรทัศน์ภาคธุรกิจและภาคสาธารณะ				
13) ความเข้มแข็งของเครือข่ายโทรทัศน์ชุมชน ที่ทำงานเสริมกันและกัน มีความสามารถในการพัฒนาและส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานีโทรทัศน์ชุมชนให้ดำรงอยู่และยั่งยืน				
5.2 ปัจจัยภายนอกชุมชน				
1) มาตรการที่ส่งเสริมสนับสนุนของรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อสถานีโทรทัศน์ชุมชน ในการใช้คลื่นความถี่ในกิจการบริการชุมชน มีความชัดเจน				
2) นโยบายการสนับสนุนด้านมาตรฐาน โครงสร้างพื้นฐาน โทรคมนาคม โดยการกำหนดย่านความถี่ในการแพร่ภาพออกอากาศโทรทัศน์ชุมชนให้ครอบคลุมและทั่วถึง				
3) การสนับสนุนด้านการลงทุนพื้นฐาน อัตราค่าธรรมเนียมค่าใช้จ่ายด้านโครงสร้างพื้นฐานอุปกรณ์ และเทคโนโลยี				

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก
โครงการวิจัยเรื่อง แนวคิด นโยบาย และแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนใน
ประเทศไทย

คำชี้แจง :

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการทำคุณฉันทิพนธ์ ระดับปริญญาเอก สาขาวิชา นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จึงใคร่ขอความกรุณาท่านโปรดให้ข้อมูลตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ซึ่งข้อมูลนี้ถือเป็นความลับ เพื่อผู้วิจัยจะนำไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษาวิจัยเท่านั้น และพร้อมนี้ขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนในปัจจุบัน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1. ชื่อผู้ให้ข้อมูล
2. อายุของผู้ให้ข้อมูล
3. ระดับการศึกษา
4. ตำแหน่งงานปัจจุบัน
5. ประสบการณ์ในการทำงานด้านโทรทัศน์/ โทรทัศน์ชุมชน

ส่วนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

1. ประเทศไทยควรมีการส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนในการเป็นเจ้าของ สถานีโทรทัศน์ชุมชนอย่างไร
2. แนวคิดโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยควรเป็นอย่างไร
3. ประเทศไทย/ชุมชนมีความพร้อมในการที่จะดำเนินการเกี่ยวกับโทรทัศน์ชุมชนหรือไม่อย่างไร
4. การดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยควรเป็นอย่างไร
5. ชุมชนจะได้รับประโยชน์จากการมีโทรทัศน์ชุมชนอย่างไร

6. ลักษณะและความเหมาะสมของโทรทัศน์ชุมชนที่พึงประสงค์กับบริบทชุมชนเป็นอย่างไร
7. แนวทางการพัฒนาโทรทัศน์ชุมชนให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืนเป็นอย่างไร
8. ปัจจัยใดที่มีผลต่อการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ชุมชน

ส่วนที่ 3 นโยบายเกี่ยวกับโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

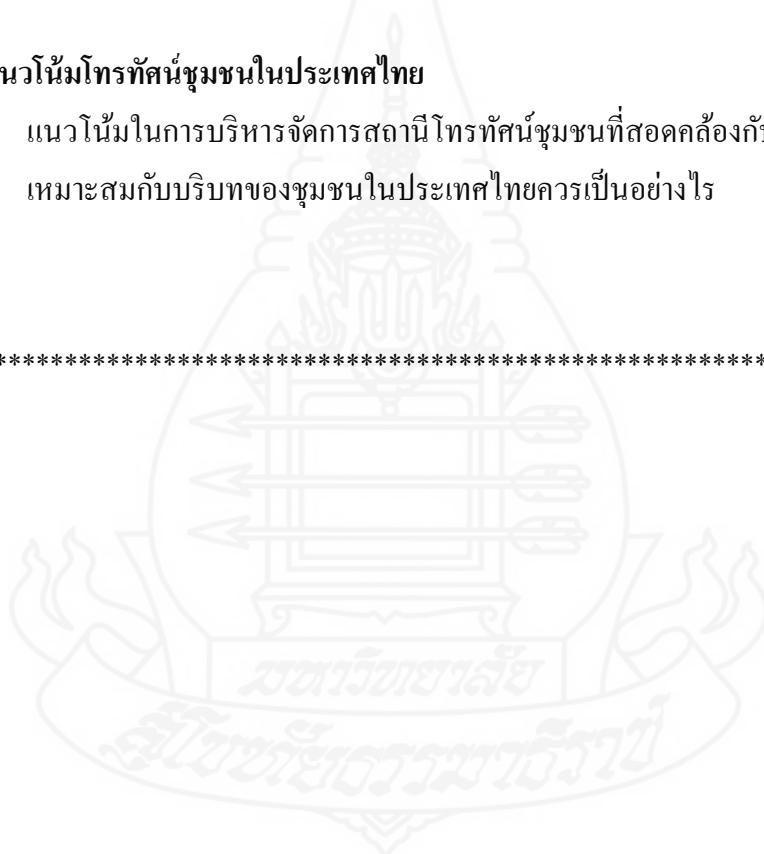
1. กระบวนการกำหนดนโยบายสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ควรเป็นอย่างไร และมีขั้นตอนอย่างไร
2. คณะกรรมการหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ควรประกอบไปด้วยภาคส่วนใดบ้าง
3. พระราชบัญญัติการประกอบกิจการสถานีโทรทัศน์ชุมชนควรประกอบด้วยหมวดหมู่ว่าด้วยด้านใดบ้าง
 - หมวด 1 การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ด้านใบอนุญาตประกอบกิจการบริการชุมชน ด้านการบริหารสถานี และด้านการป้องกันการผูกขาด
 - หมวด 2 รายการของกิจการโทรทัศน์ชุมชน
 - หมวด 3 การส่งเสริมและควบคุมจริยธรรมแห่งวิชาชีพ และการคุ้มครองผู้เสียหายจากการประกอบกิจการกิจการโทรทัศน์ชุมชน
 - หมวด 4 การสร้างโครงข่ายพื้นฐาน การใช้ และเชื่อมต่อโครงข่าย ในการประกอบกิจการโทรทัศน์ชุมชน
 - หมวด 5 การส่งเสริมและการพัฒนากิจการโทรทัศน์ชุมชน
 - หมวด 6 การกำกับดูแลกิจการโทรทัศน์ชุมชน
4. ในแต่ละหมวดหมู่ของพระราชบัญญัติควรมีสาระสำคัญอย่างไรบ้าง
5. ควรมีนโยบายในการสนับสนุนและส่งเสริมกิจการโทรทัศน์ชุมชนอย่างไร เพื่อให้สามารถดำเนินกิจการได้

ส่วนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

1. โครงสร้างการบริหารองค์กรและบุคลากรของสถานีโทรทัศน์ชุมชนควรมีลักษณะอย่างไร
2. การบริหารเนื้อหารายการ ควรมีรายการประเภทใดบ้าง และมีสัดส่วนรายการอย่างไร
3. การผลิตรายการ จัดหารายการ และจัดรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นอย่างไร
4. การบริหารการจัดการผังรายการที่เหมาะสมมีรูปแบบอย่างไร
5. การบริหารรายได้ ควรมีวิธีการจัดหารายได้เพื่อนำมาใช้ในการจัดงบประมาณอย่างไร

ส่วนที่ 5 แนวโน้มโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

1. แนวโน้มในการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่สอดคล้องกับนโยบายและเหมาะสมกับบริบทของชุมชนในประเทศไทยควรเป็นอย่างไร

ภาคผนวก ค

แบบสอบถาม

แบบสอบถามโครงการวิจัย

เรื่อง แนวคิด นโยบาย และแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

คำชี้แจง :

โครงการวิจัยเรื่อง “แนวคิด นโยบาย และแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย” มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ของการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชนในปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชนในปัจจุบัน
3. เพื่อศึกษาแนวโน้มนโยบายและมาตรการการกระจายเสียงและแพร่ภาพของโทรทัศน์
4. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย
5. เพื่อศึกษาความต้องการและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อโทรทัศน์ชุมชน
6. เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน

แบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและนโยบายโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยชุมชน

ส่วนที่ 3 ความต้องการและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง

ส่วนที่ 4 ปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

อนึ่ง เพื่อเป็นการเคารพสิทธิในความเป็นส่วนบุคคลของท่าน หากท่านเห็นว่าคำถามในข้อใดที่อาจส่งผลกระทบต่อตัวท่าน ท่านสามารถหยุดการทำแบบสอบถามได้ตลอดเวลา และข้อมูลทั้งหมดที่ได้ ผู้วิจัยจะนำเสนอในผลการวิจัยในภาพรวมตามลักษณะทางวิชาการ โดยไม่ระบุ หรือเจาะจงว่าเป็นข้อมูลของท่านใดท่านหนึ่ง

ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

พรณรงค์ พงษ์กลาง

ผู้วิจัย

แบบสอบถาม

โครงการวิจัยเรื่อง แนวคิด นโยบาย และแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนใน
ประเทศไทย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องข้อมูลต่างๆ ดังข้างล่างให้ตรงกับความเป็นจริง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของท่าน

1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุ

ไม่เกิน 20 ปี 21 - 30 ปี 31 - 40 ปี
 41 - 50 ปี 51 - 60 ปี มากกว่า 60 ปี

3. อาชีพ

เกษตรกร รับจ้างทั่วไป รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ
 พนักงานเอกชน ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย นักเรียน/นักศึกษา
 แม่บ้าน/พ่อบ้าน เกษียณอายุ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. ระดับการศึกษา

ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น
 มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ปวส./อนุปริญญา
 ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (หากเป็นนักเรียน/นักศึกษาให้หมายถึงรายรับที่ได้จากผู้ปกครอง)

ต่ำกว่า 5,000 บาท 5,000 - 10,000 บาท 10,001 - 15,000 บาท
 15,001 - 20,000 บาท 20,001 - 25,000 บาท สูงกว่า 25,000 บาท

6. สถานะของท่านในชุมชน

- สมาชิกในชุมชน
- ผู้นำชุมชน เช่น นายกเทศบาล นายก อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู
- ผู้นำกลุ่ม เช่น ประธานกลุ่ม หัวหน้ากลุ่ม
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

7. จังหวัดที่อยู่อาศัยของท่าน

- พะเยา อุบลราชธานี กระบี่

8. ท่านคิดว่าชุมชนของท่านควรมีสถานีโทรทัศน์เป็นของชุมชนหรือไม่

- ควร เพราะ.....
- ไม่ควร เพราะ.....
- ไม่แน่ใจ

9. ท่านคิดว่าจะใช้ประโยชน์จากโทรทัศน์ชุมชนในด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ความบันเทิง การศึกษา
- ข่าวสารในท้องถิ่น สืบสานประเพณีท้องถิ่น
- ช่องทางในการแสดงความคิดเห็น อื่น ๆ (โปรดระบุ)

10. ท่านเคยรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ชุมชนหรือไม่

- รับรู้
- ไม่รับรู้ (สิ้นสุดการตอบแบบสอบถามส่วนที่ 1)

11. ท่านเคยรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ “โทรทัศน์ชุมชน” จากแหล่งใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- สื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์
- สื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ เฟสบุ๊ก
- สื่อบุคคล ผู้นำชุมชน เพื่อนบ้าน คนในครอบครัว
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการ โทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม
- อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและแนวนโยบายโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องข้อมูลต่างๆ ดังข้างล่างให้ตรงกับความเป็นจริง

ประเด็น	การรับรู้	
	ใช่	ไม่ใช่
นโยบายและแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชน		
1 รัฐบาลได้กำหนดนโยบายให้ภาคประชาชนได้ใช้คลื่นความถี่ในการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ระบบดิจิทัลเพื่อประโยชน์ของชุมชน โดยเรียกว่าโทรทัศน์ชุมชน		
2 โทรทัศน์ชุมชนในระบบดิจิทัล ที่สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) จัดสรรให้ดำเนินการ โดยชุมชนมีทั้งหมด 12 ช่อง		
3 โทรทัศน์ชุมชนจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นของชุมชน ดำเนินการ โดยชุมชน และจัดรายการโดยชุมชนเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน		
4 โทรทัศน์ชุมชนมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดการพัฒนาในเชิงสังคมของชุมชนให้มีความเข้มแข็ง และสร้างพลังของชุมชนให้มีสิทธิมีเสียงในสังคมมากขึ้น		
5 โทรทัศน์ชุมชนเป็นสื่อมวลชนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อบอกเล่าเรื่องราว ความต้องการและอัตลักษณ์ของชุมชน		
6 โทรทัศน์ชุมชนให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การร่วมกำหนดและผลิตรายการแบบอาสาสมัคร มากกว่าให้มืออาชีพหรือเจ้าหน้าที่สถานีฯ เป็นผู้ผลิตรายการ		
7 โทรทัศน์ชุมชนเป็นสื่อในการพัฒนาและยึดท้องถิ่นเป็นเป้าหมายในการดำเนินการ โดยการแสดงคุณลักษณะความเป็นอัตลักษณ์ชุมชนผ่านรูปแบบ เนื้อหารายการ		
การดำเนินการของโทรทัศน์ชุมชน		
1 โทรทัศน์ชุมชนต้นแบบในประเทศไทย ณ ปัจจุบันมีการดำเนินโครงการ 3 แห่ง คือ 1) ทีวีชุมชนอุบลราชธานี โดยมูลนิธิสื่อสร้างสุข จ.อุบลราชธานี 2) “พะเยาทีวี” โดยสมาคมสื่อชุมชนจังหวัดพะเยา 3) ทีวีชุมชนอันดามัน มั่นคง โดย มูลนิธิริภัยไทย		
2 ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการ โทรทัศน์ชุมชน สามารถเป็นสมาคม มูลนิธิ นิติบุคคล ซึ่งไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจ		

ประเด็น	การรับรู้	
	ใช่	ไม่รู
3 ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการ โทรทัศน์ชุมชน สามารถเป็นกลุ่มคนในท้องถิ่นที่รวมตัวกัน มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน โดยไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจ		
4 ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการ โทรทัศน์ชุมชน ต้องคำนึงถึงความต้องการที่หลากหลาย ความพร้อม และประโยชน์ของชุมชน		
5 รายการที่นำเสนอในโทรทัศน์ชุมชน ต้องเป็นรายการข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือท้องถิ่น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70		
6 รายการที่นำเสนอในโทรทัศน์ชุมชน ต้องเป็นรายการที่ผลิตโดยคนในชุมชนหรือท้องถิ่น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของเวลาออกอากาศทั้งหมด		
7 การดำเนินงานของโทรทัศน์ชุมชนเน้นการทำงานเพื่อคนในชุมชน และเพื่อตอบสนองความคาดหวังและความต้องการของคนในสังคมที่ต้องการสื่อที่สร้างจิตสำนึกสาธารณะให้กับพลเมือง		
8 รูปแบบของการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชน มีความเป็นอิสระมีอำนาจและการบริหารจัดการทั้งด้านนโยบาย การเงิน การดำเนินการและการคัดเลือกเนื้อหา รวมถึงความเป็นอิสระในการจัดสรรเวลาและรายการของท้องถิ่น โดยไม่ขึ้นกับสถานี โทรทัศน์แม่ข่าย		
9 การดำเนินงานสถานีโทรทัศน์ชุมชนเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนที่สามารถทำได้ เช่น การเป็นผู้ร่วมรายการที่สถานีฯ ผลิตขึ้นหลายลักษณะ ทั้งการเป็นแขกรับเชิญในรายการ การเป็นเจ้าของสถานีในการถ่ายทำ รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะติชมรายการ		
10 การดำเนินงานของโทรทัศน์ชุมชนที่จะดำรงอยู่ได้ต้องประกอบด้วย เครือข่ายภายในชุมชน เครือข่ายภายนอก และภาคผู้กำกับดูแลนโยบายการสื่อสารระดับชาติ		
11 การแสวงหารายได้ของสถานีโทรทัศน์ชุมชนมาจากการบริจาคเงินเพื่อการสนับสนุนการผลิตรายการ หรือสามารถหาเงินสนับสนุนได้ โดยประกาศรายชื่อผู้ให้การสนับสนุน		
12 การแสวงหารายได้ของสถานีโทรทัศน์ชุมชน ส่วนหนึ่งสามารถหารายได้จาก การโฆษณาสินค้าในรายการได้		

ประเด็น	การรับรู้	
	ใช่	ไม่ใช่
13 การตรวจสอบการดำเนินงานโทรทัศน์ชุมชนจะพิจารณาถึงการมีรูปแบบก่อตั้งที่ชัดเจน มีการบริหารและการปฏิบัติงานจริง วิธีการหารายได้มีความชัดเจน		
14 โทรทัศน์ชุมชนต้องมีแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถานี เช่น การวางโครงสร้างการดำเนินงานที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม การฝึกอบรมประชาชนในชุมชนให้มีความเข้าใจในกระบวนการบริหารจัดการองค์กร กระบวนการผลิต		

ส่วนที่ 3 ความต้องการสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง

ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องข้อมูลต่างๆ ดังข้างล่างให้ตรงกับความเป็นจริง

ความต้องการสถานีโทรทัศน์ชุมชน	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ความต้องการในการใช้สิทธิในการสื่อสาร					
1 ความต้องการสิทธิความเสมอภาคในการสื่อสารในฐานะพลเมืองของสังคมผ่านทางสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง					
2 ความต้องการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นสื่อกลางในการแสดงความคิดเห็นหรือเป็นกระบอกเสียงของประชาชนในชุมชน					
3 ความต้องการมีสิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์และเหมาะสมตรงตามความต้องการของชุมชน					
4 ความต้องการมีสิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นกลางปราศจากการครอบงำ หรือ เป็นเครื่องมือของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง					
5 ความต้องการสิทธิในการใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่วิทยุโทรทัศน์ที่รัฐได้จัดสรรให้อย่างเต็มที่					
การวางแผนนโยบายสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง					
1 ความต้องการให้ชุมชนมีสถานีโทรทัศน์เป็นของตนเองเพื่อเป็นช่องทางในการนำเสนอสาระและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ด้านการเกษตร วัฒนธรรมประเพณีภายในชุมชน					
2 ความต้องการให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แนวทางการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์เพื่อให้เป็นสถานีโทรทัศน์ของชุมชนอย่างแท้จริง					

ความต้องการสถานีโทรทัศน์ชุมชน	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การวางแผนนโยบายสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง(ต่อ)					
3 ความต้องการให้ประชาชนในชุมชนได้เข้าเป็นคณะกรรมการบริหารและประเมินผลงานสถานีโทรทัศน์ในสัดส่วนที่เหมาะสม					
4 ความต้องการให้ประชาชนในชุมชนที่ไม่ได้เป็นกรรมการบริหารสถานีสามารถตรวจสอบการบริหารงานของสถานีในรูปแบบกรรมการอิสระ หรือ สภาผู้ชม					
5 ความต้องการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนแต่ละแห่งร่วมมือเชื่อมโยงกันเป็นภาคีเครือข่ายระหว่างชุมชนในลักษณะของชมรม หรือ สมาคมโทรทัศน์ชุมชน					
6 ความต้องการให้มีสมาคมโทรทัศน์ชุมชน และมีบาทในการให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ถ่ายทอดองค์ความรู้ ประสบการณ์การดำเนินการ และแนวทางในการแก้ไขปัญหาแก่กัน					
7 ความต้องการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนมีการดำเนินการที่ปราศจากผลประโยชน์ทางธุรกิจ					
8 ความต้องการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนมีการดำเนินการที่ปราศจากผลประโยชน์ทางการเมือง หรือ กลุ่มบุคคลที่ทรงอิทธิพลทางสังคม					
9 ความต้องการให้ภาคส่วนต่างๆ ในชุมชน เช่น ประชาชน อบต. อบจ. โรงเรียน วัด ร่วมกันจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนด้านงบประมาณและทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง					
10 ความต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากส่วนกลาง เช่น กสทช มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนด้านงบประมาณและทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง					
11 การมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดนโยบายของสถานีโทรทัศน์ชุมชน					

ความต้องการสถานีโทรทัศน์ชุมชน	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
12 การมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับการจัดหางบประมาณสนับสนุนสถานีโทรทัศน์ชุมชน					
13 การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาและส่งเสริมความเข้มแข็งของสถานีโทรทัศน์ชุมชนให้ดำรงอยู่และยั่งยืน					
การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการดำเนินงาน					
1 ความต้องการให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการคิดกำหนดแนวทางบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนด้วยตนเอง					
2 ความต้องการให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการคิดการกำหนด การเลือกเนื้อหา รูปแบบรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชน					
3 ความต้องการให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการผลิต และการจัดรายการต่างๆ ของสถานี อย่างทัดเทียมและเสมอภาคกัน					
4 ความต้องการเป็นผู้ร่วมวางแผน และเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสถานีโทรทัศน์ชุมชน					
5 ความต้องการมีส่วนร่วมประเมินผลรายการต่างๆ ของสถานีเพื่อนำไปสู่การและปรับปรุงแก้ไขและพัฒนารายการอย่างสม่ำเสมอ					
6 ความต้องการให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการบริจาค ระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์					
7 ความต้องการให้ประชาชนในชุมชนได้เข้าเป็นคณะกรรมการบริหารและประเมินผลงานสถานีโทรทัศน์ในสัดส่วนที่เหมาะสม					

ความต้องการสถานีโทรทัศน์ชุมชน	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8 ความต้องการให้ประชาชนในชุมชนที่ไม่ได้เป็นกรรมการบริหารสถานีสามารถตรวจสอบการบริหารงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถานีในรูปแบบกรรมการอิสระ หรือ สภาผู้ชม					
9 ความต้องการให้หน่วยงานภาครัฐบาล องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน สนับสนุนในเรื่องการลงทุนจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนในระยะแรก					
10 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะทำงานของสถานีโทรทัศน์ชุมชน					
11 การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการผลิตรายการโทรทัศน์ชุมชน					
12 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับผังรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชน					
13 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลรายการและปรับปรุงแก้ไขอย่างสม่ำเสมออย่างต่อเนื่องเพื่อให้โทรทัศน์ชุมชนมีความยั่งยืน					
14 การมีส่วนร่วมในการกำหนดกลไกเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถานีโทรทัศน์ชุมชน เช่น การฝึกอบรม การบริหารจัดการองค์กร งบประมาณ					
การใช้ประโยชน์จากโทรทัศน์ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารชุมชน					
1 ความต้องการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นสื่อกลางในการสร้างและสืบสานความภาคภูมิใจและความเข้มแข็งของอัตลักษณ์ชุมชน					
2 ความต้องการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นระหว่างคนในชุมชน					
3 ความต้องการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดสาระเรื่องราวระหว่างชุมชนตนเองกับชุมชนในภูมิภาคอื่นได้รับทราบเรื่องราว					

ความต้องการสถานีโทรทัศน์ชุมชน	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4 ความต้องการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนแต่ละแห่งที่ ร่วมมือกันเป็นภาคีเครือข่ายระหว่างชุมชนมีการ แลกเปลี่ยนรายการต่างๆ ของแต่ละท้องถิ่นให้มีความ หลากหลาย					
5 ความต้องการให้หน่วยงานด้านสื่อโทรทัศน์และ สถาบันการศึกษาในท้องถิ่น มีส่วนในการให้คำแนะนำ หรือ เป็นที่ปรึกษาในการบริหารจัดการ การผลิตรายการ การถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง					
6 ความต้องการให้หน่วยงาน องค์กรต่างๆ และประชาชน ในชุมชนท้องถิ่นให้การสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ ที่ จำเป็นในการดำเนินงานของสถานี เช่น การสนับสนุน ด้านเทคโนโลยี การบริจาคเงิน					
7 ความต้องการให้มีการจัดสรร หรือสนับสนุนบุคลากร ด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านเทคนิคประจำสถานี โดยสังกัด หน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่น					
8 ความต้องการให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนประสบความสำเร็จ ในทุกด้านจนสามารถดำรงอยู่และพึ่งพาตนเองได้อย่าง ยั่งยืน					
9 การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ของชุมชนผ่านทางรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชน					

ส่วนที่ 4 ปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน

ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องข้อมูลต่างๆ ดังข้างล่างให้ตรงกับความเป็นจริง

ปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน	ระดับความสำเร็จ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ปัจจัยภายในชุมชน					
1. ความรู้ความเข้าใจในหลักการและแนวคิดของโทรทัศน์ชุมชน					
2. ความพร้อมด้านบุคลากรของสถานีโทรทัศน์ชุมชน					
3. ความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีของสถานีโทรทัศน์ชุมชน					
4. รูปแบบการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง					
5. ความพร้อมด้านการสนับสนุนงบประมาณในการจัดตั้งและบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย					
6. ความต้องการมีสถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นของตนเอง					
7 ความพร้อมในการให้ความร่วมมือของประชาชนในชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การบริหาร ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ของสถานีโทรทัศน์ชุมชน					
8 เนื้อหาสาระของรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์และตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของชุมชน					
9 รูปแบบและวิธีการนำเสนอรายการของสถานีโทรทัศน์ชุมชนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน					
10 กระบวนการในการผลิตรายการโทรทัศน์ที่มีความเรียบง่ายและใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่สามารถหาได้ในชุมชน					
11 การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมทั้ง 3 ระดับ คือ การมีส่วนร่วมในฐานะผู้รับหรือผู้ใช้ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมในฐานะผู้วางแผนและกำหนดนโยบายและการมีส่วนร่วมในฐานะผู้ผลิตหรือร่วมผลิต					

ปัจจัยความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชน	ระดับความสำเร็จ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ปัจจัยภายในชุมชน(ต่อ)					
12 กระบวนการบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชนต้องเป็นการดำเนินงานเพื่อให้กิจการโทรทัศน์ชุมชนได้บรรลุเป้าหมายในการรับใช้ชุมชนและประชาชนอย่างแท้จริง					
13 แนวคิดในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ต้องมีลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละชุมชนและแตกต่างไปจากการบริหารงานของสถานีโทรทัศน์ภาคธุรกิจและภาคสาธารณะ					
ปัจจัยภายนอกชุมชน					
1 ความชัดเจนของนโยบายรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งและบริหารงานของโทรทัศน์ชุมชน					
2 นโยบายการสนับสนุนเกี่ยวกับด้านมาตรฐาน โครงสร้างพื้นฐาน โทรคมนาคม การกำหนดย่านความถี่ในการแพร่ภาพออกอากาศ					
3 การสนับสนุนด้านการลงทุนพื้นฐาน อัตราค่าธรรมเนียมค่าใช้จ่ายด้านโครงสร้างพื้นฐานอุปกรณ์ และเทคโนโลยี					
4 การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและราคาของเทคโนโลยีที่สูง					
5 การแข่งขันกับสถานีโทรทัศน์ประเภทอื่นๆ					

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

1. ด้านความต้องการที่มีต่อสถานีโทรทัศน์ชุมชนของท่าน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเอง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ด้านปัจจัยที่จะทำให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนประสบความสำเร็จ

.....

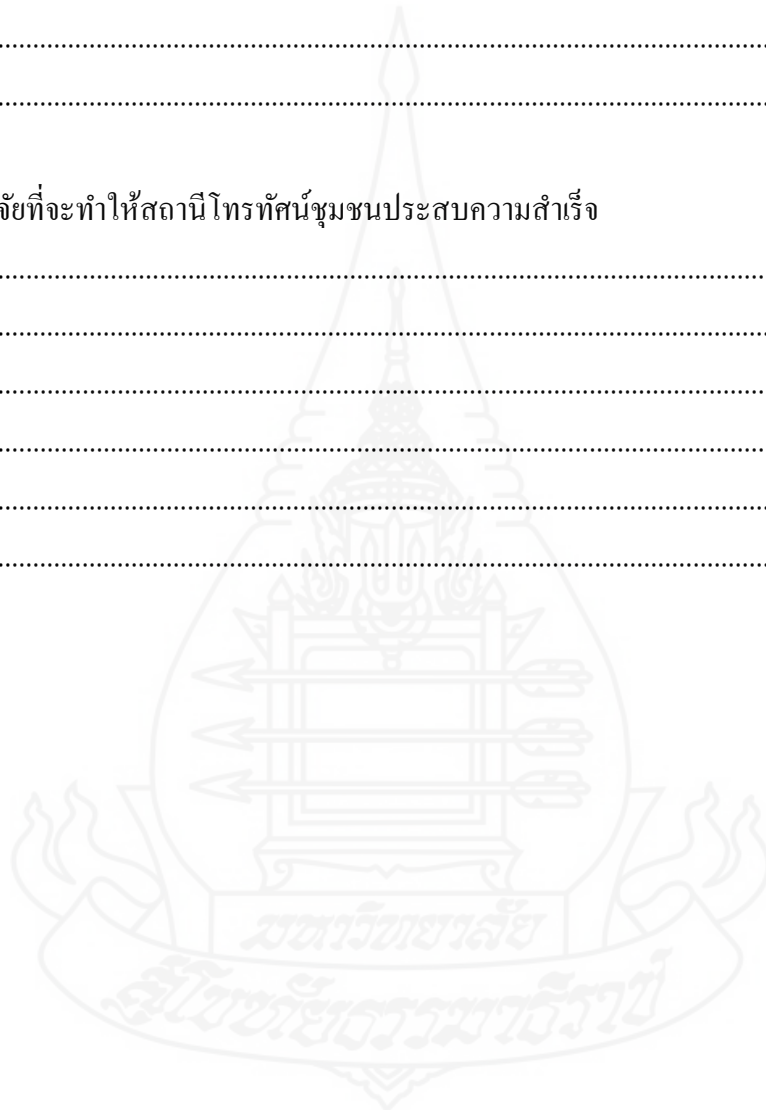
.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามการวิจัยอนาคต (EDFR รอบที่ 2)

แบบสอบถามการวิจัยอนาคต (EDFR รอบที่ 2)
แนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

คำชี้แจง :

แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการทำคุษฎีนิพนธ์ ระดับปริญญาเอก สาขาวิชา นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จึงใคร่ขอความกรุณาท่านโปรดให้ข้อมูลตรงกับ ความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ซึ่งข้อมูลนี้ถือเป็นความลับ เพื่อผู้วิจัยจะนำไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษาวิจัยเท่านั้น และพร้อมนี้ขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

แบบสอบถามชุดนี้สร้างขึ้นจากผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ในบริบทแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลหลักได้ ประเมินว่าแนวโน้มในแต่ละด้านมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด รวมทั้งแนวโน้มดังกล่าว พึงประสงค์หรือไม่พึงประสงค์ ต่อการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 แนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณา ลงใน และเติมข้อความลงในช่องว่าง

1. อายุ

☐ น้อยกว่า 45 ปี	☐ 46 – 50 ปี
☐ 51 – 55 ปี	☐ 56 – 60 ปี
☐ 61 ปีขึ้นไป	

2. วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี สาขา.....
- ปริญญาโท สาขา.....
- ปริญญาเอก สาขา.....
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ข้อเสนอแนะที่ผู้เชี่ยวชาญต้องการเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

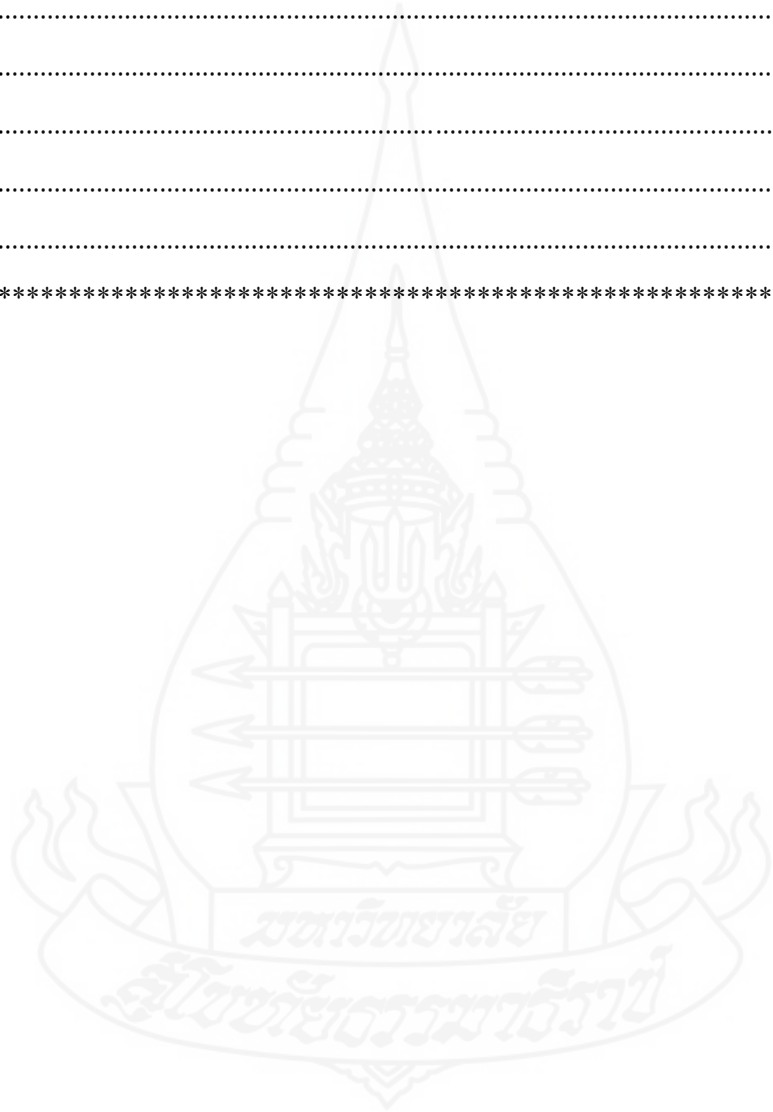
.....

.....

.....

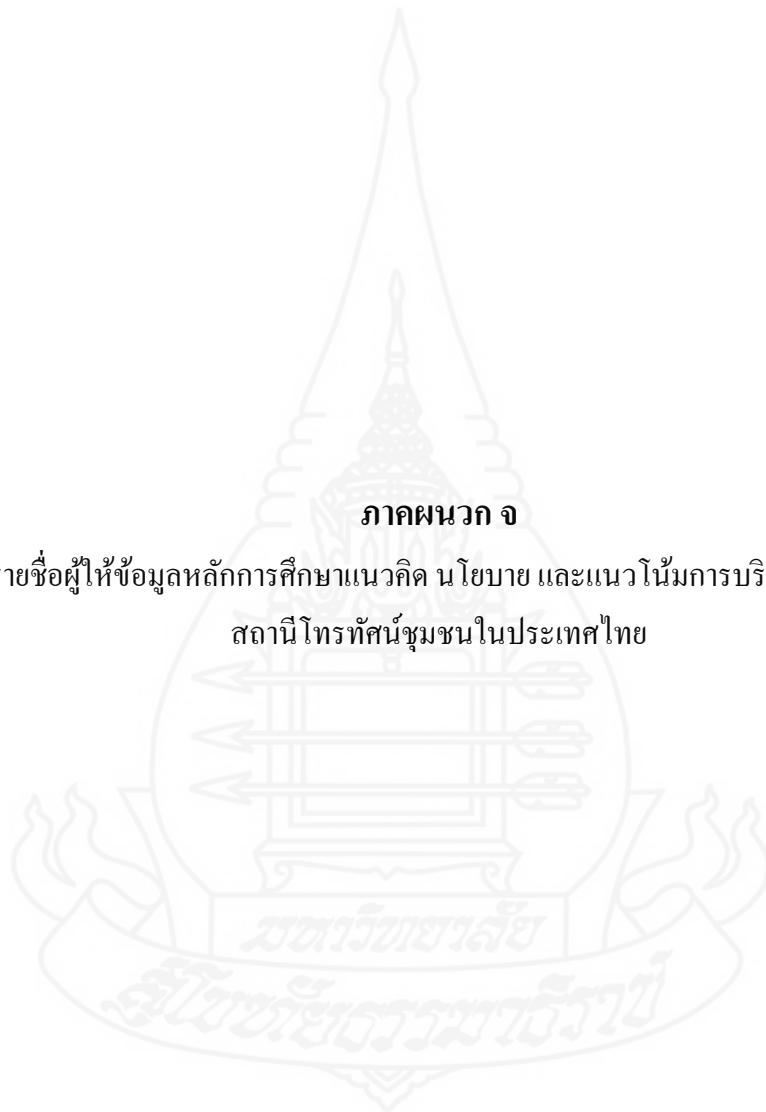
.....

.....

ภาคผนวก จ

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลหลักการศึกษานวัตคิด นโยบายนโยบาย และแนวโน้มนโยบายการจัดการ
สถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลหลัก

การศึกษาแนวคิด นโยบาย และแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

กลุ่มคณะผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ที่มีส่วนร่วมในการก่อตั้ง บริหาร สถานีโทรทัศน์ชุมชน จาก 3 สถานี จำนวน 6 ราย

ชื่อ – สกุล	Delphi EDFR			ตำแหน่งขณะดำเนินการวิจัย
	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	
1.คุณชัยวัฒน์ จันทิมา	✓	✓	✓	ทีมบริหารและบรรณาธิการข่าว พะเยาทีวีชุมชน
2.อาจารย์วัชร ศรีคำตัน	✓	✓	✓	ประธานคณะกรรมการพะเยาทีวี ชุมชน
3.นายสุชัย เจริญมุขยพันธ์	✓	✓	✓	หัวหน้าโครงการดิจิทัลชุมชน อุบลราชธานีมูลนิธิสื่อสร้างสุข
4.อาจารย์สุรศักดิ์ บุญอาจ	✓	✓	✓	ที่ปรึกษาโครงการดิจิทัลชุมชน
5.นายประสาร สถานสถิตย์	✓	✓	✓	หัวหน้าโครงการทีวีชุมชนอันดา มันมันคง(มูลนิธิรักภัยไทย) จ. กระบี่
6. ผศ.ดร.อุษณีย์ ศิริสุนทร ไพบูลย์	✓	✓	✓	เครือข่ายทีวีชุมชนอันดา มันคง จ.ภูเก็ต

กลุ่มผู้กำหนดนโยบาย ได้แก่ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการ
โทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) จำนวน 1 ราย

ชื่อ – สกุล	Delphi EDFR			ตำแหน่งขณะดำเนินการวิจัย
	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	
1.คุณพสุ ศรีหิรัญ	✓	✓	✓	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและ วิชาการกระจายเสียงและ โทรทัศน์

กลุ่มนักวิชาการด้านสื่อวิทยุโทรทัศน์ ที่มีประสบการณ์การสอนและวิจัยด้านโทรทัศน์
จำนวน 5 ราย

ชื่อ - สกุล	Delphi EDFR			ตำแหน่งขณะดำเนินการวิจัย
	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	
1.รองศาสตราจารย์ พ.ต.ท ดร.ศิริวรรณ อนันต์โท	✓	✓	✓	อาจารย์ประจำ สาขาวิชานิเทศ ศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
2.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัท รา บุรารักษ์	✓	✓	✓	อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการ สื่อสารสื่อใหม่ คณะวิทยาการ จัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา
3.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลัดดา วัลย์ อินทรจักร์	✓	✓	✓	อ า จ า ร ย ์ ป ะ ร ะ จ ำ ค ณะ ก าร ส ื่อ ส าร ม วล ษ น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
4.ผู้ช่วยศาสตราจารย์จักรภัทร กิตติวารากุล	✓	✓	✓	รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะนิเทศ ศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ
5.อาจารย์ปณิณพร ไพบุญย์ วัฒนกิจ	✓	✓	✓	คณบดี คณะสารสนเทศและการ สื่อสาร มหาวิทยาลัยแม่โจ้

กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในเขตพื้นที่ที่มีการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชน จำนวน 6 ราย

ชื่อ - สกุล	Delphi EDFR			ตำแหน่งขณะดำเนินการวิจัย
	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	
1.นางสาวจุฬาลิณี พรหมเผ่า	✓	✓	✓	นายกเทศบาลเมืองพะเยา
2.นายสันติ สารเร็ว	✓	✓	✓	นายกเทศบาล ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

ชื่อ – สกุล	Delphi EDFR			ตำแหน่งขณะดำเนินการวิจัย
	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	
3.นายกฤตรัตน์ชัย ทองเรือง	✓	✓	✓	นายก องค์การบริหารส่วนตำบล กุศลลาด อำเภอเมือง จังหวัด อุบลราชธานี
4.นายมนตรี กัลป์ดินันท์	✓	✓	✓	นายกเทศบาลตำบลปทุม จังหวัด อุบลราชธานี
5.นายกีรติศักดิ์ ภูเก้าล้วน	✓	✓	✓	นายกเทศมนตรีเมืองกระบี่
6.นายหรรษา หง้าฝ้า	✓	✓	✓	นายก องค์การบริหารส่วนตำบล ไสไทย อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

กลุ่มผู้นำประชาชนในเขตพื้นที่ที่มีการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชน จำนวน 6 ราย

ชื่อ – สกุล	Delphi EDFR			ตำแหน่งขณะดำเนินการวิจัย
	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	
1.นายรัฐวุฒิชัย ใจกล้า	✓	✓	✓	นายกเทศบาลตำบลบ้านต๋อน จังหวัดพะเยา
2.นายจาตุรงค์ สุวรรณะ	✓	✓	✓	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ สุก จังหวัดพะเยา
3.สอ.อุดม ภูมิลักษณ์	✓	✓	✓	นักพัฒนาชุมชน องค์การบริหาร ส่วนตำบลกุศลลาด จังหวัด อุบลราชธานี
4.คุณภัณฑิยาภรณ์ ไตรบุตร	✓	✓	✓	หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์เทศบาล นครอุบล
5.นายอาวุธ ไชแสง	✓	✓	✓	ปลัด อบต.ไสไทย จังหวัดกระบี่
6.นายมงคล	✓	✓	✓	เครือข่ายโทรทัศน์ชุมชนอันดามัน ม่อนคง จังหวัดพังงา

กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ชุมชน พื้นที่จำนวน 3 ราย

ชื่อ - สกุล	Delphi EDFR			ตำแหน่งขณะดำเนินการวิจัย
	รอบที่ 1	รอบที่ 2	รอบที่ 3	
1.ว่าที่ ร.ต.อนุชา ปัญจพันธ์	✓	✓	✓	หัวหน้าสำนักปลัด อบต.แม่สุก (ดูแลศูนย์ ICT)
2.จอ.โอวาท บุญสุข	✓	✓	✓	นักประชาสัมพันธ์ องค์การบริหาร ส่วนตำบลปทุม จังหวัด อุบลราชธานี
3.นางปิยะพร	✓	✓	✓	หัวหน้าสำนักงานบริหารงานทั่วไป อบจ.กระบี่

ภาคผนวก จ

ภาพประกอบการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ภาพที่ 6.1 การสัมภาษณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.ภัทรา นูรารักษ์

ภาพที่ 6.2 การสัมภาษณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลัดดาวัลย์ อินทจักร

ภาพที่ 6.3 การสัมภาษณ์ อาจารย์บัณฑิตพร ไพนุลย์วัฒนกิจ

ภาพที่ 6.4 การสัมภาษณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จักรภัทร กิตติวารงกุล

ภาพที่ 6.5 การสัมภาษณ์แบบ VDO Call รองศาสตราจารย์ พ.ต.ท ดร.ศิริวรรณ อนันต์โท
อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ภาพที่ 6.6 การสัมภาษณ์ คุณพสุ ศรีหิรัญ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและวิชาการกระจายเสียงและ
โทรทัศน์ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการ
โทรคมนาคมแห่งชาติ

ภาพที่ 6.7 การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ คุณชัยวัฒน์ จันทิมา หัวหน้าโครงการโทรศัพท์สนุ่ชุมชนพะเยา

ภาพที่ 6.8 การสัมภาษณ์ อาจารย์วัชระ ศรีคำตัน ประธานพะเยาทีวีชุมชน

ภาพที่ 6.9 การสัมภาษณ์ นายรัฐวุฒิชัย ใจกล้า นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลบ้านต๋อน
จังหวัดพะเยา

ภาพที่ 6.10 การสัมภาษณ์ นายสันติ สารเร็ว นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลแม่ใส อำเภอเมือง
จังหวัดพะเยา

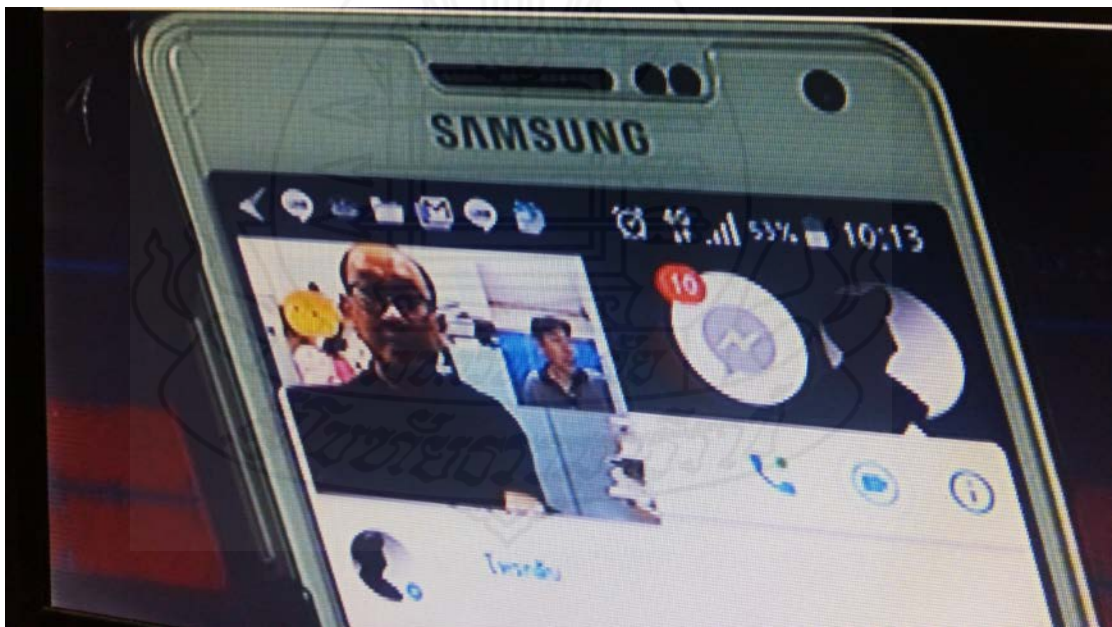
ภาพที่ 6.11 การสัมภาษณ์ นางสาวจุฬาลิณี พรหมเผ่า นายกเทศมนตรีเมืองพะเยา

ภาพที่ 6.12 การสัมภาษณ์ ว่าที่ ร.ต.อนุชา ปัญจพันธ์ หัวหน้าสำนักปลัด และดูแลศูนย์ ICT
อบต.แม่สุก จังหวัดพะเยา

ภาพที่ 6.13 การสัมภาษณ์ นายอภิชาติ กันยะมี ประธานสภาวัฒนธรรม อำเภอจุน จังหวัดพะเยา

ภาพที่ 6.13 การสัมภาษณ์แบบ VDO Call คุณสุชัย เจริญมุขพันธ์ เลขานุการมูลนิธิสื่อสร้างสุข
โครงการโทรทัศน์ชุมชนอุบลราชธานี

ภาพที่ 6.15 การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ อาจารย์สุรศักดิ์ บุญอาจ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี โครงการโทรทัศน์ชุมชนอุบลราชธานี

ภาพที่ 6.16 การสัมภาษณ์ คุณประสาน สถานสถิติ โครงการโทรทัศน์ชุมชนอันดามันมั่นคง จังหวัดกระบี่

ภาพที่ 6.17 การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ ผศ.ดร.อุษณีย์ ศิริสุนทรไพบูลย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
เครือข่ายโทรทัศน์ชุมชนอันดามันมั่นคง จังหวัดภูเก็ต

ภาพที่ 6.18 การสัมภาษณ์ นายหราบ หง่าฝา นายกองค้การบริหารส่วนตำบลไสไทย

ภาพที่ 6.19 การสัมภาษณ์ นายอาวุธ ไชแสง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย

ภาพที่ 6.20 การสัมภาษณ์ นายกิริตศักดิ์ ภูเกล้าวัน นายกเทศมนตรีเมืองกระบี่

ภาคผนวก จ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาโครงงานวิจัย

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

1. รองศาสตราจารย์ ดร. พ.ต.ท.หญิง ศิริวรรณ อนันต์โท
อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
2. รองศาสตราจารย์ไพบูรณ์ คะเชนทรพรรค์
อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
3. อาจารย์ ดร.ภัทรมัย อินทจักร
อาจารย์ประจำคณะการสื่อสารมวลชน
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง

1. รองศาสตราจารย์ไพบูรณ์ คะเชนทรพรรค์
อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
2. อาจารย์ ดร.นิคม ชัยขุนพล
อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยพายัพ

แบบสอบถามผู้ให้ข้อมูลหลัก

1. รองศาสตราจารย์ไพบูรณ์ คะเชนทรพรรค์
อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

2. อาจารย์ ดร.ภัทรมัย อินทจักร

อาจารย์ประจำคณะการสื่อสารมวลชน

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

3. อาจารย์ ดร.นิคม ชัยขุนพล

อาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์

มหาวิทยาลัยพายัพ

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก

ที่ ศธ 0522.14/ ๓๖๖

สำนักบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๒๓ เมษายน 2559

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นกรรมการสอบโครงการคุษฎีนิพนธ์ สาขาวิชานิติศาสตร์

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.พนา ทองมีอาคม

ด้วยคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำหนดจัดสอบโครงการคุษฎีนิพนธ์ ให้แก่นักศึกษาระดับปริญญาเอก ประจำปีภาคปลาย ปีการศึกษา 2558 ในหัวข้อ "แนวโน้มการบริหารจัดการ สถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย" ของ นายพรณรงค์ พงษ์กลาง (4561500168) ในวันศุกร์ที่ 29 เมษายน 2559 เวลา 10:00 - 12:00 น.ณ ห้องประชุมสาขาวิชานิติศาสตร์ อาคารวิชาการ 3 ชั้น 5

ในการนี้สำนักบัณฑิตศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับคุษฎีนิพนธ์ของนักศึกษาข้างต้นเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นกรรมการ สอบโครงการคุษฎีนิพนธ์ ตามวัน เวลา และสถานที่ ดังกล่าว โดยสำนักบัณฑิตศึกษาได้มอบหมายให้ นางสาวศรณวรรณ บุญแพทย์ โทร.7561-3 เป็นผู้ประสานงานในการจัดสอบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้เกียรติรับเชิญเป็นกรรมการสอบโครงการคุษฎีนิพนธ์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลกา สบายยิ่ง)

ผู้อำนวยการสำนักบัณฑิตศึกษา

ฝ่ายทะเบียนและวัดผลบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2504 7561-3

โทรสาร 0 2503 3675

ที่ ศธ 0522.14/ ๑๖๖๖

สำนักบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๒๘ เมษายน 2559

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นกรรมการสอบโครงการดุษฎีนิพนธ์ สาขาวิชานิติศาสตร์

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมนุช ปัญญาไพโรจน์

ด้วยคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำหนดจัดสอบโครงการดุษฎีนิพนธ์ ให้แก่นักศึกษาระดับปริญญาเอก ประจำปีภาคปลาย ปีการศึกษา 2558 ในหัวข้อ "แนวโน้มการบริหารจัดการ สถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย" ของ นายพรณรงค์ พงษ์กลาง (4561500168) ในวันศุกร์ที่ 29 เมษายน 2559 เวลา 10:00 - 12:00 น.ณ ห้องประชุมสาขาวิชานิติศาสตร์ อาคารวิชาการ 3 ชั้น 5

ในการนี้สำนักบัณฑิตศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับดุษฎีนิพนธ์ของนักศึกษาข้างต้นเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นกรรมการ สอบโครงการดุษฎีนิพนธ์ ตามวัน เวลา และสถานที่ ดังกล่าว โดยสำนักบัณฑิตศึกษาได้มอบหมายให้ นางสาวตรุณวรรณ บุญแพทย์ โทร.7561-3 เป็นผู้ประสานงานในการจัดสอบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้เกียรติรับเชิญเป็นกรรมการสอบโครงการดุษฎีนิพนธ์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลภา สายยั้ง)

ผู้อำนวยการสำนักบัณฑิตศึกษา

ฝ่ายทะเบียนและวัดผลบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2504 7561-3

โทรสาร 0 2503 3675

ที่ ศธ 0522.24 /พิเศษ

สาขาวิชานิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

7 ธันวาคม 2559

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย
เรียน อาจารย์ ดร.ภัทมัย อินทจักร
สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการดุษฎีนิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายพรณรงค์ พงษ์กลาง นักศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา ได้รับอนุมัติให้ทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง แนวคิด นโยบาย และแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ตามโครงการดุษฎีนิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำดุษฎีนิพนธ์ดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย สาขาวิชาฯ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาสาขาวิชานิติศาสตร์ ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่นๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชานิติศาสตร์ จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจเครื่องมือวิจัยดังกล่าว โดยนักศึกษาจะได้ประสานงานในรายละเอียดกับท่านต่อไป สาขาวิชานิติศาสตร์ หวังว่าคงได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันตต์ ทองรินทร์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิติศาสตร์

สาขาวิชานิติศาสตร์
โทรศัพท์/ โทรสาร 0-2504-8400, 0-2503-3580
หมายเลขโทรศัพท์นักศึกษา 081-387-5192

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สาขาวิชานิเทศศาสตร์ โทร. 8400
 ที่ ศธ 0522.24/ - วันที่ 3 เมษายน 2561
 เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย
 เรียน รองศาสตราจารย์ไพบูรณ์ คะเซนทรพรรค์
 สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการดุชฎินิพนธ์ และเครื่องมือการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายพรณรงค์ พงษ์กลาง นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำดุชฎินิพนธ์เรื่อง “แนวคิด นโยบาย และแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันทัต ทองรินทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุชฎินิพนธ์นั้น

การจัดทำดุชฎินิพนธ์ดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาดุชฎินิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาดุชฎินิพนธ์ และสอดคล้องกับหลักการในกระบวนการวิจัย สาขาวิชาฯ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านนิเทศศาสตร์ ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือวิจัยของนักศึกษาต่อไปด้วย สำหรับรายละเอียดอื่นๆ นักศึกษาจะนำเรียนท่านด้วยตนเอง

สาขาวิชาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภากรณ์ ศรีดี)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิเทศศาสตร์

ที่ ศธ.0522.24/พเใต้ฯ

สาขาวิชานิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

27 ธันวาคม 2559

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาปริญญาเอกเก็บข้อมูลเกี่ยวกับดัชนีพันธ
เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลัดดาวัลย์ อินทจักร

ด้วย นายพรณรงค์ พงษ์กลาง นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำดัชนีพันธเรื่อง “นโยบาย แนวคิด และแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย”

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นจะต้องเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อการวิจัย สาขาวิชานิติศาสตร์ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านในการให้สัมภาษณ์ในประเด็นต่างๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยของนักศึกษาต่อไป

สาขาวิชานิติศาสตร์ จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยนักศึกษาจะได้ประสานงานในรายละเอียดกับท่านต่อไป สาขาวิชานิติศาสตร์ หวังว่าคงได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ ท่องรินทร์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิติศาสตร์

สาขาวิชานิติศาสตร์

โทรศัพท์/ โทรสาร 0-2504-8400, 0-2503-3580

หมายเลขโทรศัพท์ของ นายพรณรงค์ พงษ์กลาง 081-3875192

ที่ ศธ.0522.24/กษฝ๕

สาขาวิชานิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

27 ธันวาคม 2559

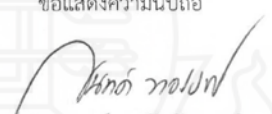
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาปริญญาเอกเก็บข้อมูลเกี่ยวกับดัชนีนิพนธ์
เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรา บุรารักษ์

ด้วย นายพรณรงค์ พงษ์กลาง นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำดัชนีนิพนธ์เรื่อง "นโยบาย แนวคิด และแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย"

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นจะต้องเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อการวิจัย สาขาวิชานิติศาสตร์ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านในการให้สัมภาษณ์ในประเด็นต่างๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยของนักศึกษาต่อไป

สาขาวิชานิติศาสตร์ จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยนักศึกษาจะได้ประสานงานในรายละเอียดกับท่านต่อไป สาขาวิชานิติศาสตร์ หวังว่าคงได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันหัตถ์ ทองรินทร์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิติศาสตร์

สาขาวิชานิติศาสตร์
โทรศัพท์/ โทรสาร 0-2504-8400, 0-2503-3580
หมายเลขโทรศัพท์ของ นายพรณรงค์ พงษ์กลาง 081-3875192

ที่ ศธ.0522.24/ฉ.แจ้งพ

สาขาวิชานิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

27 ธันวาคม 2559

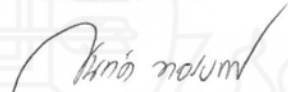
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาปริญญาเอกเก็บข้อมูลเกี่ยวกับดัชนีพจน
เรียน ผู้จัดการโครงการก่อตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนและบรรณาธิการ “พะเยาทีวี”

ด้วย นายพรณรงค์ พงษ์กลาง นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำดัชนีพจนเรื่อง “นโยบาย แนวคิด และแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย”

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นจะต้องเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อการวิจัย สาขาวิชานิติศาสตร์ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านในการให้สัมภาษณ์ในประเด็นต่างๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยของนักศึกษาต่อไป

สาขาวิชานิติศาสตร์ จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยนักศึกษจะได้ประสานงานในรายละเอียดกับท่านต่อไป สาขาวิชานิติศาสตร์ หวังว่าคงได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สินทัต ทองรินทร์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิติศาสตร์

สาขาวิชานิติศาสตร์
โทรศัพท์/ โทรสาร 0-2504-8400, 0-2503-3580
หมายเลขโทรศัพท์ของ นายพรณรงค์ พงษ์กลาง 081-3875192

ที่ ศธ.0522.24/งค.ได้พ

สาขาวิชานิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

27 ธันวาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาปริญญาเอกเก็บข้อมูลเกี่ยวกับดัชนีพันธ
เรียน หัวหน้าโครงการดิจิทัลชุมชนอุบลราชธานี “มูลนิธิสื่อสร้างสุข”

ด้วย นายพรณรงค์ พงษ์กลาง นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำดัชนีพันธเรื่อง “นโยบาย แนวคิด และแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย”

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นจะต้องเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อการวิจัย สาขาวิชานิติศาสตร์ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านในการให้สัมภาษณ์ในประเด็นต่างๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยของนักศึกษาต่อไป

สาขาวิชานิติศาสตร์ จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยนักศึกษาจะได้ประสานงานในรายละเอียดกับท่านต่อไป สาขาวิชานิติศาสตร์ หวังว่าคงได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันตต์ ทองรินทร์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิติศาสตร์

สาขาวิชานิติศาสตร์
โทรศัพท์/ โทรสาร 0-2504-8400, 0-2503-3580
หมายเลขโทรศัพท์ของ นายพรณรงค์ พงษ์กลาง 081-3875192

ที่ ศธ.0522.24/พ.๕๕

สาขาวิชานิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

27 ธันวาคม 2559

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาปริญญาเอกเก็บข้อมูลเกี่ยวกับดัชนีพจน
เขียน หัวหน้าโครงการที่วิชุมชนอันดามันมั่นคง “มูลนิธิรักไทย”

ด้วย นายพรณรงค์ พงษ์กลาง นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำดัชนีพจนเรื่อง “นโยบาย แนวคิด และแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย”

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อการวิจัย สาขาวิชานิติศาสตร์ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านในการให้สัมภาษณ์ในประเด็นต่างๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยของนักศึกษาต่อไป

สาขาวิชานิติศาสตร์ จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยนักศึกษาจะได้ประสานงานในรายละเอียดกับท่านต่อไป สาขาวิชานิติศาสตร์ หวังว่าคงได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันหัตถ์ ทองรินทร์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิติศาสตร์

สาขาวิชานิติศาสตร์
โทรศัพท์/ โทรสาร 0-2504-8400, 0-2503-3580
หมายเลขโทรศัพท์ของ นายพรณรงค์ พงษ์กลาง 081-3875192

ที่ ศธ 0522.24 / พิเศษ

สาขาวิชานิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

3 เมษายน 2561

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย
เรียน อาจารย์ ดร.นิคม ชัยขุนพล
สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการดัชนีพันธธ และเครื่องมือการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายพรณรงค์ พงษ์กลาง นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำดัชนีพันธธเรื่อง “แนวคิด นโยบาย และแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันทัต ทองรินทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดัชนีพันธธนั้น

การจัดทำดัชนีพันธธดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาดัชนีพันธธไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาดัชนีพันธธ และสอดคล้องกับหลักการในกระบวนการวิจัย สาขาวิชาฯ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านนิเทศศาสตร์ ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาต่อไปด้วย สำหรับรายละเอียดอื่นๆ นักศึกษาจะนำเรียนท่านด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือวิจัยดังกล่าว โดยนักศึกษาจะได้ประสานงานในรายละเอียดกับท่านต่อไป สาขาวิชานิเทศศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภกรณ์ ศรีดี)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิเทศศาสตร์

สาขาวิชานิเทศศาสตร์

โทรศัพท์/ โทรสาร 0-2504-8400, 0-2503-3580

ผู้ประสานงาน นายพรณรงค์ พงษ์กลาง หมายเลขโทรศัพท์ 081-387-5192

ที่ ศธ 0522.24 / พิเศษ

สาขาวิชานิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

4 พฤษภาคม 2561

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามการวิจัยอนาคต EDFR รอบที่ 2
เรียน ผู้อำนวยการสำนัก สำนักนโยบายและวิชาการกระจายเสียงและโทรทัศน์

ด้วย นายพรณรงค์ พงษ์กลาง นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา ได้ทำการศึกษาเรื่อง “แนวคิด นโยบาย และแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย” ด้วยใช้วิธีการวิจัยเชิงอนาคตแบบอีดีเอฟอาร์ (EDFR) ซึ่งมีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 3 รอบ จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 26 ท่าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

รอบที่ 1 นักศึกษาได้ดำเนินการสัมภาษณ์และประมวลสาระสำคัญจากการสัมภาษณ์เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิในชุดเดิมได้ทำการแสดงความคิดเห็น

รอบที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความสอดคล้องในแบบสอบถามเกี่ยวประเด็นแนวโน้มสำคัญที่นักศึกษาได้ทำการสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิท่านอื่นและของตนเอง และ

รอบที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันทัศนคติของผู้เชี่ยวชาญในประเด็นแนวโน้มที่เป็นไปได้ว่ามีความสอดคล้องกันหรือฉันทามติ เพื่อนำไปสู่การจัดทำข้อสรุปเกี่ยวกับ “แนวคิด นโยบาย และแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย” ต่อไป

สาขาวิชานิเทศศาสตร์ จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตอบแบบสอบถามทั้ง 2 ครั้ง เพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย โดยนักศึกษาจะได้ประสานงานในรายละเอียดกับท่านต่อไป และหวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาภรณ์ ศรีดี)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิเทศศาสตร์

สาขาวิชานิเทศศาสตร์

โทรศัพท์/ โทรสาร 0-2504-8400, 0-2503-3580

ผู้ประสานงาน นายพรณรงค์ พงษ์กลาง หมายเลขโทรศัพท์ 081-387-5192

ที่ ศธ 0522.24 / พิเศษ

สาขาวิชานิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

10 พฤษภาคม 2561

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามการวิจัยอนาคต EDFR รอบที่ 2
เรียน คุณสุชัย เจริญมุขยพันธ์
(หัวหน้าโครงการดิจิทัลชุมชนอุบลราชธานี มูลนิธิสื่อสร้างสุข)

ด้วย นายพรณรงค์ พงษ์กลาง นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ได้ทำการศึกษาเรื่อง “แนวคิด นโยบาย และแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย” ด้วยวิธีการวิจัยเชิงอนาคตแบบอีดีเอฟอาร์ (EDFR) ซึ่งมีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 3 รอบจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 26 ท่าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

รอบที่ 1 นักศึกษาได้ดำเนินการสัมภาษณ์และประมวลสาระสำคัญจากการสัมภาษณ์เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิในชุดเดิมได้ทำการแสดงความคิดเห็น

รอบที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความสอดคล้องในแบบสอบถามเกี่ยวกับประเด็นแนวโน้มสำคัญที่นักศึกษาได้ทำการสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิท่านอื่นและของตนเอง และ

รอบที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันทัศนะของผู้เชี่ยวชาญในประเด็นแนวโน้มที่เป็นไปได้ว่ามีความสอดคล้องกันหรือฉันทามติ เพื่อนำไปสู่การจัดทำข้อสรุปเกี่ยวกับ “แนวคิด นโยบาย และแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย” ต่อไป

สาขาวิชานิเทศศาสตร์ จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตอบแบบสอบถามทั้ง 2 ครั้ง เพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย โดยนักศึกษาจะได้ประสานงานในรายละเอียดกับท่านต่อไป และหวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภากรณ์ ศรีดี)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิเทศศาสตร์

สาขาวิชานิเทศศาสตร์

โทรศัพท์/ โทรสาร 0-2504-8400, 0-2503-3580

ผู้ประสานงาน นายพรณรงค์ พงษ์กลาง หมายเลขโทรศัพท์ 081-387-5192

ที่ ศธ 0522.24 / พิเศษ

สาขาวิชานิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

10 พฤษภาคม 2561

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามการวิจัยอนาคต EDFR รอบที่ 2
เรียน นายประสาร สถานสถิต
(หัวหน้าโครงการที่วิชุมชนอันดามันมั่นคง มุลนิธิรัชไทย)

ด้วย นายพรณรงค์ พงษ์กลาง นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้ทำการศึกษาเรื่อง “แนวคิด นโยบาย และแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย” ด้วยใช้วิธีการวิจัยเชิงอนาคตแบบอีดีเอฟอาร์ (EDFR) ซึ่งมีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 3 รอบ จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 26 ท่าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

รอบที่ 1 นักศึกษาได้ดำเนินการสัมภาษณ์และประมวลสาระสำคัญจากการสัมภาษณ์เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิในชุดเดิมได้ทำการแสดงความคิดเห็น

รอบที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความสอดคล้องในแบบสอบถามเกี่ยวกับประเด็นแนวโน้มสำคัญที่นักศึกษาได้ทำการสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิท่านอื่นและของท่านเอง และ

รอบที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันทัศนะของผู้เชี่ยวชาญในประเด็นแนวโน้มที่เป็นไปได้ว่ามีความสอดคล้องกันหรือฉันทามติ เพื่อนำไปสู่การจัดทำข้อสรุปเกี่ยวกับ “แนวคิด นโยบาย และแนวโน้มการบริหารจัดการสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย” ต่อไป

สาขาวิชานิติศาสตร์ จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตอบแบบสอบถามทั้ง 2 ครั้ง เพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย โดยนักศึกษาจะได้ประสานงานในรายละเอียดกับท่านต่อไป และหวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาพรณ์ ศรีดี)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิติศาสตร์

สาขาวิชานิติศาสตร์

โทรศัพท์/ โทรสาร 0-2504-8400, 0-2503-3580

ผู้ประสานงาน นายพรณรงค์ พงษ์กลาง หมายเลขโทรศัพท์ 081-387-5192

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายพรณรงค์ พงษ์กลาง
วัน เดือน ปีเกิด	16 กันยายน 2517
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
ประวัติการศึกษา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2554 นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ปี พ.ศ. 2553 นิเทศศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ปี พ.ศ. 2550 วิทยาศาสตรบัณฑิต (อิเล็กทรอนิกส์) สถาบันราชภัฏลำปาง ปี พ.ศ. 2540
สถานที่ทำงาน	คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่ประจำห้องปฏิบัติการวิทยุโทรทัศน์

